

પાંચ

વિશ્વાસાવર ઘાલણે

ખડકાવર, હેશ્ટ્ર રિઝરતાવર પાયા ઘાલણે

લૂફ ૬:૪૮

પ્રકાશક

ટિહ્લેજ
મિનિસ્ટ્રીજ
ઇંટરનેશનલ

www.villageministries.org

© 2001 by
Village Ministries International, Inc. (VMI)

VMI authorizes any individual to copy and distribute these materials and use them for the purpose of teaching others about Christ and the Word of God; however, no one may alter, amend or make any changes to the text (regardless of how minor such changes may be). No one may charge any individual or groups of individuals for the use of these materials, it being understood that VMI has a policy of grace and does not charge for the use of its materials.

Any copying, retransmission, distribution, printing, or other use of Foundations must set forth the following credit line, in full, at the conclusion of the portion of Foundations that is used:

Copyright © 2001 Village Ministries International, Inc. Reprinted with permission.
Foundations is a publication of Village Ministries International, Inc. www.villageministries.org

All Scripture quotations from the New American Standard Bible®, Copyright © 1960, 1962, 1963, 1968, 1971, 1972, 1973, 1975, 1977, 1994 by:

The Lockman Foundation
A Corporation Not for Profit
La Habra, CA

अनुक्रमणिका

आभारप्रदर्शन	.....	८
प्रस्तावीक	.....	८
अध्याय १	.....	
तिथान १	शुल्वात	९
तिथान २	तैयावितक तयारी	१०
तिथान ३	बायबल - पवित्र शास्त्र	१२
तिथान ४	ऐतिहासिक सर्वेक्षण	१४
तिथान ५	कालक्रमानुसार सर्वेक्षण	१७
अध्याय २	बायबल अभ्यासाची तयारीज	२१
तिथान १	जुन्या करायचे सर्वेक्षण	२५
	प्रस्तावना	२६
तिथान १	नियमशास्त्रः प्रथम पात्र पुस्तके	२७
	उत्पत्ती	२७
	निर्गम	२८
	लेती	३०
	गणना	३१
	अनुवाद	३३
तिथान २	ऐतिहासिक पुस्तके	३५
	याहोश्वां	३५
	शास्त्रे	३६
	रूथ	३७
	१ शमूतेल	३८
	२ शमूतेल	४०
	१ राजे	४१
	२ राजे	४३
	१ इतिहास	४५
	२ इतिहास	४७
	एज्ञा	४९
	नहेम्या	५०
	एस्तेर	५१
तिथान ३	कात्यात्मक पुस्तके	५३
	इब्री कात्य	५४
	ईयोब	५५
	स्तोन	५७
	नीतिसूत्रे	६३
	उपदेशक	६४
	गीतरन्ज	६६
तिथान ४	मोठे संदेशे	६७
	यश्या	६९
	सिर्म्या	७१
	तिलापगीत	७३
	यहेज्केल	७४
	दानीएल	७६
तिथान ५	लहान संदेशे	७८
	होश्ये	७९
	योएल	८१
	आमोस	८१
	ओबद्या	८३
	योना	८४
	मिश्या	८४
	नाहूम	८६

	हृष्णवकूक	८७
	सफन्या	८८
	ठांगय	८९
	जरखन्या	९०
	मलार्खी	९१
अध्याय ३	नवीन करारे सर्वेक्षण	९३
	प्रस्तावना	९४
तिथान १	ऐतिहासिक पुस्तके	९८
	मततया	९९
	मार्क	१०२
	लूक	१०४
	योहान	१०६
	प्रेषितांची कृत्ये	१०९
तिथान २	पौलाने लिहिलेली पत्रे	११२
	ऐमकरांस पत्र	११५
	करिथकरास पहिले पत्र	११७
	करिथकरास दुसरे पत्र	११९
	गलतीकरांस पत्र	१२१
	इफिसकरांस पत्र	१२२
	फिलिप्पैकरांस पत्र	१२३
	कलसरैकरांस पत्र	१२४
	थेरसलनीकाकरांस पहिले पत्र	१२५
	थेरसलनीकाकरांस दुसरे पत्र	१२६
	तीमश्याला पहिले पत्र	१२६
	तीमश्याला दुसरे पत्र	१२८
	तीताला पत्र	१२८
	फिलेमोनाला पत्र	१३०
तिथान ३	इतर पत्रे	१३१
	इब्री करांस पत्र	१३१
	याकोबाचे पत्र	१३३
	पेत्राचे पहिले पत्र	१३५
	पेत्राचे दुसरे पत्र	१३६
	योहानाचे पहिले पत्र	१३८
	योहानाचे दुसरे पत्र	१३९
	योहानाचे तिसरे पत्र	१४०
	यहूदाचे पत्र	१४१
तिथान ४	भविष्यताणीचे पुस्तक	१४३
	प्रकटीकरण	१४३
अध्याय ४	स्पष्टीकरणाची मुलभूत तत्वे	१४७
	प्रस्तावना	१४८
तिथान १	नियम पाहिला: वारतविकता जाणून घ्याव्या	१४९
	तत्व १: देवाच्या परिमिलाचा अभ्यास	१४९
	तत्व २: त्यातून खिस्ताविषयी काय शिकण्यास मिळते	१५०
तिथान २	नियम दुसरा: वारतविकता समजून घ्याव्या	१५३
	तत्व ३: जाणून घ्यावे की प्रकटीकरण प्रगत आहे	१५३
	तत्व ४: शब्दश: स्पष्टीकरण करावे	१५४
	तत्व ५: विशिष्ट गोष्टी लक्षात घ्याव्या	१५५
	तत्व ६: मुलभूत उताच्यांचा अभ्यास करावा	१५५
	तत्व ७: मानवी संकल्प जाणून घ्यावे	१५६
	तत्व ८: करारांची आठवण ठेवावी	१५७
तिथान ३	तिसरा: बुद्धीचा वापर करावा	१६१
	तत्व ९: विभिन्नता जाणून घ्याव्या	१६१
	तत्व १०: संदर्भ लक्षात ठेवावा	१६३

तत्त्व ११: त्रुलनात्मक स्पष्टीकरण करावे.....	१६४
तत्त्व १२: समन्वय जोपासावे	१६५
तत्त्व १३: विश्वाग लक्षात द्यावे.....	१६६
तत्त्व १४: भविष्यताणीतिष्ठरी काळजी बाझगाती.....	१६८
नियम चौथा: रिक्वरती जीवन जगण्याचा प्रयत्न करावा.....	१७०
तत्त्व १५: योग्य लागूकरण करावे.....	१७०
देवाच्या व्यक्तिमत्वावे सिद्धांत.....	१७७
त्रैक	१७८
देवाती नावे	१८२
देव जो पिता.....	१८५
देव जो पुत्र	१९१
देव जो पवित्र आत्मा.....	२०२
देवाच्या निर्मितीवे सिद्धांत.....	२११
उत्पत्ती	२१२
देवदूत	२१३
मनुष्य	२१९
देवदूतांचा वाट	२३०
देवाच्या योजनेवे सिद्धांत.....	२३१
प्रकटीकरण: बायबल - नियम शाळा	२३२
समर्स्या: पाप.....	२३३
निवारण: तारण	२३६
हमी: देवाची अशिववने	२४०
भविष्य: भविष्यताणी	२४३
देवाच्या उद्देशावे सिद्धांत	२४७
तैरावितक रिक्वरती जीवन	२४८
सामुहिक रिक्वरती जीवन	२५८
लागूकरणाची अंमलबजावणी	२६३
प्रस्तावना	२६४
तिथान १	२६५
तिथान २	२६६
तिथान ३	२६८
तिथान ४	२७०
तिथान ५	२७३
तिथान ६	२७५
तिथान ७	२७८
संपादकावे टिप	२७९
उत्तरे	२८०
ग्रंथसूची	२९६
टिपणी	२९७

आभारपृष्ठशील

ठिलेज मिनिस्ट्रीज इंटरनेशनलव्या दिव्यांशीनात “पाये” हा अभ्यास तयार करण्यात आला आहे. ही सुरुवात असल्यामुळे व्ही.एम.आय.ची सेवा जगातील खोडचांमध्ये व दुर्गम भागांमध्ये प्रभु येशू ख्रिस्ताची सुवार्ता पोहंचविणे आहे. सेवाकारांकरिता संघी केवळ थोडचा काळाकरिता उपलब्ध आहे. आमच्या संखेवा उद्देश आहे की दानांनी युक्त अशा स्थानीय लोकांना ओळखून त्यांना बायबलव्ये उत्तम त भवकम शिक्षण देऊन सुसज्ज करावे; जेणेकरून, विदेशीय सहभाग खंडीत झाल्यानंतर देखील ते आपल्या तारणाच्या प्रभुने “शिष्य बनविण्याविषयीची” सोपविलोली महान कामगिरी पूर्ण करतील.

जे. हॅम्पटन कॅथले 111, दी कन्साईज ऑल्ड अॅड न्यू टेस्टमेंट सर्वे, हांत्या परवानगीने अध्याय देन व तीन या अभ्यासात समाविष्ट करण्यात आले आहे. माननीय कॅथले हांते पूर्ण काम आपल्या उपयोगाकरिता इंटरनेटवर उपलब्ध आहेत, इपडसमण्वतह याविषयीचा करार बिब्लीकल स्टडीज फाऊंडेशन सोबत झाला आहे.

ठिलेज मिनिस्ट्रीज इंटरनेशनल माननीय कॅथले हांते आभारी आहे की त्यांचे संरक्षण या अभ्यासाकरिता उपयोगात येत आहे. बायबलव्या अभ्यासाकरिता खरोखर है मौल्यवान साधन आहे. तिशेषकरून बायबलसंबंधीच्या तारखांमध्ये “पाये” व्या पूर्वीच्या आवृतीनुसार काही ठिकाणी त्यांत्या संरक्षणात अम्ही तडजोड केली आहे.

व्ही.एम.आय.ची आशा आहे की ते पुरवीत असलेले बायबलव्ये प्रशिक्षण साहित्य जगाच्या विभिन्न भागांमध्ये अशा ठिकाणी उपलब्ध करावे ज्याठिकाणी प्रशिक्षणाची गरज आहे व प्रशिक्षण उपलब्ध नाही. या सेवेद्वारे व्ही.एम.आय. झापाटच्याने व संख्येने वाढत असलेल्या पालकांना व शिक्षकांना बायबलव्ये प्रशिक्षण व शैक्षणिक साहित्य प्रशासीपणे पुरविण्यास सक्षम आहे.

हे साहित्य तयार करण्यामध्ये अनेक लोकांचे समर्पण व श्रम आहेत, त्याबदल आम्ही त्यांचे आभारी आहेत. सर्वप्रथम आम्ही प्रभु येशू ख्रिस्तांचे आभार मानतो की त्याने आपल्याला महान तारण पुरविले आहे. त्याने जीवनास व सुभवतीस आवश्यक असलेल्या सर्व गोष्टी आपल्याला दिल्या आहेत (२ पेत्र १:३). त्यानंतर आम्ही अशा पुष्कळांचे आभारी आहेत ज्यांनी देवाच्या रव. भावानेव परिश्रम घेऊन निखारार्थीपणे आपला वेळ, आपली दाने व कलागुणांचा उपयोग करून हे दर्शन रखे केले. ते पडद्यामांगे असलेले नायक आहेत.

प्रस्तावीक

व्ही.एम.आय. व्या सुसज्ज करण्याच्या कर्तव्यक्रमाच्या या भागास “पाये” म्हटले आहे. देवाच्या वर्णनाचा अभ्यास करण्याच्या नवीन विद्याशार्थाकरिता हा भाग तयार करण्यात आला आहे जेणेकरून ते “आपला प्रभु व तारणारा येशू ख्रिस्त हांत्या कृपेत व ज्ञानात वाढत जातील” (२ पेत्र ३:१८). ह्यामुळे “पाये” या अभ्यासात केवळ देवाच्या वर्णनाची खोली समजण्यावरच अधिक जोर दिला नाही तर विद्याशार्थी आतिमक जीवन कसे वाढेल याकडे देखील लक्ष दिले व त्यास महत्व दिले आहे.

“पाये” याप्रकारे तयार करण्यात आले आहे की विद्यार्थी हा अभ्यास स्वतः ग्रहण करून त्यातील तत्वांना आत्मसात करून सुसज्ज होतील व इतरांना शिकवितील. आपल्याला सोपविलोली शिष्य बनविण्याची महान कामगिरी पूर्ण करण्याकरिता है मूल्यवान साधन आहे (मत्तत्य २८:१८-२०).

देवाच्या वर्णनाचा अभ्यास करण्याच्या विद्याशार्थाना जी मुलभूत माहिती गरजेची आहे ती या पुस्तकात दिलेली आहे. अध्याय १, “सुरुवात” मध्ये आतिमक तयारीला महत्व देण्यात आले आहे व नंतर देवाच्या वर्णनाचा दृष्टीक्षेप दिला आहे.

अध्याय २ व ३ बायबलमधील प्रत्येक पुस्तकाचे थोडचा सर्वेक्षण देते जेणेकरून विद्याशार्थाना पुस्तकाच्या लेखकांची व विषयाची सामान्य माहिती मिळते. अध्याय ४ विद्याशार्थाना स्पष्टीकरणाच्या मुलभूत तत्वांकडे घेऊन जाते जे अशाप्रकारे तयार केले आहे की त्याद्वारे शास्त्रभाग समजण्यास मदत होते.

अध्याय ५ ते ८ विद्याशार्थाना देवविज्ञानशास्त्राचा परिवर्य करून देतात, त्यात बायबलमधील शब्दांचा व विचारांचा सारांश आहे. अध्याय ९ अशारीतीने तयार करण्यात आला आहे की बायबलव्या धडचांची तयारी करीत असतांना विद्यार्थी जे शिकले त्यांचे लागूकरण कसे करावे ह्यांचे शिक्षण त्यांना मिळेल.

आमची मनपूर्वक प्रार्थना आहे की “पाये” या अभ्यासक्रमाद्वारे तुम्ही त्याच्या वर्णनात प्रकट केलेल्या विष्वासाच्या आतिमक जीवनात चालत असतांना प्रभु येशू ख्रिस्ताला अधिक घट घरावे.

देवाच्या वर्णनाच्या रोमहर्षात तुमवे स्वागत आहे

अध्याय १

सुरुवात

विभाग १

वैयक्तिक तथारी

अ. बायबलच्या अभ्यासाच्या वैयक्तिक तथारीकरिता सहा तत्वे

१. येशु ख्रिस्तावर विश्वास ठेवा

पवित्र शास्त्राच्या अभ्यासाच्या वैयक्तिक तथारीवर अधिक जोर देता येत नाही. सर्वप्रथम विद्यार्थ्यांने येशु ख्रिस्तावर आपला तारणारा म्हणून विश्वास ठेवावा करण “स्वाभाविक वृत्तीचा माणूस” (ख्रिस्तरहीत मनुष्य) देवाच्या गोष्टीचा स्वीकार करू शकत नाही व त्याला त्या कळू शकत नाही (१ करिथ २:१४). ह्यामुळे तारण केवळ ख्रिस्तावरील विश्वासाद्वारे प्राप्त होते (इफिस २:८-९). देवाचा पवित्र आत्मा वर्चनाच्या विद्यार्थ्यांना आतिमक गोष्टी समजण्यात साहारय करतो.

२. मान्य करा की बायबल देवघेरित आहे

देवाचे वरन स्वतः सांगते की ते देव घेरित आहे (२ तीमध्य ३:१६-१७). देवाच्या वर्चनाच्या कोणत्याही अभ्यासाची सुरुवात हे सत्य सांगण्याद्वारे व्हाती. जोरजबरटस्तीचा विश्वास गरजेचा नाही. बायबल हे तंतोतंत व खरे आहे ह्या वास्तविकतेवर केवळ विश्वास ठेवा.

३. प्रार्थना करा

पवित्र शास्त्र समजण्याकरिता प्रार्थना गरजेची आहे. देवाचे वरन आपल्याला सांगते की जर आपण ज्ञानाने उणे आहोत तर आपण देवाला माझावे आणि तो ते विनामूल्या आपल्याला देर्डल (याकोब १:५). खन्या ज्ञानाकरिता व समजबुद्धीकरिता कळकळीने केलेल्या प्रार्थनेचे उत्तर मिळते कारण या गोष्टीमध्ये स्पष्टपणे देवाची इच्छा आहे. (१ योहान ५:१४ ची तुलना मत्त्य ७:७-८ शी करा.)

४. परिश्रमाने अभ्यास करा व धीर धरा

देवाच्या वर्चनातील अनेक शास्त्रभाग सहज समजत नसल्यामुळे अभ्यास करतांना परिश्रमाची व धीराची गरज आहे (२ तीमध्य २:१५). आपण सीमीत बुद्धीचे मानव देवाच्या असीमीत विचारांना जाणण्याचा प्रयत्न करतो तेहा आपण लक्षात ठेवाचे की अधिक हुशार व्यवतीला देरवील देवाचे वरन समजण्यास वेळ लागेल.

५. नियमित आपली पाये कबूल करा.

नियमित आपली पाये कबूल करणे महत्वाचे आहे; जेणेकरून देव आपल्या जीवनाला शुद्ध करील आणि त्याद्वारे आपल्याला देवाची अधिक घनिष्ठ सहभागिता प्राप्त होईल (१ योहान १:६-१०). आपण जर सतत आपली पाये कबूल करीत राहिलो व त्याचे आपल्याला महत्व असले तर जे विचार, आषण व वर्तन देवाच्या वर्चनाप्रमाणे नाही त्याच्याप्रती आपण सतत संवेदनशील असू.

६. देवाच्या इच्छेप्रमाणे जीवन जगण्यास तयार असा.

प्रश्न येशु ख्रिस्ताने म्हटले, “जो कोणी त्याच्या इच्छेप्रमाणे करावयाची मनीषा बाळगील त्याला ही शिकवण देवापासून आहे किंवा मी आपल्या मनवे बोलतो हे समजेल” (योहान ७:१७). जिवंत देवासोबत संबंध वाढविणे ह्या जर उद्देश आहे तर जे आपण ज्ञान मिळवितो त्याद्वारे देवासोबतचा आपला संबंध स्पष्ट व्हावा व वाढवा. प्रीतीविणा ज्ञानाचा परिणाम गर्व आहे (१ करिथ ८:१). जिवंत देवासोबत नव्हे तर बौद्धीक ज्ञान वाढविणे इतकाच तुम्हा उद्देश असेल तर तुम्ही जे ज्ञान मिळविणार ते उणे व विकृत असणार.

ब. देवाच्या वर्चनाच्या वैयक्तिक अभ्यासाचे पाच लाभ

१. मोठा विश्वास

मंडळीचा महान ईश्वरविज्ञान यंडित पौल ह्याने स्वतःिवरी म्हटले की तो “विश्वासाने वालतो, डोळ्यांनी दिसते त्याप्रमाणे वालत नाही” (२ करिथ ५:७). आपण कृपेद्वारे विश्वासाने तारण प्राप्त करतो (इफिस २:८-९) आणि पौलावे मत आहे की जर आपण विश्वास प्राप्त केला आहे तर आपण त्याप्रमाणे वालावे (कलस्से २:६-७).

२. नवीन ज्ञान

“आपण आपला प्रश्न येशु ख्रिस्त ह्याच्या कृपेत व ज्ञानात वाढत असतांना” देवाच्या वर्चनातून नवीन ज्ञान प्राप्त करावे (२ पेत्र ३:१४-१८). हे ज्ञान आपल्याला त्याच्या कृपेच्या अधिक उंचीवर नेते. परंतु, आपण पवित्र शास्त्रातून देवाचे वरन ऐकत असतांना ज्ञानात वाढवे व त्यावबरोबर विश्वासातही वाढवे (रोम १०:१७). त्यावबरोबर आपण प्रत्येक गोष्टीकरिता त्याच्यावर भरवंसा ठेवावा.

३. आपल्या जीवनाचे शुद्धीकरण

आपल्या जीवनाच्या शुद्धीकरणाकरिता देवाचे वरन गरजेचे आहे कारण त्याचे वरन सत्य आहे (योहान १७:१७). आपण विश्वासाणारे असलो तरी आपल्या जीवनांमध्ये पापाची समरस्या आहेच (१ योहान १:६-१०). ह्यामुळे आपण देवाच्या वर्चनातून

शिकावे जेणेकरन आपल्याला कळेल की आपल्यामध्ये पाप उपरिथत आहे. आपण आरोग्य मिळावे म्हणून त शुद्धीकरण इकरिता ज्ञानबुद्धीने प्रार्थना करू शकतो (स्तोत्र ५१). लक्षात ठेवा की ख्रिस्ती लोकांनी बहुतेकवेळा देवाच्या वरनात अदि इक भर घातली आहे त ही भर धार्मिकतेवा आधार मानतात. ह्याला “स्वकारादा” म्हणावे म्हणजे मनुष्याने नीतिमत्वावे आदर्श ठरविण्याकरिता स्वतःचे नियम बनविले. प्रश्न येशू ख्रिस्त स्पष्टपणे या गोष्टीचा विरोध करितो (मार्क ७:१-१३). ह्यामुळे आपण देवाने सांगितलेल्या आदर्शांकडे काळजीपूर्वक लक्ष घावे.

४. सेवेत सामर्थ्य

आपल्या जीवनामध्ये पतित्र आत्मा कर्या करीत असतांना आपण “ख्रिस्ताच्या मनाचा” (१ करिथ २:१४-१६) अभ्यास करतो तेल्हा आपल्या सेवेमध्ये सामर्थ्य येते (इफिस २:१०). आपण सैतानासोबत त त्याच्या शक्तीसोबत युद्ध करीत असल्यामुळे आपल्याला स्वतःच्या शक्तीपलीकडे त पात्रतेंयलीकडे सामर्थ्य हवे आहे (इफिस ६:१०-१८). जेळ्हा आपण देवाला समर्पित होतो तेल्हा आपल्यामध्ये सामर्थ्य येते कारण तेल्हाच देव आपल्यामध्ये कर्या करतो. “कारण इच्छा करणे व कृती करणे हे तुमच्या ठायी आपल्या सत्यंकल्पासाठी साधून देण्या तो देव आहे” (फिलिप्पे २:१३).

५. सेवेकरिता सुसज्जता

देवाच्या वरनाच्या ज्ञानाद्वारे आपण प्रश्न येशू ख्रिस्ताच्या नावात सत्यावे लागूकरण करू शकतो (कलस्सै ३:१६-१७). आपण हे सत्य हरवलेल्या त मरत असलेल्या जगाला सांगू शकतो योहान १७:१७-१९; इब्री ५:१२). देवाच्या वरनाच्या संवादावा प्रमुख उद्देश “पतित्र जनांस येवेच्या कायाकरिता व ख्रिस्ताच्या शरीराची रवना पूर्णतेस नेण्याकरिता सिद्ध” करणे आहे (इफिस ४:११-१३). इतरांना सुसज्ज त मिळू करण्याकरिता प्रथम आपण स्वतः सुसज्ज ता मिळू व्हावे.

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: अध्याय १, विभाग १

१. “स्वाभाविक वृत्तीचा माणूस” या अथवि शब्द आपल्याला पुढील वरनांमध्ये आढळतात. १ करिथ २:१४; १ करिथ १५:४४, ४६; याकोब ३:१५ आणि यहूदा १:१९ (काही भाषांतरात “दैहिक मनाचा” असे भाषांतर केले आहे).
२. वाचा २ तीमध्य ३:१६-१७. देवाच्या वरनात कुठले वार प्रकारचे लाभ प्राप्त होतात? उद्देश काय?
३. जो ज्ञानाने उणा त्याला याकोब १:५ मध्ये काय अभिवृत दिले आहे?
४. वाचा २ तीमध्य २:१५. देवाच्या वरनावे विद्यार्थी या नात्याने आपण कशाकरिता परिश्रम करावे? आपला उद्देश काय असावा?
५. वाचा १ योहान १:६-१०. पायांबद्दल आपल्या कबूलीकरिता आपल्याला कोणती दोन अभिवृत दिली आहेत?
६. योहान ७:१७ मध्ये देवाची इच्छा जाणून घेण्याकरिता अट सांगितली आहे. ती कोणती?
७. वाचा कलस्सै २:६-७ आणि इफिस २:८-९. कोणत्या दोन गोष्टी आपले ख्रिस्ती जीवन दर्शवितात?
८. वाचा २ पेत्र ३:१४-१८. १४ व्या वरनात कोणता ख्रिस्ती उद्देश सांगितला आहे? १८ व्या वरनात अशा कोणत्या दोन गोष्टी सांगितल्या आहेत ज्यात आपण वाढवे?
९. परत १ योहान १:६-१० वाचा. विष्वासणाच्यांनी आपल्या पापांपासून शुद्ध होण्याकरिता कोणत्या दोन गोष्टी गरजेच्या आहेत?
१०. वाचा इफिस ६:१०-१८. आपले झारे शत्रु कोण व आपण त्यांच्यासोबत कसे युद्ध करावे?
११. वाचा इफिस ४:११-१३. ख्रिस्ताच्या शरीराची रवना पूर्णतेस नेण्याकरिता कोणत्या तीन गोष्टी महत्वाच्या सांगितल्या आहेत?

विभाग २

बायबल

अ. बायबल काय आहे?

१. देवावे लिखीत वचन

बायबल सर्वसामान्य पुस्तक नाही. ते एकूण ४० लेखकांनी लिहिले. बायबल लिहिण्यास १५०० तर्चे लागलीत. येशू ख्रिस्ताने बायबलला “ग्रंथपत” मठ्टले (इब्री १०:७). बायबलविना मानवाला नीतिमत्वाचा नेमका दर्जा कळणार नाही, त्याचप्रमाणे जीवनामध्ये कृपेहे महत्व देखील कळणार नाही. देवाने त्यावे वचन लिहिण्यावे ठरविले जेणेकरून त्यावे आदर्श स्पष्ट होतील. लिखीत वचन विश्वासाने स्वीकारल्या गेले आहे व इतिहासाद्वारे प्रमाणित केल्या गेले आहे (इतिहास म्हणजे घडलेल्या घटना). मनुष्य प्राथंगिद्वारे देवासोबत बोलतो. देव त्याच्या वचनातून मनुष्यासोबत बोलतो.

अधिकतर लोक मूळ भाषेतून भाषांतरीत केलेले बायबल वाचतात. जुन्या कराराचा बहुतेक भाग इब्री भाषेमध्ये लिहिण्यात आला होता. दानीएलाच्या पुस्तकातील अध्याय २-७ व एजाच्या पुस्तकातील अध्याय ४-७ अपवाट आहेत. हे अध्याय इब्री भाषेस जुळली भाषा म्हणजे अरेमिक भाषेत लिहिण्यात आले आहेत. या पुस्तकावे तिखान होत असतांना त्या काळावे अदि अक्तर यहूदी लोक अरेमिक भाषा बोलत असत. संपूर्ण नवीन करार हा कोईन (सामान्य) ग्रीक भाषेत लिहिण्यात आला.

विशिन्न शास्त्रभाग सहज शोधण्याकरिता लोकांनी पवित्र शास्त्रामध्ये अध्याय व वचने पाडली अध्याय व वचने पाडण्याची प्रेरणा दिली नाही. परंतु, त्याद्वारे महत्वाचा उद्देश पूर्ण होतो की आपल्याला हे विभाग पारंपारिक रीतीने कसे समजले याविषयी कळतो.

२. ईश्वरप्रेरित वचन

बायबलमधील प्रत्येक लहान भाग सुद्धा ईश्वरप्रेरित आहे (२ तीमश्य ३:१६-१७) आणि तो आपल्या लाभाचा आहे. प्रेरणा ही मानवीय बुद्धीपलीकडे, ज्ञानप्रकाशापलीकडे व प्रकटीकरणापलीकडे आहे कारण ती दैवी रित्या देण्यात आली. ती “देवाचा श्वास” आहे जो मानवीय व्यक्तीमत्वाद्वारे व्यक्त केल्या जातो.

३. देवाच्या जिवंत वचनावे प्रकटीकरण

बायबल हे जिवंत देवाच्या वचनावे - आपल्या प्रश्न येशू ख्रिस्तावे तीखित प्रकटीकरण आहे. “प्रकटीकरण” म्हणजे नवीन माहिती देणे. जेहां पवित्र आत्मा आपल्यामध्ये कार्यरत असतो तेहां आपल्यामध्ये ज्ञानप्रकाश प्रकाशतो, जो वचनाच्या विद्यार्थ्यांना प्रकटीकरण समजण्यास मदत करितो. लिखीत वचन हे जिवंत वचन नाही. ते प्रश्न येशू ख्रिस्तावे दैवी स्पष्टीकरण आहे (इब्री ४:१२; योहान ५:३९-४७).

ह्या दोन महत्वाच्या शिनाता आहेत. शाई व कागदात सामर्थ्य नाही; परंतु, शाई व कागदाच्या मागे असलेले सामर्थ्य देवाचा आत्मा आहे जो लोकांच्या जीवनामध्ये बदल घडवून आणतो. जर आपण लेखकाच्या विचारांना न समजता वचनाला सामर्थ्यावान समजतो तर आपण लक्ष्यापासून चुकलो आहोत (इब्री १२:२)

ब. बायबलचे संस्थापन

१. दोन प्रमुख विभाग

बायबल हे दोन करारामध्ये विभाजीत करण्यात आले आहे - जुना करार व नवीन करार.

बायबलमध्ये एकूण ६६ पुस्तके आहेत. जुन्या करारात ३९ पुस्तके आहेत जी ३० विशिन्न लेखकांनी लिहिली. नवीन करारामध्ये २७ पुस्तके आहेत जी १० लेखकांनी लिहिलीत. बायबलमध्ये ११८९ अध्याय आहेत. जुन्या करारामध्ये ९२९ अध्याय व नवीन करारामध्ये २६० अध्याय आहेत. जुन्या करारामध्ये २३, २१४ वचने आहेत व नवीन करारात ७९५९ वचने आहेत (संपूर्ण पवित्र शास्त्रामध्ये ३१, १७३ वचने आहेत).

करार म्हणजे दोन व्यक्तीमधील ठराव ज्यात एक व्यक्ती दुसऱ्याला काही बहुमूल्य देतो व दुसरा त्याचा स्वीकार करितो. उदा. जर कोणी एखादी वस्तु विकात घेऊ इच्छितो तेहां प्रस्ताव ठेवण्यात येतो व त्याचा स्वीकार होतो किंवा नाकार होतो. प्रस्तावाचा स्वीकार झाल्यावर करार होतो. तो घांमधील संबंध प्रस्तावित ठेवण्याकरिता करारामध्ये अभिवचने असतात. करारावे उत्तम उदाहरण विवाहाच्या प्रतिज्ञाविधीमध्ये असतात. ह्या प्रतिज्ञा नवरदेव नवरीमधील करार आहेत ज्या संबंधांचा पारा म्हणून कार्यरत असतात.

जुन्या करारामध्ये मूळ करार आहेत जे देवाने मसीहाविषयी मनुष्यासोबत केले. पुढे अश्यासामध्ये आपण या करारावे परिक्षण करू या.

२. जुन्या करारावे पाच विभाग

जुन्या करारावे पुढीलप्रमाणे गट पाडण्यात आले आहेत.

अ. **नियम ज्याला “तोयाह”** किंवा “पैन्टाटेक” म्हटले आहे (या ग्रीक शब्दांचा अर्थ “ब्रॅथपंचक” आहे). त्यात पाच पुस्तकांचा समावेश आहे: उत्पत्ती, निर्गम, लेती, गणना व अनुवाद.

ब. **ऐतिहासिक पुस्तके (बाया)**: याहेशता, शास्ते, झथ, १ शमुवेल, २ शमुवेल, १ राजे, २ राजे, १ डतिहास, २ डतिहास, एजा, नहेम्या व एस्तेर.

क. **कात्यग्रंथ (पाव)**: ईयोब, स्तोत्रसंहिता, नीतिसूत्रे, उपदेशक व गीतरलं.

ड. **मोठे संदेष्टे (पाव)**: यशया, सिर्मया, विलापगीत, राहेज्केल व दानीएल.

इ. **लघान संदेष्टे (बाया)**: होशेया, योएल, आमोस, ओबद्या, योना, मीर्खा, नहूम, हृषकूक, सफन्या, हाङ्गया, जखन्या, मलारखी

३. नवीन करारावे तीन विभाग

नवीन कराराती सुझवात मसीहाच्या आगमनाने होते त त्यात पुढे नवीन करार केले आहेत. म्हणून नवीन कराराच्या पुस्तकामध्ये विभिन्न शिर्षक आहेत. ऐतिहासिक पुस्तके, उदा. त्यात काही भविष्यवाणी आहेत (मततय २४, मार्क १३, लूक २१). भविष्यवाणीच्या पुस्तकामध्ये काही पत्रे देखील आहेत (प्रकटीकरण २-३). कोणत्याचे पुस्तकावे सर्वसामान्य पद किंवा नाव त्यातील विषयावर मुलबूत आहेत. नवीन करारावे पुढील तीन गट पाडण्यात आले आहेत.

अ. **पाच ऐतिहासिक पुस्तके** : मततय, मार्क, लूक, योहान व प्रेषितांची कृत्ये.

ब. **ऐतिहासिक पुस्तकांच्या नंतर २१ पत्रे** : रोमकरांस पत्र, करिथकरास पहिले पत्र, करिथकरास दुसरे पत्र, गलतीकरांस पत्र, इफिसकरांस पत्र, फिलिप्पैकरांस पत्र, कलसैकरांस पत्र, थेरसलनीकांकरास पहिले पत्र, थेरसलनीकांकरात दुसरे पत्र, तीमश्याला पहिले पत्र, तीमश्याला दुसरे पत्र, तीताला पत्र, फिलेमोनाला पत्र, योहानावे पहिले पत्र, योहानावे दुसरे पत्र, योहानावे तिसरे पत्र, पेत्रावे पहिले पत्र, पेत्रावे दुसरे पत्र, इब्रीलोकांस पत्र, याकोबावे पत्र व यहूदावे पत्र.

क. **नवीन करारात एक भविष्यवाणीचे पुस्तक आहे** : प्रकटीकरण.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: अध्याय १, विभाग २

१. वाचा इब्री १०:१-७. लिखीत वचन काय कळ शकत नाही?
२. वाचा इब्री १०:१-७. लिखीत वचन काय करण्यास रवले आहे?
३. वाचा २ तीमश्य ३:१६-१७. ईश्वरप्रेरित वचनावा लाभ काय?
४. २ तीमश्य ३:१७ प्रमाणे शाळावे दोन उद्देश काय?
५. वाचा योहान ५:३९-४७. जे शाळाअभ्यास करतात त्यांना येशूने काय ताकीद दिली?
६. करारावे प्रमुख घटक कोणते?
७. जुन्या करारावे पाच विभाग कोणते?
८. लघान व मोठ्या संदेष्टचांना केवळ “संदेष्टे” म्हणून संबोधण्याची परवानगी आहे का?
९. नवीन करारावे तीन विभाग कोणते?

विभाग ३

ऐतिहासिक सर्वेक्षण

देवाचे वचन लिहिण्याकरिता अनेक वर्षे लागलीत व ते विशिन्न लेखकांनी लिहिले तरी सुद्धा ते आतील सात्यामुळे सुंदर आहे. इतिहासातील घटना शृतकाळात घडल्या आहेत.

खाली घटनांचा क्रम दिला आहे जो मानव इतिहासातील अद्भुत घडामोडीना दर्शवितो. या प्रमुख घटनांना लक्षात घेऊन आपण या अद्भुत गोष्टीची सुरवात व शेवट स्पष्टपणे समजू शकतो. “आपण इथे का आहोत?” हा प्रश्न शतकांपासून तत्वज्ञानी लोकांपुढे आहे त्याचे स्पष्ट दृश्य आपल्याला याढारे कळते.

पुढील सर्वेक्षण केवळ सर्वेक्षणाकरिताच करण्यात आले आहे. आपण आपले पुढील आयुष्य विस्तृतीकरणाकरिता घालविणार आहोत. देवाने आपल्यापुढे ठेवलेल्या प्रमुख ऐतिहासिक घटनांचा आपण अभ्यास करु या. पुढे या घडचामध्ये देवाच्या अद्भुत योजनेचे उत्तम सर्वेक्षण आपण बघू या.

अ. घटनांचे विवरण

१. निर्मिती

बायबलत्या सुरवातीला उत्पत्तीचे पुस्तक आहे जे आकाश व पृथ्वीच्या मूळ निर्मितीतिष्ठरी सांगते (उत्पत्ती १:१; २ पे. ३:६) प्रकटीकरणाच्या पुस्तकाच्या शेवटी मूळ निर्मितीचा नाश दाखविला आहे व “नवीन आकाश व नवीन पृथ्वीच्या” निर्मितीचा मार्ग आहे (प्रकटीकरण २१-२२).

२. सैतानाची बंडखोरी

मानवाच्या निर्मितीपूर्वी सैतानाने देवाविरुद्ध बंड केला (संशया १४:१२-१४; यहेज्केल २८). या प्रथम बंडखोरीविरुद्धवा उद्देश संपूर्ण पवित्र शास्रात वेळोवेळी नमूद केला आहे. या देवाविरुद्ध केलेल्या तंत्राचे परिणाम सहजासहजी समजत नाहीत. एक गोष्ट कळते आणि ती म्हणजे देवात आणि सैतानात मनुष्याच्या निर्मितीपूर्वीपासून युद्ध चालू आहे (प्रकटीकरण १२). पृथ्वीतरील येशू ख्रिस्ताच्या एक हजार वर्षांच्या राज्याच्या काळानंतर सैतानाचा शेवटल बंड होईल. हा शेवटला बंड नवीन स्वर्ग आणि पृथ्वीच्या निर्मितीपूर्वी होईल (प्रकटीकरण २०:७-१०).

३. पृथ्वी व सूर्य

मनुष्याचे निवासस्थान ठाके म्हणून देवाने पृथ्वी तयार केली (उत्पत्ती १:२-२:३; टिपण: ती आकारविरहीत होती, त्याकरिता इब्री शब्द ‘तोहू’ आहे. पृथ्वी शून्य होती, याकरिता इब्री शब्द ‘बोहू’ म्हणजे ती कोणाला राहण्याच्या लायक नव्हती व त्यात कोणी राहत नव्हते). समस्या ही होती की सैतान म्हटलेला, विरोधक होता जो सतत देवाला आवळान देत होता. जेव्हा प्रभु त्याच्या राज्याच्या काळात सैतानाला बंधीरत करील येशू ख्रिस्ताच्या एक हजार वर्षांच्या राज्याच्या काळात, पाहा प्रकटीकरण २०:१-३), तेव्हा तो परत एकवार मनुष्याकरिता पृथ्वी परिपूर्ण अशी करील (संशया ६०-६६).

४. पहिला व शेवटला आदाम

पहिला पुरुष आदाम ह्याला निर्मितीचा प्रमुख ठेण्याकरिता तयार केले (उत्पत्ती १:२८; २:४-२५). एदेन बांगेची राखण करण्याकरिता त्याला एदेन बांगेत ठेवण्यात आले होते. “शेवटला आदाम हा प्रभु येशू ख्रिस्त आहे” (१ करिश १५:४५). तो प्रत्यक्षात हजार वर्षांपर्यंत प्रभुत्व स्थापीत करील (प्रकटीकरण २०:४). तो “शेवटला” आहे म्हणजे यापुढे कोणीही असा परिपूर्ण असा असितात येणार नाही.

५. मानवाचे सैतानासोबत युद्ध

जेव्हा आदामाचे एदेन बांगेमध्ये “पतन” झाले, तेव्हा तो सैतानाच्या, “जगाच्या अधिपतीच्या” हातामध्ये गेला (उत्पत्ती ३: योहान १२:३१; १६:११). पुढे हजार वर्षांचा राज्याचा काळ सुरु होण्यापूर्वी देव सैतानाला ख्रिस्ताच्या हातात स्वाधीन करील (प्रकटीकरण २०:१-३).

६. संपूर्ण मानवजातीचा न्याय

देव मनुष्याला दुष्टाईमध्ये उत्तर देतो; परंतु, पुढे तो मनुष्याचा न्याय करणार आहे. उत्पत्ती ४-१० मध्ये आपण महाजलप्रलयापूर्वीची परिस्थिती बघतो. मनुष्याने देवाची आज्ञा मोडली व देवाला मनुष्याचा राग आल्यामुळे हा महाजलप्रलय घडला (उत्पत्ती ६:१-१३). सात वर्षांच्या महासंकटाच्या काळानंतर जेव्हा प्रभु येशू ख्रिस्त परत येईल तेव्हा देव मनुष्याचा न्याय करील. त्यावेळेस तो “शेरडाना” (अविश्वासणाऱ्यांना) “मेंदरांपासून” (विश्वासणाऱ्यांपासून) वेगळे करील (मत्तय २५:३१-४६).

७. बाबेल

जोहात्या काळातील महाजलप्रलयानंतर पृथकी परत मनुष्यप्राण्याने त्यापून गेली. परंतु, फारच लवकर लोकांनी देवाचा मार्ज सोडला व ते वाईट मार्गावर लागले. बाबेलमध्ये त्यांनी बाबेलचा बुरुज बांधण्यास सुरुवात केली (उत्पत्ती ११) जो त्यांच्या खतःच्या तारणाच्या प्रयत्नास दर्शवितो. त्यांना वाटले की त्यांनी जर उंच बुरुज बांधला की जो त्यांना स्वर्गापर्वत नेईल तर ते देवाच्या क्रोधापासून (महाजलप्रलयासारख्या क्रोधापासून) वाचतील. ज्या पायावर त्यांनी बुरुज बांधण्यास सुरुवात केली होती तो धर्म होता, त्याला “मानवधर्म” म्हणावे. हा धर्म सांगतो की मनुष्य धार्मिक व आर्थिक गोष्टीनी स्वतःला तारु शकतो. ह्या प्रकारचे विश्वास जगातील सर्व धर्मांचा पाया आहे. केवळ खिस्ती धर्मालाव कळले आहे की मनुष्य खतःला तारु शकत नाही म्हणून मानवाला तारणाच्याची गरज आहे. जे लोक जिवंत देवाविरुद्ध अंग झाले अशांची मानवीय वृत्ती बायबलमध्ये प्रकट केली आहे. बाबेल (यशया ४७) व सोर (यहेजकेला २६-२७) च्या लोकांमध्ये सुद्धा अशाप्रकारची वृत्ती आढळून आली होती आणि ही वृत्ती आज देखील आढळते. जगाच्या धर्मांमध्ये हीच वृत्ती आपल्याला आढळते. त्यांचा विश्वास आहे की मनुष्य टप्प्याटप्प्याने देवापर्वत पोहंतू शकतो व खतःचे तारण साधतू शकतो. महासंकटाच्या काळामध्ये देव बाबेलसारख्या संरथेंचा नाश करील (प्रकटीकरण १७-१८).

८. इस्याएल

बाबेल याठिकाणी लोकांच्या आषेत गोंधळ उत्पन्न करून देवाने त्यांना संपूर्ण पृथकीवर पांगविले व विभिन्न राष्ट्रे तयार झाली. यानंतर देवाने इस्याएल नावाच्या नवीन राष्ट्राचा संरक्षापक होण्याकरिता अब्राहामाला पावारण केले (उत्पत्ती १२). त्याचा पुत्र इस्हाक ह्याच्या अद्भुत घटनेनंतर व त्याचा नातू याकोबाच्या जन्मानंतर मसीहातिष्ठरी देवाने अब्राहामाला दिलेले अशिववन पूर्ण होत चालले होते (उत्पत्ती २२:१-१८; २८:१४). पुढे, इस्याएलच्या लोकांना त्यांच्या श्रूमीतून काढून टाकण्यात आले व त्यांच्या मूर्तिपुऱ्येमुळे ते जगामध्ये सर्वत्र पांगले. परंतु, त्यांच्याकरिता देवावे अशिववन कायमत होते. महासंकटाच्या काळानंतर इस्याएली लोकांना अलौकीकरणे एकत्रित करण्यात येईल व त्यांना हजार वषषी राज्य देऊन आशीर्वादित करण्यात येईल (मत्तय २४:२९-३१).

९. येशू खिस्तावे येणे

इतिहासाकरिता असलेल्या देवाच्या योजनेप्रमाणे येशू खिस्तावे पृथकीवर पहिले आगमन देवाच्या परिपूर्ण वेळेनुसार झाले (१ तीमश्य २:६). मत्तयाकृत शुभवर्तमान, मार्ककृत शुभवर्तमान, लूकाकृत शुभवर्तमान व योहानकृत शुभवर्तमानमध्ये येशूच्या जन्माचा, सेवेचा, मरणाचा व पुनरुत्थानाचा अद्भुत इतिहास लिहिला आहे. यशया ५३ मध्ये फार स्पष्टपणे येशू खिस्ताला “दुःख सहन करण्यारा दास” म्हणून प्रकट केले आहे. महासंकटाच्या काळानंतर येशू खिस्त परत येईल. तेव्हा तो पृथकीवर आपले पाय ठेवील व सैतानावर विजय मिळवील (जरवर्चा १४:१-८; प्रकटीकरण १९:११-१९). तेव्हा १००० वषषी राज्य दिसेल. यावेळेस तो “विजयी राजा” म्हणून येईल.

१०. विरुद्ध सेवा

शुभवर्तमानांमध्ये (मत्तय, मार्क, लूक व योहानामध्ये) फार सुंदर प्रकारे प्रभु येशू खिस्ताची लोकांमधील सेवा दर्शविली आहे. खिस्ताची सेवा ही जनसेवा होती (मत्तय २०:२८). खिस्तविरोधीच्या (त्याला “अनीतिमान पुरुष” देखील महत्त्वे आहे) सेवेच्या स्पष्टपणे विरुद्ध ही सेवा आहे. तो खतःची सेवा करून घेईल, सवष्य लक्ष वेधण्याचा प्रयत्न करील, खतःची भवती करतून घेण्याचा प्रयत्न करील (२ थेस्सलनी २:१-१२; प्रकटीकरण ६-१६).

११. मंडळी

येशू खिस्ताच्या पुनरुत्थानानंतर व स्वर्गरिहणानंतर तो पित्याच्या उजव्या हाताला जाऊन बसला. नंतर मंडळीला पावारण करण्यात आले की तिने येशू खिस्ताच्या बलीदानाद्वारे मिळणाऱ्या पापक्षमेच्या सुवार्तेची घोषणा करावी (प्रेषितांची कृत्ये). मंडळीची जबाबदारी आहे की तिने “सर्व राष्ट्रातील लोकांना शिष्य करावे” (मत्तय २८:१८-२०). तिला प्रभुच्या विवाहाकरिता ‘वद्धा’ म्हणून पावारण्यात आले आहे (१ थेस्सलनी ४:१३-१८; १ करिश १५:५०-५८; प्रकटीकरण १९:७-१०).

ब. सारांश

आता सांगितलेल्या घटनांच्या क्रमांचा आपण अश्यास केला तर आपल्याला अद्भुत आणि सुव्यस्थित रवना दिसेल. यामध्ये मानवीय इतिहासातील विस्कळीत परिस्थिती व परत सुरक्षीत परिस्थितीची तरतुद दिसते. पुढील तकत्याद्वारे याविषयीचे उदाहरण मंडण्यात आले आहे. आकडचांना एकत्र जुळविल्यावर तुम्हाला देवाच्या योजनेविषयी कळेल.^१

१. मूळ आकाश व पृथ्वीची निर्मिती . उत्पत्ती १:१; २ पेत्र ३:६
२. सैतानाची प्रथम बंडल्योरी. यशया १४:१२-१४ ; यहेज्फेल २८
३. मनुष्याकरिता पृथ्वीची निर्मिती. उत्पत्ती १:२-२:३
४. पहिल्या आदामाची प्रमुखता. उत्पत्ती २:४-२५
५. मनुष्य सैतानाच्या स्वाधीन होतो. उत्पत्ती ३
६. संपूर्ण मानव जातीचा न्याय. उत्पत्ती ४-१०
७. बाबेलच्या बुरुजाची बांधणी. उत्पत्ती ११
८. इसाएलास राष्ट्र करणे. उत्पत्ती १२
९. येशू ख्रिस्ताचे प्रथम येणे. मतत्य, मार्क, लूक, योहान
१०. येशू ख्रिस्ताची सेवा. मतत्य, मार्क, लूक, योहान
११. मंडळीची स्थापना.
१२. मंडळीला वर घेणे. १ थेस्सलनी ४:१३-१८; १ करिश १५:५०-५८
१३. ख्रिस्त विरोधकाची सेवा. २ थेस्सलनी २:१-१२; प्रकटीकरण ६-१६
१४. येशू ख्रिस्ताचे दुसरे येणे. प्रकटीकरण १९:११-१९
१५. इसाएल राष्ट्राचे परत संघटीकरण. मतत्य २४:२९-३१
१६. बाबेलच्या संस्थेंचा नाश. प्रकटीकरण १७-१८
१७. संपूर्ण मानव जातीचा न्याय मतत्य २५:३१-४६
१८. सैतान ख्रिस्ताच्या स्वाधीन. प्रकटीकरण २०:१-३
१९. शेवटल्या आदामाचे प्रभुत्व. प्रकटीकरण २०:४
२०. पृथ्वी मानवाकरिता परिपूर्ण. यशया ६०-६६
२१. सैतानाची शेवटली बंडल्योरी. प्रकटीकरण २०:७-१०
२२. नवीन स्वर्ग व पृथ्वीची निर्मिती. प्रकटीकरण २१-२२

वैयक्तिक अध्यासाकरिता: अध्याय १, विभाग ३

१. वावा उत्पत्ती १-२ आणि प्रकटीकरण २१-२२. ही ववने काय प्रकट करतात?
२. वावा यशया १४:१२-१४ आणि प्रकटीकरण २०:७-१०. सैतानाचे मूळ पाप कोणते? व त्याचे शेवटले ठिकाण कोणते?
३. वावा उत्पत्ती १:२-२:३. उत्पत्तीमध्ये पृथ्वी परिपूर्ण निर्माण करण्यात आली परंतु आदामाच्या पतनामुळे ती अपरिपूर्ण झाली. यशयाचा शास्त्रभाग आपल्याला काय सांगतो?
४. वावा उत्पत्ती ३, १ करिश १५:४५ आणि १ पेत्र २:२२-२४. पहिला मानव आदाम व “शेवटला आदाम” येशू ख्रिस्तामधील भिन्नता कोणती?
५. वावा डफिस ६:१०-१८. आपले ऊरे शत्रू कोण व आपण त्यांच्यासोबत कसे लढतो?
६. वावा उत्पत्ती ६:१-१३ आणि मतत्य २५:३१-४६. या अध्यायांचा समान विषय कोणता?
७. वावा प्रकटीकरण १७-१८. बाबेलचा धर्म मानव धर्म होता म्हणजे मनुष्य स्वतःला ताऱ्ह शकतो. या अध्यायामधील सर्व विन्हांना ओळखण्याचा प्रयत्न न करता दोन प्रमुख मार्ग शोधा जे स्वतःविषयी सांगतात (अध्याय १७ मध्ये पहिला मार्ग व अध्याय १८ मध्ये दुसरा मार्ग आहे).
८. वावा उत्पत्ती १२:१-३, डब्बी ११:१८-१२ आणि प्रकटीकरण २१:१०-२७. अब्राहामाला दिलेले अभिवृतकक्षी पूर्णपणे पूर्ण होईल.
९. वावा यशया ५:३, जरान्या १४:१-८ आणि प्रकटीकरण १९:११-१९. प्रभु येशू ख्रिस्ताच्या पहिल्या आगमनामधील व दुसर्या आगमनामधील भिन्नता स्पष्ट करून सांगा.
१०. वावा २ थेस्सलनी २:१-१२ आणि मतत्य २०:२८. येशू ख्रिस्ताच्या सेवेमधील व ख्रिस्त विरोधकाच्या सेवेमधील प्रमुख अंतर काय?
११. वावा मतत्य २८:१८-२०, पेषित १:८ आणि १ थेस्सलनी ४:१३-१८. प्रभुला भेटण्याकरिता मंडळीला वर घेण्यापूर्वी मंडळीचे प्रमुख कार्य कोणते?

विभाग ४

कालक्रमानुसार सर्वेक्षण

बायबलच्या अभ्यासकांना प्रमुख ऐतिहासिक घटनांचा क्रम, तारखा किंवा काल व त्यामधील संबंध माहीत असायला हवा. हे विचारात घेऊन या विश्वागमध्ये तीन कालक्रम देण्यात आले आहे. पहिल्या कालक्रमामध्ये बायबलमधील प्रथम दहा प्रमुख घटना, त्यांच्या तारखा व प्रत्येक घटनेतील महत्वाच्या गोष्टीचा सारांश दिलेला आहे. दुसऱ्या कालक्रमामध्ये जुन्या करारातील मुख्य घटना प्रकाशित केल्या आहेत व त्या घटनेसंबंधी बायबलमधील कोणत्या पुस्तकात लिखान आहे ते दिले आहे. तिसऱ्या कालक्रमामध्ये नवीन करारातील पुस्तकांचा क्रम यादी रूपात मंडला आहे.

ख्रिस्ताच्या जन्माच्या पूर्वीच्या कालास ख्रिस्त पूर्व म्हटले आहे. ख्रिस्तानंतरच्या कालास इसवीसन (ई.स.) म्हणून संबोधिले आहे. ई.स. म्हणजे प्रभुते वर्ष.

ज्या तारखा मांडण्यात आल्या आहेत त्या देवाच्या वर्णनाचा शब्दशः अर्थ घेऊन मांडण्यात आल्या आहेत. अनेक लोक ज्यांनी देवाच्या वर्णनाचा अभ्यास केला आहे त्यांनी अनेक कारणांमुळे शिंगन तारखा मांडल्या आहेत. या ठिकाणी ही अनेक कारणे सांगता येणार नाही. हायुक्त शातिष्ठीचा गोंधळ उत्पन्न होऊ देऊ नका. घटनांच्या क्रमांचा अभ्यास या विश्वागातील महत्वाचा भाग आहे.

उत्पत्ती ११:२६ ते १२:५ मध्ये ज्या ६० वर्षांतिष्ठी तिलिहिले नाही व ज्यांच्यातिष्ठी प्रेषित ७:४ मध्ये लिहिले आहे ते “पाये” च्या या पूर्वीच्या आवृत्तीमध्ये नमूद नाही. प्रेषितांच्या कृत्यांच्या या अद्यायामध्ये लिहिले आहे की तेरह मरण पावल्यावर तो हुरानात जाऊन राहिला. तेरह हुरानात २०५ वर्षाचा झाल्यावर मरण पावला (उत्पत्ती ११:३२). तेरह मरण पावल्यावर अब्राहाम ७५ वर्षांमध्ये हुरान सोडून गेला (प्रेषित ७:४). ह्याचा अर्थ असा की अब्राहामाचा जन्म झाला तेढ्या तेरह १३० वर्षांचा होता. उत्पत्ती ११:२६ मध्ये ज्या ७० वर्षांचा उल्लेख आहे ते नाहोराच्या किंवा हुरानाच्या जन्मातिष्ठी आहे, हुरानाची शक्यता अधिक आहे (उत्पत्ती ११:२८). अशी आशा आहे की प्रत्येक तिद्यार्थी तिशिंग शास्त्रभागांची तुलना करून अर्थ समजून घेण्यास शिकतील.

अ. दहा मुख्य घटना व त्यांच्या तारखा

१. आदामाचे पतन (ख्रिस्तपूर्व ३९५८)

देवाच्या वर्णनात दिलेल्या वंशावळीचा शब्दशः अर्थ लक्षात घेतल्यास ख्रिस्तपूर्व ३९५८ ही तारीख आदामाच्या पतनाची आहे असे आपल्याला कळेल. बायबलमधील कालक्रम अशारीतीने मांडण्यात आला आहे की आपण आदामाच्या सुरवातीपासून तारीख लक्षात घ्यावी त्याच्याप्रमाणे शलमोनाच्या चौश्या वर्षापासून मागे जात तारीख लक्षात घ्यावी (१ राजे ६:११). प्रमुख घटनांमधील वर्षांची माहिती बायबलमध्ये ठिली आहे. जेव्हा आपण बायबलच्या घटनांना इतिहासातील इतर घटनां ज्यांच्या तारखा माहीत आहेत त्यांच्याशी जोडतो तेढ्या आपण बायबलमधील इतिहास व बायबलमध्ये न लिहिलेला इतिहास एकत्र करू शकतो.

२. नोहाच्या काळातील महाजलप्रलय (ख्रिस्त पूर्व २३०२)

जेव्हा आपण उत्पत्ती अद्याय ५ मधील तंशातली तिचारात घेतो तेढ्या आपल्याला कळते की आदामाच्या पतनापासून ते नोहाच्या काळातील महाजलप्रलयापर्यंत १,६५६ वर्षांचा काळ लोटून गेला. नोहाच्या काळातील जलप्रलयाची तारीख ख्रिस्त पूर्व २३०२ आहे असे आपल्या लक्षात येते.

३. अब्राहामाला अभिवचन (ख्रिस्त पूर्व १८७५)

उत्पत्ती ११:१०-२६ वर्षांमध्ये आपल्याला जी वंशावळी ठिली आहे त्यावरून रपट होते की अब्राहामाचा जन्म महाजलप्रलयानंतर ३५२ वर्षांनी झाला किंवा आदामानंतर २००८ वर्षांनी झाला असे म्हणता येईल. ह्याचा अर्थ असा की अब्राहाम ख्रिस्तपूर्व १९५० मध्ये जन्मता. उत्पत्ती १२:४ मध्यून आपल्याला कळते की देवाने अब्राहामाला अभिवचन दिले तेढ्या तो ७५ वर्षांचा होता आणि हे अभिवचन अब्राहामाचा करार झाले. ह्याचा अर्थ असा की अब्राहामाला ख्रिस्तपूर्व १८७५ मध्ये अभिवचन ठेण्यात आले.

४. इस्याएलाचे निर्गमन (ख्रिस्त पूर्व १४४५)

उत्पत्ती १२-५० आपल्याला अब्राहामाच्या अगदी जवळच्या वंशजांची माहिती प्रकट करिते. याकोबाची मुले (अब्राहामाची नातवडे) मिसर देशास पलायन करितात व त्याठिकाणी मिसरी लोक त्यांना गुलाम करितात (निर्गम १). मोठेद्वारे देव त्यांना मिसरी लोकांच्या दारस्यातून मुक्त करिते. प्रेषित पौल सांगतो की अब्राहामाला अभिवचन दिले त्या दिवसापासून इस्याएली लोकांना नियमशास्त्र मिळाले त्या दिवसापर्यंत ४३० वर्षांचा काळ आहे (गलाती ३:१७). निर्गमातील हा काळ ख्रिस्तपूर्व १४४५ चा आहे किंवा आदामानंतर २४३८ वर्षांचा आहे.

५. शलमोनाचे चौथे वर्ष (ख्रिस्त पूर्व ९६५)

शलमोन इस्याएलाचा तिसरा राजा होता. त्याचे वडील दावीद ह्याच्यानंतर व शाऊल राजानंतर तो राजा झाला. १ राजे ६:१ मध्ये आपल्याला सांगितले आहे की निर्गम पासून शलमोन राजाच्या चौश्या वर्षापर्यंत म्हणजे जेव्हा त्याने मंदिर बांधण्यास सुरवात केली तोपर्यंत ४८० वर्षांचा काळ लोटून गेला. गणिताप्रमाणे ही तारीख ख्रिस्तपूर्व ९६५ आहे किंवा आदामानंतर २९१८ वर्षे आहे.

इतर ऐतिहासिक लिखानांद्वारे आपण शलमोन राजाच्या चौश्या वर्षाची तारीख काढू शकतो. यामुळे आपण अचूक अशी तारीख ठरवू शकतो ज्याद्वारे आपल्याला त्या आधीचा काळ मोजता येईल म्हणजे निर्गमनाचा काळ, अब्राहामाला अभिवचन दिलेला काळ, नोहाच्या काळातील महाजलप्रलयाचे वर्ष मोजता येईल व आदामाचा काळ देखील मोजता येईल. मार्गील १०० वर्षांमध्ये झालेल्या पुरातनवस्तुशास्त्राच्या शोधामुळे इतिहासातील ख्रिस्त पूर्व तारखांमध्ये काही तडजोड करावी लागली. यामुळेच ठरविलेल्या तारखांमध्ये भिन्नता आढळते.

६. उत्तरीय राज्याचे पतन (ख्रिस्त पूर्व ७२१)

शलमोनाच्या मरणानंतर इस्याएल राष्ट्राचे दोन राष्ट्रांमध्ये विभाजन झाले. इस्याएल नावाचे राष्ट्र ज्याला “उत्तरीय राष्ट्र” म्हणतात, व दुसरे ठिकाणीय राज्य म्हणजे यहूदा राज्य. ख्रिस्तपूर्व ७२१ मध्ये अशूरी राजाने उत्तरीय राजावर विजय मिळविला व उत्तरीय राज्य राहिले नाही.

७. दक्षिणीय राज्याचे पतन (ख्रिस्त पूर्व ५८६)

ख्रिस्तपूर्व ५८६ मध्ये बाबेल साम्राज्याने दक्षिणीय राज्यावर विजय मिळविला व इस्याएली लोक आपल्या मातृभूमीला ख्रिस्तपूर्व ५१६ मध्ये परतण्यापूर्वी त्यांना ७० वर्षे उपरी राहिले लागले.

८. येशू ख्रिस्ताचा जन्म (ख्रिस्तपूर्व १)

येशू ख्रिस्ताचा जन्म झाल्यानंतर सहात्या शतकापर्यंत ख्रिस्तपूर्व व ई.सन प्रमाणे तारखा मोजण्याची पद्धत सुरु झाली नव्हती. त्याच्या जन्माच्या सर्व ऐतिहासिक तारखांचा संटर्भ देण्याकरिता ही पद्धत सुरु झाली. जेव्हा मंडळीने ही पद्धत सुरु केली तेव्हा एक गैरसमज होता की येशू ख्रिस्ताच्या काळातील हेरोड राजाच्या जीवनापासून ही पद्धत मोजण्यात येते येशू ख्रिस्ताच्या काळात या राजाची सत्ता होती - तूक १:५). बन्याच वर्षांनंतर लक्षात आले की एक ते दोन वर्षांचा हिंशोब चुकला होता. ही पद्धत सुरु होऊन बेरेव दिवस झाल्यामुळे तिला बदलण्यात आले नाही. यामुळे एक वर्ष चुकीच्या तारखेमध्ये बदल करण्यात आला नाही. असे ठरविण्यात आले की येशूचा जन्म ख्रिस्तपूर्व १ किंवा २ मध्ये झाला असे म्हणावे.

जुलीयन कॅलेंडर ज्याचा पहिला दिवस जानेवारी १ आहे. यहूदी कॅलेंडर ज्याची सुरुवात सप्टेंबर महिन्यात होते, या दोन्ही कॅलेंडरमध्ये भिन्नता आहे. या कारणास्तव तुम्हाला पुढील प्रमाणे तारखा लिहिलेल्या दिसतील, “ख्रिस्तपूर्व १-२” किंवा “ख्रिस्तपूर्व ९६६-९६५”

९. येशू ख्रिस्ताचे मरणे, पुरले जाणे व पुनरुत्थान (ई.स. ३२-३३)

बहुतेक बायबलचे पंडीत येशूच्या मरणाची, पुनरुत्थानाची तारीख ई.स. ३२-३३ संगतात.

१०. बायबलचे शेवटले पुस्तक (ई.स.१६)

ही तारीख प्रेषित योहानाच्या पात्मस या ठिकाणी जाण्याच्या तारखेशी संबंधीत आहे (प्रकटीकरण १:९). हा काळ रोमी साम्राज्याचा काळ होता आणि तेव्हाच बायबल लिहिणे पूर्ण झाले (प्रकटीकरण २२:१८-१९).

ब. जुन्या कराराच्या पुस्तकांचा कालक्रम

१. आदामापासून ते महाजलप्रलयापर्यंत (ख्रिस्त पूर्व ३९५८-२३०२)

उत्पत्ती १-५

२. महाजलप्रलयापासून ते अब्राहामाला अभिवचन दिले तोपर्यंत (ख्रिस्त पूर्व २३०२-१८७५)

उत्पत्ती ६-१२

३. अब्राहामाला ववन देण्याच्या काळापासून ते निर्गमनापर्यंत (ख्रिस्त पूर्व १८७५-१४४५)

उत्पत्ती १२-५०; ईयोबाचे पुस्तक

४. निर्गमनापासून ते शलमोनाच्या ४ श्या वर्षापर्यंत (ख्रिस्त पूर्व १४४५-९६५)

क. निर्गम	घ. यहोश्वाल	ट. २ शमुवेल
ख. लेती	छ. शास्त्रे	ठ. १ राजे १-५
ग. गणना	ज. रुथ	ड. स्तोत्र
घ. अनुवाद	झ. १ शमुवेल	ढ. १ इतिहास

५.	शलमोनाच्या ४ ज्या वर्षांपासून ते यहूदाच्या पतनापर्यंत (ख्रिस्त पूर्व १६५-५८६)	
क.	१ राजे	ज. ओबद्या
ख.	२ राजे	झ. योएल
ग.	२ इतिहास	ट. योना
घ.	नीतिसूत्रे	ठ. आमोस
च.	उपदेशक	ड. होशे
छ.	गीतरत्न	ढ. मिखा

६.	बाबेलच्या हृष्पारीवा समय (ख्रिस्त पूर्व ५८६-५१६)	
क.	रिम्या	ग. यहैज्केल
ख.	विलापगीत	घ. दानीएल

७.	बाबेलच्या हृष्पारीनंतरच्या काळापासून ते जुन्या करारापर्यंतच्या समाप्तीवा काळ (ख्रिस्त पूर्व ५१६-४००)	
क.	एज्जा	ग. जरखन्या
ख.	नहैम्या	घ. हाङ्गय

क. नवीन कराराच्या पुस्तकांचा कालक्रम

नवीन करारातील विशिन्न ईश्वरप्रेरित पुस्तकांचा क्रम पुढीलप्रमाणे आहे.

१. ख्रिस्ताच्या जीवनाचा इतिहास व प्राचिन मंडळी (इ.स. ५५-८५)

क. मत्त्या	ग. मार्क	च. प्रेषितांची कृत्ये
ख. लूक	घ. योहान	

२. मंडळांसाठी पत्र (इ.स. ४६-८५)

क. याकोबाचे पत्र	झ. फिलेमोनाला पत्र	थ. इब्रीकरांस पत्र
ख. गलतीकरांस पत्र	ट. इफिसकरांस पत्र	द. पेत्राचे पहिले पत्र
ग. थेरसलनीकाकरास पहिले पत्र	ठ. कलस्सैकरांस पत्र	घ. पेत्राचे दुसरे पत्र
घ. थेरसलनीकाकरास दुसरे पत्र	ड. फिलिप्पैकरांस पत्र	न. यहूदाचे पत्र
व. करिथकरांस पहिले पत्र	ढ. १ तीमश्याला पत्र	य. योहानाचे पहिले पत्र
छ. करिथकरांस दुसरे पत्र	ण. तीताला पत्र	र. योहानाचे दुसरे पत्र
ज. येमकरांस पत्र	त. २ तीमश्याला पत्र	ल. योहानाचे तिसरे पत्र

३. अविष्यवाणी (इ.स. ९६)

प्रकटीकरण

तैयावितक अश्यासाकरिता: अध्याय १, विभाग ४

१. या घटना योन्या क्रमात लावा.

उत्तरीय राज्याचे पतन
नोहाच्या काळातील मठाजलप्रलय
दाढिणीया राज्याचे पतन
अब्राहामाला अशितवन
येशू ख्रिस्ताचा मृत्यू, पुरणे आणि पुनरुत्थान
इस्साएलाचे निर्गमन
शतमोनाचे वौणे वर्ष
येशू ख्रिस्ताचा जन्म
आदामाचे पतन
बायाबलाचे शेवटले पुस्तक

२. जुन्या कराराच्या कोणत्या दोन पुस्तकांमध्ये निर्मिती ते मिसरातून बाहेर निघण्याचा काळ सांगितलेला आहे.

३.	शास्त्रभागाचे हे विभाग कालक्रमानुसार लावा.	
१	शमुवेल	यहोश्वाता
१	राजे १-५	अनुवाद
	गणना	खथ
	शास्त्रे	१ इतिहास
४.	जुन्या कराराचे हे विभाग कालक्रमानुसार लावा.	
२	इतिहास	यश्या
१	राजे ६-२२	नहूम
२	राजे	आमोस
	नीतिसूत्रे	मिख्वा
	उपदेशक	योना
	गीतराने	ओबद्या
५.	ही जुन्या करारातील पुस्तके कालक्रमानुसारप्रमाणे लावा.	
	नहेन्या	यहेज्केल
	दानीएल	मलारची
	घिर्ण्या	एजा
६.	नवीन करारातील ही ऐतिहासिक पुस्तके कालक्रमानुसार लावा.	
	मत्तया	मार्क
	लूक	योहान
७.	नवीन करारातील ही पुस्तके कालक्रमानुसार लावा.	
	शेमकरांस पत्र	शेर्सलनीकरांस दुसरे पत्र
	करिथकरास पहिले पत्र	तीमथ्याला पहिले पत्र
	करिथकरास दुसरे पत्र	तीमथ्याला दुसरे पत्र
	गलतीकरांस पत्र	तीताला पत्र
	झफिसकरांस पत्र	फिलोमोनाला पत्र
	फिलिष्पैकरांस पत्र	इब्रीकरांस पत्र
	कलस्सैकरांस पत्र	याकोबाचे पत्र
	शेर्सलनीकाकरांस पहिले पत्र	पेत्राचे पहिले पत्र

विभाग ५

बायबलचा अभ्यास करण्याची तयारी करणे

मानील दोन भागात आपण इतिहासात घडलेल्या घटनांच्या (विभाग ३) महत्वतेची प्रस्तावना व क्रम बघितला (विभाग ४). बायबलचा अभ्यास करतांना “केळ्हु?” हा प्रश्न महत्वाचा असतो व त्याविषयीचा आपण पारा घालत होतो. बायबलमधील वचनांचा अर्थ समजून घेण्याकरिता आपण महत्वाच्या प्रश्नाचे उत्तर नेहमी शोधत असतो जेणेकरून “आपण सत्यावे वचन नीट सांगणारे होऊ” (२ तीमध्य २:१५). आपण आपले प्रश्न देवाकडे आणावे म्हणून देव आपल्याला आमंत्रण देतो (मततया ७:७-८).

प्रत्येक वचनाविषयी आपण जे मुलभूत प्रश्न विचारावे ते पुढीलप्रमाणे फार साधे आहेत : कोण, काय, केळ्हा, कुठे, का व कसे? ख्रिस्ती जीवनाविषयी दोन मुलभूत प्रश्न पुढे ठेवावे: प्रश्न येशू ख्रिस्तासोबत आपले वैयाकितक संबंध अधिक घनिष्ठ कसे होतील? (फिलिप्पे ३:१०) व आपण आपले ख्रिस्ती जीवन कसे जगावे? (योहान ७:४७).

अ. प्रत्येक वचनाकरिता सहा मुलभूत प्रश्न

१. कोण?

जेळ्हा आपण “कोण” असा प्रश्न विचारातो तेळ्हा आपण कोण बोलत आहे व कोण ऐकत आहे असा प्रश्न विचारातो. उत्पत्ती २२:२ मध्ये याविषयी चांगले उदाहरण आहे. जेळ्हा देवाने अब्राहामाला त्याच्या पुत्राचे अर्पण करण्यास सांगितले तेळ्हा देव थेट अब्राहामासोबत बोलला. देवाने इतर कोणालाही आज्ञा दिली नाही. ह्यामुळे आपण जे वचन ऐकणारे आहेत त्या आपण इला ही आज्ञा नाही.

२. काय?

“काय” चा संबंध सांगितलेल्या गोटीच्या वास्तविक अर्थाशी आहे. प्रकटीकरण ५ मध्ये येशू ख्रिस्ताला “कोकरा” म्हणून दर्शविले. ह्याचा अर्थ असा नाही की येशू ख्रिस्ताला त्या कोकच्यासारखे दाट केस व चार पाय आहेत. परंतु, कोकरा म्हणजे पापाबदल अर्पितल्या जाणारा (योहान १:२९) हा वास्तविक अर्थ आहे.

३. केळ्हा?

“केळ्हा” हा प्रश्न आपल्याला विशिष्ट घटना कोणत्या काळात घडली याविषयी सांगतो. उदा. अब्राहामाहे लेन त्याची चुलत बहीण सारेशी झाले. हे लेन मोरेहो नियमशास्र मिळण्यापूर्वी झाले. या नियमशास्रात चुलत बहीणीशी विवाहाला विरोध आहे. परंतु, ज्यांना माहीत नाही की हे लेन नियमशास्र मिळण्यापूर्वी झाले त्यांना वाटेल की हे नैतिक कृत्य नाही. परंतु, नियमशास्र मिळण्यापूर्वी हे लेन पाप नव्हते (रोम ४:१५). एखादा विषय किंवा बाब खप्ट घेण्याकरिता “केळ्हा” या प्रश्नाचे उत्तर खप्ट असावे.

४. कुठे?

“कुठे” या प्रश्नाचा संबंध घटना जिथे घडली तिथल्या संरक्तीशी व भौगोलीक ठिकाणाशी आहे. आपल्याला बायबलमध्ये बहुतेकवेळा “वर यरुशलेमेस” असा शब्द वावण्यास मिळतो. अनेक संरक्तीमध्ये “वर” म्हणजे उत्तरेकडील प्रवास. परंतु, बायबलमधील ह्या शब्दाचा संबंध दिशेशी नसून वर उंचीशी आहे. जेळ्हा येशू गालीलाहून आला व वर यरुशलेमेस जात होता तेळ्हा तो दक्षिण दिशेकडे प्रवास करीत होता, तो वर उंच ठिकाणी जात होता.

५. का?

“का” या प्रश्नाचे उत्तर खरोखर अवघड असतो. हे उत्तर शोण्याकरिता इतर शास्त्रभागांचा देखील अभ्यास करावा लागतो. यशया ७:१४ मध्ये लिहिलेले वचन जर कोणी वाचले, “पाहा, कुमारी गर्भवती होऊन पुत्र प्रसवेल व त्यावे नाव इमानुएल (आमच्या सन्निध देव) असे ठेवील” तर प्रश्न पुढे येईल “कुमारीकाव का?” कदाचित आपण उत्तर देऊ, “देवाची अशीच इच्छा होती,” हे उत्तर बरोबर आहे पण पूर्ण नाही.

या प्रश्नाचे पूर्ण उत्तर देण्याकरिता आपल्याला रोम ५ वाचावे लागेल. त्यात आदामाच्या पापामुळे मानवजातीवर झालेला परिणाम दिसतो. त्याठिकाणी आपल्याला दिसते की आदामाने पाप केल्यामुळे मानव जातीतील प्रत्येक व्यक्ती पापी स्वभाव घेऊन जन्मला. जर येशूला जिंकिक बाप असता तर त्याच्या ठारी देखील पापी स्वभाव असता. “का?” या प्रश्नाचे उत्तर ख्रिस्ताच्या पापरक्कंडणीच्या पात्रतेशी संबंधीत आहे.

६. कसे?

“कसे?” या प्रश्नाचे उत्तर देखील अवघड आहे. कदाचित आपण विचार, “येशू पाण्यावरुन कसे चालू शकता?” उत्तर सोपे आहे की तो पवित्र आत्म्यावर विसंबून होता (लूक ४:१८). कदाचित आपण विचार, “मनुष्याला आवडीनिवडीचे स्वातंत्र्य असतांना इतिहास देवाच्या नियंत्रणात कसा आहे?” या प्रश्नाचे उत्तर सोपे नाही. त्याविषयी आपण पुढे अभ्यासात बघणार आहेत.

ब. दोन अतिशय महत्वाचे वैयक्तिक प्रश्न

१. आपल्या प्रभु येशू ख्रिस्तासोबत याढारे आपले वैयक्तिक संबंध कसे घनिष्ठ होतील?

हा सर्वांत महत्वाचा प्रश्न आपण विचारावा. देवाच्या वचनातून आपल्याला जे ज्ञान मिळते त्यासोबत आपला विश्वास असणे महत्वाचे आहे (इब्री ११:६). त्यामुळे, प्रभुसोबत आपले संबंध अधिक जवळचे होतात. आपण विश्वास ठेवावा की देवाचे वचन अचूक आहे व त्यावर आपण भरवंसा ठेवू शकतो. देवाच्या वचनाचा परिणाम प्रभुसोबत आपल्या संबंधाशी आहे. आपण त्याच्या प्रीतीत वाढतो जी मानव ज्ञानापलीकडे आहे. इफिस ३:१४-१९ मध्ये प्रेषित पौलाने म्हटले:

हा कारणास्तव स्वर्गातील व पृथ्वीवरील प्रत्येक तंशास ज्या पित्यावरुन नांव देण्यांत येते,
त्या पित्यासमोर मी गुडधे टेकून अशी विनंती करितो की, त्याने आपल्या ऐश्वर्याच्या समृद्ध
प्रिमांने तुम्हांला असे दान यावे की तुम्ही त्याच्या आत्माच्या द्वारे अंतर्यामी बलसंपन्न व्हावे;
ख्रिस्ताने तुमच्या अंतःकरणामध्ये तुमच्या विश्वासाच्या द्वारे वस्ती करावी; ह्यासाठी की, तुम्ही
प्रीतीत मुळावलेले व पाया घातलेले असे असून तिवी ठंडी, लांबी, उंची व खोली किती, हे
तुम्ही सर्व पवित्र जनांसह समजून घ्यावयास व बुद्धीस अगम्य अशी ख्रिस्ताची प्रीति ओळखून
घ्यावयास शक्तिमान् व्हावे; असे की तुम्ही देवाच्या सर्व पूर्णतेइतके परिपूर्ण व्हावे.

जर आपण केवळ ज्ञान मिळविण्याकरिता देवाच्या वचनाचा अभ्यास करतो, त्याढारे देवावरील व इतरांवरील प्रीतीमध्ये वाढण्याची अपेक्षा करीत नाही तर आपण फुगविल्या जातो (१ कठिथ ८:१). प्रेषित पौलाला पृथ्वीवरील इतर सवपिक्षा अधिक ईश्वर विज्ञान माहीत होते (२ कठिथ १२:१-४). तो त्याची सर्वांत तीव्र इच्छा व्यक्त करितो, “हे अशासाठी आहे की, तो व त्याच्या पुनरुत्थानाचे सामर्थ्य व त्याच्या दुःखाची सहभागिता हांची, त्याच्या मरणाला अनुरूप होऊन मी ओळख करून घ्यावी” (फिलिप्पे ३:१०). पौल परुषी असल्यामुळे त्याने ज्ञानाचा प्रवास केला होता; परंतु, आता ख्रिस्ती या नात्याने त्याला जिवंत देवाशी संबंध अधिक महत्वाचे वाटू लागले होते.

देवाच्या अशिववनांकडे दृष्टी लावा व त्यावर भरवंसा ठेवा जेणेकरून, “आपण आपला प्रभु व तारणारा येशू ख्रिस्त त्याच्या कृपेत व ज्ञानांत वाढत जाऊ” (२ पेत्र ३:१८).

२. आपण कसे जीवन जगावे?

आपण अभ्यास करीत असलेल्या वचनांचा आपल्याला अर्थ कळाल्यावर आपल्या दैनंदिन जीवनामध्ये आपल्याला हे ज्ञान कसे लागू करता येईल किंवा त्याप्रमाणे कसे आवरण करता येईल याकडे लक्ष यावे. इब्री १२:१-३मध्ये आपल्याला यातिष्ठानी सुंदर उदाहरण दिले आहे. वचन १ व २ मध्ये म्हटले आहे:

तर मग आपण एवढ्या मोठ्या साक्षीळ्यांनी मेघांने वेळिलेले आछो म्हणून आपणाहिं
सर्व भार व सहज गुंतविणारे पाय टाकून आपल्याला नेमून दिलेल्या धावेवरुन धीरांनें
धावावे; आपण आपल्या विश्वासाचा उत्पादक व पूर्ण करणारा येशू ह्याच्याकडे पाहत असावे;
जो आंनंद त्याच्यापुढे होता त्याकरितां त्याने लज्जा तुच्छ माझून वधस्तंभ सहन केला, आग्ने
देवाच्या राजासनाच्या ‘उजवीकडे बसला आहे.

या दोन वचनांमध्ये इब्रीकरांस प्राची लेखक धात धावण्यातिष्ठानी उदाहरण घेतो. काही लोक शर्यत बघत आहे (अध्याय ११ चे नायक). ही धात लांब व गतीची आहे. जो जिकेल त्याला मानावे स्थान मिळणार आहे. शर्यतीमध्ये आग घेणारा आपली गती कमी होऊ नये म्हणून अनावश्यक ओळे कमी करतो व अडखळू नये म्हणून अडखळण दूर करतो. त्याची दृष्टी लक्ष्याकडे असते. त्याठिकाणी येशू ख्रिस्त ज्ञा आहे. तो ही धात धातून विजयी झाला आहे. धात धात असतांना जो त्रास अनुभवावा लागणार त्यापेक्षा ज्या आनंदाची आशा आहे तो अधिक महत्वाचा आहे. आनंदाच्या या आशेमुळे धावणारा धीर घरितो.

पुढे तिसऱ्या वचनामध्ये लेखक या वरील दोन वचनावे आपल्या जीवनात लागूकरण करतो.

तुमची मने अवून तुम्ही थकून जाऊ नये म्हणून ज्याने आपणाविलद्ध पातवयांनी क्लेला इतका
विरोध सहन केला, त्याच्याविषयी विवार करा.

जेव्हा आपण ख्रिस्तामुळे होत असलेल्या विरोधाचा, छळाचा, दुःखाचा व अपमानाचा सामना करतो तेव्हा आपण आपल्या पुढाच्याकडे बघावे त त्याच्यापासून प्रोत्साहन प्राप्त करावे. पुढील गोष्ट लक्षात ठेवा, “कारण आपल्या सर्वाच्या दुर्बलतेविषयी ज्याला सहाय्यात वाटत नाही, असा आपला प्रमुख याजक नाही, तर तो सर्व प्रकारे आपल्याप्रमाणे पारझलेला होता; तरी निष्पाप राहिला” (इब्री ४:१५).

क. आपण सर्व प्रश्नांची उत्तरे देऊ शकलो नाही तर?

प्रश्न व त्यांची उत्तरे महत्वाची आहेत. आपण लक्षात ठेवावे की जिवंत देवासोबत आपले संबंध विश्वासावर आधाराशूत आहेत (इफिस २:८-९; कलस्सै २:६). या जीवनकाळात आपल्याला सर्वच प्रश्नांची उत्तरे मिळतील असे नाही. तरीदेखील देवाने

आपल्याला अभिवृत दिले आहे की तो आपल्या सर्व प्रश्नांची उत्तरे डेईल (१ करिथ १३:१२). पवित्र शास्त्र आपल्या जीवनाला लागणारी आवश्यक माहिती आपल्याला पुरवितोच.

तैयावितक अश्यासाकरिताः अध्याय ५, विभाग ५

१. वावा खिर्म्या ३९:१-२ व सहा मुलभूत प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

कोण? =

काय? =

केल्णा? =

कुठे? =

का? =

कसे? =

२. वावा मार्क १२:२९-३१. कोणत्या चार गोष्टींद्वारे आपण देवावर प्रीती करावी?

३. वावा इब्री ११:६ आणि १ योहान २:७-११. कोणत्या दोन गोष्टी आपल्या खिस्ती जीवनाकरिता गरजेव्या आहेत?

अध्याय २

जुन्या करारावे
सर्वेक्षण

प्रस्तावना

नवीन व जुन्या कराराच्या पुस्तकाचे हे संक्षिप्त सर्वेक्षण आहे. यामधील धोया हे आहे की वाचकाला पतित्र शास्त्रातील पुस्तकांच्या लेखकांची, तारखांची, मुख्य लोकांची, विषयांची व उद्देशाची माहिती पुरविल्या जावी. त्याचप्रमाणे या पुस्तकांमध्ये ख्रिस्ताला कसे सादर करण्यात आले आहे ह्याचा सारांश पुरविल्या जावा हा उद्देश आहे. प्रत्येक पुस्तकाच्या विवरणात त्यातील लिखाणाची रूपरेखा दिलेली आहे.

देवाच्या वचनाच्या अभ्यासकाला बायबलमधील प्रत्येक पुस्तकाच्या सर्वेक्षणाचे महत्व आहे कारण तिद्याशीला बायबलमधील प्रमुख घटनांचा व विषयांचा अभ्यास होईल. हे अगदी खरे आहे की जितका जास्त वेळ आपण देवाच्या वचनाचा अभ्यास करू तितके जास्त आपल्याला ज्ञान प्राप्त होईल. परंतु, या अभ्यासाचा उद्देश आहे की आपण प्रथम मोठे पत्र बघावे; जेणेकरून नंतर आपल्याला त्यातील इतर सर्व गोष्टी कलतील. अध्याय १ मध्ये संपूर्ण बायबलचे सर्वेक्षण दिले आहे. या अध्यायांमध्ये दिलेल्या प्रत्येक पुस्तकाच्या सर्वेक्षण इट्टारे आपल्याला बायबलविषयी प्राथमिक माहिती मिळेल.

जुन्या व नवीन कराराची तुलना

बायबलच्या सर्व पुस्तकांचा ख्रिस्त प्रमुख विषय आहे त आशा आहे. अनेक वेळा ख्रिस्ताने जाहीर केले की तो सर्व शास्त्राचा विषय आहे.

१. मत्तरा ५:१७ मध्ये त्याने म्हटले, “नियमशास्त्र किंवा संदेश्याचे ग्रंथ रद्द करावयास मी आलों आहे असें समजूऱ्या काका; मी रद्द करावयास नव्हे तर पूर्ण करावयास आलों आहें.”
२. लूकाने सांगितले आहे, येशू अम्माऊसच्या ताटेवर शिष्यांसोबत चालत असता त्याने मोशे व सर्व संदेशे ह्यांच्यापासून आरंभ करून संपूर्ण शास्त्रातील आपणातिषयीच्या गोष्टीचा अर्थ त्यांना सांगितला.
३. पुढे त्या संध्याकाळी प्रभु ठारा शिष्यांसोबत बोलला ज्यातिषयी लुकाने लूक २४:४४-४७ मध्ये नमूद केले आहे, “मी तुमच्याबरोबर असतांना तुम्हांस सांगितलेली माझी वरने ढीऱ्या आहेत की, मोशेंने नियमशास्त्र, संदेशे व स्तोत्रे ह्यांत माझ्याविषयी जें लिहिलेले आहे तें सर्व पूर्ण होणें अवश्य आहे. तेव्हां त्यांना शास्त्र समजावें म्हणून त्यांने त्यावें मन उघडलें; आणि त्यांने त्यांस म्हटलें, असें लिहिलें आहे की, ख्रिस्तानें दुःख सोसावें, तिसऱ्या दिवशी मेलेल्यांमधून उरावें, आणि यरुशलेमेपासून आरंभ करून सर्व राष्ट्रांस त्याच्या नांवानें पृथक्काप व पापकामा घोषितकरण्यांत यावी.”
४. योहान ५:३९-४० मध्ये येशू याहूदी लोकांसोबत सवांट करीत असतांना म्हणाला, “तुम्ही शास्त्रलेख शोधून पाहतां; कारण त्याच्याद्वारे तुम्हांला सार्वकालिक जीवन प्राप्त होईल असें तुम्हांला वाटतें; आणि तेव माझ्याविषयी साक्ष देणारें आहेत; तरी जीवन प्राप्त व्हावें म्हणून माझ्याकडे येण्याची तुम्हांला इच्छा होत नाही.”

त्याचबरोबर प्रकटीकरण ११:१० मध्ये आपल्याला सांगितले आहे, “येशू विषयीची साक्ष हे संदेशाचे मर्म आहे.” दुसऱ्या शब्दात अविष्यताप्यांच्या व सर्व शास्त्रलेखांचा एकच उद्देश आहे आणि तो म्हणजे येशू ख्रिस्ताला प्रकट करणे. मानवाच्या पतनामुळे व गरजेमुळे जुन्या व नवीन कराराचा विषय ख्रिस्त आहे कारण ख्रिस्तापासूनच आपल्याला सार्वकालिक जीवन प्राप्त होऊ शकते व विपुल जीवन प्राप्त होऊ शकते (योहान १०:१०).

जुना करार		
नियम-ख्रिस्ताकरिता पाया इतिहास-ख्रिस्ताकरिता तयारी काच्य-ख्रिस्ताकरिता प्रेरणा अविष्यताप्याणी-ख्रिस्ताची	तयारी व पाया	अपेक्षाजुना करार तारणाच्या मसीहाकरिता पाया घालतो. त्यात मसीहाला संदेश्या, याजक व राजा म्हटले आहे. त्याचबरोबर दुःखसहन करणारा तारणारा म्हटले आहे ज्याला राज्य करण्यापूर्वी मनुष्याच्या पापांकरिता मरावे लागणार.
नवा करार		
श्रुभारतमान	प्रकट होणे वाढ	तारणाच्याविषयी व त्याच्या सेवाकार्याविषयी सांगितले आहे.
प्रेषितांची कृत्य	स्पष्टीकरण व	पतित्र आत्माच्या कार्याद्वारे, प्रेषितांची कृत्ये जगात आलेल्या तारणाच्याचा संदेश जाहीर करते.
पत्रे	लागूकरण	ख्रिस्ताविषयी व त्याच्या सेवेतिषयी स्पष्टीकरणासहीत सांगितले आहे. त्याचबरोबर जगामध्ये ख्रिस्ताचे राजदूत या नात्याने चालण्याकरिता ख्रिस्ती जीवन कसे असावे याविषयी सांगितले आहे.
प्रकटीकरण	समाप्ती	ख्रिस्ताचे दुसरे येणे, शेवटला काळ, त्याचे राज्य व सार्वकालिक काळविषयी सांगितले आहे.

प्रत्येक पुस्तकाची रूपरेखा व शिर्षक वचनाच्या विभिन्न विभागात दिले नाही. हे विद्याशार्थांकरिता आहे. प्रत्येक विभागाचा अभ्यास करा व शिर्षक द्या.

विभाग १

नियमः पहिली पाच पुस्तके

बायबलमधील प्रथम पाच पुस्तकांना काही वेळा येन्टोटेक म्हटले आहे म्हणजेच "ब्रंशपंचक" म्हटले आहे म्हणजेच 'पाच ब्रंश'. या पुस्तक नियमशास्त्र देखील म्हटले आहे कारण त्यात देवाने इस्याएली लोकांना मोशेहूरे दिलेले नियम आहेत व निर्देश आहेत. ही पुस्तके मोशेने लिहिली. अनुवादवा शेवट्या भाग मोशेने लिहिला नाही कारण त्यात मोशेव्या मृत्युविषयी लिहिले आहे. पहिली पाच पुस्तके ख्रिस्ताच्या येण्याचा पाचा घालतात आणि याकरिता देवाने इस्याएल राष्ट्राची स्थापना करून त्याची निवड केली आहे. देवाचे निवडलेले लोक म्हणून इस्याएली लोक नवीन करार पालणारे जाले. त्यांनी देवाची अभिवने व देवाने केलेला करार स्वीकारला. त्यांच्या वंशात मसीहा येणार होता (रोम ३:२; ९:१-५).

उत्पत्ती (प्रारंभाचे पुस्तक)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: मोशेने हे पुस्तक लिहिले. उत्पत्ती म्हणजे "सुरुवात". हा शब्द सेप्तुआजिंटमधून घेतला आहे. हे इब्री जुन्या कराराचे ग्रीक भाषांतर आहे.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १४५० -१४१०

उद्देशः उत्पत्तीचे पुस्तक सहज वाचले तरी त्यात आशीर्वाद व शावाचा प्रमुख विषय प्रकट होतो. एडेन बागेमध्ये आज्ञा पालनाकरिता व विश्वासाकरिता आशीर्वाद होता; परंतु, अवशेकरिता शाय होता. संपूर्ण पुस्तक या विषयातर आधारीत आहे. तरी देखील प्रमुख विषय अब्राहामाद्वारे राष्ट्राला निवडणे व अब्राहामाशी केलेला करार आहे. देवाने अभिवन दिले की तो अब्राहामाद्वारे राष्ट्रांना आशीर्वादित करील (उत्पत्ती १२:१-३; १५:१-२१).

उत्पत्ती म्हणजे केवळ सुरुवातचे नाही तर तो सुरुवातीचे पुस्तक देखील आहे. उत्पत्तीचे पुस्तक आपल्याला संदर्भाकरिता इतिहास देते ज्यामधून सर्व प्रकटीकरणांची सुरुवात होते. उत्पत्तीच्या पुस्तकामध्ये सर्व प्रमुख विषयांचा उगम आढळतो. अनेक गोष्टीची सुरुवात असलेले हे पुस्तक आहे. यामध्ये आपल्याला विश्वाची, श्री पुरुषाची, मानव पतनाची, मानव वंशाची सुरुवात दिसते. तारणाकरिता देवाचे अभिवन यात सुरु होते. देवाचे लोक म्हणून निवडलेल्या इस्याएल राष्ट्राची सुरुवात उत्पत्तीच्या पुस्तकात आहे कारण या लोकांकरिता देवाचा प्रमुख उद्देश होता की त्यांच्या वंशामध्ये मसीहा त तारणारा जन्मावा. उत्पत्तीच्या पुस्तकामध्ये आपल्याला आदाम व हृत्वेतिषयी, मोहात टाकण्याच्या सैतानातिषयी, नोहा त महाजलप्रलयातिषयी, अब्राहाम, इस्हाहक, याकोब, योसेफ व त्याच्या भावांतिषयी कळते. लब्न, कुटुंब, कष्ट, पाप, खून, मोठी शिक्षा, अर्पण, विभिन्न जाती, भाषा, शब्दाश, संपूर्ण जगाचे एक सरकार बनविण्याचा प्रयत्न, बाबेलचा पंथ (बाबेलच्या बुरुजाच्या ठिकाणी जो धर्म स्थापन झाला) या सर्व गोष्टीची सुरुवात उत्पत्तीमध्ये आहे. बायबल हे इतिहासिक प्रकटीकरण आहे. इतिहासातील देवाच्या कर्याचा हा नमूद केलेला लेखा आहे.

उत्पत्तीच्या पुस्तकामध्ये वारंवार येणारा पुढील शब्दप्रयोग आहे : "चे वंशज". वाचकांन पुढील घटनेशी परिचीत कळत देण्याकरिता या शब्दप्रयोगाचा अकरा वेळा उपयोग करण्यात आला आहे. महत्वाच्या घटनेशी उत्पत्तीतील लोकांपासून ते इस्याएली लोकांपर्यंत काय संबंध आहे यातिषयी याद्वारे माहिती मिळते.

मुख्य लोकः आदाम, हृत्वा, नोहा, अब्राहाम, सारा, इस्हाहक, रिबेका, एसात, याकोब, राहेल, योसेफ

उत्पत्तीच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्तः पतनानंतर लगेच श्रीच्या बीजेपासून तारण येईल असे अभिवन प्राप्त झाले (३:१५). परंतु, मसीहातिषयीचे संबंध संपूर्ण प्रकटीकरणात ख्यात दिसतात : शेवट्या वंश (४:२५), शेमती संतती (९:२६), अब्राहामाचे कुटुंब (१२:३), इस्हाहकाचे बीज (२६:३), याकोबाचे पुत्र (४६:३), यहूदा जाती (४९:१०). हे काही प्रमुख संदर्भ आहेत जे उत्पत्तीमध्ये तारणाच्याला प्रकट करतात. आदाम हे ख्रिस्ताचे प्रतिरूप आहे (रोम ५:१४).

आदाम जुन्या सृष्टीचा प्रमुख आहे तर ख्रिस्त नवीन आतिक सृष्टीचा प्रमुख आहे.

हाबेलाने रक्त सांडवून जे अर्पण केले तो आपल्याकरिता ख्रिस्ताचे मरण प्रकट करितो. काईनाने हाबेलाचा केलेला वध देखील ख्रिस्ताचे मरण प्रकट करितो.

मलकीसदेक राजा व याजक म्हणून ख्रिस्ताचे प्रतिरूप आहे (इब्री ७:३).

योसेफ, जो त्याच्या वडिलांना प्रिय होता, त्याचा त्याच्या भावांनी घात केला तरीदेखील तो त्यांच्या मुक्ततेहे माध्यम बनला. यात्रुन आपल्याला दिसते की योसेफ ख्रिस्ताचे प्रतिरूप आहे.

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेखा

ज्या विभागाना शिर्षक दिले नाही त्यांना शिर्षक या शिर्षक देत असतांना एका विभागाचा संबंध दुसऱ्या विभागाशी काय आहे हे लक्षात यावे असे शिर्षक या उदाहरणार्थ पुढील भाग “क” चे शिर्षक येणेप्रमाणे असू शकते.

१. महाजलप्रलयासाठी नोठाची तयारी
२. महाजलप्रलयात नोठा
३. महाजलप्रलय निवळतो
४. नोठाचोबत करार
५. नोठावे कुटुंब

१. चार घटना (१:१-११:३२)

अ. जगाची व मानवाची उत्पत्ती (१:१-२:२५)

१:१-२:३	२:४-२५
---------	--------

ब. मानवाची श्रष्टा, पतन (३:१-५:३२)

३:१-२४	४:१-२४	४:२५-५:३२
--------	--------	-----------

क. मानवाचा नाश, जलप्रलय (६:१-९:२९)

६:१-२२	८:१-२२	९:१८-२९
--------	--------	---------

७:१-२४	९:१-१७
--------	--------

ड. मानवाची, राष्ट्रांची पांगापांग (१०:१-११:३२)

१०:१-३२	११:१-९	११:१०-३१
---------	--------	----------

२. चार लोक (१२:१-५०:२६)

अ. अब्राहाम (विश्वासाचा व इस्याएल राष्ट्राचा पिता) (१२:१-२३:२०)

१२:१-२०	१७:१-२७	२१:१-३४
---------	---------	---------

१३:१-१८	८:१-३३	२२:१-२४
---------	--------	---------

१४:१-१६	१९:१-२९	२३:१-२०
---------	---------	---------

१४:१७-२१	१९:३०-३८
----------	----------

१६:१-१६	२०:१-१८
---------	---------

ब. डस्हाक (वर्चनाचा घ्रिय पुत्र) (२४:१-२६:३५)

२४:१-६७	२५:१९-३४	२६:२६-३५
---------	----------	----------

२५:१-११	२६:१-१७
---------	---------

२५:१२-१८	२६:१८-२५
----------	----------

क. याकोब (फस्तितो) (२७:१-३६:४३)

२७:१-४६	३१:१-५५	३४:१-३१
---------	---------	---------

२८:१-२२	३२:१-२३	३५:१-८
---------	---------	--------

२९:१-३५	३२:२४-३२	३५:९-२९
---------	----------	---------

३०:१-४३	३३:१-२०	३६:१-४३
---------	---------	---------

ड. योसेफ (दुःख आणि गौरव) (३७:१-५०:२६)

३७:१-३६	४०:१-४१:५७	४९:१-५०:२६
---------	------------	------------

३८:१-३०	४२:१-४५:२८	५०:२२-२६
---------	------------	----------

३९:१-२३	४६:१-४८:२२
---------	------------

निर्गम

(सुटका)

लेखक व पुस्तकावे नाव: हे पुस्तक मोशेने लिहिले. एक्सोडस या ग्रीक शब्दातून हा एक्सोडस हा लॅटीन शब्द निघाला आहे ग्रीक सेप्तुआजिंटमध्ये ज्यांनी आषांतर केले त्यांनी या पुस्तकाला नाव दिले. “निर्गम” या शब्दाचा अर्थ “बाहेर निघणे” असा होतो.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १४५०-१४१०

उद्देश व विषय: निर्गममध्ये दोन विषय दिसतात. १) वल्छांडणमध्ये चित्रीत केल्याप्रमाणे सुटका व २) मिसराच्या बाहेर निघणे व तांबडा समुद्र ओलांडणे. याद्वारे मिसराच्या ठार्स्यातून मुवळता दिसते.

दोनણે વષપિકા અધિક કાળ મિસરાત વાઢ જાત્યાનંતર નિર્ભમમદ્યે દેવાચ્યા નિવડલેલ્યા લોકાંગા, ડસ્યાએલી રાષ્ટ્રાચા ઇતિહાસ સુરુ આહે. યામદ્યે મિસરાતુન ત્યાંચી મુવતતા વ ત્યાંના નિયમશાસ્ત્ર દેણે સ્પષ્ટ કેલે આહે. હ્યાત મોશેચ્યા જન્માવા વ ડસ્યાએલી લોકાંના મિસરાચ્યા દારખાતુન સોડતૂન વતનદત્ત ભૂમિત મહણજે કનાન દેશાત બેણાકરિતા દેવાને મોશેલા કેલેલ્યા પાચારણાચા ઇતિહાસ યાઠિકાણી સ્પષ્ટ કેલા આહે. વલછંડણાચ્યા કોકચાદ્ઘારે પ્રશ્ન જન્મલેલા સુરક્ષીત ઠેવૂન વ દણા પિઢીચ્યા ચમત્કારાદ્ઘારે, ત્યાવપ્રમાણે તાંબડા સમુદ્ર દુંભાગણાદ્ઘ રે દેવાને ત્યાચ્યા લોકાંના કેવળ એવલે પ્રકટ કેલે નાહી કી તો મિસરી ફારોયેકા શકતીશાલી આહે પરંતુ, હે દેખીલ પ્રકટ કેલે કી તો સાર્વભૌમ પ્રશ્ન, યાચ્છે આહે, મહણજે, મુવત કરણારા વ પ્રકટીકરણાચા દેત.

લોકાંની તાંબડા સમુદ્ર ઓલાંડલ્યાનંતર તે અરણ્યાત આલે. દેવાને ત્યાંના ત્યાચે નિયમશાસ્ત્ર દિલે વ દેવાને જાઈર કેલે કી તે ત્યાચી એ નિસંપત્તી આહે. ત્યાંની યાજકાવે રાજ્ય છાવે, રાષ્ટ્રાંકરિતા સાક્ષ મહણૂન પતિત્ર રાષ્ટ્ર છાવે (નિર્ભમ ૧૯:૪-૭). દેવાને દિલેલ્યા યા પતિત્ર નિયમશાસ્ત્રાત દણા આજા આહેત, દેવાચી પતિત્રતા પ્રદર્શિત કેલી આહે, દેવાવર વ ઇતરાંવર કશી પ્રીતી કરણી યાતિષ્ઠાયે શિક્ષણ દિલે આહે. પરંતુ, સર્વ લોક દેવાચ્યા પતિત્રતેલા કસે ઉણે પડલે આહેત હે દેખીલ દાખવિલે આહે. ક્ષમેતા માર્ગ દાખવિલા આહે જ્યાદારે દેવાપર્યત પોહંવતા યેતે દેવાપર્યત પોહંવણાકરિતા જો માર્ગ આહે ત્યાત વેદીચા, અર્વણાચા વ યાજકગણાંચા સમાવેશ આહે.

મુખ્ય લોક: મોશે, અહરોન, મિર્યામ, ફારો

નિર્ભમાચ્યા પુસ્તકાત પ્રકટ ઝાલેલા ચિન્હસ્ત: નિર્ભમાચ્યા પુસ્તકાત જરી રિખ્રસ્તાવિષરી સ્પષ્ટ ભવિષ્યતાવાળી નસલી તરી અનેક ઠિકાણ માટે તારણાચ્યા સુંદર પ્રતિરૂપ દિસતો. અનેક પ્રકારે મોશે હા રિખ્રસ્તાવે પ્રતિરૂપ દિસતો. અનુવાદ ૧૮:૧૫ મદ્યે મોશે સટેટ્ચાચ્યા રૂપાત રિખ્રસ્તાવે પ્રતિરૂપ આહે. દોઘેઠી મુવત કરણ્યાકરિતા જોરાવીમાં ઘેઊન આલે. ત્યાંની આપલે સામર્થ્ય ઇતરાંચા સેટેકરિતા ખર્ચ કેલે. દોઘાંનીઠી મદ્યારથ પુરુષાચી, નિયમ દેણાચાચી વ મુવત કરણાચાંચી ભૂમીકા બજાતલી.

વલછંડણ હે રિખ્રસ્તાવે સ્પષ્ટ પ્રતિરૂપ આહે કી તો દેવાવા નિર્દેષ કોકરા આહે (યોહાન ૧:૨૯, ૩૬; ૧ કરિથ ૫:૭).

સાત મેજવાની/શોજન, પ્રત્યેક તારણાચ્યાચ્યા પ્રતિરૂપ દર્શાવિતો.

પૌલ નિર્ભમાચા સંબંધ બાપ્તિસ્મયાશી કરતો, રિખ્રસ્તાચ્યા મરણાચે, પુરલ્યા જાણ્યાચે વ પુનરુથ્થાનાચે હે ચિત્ર આહે (૧ કરિથ ૧૦:૧-૨; રોમ ૬:૨-૩).

માન્ના વ પાણી રિખ્રસ્તાચે ચિત્ર ઉંમે કરિતાત (યોહાન ૬:૩૧-૩૫, ૪૮-૬૩, ૧ કરિથ ૧૦:૩-૪).

નિવાસમંડળ રંગ, રૂપ, વ્યતરસ્થાપન વ અર્વણાદ્ઘારે તારણાચ્યાચે ચિત્ર ઉંમે કરિતો (હબ્રી ૧:૧-૧૦:૧૮).

મુખ્ય યાજક સ્પષ્ટપણે રિખ્રસ્તાચે વ્યવતીત વ સેવા પ્રતિબિંબીત કરિતો (હબ્રી ૪:૧૪-૧૬; ૧૯:૧૧-૧૨, ૨૪-૨૮).

વૈયવિતક અશ્યાસાકરિતા: રૂપરેષા

૧. મિસરાતુન મુવતતા (૧:૧-૧૮:૨૭)

અ. દારખાત (સ્વાધીન) (૧:૧-૧૨:૩૨)

૧:૧-૭	૫:૧-૨૩	૧:૮-૧૭
૧:૮-૧૪	૬:૧-૧૩	૧:૧૮-૩૫
૧:૧૫-૨૨	૬:૧૪-૩૦	૧૦:૧-૨૦
૨:૧-૧૪	૭:૧-૭	૧૦:૨૧-૨૯
૨:૧૫-૨૫	૭:૮-૧૩	૧૧:૧૭૧૦
૩:૧-૯	૭:૧૪-૨૫	૧:૧-૧૩
૩:૧૦-૨૨	૮:૧-૧૫	૧૨:૧૪-૨૨
૪:૧-૧૩	૮:૧૬-૩૨	૧૨:૨૩-૩૨
૪:૧૪-૩૧	૯:૧-૭	

બ. દારખા બાહેર (રખત વ સામર્થ્યાની સુટકા) (૧૨:૩૩-૧૪:૩૧)

૧૨:૩૩-૪૧	૧૩:૧-૧૬	૧૪:૧-૧૨
૧૨:૪૨-૫૧	૧૩:૧૭-૨૨	૧૪:૧૩-૩૧

ક. સિનાયાકડે પ્રવાસ (શિક્ષણ) (૧૫:૧-૧૮:૨૭)

૧૫:૧-૨૧	૧૬:૮-૨૧	૧૭:૮-૧૬
૧૫:૨૨-૨૭	૧૬:૨૨-૩૬	૧૮:૧-૧૬
૧૬:૧-૭	૧૭:૧-૭	૧૮:૧૭-૨૭

२. देवाकडून प्रकटीकरण (१९:१-४०:३८)

आ. नियम देणे (१९:१-२४:१८)

१९:१-१७	२२:१-१५	२३:२०-३३
१९:१८-२५	२२:१६-३१	२४:१-१८
२०:१-२६	२३:१-९	
२१:१-३६	२३:१०-१९	

ब. निवासमंडपाचे संस्थापन (२५:१-३१:१८)

२५:१-९	२६:३१-३७	२९:३१-४६
२५:१०-२२	२७:१-८	३०:१-२१
२५:२३-३०	२७:९-२१	३०:२२-३३
२५:३१-४०	२८:१-४३	३०:३४-३८
२६:१-१४	२९:१-९	३१:१-११
२६:१५-३०	२९:१०-३०	३१:१२-१८

क. नियम मोडणे (३२:१-३४:३५)

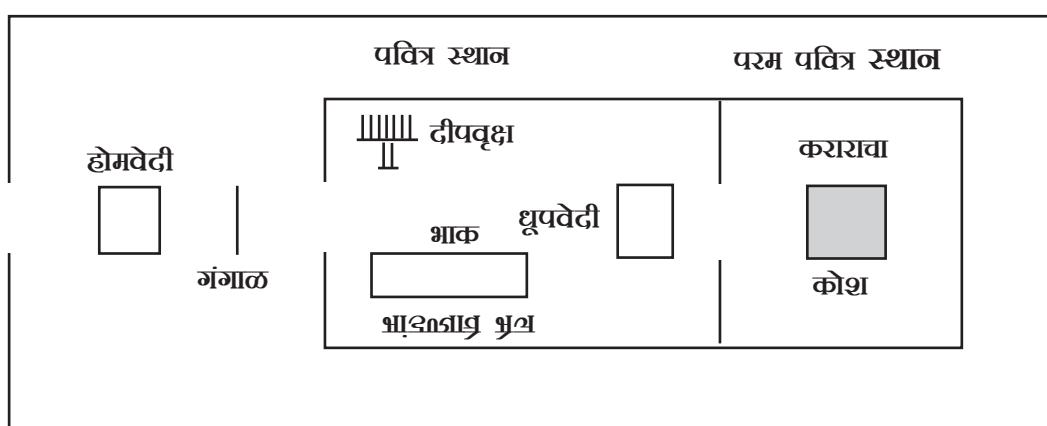
३२:१-१०	३३:१-११	३४:१०-२८
३२:११-१८	३३:१२-२३	३४:२९-३५
३२:१९-३५	३४:१-९	

ड. निवासमंडपाचे बांधकाम (३५:१-४०:३८)

३५:१-९	३६:८-३८	३९:१-४३
३५:१०-१९	३७:१-२९	४०:१-३३
३५:२०-३५	३८:१-२०	४०:३४-३८
३६:१-७	३८:२१-३१	

निवासमंडपाची आकृती

(लांबीखंडी अंदाजाने आहे)

लेवीय (पवित्रतेचे पुस्तक)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: हे पुस्तक मोठेने लिहिले. या पुस्तकाला सेप्टुआजिंटकडून नाव मिळाले. या नावाचा संबंध लेव्यांशी आहे. लेवीय लोक राष्ट्राची सेवा करण्याकरिता देवाने निवडलेले याजक होते. देवाची भक्ती करीत असतांन लेवी लोकांना त्यांच्या कामामध्ये मार्गदर्शन करण्याकरिता देवाने त्यांना अनेक नियम दिलेत त्याविष्यी या पुस्तकात लिहिले आहे.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १४५०-१४१०

उद्देश व विषय: लेवीय ११:४५ मध्ये म्हटले आहे, “मी पवित्र आहे म्हणून तुम्हींही पवित्र व्हा.” लेवीयाच्या पुस्तकामध्ये जे मार्गदर्शन केले आहे ते इस्याएली लोकांनी देवापुढे पवित्रतेचे कसे चालावे याकरिता आहे. पुढील गोष्टी इस्याएली लोकांना शिकविण्याकरिता लेवीय पुस्तकाची रचना आहे. १. देवाची आराधना कशी कराती व देवासोबत कसे चालावे. २. याजकाचे राष्ट्र म्हणून झालेले पावारण राष्ट्राने कसे पूर्ण करावे. लेवीय या पुस्तकाचा प्रमुख विषय पवित्रता आहे. पवित्रीकरणाची प्रक्रिया कोणाला पवित्र करणे आहे. याजकांच्या मध्यरशीने अर्पणांद्वारेच पवित्र देवापर्यंत पोहंचत्या जाऊ शकते.

मुख्य लोक: मोणे व अहरोन

उत्पत्तीच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: निर्गमाप्रमाणेच लेतीयच्या पुस्तकात देखील अनेक प्रकारे ख्रिस्ताचे प्रतिरूप दिसते याच अर्धे ख्रिस्ताचे व्यक्तीमत्त व कर्तव्य प्रतिबिंबीत करते की तो पापरहीत जीवन जगला, तो आपल्या पित्याच्या अधीन होता जेणेकरून आपल्याला देवाची सहभागिता लाभाती.

मुख्य याजक ख्रिस्ताचे प्रमुख व स्पष्ट प्रतिरूप आहे जे लेतीयच्या पुस्तकात प्रकट केले आहे.

सात मेजतानी/भोजन तारणाच्याचे प्रतिरूप दाखविते जे आपल्याला ख्रिस्ताची परिपूर्णता, मानवाकरिता अर्वण, मरणातून पुनरुत्थित होणे व त्याच्या प्रायशिचत्ताच्या कार्याविषयी शिकविते.

वैयाकितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. अर्पणाचे नियम (१:१-१७:१६)

अ. देवापर्यंत पोहंवणे

१:१-१७	४:१-३५	६:८-३०
२:१-१६	५:१-१९	७:१-३८
३:१-१७	६:१-७	
ब. याजकांकरिता (८:१-१०:२०)		
८:१-३६	९:१-१४	
९:१५-२४	१०:१-२०	
क. शुद्धतेविषयी (११:१-१५:३३)		
११:१-१२	१३:१-५९	१५:१-३३
११:१३-४७	१४:१-३२	
१२:१-८	१४:३३-५७	
ड. राष्ट्रीय प्रायशिचत्ताविषयी (१६:१-१७:१६)		
१६:१-२८	१६:२९-३४	१७:१-१६

२. पवित्रीकरणाचे नियम (१८:१-२७:३४)

अ. देवाच्या लोकांकरिता (१८:१-२०:२७)

१८:१-३०	१९:१-३७	
१९:१-८	२०:१-२७	
ब. देवाच्या याजकांकरिता (२१:१-२२:३४)		
२१:१-२४	२२:१-१६	२२:१७-३३
क. आराधनेमध्ये (२३:१-२४:२३)		
२३:१-२५	२४:१-१६	
२३:२६-४४	२४:१७-२३	
ड. कठानाच्या शूमिमध्ये (२५:१-२६:४६)		
२५:१-२२	२५:३५-४६	२६:१-१३
२५:२३-३४	२५:४७-५५	२६:१४-४६
इ. प्रतिज्ञेविषयी (२७:१-३४)		
२७:१-१३	२७:१४-३४	

गणना

(अरण्यात भटकणे)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: हे पुस्तक मोणेने लिहिले. ह्या पुस्तकाला गणना हे नाव अध्याय एक व अध्याय २६ मधील ठोन घटनेंद्रुरे देण्यात आला आहे. अध्याय एक मधील पाहिली घटना ही की सिनाय पर्वतावर इत्याएली लोकांची पाहिली गणना करण्यात आली. नंतर अध्याय २६ मध्ये मवाबाच्या मैदानात गणना करण्यात आली.

लिंगानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १४५०-१४१०

उद्देश आणि विषय: जरी गणना या पुस्तकाला लोकांच्या गणजेमुळे नाव पडले तरी या पुस्तकाचा मुख्य उद्देश इस्याएली लोकांची ४० वर्षांपर्यंत अरण्यात भटकत असलेल्या सिथीविषयी आहे. इस्याएली लोकांचा हा प्रवास केवळ ११ दिवसांचा होता; परंतु, ते ३८ वर्षे भटकत राहिले कारण त्यांनी देवावर अविश्वास केला व देवाव्या आज्ञा पाळल्या नाही. देवाव्या अशिववनासोबत विश्वास नसल्यास काय परिणाम होईल याविषयी गणना या पुस्तकात लिहिले आहे (इत्री ३:१६-४:२). गणना पुस्तकातून आपल्याला आणखी एक बोध मिळतो की जरी जीवनामध्ये अरण्याचा अनुभव असला तरी देव आपल्याला वाईट व कठीण परिशिथीतव ठेवत नाही. आपण जीवनामध्ये ज्या निवडी करतो त्या आपल्याला दिशा देत असतात. याहोशता याविषयी आपल्याला पुढे उदाहरण देणार आहे.

या पुस्तकाचा आणखी एक महत्वाचा विषय आहे की देव आपल्या लोकांची सतत काळजी घेत असतो. लोकांनी वारंवार बंड केले व अविश्वास व्यक्त केला तरी त्याने अद्भुत रीतीने त्यांच्या गरजा पूर्ण केल्यात. देवाने त्यांना पाणी, मान्जा व लावे पुराविले. लोक कुरकुर करीत असता, तक्रार करीत असता व बंड करीत असतांना देखील देवाने त्यांच्यावर प्रीती केली व त्यांची क्षमा केली.

मुख्य लोक: मोणे, अहरोन, मिर्याम, याहोशता, कालेब, बलाक

गणनाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: उंच केलेल्या सर्वांच्या दृश्याइतके ख्रिस्तावे व त्याच्या वधस्तंभावरील खिळण्यावे स्पष्ट दृश्य व प्रतिलिप आणखी कुठेही आढळत नाही (गणना २१:४-९; योहान ३:१४).

लोकांची ज्या खडकातील झन्याने तहान आगविली तो ख्रिस्तावे प्रतिलिप आहे (१ करिश १०:४).

रोज मिळणारा मान्जा ख्रिस्तावे चित्र असे करतो की ख्रिस्त स्वर्गातून आलेली आकर आहे (योहान ६:३१-३३).

मेघस्तंभ व अब्जीस्तंभ ख्रिस्ताच्या मार्गदर्शनास प्रदर्शित करितात. त्यावप्रमाणे आशयस्थानाची शहरे देखील ख्रिस्तावे प्रतिलिप आहे की तो आपल्या न्यायाविषयी आशयस्थान आहे.

शेवटी, पोवळचा रंगाची कालवड ख्रिस्तावे प्रतिलिप दर्शविते (गणना १९).

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. सिनाय या ठिकाणी तथारी (जुनी पिढी) (१:१-१०:३६)

अ. पद व लोकांची गणना (१:१-४:४९)

१:१-४६	३:१-२४	४:१-२०
१:४७-५४	३:२५-३९	४:२१-२८
२:१-३४	३:४०-५१	४:२९-४९
ब. देवावे मार्गदर्शनात्मक नियम व लोकावे पवित्रीकरण (५:१-९:१४)		
५:१-१०	६:२२-२७	८:५-२२
५:११-३१	७:१-८९	८:२३-२६
६:१-२१	८:१-४	९:१-१४
क. वचनादत्त देशाकडे कूच (९:१५-१:३६)		
९:१५-२३	१०:१-१०	१०:११-३६

२. जुन्या पिढीचे अपयश (११:१-२५:१८)

अ. प्रवासात असंतोष (११:१-१२:१६)

११:१-९	११:१६-३०	१२:१-१६
११:१०-१५	११:३१-३५	
ब. कादेश-बण्या या ठिकाणी अविश्वास (१३:१-१४:४५)		

१३:१-२४	१४:१-१०	१४:२०-३८
१३:२५-३३	१४:११-१९	१४:३९-४५
क. देवाकळून खिरत (१५:१-२५:१८)		

१५:१-१३	१८:८-३२	२१:२१-३५
१५:१४-३१	१९:१-२२	२२:१-२१
१५:३२-४१	२०:१-७	२२:२२-४१
१६:१-४०	२०:८-२२	२३:१-३०
१६:४१-५०	२०:२३-२९	२४:१-२५
१७:१-१३	२१:१-५	२५:१-९
१८:१-७	२१:६-२०	२५:१०-१८

३. नवीन पिढीची तयारी (२६:१-३६:१३)		
अ. इस्याएलाचे पुनःसंरथापन (२६:१-२७:२३)		
२६:१-६५	२७:१-१४	२७:१५-२३
ब. प्रतिज्ञा व अर्पणाचे नियम (२८:१-३०:१६)		
२८:१-३१	२९:१-४०	३०:१-१६
क. शूमीचे प्रदेशात परिवर्तन (३१:१-३६:१३)		
३१:१-२४	३३:१-४९	३५:१-५
३१:२५-५४	३३:५०-५६	३५:६-३४
३२:१-४२	३४:१-२९	३६:१-१३

अनुवाद (नियमाची उजळणी करणे)

लेणक व पुस्तकाचे नाव: हे पुस्तक मोऱेने लिहिले. सेप्टुआजिंटपासून या पुस्तकाला नाव मिळाले. या नावाचा अर्थ “दुसऱ्यांदा नियम देणे” असा होतो. ववन १७:१८ च्या तुकीत्या आषांतरामुळे हा अर्थ काढण्यात आला. खरे आषांतर “नियमांची प्रत” असा होतो. अनुवाद दुसऱ्यांदा दिलेला नियम नसून सिनाय परतावर दिलेल्या मूळ नियमशास्त्राची दुसरी आवृत्ती आहे जी विस्तारित आहे.

लिखानाची तारीख: रिक्रिया पूर्व १४१०

उद्देश व विषय: गुण्ठी विसरु नये म्हणून जागृत राहा. अरण्यामध्ये ४० वर्षांनंतर भटकल्यानंतर आता इस्याएली लोक वतनंदत शूमीत प्रवेश करणारव होते. प्रवेश करण्यापूर्वी हे गरजेचे होते की (ते कोण होते व देवाने त्यांच्याकरिता कारा केले हे त्यांनी विसरु नये). देवाने त्यांच्याकरिता जे सर्व केले त्याची त्यांना आठवण असावी, त्याच्याप्रमाणे देवाने दिलेल्या पवित्र नियमांची त्यांना आठवण असावी कारण त्या शूमीत राहून देवावे पवित्र राष्ट्र म्हणून वावरण्याकरिता व राष्ट्रांकरिता याजकावे राष्ट्र होता यावे म्हणून हे फार महत्वाचे होते (अनुवाद ४:१-८). ह्याच उद्देशाचा व तिक्ष्याचा आग म्हणून लेकरांना देवावर प्रीती करण्यास व त्याच्या आज्ञा पाळण्यास शिकतिणे फार महत्वाचे आहे यावर या पुस्तकात जोर दिला आहे.

अनुवादाचा शेवट इस्याएली लोकांशी देवाने केलेल्या नवीन कराराशी होतो (अध्याय २९). यहोशवाला नवीन पुढीरी म्हणून नियुक्त करण्यात येते (अध्याय ३१) हे मोऱेचे मरण (अध्याय ३४).

मुख्य लोक: मोऱे आणि यहोशवा

अनुवादाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला रिक्रिया: ववन १८:१५ मध्ये मोऱेचे विधान रिक्रियाचे प्रतिरूप स्पष्टपणे प्रकट करिते. त्यात लिहिले आहे, “तुझा देव परमेश्वर तुळ्यामधून म्हणजे तुळ्या आळुबंधामधून माझ्यासारखा एक संदेष्टा तुळ्याकरिता उआ करील, त्यावे तुम्ही ऐका.” पुढे, मोऱे रिक्रियाचे प्रतिरूप म्हणून तीन शूमिका बजावतो : संदेष्टचाची (३४:१०-१२), याजकाची (निर्गम ३२:३१-३५) व राजाची (जरी मोऱे राजा नव्हता तरी तो इस्याएली लोकांवर सत्ताधिकाराच्याप्रमाणे शेवाकार्य करीत होता. ३३:४-५).^३

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१-५)

२. इतिहासाची उजळणी (१:६-४:४४)

१:६-१८	२:२६-३७	४:१-४३
१:१९-४६	३:१-१७	
२:१-२५	३:१८-२९	

३. नियमाची उजळणी (४:४४-५:३३)

४:४४-४९	५:१-२१	५:२२-३३
---------	--------	---------

४. नियमाचे लागूकरण (६:१-११:३२)

६:१-२५	९:१-२९	११:१-३२
७:१-२६	१०:१-११	
८:१-२०	१०:१२-२२	

५. अधिकतर नियम (१२:१-२६:१९)

१२:१-३२	१८:१-२२	२३:१-२५
१३:१-१८	१९:१-१३	२४:१-५
१४:१-२९	१९:१४-२१	२४:६-२२
१५:१-२३	२०:१-२०	२५:१-१९
१६:१-२२	२१:१-२३	२६:१-१९
१७:१-२०	२२:१-१२	
१८:१-८	२२:१३-२०	

६. करारावा स्वीकार (२७:१-३०:२०)

२७:१-२६	२८:१५-६८	३०:१-१४
२८:१-१४	२९:१-२९	३०:१५-२०

७. पुढाच्यावा बदल (२१:१-३४:१२)

३१:१-१३	३२:१-५२	३४:१-१२
३१:१४-३०	३३:१-२९	

सारांशः लक्षात ठेवण्याकरिता विषय

उत्पत्ती	राष्ट्राची निवड
निर्गम	राष्ट्राची मुक्ती
लेवीया	राष्ट्राचे पतित्रीकरण
गणना	राष्ट्राची दिशा
अनुवाद	राष्ट्राचे शिक्षण

વિભાગ ૨

ઐતિહાસિક પુસ્તકે

જુન્યા કરારાવે વિશિષ્ટ વિભાગ ખિંસ્તાવ્યા વ્યવતીમત્વાવર અચૂક પ્રકાશ ટકતાત. યાણેશ્વા તે એસ્ટેરેપર્યાત આપણ પુસ્તકાંચ્યા દુસ્ચા ગટાત હેતો. ત્યાત ઇસાએલી રાષ્ટ્રોવા ઇતિહાસ આહે. યા પુસ્તકાંમધ્યે ઇસાએલી રાષ્ટ્રોને વચનદત્ત શૂમી ઘેતલ્યાનંતર પુછે ત્યાંચ્યા અવિશ્વાસમુલે વ અવશેષમુલે ઝાલેલ્યા દોન નુકસાનાવિષયી ચાત લિહિલે આહે. યા પુસ્તકાંમધ્યે ઇસાએલી લોકાંચ્યા ૮૦૦ વર્ષાંચા ઇતિહાસ નમૂદ કેલા આહે. હી બારા પુસ્તકે આપલ્યાલા પુઢીલ ગોબ્બી સાંગતાત: કણાન હસ્તગત કરણે, શાસ્ત્ર્યાવે રાજ્ય, રાજાંચી નેમણૂક, ઉત્તર વ દક્ષીણ રાજ્યામધ્યે ઇસાએલ રાષ્ટ્રોવે વિશ્વાજન, ઉત્તર રાજ્યાવે પતન હોડન અશુદ્ધાંચ્યા હાતી જાણે, દક્ષિણ રાજ્યાવે બાબેલાત હૃકીપાર હોળે, નહેયા વ એજાસારખ્યા પુરુષાંચ્યા નેતૃત્વાત યલ્લાલેમેલા પરતણે.

હી પુસ્તકે ખિંસ્તાવ્યા, મરીહાવ્યા પરત યોણ્યાકરિતા આપણી તયારી કરતાત. ત્યાત પુઢીલ મુદ્દે આહેત.

ऐતિહાસિક પુસ્તકે: ખિંસ્તાવ્યા તયારીકરિતા ^૩		
યાણેશ્વા શાસ્ત્રે રૂથ	રાષ્ટ્રોદ્ધરે શૂમી હસ્તગત કરણે વ રાષ્ટ્રોવે દડપણ	દેવાપાસૂન નિયમ : દેવાને સત્તાધિકાન્યાપ્રમાળે ઇસાએલી લોકાંના ચાલતિલે તો કાલ યા પુસ્તકાંમધ્યે આહે. (ખિંસ્ત પૂર્વ ૧૪૦૫-૧૦૪૩)
૧ શમુદેલ ૨ શમુદેલ ૧ રાજે ૧-૧૦ ૧ રાજે ૧૧-૨૨ ૨ રાજે ૧-૧૭ ૨ રાજે ૧૮-૨૫ ૧ ઇતિહાસ ૨ ઇતિહાસ	રાષ્ટ્રોવે સિશીકરણ રાષ્ટ્રોવા વિસ્તાર રાષ્ટ્રોવે ગૌરવ રાષ્ટ્રોવે વિશ્વાજન ઉત્તર રાજ્યાવી અધોગતી દક્ષિણી રાજ્યાવી હવ્યારી મંદિરાવી તયારી મંદિરાવા નાશ	રાજસત્તાક : યા પુસ્તકાંમધ્યે ખિંસ્તપૂર્વ ૫૮૬ મધીલ ઇસાએલ રાષ્ટ્રોવા ઇતિહાસ લિહિલા આહે, રાષ્ટ્રોવી સ્થાપના ઝાત્યાનંતર રાષ્ટ્રોવા નાશ ઝાલા ત્યા મધ્યાંતરાવ્યા કાળજા હા ઇતિહાસ આહે.
એજા નહેયા એસ્ટેર	મંદિરાવી પુન:સથાપના યલ્લાલેમેરી પુન:બાંધની રાષ્ટ્રોવા લોકાંચે સંરક્ષણ	પુન:વસન:સતર વર્ષાંચા દારયાનંતર પરત ઉર્લેલ્યા રાષ્ટ્ર અવશેષાવે શૂમીત પરતણાવિષયી યા પુસ્તકામધ્યે લિહિલે આહે (ખિંસ્તપૂર્વ ૬૦૫-૫૩૬).

યાણેશ્વા (હસ્તગત કરણે વ જિંકણે)

લેખક વ પુસ્તકાવે નાવ: હે પુસ્તક યાણેશ્વાને લિહિલે. જુન્યા કરારાતીલ પ્રથમ પાવ પુસ્તકાંચી નાવે વ્યવતીચ્યા નાવાંવર આધારીત નાઈત; પરંતુ, યાણેશ્વા પુસ્તકાવે નાવ મોષેવા સેવક અસલેલા પુસ્તકાતીલ પ્રમુખ શેર પુરુષ યાણેશ્વા હ્યાવ્યા નાવાને આહે. યાણેશ્વાવે મુલ નાવ હોણા હોતે (ગણના ૧૩:૮; અનુવાદ ૩૨:૪૪). હોણા મહણજે “તારણ”. પરંતુ, અરણ્યાત ભટકત અસાતાના મોષેને ત્યાવે નાવ ‘યાણેશ્વા’ ઠેવલે મહણજે, “ચાવેહ તારણ આહે” (ગણના ૧૩:૧૬). હે નાવ યાણેશ્વાલા, હેઠાના વ શ્રુત્વર વિજયી હોડન શૂમી હસ્તગત કરણાંચા લોકાંના આર્થણ કરુણ ટેણ્યાકરિતા ઠેવણ્યાત આલે કી હ્યા વિજય મનુષ્યાંચા બુદ્ધીને, સામશ્યનિ કિંતુ કૌશલ્યાને નહેણે તર પ્રભુચ્યા સામશ્યનિ મિળાલા આહે. યા પુસ્તકાવે નાવ યાણેશ્વા ઠેવણ્યાત આલે કારણ યાણેશ્વાવે જગત્યા ઇતિહાસાતીલ સર્વાત બલાદ્ય સૈન્ય, ત્યાવે જાન વ ત્યાવે યુદ્ધાત વિજય કેવળ પ્રભુપાસૂન હોતે જો એકમેવ તારણા આહે. કેવળ દેવાનેચ ઇસાએલી લોકાંના ત્યાંચ્યા શ્રુતર વિજયી કરુણ ત્યાંના વતનદત્ત શૂમી મિળ્યુન દિલી.

લિખાનાવી તારીખ: ખિંસ્ત પૂર્વ ૧૪૦૦-૧૩૭૦

ઉદેશ વ વિષય: યાણેશ્વા પુસ્તકાવા ઉદેશ વ વિષય શ્રંગર વિજય, શૂમી હસ્તગત કરણે વ વતનદત્ત શૂમીવે વિશ્વાજન આહે. દેવ ત્યાને દિલેલ્યા અશિત્વચનાંબદલ વિશ્વસનીય આહે હે દાર્ખવિણ્યાકરિતા યા પુસ્તકાવી રચના કરણ્યાત આલી આહે. દેવાને ઇસાએલી લોકાંના જે અશિત્વન દિલે હોતે નેમકે તસેવ દેવાને તે પૂર્ણ કેવે (તપત્તી ૧૫:૧૮; યાણેશ્વા ૧:૨-૬; ૨૧:૪૩-૪૫). યાણેશ્વા પુસ્તકામધ્યે નમૂદ કેવેલ્યા ઘટના આપલ્યાલા દાર્ખવિતાત કી ભયોકર અણ વિપરીત પરિસ્થિતીમધ્યે દેખ્યીલ ઠેવાને ત્યાંચા લોકાંચી કાળજી ઘેતલી. અબાહામ વ સારેલા ઇસાફાક હ્યા પુત્ર દેણ્યાદ્ધરે ત્યાવુંપ્રમાળે ઇસાએલી લોકાંના વતનદત્ત શૂમી દેણ્યાદ્ધરે દેવાવ્યા અશિત્વચનાંચી પૂર્ણતા દિસતે. મનુષ્યાને કિતીહીં કષ્ટ કેવે અસતે તરી ત્યાલા હે કાર્ય પૂર્ણ કરતા આલે નસતે. હે કાર્ય પૂર્ણ કરણ્યાસ કેવળ દેવચ સમર્થ હોતા.

મુખ્ય લોક: યાણેશ્વા, રાહાબ, કાલેબ

यहोशवाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिसत: या पुस्तकामध्ये जरी खिसताविषयी स्पष्ट भविष्यताच्या नाहीत तरी अनेक ठिकाणी तारणाच्याचे प्रतिरूप दिसते. दोन प्रकारे यहोशवा खिसताचे प्रतिरूप आहे. प्रथम त्याचे नाव. यहोशवा म्हणजे “शाळे तारण आहे”. ग्रीक आबांतराप्रमाणे “यहोशवा” म्हणजे “ऐशू”. प्रेषितांची कृत्ये ७:४५ मध्ये यहोशवाला ऐशूच्या नावाने संबोधिले आहे. यहोशवा इसाएली लोकांना कनान म्हटलेल्या वतनदत्त श्रुमीत विजयाने नेत असतांना खिसताच्या सेवाकाराचे प्रतिरूप दिसते (इब्री ४:८). खिसतावरील विश्वासाने आपण जेव्हा विसाच्यात प्रवेश करतो तेल्हा हे उदाहरण स्पष्ट होते. “पुष्कळ पुत्रांना गौरवात आणणाऱ्या” तारणाच्याचे प्रतिरूप यहोशवा आहे (इब्री २:९-१०). प्रभुच्या सेनापतीसोबत यहोशवाची भेट झाली (५:१३-१५). हे खरोखर खिसताचे प्रकट झालेले प्रतिरूप आहे (ग्याला खिसतावतार म्हणावे). त्याने यहोशवाला सांगितले की तो कोणाची बाजू घेण्यास आला नाही परंतु, तो सेनापती म्हणून आला आहे. राहाबेचा किरमिजी दोर (२:२१) आपल्याला खिसताच्या रक्ताद्वारे व मरणाद्वारे मिळणारे तारण दारवितो (इब्री ९:१९-२२). या परराष्ट्रीय वेशेने देवाच्या अद्भुत कार्यातिषयी ऐकले, विश्वास ठेवला, हेरांना लपविले व यरीहोवा नाश झाला तेल्हा तिला वाचविण्यात आले व तिथे नाव आपल्याला खिसताच्या वंशावलीमध्ये दिसते (मलतय १:५).

वैयाकितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. कनानमध्ये प्रवेश (१:१-५:१२)

१:१-९	२:१-२४	४:१-२४
१:१०-१८	३:१-१७	५:१-१२

२. कनान निंकणे (५:१३-१२:२४)

५:१३-१५	८:१-३५	१०:२९-४३
६:१-२७	९:१-२७	११:१-२३
७:१-१५	१०:१-१५	१२:१-२४
७:१६-२६	१०:१६-२८	

३. कनानवे विभाजन (१३:१-२१:४५)

१३:१-२३	१७:१-१८	२०:१-९
१४:१-१५	१८:१-१०	२१:१-४५
१५:१-६३	१८:११-२८	
१६:१-१०	१९:१-५१	

४. शेवट (२२:१-२४:३३)

२२:१-३४	२४:१-२८
२३:१-१६	२४:२९-३३

शास्ते

(विश्वास सोडणे, न्याय व मुक्तीचे चक्र)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: परंपरेच्या मते श्रमुदेलाने हे पुस्तक लिहिले; परंतु, या पुस्तकाच्या लेखकाविषयी निश्चित संगता येत नाही. शारतेच्या काळामधील काही घटना श्रमुदेलाने नमूद करून संग्रहीत केल्या असाच्या. नाथान व गाढ संदेश्यांनी या पुस्तकाचे लेखन तपासून त्यात सुधारणूक केली असावी (१ इतिहास २९:२९).

या पुस्तकाचे इब्री नाव “शॉफेटिस्म्” आहे म्हणजे शास्ते, सत्ताधिकारी, मुक्तीदाते किंवा तारणारे. शास्ते म्हणजे केवज न्याय जोपासून आंडण मिटविणारेही नाही तर मुक्त करणारे व सोडविणारे देखील आहे. सर्वप्रथम शास्ते लोकांना मुक्त करितात त्यानंतर ते सत्ता चालविण्याद्वारे न्यायाने प्रशासन चालवितात.^{*}

अनेक पुढाच्यांकडून या पुस्तकाला नाव मिळाले आहे. हे पुढारी शास्ते होते ज्यांना देवाने इसाएली लोकांना दारयातून मुक्त करण्याकरिता उंचे केले होते. पुस्तकाच्या नावास २:१६ मध्ये उत्तम प्रकारे व्यक्त केले आहे, “मग परमेश्वर शास्ते उंचे करील व ते त्यांना लुटण्याच्यांच्या हातून सोडवितील.” खरे तर देव इसाएल्यांचा शास्ता व मुक्तीदाता होता करण देवानेही इसाएली लोकांवर दैवी शिस्त लावण्याकरिता जुतूम होऊ दिले; करण इसाएली लोक वारंवार विश्वासातून मागे गेले होते. नंतर राष्ट्राने पश्चाताप केल्यावर व साहाय्य मागितल्यावर देवाने त्यांना मुक्त करण्याकरिता शास्त्यांना उंचे केले (११:२७; ८:२३).

लिखानाची तारीख: खिसत पूर्व १०५०-१०००

उद्देश व विषय: यहोशवा व शारतेमधील शिन्नता स्पष्टपणे लक्षात येणारी आहे. इसाएली लोक विजयाच्या उत्साहातून पराजयाच्या दुःखात जातात, स्वतंत्रतेतून दारयात जातात, प्रगतीकडून अधोगतीकडे जातात. मग हे पुस्तक का लिहिले?

ऐतिहासिक दृष्टीने यहेशवा ते शमुवेल संदेष्टचाच्या काळामधील रिंड शास्तेनी भरून काढली आहे. शौल व दाविदापासून राजेशाही सुरु झाली. उतार, दास्य, प्रार्थना व मुक्ती ह्या चक्राचा इतिहास ह्यात नमूद आहे. इस्याएलामधील राजेशाहीची गरज याद्वारे स्पष्ट होते व त्याचे कारण कळते. प्रत्येक व्यक्ती स्वतःच्या नजरेत जे योग्य ते करीत होता (२१:२५). राष्ट्राला नीतिमान राजाच्या पुढीरीपणाची गरज होती.

सैद्धांतिक दृष्टीने शास्ते हे पुस्तक अनेक महत्वाच्या सत्यांकडे आपले लक्ष ठेणिते. देवाने अनुवादमध्ये ताकीट दिली होती की आज्ञापालन आशीर्वाद आणि परंतु, अवजोगा परिणाम देवाची शिस्त व दास्य आहे. शास्ते हे पुस्तक आपल्याला आठवण करून देते की लोक जेव्हा पश्चाताप करून प्रभुकडे आरोगी करितात तेल्हा तो सहनशील व कृपालू असल्यामुळे लोकांना मुक्त करितो. शास्तेचे पुस्तक पुढील चक्र स्पष्ट करून आपला विषय मांडतो: देवापासून दूर जाणे, देव शिस्त लातण्याकरिता दास्य घेऊ देतो, लोक पश्चाताप करितात, देवाकडे प्रार्थना करितात आणि नंतर देव राष्ट्रांना मुक्त करण्याकरिता शास्त्यांना उंगे करितो.

मुख्य लोक: शास्ते - अथनिएल, एहुट, शमगार, ठबोरा व बाराक, गिदोन, तोला व याईर, इपताह, इब्सान, एलोन व अब्दोन, शमशोन. चांगले शास्ते - दबोरा, गिदोन व शमशोन.

शास्तेच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: प्रत्येक शास्ता, सताधिकारी व मुक्तीदाता म्हणून कार्य करीत होता. त्यांच्या कार्याचे स्वरूप आपल्या तारणाच्या व प्रभुच्या कार्याच्या स्वरूपासारखे आहे, जो नीतिमान मुक्त करण्यारा राजा आहे.

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेखा

१. अधोगती -प्रस्तावना: शास्तेच्या काळामागील कारण (१:१-३:८)

१:१-२६	२:१-५	२:११-२३
१:२७-३६	२:६-१०	३:१-८

२. मुक्ती - शास्तेच्या काळातील सत्ता व इतिहास (३:८-१६:३१)

३:८-१४	७:१९-२५	१२:८-१०
३:१५-३०	८:१-२७	१२:११-१२
३:३१	८:२८-३५	१२:१३-१५
४:१-२४	९:१-२२	१३:१-२५
५:१-३१	९:२३-५७	१४:१-११
६:१-८	१०:१-२	१४:१२-२०
६:९-२७	१०:३-१८	१५:१-२०
६:२८-३५	११:१-२८	१६:१-१७
६:३६-४	११:२९-४०	१६:१८-२७
७:१-१८	१२:१-७	१६:२८-३१

३. दुष्टाई - विश्वास सोडणे व बेशिस्तपणा: शास्तेच्या काळाची समाप्ती (१७:१-२१:२५)

१७:१-१३	२०:१-१७	२१:८-२५
१८:१-३१	२०:१८-४८	
१९:१-३०	२१:१-७	

रूथ (शास्त्यांमागील पुरुषी)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: शारतेच्या पुस्तकाप्रमाणेच या पुस्तकाच्या लेखकातिषयी देखील निश्चित संगता येत नाही; परंतु, याहूटी परंपरेच्या मते या पुस्तकाचा लेखक शमुवेल आहे. रुथ या पुस्तकाला पुस्तकातील थोर पात्राचे नाव देण्यात आले आहे. ती मवाब येथील तलजी होती. ती दाविदाची थोर पंजोबी होती. तिचे नाव तारणाच्याच्या तंशातीत आहे (मतत्य १:५). बायबलमध्ये श्रीच्या नावाने आणखी एक एस्तोर नावाचे पुस्तक आहे.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १०५०

उद्देश व विषय: रुथचे पुस्तक हे इस्याएलमध्ये राहणाच्या एका दाम्पत्याची गोष्ट आहे. या काळात दुष्काळ पडला होता व ते मवाब प्रांतात गेले. त्या ठिकाणी यती व दोन मुळ मरण पावले व पत्नी जिचे नाव नाही, ती जिवंत राहिली. तिच्यासोबत तिच्या दोन तिधावा सुना होत्या. एकीचे नाव अर्पा व दुसरीचे नाव रुथ. नाहीने इस्याएल देशास परतण्याचा विचार केला. रुथने देखील तिच्यासोबत जाण्याचा आग्रह केला. इस्याएलात ते बवाज नावाच्या नातेवाईकाच्या घरी आश्रयाला गेले. पुढे रुथने बवाजाशी लऱ्य केले.

શાસ્ત્રાચ્યા કાળમધીલ અંધારમય દિવસાંમધ્યે રૂથ ઉત્કૃષ્ટ હિન્દુપ્રમાણે પ્રકાશલી. જ્યા દિવસાંમધ્યે બેખિસ્તપણા, સ્વાર્થ, અનૈતિકતા, સર્વસામન્ય બાબ જાણી હોતી, ત્યા દિવસાંમધ્યે રૂથચી ગોટ વિશ્વાસૂપણા, શુદ્ધતા વ પ્રીતિચી હોતી. લોક વિશ્વાસાતુન માણે ગેલે હોતે તેવણું રૂથચે જીવન વિશ્વાસચે વ આજ્ઞાધારકપણાચે હોકારાત્મક વિત્ત ઉભે કરતે. ત્યાદ્વારે દિસતે કી વિશ્વાસાદ્વારે આશીર્વાદ પ્રાપ્ત હોતાત. દાવીદ રાજાચ્યા વંશાત્મીમધ્યે દેર્ખીલ રૂથ ત્યાચ્યા પૂર્વજાચી મહત્વાચી ભૂમિકા વ સારણી આહે. તિવે નાવ મરીછાચ્યા વંશાત્મીમધ્યે આલે આહે. રૂથ પુસ્તકચે ઇતર ઉદ્દેશ ત્યાત સાંગિતલેલ્યા વ માંડલેલ્યા મુક્તીદાત્યાચ્યા સત્યતેત્રુન દિસતાત. મોઠચા પતનાનંતર દેર્ખીલ દેવાચ્યા લોકાંચી ઉપરિશ્ઠતી દિસતે વ જે લોક દેવાસોબત વિશ્વાસને ચાલતાત ત્યાંચાપ્રતી દેવાવા વિશ્વાસૂપણા દિસતો. રૂથ પરશાસ્ત્રીય હોતી ચાવરુન આપલ્યાલા ઉદાહરણ દિસતે કી દેવ પરશાસ્ત્રીય જગાલા ત્યાચ્યા કુટુંબામધ્યે ઘેઝ ડિછિંઝો.

દેવાવે પ્રેમ સ્પષ્ટપણે પ્રકટ કરણારે મવાણી લોક આહેત હે બધુન આશ્રવ્ય વાટેલ. રૂથચે લબ્ન ઇસ્યાએલી કુટુંબાત જાણે હોતે. તરીદેખીલરી વિશ્વાસયોન્ય વ આપલ્યા સાસુલા પૂર્ણ સમર્પિત હોતી; યામુલે તિલા ઇસ્યાએલાચી ખરી કન્યા મહણતા યેર્ઝિલ વ ખરચ દાવીદાચી પૂર્વજ હોણ્યાચ્યા લાયકીચી હોતી. તિવ્યાદ્વારે હે સલ્ય પ્રકટ હોતે કી દેવાચ્યા રાજ્યામધ્યે યેણ્યાકરિતા વિશિષ્ટ લોકાંમધ્યે જન્મ ધોણ્યાચી કિંવા ત્યાચ્યા રહતાવે અસણ્યાચી ગરજ નાહી તર “વિશ્વાસાદ્વારે આજા પાલન” કરણાદ્વારે આપણ દેવાચી ઇચ્છા પૂર્ણ કરુન આપણ દેવાચ્યા રાજ્યાત યેઝ શકતો (શેમ ૧:૫). દાવિદાચ્યા પૂર્વજાંમધ્યે રૂથચે જે સ્થાન હોતે ત્યાવરુન સ્પષ્ટ હોતે કી દાવિદાચ્યા મહાન પુત્રાચ્યા રાજ્યામધ્યે સર્વચ રાષ્ટ્રાંચા સમાવેશ હોઈલ.

મુખ્ય લોક: રૂથ, નામી, બવાજ

રૂથચ્યા પુસ્તકાત પ્રકટ ઝાલેલા શ્રિસ્ત: જુન્યા કરારાચ્યા કાળમધ્યે જર કોણી આપલી સંપત્તિ કિંવા ગુલામ દાસ્ત્યાત ઠેવલા તર તો સોડવિણ્યાકરિતા મુક્તીદાત્યા જમાનતદારાચી ગરજ ચાહત અસે. ડબ્બી ભાષેત મુક્તીદાત્યાલા ગોયાલ હા શબ્દ આહે. “ગોયાલ” મહણજે જવલચા નાતેવાઈક. તારણાચ્યા મુક્તીચ્યા કાચાવિ હે પરિપૂર્ણ ઉદાહરણ આહે.

જમાનતદાર હા જ્યાલા સોડવાચ્યા આહે ત્યાચા રહતાવા નાતેવાઈક અસેણે ગરજોવે અસે (અનુવાદ ૨૫:૫; ૭-૧૦; યોહાન ૧:૧૪; શેમ ૧:૩; ફિલિપ્પી ૨:૫-૮; ડબ્બી ૨:૧૪-૧૫). જમાનતદાર ખંડણી ભરુન દેણ્યાસ પાત્ર અસેણે ગરજોવે હોતે (૨:૧; ૧ પેત્ર ૧:૧૮-૧૯). ખંડણી ભરુન દેણ્યાચી ત્યાચી તથારી અસાવી (૩:૧૧; મત્તય ૨૦:૨૮; યોહાન ૧૦:૧૫, ૧૯; ડબ્બી ૧૦:૭). તો કોણાચ્યા બંધનાત નસાવા. શ્રિસ્ત પાપાચ્યા શ્રાપાપસૂન સ્વતંત્ર હોતા. ત્યાચ્યામધ્યે પાપ નચ્છોતે (૨ કરિથ ૫:૨૧; ૧ પેત્ર ૨:૨૨; ૧ યોહાન ૩:૫).

તૈયાવિતક અશ્યાસાકરિતા: રૂપરેષા

૧. રૂથચ્યા નિર્ણય વ પરતણે (૧:૧-૨૨)

૧:૧-૫

૧:૬-૧૮

૧:૯-૨૨

૨. રૂથચ્યે હવક (૨:૧-૨૩)

૨:૧-૩

૨:૪-૧૭

૨:૧૭-૨૩

૩. રૂથચી વિનંતી (૩:૧-૧૮)

૩:૧-૪

૩:૫-૯

૩:૧૦-૧૮

૪. રૂથચ્યે પારિતોષિક (૪:૧-૨૨)

૪:૧-૧૨

૪:૧૩-૧૭

૪:૧૮-૨૨

૧ શમુવેલ (શાસ્તેપાસૂન તે રાજાપર્યતવા બદલ)

લેખક વ પુસ્તકાતે નાવ: પહીલે વ દુસરે શમુવેલ કોણી લિહિલે યાવિષરી આપલ્યાલા નિશ્ચિત સાંગતા યેત નાહી. યાંદી તલમુડી પરંપરેચ્યા મતે પહીલે વ દુસરે શમુવેલ શમુવેલાને લિહિલે. શમુવેલ સંદેશચાચે નાવ જરી ચા પુસ્તકાંના દેણ્યાત આલે તરી પછિલ્યા શમુવેલાચ્યા એકા ભાગાપેદા અધિક ભાગ શમુવેલ સંદેશચાચે લિહિલા નસાવા. કારણ ૨૫ ચ્યા અશ્યાસાકરિતા શમુવેલાચ્યા મરણાચા ઉલ્લેખ આહે. ૧ શમુવેલ ૧૦:૨૫ મધ્યે આપલ્યાલા સાંગિતલે આહે કી શમુવેલાને હે પુસ્તક લિહિલે. ૧ ઇતિહાસ ૨૯:૨૯ મધ્યે આપલ્યાલા કળતે કી શમુવેલામધ્યે નમૂદ કેલેલ્યા કાહી ઘટના નાથાન વ ગાઢ ચાંની લિહિલ્યા.

મુજાત પહીલે વ દુસરે શમુવેલ ડબ્બી બાયબલમધ્યે એકત્રિત કેલેલે પુસ્તક આહે. હુકૂમશાહીચ્યા કાળાત ઇસ્યાએલ રાષ્ટ્રાવર અસલેલ્યા સત્તાધિકાર્યાંચા કિંવા રાજાંચા ઇતિહાસ ચા દોન પુસ્તકાંમધ્યે નમૂદ કેલા આહે. ૧ લે શમુવેલ શૌલ રાજાવિષરી આહે વ ૨ રે શમુવેલ હે પુસ્તક દાવીદ રાજાવિષરી આહે.

सेप्तुआजिंटव्या आषांतरकारांनी शमुवेलाव्या एका पुस्तकाचे दोन पुस्तकांमध्ये विभाजन केले (जुन्या कराराचे ग्रीक आषांतर करताना), पुढे बायबलचे लॅटीन आषेमध्ये आषांतर करीत असताना जेरोमने बायबलव्या आधुनिक आवृत्तीमध्ये शमुवेलांची पुस्तके ही दोन विभागातच ठेवली.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १०१० आणि पुढे

उद्देश व विषय: पहिल्या शमुवेलाव्या सुरुवातीला शमुवेलाव्या जन्म व मंटिरामध्ये त्याव्या प्रशिक्षणाविषयी सांगितल्यावर देवाव्या या मठान दासाने संदेष्टा, याजक व शेवटला शास्ता या नात्याने इस्याएली लोकाचे कसे नेतृत्व केले याविषयी स्पष्टीकरण दिले आहे. शमुवेलाव्या पुढरीपणाव्या काळात इस्याएली लोकांना राजा हवा होता. देवाव्या मार्गदर्शनाखाली शमुवेलाने इस्याएलाव्या पहिला राजा होण्याकरिता शौलाचा अभिषेक केला. परंतु, शौलाने देवाची आज्ञा मोडल्यामुळे देवाने त्याला नापसंत केले. शौलाव्या ठिकाणी इस्याएलाव्या राजपदावर देवाव्या मार्गदर्शनाद्वारे शमुवेलाने दाविदाचा अभिषेक केला. तो देवाव्या अगदी पसंतीचा होता. पुस्तकाचा उर्वरीत भाग जलफलणाच्या शौलामधील व देवशिर दाविदामधील संघर्षाच्या घटनांचा आहे.

शमशोनानंतर शास्त्र्यांनी पुढील कार्य शमुवेलाव्या हाती सोपतिल्यापासून पहिल्या शमुवेलामध्ये इस्याएलाव्या इतिहास नमूद केला आहे (शास्ते १६:३१). ह्या पुस्तकामध्ये शास्त्र्यांद्वारे राष्ट्रव्या पुढरीपणाव्या राजांद्वारे पुढरीपणात कसा बदल झाला याविषयी लिहिले आहे. देव स्थापीत शासनाचे परिवर्तन सत्ताधिकारामध्ये कसे झाले याविषयी या पुस्तकात कळते. शास्तेंव्या काळामध्ये इस्याएली लोक आपल्या जीवनावर याढेला राज्य करू ठेत नव्हते. प्रत्येक व्यक्ती आपल्या मर्जीस येईल त्याप्रमाणे वागत होता (शास्ते १७:६; २१:२५). सत्तादि इकाराद्वारे स्थिरता स्थापन झाली कारण लोकांना जगातील राजाव्या माझे चालण्यास आवडत होते. देवाने शमुवेलाला म्हटले, “लोक जे तुला सांगत आहेत ते सगळे ऐक; कारण त्यात ते तुझा धिक्कार करीत नाहीत तर मी त्यांचा राजा नसावे म्हणून ते माझाचा धिक्कार करीत आहेत” (८:७).

देवाने इस्याएली लोकांना राजा देण्याचे ठरविले (उत्पत्ती ४९:१०; अनुवाद १७:१४-२०). परंतु, देव देईल त्या राजाची वाट बघण्यास लोक तयार नव्हते, त्यांना त्यांच्या निवडीचा राजा हवा होता. देवाने शौलाचा नाकार केला कारण त्याला पुढील सत्य कळाले नव्हते की “परमेश्वराचा शब्द पाळण्याने जसा त्याला संतोष होतो तसा होमांनी व यज्ञांनी होत नाही” (१५:२२). त्याची मानसिक समतोलता बिघडली होती, तो जलफळू लागला व अनैतिक झाला. दाविदाने हे तत्व प्रदर्शित केले की, ‘‘मानवासाराऱ्ये परमेश्वराचे पाण्य १ नसाते. मानव बाहेरचे स्वरूप पाण्यापासून परमेश्वर छद्य पाण्यातो’’ (१६:७). देवाने दाविदाचे राजघराणे स्थापीत केले कारण दाविद आज्ञाधारक होता, ज्ञानी होता व त्याचा देवावर भरवंसा होता.^१

ऐतिहासिक दृष्टीने पहिल्या शमुवेलाव्या प्रमुख उद्देश दाविदाव्या राजघराण्याची दैवी सुरुवात नमूद करणे आहे.

मुख्य लोक: शमुवेल संदेष्टा, आज्ञा न पाळणारा राजा, शौल व मेंढपाळ असलेला दावीद.

१ शमुवेलाव्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: शमुवेल फार रोवकपणे ख्रिस्ताचे प्रतिरूप आहे. तो संदेष्टा व याजक होता. जरी तो राजा नव्हता तरी तो असा शास्ता होता ज्याचा उपयोग देवाने राजधिकाराचे नवीन युग सुरु करण्याकरिता केला.

मसीहाचा शब्दश: अर्थ “अभिषिक्त” होतो. शमुवेलाचे बायबलमधील पहिले पुस्तक आहे की ज्यात पहिल्यांदा अभिषिक्त शब्दाचा प्रयोग झाला (२:१०). मसीहाविषयीचे मुळ स्पष्टीकरण दाविदाव्या जीवनात दिसते. तो बेथलहेमात जन्मला, त्याने मेंढपाळाचे काम केले, त्याने इस्याएलावर राज्य केले व दाविदाव्या राजघराण्याद्वारे मसीहा म्हटलेल्या राजाचा तो पूर्वज झाला. नवीन करारामध्ये ख्रिस्ताला “देहृष्ट्या दावीद वंशात जन्मलेला” (रोम १:३) म्हटले आहे.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. शमुवेल, शेवटला शास्ता (१:१-८:२२)

अ. शमुवेलाला पावारण (१:१-३:२१)

१:१-१८	२:१२-१७	३:१-२१
--------	---------	--------

१:१९-२८	२:१८-२१
---------	---------

२:१-११	२:२२-३६
--------	---------

ब. शमुवेलाची नेमणूक (४:१-७:१७)

४:१-२२	६:१-२१
--------	--------

५:१-१२	७:१-१७
--------	--------

क. शमुवेलाची कळकळ (८:१-२२)

८:१-९	८:१०-२२
-------	---------

२. शौल, पहिला राजा (९:१-१५:३५)

अ. शौलाची निवड (१:१-१२:२५)		
९:१-१४	१०:१७-२७	१२:१२-२५
९:१५-२७	११:१-१५	
१०:१-१६	१२:१-११	
ब. शौलाचा नाकार (१३:१-१५:३५)		
१३:१-२३	१४:२४-४६	१५:१-९
१४:१-२३	१४:४७-५२	१५:१०-३५
३. पुढील राजा, दावीद (१६:१-३१:१३)		
अ. दावीद, मेंढपाळ, निवडलेला व अभिषिक्त (१६:१-२३)		
१६:१-११		
१६:१२-२३		
ब. दावीद, राक्षसास तधणारा, शौलाच्या राजदरबारात घोषणा (१७:१-५८)		
१७:१-१९	१७:२०-३०	१७:३१-५८
क. दावीद, योनाथनानचा मित्र, परंतु, शौलाद्वारे नाकारलेला (१८:१-१९:२४)		
१८:१-९	१८:२०-३०	
१८:१०-१९	१९:१-२४	
४. दावीद, पळणारा, शौलाद्वारे दबलेला (२०:१-२६:२५)		
अ. योनाथनाद्वारे दाविदावे संरक्षण (२०:१-४२)		
२०:१-२९	२०:३०-४२	
ब. अहिमलेखाद्वारे दाविदावे संरक्षण (२१:१-९)		
क. आर्खीशाद्वारे दाविदावे संरक्षण (२१:१०-१५)		
ड. दावीद व त्यावे लोक (२२:१-२६:२५)		
२२:१-२३	२४:१-२२	२५:१८-३८
२३:१-१४	२५:१	२५:३९-४४
२३:१५-२९	२५:२-१७	२६:१-२५
५. पलिष्टी साम्राज्यात दाविदास आश्रय (२७:१-३१:१३)		
अ. दावीद पलिष्टचांचा सेवक बनतो. (२७:१-२८:२)		
ब. एन-दोर या ठिकाणी शौल सल्ला घेतो (२८:३-२५)		
क. पलिष्टी दाविदाला परत पाठवितात (२९:१-११)		
ड. दावीद अमालेवयांचा नाश करतो (३०:१-३१)		
इ. पलीष्टी आणि शौलाचा मृत्यु (३१:१-१३)		

२ शमुवेल (दाविदावे राज्य - राष्ट्राचा विस्तार)

लेखक व पुस्तकावे नाव: पहिले व दुसरे शमुवेल पूर्वी एकव पुस्तक होते. नंतर, त्यावे विभाजन करण्यात आले. म्हणून दुसरे शमुवेलाच्या लेखक व पुस्तकाच्या नावाविषयी पहिल्या शमुवेल्याच्या अभ्यासातून वाचू शकता.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व १०१०

उद्देश व विषय: इस्साएली राज्याच्या गोष्टीमध्ये खंड नसल्यामुळे दुसरे शमुवेल पहिल्या शमुवेलाचा पुढील भाग आहे. त्यात इस्साएली राज्याची सुखवात आहे. शौलाच्या मरणानंतर दावीद आपले राज्य चालवितो. या पुस्तकामध्ये दावीदाच्या ४० तर्षाच्या राज्यकाळातिषयी नमूद केले आहे (५:४-५). त्याच्या राज्यकाळामध्ये त्याने मिळविलेले विजय त्यावरोबर दुःख देखील नमूद केले आहे. दाविदाद्वारे घडलेल्या व्याख्यानाच्या पापाचा, खूनाचा उल्लेख या पुस्तकात आहे. दावीदाच्या पापामुळे त्याच्या कुटुंबावर व राज्यावर जो परिणाम झाला त्याविषयी या पुस्तकात नमूद केले आहे. दुसरे शमुवेलाचा विषय दाविदावे राज्य असून सार आहे की, “पापामुळे विजयाचा बदल समर्थेत झाला.” राज्य शौलाच्या हाताखाली स्थापन झाले; परंतु, राज्याचा विस्तार दाविदाद्वारे झाला. शारतेंच्या काळानंतर शौलाच्या राज्याद्वारे इस्साएलात रिश्रता आली; परंतु, दाविदाच्या राज्यामुळे इस्साएलाचा विकास व विस्तार झाला. बायबलमधील वेगळ्याचा शैतीमध्ये त्यातील पुढाच्यांची गोष्ट २ च्या शमुवेलात सादर केली आहे, ज्यात दावीद राजाच्या जीवनाच्या चांगल्या व वाईट ठोळ्याची गोष्टीवर प्रकाश टाकला आहे.

मुख्य लोक: दावीद, बथणेबा, नाथान, अबशालोम, यताब, अम्नोन व अहिंशोफेल

दुसरे शमुवेलाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिस्त: दाविदावे पाप वगळल्यास तो इस्याएलाचा राजा या नात्याने खिस्तावे प्रतिरूप आहे. याच पुस्तकामध्ये देवाने दाविदाशी करार केला व तो खिस्ताद्वारे पूर्ण झाला.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. दाविदाचा विजय (१:१-१०:१९)

अ. राजाला मुकुटमंडीत करणे (१:१-५:५)

१:१-१६	२:१२-३२	३:३१-३९
१:१७-२७	३:१-५	४:१-१२
२:१-७	३:६-२५	५:१-५
२:८-११	३:२६-३०	
ब. राज्याती बळकटी (५:६-६:२३)		
५:६-२५	६:१-११	६:१२-२३
क. राज्याविषरी करार (७:१-२९)	७:८-१७	७:१८-२९
७:१-७		
ड. राजाने मिळतिलेले विजय (८:१-१०:१९)		
८:१-१८	९:१-१३	१०:१-१९

२. राजाचे अपराध (११:१-२७)

अ. राजाने केलेला व्याख्यावार (११:१-१३)

ब. राजाने केलेला खून (११:१४-२७)

३. राजाला झालेला त्रास (१२:१-२४:२५)

अ. घरातील त्रास (१२:१-१३:३६)

१२:१-१४	१२:२४-२५	१३:१-२३
१२:१५-२३	१२:२६-३१	१३:२४-३६

ब. राज्यातील त्रास (१३:३७:२४:२५)

१३:३७-३९	१७:१-१४	२०:१३-२६
१४:१-२०	१७:१५-२९	२१:१-२२
१४:२१-३३	१८:१-१८	२२:१-५१
१५:१-१२	१८:१९-३३	२३:१-७
१५:१३-३७	१९:१-७	२३:८-३९
१६:१-४	१९:८-४३	२४:१-१४
१६:५-१४	२०:१-९	२४:१५-१७
१६:१५-२३	२०:१०-१२	२४:१८-२५

१ राजे

(दाविदाचा मृत्यू - राज्य विस्फळल्या जाणे)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: लेखकाचे नाव निश्चित सांगता येत नाही. तरीदेखील यहूद्यांच्या मते यिर्म्याने हे पुस्तक लिहिले आहे डॉ.चार्ल्स रीरी पुढीलप्रमाणे आपले मत मांडतात.

गा पुस्तकाचा लेखक कोणीही असो, त्याचे ऐतिहासिक गेटीचा उपयोग केला आहे (११:४१, १४:१९, २९). तो नक्कीच बाबेलमध्ये राहणारा व हृष्टपार झालेला अनामिक व्यवती आहे किंवा एज्जा आहे, किंवा याहेज्जेल आहे किंवा यिर्म्या आहे (२ रे राजेचा शेवटला अद्याया यिर्म्याने लिहिला नसावाच कारण यिर्म्या मिसरात मरण पावला बाबेलमध्ये नव्हे. यिर्म्या ४३:६-७)⁹

पहिले व दुसरे राजे मुळात एकच पुस्तक होते (पहिले व दुसरे शमुवेल एकच पुस्तक होते त्याचप्रमाणे पहिला व दुसरा इतिहास देखील एकच पुस्तक होते). इब्री परंपरेत या पुस्तकाला राजे म्हणत असत. या पुस्तकामध्ये शलमोनापासून ते बाबेलत्या दारयापर्यंत इस्याएलाच्या व यहूद्याच्या राजांचा इतिहास असल्यामुळे या पुस्तकांना योन्या नाव दिले आहे. पहिल्या राजामधील लिहिलेला इतिहास संपतो तेव्हा खिस्तपूर्व ८५३ मध्ये अहज्याचे राज्य सुरु झाले.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व सुमारे ५५० मध्ये. दुसरे राजे मध्ये नमूद केलेली शेवटची घटना तुळंगामधून यहोयाखीनला मुक्त करण्यातिकरी आहे. हे त्याच्या बंदिवासाच्या ३७ व्या वर्षी घडले (ख्रिस्त पूर्व ५६० मध्ये). यामुळे पहिले व दुसरे राजे या घटनेच्या पूर्वी लिहिले नसावे. असे दिसत नाही की ख्रिस्त पूर्व ५१६ मध्ये यहूदी लोक बाबेलच्या दास्यातून परतले तेळ्हा पहिले व दुसरे राजे लिहिले होते. कारण तसे असते तर पहिले व दुसरे राजेमध्ये यहूदी लोकांच्या परतीच्या घटनेचा उल्लेख असता. दाट शक्यात ही आहे की पहिले व दुसरे राजे ख्रिस्तपूर्व ५६०-५१६ मध्ये लिहिण्यात आले व याच काळात पूर्ण झाले.^४

उद्देश व विषय: दाविदाच्या मृत्युनंतर (अध्याय १ व २) त्याचा मुलगा शलमोन राजा झाला. अध्याय १-११ शलमोनाच्या जीवनावर व त्याच्या कारकिर्दीवर प्रकाश टाकतात. त्याचप्रमाणे इस्याएल राष्ट्राच्या गैरुवावर, राज्याच्या विस्तारावर व यरुशलेममधील मंदिराच्या राजताड्याच्या बांधकामावर प्रकाश टाकतात. परंतु, त्यानंतरच्या वर्षामध्ये शलमोन राजा प्रभुपासून दूर गेला कारण तो त्याच्या परराष्ट्रीय बायकांमुळे प्रभावीत झाला, त्यामुळे त्याचे मन देवापासून दूर गेले. आता त्याने मंदिरामध्ये देवाची शक्ती करण्याचे सोडले.

राजाच्या विश्वाजित झालेल्या अंतःकरणामुळे त्याचे राज्य देखील विश्वाजीत झाले. पुढील शतकामध्ये पहिले राजे हे पुस्तक दोन राजांच्या इतिहासांवर प्रकाश टाकते. या दोन्ही राष्ट्रातील लोक देवाची आज्ञा मोडणारे झाले. ते देवाच्या संदेश्यांचा व देवाच्या तत्वांचा विशेष करू लागले.^५

त्यानंतर रहिबाब राजा झाला. त्याच्या हातून उत्तर राज्य गेले. यानंतर उत्तर राज्यामध्ये ज्या दहा जाती होत्या किंवा वंश होते त्यांना इस्याएल महटल्या गेले. दक्षिण राज्यामध्ये यहूदाच्या जाती होत्या. त्याचप्रमाणे बन्यामिनाचे वंशज होते त्यास यहूदा राष्ट्र महटल्या गेले. पहिल्या राजेच्या शेवटल्या अध्यायामध्ये अहाब नावाच्या दुष्ट राजावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे. त्याचप्रमाणे सांगण्यात आले आहे की एलीया संदेश्याचाने अहाब राजाच्या दुष्टाईस व इस्याएली लोकांच्या अवशेष दोष दिला.

यामुळे प्रमुख उद्देश ठा आहे की अवजोमुळे राज्य विस्कलीत झाले हे दारखविणे. राष्ट्राते हित पुढाऱ्यांच्या विश्वासूपणावर अवलंबून आहे. त्याचप्रमाणे देवाच्या कराराप्रती इस्याएल लोकांच्या विश्वासूपणावर अवलंबून आहे. पहिले राजे या पुरातकात या राजांचा इतिहासव नमूद केला नाही तर खप्ट केले आहे की कोणत्याही राजाचे किंवा राष्ट्राते यश राजाच्या आज्ञापालनावर अवलंबून आहे की तो देवाचे नियम किती जोपासतो. हे पुस्तक खरोखर पुढील गोप्ट खप्ट करिते, “**धार्मिकता राष्ट्राची उन्नती करिते; पापाने प्रजेची अप्रतिष्ठा होते**” (नीतिसूत्रे १४:३४). देवाच्या कराराप्रती आपला अविश्वासूपणा आपल्याला अधोगतीकडे व दास्याकडे नेतो.

मुख्य लोक: शलमोन, यराबाब, रहिबाब, एलीया, अलीशा, अहाब व ईजबेल

१. राजेच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: दाविदाप्रमाणे शलमोन देखील जुन्या करारातील ख्रिस्ताचे प्रतिरूप आहे. तो पृथ्वीवरील मसीहाच्या शात्री राज्याचे वित्र अंगे करतो. शलमोनाची किती, गौरव, संपत्ती त मान पृथ्वीवरील ख्रिस्ताचे राज्य व वित्र प्रकट करते. शलमोनाची बुद्धी देखील ख्रिस्ताचे ज्ञान प्रकट करिते.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. संयुक्त राज्य : शलमोनाची चाळीस वर्षाची कारकिर्दी (१:१-११:४३)

अ. शलमोनाची तृदी (१:१-२:४६)

१:१-१०	२:१-९	२:२८-३५
--------	-------	---------

१:११-३७	२:१०-१८	२:३६-४६
---------	---------	---------

१:३८-५३	२:१९-२७	
---------	---------	--

ब. शलमोनाचे ज्ञान (३:२-४:३४)

३:१-५	३:१०-१५	४:१-१९
-------	---------	--------

३:६-९	३:१६-२८	४:२०-३४
-------	---------	---------

क. शलमोनाचे मंदिर (५:१-८:६६)

५:१-१२	७:१३-५१	८:५४-६१
--------	---------	---------

५:१३-१८	८:१-११	८:६२-६६
---------	--------	---------

६:१-३८	८:१२-२१	
--------	---------	--

७:१-१२	८:२२-५३	
--------	---------	--

द. शलमोनाची किती (९:१-१०:२९)

९:१-९	१०:१-१३	
-------	---------	--

९:१०-२८	१०:१४-२९	
---------	----------	--

इ. शलमोनाची अधोगती व पतन (११:१-४३)

११:१-१३	११:१४-४०	११:४१-४३
---------	----------	----------

२. विभाजीत राज्यः दोन राज्यांची पहिली आठ वर्षे (१२:१-२२:५३)

अ. विभाजनामानील कारण (१२:१-२४)

१२:१-१५	१२:१६-२४	
ब. इस्साएलात यराबामवी कारकीर्द (१२:२५-१४:२०)		
१२:२५-३३	१३:११-३४	
१३:१७१०	१४:१-२०	
क. यहूदात रहबामवी कारकीर्द (१४:२१७३१)		
ड. यहूदात अबीयामावी कारकीर्द (१५:१-८)		
इ. यहूदात आसावी कारकीर्द (१५:९-२४)		
फ. इस्साएलात नादाबावी कारकीर्द (१५:२५-३१)		
ग. इस्साएलात बाशावी कारकीर्द (१५:३२-१६:७)		
ह. इस्साएलात एलावी कारकीर्द (१६:८-१४)		
या. इस्साएलात जिमीची कारकीर्द (१६:१५-२०)		
र. इस्साएलात अमीची कारकीर्द (१६:२१-२८)		
ल. इस्साएलात अहुबावी कारकीर्द (१६:२९-२२:४०)		
१६:२९-३४	११:१-८	२१:११-२९
१७:१-१६	१९:९-२१	२२:१-१२
१७:१७-२४	२०:१-१२	२२:१३-२८
१८:१-१९	२०:१३-२५	२२:२९-४०
१८:२०-३५	२०:२६-४३	
१८:३६-४६	२१:१-१०	
व. यहूदात यहोशाफाटावी कारकीर्द (२२:४१-५०)		
श. इस्साएलात अहज्यावी कारकीर्द (२२:५१-५३)		

२ राजे

(विख्युरल्या जाणे - रवेच्छेने केलेल्या पापाचा दुःखद अंत होतो)

लेळक व पुस्तकावे नावः: पहिले राजे व दुसरे राजे मुळात एकव पुस्तक होते. नंतर या पुस्तकांमध्ये विभाजन झाले. लेखकातिषयी माहिती करिता एक राजेचा अभ्यास वाचा.

लिखानावी तारीखः ख्रिस्त पूर्व सुमारे ५५० (१ राजेची माहिती पाहा)

उद्देश व विषयः: दुसरे राजेमध्ये एलीशावा व त्याचा उत्तराधिकारी अलीशावा इतिहास सुरु राहो; परंतु, “दोन राज्यांची” गोष्ट देखील सुरु राहते. इस्साएलावे उत्तरी राज्य व यहूदावे दक्षिणी राज्य जोतर शेवटी जिंकल्या जात नाही व ताब्यात घेतल्या जात नाही तोतर त्यांचा इतिहास या पुस्तकामध्ये चातू राहतो. ख्रिस्त पूर्व ७२२ मध्ये अऱ्शुरीने इस्साएलावर विजय मिळविला व ख्रिस्तपूर्व ५८६ मध्ये बाबेलने यहूदावर विजय मिळविला. दोन्ही राज्यांचे संदेश्य लोकांना ताकीट देत राहिले की जर ते पश्चात्ताप करणार नाहीत तर देव त्यांना शिक्षा करील.

दुसरे राजे हे पुस्तक शिकतिते की रवेच्छेने केलेल्या पापाचा शेवट दुःखद होतो. १ व २ शमुवेलमध्ये राष्ट्राचा जन्म झाला. १ राजेमध्ये राष्ट्राचे विभाजन झाले व २ राजेमध्ये ही राष्ट्रे विख्युरल्या गेली. संदेश्यांद्वारे लोकांना अनेक वर्षांपर्यात ताकीट दिल्यानंतर देवाची सहनशीलता शेवटी शिरतीत परिवर्तित झाली आणि असेहे अश्विवर्ण देवाने दिले होते. १ व २ राजे सुरुवातीला एकव पुस्तक असल्यामुळे दोन्ही पुस्तकाचा उद्देश व विषय सारखाव आहे. ते आपल्याला शिकवितात की अविश्वासूपणा (देवाच्या आज्ञेचे उल्लंघन करून बंड) आपल्याला देवाच्या शिरतीमध्ये घेऊन जातो आणि ही शिरत आपल्याला हुक्मशाहीच्या स्वाधीन देखील करू शकते. दोन्ही राजे नीतीने व देवाच्या सत्याप्रमाणे राज्य करण्यास उणे पडल्यामुळे दोन्ही राज्यांचा पराभव झाला व ते अपयशी ठरले.

मुख्य लोकः एलीशा, अलीशा, योशीशा, नामान, हिजकीया

२ रे राजेच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्तः एलीशा ख्रिस्ताची वाट सरळ करणारा बापिस्मा करणाऱ्या योहनाचे प्रतिरूप दिसतो आहे (मतत्य ११:१४; १७:१०-१२; लूक १:१७). अलीशा अनेक प्रकारे येशु ख्रिस्ताच्या सेवेची आठवण करून देतो. एरविंग एल. जेनसन पुढील प्रमाणे दोघांच्या सेवेची तुलना करितात व सारांश मांडतात.

एलीया लोकांमधील महान कार्यकरिता प्रसिद्ध होता तर अलीशा असंख्य मोठ्या चमत्कारांकरिता प्रसिद्ध होता. त्याच्या चमत्कारांमध्ये अनेक चमत्कार लोकांच्या वैयवितक गरजा पूर्ण करणारे आहेत. एलीयाची सेवा देवाच्या नियमाना, न्यायाला अधिक महत्व देते तर अलीशा देवाची कृपा, प्रीती व चांगुलपणा दारवतून या गोष्टीना प्रकट करितो. एलीया बापितरमा करणाऱ्या योहानाप्रमाणे पापाबहल पृथगताप करण्याचा संदेश देतो. त्यानंतर अलीशा ख्रिस्ताप्रमो चांगुलपणाची सेवा व चमत्कार करितो व खात्री कळन देतो की संदेष्ट्याचे शब्द हे देवाकडून आहेत.^{१०}

राईर आपल्यापुढे १ त २ राजे मधील शिन्नता मांडतात^{११} ही मार्गदर्शन करणारी शिन्नता आपण काळजीपूर्वक पाहाती.

१ व २ राजे मधील शिन्नता	
१ राजे	२ राज
<p>दावीट राजापासून प्रारंभ होतो. शलमोनाच्या वैभवापासून सुरुवात होते. आजापालनाच्या आशीर्वादापासून प्रारंभ. मंदिराच्या बांधण्यापासून सुरुवात. अवज्ञेच्या वाढीवर जोर दिला आहे. देवाच्या लोकांवर राज्य करण्यात राजा अपराशी होतो. एलीया संदेश्याचा परिवय प्रभुच्या धीरावर जोर दिला आहे.</p>	<p>बाबेलत्या राजापासून प्रारंभ होतो. यहोयारवीनाच्या अप्रतिष्ठेने समाप्ती. अवज्ञेच्या शायाने शेवट. मंदिराच्या जलण्याने शेवट. अवज्ञेचे परिणाम सांगितले आहे. या अपराशाचे परिणाम. अलीशा संदेश्याचा परिवय. पापाबहल देव खात्रीने दंड करितो.</p>

वैयवितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. विभाजीत राज्य (१:१-१७:४१)

- अ. इस्याएलात अहज्याची कारकीर्द (१:१-१८)
- ब. इस्याएलात यहोरामाची कारकीर्द (२:१-८:१५)
  - १) एतियाचे स्वगणिण (२:१-१४)
  - २) अलीशाच्या सेवेची सुरुवात (२:१५-२५)
  - ३) यहोरामाची मतवाबाबिरुद्ध मोहीम (३:१-२७)
  - ४) अलीशाची सेवा (४:१-८:१५)

४:१-७	५:१५-२७	७:३-१४
४:८-१७	६:१-७	७:१५-२०
४:१८-३७	६:८-२३	८:१-६
४:३८-४४	६:२४-३३	८:७-१५
५:१-१४	७:१-२	

- क. यहूदामध्ये यहोरामाची कारकीर्द (८:१६-२४)

- ड. यहूदात अहज्याची कारकीर्द (८:२५-२९)

- इ. इस्याएलात येहूची कारकीर्द (९:१-१०:३६)

९:१-१३	९:३३-३७	१०:३४-३६
९:१४-२६	१०:१-१७	
९:२७-३२	१०:१८-३३	

- फ. यहूदात अथल्या राणीची कारकीर्द (११:१-१६)

- ग. यहूदात यहोआशाची कारकीर्द (११:१७-१२:२१)

११:१७-२०	१२:४-१८
११:२१-१२:३	१२:१९-२१

- ह. इस्याएलात यहोआहुजाची कारकीर्द (१३:१-९)

- ई. इस्याएलात यहोआशाची कारकीर्द (१३:१०-२५)

- ज. यहूदात अमस्याची कारकीर्द (१४:१-२२)

- के. इस्याएलात यराबाम २ ची कारकीर्द (१४:२३-२९)

- ल. यहूदात अजस्याची कारकीर्द (१५:१-७)

- म. इस्याएलात जरव्याची कारकीर्द (१५:८-१२)

- न. इस्याएलात शल्लूमची कारकीर्द (१५:१३-१५)

अ. इस्याएलात मनहेमती कारकीर्द (१५:१६-२२)		
प. इस्याएलात पक्षाती कारकीर्द (१५:२३-२६)		
व्य. इस्याएलात पेक्षाती कारकीर्द (१५:२७-३१)		
र. यहूदात योथामाती कारकीर्द (१५:३२-३८)		
स. यहूदात आहाजाती कारकीर्द (१६:१-२०)		
ड. इस्याएलात होशेती कारकीर्द (१७:१-४१)		
१) इस्याएलाचा पाडाव (१७:१-६)	१९:१-७	१९:२०-३७
२) इस्याएलाचे पाप (१७:७-२३)	१९:८-१३	२०:१-११
३) इस्याएलाती दानादान (१७:२४-४१)	१९:१४-१९	२०:१२-२१
२. यहूदा राज्याचे कायम जीवन (१८:१-२५:३०)		
अ. हिंजीयाती कारकीर्द (१८:१-२०:२१)		
१८:१-६	१९:१-७	१९:२०-३७
१८:७-१२	१९:८-१३	२०:१-११
१८:१३-३७	१९:१४-१९	२०:१२-२१
ब. मनुषेती कारकीर्द (२१:१-१८)		
क. आमोनाती कारकीर्द (२१:१९-२६)		
ड. योशीयाती कारकीर्द (२२:१-२३:३०)		
इ. यहोआहाजाती कारकीर्द (२३:३१-३३)		
फ. यहोयाकीमाती कारकीर्द (२३:३४-२४:७)		
ग. यहोयाखीनाती कारकीर्द (२४:८-१६)		
ह. सिदकीयाती कारकीर्द (२४:१७-२५:२१)		
१) बाबेलाविरुद्ध बंड आणि मंटिराचा नाश (२४:१७-२५:१०)		
२) बाबेलाची तिसरी हृष्पारी (२५:११-२१)		
इ. गदल्याती सुभेदारी, नावापुरता सुभेदार (२५:२२-२६)		
ज. बाबेलात यहोयाखीनाती सुटका (२५:२७-३०)		

१ इतिहास (मंटिराची तयारी)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: इतिहासाची पुस्तके कोणी लिहिली हे खात्रीने सांगता येणार नाही; परंतु, यहूदी परंपरेत एजाला या पुस्तकाचा लेखक मानल्या जाते (१ व २ इतिहास मिळून एकच पुस्तक होते) संपूर्ण पुस्तकाच्या लिखाणाती शैली बघता असे दिसून येते की विभिन्न लेखकांनी हे पुस्तक लिहिले त शेवटी एकाने त्याचे संपादन केले. विभिन्न लिखाणांमध्ये शमुवेलाने (१ इतिहास २९:२९), यश्रुताने (२ इतिहास ३२:३२) व इतरांनी (२ इतिहास ९:२९; १२:१५; २०:३४; ३३:१९) नमूद केलेल्या शतिष्ठ्यताणीचा समावेश आहे. परंतु सर्व लिखाणांना “यहूदा व इस्याएलांच्या राजाचे पुस्तक” म्हटले आहे (२ इतिहास १६:११; २५:२६). समाविष्ट केलेले लिखाण देवाच्या प्रेरणेण लिहिणाऱ्या लेखकांनी लिहिले आहे; कारण, ते मंटिर, याजकपण, दाविदाचा तंशुज व यहूदाच्या दक्षिण राज्याला महत्व देऊन लिहितात. या पुस्तकाचे संपादन एजाने केले आहे असे म्हणण्यामार्गे ठां आधार आहे की एजाच्या पुस्तकाचे व इतिहासाचे घेया सारखेच आहे ते हे की मंटिर बनविणे त त्याचे समर्पण करणे.

जरी १ व २ इतिहास यहूदी इतिहासातील सारखाच काळ आहे तरी दृष्टीकोण भिन्न आहेत. त्यामधील लिखाण सारखेच असले तरी एकच गोष्ट वारंवार सांगेण्यात आलेली नाही तर इस्याएली लोकांच्या इतिहासावर आत्मिक भाष्य आहे. १ व २ राजे ही पुस्तके मानवीय दृष्टीकोण मांडतात तर इतिहासाची दोन्ही पुस्तके देवाचा दृष्टीकोण मांडतात. ख्रिस्तपूर्व १८० पर्यंत १ व २ इतिहास ही पुस्तके एकच होती. या पुस्तकांना इब्री नाव होते, ज्याचा अर्थ “काळाचे शब्द” यामध्ये आदामापासून ते बाबेलमधील बंदीवानापर्यंतचा इस्याएलाचा इतिहास आहे त कोरेश राजाने हृष्पार असलेल्या यहूद्यांना परत जाऊ दिले. हे “लहान जुन्या करारावे” पुस्तक आहे. ह्यात जुन्या कराराच्या इतिहासाचा प्रवाह थोडक्यात मांडला आहे.^{१२}

सेप्टुआजिंट तयार करताना भाषांतरकारांनी इतिहासाच्या पुस्तकाला दोन पुस्तकामध्ये विश्वाजित केले. त्यावेळेस त्याला “वगळलेल्या गोष्टी” असे नाव देण्यात आले. ह्याचा अर्थ शमुवेलापासून व राजांपासून वगळलेल्या गोष्टी “राजे” हे शिर्षक जेरोम ने लॅटीन छलगेट बायबलमध्ये दिलेल्या नावापासून आहे (इ.स. ३८५-४०५). जेरोमने दिलेल्या शिर्षकाचा अर्थ त्याच्यामते “संपूर्ण पतित्र काळाचा इतिहास”.^{१३}

लिखाणाती तारीख: ख्रिस्त पूर्व ४५०-४२५

उद्देश व विषयः १ इतिहासाची सुरवात आदामापासून ते शाऊल राजाच्या मरणापर्यंतच्या रूपरेषेने होते. उर्वरित पुस्तक दाविद राजाच्या कारकीर्दीविषयी आहे. इतिहासांची पुस्तके शमुवेल व राजांचा इतिहास वारंवार सांगितल्याप्रमाणे वाटतात; परंतु, हृषपारीतून परतलेल्यांना आठवण करून देण्याकरिता ती लिहिली आहे की ते दाविदाच्या वंशावतील आहेत व देवाने निवडलेले लोक आहेत. वंशावती निंदेश करिते की दाविदाला दिलेली अभिवचने अब्राहामाशी झालेल्या करारापासून आहेत की देव एके दिवशी त्याला मोठ्या राष्ट्राचा पिता करील व त्याच्याद्वारे तो इतर राष्ट्रांना आशीर्वादित करील. या पुस्तकावा प्रमुख उद्देश हा आहे की देव त्याच्या कराराप्रती विश्वासू असतो.

नियामाच्या, याजकपणाच्या व मंटिराच्या भूमिकेला इतिहासाच्या पुस्तकाने महत्व दिले आहे. शलमोनाने बांधलेले मंटिर पडल्यानंतर दुसरे मंटिर पहिल्या मंटिराचा अंश समजावे. या पुस्तकाद्वारे शिकण्यास मिळते की भूतकाळातील गर्भात वर्तमानकाळकरिता धडे होते. त्याच्या नाशामाने अवज्ञा, मूर्तिपूजा, परराष्ट्रीयांसोबत विवाह व आपसात ऐक्याची उणीच ही कारणे होती. ख्यात दिसून आले की हृषपारीनंतर इस्याएलाने कधीही इतर देवांची भक्ती केली नाही.^{१४}

मुख्य लोकः आधीच सांगितल्याप्रमाणे हे दाविदाविषयी पुस्तक आहे. २ शमुवेल मध्ये जे लोक महत्वावे होते त्यापैकी नाथान, बथणेबा त उरीया महत्वावे आहे.

१ इतिहास या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्तः १ व २ शमुवेलमध्ये सांगितल्याप्रमाणे दावीद याठिकाणी ख्रिस्तावे प्रतिरूप आहे.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. आदाम ते दावीदापर्यंतवी वंशावती (१:१-९:४४)

- अ. आदाम ते अब्राहाम (१:१-२७)
- ब. ब्राह्म ते याकोब (१:२८-५४)
- क. याकोब ते दावीद (२:१-५५)
- ड. दावीद ते दास्य (३:१-२४)
- इ. बाया कुलांची वंशावती (४:१-८:४०)

४:१-२३	७:१-५	७:२०-२९
४:२४-४३	७:६-१२	७:३०-४०
५:१-२६	७:१३	८:१-३२
६:१-८१	७:१४-१९	८:३३-४०

- फ. यरुशलेमेते निवासी (९:१-३४)
- ग. शौलाचे कुटुंब (९:३५-४४)

२. दाविदाची उन्नती व त्याचा अभिषेक होणे (१०:१-१२:४०)

- अ. शौलाचा मत्यु (१०:१-१४)
- ब. दाविदाचे गाढीवर येणे (११:१-३)
- क. यरुशलेम ताब्यात घेणे (११:४-९)
- ड. दाविदाचा शुरुपणा (११:१०-१२:४०)

३. दाविदाचे राज्य (१३:१-२९:२१)

- अ. दावीद आणि कोश (१३:१-१७:२७)
  - १) दाविद कोश किंदोनात आणतो: उज्जाचा मृत्यू (१३:१-१४)
  - २) दाविदाची प्रसिद्धी आणि पलीषती लोकांवर विजय (१४:१-१७)
  - ३) दाविद कोश यरुशलेमेत आणतो (१५:१-२९)
  - ४) कोशासाठी दाविदाचा उत्सव व त्याची (१६:१-४३)
  - ५) दाविदाची मंटिर बांधण्याची इच्छा: दाविदाशी परमेश्वराचा करार (१७:१-२७)
- ब. दाविदाची युद्धे (१८:१-२०:८)
  - १८:१-१७
  - १९:१-१९
  - १९:१-९
  - २०:१-८
- क. दाविदाची पाची शिरगणती (२१:१-३०)
- ड. मंटिरासाठी दाविदाची त्याची (२२:१-२३:१)
- इ. दाविदारे लेवीचे संस्थापन (२३:२-२६:३२)
  - १) लेव्यांची गणना व कामे (२३:२-३२)
  - २) २४ गटात लेव्यांची विभागणी (२४:१-३१)
  - ३) संगीत कलाकरांची नियुक्ती (२५:१-३१)

- ४) द्वारपाळाना नियुक्त करणे (२६:१-१९)
 ५) आंडाच्यांची नियुक्ती (२६:२०-२८)
 ६) सरदारीचे व न्यायाचे काम नेमणे (२६:२९-३२)
 फ. दाविदाच्या राज्यातील अमंलदार (२७:१-३४)
 ग. शलमोनाला व लोकाना दाविदाच्या शेवटच्या सूचना (२८:१-२१)
 ह. दाविदाची अपेक्षा व भवती (२९:१-२१)
४. शलमोनाचे गाढीवर येणे व दावीदाचा मृत्यु (२९:२२-३०)

२ इतिहास (मंदिराचा नाश)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: आधी सांगितल्याप्रमाणे १ व २ इतिहास मिळून एकच पुस्तक होते. या पुस्तकाचा लेखक कोण याविष्टी खात्रीने संगता येणार नाही; परंतु, यहूदी परंपरेनुसार एजा या पुस्तकाचा लेखक आहे. पुस्तकाच्या भाषेची शैली बघता विशिन्न लेखकांनी हे पुस्तक लिहिले; परंतु, एकांने त्याचे संपादन केले. एजा या पुस्तकाचा लेखक असण्यामाणे आधार म्हणजे त्यात लेतीयांची यादी व मंदिर. लेखक कोणीही असौ, त्याची शैली पुढील लेखकांप्रमाणे आहे:

१. इस्याएल किंवा यहूदाच्या राजाचे पुस्तक (२७:७; ३५:२७; ३६:८)
२. यहूदा आणि इस्याएलाच्या राजांचे पुस्तक (१६:१४; २५:२६; २८:२६; ३२:३२)
३. इस्याएलाच्या राजाचे पुस्तक (२०:३४; ३३:१८)
४. राजाच्या पुस्तकांचा तपशील (२४:२७)
५. नाशानाचे पुस्तक, अहियाची भविष्यवाणी आणि इहोचे दृष्टांत (९:२९)
६. शमायाचा इतिहास (१२:१५)
७. इहोचा तपशील (१३:२२)
८. यश्या संदेशाचे लिखान (२६:२२)
९. द्रष्टव्यांच्या बखरीतील लिखान (३३:१९)
१०. विलाप (३५:२५)
११. दाविद व त्याचा पुत्र शलमोनाचे लिखान (३५:४)

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ४५०-४२५

उद्देश व विषय: १ इतिहास १ व २ शमुवेलाला समांतर आहे. २ इतिहास दाविदाच्या तंशाच्या इतिहासाच्या पुढील भाग आहे व तो १ व २ राजेला समांतर आहे. महत्वाचे आहे की १ इतिहासामध्ये उत्तर राज्याला वगळण्यात आले आहे कारण, लोकांचा अविश्वास व दाविदानंतर देवशिर राजाची उंगीत. याउलट, दुसरा इतिहास अशा राजांवर प्रकाश टाकितो जे दाविदाच्या जीवन शैलीप्रमाणे चालले. अद्याय १ ते ९ मध्ये शलमोनाच्या कारकीर्तीमध्ये बांधलेल्या मंदिराविष्टी वर्णन आहे. अद्याय १०-३६ मध्ये यहूदाच्या दक्षिण राज्यापासून यरुशलेमेच्या शेवटच्या नाशापर्यंत व लोकांच्या बाबेलास हकीपारीपर्यंतचा इतिहास आहे. यामुळे हे पुस्तक अशा राजांच्या जीवनावर प्रकाश टाकिते ज्यांनी संजीवन आणले व राष्ट्राला पुन्हा उभाले. उदाहरणार्थ, आसा, येहोशाफाट, योवाश, हिजकीया व योशीया.

इतिहासाच्या पुस्तकांमध्ये देखील शमुवेल व राजांच्या पुस्तकाप्रमाणेच इतिहास आहे; परंतु, काही गोष्टीना जोर देण्याकरिता वेगळ्या दृष्टीकोनातून आहे. १ इतिहासमध्ये दावीद हा विषय आहे; तर २ इतिहासमध्ये दाविदाचे घराणे हा विषय आहे. राजेंच्या पुस्तकात राजगाढीपासूनचा राष्ट्राचा इतिहास आहे तर इतिहासाच्या पुस्तकामध्ये वेदीपासूनचा इतिहास आहे (मंदिरापासूनचा). राजेंच्या पुस्तकामध्ये राजमहल मुख्य शिर्षक आहे तर इतिहासाच्या पुस्तकांमध्ये मंदिर प्रमुख शिर्षक आहे. राजेंच्या पुस्तकामध्ये राजकीय इतिहासावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे तर इतिहासाच्या पुस्तकामध्ये इस्याएलाच्या इतिहासातील धार्मिक व आत्मिक गोष्टीवर प्रकाश टाकण्यात आला आहे.

इतिहासांची पुस्तके केवळ नमूद केलेला इतिहासच नाही. या पुस्तकांमध्ये दाविदाच्या तंशातील आत्मिक पात्रांचे दैती भाष्य आहे. या कारणास्तव या पुस्तकांमध्ये यहूदा या दक्षिणी राज्यावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे. दाविदाच्या तंशामध्ये संजीवन व देवशिर राजे होते. उत्तर राज्यामध्ये चांगले राजे नसल्यामुळे त्याविष्टीचा इतिहास वगळण्यात आला आहे.

मुख्य लोक: योशीया, रहाबाम, शलमोन.

दुसऱ्या इतिहासाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: दावीद राजाचे सिंहासन नष्ट करण्यात आले परंतु, त्याचा वंश टिकून राहिला. मसिहाच्या तंशावळीला खून, लबाडी, युद्ध व गुलामीद्वारे भ्राभित करण्यात आले परंतु आदामापासून जरूब्बाबेलपर्यंत ही तंशावळी स्पष्ट व अंतूट राहिली. ख्रिस्ताद्वारे पूर्णता मतवा १ व तूक ३ मधील तंशावळीमध्ये दिसते.^{१५}

२ इतिहासामधील महत्वाचे मंदिर ख्रिस्ताचे सुंदर प्रतिरूप आहे. (मतवा १२:६; योहान २:१९; प्रकटीकरण २१:२२)

વैयक्तिक અભ્યાસાકરિતા: રૂપરેષા

૧. શલમોનાચી કારકીર્દ (૧:૧-૯:૩૧)

અ. શલમોનાચે ઉદ્ઘાટન (૧:૧-૧૭)		
૧:૧-૧૩	૧:૧૪-૧૭	
બ. શલમોનાચે મંદિર (૨:૧-૭:૨૨)		
૨:૧-૧૦	૫:૧-૧૦	૭:૪-૭
૨:૧૧-૧૮	૫:૧૧-૧૪	૭:૮-૧૦
૩:૧-૨	૬:૧-૧૧	૭:૧૧-૨૨
૩:૩-૧૭	૬:૧૨-૪૨	
૪:૧-૨૨	૭:૧-૩	
ક. શલમોનાચી પ્રસિદ્ધી (૮:૧-૯:૨૮)		
૮:૧-૧૮	૯:૧-૧૨	૯:૧૩-૨૮
ડ. શલમોનાચા મૃત્યુ (૯:૨૯-૩૧)		

૨. ચહૂદાવે રાજે (૧૦:૧-૩૬:૨૧)

અ. રહણામ (૧૦:૧-૧૨:૧૬)		
૧૦:૧-૧૯	૧૧:૧૪-૭	૧૨:૧-૮
૧૧:૧-૧૩	૧૧:૧૮-૨૩	૧૨:૯-૧૬
બ. અબીયા (૧૩:૧-૨૨)		
૧૩:૧-૩	૧૩:૪-૧૯	૧૩:૨૦-૨૨
ક. આસા (૧૪:૧-૧૬:૧૪)		
૧૪:૧-૧૫	૧૫:૮-૧૯	૧૬:૭-૧૪
૧૫:૧-૭	૧૬:૧-૬	
ડ. યાણોણાફાટ (૧૭:૧-૨૦:૩૭)		
૧૭:૧-૨	૧૮:૨૮-૩૪	૨૦:૧૪-૧૯
૧૭:૩-૧૯	૧૯:૧-૪	૨૦:૨૦-૨૫
૧૮:૧-૭	૧૯:૫-૧૧	૨૦:૨૬-૩૪
૧૮:૮-૧૧	૨૦:૧-૪	૨૦:૩૫-૩૭
૧૮:૧૨-૨૭	૨૦:૫-૧૩	
ઝ. યાણોરામ (૨૧:૧-૨૦)		
ફ. આણજ્યા (૨૨:૧-૨૩:૧૫)		
૨૨:૧-૪	૨૨:૮-૧૨	૨૩:૧૨-૧૫
૨૨:૫-૭	૨૩:૧-૧૧	
ગ. યોતાણ (૨૩:૧૬-૨૪:૨૭)		
૨૩:૧૬-૨૧	૨૪:૩-૭	૨૪:૨૦-૨૨
૨૪:૧-૨	૨૪:૮-૧૯	૨૪:૨૩-૨૭
હ. અમરયા (૨૫:૧-૨૮)		
૨૫:૧-૧૩	૨૫:૧૪-૧૬	૨૫:૧૭-૨૮
ઇ. ઉજ્જીયા (૨૬:૧-૨૩)		
૨૬:૧-૫	૨૬:૬-૧૫	૨૬:૧૬-૨૩
જ. યોથામ (૨૭:૧-૯)		
કે. આહુજ (૨૮:૧-૨૭)		
૨૮:૧-૪	૨૮:૫-૧૫	૨૮:૧૬-૨૭
લ. હિંજકીયા (૨૯:૧-૩૨:૩૩)		
૨૯:૧-૪	૩૦:૧૩-૨૭	૩૨:૧-૧૯
૨૯:૫-૧૯	૩૧:૧-૨	૩૨:૨૦-૩૩
૨૯:૨૦-૩૬	૩૧:૩-૨૧	
૩૦:૧-૧૨	૩૨:૧-૮	
મ. મનજુણો (૩૩:૧-૨૦)		
૩૩:૧-૯	૩૩:૧૦-૨૦	

न. आमोन (३३:२१:२५)	
ओ. योशीया (३४:१-३५:२७)	
३४:१-७	३४:२२-३०
३४:८-१३	३४:३१-३३
३४:१४-२१	३५:१-१९
प. योआहाज (३६:१-४)	
व्यू. यहेयाकीम (३६:५-८)	
र. यहेयाखीन (३६:९-१०)	
स. सिदकीया (३६:११-२१)	

३५:२०-२७

३. कोरेशाचे फर्मान (३६:२२-२३)

एज्ञा

(मंदिराची पुनः बांधनी व लोकांना उआरणे)

लेणक व पुस्तकाचे नावः जरी एज्ञाच्या पुस्तकामध्ये लेणकाचे नाव नमूद केले नाही तरी यहूदी परंपरेप्रमाणे तलमूदमध्ये लिहिले आहे की एज्ञा या पुस्तकाचा लेखक आहे. एज्ञाने तिथिन्न लिखाणाचा (४:७-१६), वंशावलीचा (२:१-७०) व तैयावितक टिपणीचा (७:२७-९:१५) उपयोग करून हे पुस्तक लिहिले.

एज्ञाच्या पुस्तकातील प्रमुख भागामध्ये एज्ञा हे प्रमुख पात्र आहे ही सत्यता दर्शविते की तो या पुस्तकाचा लेखक आहे. अध्याय १ ते १० मध्ये सांगितलेल्या घटनांमध्ये त्याचा सहभाग आहे. त्याचप्रमाणे नहेम्याच्या पुस्तकाच्या अध्याय ८ ते १० मध्ये देखील त्याचा सहभाग आहे. दोन्ही ठिकाणी शास्त्रभाग खवतः लेखकाने लिहिला आहे, असे लिखाणावरून दिसते.

परंपरा दाखविते की एज्ञा “महान सभारथानाचा” संरक्षापक होता. ह्याच ठिकाणी जुन्या करारातील पुस्तकांना एकत्रित करण्यात आले दुसऱ्या परंपरेत सांगितले आहे की त्याने बायबलच्या पुस्तकांना एकत्रित केले व सभारथानामध्ये भवती करण्याची प्रथा पाडली.^{१५}

पुरातन इंद्री बायबलमध्ये एज्ञाचे व नहेम्याचे पुस्तक एक समजल्या जात असे व त्याला “एज्ञाचे पुस्तक” हे नाव होते. आधुनिक इंद्री बायबलमध्ये त्याचप्रमाणे इंग्रजी भाषांतरात एज्ञा व नहेम्या अशी वेगवेगळी पुस्तके करण्यात आली. प्राचीन इंद्री इतिहासकार जोसेफस व लॅटीन वलगेट्ये लेखक जेरोम ह्यांनी एज्ञा व नहेम्या या पुस्तकांना एकत्र पुस्तक समजाले आहे.

लिखाणाची तारीख: शिक्षत पूर्व ४५७-४४४

उद्देश व विषय: ऐतिहासिक दृष्टीकोनातून एज्ञाची सुरुवात २ इतिहास नंतर होते. एज्ञा या पुस्तकामध्ये यहूदी लोक बाबेलातून परत आल्यापासून त्यांनी मंदिर बांधण्यापूर्वत्वा इतिहास आहे. आतिक व सिद्धांतीक दृष्टीकोनातून संदेश्यांनी घोषित केल्याप्रमाणे इस्याएली लोकांच्या ७० वर्षांच्या हृदयपारीनंतर ते आपल्या देशात परतील असे अभिवचन देवाने दिले होते, ते देवाने पूर्ण केले आहे हे एज्ञा दाखवीत आहे. इतिहासाच्या पुस्तकामध्ये एज्ञा याजक या नात्याने मंदिराचे महत्व दाखवितो व देवाच्या लोकांच्या भवतीद्वारे जीवनास प्रकट करितो. या पुस्तकाची सुरुवात परिस्थिती राजा कोरेश ह्याच्या फर्मानाने होते की त्याने राहिलेल्या लोकांना परतण्याची परवानगी दिली. लोकांनी उत्साहाने मंदिर बांधण्यास सुरुवात केली परंतु, उत्तर प्रांताच्या शत्रुमुळे १८ वर्षांचा तिलंब झाला. शेवटी दारयावेश राजाच्या फर्मानामुळे मंदिराचे बांधकाम पूर्ण झाले (एज्ञा १-६) अध्याय ७-१० मध्ये एज्ञा याजकाच्या परतीविषयी लिहिले आहे की त्याने लोकांना निसाम शिकविले व राष्ट्राचे आतिक जीवन पुन्हा स्थापन केले.

या पुस्तकाचे घेया त्या यहूदी लोकांच्या आतिक, नैतिक व सामाजिक जीवनाची पुनरस्थापना आहे जे जरूब्बाबेल व एज्ञाच्या नेतृत्वात हृदयातून परतले.

मुख्य लोक: कोरेश (परिंशियाचा राजाने परत येण्यास परवानगी दिली), एज्ञा (याजक व शास्त्री), योशीया (मुख्य याजक) व जरूब्बाबेल.

एज्ञाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला शिक्षत: दाविदारोबत केलेला करार व दाविदाचा पुत्र म्हणून त्याच्या वंशात जन्म घेण्याचा मसीहाविषयीचे देवाचे अभिवचन लोकांना परत आणण्याद्वारे देव कसे पूर्ण करीत आहे हे एज्ञा व नहेम्याने दाखविले.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

- पुनर्वसन: जरूब्बाबेलासोबत यरुषलेमेला प्रथम परत आलेले (१:१-६:२२)
- कोरेशाचे फर्मान (१:१-११)

१:१-४

१:५-११

ब. लोकांची यादी (२:१-७०)		
२:१-३५	२:४०-६०	
२:३६-३९	२:६१-७०	
क. मंदिराच्या बांधणीची सुरुवात (३:१-१३)		
३:१-७	३:८-१३	
ड. विरोध (४:१-२४)		४:१७-२४
४:१-७	४:८-१६	
इ. मंदिर पुन्हा बांधले (५:१-६:१६)		६:१-१२
५:१-५	५:६-१७	
फ. मंदिर बांधण्याचे काम पूर्ण झाले (६:१३-२२)		
६:१३-१८	६:१९-२२	
२. लोकांचे पुनर्वसन (७:१-१०:४४)		
अ. यरुषलेमेस परत येणे (७:१-८:३६)		
७:१-१०	८:१-१४	८:३३-३६
७:११-२६	८:१५-२०	
७:२७-२८	८:२१-३२	
ब. यरुषलेमेहे संजीवन (९:१-१०:४४)		
९:१-४	१०:१-१७	
९:५-१५	१०:१८-४४	

नहेम्या (नगराची पुनः बांधणी)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: “हखल्याचा पुत्र नहेम्या ह्याचा तृतींत” (वचन १:१) याप्रमाणे लिहिलेले असल्यामुळे काढी लोकांचा विश्वास आहे की नहेम्यानेहे हे पुस्तक लिहिले. इतर काढी लोकांचा विश्वास आहे की नहेम्याचे पुस्तक देखील एज्जाने लिहिले. हे पुस्तक लिहीत असतांना एज्जाने नहेम्याने लिहिलेले टिपण वापरले. त्यांचा विश्वास आहे की नहेम्या स्वतः लिहीत आहे अशा शैलीत एज्जाने लिहिले. अनेक विद्वानांचा असा विश्वास आहे की नहेम्याने स्वतःच्या नावाचा उल्लेख करून हे पुस्तक लिहिले; कारण या पुस्तकातील बहुतेक भाग यरुषलेमेत परतल्यातर नहेम्याच्या सभोवतालील परिस्थितीविषयी त्याची तैयाकिंवक माहिती देतो (१:१-७:७३; १२:३१-१३:३१).^{१०}

हे पुस्तक व नहेम्याचे पुस्तक एकच होते. तरी, पुस्तकाचा अर्धा भाग नहेम्याच्या नावाने आहे जो एज्जाच्या काळात राहत होता. तो परिशिर्याच्या राजाचा व्यालेदार होता. नहेम्याच्या नावाचा अर्थ “यात्हे” असा होतो, म्हणजे, धीर देणारा.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ४४५-४२५

उद्देश व विषय: यहूदी लोक हृषपारीतून परतल्यानंतरचा इतिहास नहेम्याच्या पुस्तकामध्ये सुरु राहतो. परिशिर्याचा राजा अर्तहशस्तच्या व्यालेदाराचे का नहेम्या सोडतो व यरुषलेमेचा सुभेदार बनतो. शहराची भिंत परत बांधण्याकरिता लोकांचे नेतृत्व करितो. एज्जा व नहेम्या एकाच काळात जीवन जगते (नहेम्या ८:२,९). ते दोघेही देवाचे होते; परंतु, त्यांनी वेगवेगळ्या प्रकारे देवाची सेवा केली. एज्जा हा याजक असून परतलेल्या यहूदी लोकांचे धार्मिक पुनर्वसन करण्याकरिता प्रयत्नशील होता. नहेम्या सुभेदार म्हणून राजकीय पुढारीपण द्वारे सेवा करीत होता व यरुषलेमेची भिंत बांधण्याकरिता प्रयत्नशील होता.

अनेक वर्षांच्या हृषपारीनंतर देवाच्या लोकांनी परत यावे म्हणून देत कार्य करीत होता ही बाब नहेम्याने लिखानातून दारवतून दिली. नेहेम्याच्या नेतृत्वात यहूदी लोकांनी ५२ दिवसांमध्ये ती गोळ केली जी त्यांनी ९४ वर्षांमध्ये जरूबाबेलहून परतल्यातर केली नाही. आज्ञापालन व विश्वासाद्वारे ते विशेषाचा सामना करून तिजयी होऊ शकतो.^{११}

मुख्य लोक: नहेम्या, अर्तहशस्त, सनबल्लट, एज्जा.

नहेम्याच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: पुनर्वसनाच्या कार्याकरिता उच्च पद सोडण्याद्वारे नहेम्यामध्ये ख्रिस्ताचा स्वभाव दिसतो. अर्तहशस्त राजाचे फरमान ७० आठवड्यांतिष्ठावीच्या दानीएताच्या भविष्यताणीची सुरुवात आहे. या काळाचा संबंध मसीहाच्या येण्याशी आहे (दानीएल ९:२५-२७).

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. कोट परत बांधणे (१:१-७:७३)

अ. कोट परत बांधण्याची तयारी (१:१-२:२०)

१:१-११

२:१-१०

२:११-२०

ब. परत बांधणे (३:१-७:७३)

३:१-३२

५:१-१३

६:१५-१८

४:१-८

५:१४-१९

७:१-६५

४:९-२३

६:१-१४

७:६६-७३

२. लोकांचे पुनर्वसन (८:१-१३:३१)

अ. प्रतिज्ञेहे खूतनीकरण (८:१-१०:३९)

८:१-८

८:१३-१८

१०:१-२७

८:९-१२

९:१-३८

१०:२८-३९

ब. प्रतिज्ञा पाळण्याविषयी लोकांची आज्ञाधारकता (११:१-१३:३१)

११:१-१९

१२:२७-३०

१३:१०-१४

११:२०-३६

१२:३१-४७

१३:१५-२२

१२:१-२१

१३:१-३

१३:२३-३१

१२:२२-२६

१३:४-९

एस्टेर

(देवाच्या लोकांचे संरक्षण)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: पुस्तकाचा लेखक कोण यांतिष्ठी पुस्तकातून काढी अंदाज घेता येत नाही. परंतु, लेखक कोणीही असो त्याला परिणीती संस्कृती चांगल्या प्रकारे माहीत होती. ज्या घटना घडल्या त्याठिकाणी लेखक होता कारण तो प्रत्यक्षादर्शी साक्षीच्या रूपात वृतांत मांडतो. तो यहूदी असण्याची दाट संभावना आहे. काढीचे मत आहे की एस्टेरे पुस्तक एजा किंवा नंदेम्याने लिहिलेले आहे, परंतु या मताला आधार नाही.^{१९}

या पुस्तकाला पुस्तकातील प्रमुख पात्राचे नाव दिले आहे. एस्टेर हे परिणीता शाषेतील नाव आहे व डब्री शाषेतील नाव हडासा आहे. एस्टेर या नावाचा अर्थ “तारा” होतो.

लिंगानाची तारीख: एस्टेरमधील घटना एजाच्या ६ व ७ व्या अध्यायाच्या दरम्यान घडल्या. या घटना जरुर्बाबेलहून हक्कीपारीतून परतल्यापासून ते एजाच्या नेतृत्वात दुसऱ्या परतण्याच्या दरम्यान घडल्या. एस्टेर हे पुस्तक खिस्त पूर्व ४७०-४६५ मध्ये लिहिण्यात आले. अहृतेश राजाच्या काळात (१०:२-३) व त्याच्या मुलाच्या काळात घडल्या (खिस्त पूर्व ४६४-४२४).

उद्देश व विषय: एस्टेरे पुस्तक अशा सुंदर यहूदी मुलीची गोष्ट सांगते जिला परिणीत्याच्या अहृतेश राजाने पसंत करून राणी बनविले. जेव्हा हामानाने सर्व यहूदियांचा वध करण्याची योजना आरबली तेल्हा एस्टेरे राणीच्या चुलत्याने एस्टेर राणीला विनंती केली की तिने लोकांना वाचविण्याचा प्रयत्न करावा. स्वतःच्या जिवाची जोखीम घेऊन एस्टेर राणी आपली विनंती घेऊन राजापुढे सादर झाली व तिने यहूदी लोकांना वाचविले. जरी या पुस्तकामध्ये कुठेही देवाच्या नावाचा उल्लेख आलेला नाही तरी देव आपल्या लोकांची संकटात व कठीण प्रसंगात काळजी घेतो हे दारखविणे या पुस्तकाचा उद्देश आहे.

मुख्य लोक: एस्टेर, हामान, मदरर्खी, अहृतेश

एस्टेरच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिस्त: लोकांच्या तारणाकरिता खत: मरण्यास तयार होण्याद्वारे एस्टेरने खिस्तावे प्रतिरूप दारखविले. या घटनेमध्ये एस्टेरने याजकाप्रमाणे मध्यरथी केली. जिव्या कुळामध्ये देव मसीहा पाठविणार होता तिव्याच्याद्वारे देवाने यहूदी लोकांना सुरक्षित ठेविले.

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. यहूदी लोकांना धोका (१:१-३:१५)

अ. वृत्तीच्या ठिकाणी एस्टेरची राणी म्हणून निवड (१:१-२:२३)

१:१-९

२:१-७

२:१७-२०

१:१०-२२

२:८-१६

२:२१-२३

ब. यहूद्यांविरुद्ध हामानाचे कारस्थान (३:१-१५)

२. यहूद्यांची मुकता (४:१-१०:३)

अ. यहूद्यांकरिता एतेरवा निर्णय (४:१-५:१४)

४:१-८

४:१५-१७

५:९-१४

४:९-१४

५:१-८

ब. हामानाचा पराभव (६:१-७:१०)

६:१-९

७:१-६

७:७-१०

क. अहृतेरोश राजाचे फर्मान आणि मर्दखय (८:१-१७)

८:१-८

८:९-१७

ड. यहूद्यांत्या शत्रुंचा पराभव (९:१-१९)

९:१-१०

९:११-१९

इ. पुरीमचा आनंदोत्सव (९:२०-३२)

फ. मर्दखयात्या महतीवी घोषणा त न्यायालयासमोर उंचावणे (१०:१-३)

विभाग ३

कात्यात्मक पुस्तके

प्रस्तावना: आतापर्यंतच्या नियमांच्या त इतिहासांच्या प्रथम १७ पुस्तकांमध्ये, उत्पत्ती ते नहेम्यामध्ये आपण जुन्या कराराचा संपूर्ण इतिहास बघितला. आगा उर्वरित पुस्तकांमध्ये अशा कविता भविष्यताण्या आहेत ज्या इतिहासाच्या मागील १७ पुस्तकांसोबत सुसंगत आहेस. पुढील विभाग कात्यात्मक पुस्तकांचा आहे जो अगदी लहान असून त्यात पाच कात्यात्मक पुस्तके आहेत - ईयोब, स्तोत्रसंहिता, नीतिसूत्रे, उपदेशक व गीतरत्न. त्यांचा अभ्यास करण्यापूर्वी या पाच पुस्तकांमधील काही प्रमुख गुणधर्मात्मक गोष्टी बघू या.

तिद्यार्थ्यानी हे खप्टपणे समजून घ्यावे की ह्याठिकाणी कात्यात्मक म्हणजे कवितेच्या खरलपात. ह्या कविता मानवीय कल्पना नाहीत. ह्यामध्ये मनुष्यावे खरे अनुभव मांडलेले आहेत.

संबंध: मागील १७ पुस्तके ऐतिहासिक होती. पुढील पाच पुस्तके अनुभवाची आहेत. यामध्ये वैयक्तिक घटना लिहिलेल्या आहेत. ऐतिहासिक पुस्तकांमध्ये राष्ट्रांमधील घडामोडीविषयी लिहिण्यात आले. या कात्यात्मक पुस्तकामध्ये लोकांच्या वृत्तीला व शावनेला महत्व दिले आहे. ऐतिहासिक पुस्तकामध्ये इब्री वंशाविषयी लिहिले आहे. कात्यात्मक पुस्तकांमध्ये मानवीय हृदयाविषयी लिहिलेले आहे. ही कात्यात्मक पुस्तके जुन्या करारातील केवळ कविताच नाही. पुढे ज्या संदेश्यांच्या लिखाणावर आपण अभ्यास करणार आहोत त्यामध्ये मोठा शाग कवितेचा आहे.

जुना करार चार प्रमुख विभागांमध्ये विभाजीत झाला आहे. ह्यात इस्याएली राष्ट्रास देवावे निवडलेले लोक म्हटले आहे. हा दृष्टीकोन मनात ठेवून हे चार विभाग पुढीलप्रमाणे आहेत.

१. नियमशास्त्राचा संबंध - इस्याएलाच्या नैतिक जीवनाशी आहे.
२. इतिहासाच्या पुरातकाचा संबंध - इस्याएल राष्ट्राच्या तिकासाशी व जीवनाशी आहे.
३. कात्यात्मक पुस्तकांचा संबंध - इस्याएलाच्या आत्मिक जीवनाशी आहे.
४. संदेश्यांच्या पुस्तकांचा संबंध - मसीहाद्वारे पूर्ण होणाऱ्या इस्याएलाच्या भविष्यातील जीवनाशी आहे.

पाच कात्यात्मक पुस्तकांचा एक दुसऱ्यांसोबत पुढीलप्रमाणे संबंध आहे.

१. ईयोबावे पुस्तक - आशीर्वाद ते दुःख
२. स्तोत्र संहिता - स्तुती ते प्रार्थना
३. नीतिसूत्रे - ज्ञान ते तर्तन
४. उपदेशक - सत्य ते वास्तविकता
५. गीतरत्न - आनंद ते मीलन

इब्री कवितेचा काळ: जरी जुन्या कराराच्या इतिहासामध्ये प्रत्येक काळात इब्री कविता होती तरी तीन काळ होते ज्यामध्ये कात्यात्मक साहित्य लिहिल्या गेले.

१. देशभवतीचा काळ - ईयोब (ख्रिस्तपूर्व १७५० च्या दरम्यान)
२. दाविदाचा काळ - स्तोत्र (ख्रिस्तपूर्व १०५० च्या दरम्यान)
३. शतगोनाचा काळ (ख्रिस्तपूर्व ९५० च्या दरम्यान)
  - अ. गीतरत्न - तरुणावे प्रेम
  - ब. नीतिसूत्रे - अर्धवरीन माणसावे ज्ञान
  - क. उपदेशक - वृद्धावे दुःख (ख्रिस्तपूर्व ९५० च्या दरम्यान)^{१०}

कात्यात्मक पुस्तकांमध्ये ख्रिस्त: आधी बघितल्याप्रमाणे ख्रिस्त मसीहा बायबलवे हृदय आहे. अम्माऊसाच्या वाटेवर जात असलेले दोन शिष्य निराश व गोंधलेले होते; कारण, येशूच्या वधसंभावरील मरणानंतर त्यांनी आदल्या दिवशी पुनरुत्थानाची देखील बातमी ऐकली होती. पुनरुत्थित येशू त्यांच्या बाजूला चालू लागला व त्याने त्याविषयी पवित्र शास्त्रामधील सर्व गोष्टी त्या दोघांना सांगितल्या (लूक २४:२७). पुढे त्याने अकरा शिष्यांना दर्शन दिले व म्हटले, “मी तुमच्याबरोबर असतांना तुम्हांसा सांगितलेली माझी ववने हीव आहेत की, मोशेते नियमशास्त्र, संदेशे व स्तोत्रे ह्यांत माझ्याविषयी जें लिहिलेले आहे तें सर्व पूर्ण होणे अवश्य आहे” (लूक २४:४४).

ह्या गोष्टी लक्षात ठेवून कात्यात्मक पुस्तकाचा अभ्यास करण्यापूर्वी ख्रिस्तासंबंधी त्यातील दृष्टीकोण आधी बघणे उपयुक्त ठेले ह्याविषयी नॉर्मन गिसलर लिहितात:

नियमशास्त्रामध्ये ख्रिस्ताकरिता पाया घालण्यात आला, इतिहासांच्या पुस्तकामध्ये ख्रिस्ताकरिता त्यारी करण्यात आली व कात्यात्म्या पुस्तकामध्ये लोकांच्या मनामध्ये ख्रिस्ताची आपल्याला गरज प्रकट करण्यात आली. या कात्यात्मक पुस्तकांमध्ये आपल्याला कळत नकळत सांगण्यात आले की ख्रिस्तामध्ये आपल्याला परिपूर्ण जीवन आहे.^{११}

ईयोब आपल्याला खिरस्ताद्वारे मध्यरसीची गरज दाखवितो. स्तोत्र आपल्याला खिरस्तासोबतच्या सहभागितेची गरज दाखविते. नीतिसूत्रे आपल्याला खिरस्तामधील ज्ञानाची गरज दाखविते. उपदेशक आपल्याला परिपूर्ण तृष्णीची गरज दाखविते. गीतरळे आपल्याला खिरस्तासोबतच्या प्रेममय मिलनाची गरज दाखविते.

इब्री कविता

इब्री कवितेचे स्वरूप: इब्री कात्य हे इंग्रजी कात्यासारखेचे आहे जे यामकवर व तृतीवार भर देते. इब्री कात्य हे प्रश्नावाकरिता इतर वैशिष्ट्यावर अवलंबून असते. बायबलमधील कात्य हे प्रामुख्याने तुलनात्मक आहे. इब्री कात्यांमध्ये देखील अलंकारिक भाषा वापरण्यात आली आहे.

तीन प्रकारच्या इब्री कविता: तीन प्रकारच्या इब्री कविता आहेत: १. चालीवर गाता येतील अशा कविता. या कवितेसोबत संगीत वाजविता येते (स्तोत्र) २. उपदेशात्मक कविता (शिकवणी स्वरूपाच्या) या कवितेमध्ये सत्य विधाने असतात व त्या जीवनातील मुलभूत तत्वांना सांगण्याकरिता तयार केलेल्या असतात (नीतिसूत्रे व उपदेशक) ३. नाट्य कविता. याद्वारे त्यातील संदेश सांगता येतो. (ईयोब व गीतरळ)

इब्री कवितेचे दोन प्रमुख घटक: समांतर व अलंकारिक भाषा

समांतर भाषा

इब्री कवितेत विचार वारंवार लिहिल्या जातात व परत मांडल्या जातात. समांतर शैलीत विचारांची तुलना करण्यात येते. विचारांची समांतर मांडणी अनेक प्रकारे केल्या जाते.

- अ. समानार्थी - पहिल्या ओळीचा विचार दुसऱ्या ओळीमध्ये वेगळ्या शब्दांमध्ये मांडल्या जातो (स्तोत्र २:४; ३:१; ७:१७).
- ब. विरुद्ध अलंकार - पहिल्या ओळीतील विचार जोर देऊन सांगण्याकरिता दुसऱ्या ओळीमध्ये विरुद्ध विचार मांडण्यात येतात (स्तोत्र १:६; ३४:१०). या दोन ओळीना जोडण्याकरिता बहुतेकपेळा “परंतु” या शब्दाचा उपयोग होतो.
- क. संकलन - दुसरी ओळ पहिल्या ओळीतील विचारांना अधिक स्पष्ट करिते किंवा त्यात भर घालिते (स्तोत्र १:३; १५:३).
- ड. उत्तरोत्तर उत्कर्ष - दुसरी ओळ आधीच्या महत्वपूर्ण शब्दप्रयोगांचा पुढीला वापर करिते (स्तोत्र २९:१).
- इ. सांकेतिक - एक ओळ प्रमुख विचार सांगते व दुसरी ओळ वित्र उंचे करून त्या विचारावर प्रकाश टाकिते (स्तोत्र ४२:१; २३:१).

अलंकारिक भाषा

अलंकारिक भाषेत एक गोष्ट सांगण्याकरिता दुसऱ्या गोष्टीचा उपयोग केल्या जातो. विचार व भावना व्यक्त करण्याकरिता इब्री कवितेमध्ये अलंकारिक भाषेता उपयोग केलेला आहे.

उदा. “जो परमेश्वराच्या नियमशास्त्रात रमतो” तो “पाण्याच्या प्रवाहाजवळ लावलेल्या झाडासारखा आहे” (स्तोत्र १:२-३), जो नियमशास्त्रात रमतो तो झाड नाही परंतु त्याची तुलना झाडासोबत केली आहे. अशाप्रकारच्या वाक्यांमध्ये तुम्हाला “सारखा” “प्रमाणे” अशा शब्दांचा उपयोग आढळेल (स्तोत्र ५:१२; १७:८; १३१:२).

“आहे” या शब्दाचा उपयोग करून काही अलंकारिक भाषेमध्ये एका गोष्टीची तुलना दुसऱ्या गोष्टीशी केल्या जाते. स्तोत्र २३:१ मध्ये दाविद म्हणतो, “परमेश्वर माझा मेंद्याळ आहे.” दाविद चार पाय व केस असलेल्या प्राण्याप्रमाणे नाही; परंतु, ज्याप्रमाणे मेंद्याळ आपल्या मेंदरांची काळजी घेतो त्याप्रमाणे देव दाविदाची काळजी घेत होता, म्हणून त्याने ही अलंकारिक भाषा वापरली (स्तोत्र ८८:११; ९१:४).

एखादी महत्वाची गोष्ट सांगण्याकरिता अतिशयोवती करून अलंकारिक भाषा वापरली जाते. स्तोत्र ६:६ मध्ये दाविद म्हणतो, “रोज रात्री मी आपले अंथरून आसवांत पोहवितो. मी आपला पतंग अशूनी विरघळवितो.” ही अलंकारिक भाषा त्याच्या निराशमय अवरथा दाखविते. दाविदाचे अंथरून खरेखर अशूमध्ये बुडल्या गेले नाही; परंतु, आपले दुःख व्यक्त करण्याकरिता त्याने अशी अतिशयोवती असलेली अलंकारिक भाषा वापरली (स्तोत्र ७८:२७; १०७:२६).

विचारपूस करण्याएवजी काही वेळा प्रश्नाद्वारे खात्री व्यक्त केल्या जाते. स्तोत्रसंहिता ३५:१० मध्ये दाविदाने रुटले, “तुझ्यासारखा कोण आहे?” याठिकाणी तो देवाची महानाता सांगू इच्छितो. या अलंकारिक भाषेद्वारे तो कोणाला प्रश्न विचारीत नाही किंवा उत्तराची अपेक्षा करीत नाही (स्तोत्र ५६:८; १०६:२).

अलंकारिक भाषेचे शेततचे उदाहरण हे की देवाचे व्यक्तीत व्यक्त करण्याकरिता प्राण्यांच्या काही अवयवांचा उपयोग केल्या जातो. ही अलंकारिक भाषा देवाविषयीचे सत्य सांगण्याकरिता उपयोगात आणतात. स्तोत्र १७:८ मध्ये दाविद प्रभुला विनंती करतो की “प्रभुने दाविदाला त्याच्या पंचामध्ये आश्रय द्यावा.” देव पक्षी नाही. परंतु, पक्षीणीने आपल्या पिल्यांना पंचामध्ये आश्रय द्यावा तसा दाविद प्रभुला संरक्षण किंवा आश्रय मागत आहे (स्तोत्र ९१:४).

ईयोब (आशीर्वाद ते दुःखसहन)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: आपल्याला माहीत आहे की या पुस्तकाचे शिर्षक त्यातील प्रमुख यात्राच्या नावाने आहे. तो ऐतिहासिक पुरुष होता (यांच्येत ४:१४, २०; याकोब ५:११). या पुस्तकाचा लेखक कोण हे माहीत नाही. लेखकाविषयी कुठलेच लिखाण आढळत नाही. काहीच्या मते स्वतः ईयोब लेखक आहे व काहीच्या मते अलीहू, मोशे, शलमोन व इतर लोक लेखक आहेत.

अब्राह्म, इसहाक, याकोब व योसेफात्या काळामध्ये रशापिल्याप्रमाणे ईरोबात्या पुस्तकाचे नाव त्यातील प्रमुख पात्रात्या नावाने आहे. ईरोबाला फार दुःख सहन करावे लागले (त्याची संपत्ती गेली, कुटुंबातील लोक मरण पावले व अरोग्य देखील संपले). का? असा प्रश्न विवारण त्याने दुःखाशी संघर्ष केला.

लिखाणाची तारीख: आपल्याला लेखक माहीत नसल्यामुळे या पुस्तकाच्या लिखाणाची तारीख सांगता येणार नाही. आपण त्यातील गोट्टीच्या लिहाणाहून अंदाज काढू शकतो की यातील घटना मोशेत्या नियमशास्त्रापूर्वी घडल्या (ख्रिस्तपूर्व १४४५-१४०५). नियमशास्त्र देण्यापूर्वी त लेतीया त याजकांती नियुक्ती करण्यापूर्वी कुटुंबाचा पुढारी याजक असे. याठिकाणी ईयोब कुटुंबाचा पुढारी या नात्याने अर्पण करतांना दिसतो (ईयोब १:५). यावरुन आपल्याला कळते की मोशेते नियमशास्त्र मिळण्यापूर्वी ईयोबाचे कुटुंब होते. ईयोबाच्या पुस्तकातील घटना अब्राहमाच्या काळात घडल्या असाव्यात असा पुर्ण अंदाज आहे.

उद्देश व विषय: दुष्टाई व दुःख असतांना देव चांगला, न्यायी व सार्वभौमी आहे ह्याची खात्री करून देणारे हे पुस्तक आहे. पुढील प्रश्नाने हे पुस्तक संघर्ष करितो: धार्मिक मनुष्याला दुःखे का सहन करावी लागतात? जर देव प्रेमज व दयालू आहे तर धार्मिक व नीतिमान लोकांना दुःख सहन का करावे लागतात? हे पुस्तक देवाच्या सार्वभौमत्वास स्पष्टपणे शिकवितो. मनुष्याने देवाचे सार्वभौमत्व जाणून घेणे महत्वाचे आहे असा या पुस्तकाचा बोध आहे. ईयोबाच्या तीन मित्रांनी सारखेच उत्तर दिले. ते म्हणाले पापामुळे दुःख सहन करावे लागते. परंतु, अलीहुने म्हटले की नीतिमानाला शुद्ध करण्याकरिता दुःखाचा उपयोग होतो. देवाचा उद्देश होता की ईयोबाचा खवतःच्या धार्मिकतेविषयी व नीतिमत्वातिषयी सर्व अभिमान काढून टाकाता व ईयोबाने पूर्णपणे देवावर भरवंसा ठेवाता^{३३} व्हीसन आर्चर या पुस्तकाच्या उद्देशाचा उत्तम प्रकारे सारांश मांडतात.

धार्मिक व्यवतीव्या जीवनामध्ये दुःखाव्या व त्रासाव्या समस्येतिष्ठी हे पुरतक लिखाण करिते. नीतिमानाला दुःख का सहन करावे लागते? अशा प्रश्नाचे उत्तर हे पुरतक देते. या प्रश्नाचे उत्तर तीन प्रकारे दिल्या गेले आहे. १. देवाने आर्थीरादावा वर्षाव केला नाही तरी तो प्रीतीस पाप्र आहे. २. नीतिमानांना थुद्ध करण्याकरिता व बळकट करण्याकरिता देव त्यांच्यावर दुःख येऊ देतो. देवावे विचार व मार्भ मनुष्याव्या कल्पनेपलीकडे आहे. मनुष्याला सर्वसामर्थी देवाव्या दृष्टीने जीवनाकडे पाहता येत नाही. परंतु, कोणत्या गोष्टीद्वारे देवावे गौरव होईल त काय घितावे आहे हे देवाला चांगल्या प्रकारे कळतो. ईयोबावे सांतवन करणारे तीन मित्र अलफज, बिल्डट व सोफर हांत्या दृष्टीकोणपेक्षा उत्तर अगदी भिन्न आहे.^{२३}

खात्रीने आणरखी एक उद्देश ठा की देव व सैतानातील वयाच्या संघर्षास प्रदर्शित करणे व संघर्षसोबत दुःखाचा संबंध दाखविले. शेतटी, या पुस्तकामध्ये रोम ८:२८ मधील सत्य दाखविले आहे.

मुख्य लोक: ईयोब, निर्देष व सरल मनुष्य, ईयोबाला दोष देणारे, अलफज, बिल्डट, सोफर, अलीहू हा ईयोबाचा तरुण आणि हुशार मित्र ज्याने ईयोबाला सांतव दिले आणि सैतान.

ईयोबात्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिसत: ईयोबात्या पुस्तकामध्ये खिसती विभिन्न प्रकारे दिसतो. ईयोब मुक्तीदात्याला ओळखतो (१९:२५-२७). ईयोब मध्यरस्थाकरिता प्रार्थना करितो (९:३३; ३३:२३). दुःखामागील गुढ सांगणाऱ्याची गरज ईयोबाला जाणतो. खिसतच हे गुढ प्रकट करू शकतो; कारण, त्याने दुःख सहन केले त सैतानात्या दोषांना उत्तर दिले. त्याने सैतानावर वियात मिळविला (झडी २:१४-१८, ४:१५; रोम ८:३२-३४).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना: ईयोबावर आलेले अरिष्ट (१:१-२:१३)
 अ. त्याची परिस्थिती व त्याचे शील (३:१-५)
 ब. त्याच्या समस्या आणि समस्येंचा उगम - सैतान (३:६-२:१०)
 १:६-१२ १:१३-२२ २:१-१०
 क. त्याला सांतवना देणारे (२:११-१३)

२. तीन मित्रांचे संभाषण व खोटी सांतवना (३:१-३१:४०)
 अ. वादविवादाचे पढिले घक (३:१-१४:२३)

૧) ઈયોબાવા વિલાય (૩:૧-૨૬)		
૩:૧-૧૯	૩:૨૦-૨૬	
૨) અલફજર્યે ઉત્તર (૪:૧-૫:૨૭)		૫:૧૭-૨૭
૪:૧-૧૧	૫:૧-૭	
૪:૧૨-૨૧	૫:૮-૧૬	
૩) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૬:૧-૭:૨૧)		૭:૧૧-૨૧
૬:૧-૭	૬:૨૪-૩૦	
૬:૮-૧૩	૭:૧-૬	
૬:૧૪-૨૩	૭:૭-૧૪	
૪) બિલ્ડદર્યે ઉત્તર (૮:૧-૨૨)		૮:૧૧-૨૨
૮:૧-૭	૮:૮-૧૦	
૫) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૯:૧-૧૦:૨૨)		
૯:૧-૧૨	૯:૨૫-૩૫	૧૦:૮-૧૭
૯:૧૩-૨૪	૧૦:૧-૭	૧૦:૧૮-૨૨
૬) સોફરચે ઉત્તર (૧૧:૧-૨૦)		
૧૧:૧-૬	૧૧:૭-૧૨	૧૧:૧૩-૨૦
૭) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૧૨:૧-૧૪:૨૨)		
૧૨:૧-૬	૧૩:૧૩-૧૯	૧૪:૧૩-૧૭
૧૨:૭-૧૨	૧૩:૨૦-૨૮	૧૪:૧૮-૨૨
૧૨:૧૩-૨૫	૧૪:૧-૬	
૧૩:૧-૧૨	૧૪:૭-૧૨	
ઘ. વાદવિવાદાવે દુસરે ચક્ર (૧૫:૧-૨૧:૩૪)		
૧) અલફજર્યે ઉત્તર (૧૫:૧-૩૫)		
૧૫:૧-૧૬	૧૫:૧૭-૩૫	
૨) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૧૬:૧-૧૭:૧૬)		
૧૬:૧-૫	૧૬:૧૮-૨૨	૧૭:૬-૧૬
૧૬:૬-૧૭	૧૭:૧-૫	
૩) બિલ્ડદર્યે ઉત્તર (૧૮:૧-૨૧)		
૧૮:૧-૪	૧૮:૫-૨૧	
૪) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૧૯:૧-૨૯)		
૧૯:૧-૬	૧૯:૭-૨૨	૧૯:૨૩-૨૯
૫) સોફરચે ઉત્તર (૨૦:૧-૨૯)		
૨૦:૧-૧૧	૨૦:૧૨-૧૯	૨૦:૨૦-૨૯
૬) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૨૧:૧-૩૪)		
૨૧:૧-૧૬	૨૧:૧૭-૨૬	૨૧:૨૭-૩૪
ક. વાદવિવાદાવે તિસરે ચક્ર (૨૨:૧-૩૧:૪૦)		
૧) અલફજર્યે ઉત્તર (૨૨:૧-૩૦)		
૨૨:૧-૧૧	૨૨:૧૨-૨૦	૨૨:૨૧-૩૦
૨) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૨૩:૧-૨૪:૨૫)		
૨૩:૧-૧૧	૨૪:૧-૭	૨૪:૧૩-૧૭
૨૩:૮-૧૭	૨૪:૮-૧૨	૨૪:૧૮-૨૫
૩) બિલ્ડદર્યે ઉત્તર (૨૫:૧-૬)		
૪) ત્યાતર ઈયોબાવ્યે ઉત્તર (૨૬:૧-૩૧:૪૦)		
૨૬:૧-૪	૨૯:૧-૨૦	૩૧:૧-૧૨
૨૬:૫-૧૪	૨૯:૨૧-૨૫	૩૧:૧૩-૧૫
૨૭:૧-૬	૩૦:૧-૮	૩૧:૧૬-૨૩
૨૭:૭-૧૨	૩૦:૯-૧૫	૩૧:૨૪-૨૮
૨૭:૧૩-૨૩	૩૦:૧૬-૨૩	૩૧:૨૯-૩૭
૨૮:૧-૧૧	૩૦:૨૪-૩૧	૩૧:૩૮-૪૦
૨૮:૧૨-૨૨	૩૧:૧-૪	
૨૮:૨૩-૨૮	૩૧:૫-૮	

३. अलीहूचे शब्द (३२:१-३७:२४)

अ. पहिले आषणः पीडेंदारे देव मनुष्याला सुहना देतो (३२:१-३३:३३)	३२:१-१० ३२:११-१४ ३२:१५-२२	३३:१-७ ३३:८-१२ ३३:१३-१८	३३:१९-२२ ३३:२३-२८ ३३:२९-३३
ब. दुसरे आषणः देवाचा न्याय व द्रुरदशीपणा सिद्ध झाला (३४:१-३७)	३४:१-९ ३४:१०-१५	३४:१६-२० ३४:२१-३०	३४:३१-३७
क. तिसरे आषणः शुद्ध व निरंतरतेच्या पवित्रतेच्ये फायदे (३५:१-१६)	३५:१-८	३५:९-१६	
ड. चौथे आषणः देवाची महानता व देवाला या विपरीत परिस्थितीबद्दल दोष देण्यात ईयोबाचा दोष (३६:१-३७:२४)	३६:१-१६ ३६:१७-२३	३६:२४-३३ ३७:१-१३	३७:१४-२० ३७:२१-२४

४. वावटलीतून देवाचे प्रकटीकरण (३८:१-४२:६)

अ. पहिले प्रकटीकरण (३८:१-४०:५)

१) उत्पत्तीमध्ये देवाचा सर्वसामर्थीपणा सांगण्यात आला (३८:१-३९:३०)	३८:१-७ ३८:८-११ ३८:१२-१५ ३८:१६-१८ ३८:१९-२४	३८:२५-३० ३८:३१-३३ ३८:३४-३८ ३८:३९-४१ ३९:१-४	३९:५-१२ ३९:१३-१८ ३९:१९-२५ ३९:२६-३०
२) ईयोबाची स्वतोषाची कबूली (४०:१-५)	४०:६-९ ४०:१०-१४ ४०:१५-१८	४०:११-२४ ४१:१-११ ४१:१२-३४	४२:१-६

ब. दुसरे प्रकटीकरणः देवाचे सामर्थ्य व मनुष्याचा अशक्तपणा: ईयोबाचा नम्र प्रतिसाद (४०:६-४२:६)

५. अंतीम मत (४२:७-१७)

अ. खोटे सांतवन देणाऱ्यांना देव ठाटतो (४२:७-९)

ब. ईयोबाचे नवीन जीवन व पारितोषिक (४२:१०-१७)

स्तोत्र (स्तुती ते प्रार्थना)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: स्तोत्र संहिता हे बायबलमधील सर्वात मोठे पुस्तक आहे. संपूर्ण पवित्र शास्त्राच्या पुस्तकांमध्ये स्तोत्र संहितेचा अधिक उपयोग होतो कारण जीवनातील अनुभवांदारे ते मनुष्याच्या हृदयाशी बोलते. प्राथ्मिक व स्तुतीद्वारे बोध वारंवार सांगण्यात आलेला आहे. स्तोत्रांसंहितेच्या बहुतेक लिखाणामध्ये लेखकांचा उल्लेख नाही परंतु, शिर्षकांमध्ये लेखकांचा उल्लेख आढळतो. शिर्षकांमध्ये ज्या लेखकांचा उल्लेख आला आहे त्याच्यातिकरी शिर्षकांसोबत तवता तयार केला आहे.^{४४}

स्तोत्र संहिता या पुस्तकाचे लेखक			
ठाविद	७८	स्तोत्र १-४१; ५१-७०; ८६; १०३; १०८-११०; १२२; १२४; १३१; १३३; १३८-१४५	
आसाफ	१२	स्तोत्र ५०; ७३-८३	
कोरहाचा मुलगा	१२	स्तोत्र ४२-४९; ८४-८५; ८७-८८	
शलमोन	२	स्तोत्र ७२; १२७	
मोषा	१	स्तोत्र ९०	
एथान	१	स्तोत्र ८९	
अन्यामिक	४४	स्तोत्र ७१; ९१-१०२; १०४-१०७; १११-१२१; १२३; १२५-१२६; १२८-१३०; १३२; १३४-१३७; १४६-१५०	

ઇબ્રી ભાષેમધ્યે સ્તોત્રસંહિતેલા “સ્તુતી” કિંવા “સ્તુતીચે પુસ્તક” મુટલે આહે. સ્તોત્ર ૧૪૫ સ્તોત્રામધ્યેચ “સ્તુતી” હા વિષય આહે; પરંતુ, સ્તોત્રસંહિતેચે હૃદય સ્તુતી આહે. સ્તોત્રસંહિતા અસે ગીત કિંવા કવિતા આહે જ્યા સંગીત વાદ્યાસોબત ગાઈલ્યા જાતાત. “સ્તોત્ર” હા શબ્દ ઇબ્રી ભાષેતૂન આલા આહે. ત્યાવા અર્થ “સંગીત વાદ્યાવી તાર છેડળો” હોટો.

લિખાનાવી તારીખ: સ્તોત્રસંહિતેવ્યા લિખવાણાવા કાલ ફાર વિસ્તારીત આહે. ત્યાત અસંખ્ય વિષય આહેત. સ્તોત્રસંહિતેચે પ્રેક્ષક ચિભિન્ન રિસ્થાતીત જીવન જગણારે આહેત. સ્તોત્રામધ્યે અનેક મનરિશ્થાતીચા વ અનુભવાંચા ઉલ્લેખ આહે. ચાંપુલે વાચક કોણચાહી યુગાતીલ અસે સ્તોત્રસંહિતા ત્યાલા મહત્વાચે વાટતે. સ્તોત્રસંહિતેવ્યા લિખવાણાવ્યા તારંખાવિષયી બલીસન આર્વ લિહિતાત:

સ્તોત્ર ૯૦ સર્વાત અગોદરખે અસાવે. કારણ તે મોશેને ખિરસ્તપૂર્વ ૧૪૦૫ મધ્યે લિહિલે. દાવીદાને લિહિલેલી સ્તોત્રે ખિરસ્તપૂર્વ ૧૦૨૦-૧૭૫ મધ્યે લિહિલી આહેત. આસાફાને લિહિલેલી સ્તોત્ર દેખીલ યાવ કાળાતીલ આહેત. સ્તોત્ર ૧૨૭ હે શલમોનાવ્યા કાળામધ્યે લિહિલે આહે વ તે ખિરસ્ત પૂર્વ ૯૫૦ મધ્યે લિહિલે અસાવે, અણી દાટ શવક્યાતા આહે. કોરહાવ્યા વ એજાહીવ્યા ઢોન નમૂદ કેવેલ્યા વંશજાંવી તારીખ સાંગે કરીણ આહે. કદમ્બિત તે હૃદ્યપારીતૂન પરતલેલે અસાવેત. કાહી સ્તોત્ર જ્યાંના શિર્બક નાહી કિંવા ત્યાંવ્યા લેખકાંચા ઉલ્લેખ નાહી તે દાવીદાને લિહિલે અસાવે (ઉદા. સ્તોત્ર ૨, ૩૩). ઇતર સર્વ સ્તોત્ર હૃદ્યપારીતૂન પરતલ્યાવર લિહિલેલી આહેત (સ્તોત્ર ૧૨૬, ૧૩૭). ખિરસ્તપૂર્વ ૫૦૦ ચ્યા નંતર કોણનેહી સ્તોત્ર લિહિણ્યાત આલેલે નાહી.^{૩૫}

ઉદ્દેશ વ વિષય: ભક્તીવ્યા વિષયાદ્દરે સ્તોત્રામધ્યે આપત્યાલા આણેવા વ સાંત્વનેવા સંદેશ મિળતો. તે વ્યક્તીલા વ દેવાવ્યા કાર્યાલા દિલેલ્યા વૈયવિતક પ્રતિસાદાદ્દરે શ્રય વ કુરકુરીવિરુદ્ધ પ્રતિબંધ આહે. હ્યાત ઇસાએલી લોકાંચી ભક્તી, વિશ્વાસ વ આત્મિક જીવન વ્યક્ત કેલે આહે. સ્તોત્રસંહિતેમધ્યે આપત્યાલા દેવાવ્યા લોકાંવ્યા હૃદયાવા આરસા દિસતો. ત્યાત દેવાવ્યા વ્યક્તીમત્વાવ્યા, અભિતુનાવ્યા, યોજનેવ્યા વ ઉપરિશ્ઠાતીવ્યા પ્રકાશાત સાધે વ સામાન્ય માનવીય અનુભવ નમૂદ કેલે આહેત.

૧૫૦ સ્તોત્રામધ્યે તિભિન્ન ભાવના, પરિશ્ઠાતી વ વિષય આહે. હ્યાવા અર્થ અસા કી સર્વસામાન્ય ધોય કિંવા વિષય ઠરવિતા યોળે કરીણ આહે. પરંતુ, આપણ અસે મહ્નૂ શકતો કી દેવાવ્યા ચાંગુલપણપ્રતી વ કૃપેપ્રતી સ્તોત્રસંહિતેમધ્યે વિશ્વાસણાચાંવા વૈયવિતક પ્રતિસાદ આહે. દેવાવ્યા કાર્યાંધ્રતી પ્રતિસાદ દેતાંના કિંવા દેવાવ્યા શરૂના વિરોધ કરતાંના સ્તોત્રકર્તાવ્યા નિરાશેવ્યા, વિતેવ્યા કિંવા કૃતજ્ઞતેવ્યા ભાવના સ્તોત્રામધ્યે પ્રકટ હોતાત. સ્તોત્રકર્તા દુઃખાત અસો વા આનંદાત અસો તો નોંધણી જિવંત દેવાવ્યા ઉપરિશ્ઠાતીમધ્યે ખવતઃચે મન વ્યક્ત કરીત આહે. કાહી થોડ્યા સ્તોત્રામધ્યે દેવાવે વિચાર પ્રકટ કેલે આહે વ દેવાલા પ્રકટ કેલે આહે, ઉદા. સ્તોત્ર ૨. પરંતુ, હે અપવાદાત્મક આહેત.^{૩૬}

બહુતેક સ્તોત્રામધ્યે દેવાવે વચન, ત્યાવે સ્વભાવગુણ વ યોણાચા મસીહાવિષયી લિહિલે આહે.

સ્તોત્રસંહિતેચે ભાગ: સ્તોત્રસંહિતા પાવ પુસ્તકાંવે એકાશીકરણ આહે વ ચા પ્રત્યેક પુસ્તકાવ્યા શેવટી દેવાપ્રતી સ્તુતીભાવ વ્યક્ત કેલે આહે. સ્તોત્રસંહિતા ૧૫૦ મધ્યે પૂર્ણવળે પરમેશ્વરાતી ઉપકારસ્તુતી આહે આણિ હા સંપૂર્ણ સ્તોત્રસંહિતેવા ચાંગલા શેવટ આહે.

ઇપિફાનિયસને મુટલે, “ઇબ્રી લોકાંની સ્તોત્રસંહિતેલા પાવ પુસ્તકાંમધ્યે વિશ્વાજિલે; જેણેકલુન તે પંચગ્રંથ લ્ઘાવે.” અસે મુટલે આહે, “મોશેને ઇસાએલી લોકાંના નિયમાંચી પાવ પુસ્તકે દિલી આણિ દાવિદાને ત્યાંના પાવ પુસ્તકાંચી સ્તોત્રે દિલી.”^{૩૭}

સ્તોત્રસંહિતેવ ગ્રંથપંચક પુઢીલ પ્રમાણે માંડતા યેઝિલ:^{૩૮}

૧. માનવ વ નિર્મિતીવિષયીવે સ્તોત્ર (૧-૪૧) - ઉત્પત્તીશી સંબંધીત
૨. ઇસાએલ વ મુક્તીવિષયીવે સ્તોત્ર (૪૨-૭૨) - નિર્ગમાશી સંબંધીત
૩. ભક્તી વ મંદિરાવિષયીવે સ્તોત્ર (૭૩-૮૯) - લેવીયાશી સંબંધીત
૪. પૃથ્વીવર આપત્યા તાત્પુરત્યા નિવાસાવિષયીવે સ્તોત્ર (૯૦-૧૦૬) - ગણનાશી સંબંધીત
૫. સ્તુતી વ દેવાવ્યા વચનાવિષયીવે સ્તોત્ર (૧૦૭-૧૫૦) - અનુવાદાશી સંબંધીત

પુસ્તકાવ્યા વિશ્વાગાંકડે પાહણ્યાવા આણરવી એક દૃષ્ટીકોણ

પુસ્તક	સ્તોત્ર	લેખક	વિષય
૧	સ્તોત્ર ૧-૪૧	દાવીદ	ભક્તી ગીતે
૨	સ્તોત્ર ૪૨-૭૨	દાવીદ વ કોરહ	વિનંતી ગીતે
૩	સ્તોત્ર ૭૩-૮૯	મુરબ્બાત્વે આસાફ	વિનંતી ગીતે
૪	સ્તોત્ર ૯૦-૧૦૬	મુરબ્બાત્વે અનામીક	સ્તુતી ગીત
૫	સ્તોત્ર ૧૦૭-૧૫૦	દાવીદ વ અનામીક	સ્તુતી ગીતે

સ્તોત્ર સંહિતેવે પ્રકાર: પુઢીલ ઉદાહરણાત્મક સ્તોત્રસંહિતેવે પ્રકાર લક્ષાત યેતીલ.

१. विलाप (दुःख) किंवा याचाना, व्यक्तीगत (स्तोत्र ३) किंवा सामुहिक (स्तोत्र ४४)
२. धन्यवाद किंवा स्मृती, व्यक्तीगत (स्तोत्र ३०) किंवा सामुहिक (स्तोत्र ६५)
३. देवावरील भरवासा (स्तोत्र ४)
४. सिंहासनावर याळेत्या विराजमानाविषयीचे गीत; यरुषलेमेसंबंधी स्तोत्र (स्तोत्र ४८) राजदरबारातील स्तोत्रे (त्यापैकी काही स्तोत्रे मसिहाविषयी आहे (स्तोत्र २, ११०)
५. सूचना देणारे आणि ज्ञानाचे स्तोत्र (स्तोत्र १, ३७, ११९)
६. धेयात्मक स्तोत्रे: तिशेष उद्देश्यानुसार स्तोत्रांना विभागल्या जाऊ शकते. उदा. निर्मितीविषयी स्तोत्र (स्तोत्र ८, १९), निसर्गाविषयी स्तोत्र (स्तोत्र १९, १०४), आठवणीचे स्तोत्र (स्तोत्र १११, ११२, ११९), निर्गमाविषयी (स्तोत्र ७८), पश्चात्तापाविषयी (स्तोत्र ६), यात्रेकर्तविषयी (स्तोत्र १२०) आणि मसीहाविषयी स्तोत्र त मसीहाविषयी अविष्यवाणीचे स्तोत्र उदा. स्तोत्र २, ८, १६, २२, ४०, ४५, ७२, ११०, ११८.

मुख्य लोक: जरी स्तोत्रसंहितेतील शिर्षकांमध्ये विषय किंवा स्तोत्रकत्याचे नाव आढळते. उदा. दाविदाचे किंवा कोरहाचे नाव तरी स्तोत्रांमध्ये विषय किंवा स्तोत्रकत्याचे नाव आढळत नाही. देवाचे असे लोक जे देवाची भक्ती करितात व प्रभुसोबत चालतात त्यांच्यावर स्तोत्रसंहितेत प्रकाश टाकला आहे.

स्तोत्र संहिताच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: अनेक स्तोत्रे मसीहाविषयी आहेत. ते ख्रिस्ताविषयी व ख्रिस्ताच्या कार्याविषयी सांगतात. त्यांना पुढील प्रमाणे विभागता येते.

१. **पूर्णपणे मसीहासंबंधी:** स्तोत्रकर्ता काही दृष्टीने ख्रिस्तावे प्रतिरूप आहे (३४:२०; ६९:४, ९); परंतु, शास्त्रभागाच्या इतर भागास हे लागू होत नाही. येथू व त्याचे शिष्य देखील आपल्या अनुभवांना स्तोत्रात व्यक्त केलेल्या सारख्याच गोष्टी लागू करीत असत (१०९:८- प्रेषित १:२० मध्ये).
२. **अविष्यवाणीच्या स्वरूपाचे - जरी स्तोत्रकर्ता स्वतः:** वे अनुशव मांडतो तरी तो अशी आषा मांडतो जी त्याच्या जीवनाच्या पलीकडल्या गोष्टी सांगते व ख्रिस्तामध्येच ऐतिहासिक रीतीने खन्या ठरतात.
३. **अप्रत्यक्ष रीतीने मसीहाविषयी:** जेव्हा स्तोत्र लिहिण्यात आले तेव्हा ते दाविदाच्या घराविषयी किंवा विशिष्ट राजाविषयी होते; परंतु, आपल्याला ख्रिस्तामध्येच त्याची पूर्णता दिसते (२, ४५, ७२).
४. **पूर्णपणे अविष्यवाणीचे:** अशी काही स्तोत्रे आहेत जी इतर कोणाविषयी किंवा दाविदाच्या पुत्राविषयी नसून प्रत्यक्षात ख्रिस्ताविषयी आहेत.
५. **राजासनाविषयी:** ही स्तोत्रे ख्रिस्ताच्या परत येण्याविषयी व त्याच्या राज्याविषयी आहेत (९६-९९).

ख्रिस्ताला लागू असलेली व पूर्ण झालेली अविष्यवाणी:

अविष्य	स्तोत्र	नवीन कराराचा उतारा
१. जन्म	१०४:४	इब्री १:७
२. नम्रता	८:४	इब्री २:६
३. दैत्यत्व	४५:६	इब्री १:८
४. सेवा	६९:९	योहान २:१७
५. नाकारले जाणे	११८:२२	मत्तय २१:४२
६. विश्वासघात	४१:९	योहान १३:१८
७. रिवल्ण्याची घटना	२२	मत्तय २७:३९, ४३, ४६; लूक २३:३५
८. पुनरज्ञान	२ व १६	प्रेषित २:२७
९. स्वर्गार्पण	६८:१८	झफिस ४:८
१०. राज्य	१०२:२६	इब्री १:११

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. पुस्तक १: भक्ती गीते (स्तोत्र १-४१)

- स्तोत्र १: धन्य पुरुष: दोन विभिन्न प्रकारचे जीवन दाखविले आहे: वरनाचे जीवन व जगाचे जीवन
- स्तोत्र २: मसीहा राजा: देव व ख्रिस्ताविरुद्ध एकत्र येणे
- स्तोत्र ३: संकटामध्ये शांती: संकटात सुरक्षा
- स्तोत्र ४: सारंकाळची देवावरील श्रद्धासूचक प्रार्थना

स्तोत्र	५:	देवाच्या उपरिश्ठीबहल प्रातःकाळाची देवावरील शङ्कासूचक प्रार्थना
स्तोत्र	६:	तीव्र दुःखात आत्म्याने केलेली प्रार्थना
स्तोत्र	७:	आश्रयासाठी प्रार्थना
स्तोत्र	८:	निर्मणकत्याचि गौरव व मानवाची शेरवी
स्तोत्र	९:	देवाच्या न्यायात्वाबदल उपकारस्तुतीची प्रार्थना
स्तोत्र	१०:	दुष्टाचा नाश ल्हावा मळून प्रार्थना
स्तोत्र	११:	देव आश्रय व आधार आहे
स्तोत्र	१२:	असत्य बोलणाऱ्या जिखेविलळ मदतीची प्रार्थना
स्तोत्र	१३:	संकटसमर्यी साहार्यासाठी प्रार्थना
स्तोत्र	१४:	मानवाच्या मूढतेहे व दुष्टाइचे वर्णन
स्तोत्र	१५:	धार्मिक मनुष्याचे वर्णन
स्तोत्र	१६:	पतित जनांचा प्रभु आश्रय आहे
स्तोत्र	१७:	देवाच्या नीतिमत्वाद्वारे मुक्तीसाठी प्रार्थना
स्तोत्र	१८:	मुक्तीविषयी स्तुतीची प्रार्थना
स्तोत्र	१९:	देवाच्या निर्मितीत, कार्यात व लिखीत वर्णनात त्याचे प्रकटीकरण
स्तोत्र	२०:	श्रुत्यंवर विजयासाठी प्रार्थना
स्तोत्र	२१:	रजाचे सामर्थ्य असलेला प्रभु
स्तोत्र	२२:	वधसंतांशाचे वित्रः तीव्र दुःख व स्तुतीचे स्तोत्र
स्तोत्र	२३:	दैवी मेंढपाळाचे वित्रः देवाच्या चांगुलपणाचे स्तोत्र
स्तोत्र	२४:	रजाच्या गौरवाचे स्तोत्र
स्तोत्र	२५:	कात्यात्मक स्तोत्रः मुक्तीसाठी, मार्गदर्शनासाठी व क्षमेसाठी प्रार्थना
स्तोत्र	२६:	ऐवय व मुक्तीसाठी विनंती
स्तोत्र	२७:	देवावर निर्झय विश्वासाची प्रार्थना
स्तोत्र	२८:	साहार्याची प्रार्थना व ते भिन्नात्याबदल उपकारस्तुती - देव माझा दुर्ग
स्तोत्र	२९:	परमेश्वराची सामर्थ्यायुक्त वाणी
स्तोत्र	३०:	गरजेच्या वेळी देवाच्या विश्वासूपणाबहल प्रार्थना
स्तोत्र	३१:	तक्रार, विनंती व स्तुतीची प्रार्थना
स्तोत्र	३२:	क्षमेहे आशीर्वाद व देवावर भरवंसा
स्तोत्र	३३:	उत्पन्नकर्ता व मुक्तीदात्या प्रभुची स्तुती
स्तोत्र	३४:	मुक्तीदाता व पुरविणाऱ्या प्रभुची स्तुती
स्तोत्र	३५:	श्रुत्या हातून सुटण्याकरिता व न्यायाकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	३६:	मनुष्याची दुष्टता व देवाचा चांगुलपणा व प्रेम
स्तोत्र	३७:	देवावर विसंबून राहण्याची विनंती
स्तोत्र	३८:	पापाचे जड ओडे कबूल करून समेटाची प्रार्थना
स्तोत्र	३९:	मनुष्याच्या उणीतेकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	४०:	आनंद अनुभवासाठी व तारणाच्या आशेसाठी स्तुती
स्तोत्र	४१:	विरोधातही देवाच्या आशीर्वादाबदल स्तुती

२. पुस्तक २: विनंती गीते (स्तोत्र ४२-७२)

स्तोत्र	४२-४३:	देवाची उत्कंटा व तारणाऱ्या प्रभुची आशा
स्तोत्र	४४:	राष्ट्राचा शोक व मुक्तीकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	४५:	दाविदाच्या पुत्राचे विवाहप्रसंगी गात्र्याचे गीत
स्तोत्र	४६:	देव आमचे सामर्थ्य व आश्रय आहे.
स्तोत्र	४७:	प्रभु विजयी रजा आहे.
स्तोत्र	४८:	सिनाय पर्वताची स्तुती, सुंदर शहर
स्तोत्र	४९:	ज्ञानाविणा श्रीमंतीची रिक्तता
स्तोत्र	५०:	उपकारस्तुतीचे अर्पण
स्तोत्र	५१:	पापाची कबूली व क्षमा
स्तोत्र	५२:	बढाई मारणाऱ्या दुष्टाची निरर्थकता
स्तोत्र	५३:	अधर्मी व्यवतीचे उदाहरण
स्तोत्र	५४:	प्रभु आमचा सहार्यकर्ता

स्तोत्र	५५:	देव धार्मिकाला सांभाळतो
स्तोत्र	५६:	भयात त्यात्यावर भरवंसा
स्तोत्र	५७:	एकांतात प्रभुला उंचातिणे
स्तोत्र	५८:	धार्मिकाला खात्रीने पारितोषिक देण्यात येईल
स्तोत्र	५९:	शत्रुपासून मुक्तीची प्रार्थना
स्तोत्र	६०:	राष्ट्रात्या मुक्तीची प्रार्थना
स्तोत्र	६१:	उदास अंतःकरणाची प्रार्थना
स्तोत्र	६२:	देवावर निश्चर असणे
स्तोत्र	६३:	देवात्या प्रीतीची तहान
स्तोत्र	६४:	सुरक्षिततेसाठी प्रार्थना
स्तोत्र	६५:	मानव व पृथ्वीकरिता देवाची उदारता
स्तोत्र	६६:	देवाने जे केले त्याची आठवण ठेवाची
स्तोत्र	६७:	देवाची स्तुती करण्याकरिता सर्वाना विनतणी
स्तोत्र	६८:	देव पीडीतांचा पिता आहे.
स्तोत्र	६९:	देवात्या करुणेद्वारे सुटका मिळाली म्हणून प्रार्थना
स्तोत्र	७०:	गरजवंत व गरिबांकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	७१:	वृद्धांकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	७२:	मसीहावे गौरती राज्य

३. पुस्तक ३: विनंती गीते (स्तोत्र ७३-८९)

स्तोत्र	७३:	बाह्य दृष्टीकोणाकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	७४:	संकटसमरी राष्ट्राकरिता सहारयाची विनतणी
स्तोत्र	७५:	न्याय देवात्या हाती आहे.
स्तोत्र	७६:	याकोबात्या देवावे विजयी सामर्थ्य
स्तोत्र	७७:	संकटात्या दिवसामध्ये देवात्या महानतेवे स्मरण ठेवावे
स्तोत्र	७८:	इस्याएलात्या इतिहासातून धडे
स्तोत्र	७९:	त्यात्या कुरणातील मेंद्रांचे स्मरण ठेवावे म्हणून प्रभुला विनंती
स्तोत्र	८०:	देवात्या देयेकरिता इस्याएलाची विनतणी
स्तोत्र	८१:	देवावे ऐकावे म्हणून इस्याएलाला विनंती
स्तोत्र	८२:	अन्यायी न्यायाधिशांना ताकींद
स्तोत्र	८३:	इस्याएलात्या श्रुंत्या न्यायाकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	८४:	देवात्या उपरिथतीकरिता उत्कंठा
स्तोत्र	८५:	संजीवनाकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	८६:	राष्ट्रावर देवाची दया व्हाती म्हणून प्रार्थना
स्तोत्र	८७:	सियोनेत जीवन जगण्याचा आनंद
स्तोत्र	८८:	संकटात्या काळोखात प्रार्थना विनंती
स्तोत्र	८९:	देवात्या अशिववनांना आव्हान

४. पुस्तक ४: स्तुती गीते (स्तोत्र ९०-१०६)

स्तोत्र	९०:	आम्ये दिवस मोजण्यास आम्हाला शिकीत
स्तोत्र	९१:	सर्वोत्तमात्या छाब्यायेत
स्तोत्र	९२:	प्रभुची स्तुती असो
स्तोत्र	९३:	यात्वेवे गौरती राज्य
स्तोत्र	९४:	यात्वे जगाचा न्यायाधीशः त्यात्या हाती न्याय आहे
स्तोत्र	९५:	आपल्या निर्माणकर्त्यापुढे गुड्ये टेकावे: भवती करण्याकरिता पाचारण
स्तोत्र	९६:	धार्मिकतेने जगाचा न्याय करण्याचा प्रभुची भवती कराती.
स्तोत्र	९७:	आनंद करा! प्रशु राज्य करितो.
स्तोत्र	९८:	प्रभुकरिता नवे गीत गा.
स्तोत्र	९९:	राज्य करण्याचा प्रभुला उंच करा
स्तोत्र	१००:	आनंदाने प्रभुची सेवा करा: तो प्रशु आहे व तो चांगला आहे.
स्तोत्र	१०१:	पतित जीवनाकरिता समर्पित

स्तोत्र	१०२:	ओङ्याने दबलेल्या संताची प्रार्थना
स्तोत्र	१०३:	प्रभुची स्तुती असोः त्याची दया अपयशी होत नाही.
स्तोत्र	१०४:	देव सर्व निर्मितीची काळजी धेतो.
स्तोत्र	१०५:	तारणाच्या इतिहासामध्ये प्रभुवे विष्वासू कर्य
स्तोत्र	१०६:	याव्हेच्या प्रीतीचे स्मरण व इस्याएलाची अवज्ञा

५. पुस्तक ५: स्तुती गीते (स्तोत्र १०७-१५०)

स्तोत्र	१०७:	तिभिन्न समस्येतून देवाने मुक्त केल्याबदल स्तुती
स्तोत्र	१०८:	तिजयाकरिता प्रार्थना व स्तुती
स्तोत्र	१०९:	शत्रुविरुद्ध न्यायाकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	११०:	मरीहाला योद्धा असलेला याजक राजा दाखविले आहे
स्तोत्र	१११:	देवाच्या विश्वासूपणाबदल सोहळा
स्तोत्र	११२:	विश्वासाचा विजय
स्तोत्र	११३:	उच्च प्रभु जो लीन झाला त्याचे स्तवन
स्तोत्र	११४:	निर्गमाकरिता स्तुती
स्तोत्र	११५:	मुर्तीची दुर्बलता त प्रभुची महानता
स्तोत्र	११६:	मुक्तीदात्या प्रभुवे स्तवन
स्तोत्र	११७:	सर्व लोकांद्वारे स्तवन
स्तोत्र	११८:	तारणाच्या प्रभुवे चांगुलपणाबदल स्तवन
स्तोत्र	११९:	नियमशास्त्राची प्रशंसा
स्तोत्र	१२०:	निंदा करणाऱ्यांपासून मुक्ततेकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	१२१:	देव माझा पालक आहे.
स्तोत्र	१२२:	यरुशलेमेच्या शांतीकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	१२३:	दयेकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	१२४:	आकाश व पृथ्वीचा निर्माणकर्ता आपला सहायक आहे.
स्तोत्र	१२५:	इस्याएलावर शांती असो.
स्तोत्र	१२६:	पुनरस्थापनेकरिता स्तवन
स्तोत्र	१२७:	देवाचे दान असलेल्या लेकरांकरिता स्तवन
स्तोत्र	१२८:	प्रभु कुटुंबांना आशीर्वाद देतो.
स्तोत्र	१२९:	छळ सहन करणाऱ्यांची प्रार्थना
स्तोत्र	१३०:	देवाच्या मुक्तीची वाट
स्तोत्र	१३१:	लहान लेकराप्रमाणे देवातर भरतंसा
स्तोत्र	१३२:	सियोनेवर देवाच्या आशीर्वादाकरिता प्रार्थना
स्तोत्र	१३३:	बंधुमय प्रीतीतील ऐक्याची धन्यता
स्तोत्र	१३४:	रात्री प्रभुवे स्तवन
स्तोत्र	१३५:	देवाच्या अद्भुत कार्याबदल त्याचे स्तवन
स्तोत्र	१३६:	देवाच्या सार्वकालिक कार्याबदल त्याचे स्तवन
स्तोत्र	१३७:	बंदितानंदे अश्व
स्तोत्र	१३८:	देव प्रार्थना ऐकतो व लीनांना मुक्त करितो
स्तोत्र	१३९:	प्रभु मला जाणतो.
स्तोत्र	१४०:	मुक्तीकरिता प्रार्थना: तू माझा देव आहेस
स्तोत्र	१४१:	माझी प्रार्थना धुपाप्रमाणे होतो
स्तोत्र	१४२:	कोणालाई माझी काळजी नाही, केवळ प्रशुला आहे.
स्तोत्र	१४३:	मार्गदर्शनाकरिता प्रार्थना: मला सरळ माणने चालीव
स्तोत्र	१४४:	देव माझा खडक व माझा योद्धा
स्तोत्र	१४५:	देवाच्या अद्भुत कृत्याबदल व त्याच्या महानतेबदल त्याचे स्तवन
स्तोत्र	१४६:	विपुल सहाय्य पुराविणाच्या प्रभुवे स्तवन
स्तोत्र	१४७:	भॅन हृदयी लोकांना रोगमुक्त करणाऱ्या प्रभुवे स्तवन
स्तोत्र	१४८:	सर्वज्ञानी निर्माणकर्त्या प्रभुवे स्तवन
स्तोत्र	१४९:	आपल्या लोकांप्रती आनंद करणाऱ्या प्रभुवे स्तवन
स्तोत्र	१५०:	प्रभुवे स्तवन

नीतिसूत्रे (ज्ञान ते नीतिनियम)

लेखक व पुस्तकाचे नावः १ राजे ४:३२ प्रमाणे शलमोनाने ३००० नीतिसूत्रे सांगितली व १००५ गीते खीली. ह्या पुस्तकात त्याने अधिकतर नीतिसूत्रे लिहिलीत. पुढील अध्यायांतर्खंड दिसते की या पुस्तकाचा तो केवळ एकच लेखक नाही. नीतिसूत्रेच्या पुस्तकाचे तीन भाग शलमोनाने खले आहेत: अध्याय १:१-९:१८; १०:१-२२:१६; २५:१-२९:२७. तिसच्या विभागातील नीतिसूत्रे (२५:१-२९:२७) शलमोनाच्या संग्रहातील हिजकिया राजाच्या मंडळाने निवडली (२५:१). नीतिसूत्रे २२:१७ ज्ञानी व्यवतीतिष्ठी आहे व २४:२३ मध्ये ज्ञानी व्यवतीतिष्ठी अधिक म्हणी आहेत. नीतिसूत्रे २२:१७-२१ प्रस्तावना आहे त्यात सांगितले आहे की हे विभाग शलमोनापासून नाहे तर ज्ञानी व्यवतीतिष्ठी मंडळातील आहे. अध्याय ३० तिशेषकर्खन याकेचा पुत्र आगूर ह्याने लिहिले व ३१:१-९ लम्बवेल राजाने लिहिले.

नीतिसूत्राच्या पुस्तकात जे सत्य नीती तत्वज्ञान मांडले आहे त्यावरुनच नीतिसूत्रे हे नाव ह्या पुस्तकाला देण्यात आले आहे. इबी भाषेतील या पुस्तकाच्या नावाचा अर्थ “समान” किंवा “तुलना” असा होतो. नैतिक तत्वांची तुलना या पुस्तकामध्ये केली आहे. या पुस्तकामध्ये केवळ सारख्या नीतीचीच तुलना केली नाही तर विरुद्ध नीतीसोबत देखील तुलना केली आहे.

मनुष्याला शाहूणपणाने जीवन जगता यावे म्हणून नैतिक व आतिक मार्गदर्शनाच्या सारांश रूपात हे पुस्तक लिहिण्यात आले व त्यामुळे त्याला नीतिसूत्रे हे नाव देण्यात आले.

तिलळानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ९५०-७००. हे पुस्तक ज्ञानाचे असल्यामुळे ते ऐतिहासिक पुस्तक नाही; परंतु, इत्याएलातील ज्ञानाच्या शाळेचे हे साहित्य आहे. शलमोनाची नीतिसूत्रे त्याच्या मृत्यूपूर्वी ख्रिस्तपूर्व ९३१ मध्ये लिहिण्यात आली. इतर नीतिसूत्रे हिजकियाच्या शास्त्रांनी ख्रिस्त पूर्व ७०० मध्ये गोळा केली.

उद्देश व विषय: पुस्तकाच्या नावाच्या अर्थाप्रमाणेच पुस्तकाचा विषय व घेयो जीवनाकरिता नीतीचे ज्ञान देणे होय. या पुस्तकामध्ये जीवनातील प्रत्येक क्षेत्रांविष्टी विशेष मार्गदर्शन करण्यात आले आहे: पाप, चांगुलपणा, श्रीमंती, गरीबी, जीभ, गर्व, लीनता, न्याय, कृतुंब (आईवडील, लेकरे, खिस्त), सूड, कलह, खाटाडपणा, प्रीती, आळस, मैत्री, जीवन व मरण. दैनंदिन जीवनाला जीवनाला आवश्यक असलेल्या व्यवहारिक ज्ञानाविष्टीची या पुस्तकापेक्षा दुसरे पुस्तक चांगले नाही.

या पुस्तकाचे मूळ वर्णन “परमेष्वराचे भय ज्ञानाचा उगम आहे” (१:७). जर देवाचे भय नसेल तर जीवन मूर्खपणाकडे जाईल. देवाचे भय असणे म्हणजे त्याच्या पवित्रतेत व सामर्थ्यात असे राहण्याच्या लायक असणे. नीतिसूत्रे आपल्याला दाखविते की खरे ज्ञान आपल्यामध्ये देवाचे भय उत्पन्न करिते (२:१-५).

मुख्य लोक: नीतिसूत्रे सर्वांसाठी लिहिले आहे; म्हणून कोणा एका व्यवतीचा त्यात उल्लेख नाही.

नीतिसूत्रेच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: अध्याय ८ मध्ये ज्ञानाला व्यवतीच्या रूपात बघितले आहे व ते परिपूर्ण स्वरूपाचे आहे. ज्ञान दैवी आहे (८:२२-३१). ते शारीरिक व आतिक जीवनाचा उगम आहे (३:१८; ८:३५-३६). ज्ञान नीतिमोलाचे आहे (८:८-९). जे ज्ञान प्राप्त करतात करु इच्छात त्यांच्याकरिता ते उपलब्ध असते (८:१-६, ३२-३५). हच्या ज्ञानाने ख्रिस्ताच्या रूपात शरीर धारण केले. “त्या ख्रिस्तामध्ये ‘ज्ञानाचे’ व बुद्धीचे सर्व ‘निधि गुप्त आहेत” (कलरसे २:३). “त्याच्याकडून तुम्ही ख्रिस्त येशुमध्ये आहां, तो देवापासून आपल्याला ज्ञान म्हणजे नीतिमत्त्व आणि पवित्रीकरण व अंडणी भरून प्राप्त केलेली मुक्ति असा ज्ञाला आहे; कारण यहूदी विनंते मानतात व हेल्लेपरी ज्ञानाचा शोध करितात, आम्ही तर वद्यस्तभांवर ख्रिक्लिलेला ख्रिस्त गाजवितो; हा यहूद्यांस अडऱ्याण व हेल्लेण्यांस मूर्खपणा असा आहे झरा, परंतु पाचारण झालेल्या यहूदी व हेल्लेणी अशा दोघांसहि देवाचे सामर्थ्य व देवाचे ज्ञान आहे; असा ख्रिस्त आम्ही गाजवितो” (१ करिथ १:३०; १ करिथ १:२२-२४).^{११}

तैर्यवितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना: नीतिसूत्रे या पुस्तकाचा उद्देश (१:१-७)
२. ज्ञानाचे नियम: तरणांकरिता नीतिवन (१:८-९:१८)
  - क. आईवडीलांची आज्ञा पाळणे (१:८-९)
  - ख. वाईट संगती टाळणे (१:१०-१९)
  - ग. ज्ञानाचे पाचारण किंवा सल्ला ऐकणे (१:२०-३३)
  - घ. व्यशितारिणीकडे जाऊ नये (२:१-२२)
  - च. देवाचा आदर करावा व त्याच्यावर भरवंसा ठेवावा (३:१-१२)
  - छ. ज्ञानाद्वारे मिळणारे आशीर्वाद (३:१३-२०)
  - ज. इतरांप्रती उदार असणे (३:२१-३५)

- अ. ज्ञान प्राप्त करणे (४:१-९)
 त. वाईट संगत टाळावी (४:१०-१९)
 थ. सर्व गोष्टीपेक्षा आपल्या अंतःकरणाचे रक्खण करावे (४:२०-२७)
 द. व्याखिचार किंवा जारकर्म करू नये (५:१-१४)
 घ. आपल्या वैताहिक जोडीदाराबोरे विश्वासू असावे (५:१५-२३)
 ट. स्वतःतिष्ठी पूर्ण खाली बालगू नये (६:१-५)
 ठ. आळस सोडावा (६:६-१९)
 ड. व्याखिचार करू नये (६:२०-३५)
 ढ. व्याखिचारिणीपासून दूर राहावे (७:१-२७)
 ण. ज्ञान व मूर्खपण एकदुसऱ्याच्या विरुद्ध आहे (८:१-९:१८)
३. शलमोनाची नीतिसूत्रे (१०:१-२४:३४)
- अ. धार्मिक व दुष्ट हांच्यातील विरुद्धता दाखविणारी नीतिसूत्रे (१०:१-१५:३३)
 ब. धार्मिक जीतनाकरिता प्रोत्साहन देणारी नीतिसूत्रे (१६:१-२२:१६)
 क. विशिन्न चालीरीतीविषरी नीतिसूत्रे (२२:१७-२३:३५)
 ड. विशिन्न लोकांविषरी नीतिसूत्रे (२४:१-३४)
४. शलमोनाची नीतिसूत्रे हिंजकीयाच्या लोकांनी गोळा केलीत (२५:१-२६:२७)
- अ. इतरांसोबतच्या संबंधांविषरी नीतिसूत्रे (२५:१-२६:२८)
 ब. कृतीविषरी नीतिसूत्रे (२७:१-२९:२७)
५. आगूराची वचने (३०:१-३३)
- अ. वैयावितक वचने (३०:१-१४)
 ब. सांख्यिक नीतिसूत्रे (३०:१५-३३)
६. लमूवेलावी वचने (३१:१-९)
७. सदगुणी व पात्र पत्नी (३१:१०-३१)

उपदेशक (सत्य ते वास्तविकता)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: या पुस्तकाचा लेखक शलमोन असण्याचे दोन आंतरिक व बाह्य प्रमाण आहेत. बाह्य प्रमाण हे की यहूटी संरक्षीप्रमाणे या पुस्तकाचा लेखक शलमोन आहे. आंतरिक प्रमाण हे की त्यातील ओळी वाचत्यानंतर व ओळीची संख्या वाचत्यानंतर कळते की शलमोनच या पुस्तकाचा लेखक आहे. सर्वप्रथम लेखक स्वतःला “यश्छालेमेच्या दावीद रजाचा पुत्र म्हणतो” (१:१). नंतर पुस्तक सांगते की लेखक फार जानी आहे (१:१६), तो फार श्रीमंत आहे (२:७), त्याच्याकडे सर्व सुखसोयी उपलब्ध आहेत (२:३), त्याने पुष्कळ बांधकाम केले आहे (२:४-६), या सर्व गोष्टी आपल्याला दाखवितात की या पुस्तकाचा लेखक शलमोनच आहे. इतके सर्व गुण व या सर्व गोष्टी असलेला केवळ शलमोनच दाविदाचा पुत्र आहे.

सेप्तुआजिंटमध्ये या पुस्तकाला उपदेशक हे नाव ठिले आहे. ग्रीकमधील या पुस्तकाचा अर्थ “सभा” होतो. इब्रीमधील या पुस्तकाच्या नावाचा अर्थ “सभास्थानातील वक्ता” होतो.

लिखानाची तारीख: शिखस्त पूर्व ९३१. यहूटी परंपरेनुसार शलमोनाने गीतरन हे पुस्तक आपल्या तरुणपणात लिहिले जे तरुणपण टातील प्रेम व्यक्त करिते. नीतिसूत्रे हे पुस्तक त्याने आपल्या प्रौढ व्यात लिहिले जे परिषवत मनुष्याचे ज्ञान व्यक्त करिते. शलमोनाने उपदेशक हे पुस्तक उतारवयात लिहिले जे वृद्ध मनुष्याचे दुःख प्रकट करिते (१२:१). उपदेशकामध्ये १ राजे ११ मध्ये सांगितलेल्या नैतिक पतनाविषरी (खुकेकरिता) शलमोनाचा पश्चात्ताप व्यक्त होतो. उपदेशकाचे पुस्तक हे शलमोनाच्या मृत्यूपूर्वी व शिखस्त पूर्व ९३१ मध्ये झालेल्या त्याच्या राज्याच्या विभाजनापूर्वी लिहिलेले असावे.^{३०}

उद्देश व विषय: देवावाहून हे जीतन रिक्त आहे हा या पुस्तकाचा विषय व उद्देश आहे. हा धेयाला अनुसरून चार प्रमुख उद्देश आहेत.

प्रथम उद्देश, देवाविणा जीवनाला काहीही अर्थ नाही. मनुष्याच्या प्रयत्नांतर व मानवी ज्ञानावर आपण भरवंसा ठेवू नये. मनुष्याचे सर्व लक्ष व सर्व मार्ग त्याच्या दृष्टीत चांगले असतात; परंतु, त्यात तृप्ती मिळत नाही, तर ते रिक्त असतात. वाचकांनी देवाला धरून राहावे म्हणून शलमोनाने स्वतःच्या रिक्त व उदारीन अनुभवांना मांडले आहे. शलमोन दाखवू इच्छितो की स्वतःच्या प्रयत्नांनी मानव आनंद प्राप्त करून घेऊ शकत नाही.

दुसरा उद्देश, शलमोन सांगतो की जीवनाविषयी आपण सर्वच समजू शकत नाही; परंतु, आपण तिश्वासावर जीवन जगावे. दिसणाऱ्या गोष्टीच्या आधारावर नाहे. जीवन हे न स्पष्ट होणाऱ्या घटनांनी भरले आहे. जीवनात इतक्या गोष्टी आहेत ज्यावर आपण नियंत्रण करू शकत नाही परंतु, विश्वासाद्वारे आपण देवाच्या सार्वभौमी ज्ञानावर व कार्यावर विसंबून राहू शकतो. ईयोबाच्या पुस्तकाप्रमाणेच उपदेशक देखील खात्री करून देतो की मनुष्य सीमीत आहे; परंतु, त्याने रहस्यमय असलेले जीवन जगण्यास शिकावे. पृथ्वीतरील जीवन, सूर्याखालील जीवन, आपल्याला जीवनाती गुरुकिल्ली ठेऊ शकत नाही. मनुष्याने पृथ्वीतरीलच जीवनाकडे न बघावे वर देवाकडे बघावे, देवावे भ्रा धारावे व त्याच्यावर भरवंसा ठेवावा.

तिसरा उद्देश, उपदेशक वास्तविक जीवनाचा दृष्टीकोन सादर करिते. हा दृष्टीकोन नीतिसूत्रेच्या विपरीत वाटतो. उपदेशकमध्ये लिहिले आहे की नीतिसूत्रेमध्ये सांगितलेल्या गोष्टीपेक्षा जीवन शिळ्ड आहे. नीतिसूत्रे १०:१६ मध्ये खात्रीने सांगितले आहे की धार्मिक व दुष्ट दोघांचाही न्याय होतो; परंतु, उपदेशक ८:१४ प्रमाणे ही गोष्टी नेहमीच घडते असे नाही, या जीवनात तरी नाही. हा विरोधाभास आहे का? नाही, कारण नीतिसूत्रे देवाच्या सामान्य तत्वांवी नोंद करिते. त्यात, पापी जगाच्या पतनामुळे मिळणाऱ्या अपराशाला लक्षात घेतले नाही. उपदेशकमध्ये सांगितले आहे की नीतिसूत्रेमध्ये सांगितल्याप्रमाणे जरी धार्मिक टिकतो तरी मनुष्याला आपल्या सीमीत दृष्टीकोनातून सूर्याखालील जगावर असे नेहमीच बघण्यास मिळत नाही.

चौथा उद्देश हा की शलमोन ठाखवितो की मनुष्याच्या स्वतःच्या योजना जीवनात रिकतता, नैराश्य व शकता देतात. जीवनाला उत्तर नाही किंवा जीवन पूर्णपणे निरुपयोगी किंवा अर्थहीन आहे असे सांगण्याचा ह्या पुस्तकाचा उद्देश नाही. देवावे भ्रा बालगण्याद्वारे जीवनात अर्थ व उद्देश प्राप्त होऊ शकतो. देवाखोबतच्या सहभागितेद्वारे निराशा दूर होऊन त्याठिकाणी तृप्ती मिळू शकते.

मुख्य लोक: शलमोन राजा ह्यात प्रमुख पात्र आहे.

उपदेशकाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: येशू ख्रिस्त मनुष्यामध्ये व देवामध्ये मध्यस्थ असल्यामुळे मानवाला जीवनामध्ये तृप्ती, परिपूर्णता व विपुल जीवन ख्रिस्ताद्वारेव मिळू शकते (योठान १०:१०; ७:३७-३८). मनुष्याच्या जीवनातील पोकळी प्रश्न येशू ख्रिस्ताच्या वैयक्तिक सहभागितेद्वारे भरल्या जाऊ शकते. तारणाऱ्यामध्येच मनुष्याला तृप्तता प्राप्त होते.

४. वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना: समस्या सांगितली आहे (१:१-३)
२. समस्या दाखविली आहे (१:१:४-२:२६)
  - अ. जीवनाच्या चक्रांची व्यर्थता (१:४-११)
  - ब. मानवीय ज्ञानाची व्यर्थता (१:१२-१८)
  - क. सुखाची व संपत्तीची व्यर्थता (२:१-११)
  - ड. बौद्धीक गोष्टीची व्यर्थता (२:१२-२३)
  - इ. शेवट: देवाने पुराविलेल्या गोष्टीमध्ये आनंद मानावा व तृप्त राहवे (२:२४-२६)
३. जीवनाकरिता देवाची न बदलणारी योजना (३:१-२२)
  - अ. तो जीवनाच्या घटनांना पुढे मांडतो (३:१-११)
  - ब. तो जीवनाच्या परिस्थितीना पुढे मांडतो (३:१२-१३)
  - क. तो सर्वांचा न्याय करितो (३:१४-२१)
  - ड. शेवट (३:२२)
४. जीवनातील परिस्थितीची व्यर्थता (४:१-५:२०)
  - अ. दुष्ट जुलूम (४:१-३)
  - ब. कष्ट वायफळ आहे (४:४-१२)
  - क. राजनैतिक यश वायफळ आहे (४:१३-१६)
  - ड. मानवीय धर्म वायफळ आहे (५:१-७)
  - इ. श्रीमंती वायफळ आहे (५:८-१७)
  - फ. शेवट (५:१८-२०)
५. जीवनाची व्यर्थता (६:१-१२)
  - अ. श्रीमंती तृप्त करू शकत नाही (६:१-२)
  - ब. लेकरे तृप्त करू शकत नाही (६:३-६)
  - क. श्रम तृप्त करू शकत नाही (६:७-१२)

६. व्यथित जीवन जगण्याचा सल्ला (७:१-१२:८)
- मनुष्याच्या दृष्टाईच्या दृष्टीकोनातून सल्ला (७:१-२९)
  - देवाच्या तरतूदीच्या दृष्टीकोनातून सल्ला (८:१-९:१८)
  - जीवनाच्या अनिश्चित दृष्टीकोनातून सल्ला (१०:१-२०)
  - संपत जाणाच्या जीवनाच्या दृष्टीकोनातून सल्ला (११:१-१२:८)
७. शेवट (१२:९-१४)

गीतरत्न (आनंद ते मिलन)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: ह्या पुस्तकाचा लेखक शलमोन आहे. त्याचा उल्लेख सात वेळा आलेला आहे (१:१, ५; ३:७, ९, ११; ८:११-१२). तो या पुस्तकामध्ये वर आहे. पहिल्या वचनावरुन आपल्याला कळते की शलमोनाच्या अनेक गितांपैकी हे गीत उत्तम गीत आहे (१ राजे ४:३२ मध्ये सांगितले आहे की त्याने १००५ गीते लिहिली).

या पुस्तकाच्या नावाविषयी डॉ. चार्ल्स री लिहितात:

या पुस्तकाला विशिन्न नावे आहेत. पहिल्या वचनातून पुस्तकाचे इब्री नाव “अनेक गीतामधील एक गीत” आहे; म्हणजे अनेक गीतामधील उत्तम गीत. पहिल्या वचनाचा आधार घेऊन इंग्रजी नाव “शलमोनाचे गीत” आहे, म्हणजे शलमोन या गीताचा लेखक आहे व लॅटीन आणेमध्ये या पुस्तकाचे नाव “गीते” आहेत.^{३७}

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ९६५

उद्देश व विषय: गीतरत्न हे प्रेमाचे गीत आहे ज्यात अलंकारिक भाषा वापरली आहे जी प्रीती व विवाहाविषयी देवाचा दृष्टीकोन दाखविते. ऋती व पुरुषातील प्रेमाची सुंदरता देवाच्या दृष्टीकोनातून ह्यात दाखविली आहे. या पुस्तकामध्ये विशिन्न दृश्य असलेले नाटक आहे. ही दृश्ये आपल्याला पुस्तकाच्या रूपरेखेत बघायला मिळतील.

हे पुस्तक शलमोनाच्या कारकीर्दीमध्ये ख्रिस्त पूर्व ९६५ मध्ये लिहिण्यात आले. या काळात शलमोनाला ६० राण्या व ८० उपराण्या होत्या (६:८). परंतु, पुढे जीवनामध्ये त्याने ७०० राण्या व ३०० उपराण्या केल्या (१ राजे ११:३).

मुख्य लोक: वधू (शुलामाईट), राजा (शलमोन) व गायक समूह (यरुशलेमेच्या कन्या)

गीतरत्नाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: पुस्तकामध्ये विश्वासणाऱ्यांप्रती ख्रिस्ताचे प्रेम दाखविले आहे.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

- शिर्षक (१:१)
- प्रेमात पडणे (१:२-३:५)
  - वधूची मिलनाकरिता उत्कंटा (१:१-८)
  - प्रीतीची व्यक्तता (१:९-२:७)
  - राजाचे वधूच्या घरी जाणे (२:८-१७)
  - विभक्तीविषयी वधूचे पहिले स्वप्न (३:१-५)
- प्रीतीत एक होणे (३:६-५:१)
  - लग्नाची वरात (३:६-११)
  - वधूच्या सुंदरतेची प्रशंसा (४:१-१५)
  - परिपूर्ण लग्न (४:१६-५:१)
- प्रीतीत संघर्ष (५:२-७:१०)
  - विभक्तीविषयी वधूचे दुसरे स्वप्न (५:२-७)
  - वराच्या सुंदरतेची प्रशंसा (५:८-६:३)
  - वधूच्या सुंदरतेची प्रशंसा (६:४-७:१०)
- प्रीतीत परिपक्वता (७:११-८:१४)
  - वधूची माहेरी जाण्याची इच्छा (७:११-८:४)
  - प्रवास व घरी परतणे (८:५-१४)

विभाग ४

मोठे संदेष्टे

इसाएलाच्या संदेष्टचांना परिपूर्ण गणण्यात आले

प्रस्तावना: जुन्या कराराच्या सर्वेक्षणात आपण “नियमाची पुस्तके”, “ऐतिहासिक पुस्तके”, “कात्याची पुस्तके” बघितली. आता आपण शेवटल्या विभागाचा अभ्यास करणार आहोत. हा शेवटला विभाग “संदेष्टचांच्या पुस्तकांचा” आहे.

संदेष्टचांना “मोठे संदेष्टे” व “लहान संदेष्टे” असे विभागण्यात आले आहे. पाच मोठ्या संदेष्टचांची पुस्तके आहेत : यशया, रिम्या, विलापगीत, यहेज्जेल व दानीएल. १२ लहान संदेष्टचांती पुस्तके पुढीलप्रमाणे : होशेया, योएल, आमोस, ओबद्या, योना, मिर्या, नहूम, हबवकूक, सफन्या, हुगै, जखन्या व मलाच्यी.

या संदेष्टचांन लेखक संदेष्टे देखील म्हटले आहे कारण त्यांच्या लेखकांनी त्यांची वचने लिहिली किंवा नमूद केली. केवळ मुख्याने भविष्या सांगणारे संदेष्टे देखील होते ज्यांचे वचन लिहिण्यात आले नाही व नमूद केले नाही: नाथान, अहिजा, इटो, येहू, एलीया अलीशा, ओदेट, शेमाहिया, अजन्या, छनानी, जछाजेल व हुल्दा. या संदेष्टचांच्या भविष्यवाणीची लिखीत नोंद नाही.

लेखक: संदेष्टचांच्या पुस्तकांच्या लेखकांना त्यांना पाचारणाच्या व सेवेच्या स्वरूपावरुन संबोधिण्यात आले. काहीना संदेष्टे संबोधिले, काहीना निरक्षक, काहीना पठारेकरी, काहीना देवावे लोक, काहीना संदेशावाहक, काहीना प्रश्नुये दास संबोधिले आहे.

“संदेष्टे” या नावाचा अर्थ “अधिकार मिळालेला वकता” असा होतो. जो देवाकरिता मनुष्यासोबत बोलतो तोच खरा संदेष्टा. ही गोष्ट जुन्या करारात लिहिलेल्या संदेष्टचांच्या तीन शास्त्राभागाद्वारे स्पष्ट होते : (१) निर्गम ६:२८-७:२. जेत्हा मोशेने देवाच्या वतीने फारोयोबत बोलण्यास नाकार दिला तेत्हा देवाने मोशेचा संदेष्टा होण्याकरिता अहरोनाला नियुक्त केले. म्हणजेच, अहरोन मोशेचा अधिकार मिळालेला वकता झाला. ह्या ठिकाणी एका मनुष्याकरिता दुसरा मनुष्य बोलत आहे. (२) गणना १२:१-८. अहरोन व मिर्याम मोशेचा हेवा करीत असत्यामुळे त्यांनी देवाकरिता मध्यरथ होण्याची इच्छा बाळगली जेणेकरून त्यांना मोशेची जागा घेता याची. परंतु देवाने दारखवून दिले की तो शेत मोशेसोबत बोलेल. देवाने दारखवून दिले की ज्यांना देवाने संदेष्टे म्हणून निवडले आहे त्यांच्यासोबत देव स्वप्नाद्वारे व दर्शनाद्वारे बोलेल. संदेष्टा या शब्दाचा अर्थ स्पष्ट आहे. (३) अनुवाद १८:९-२२. मोशेच्या मरणापूर्वी संदेष्टचांना एक जाहीरात देण्यात आली. या वचनांवरुन स्पष्ट होते की संदेष्टा त्याला देवाने प्रकट केलेला संदेश लोकांना सांगतो.^{३२}

त्यांचा संदेश: देवाचा वकता या नात्याने संदेष्टचाचे मुलभूत कर्तव्य हे आहे की त्याने लोकांना देव सांगत असलेला संदेश संगाता. हा संदेश लोकांमधील वर्तमान रिश्तेतिष्ठरी देखील असू शकतो. भविष्यात घडण्याच्या घटना देव संदेष्टचांद्वारे सांगतो तेत्हा त्यास भविष्य म्हणावे. वर्तमान रिश्तेतिष्ठरी देवाच्या संदेशात देवाची इच्छा देव प्रकट करितो. या संदेशात लोकांनी ताकाळ करातराचे आज्ञापालन असते. भविष्यवाणीच्या संदेशात देवाची योजना सांगण्यात येते. ही भविष्यवाणी देवाच्या अभिवचनाद्वारे लोकांना धीर किंवा प्रोत्याहन देण्याकरिता असते किंवा ओढवण्याच्या न्यायातिष्ठरी ताकीद असते. देवाद्वारे मिळालेल्या भविष्यवाणीचा संदेश संदेष्टे लोकांना सांगतात; परंतु, ही भविष्यवाणी संदेष्टचांच्या संदेशावा लहान भाग असते. संदेष्टा हा देवाने निवडलेला वकता असतो, त्याला देवाचा संदेश प्राप्त होतो व तो संदेश लोकांना मुख्याद्वारे, किंवा लिखीत स्वरूपात सांगतो. या कारणास्तव संदेष्टचाचे एकमेव सुत्र पुढीलप्रमाणे, “प्रश्नु परमेश्वर म्हणतो”.

जुन्या करारात देवाच्या वकत्यांचा संदेश तीन स्वरूपात बघण्यास मिळतो.

पहिले स्वरूप, ते राष्ट्राला मोशेचे नियम शिकवितात. त्यांचे होते की लोकांना ताकीद याची, पापाबद्दल यश्चात्ताप करण्यास सांगणे व न्यायाचे भरा घालावे. संदेष्टचांच्या इतर सेवेपेक्षा पापाबद्दल लोकांना पश्चात्ताप करण्यास सांगण्यात त्यांचा अधिक वेळ जात असे. जे लोक संदेष्टचाच्या ताकीदीकडे दुर्लक्ष करितील त्यांना देव शिक्षा करील अशी सूचना देव त्यांना देण्यास सांगत होता (योना ३:४).

दुसरे स्वरूप, ते पुढे ओढवण्याच्यान्याच्यातिष्ठरी, देवाच्या साहाय्यातिष्ठरी व मसीहा व त्याच्या राज्यातिष्ठरीच्या घटनांतिष्ठरी भविष्या सांगत असत. लोकांची उत्सुकता पूर्ण करण्याकरिता भविष्य सांगण्यात येत नसे तर देवाचे भविष्यातर नियंत्रण आहे हे दारखविण्याकरिता व प्रकटीकरण देण्याकरिता भविष्यवाणी करण्यात येत असे. खन्या संदेष्टचाच्याने केलेली भविष्यवाणी पुष्कलवेळा पूर्ण होत असतांना लोक पाहत असत. जर भविष्यवाणी पूर्ण झाली नाही तर संदेष्टचाच्याने यात्हेहे शब्द सांगितले नाही असे गृहीत धरण्यात येत असे (अनुवाद १८:२०-२२). १ शमुवेल ३:१९ मध्ये सांगितले आहे की देव शमुवेलासोबत होता व शमुवेलाद्वारे झालेली भविष्यवाणी कधीही तुकली नाही.

तिसरे स्वरूप, ते इसाएली लोकांवर पाहरेकच्यासारखे होते (राहेज्जेल ३:१७). सियोनेच्या तटावर देवाविरुद्ध केलेल्या बंडाविरुद्ध ताकीद देण्याकरिता यहेज्जेल पठारेकच्याप्रमाणे उआ झाला. परशरष्ट्रीयांसोबत राजनैतिक व सैन्यातिष्ठरीक व्यवहाराविरुद्ध त्याने ताकीद दिली. या व्यवहारामध्ये अशी जोखीम होती की देवाचे लोक मूर्तिपूजा करू लागतील, ते धार्मिक रुढीपरंपरेवर अधिक भरवंसा ठेवतील अशी भिती होती.

थेवटी, हे संदेष्टे देवाचा संदेश लोकांना सांगत असत. इस्साएल लोकांच्या धार्मिक व्यवस्थेत त्यांची प्रमुख भूमिका असे, त्याचे उच्च पद असे.^{३३}

चार मोठ्या संदेष्ट्यांमध्ये तुलना चार मोठ्या संदेष्ट्यांमध्ये तुलना^{३४}

चार मोठ्या संदेष्ट्यांमध्ये तुलना				
	यशया	यिर्म्या	यहेज्फेल	दानीएल
पुढील लोकांकरिता भविष्यताणी	यहूदातील यहूदी	बंदीवाजातील व यहूदातील यहूदी	बाबीलोनमध्ये बंदिस्त असलेले यहूदी	परशष्टांमध्ये व बाबीलोनमध्ये बंदिस्त असलेले यहूदी
पुढील लोकांविषयी:	यहूदा व यरुशलेम (यशया १:१; २:१)	यहूदा व राष्ट्रे (यिर्म्या १:५, ९-१०; २:१-२)	इस्साएलाचे संपूर्ण धरणे यहेज्फेल २:३-६; ३:४-१०, १७)	इस्साएल व परशष्टे (दानीएल २:३६-४३; ९)
पुढील राजाच्या कारकिर्दीत	उज्जीया, योथाम, आहाज, हिजकीया (यहूदाचे राजे)	योशीया, यहो, आहाज, यहोयाकीम, यहोयाखीन, सिदकिया (यहूदातील राजे)	सिदकिया (यहूदाचा राजा) नबुकदनेसर (बाबेलचा राजा)	यहोयाकीम, यहोयाखीन, सिदकिया (यहूदाचे राजे) नबुकदनेसर (बाबेलचा राजा)
तारीखः	ख्रिस्त पूर्व ७४०-६८०	ख्रिस्त पूर्व ६२७-५८५	ख्रिस्त पूर्व ५९२-५७०	ख्रिस्त पूर्व ६०५-५३६
ऐतिहासिक काळः	२ राजे १५:२१; २ इतिहास २६-३०	२ राजे २२-२५	दानीएल १-६	दानीएल १-६

जुन्या करारातील ख्रिस्ताच्या भविष्यवाणीची परत उजळणी^{३५}

आतापर्यंत आपल्या अभ्यासात आपण पाहिले की नियमशास्त्राने पुढील गोष्टीद्वारे ख्रिस्ताकरिता पाया घातला आहे: इस्साएल राष्ट्राच्या निवडीद्वारे (उत्पत्ती), मुक्तीद्वारे (निर्गम), पवित्रीकरणाद्वारे (लेतीय), दिशा टारखविण्याद्वारे (गणना) व मार्गदर्शनाद्वारे (अनुवाद). हे राष्ट्र देवाच्या वर्वनावे पालक आहे (रोम ३:१) व या राष्ट्रातील वंशामध्येव मसीहा जन्माणार (उत्पत्ती १२:१-३; रोम ९:४-५).

पुढे, डितिहासाच्या पुस्तकामध्ये इस्साएल राष्ट्राला वतनदत्त भूमी देण्याद्वारे ख्रिस्ताच्या आगमनाकरिता तयारी करण्यात आली आहे (यहोशता). नंतर इस्साएल राष्ट्रावर परशष्टांनी जुलुम केले. इस्साएल राष्ट्र अविष्वासूपणे वागल्यावरदेखील देवाने शास्ते उमे केले व राष्ट्रामध्ये विश्वास आढळला. रुथ, शौल राजाच्या कारकिर्दीत राष्ट्राची स्थापना झाली (१ शमुवेल), दावीद राजाच्या कारकिर्दीत राष्ट्राचा विस्तार झाला (२ शमुवेल). शतमोन राजाच्या कारकिर्दीत राष्ट्राला तैभव प्राप्त झाले (१ राजे १-१०). त्यानंतर राष्ट्राचे दहा उत्तर जातीमध्ये विभाजन झाले (१ राजे ११-२२) व यहूदा व बन्यामीन अशा दोन दक्षिण जातीमध्ये विभाजन झाले. दोन्ही राष्ट्रांना पाडाव सहन करावा लागला (२ डितिहास). अशूरी व बाबेल राष्ट्रांद्वारे बंदिवास सहन करावा लागला (२ राजे). परिणामी मंदिगला टंचाई सहन करावी लागली (२ डितिहास) व मंदीर पाडण्यात आले (२ डितिहास). तीर्देखील, देवाने अशिववन दिले होते व तो विश्वसनीय होता म्हणून मंदिर पुऱ्हा बांधण्यात आले (एजा) व राष्ट्राचा अंश पुऱ्हा उभारण्यात आला (नहेम्या). पुढे देवाने त्याच्या लोकांना सुरक्षित ठेवले (एस्तोर).

काच्याच्या पुस्तकामध्ये नेहमी ख्रिस्ताकरिता आतिमक प्रेरणा होती व नियमांच्या पुस्तकांद्वारे ख्रिस्ताकरिता नैतिक पाया घालण्यात आला. डितिहासाच्या पुस्तकामध्ये राष्ट्रीय व्यवस्थापन स्थापीत करण्यात आले.

संदेष्ट्यांच्या पुस्तकामध्ये ख्रिस्ताविषयी मोठी आशा आहे. गीसलरवे पुढीलप्रमाणे मत आहे.

प्राचीन संदेष्ट्यांनी (होशे, योएल, आमोस) मसीहाद्वारे राष्ट्राच्या पुनररस्थापनेवी अपेक्षा केली. यशया व मिखाने ख्रिस्ताच्या पृथ्वीवर येण्यामुळे राष्ट्राला तारण प्राप्त होईल असे भविष्य केले. परंतु, ओब्या, योना, नहूम, हब्बवकूक व सफन्या यांनी राष्ट्राला देवाविरुद्ध बंड करण्याविरुद्ध ताकीद दिली. विलापगीतामध्ये देवाविरुद्धाच्या बंडाकरिता विलाप करण्यात आला; परंतु, यिर्म्या ख्रिस्ताविषयीच्या कराराकडे दृष्टी लावतो. यहेज्फेल राष्ट्राच्या धार्मिक पुनरवसनाची अपेक्षा करतो तर दानीएल राष्ट्राच्या राजकीय पुनरवसनाची अपेक्षा करतो. बाबेलमधील बंदिवासानंतर हाज्जै व जरवर्या लोकांना धार्मिक पुनरवसनाविषयी ताकीद देतात व मलारवी सामाजिक व नैतिक पुनरवसनाविषयी ताकीद देतो. ते सर्व “न्यायत्वाचा सूर्य उदय पावण्याची, त्याच्या पंखाच्या ठारी आरोग्य असण्याची...” वाट पाहत होते (मलारवी ४:२).^{३६}

यश्या (याव्हेद्वारे तारण)

लेखक व पुस्तकाचे नावः पुस्तक स्पष्टपणे सांगतो की आमोजाचा यश्या या पुस्तकाचा लेखक आहे. आमोज हा प्रतिष्ठित व एकमेव अशा यहूटी कुटुंबाचा प्रमुख होता. आहाज राजाच्या कारकिर्दीत देखील यश्या हा राजदरबारामध्ये प्रसिद्ध होता. तो आंतरराष्ट्रीय व्यवहारामध्ये सुशिक्षीत विद्यार्थी होता ज्याने अधिक काळ यरुशलेम शहरात घालविला. त्याचा संबंध राजधाण्याशी होता. त्या ठिकाणी परराष्ट्रीय घडामोर्डीविषयी सल्ला देत असे. जरी यश्याला देव चालवीत होता तरी त्याला बहुतेकवेळा लोक छसत असत, त्याची वेष्टा करीत असत कारण परराष्ट्रीय शक्तीसोबत तो तडजोड करीत नव्हता तर विरोध करीत होता (अशूरी किंवा मिसर राष्ट्रांसोबत). सहाय्या अद्यायामध्ये प्रभुने ताकीट दिल्याप्रमाणे लोकांचा नाश झाला कारण सरकारने व लोकांनी देवाच्या अभिव्यक्तींवर भरतसा ठेवण्याएवजी मनुष्याच्या राजनैतिक बाबींवर भरवंसा केला.

मनश्शेष्या कारकिर्दीमध्ये तो रक्तसाक्षी झाला आहे असे परंपरेनुसार मत आहे. त्याला करवतीने विरले (इंद्री ११:३७). यश्या ३७:३७-३८ मध्ये यश्या सन्हेरीबद्ध्या मृत्युचा वृत्तांत लिहितो म्हणून असे म्हणणे योव्या आहे की ख्रिस्तपूर्व ६८१ मध्ये सन्हेरीबद्ध्या मृत्यु झाला तेळ्हा यश्या जिवंत होता.^{३७}

यश्या हे नाव लेखकाच्या नावावरून या पुस्तकाला देण्यात आले. हे पुस्तक पवित्र आत्म्याच्या प्रेरणेने लिहिण्यात आले. यश्या या नावाचा इंद्री अर्थ “याव्हे तारणारा” होतो. हे नाव पुस्तकाच्या द्येवाच्या व विषयाच्या उत्तम सार आहे.

लिखानाची तारीखः हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ७४०-६८० मध्ये लिहिण्यात आले. यश्याने ख्रिस्त पूर्व ७४०-६८० पर्यंत दीर्घकालीन सेवा केली. उज्जीया राजाच्या कारकिर्दीच्या शेवटी यश्याची सेवा सुरु झाली (उज्जीया राजाची कारकीर्द ख्रिस्त पूर्व ७९०-७३९), योशामाच्या कारकिर्दीच्या वेळेस यश्याची सेवा होती (ख्रिस्त पूर्व ७३९-७३१), आहाजाच्या कारकिर्दीच्या समरी यश्याची सेवा होती (ख्रिस्त पूर्व ७१३-७१५), हिज्कीया राजाच्या कारकिर्दीच्या समरी यश्याची सेवा होती (ख्रिस्त पूर्व ७१५-६८६), परराष्ट्रीय राजसत्ताकाळाच्या दृष्टीने यश्याने तिगलाश-पेतोसरच्या कारकिर्दीपासून (ख्रिस्त पूर्व ७४५-७२५) ते अशूरी प्रांताच्या सन्हेरीबद्ध्या कारकिर्दीपर्यंत सेवा केली (ख्रिस्त पूर्व ७०५-६८१).

उद्देश व विषयः यश्याच्या नावाचा अर्थ पुस्तकाचे घेय सांगतो, “तारण याव्हेहे आहे”. “तारण” हा शब्द २६ वेळा यश्याच्या पुस्तकात आलेला आहे; परंतु, इतर संदेशांच्या पुस्तकांमध्ये मिळून एकूण ७ वेळा आलेला आहे. याच कारणास्तव यश्याला “सुवार्तिक संदेश” म्हटले आहे; कारण मसीहाच्या तारणाच्या व मुक्तीच्या विषयी तो अधिक सांगतो. जुन्या करारातील इतर पुस्तकापेक्षा यश्याच्या पुस्तकामध्ये मसीहाच्या सेवेविषयी अधिक सांगितले आहे.

काही प्रमाणात यश्यावे पुस्तक बायबलवा नमुना आहे. ज्याप्रमाणे बायबलमध्ये ६६ पुस्तके आहेत त्याचप्रमाणे यश्याच्या पुस्तकामध्ये ६६ अद्याय आहे. जुन्या करारातील ३९ पुस्तकांप्रमाणे यश्याच्या पुस्तकातील प्रथम ३९ अद्याय मसीहाच्या ऐण्यातिषयी सांगतात व नवीन करारातील २७ पुस्तकांप्रमाणे यश्याच्या पुढील २७ पुस्तकांमध्ये यश्याच्या सेवाकार्यातिषयी त त्याच्या राज्यातिषयी अधिक लिहिले आहे की तो प्रभुच्या दासाप्रमाणे सेवा करेल. प्रथम १-३९ अद्यायांमध्ये मानवाच्या तारणाच्या मोठ्या गरजेविषयी लिहिले आहे तर नंतरच्या ४०-६६ अद्यायांमध्ये मसीहाद्वारे मिळणाऱ्या तारणाच्या देवाच्या तरतुदीविषयी व त्याच्या राज्यातिषयी लिहिले आहे.

गुरुव्य लोकः या पुस्तकामध्ये यश्या नामक संदेशा प्रमुख पात्र आहे; परंतु, इस्याएलाच्या महान याव्हेवर पूर्ण प्रकाश टाकलेला आहे. तोच केवळ इस्याएलाचा पवित्र देव आहे. या पुस्तकाचे अति प्रमुख पात्र खुद देव आहे.

यश्याच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्तः यश्याच्या पुस्तकांमध्ये ख्रिस्तावे रूप इतक्या स्पष्टपणे व पूर्णपणे मांडले आहे जे इतर पुस्तकामध्ये मांडलेले नाही. यश्या मसीहाला सार्वभौमी रूपात प्रकट करितो (६:१). मसीहाचा जन्म व मानवता प्रकट करितो (७:१४; ९:६; ११:१). आत्म्याद्वारे त्याची सेवा प्रकट करितो (११:२), त्याचे दैती रूप प्रकट करितो (७:१४; ९:६). यश्या प्रकट करितो की मसीहा दावीदाच्या कुळात जन्म देणार (११:१), आपल्याठिकाणी तो मुक्तीकरिता खंडणी भर्जन देणार (५३), दासाच्या रूपात तारण आच्याची सेवा यश्याने प्रकट केली आहे (४९-५२).

तैर्यवितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. दोष व न्यायाची भविष्यवाणी (१:१-३९:८)

अ. यहूदाविरुद्ध भविष्यवाणी (१:१-१२:६)

१) यहूदाचा दोष (१:१-५:३०)

१:१-९

२:१२-२२

५:१-७

१:१०-१७

३:१-१२

५:८-३०

१:१८-३१

३:१३-२६

२:१-११

४:१-६

२) संदेश्चांची सेवा (६:१-१३)		
६:७	६:८-१३	
३) मरीहावे येणे (७:१-१२:६)		
७:१-९	८:९-२२	१०:२०-३४
७:१०-१६	९:१-७	११:१-१०
७:१७-२५	९:८-२१	११:११-१६
८:१-८	१०:१-१९	१२:१-६
ब. परराष्ट्रांविरुद्ध भविष्यताणी (१३:१-२३:१८)		
१) बाबेलविरुद्ध (१३:१-१४:२३)		
१३:१-५	१३:१७-२२	
१३:६-१६	१४:१-२३	
२) अशूरीविरुद्ध (१४:२४-२७)		
३) पलिष्त्यांविरुद्ध (१४:२८-३२)		
४) मवाब्यांविरुद्ध (१५:१-१६:१४)		
५) दिमिक्ष आणि सोबती असलेल्या इस्थाएलाविरुद्ध (१७:१-१४)		
६) इथोपियाविरुद्ध (१८:१-७)		
७) मिसराविरुद्ध (१९:१-२०:६)		
१९:१-१०	१९:११-२५	२०:१-६
८) बाबेलाविरुद्ध (२१:१-१०)		
९) इदोमाविरुद्ध (२१:११-१२)		
१०) अराबियाविरुद्ध (२१:१३-१७)		
११) यरुशलेमेविरुद्ध (२२:१-२५)		
१२) सोरविरुद्ध (२३:१-१८)		
क. प्रश्नाव्या दिवसाविषयी भविष्यताणी (२४:१-२७:१३)		
१) महासंकटाच्या काळाद्वारे न्याय (२४:१-२३)		
२) राज्याचा विजय व आशीर्वाद (२५:१-२७:१३)		
२५:१-१२	२६:११-२१	
२६:१-१०	२७:१-१३	
ड. इस्याएल व यहूदाविरुद्ध भविष्यताणी (तुःखोदगार व आशीर्वाद) (२८:१-३५:१०)		
१) शोमरोनाविषयी तुःखोदगार (२८:१-२९)		
२८:१-१३	२८:१४-२९	
२) यहूदाविषयी तुःखोदगार (२९:१-३१:९)		
२९:१-८	२९:१७-२४	३०:१८-३३
२९:९-१६	३०:१-१७	३०:१-९
३) मरीठा व त्याच्या राज्याला बघणे (३२:१-२०)		
३२:१-८	३२:९-२०	
४) अशूरीविषयी तुःखोदगार (यरुशलेमेचा नाश करणारे) (३३:१-२४)		
३३:१-१२	३३:१३-२४	
५) राष्ट्रांविषयी तुःखोदगार (३४:१-१७)		
६) येणाऱ्या राज्याला बघणे (३५:१-१०)		
ड. सन्हेरीबाविरुद्ध भविष्यताणी (३६:१-३९:८)		
१) अशूरीपासून अपमान (३६:१-२२)		
२) देवावे सत्य ३७:१-७		
३) अशूरीपासून भय (३७:८-३५)		
३७:८-१३	३७:१४-२०	३७:२१-३५
४) अशूरीवर विजय (३७:३६-३८)		
५) हिंजकीयाचा आजार (३८:१-२२)		
६) हिंजकीयाची मूर्खता (३९:१-८)		
२. शांती व सांत्वनेविषयी भविष्यताणी (४०:१-६६:२४)		

अ. इस्याएलाच्या मुक्तीतिष्ठरी व देवाच्या मठानतेविषयी भविष्यताणी (४०:१-४८:२२)		
४०:१-२०	४३:८-१३	४५:८-२५
४०:२१-३१	४३:१४-२१	४६:१-१३
४१:१-२०	४३:२२-२८	४७:१-१५
४१:२१-२९	४४:१-८	४८:१-१६
४२:१-१३	४४:९-२०	४८:१७-२२
४२:१४-२५	४४:२१-२८	
४३:१-७	४५:१-७	
ब. इस्याएलाच्या मुक्तीदात्यातिष्ठरी भविष्यताणी व दुःखसहन करणाऱ्या दासावे तारण (४९:१-५७:२१)		
४९:१-१३	५२:१-१५	५६:१-१२
४९:१४-२६	५३:१-१२	५७:१-२१
५०:१-१३	५४:१-१७	
५१:१-२३	५५:१-१३	
क. इस्याएलाच्या तैभाती भविष्यातिष्ठरी भविष्यताणी: शांतीतिष्ठरी देवाची योजना (५८:१-६६:२४)		
५८:१-१२	६१:१-११	६५:१-१६
५८:१३-१४	६२:१-१२	६५:१७-२५
५९:१-८	६३:१-६	६६:१-२
५९:९-२१	६३:७-१४	६६:३-९
६०:१-१४	६३:१५-१९	६६:१०-२४
६०:१५-२२	६४:१-१२	

रिंमया (पाप व न्यायाविरुद्ध ताकीट)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: यश्रयाप्रमाणेच या पुस्तकाचे नाव देखील लेखकाच्या नावाने आहे. रिंमया हा हिल्कीयाचा पुत्र, बन्यामिनाच्या श्रूमीतील अनाशोथ शहरातील हिल्कीया ठा याजक होता (१:१). रिंमयाने आपली भविष्यताणी बालखाला समर्पित केली. बालख ठा यश्रयाचा सहकारी होता. रिंमयाला “रडणारा संदेष्टा” म्हटले आहे (९:१; १३:१७). त्याला “एकटा संदेष्टा” देखील म्हटले आहे कारण त्याने लग्न करू नये अशी त्याला आज्ञा होती (१६:२). तो अनमान करणारा संदेष्टा होता (१:६) परंतु, विरोधात, मार व तुरुंगवास सहन करून देखील त्याने तिळतासूपणे यहूद्याच्या दक्षिण राज्यात देवाच्या न्यायाची घोषणा केली (११:१८-२३; १२:६; १८:८; २०:१-३; २६:१-२४; ३७:११-३८:२८).

लेखक रिंमयाच्या नावानेच पुस्तकाचे नाव आहे. रिंमया या नावाचा अर्थ “याहे स्थापन करितो” असा होतो.

लिखानाची तारीख: हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ६२७-५८५ मध्ये लिहिण्यात आले. सफन्या, हबवकूक, टानीएल व यहेजकेल ज्या काळात होते त्याच काळात रिंमया होता. भविष्यताणीची त्याची सेवा ख्रिस्त पूर्व ६२६ मध्ये सुरु झाली त ख्रिस्त पूर्व ५८६ मध्ये संपली. सफन्याच्या सेतेनंतर लगेच रिंमयाची सेवा सुरु झाली. यहेजकेलांने बाबेलमध्ये ख्रिस्तपूर्व ५९३ मध्ये आपली सेवा सुरु केल्यानुसारे तो देखील यरुशलेममध्ये मोठा भविष्यादवता झाला. रिंमयाचा मृत्यु कसा व केढा झाला हे माहीत नाही; परंतु, यहूदी परंपरेचे मत आहे की तो मिस्रात राहत असतांना त्याला जिवे मारण्यात आले (इब्री ११:३७).

उद्देश व विषय: या पुस्तकाचे दोन प्रमुख उद्देश आहेत. १. पापाविरुद्ध लोकांना देवाच्या न्यायातिष्ठरी ताकीट देणे (२) जर राष्ट्राने खन्या रीतीने पश्चात्ताप केला तर देव पुनरवसन करील असा आशेवा संदेश देणे

मुख्य लोक: संपूर्ण पुस्तकामध्ये रिंमया प्रमुख पात्र आहे. ह्यात त्याने संदेश दिले, तोंड देण्यास उश्च झाला व त्याने छळ सहन केले.

रिंमयाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: रिंमयाच्या पुस्तकामध्ये ख्रिस्ताचे अनेक प्रतिलिप बघण्यास मिळतात. या पुस्तकात ख्रिस्त जिवंत पाण्याच्या झन्याच्या रूपात दिसतो (२:१३; योहान ४:१४). गिलदात येथील मलमाच्या रूपात ख्रिस्त प्रकट होतो (८:२२), ख्रिस्त उत्तम मेंढपाळाच्या रूपात प्रकट होतो (२३:४), ख्रिस्त धार्मिक अंकुराच्या रूपात दिसतो (२३:५), ख्रिस्त धार्मिकांचा प्रश्न म्हणून प्रकट झाला आहे (२३:६), नवीन करार स्थापन करणाऱ्याच्या रूपात ख्रिस्त प्रकट झाला आहे (३१:३१-३४).

रिंमयाच्या पुस्तकातील इतर भविष्यताणी मसीहातिष्ठरी आहे. यहोयाखीनवरील शाप म्हणजे कोणताही शारीरिक वंश राजासनावर यशस्वी होणार नाही (२२:२८-३०) मततय १:१-१७ मध्ये ख्रिस्ताची वंशावली दिली आहे जी शतमोन व रहाबामापासून येशूचा नैतिक पिता योसेफापर्यंत आहे (योसेफ ह्या येशूचा शारीरिक पिता नाही). योसेफाचा कोणताही पुत्र दाविदाच्या सिंहासनावर बसू शकणार नव्हता, कारण तो यहोयाखीनवरील शापामध्ये होता. लूक ३:२३-३८ मध्ये ख्रिस्ताची जी वंशावली दिली आहे ती नाथानाचा पुत्र दाविदाच्या पासून सुरु होऊन मरीयेपर्यंत आहे (लूक ३:३१). ह्या वंशावलीवर शाप नाही. धार्मिक शाखा खरोखवर दावीदाच्या सिंहासनावरून राज्य करील.^{३४}

વैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेखा

१. यिर्मयाला पावरण व सेवा (१:१-१९)

- अ. पावरण (१:१-१०)
- ब. पावरणाची खात्री (१:११-१९)

२. यहूदाविषयी भविष्यवाणी (२:१-४५:५)

- अ. यहूदाचा दोष (२:१-२५:३८)

- १) यहूदाचे स्वेच्छिक पाप (२:१-३:५)
- २) यहूदाला शिक्षा (३:६-६:३०)

३:६-१०	४:१९-३१	६:१-२१
३:११-२५	५:१-१३	६:२२-३०
४:१-१८	५:१४-३१	

- ३) यहूदाचा खोटा धर्म (७:१-१०:२५)

७:१-३४	९:१-२६
८:१-२२	१०:१-२

- ४) यहूदाचे देवात्या करारास मोडणे (११:१-१३:२७)

११:१-१७	१२:१७-६	१३:१-११
११:१८-२३	१२:७-१७	१३:१२-२७

- ५) यहूदातर येणारा शाप (१४:१-१५:९)

१४:१-१२	१४:१३-२२	१५:१-९
---------	----------	--------

- ६) यहूदात्या संदेश्याची पुनर्जनियुक्ती (१५:१०-१६:१३)

१५:१०-२०	१६:१-१३
----------	---------

- ७) यहूदाचे पाप (१६:१४-१७:२७)

१६:१४-२१	१७:१-१८	१७:१९-२७
----------	---------	----------

- ८) यहूदा आणि सर्वसामर्थी कुंभार (१८:१-२३)

- ९) तुल्लेत्या आंडचाप्रमाणे यहूदा (१९:१-२०:१८)

१९:१-१५	२०:१-६
---------	--------

- १०) यहूदाचे राजे (२१:१-२३:८)

२१:१-१४	२२:१३-३०
२२:१-१२	२३:१-८

- ११) यहूदाचे खोटे संदेश्ये (२३:९-४०)

- १२) यहूदाचा बंदिवास (२४:१-२५:३८)

२४:१-१०	२५:१२-३१
२५:१-११	२५:३२-३८

- ब. यिर्मयाता संघर्ष (२६:१-२९:३२)

- १) यिर्मयात्या सेतेप्रती यहूदाती प्रतिक्रिया (२६:१-२९:३२)

२६:१-६	२६:७-१५	२६:१६-२४
--------	---------	----------

- २) यहूदाला यिर्मयाता सल्ला: नव्यखदगेस्सराला समर्पित होणे (२७:१-२९:३२)

२७:१-२२	२८:१-१७	२९:१-३२
---------	---------	---------

- क. यहूदाती पुनर्शायनेवी आशा (३०:१-३३:२६)

३०:१-१७	३१:२७-४०	३३:१-१३
३०:१८-२४	३२:१-१५	३३:१४-२६
३१:१-२६	३२:१६-४४	

- ड. यरुशलेमेत्या पाडावापूर्वीत्या घटना (३४:१-३८:२८)

३४:१-२२	३६:२०-२६	३८:१-१६
३५:१-११	३६:२७-३२	३८:१७-२८
३५:१२-१९	३७:१-१०	
३६:१-१९	३७:११-२१	

- इ. यरुशलेमेत्या पाडात (३९:१-१८)

३९:१-१०	३९:११-१८
---------	----------

फ. यरुशलेमेच्या पाडावानंतरच्या घटना (४०:१-४५:५)		
४०:१-१६	४२:१-२२	४४:२०-३०
४१:१-१०	४३:१-१३	४५:१-५
४१:११-१८	४४:१-१९	
३. परराष्ट्रीयांकरिता भविष्यवाण्या (४६:१-५१:६४)		
अ. मिसराविरुद्ध भविष्यवाणी (४६:१-२८)		
ब. पलिश्त्याविरुद्ध भविष्यवाणी (४७:१-७)		
क. मवाबाविरुद्ध भविष्यवाणी (४८:१-४७)		
ड. अम्मोन्याविरुद्ध भविष्यवाणी (४९:१-६)		
इ. अदोमाविरुद्ध भविष्यवाणी (४९:७-२२)		
फ. दिमिष्काविरुद्ध भविष्यवाणी (४९:२३-२७)		
ग. अराबियाविरुद्ध भविष्यवाणी (४९:२८-३३)		
ह. एलामाविरुद्ध भविष्यवाणी (४९:३४-३९)		
ज. बाबेलाविरुद्ध भविष्यवाणी (५०:१-५१:६४)		
५०:१-२०	५०:४१-४६	५१:२७-४७
५०:२१-३२	५१:१-१०	५१:४५-५८
५०:३३-४०	५१:११-२६	५१:५९-६४
४. ऐतिहासिक पुरखणी (५२:१-३४)		
अ. यरुशलेमेतिषयी शाकीत (५२:१-२३)		
ब. विशिष्ट लोकांतिषयी शाकीत (५२:२४-३४)		

विलापगीत (आशूर्ची नटी)

लेखक व पुस्तकावे नाव: पुस्तकामध्ये लेखकावे नाव दिलेले नाही; परंतु, दोन घटनांवरून कळते की रिम्या या पुस्तकावा लेखक आहे.

या पुस्तकावे शिरक “कसे” आहे. हा शब्द वर्वन १:१, २:१ व ४:१ मध्ये प्रामुख्याने आढळतो. या पुस्तकाच्या विषयामुळे यहूदी परंपरेनुसार ह्याला विलापगीत असे नाव देण्यात आले आहे.

लिखानाची तारीख: हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ५८६ किंवा ५८५ मध्ये लिहिण्यात आले. ५८६ मध्ये यरुशलेमेच्या नाशानंतर लगेच हे पुस्तक लिहिण्यात आल्यामुळे दाट शक्याता अशी आहे की हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ५८६ मध्ये लिहिण्यात आले. विलापगीताच्या पुस्तकामधील वित्रान्मक ख्यात लिखाणावरून लक्षात येते की हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ५८६ किंवा ५८५ मध्ये लिहिण्यात आले.

उद्देश व विषय: या पुस्तकावा प्रमुख उद्देश हा की यहूदाच्या दक्षिण राज्याच्या पापामुळे त्यावा जो पाडाव झाला व त्यावर जे दुःख ओढवले त्याकरिता रडणे किंवा विलाप करणे होय. या पुस्तकामध्ये यरुशलेमेचा व मंदिराचा नाश नमूद केला आहे. देवाने वर्वन दिले होते की यहूदाच्या पापाबद्दल यहूदाला शिक्षा होईल. या पुस्तकावा दुसरा उद्देश हा की पापाबद्दल देव न्याय करितो. यामुळे संदेश्या राष्ट्राला जाहीर करतो की देव त्यांच्याप्रती वागणुकीत न्यायी व नीतिमान आहे. लोकांनी देवाची दया मिळवावी.

रिम्या संदेश्याच्या सेतेवा वाटा बघाऱ्याचा असल्यास रिम्या व विलापगीत या दोन पुस्तकांची तुलना बघा.

रिम्या (ताकीठ)	पाडाव व यरुशलेमेची	विलापगीत (शोक)
पुढे बघणे	उजाडता	मागे पाहणे

मुख्य लोक: रिम्या

विलापगीताच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: विलापगीतामध्ये दोन प्रकारे ख्रिस्तावे रूप दिसते. त्यात मानव रूपात ख्रिस्तावा शोक दिसतो, ज्याला दुःखातून जावे लागत आहे व श्रुत्या सामना करावा लागत आहे (१:१२; २:१५-१६; ३:१४, १९, ३०). (२) जेव्हा रिम्या यरुशलेमेच्या नाशाकरिता रडला तेव्हा ख्रिस्तावे प्रतिरूप दिसले की ख्रिस्त यरुशलेमेकरिता रडत आहे (मत्त्य २३:३७-३८).^{३९}

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. यरुशलेमेवा नाशा (१:१-२२)
  - अ. संदेष्टचावा विलाप (१:१-११)
  - ब. यरुशलेम शहरावा विलाप (१:१२-२२)
२. देवाच्या लोकांविघ्न देवाचा क्रोध (२:१-२२)
  - अ. देवाचा राग (२:१-१०)
  - ब. लेखकाचा विलाप (२:११-२२)
३. समस्येतील संदेष्टा (३:१-६६)
  - अ. त्याचा विलाप (३:१-१८)
  - ब. त्याची आशा (३:१९-४२)
  - क. त्याचे दुःख (३:४३-५४)
  - ड. त्याची प्रार्थना (३:५५-६६)
४. यरुशलेमेच्या लोकांचा पराभव (४:१-२२)
  - अ. शहराच्या सभोवतालचा सैन्याचा वेळा (४:१-१२)
  - ब. सैन्याच्या वेळ्यामागील कारणे (४:१३-२०)
  - क. भविष्याविषयी आशा (४:२१-२२)
५. पुनः स्थापनेसाठी प्रार्थना (५:१-२२)
  - अ. कबूली (५:१-१८)
  - ब. विनंती (५:१९-२२)

यहेजकेल (त्यांना कळेल की मी याव्हे आहे)

लेण्ठक व पुस्तकाचे नाव: या पुस्तकाचा लेखक बूजीचा पुत्र यहेजकेल याजक आहे. तो बाबेलमध्ये उपरी असतांना त्याला संदेष्टा होण्याविषयी पाचारण प्राप्त झाले (१:१-३). संदेष्टचाच्या त्याच्या सेवेत मंदिराप्रती, याजकपणाप्रती, अर्षणांग्रती व देवाच्या गौरवाप्रती दैवी दृष्टीकोण दिसून येतो. यहेजकेलाविषयी जी माहिती आपल्याला प्राप्त होते ती यहेजकेलाच्या पुस्तकातूनच प्राप्त होते. तो विवाहित होता (२४:१५-१८), तो खवतःच्या घरात राहत होता (३:२४; ८:१), त्याच्यासोबत जे उपरी होते ते देखील खवतंत्र झाले.

यशया व रिर्मायप्रमाणेच यहेजकेल पुस्तकाचे नाव देखील लेखकाच्या नावानेच देण्यात आले आहे. यहेजकेल या नावाचा अर्थ “देव सामर्थ्य देतो” असा होतो किंवा “देवाने सामर्थ्य दिलेला” असा होतो.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ५९३-५७१. यहेजकेलाच्या पुस्तकामध्ये अनेक तारणा आहेत जेणेकरून आपण त्या अघूकपो विचारात घ्याऱ्या. १३ तारखांपैकी १२ तारख्या तो समय दारखवितात ज्या समरी प्रभुचे वचन यहेजकेलाला प्राप्त झाले. १३ पैकी १ तारीख निरोप देणाऱ्या त्या लोकांच्या आगमनाची आहे ज्यांनी यरुशलेमेच्या पाडावाची वार्ता सांगितली (३३:२१). यहेजकेलाला ख्रिस्तपूर्व जुलै ५९३ मध्ये संदेष्टा होण्याकरिता पाचारण झाले. त्यापुढे त्याने २२ वर्ष सेवाकार्य केले. त्याला देवापासून शेवटले वचन ख्रिस्त पूर्व ५७१ मध्ये मिळाले.

उद्देश व विषय: इस्याएलाच्या पापाबद्दल दोष देणे यहेजकेल पुस्तकाचा उद्देश आहे (१-३२). त्याच्यप्रमाणे देव भविष्यात काय करणार याविषयी सांतवना देणे हा देखील उद्देश आहे (३३:४८).

मुख्य लोक: बूजीचा पुत्र यहेजकेल याजक ज्याला बाबेलच्या दास्यानंतर व पूर्वी इस्याएलाचा संदेष्टा होण्याकरिता पाचारण करण्यात आले.

यहेजकेलाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: ख्रिस्त, मसीहा गंधसरुच्या डहाळीप्रमाणे आहे जी एका मोठ्या उंच पर्वतावर लावल्या गेली (१७:२३-२४). अशाचप्रकारच्या डहाळीचे वित्र यशयामध्ये आढळते (११:१), रिर्मायामध्ये (२३:५; ३३:१५) व जरखन्यामध्ये (३:८; ६:१२). यहेजकेल मसीहाविषयी सांगतो की त्यालाच राज्य करण्याचा अधिकार आहे कारण तो राजा आहे (२१:२६-२७) व तो खन्या मेंढपाठाप्रमाणे सेवा करील (३४:११-३१).

વैयक्तिक અભ્યાસાકરિતા: રૂપરેષા

૧. યહેજકેલાવી સેવા વ ત્યાલા ઝાલેલે પાવારણ (૧:૧-૩:૨૭)			
અ. યહેજકેલ દેવાચે ગૌરવ પાહતો (૧:૧-૨૮)	૧:૧-૨૧	૧:૨૨-૨૮	
બ. દેવાચ્યા તવનાચ્યા સેવેકરિતા યહેજકેલાવી નિયુક્તિ (૨:૧-૩:૨૭)	૨:૧-૧૦	૩:૧-૧૫	૩:૧૬-૨૭
૨. અલગલેમ વ યહૃદાવર સાંઘતકાત્મક ન્યાય (૪:૧-૨૪:૨૭)			
અ. ન્યાયાચ્યા યેણ્યાવિષયી ચાર વિનંતે (૪:૧-૫:૧૭)	૪:૧-૮	૪:૧-૧૭	૫:૧-૧૭
બ. યેણ્ણાચ્યા ન્યાયાવિષયી દોન સંદેશ (૬:૧-૭:૨૭)	૬:૧-૧૪	૭:૧-૧૯	૭:૨૦-૨૭
ક. ટૃષ્ટાંતાટારે ચાર આકિતે (૮:૧-૧૧:૨૫)	૮:૧-૧૮	૧૦:૧-૨૨	૧૧:૧૪-૨૫
	૧:૧-૧૧	૧૧:૧-૧૩	
ડ. કારણાંદ્રારે ન્યાયાવી ખાસી (૧૨:૧-૨૪:૨૭)	૧૨:૧-૨૮	૧૭:૧-૧૦	૨૧:૧૮-૩૨
	૧૩:૧-૨૩	૧૭:૧૧-૨૪	૨૨:૧-૩૧
	૧૪:૧-૧૧	૧૮:૧-૩૨	૨૩:૧-૨૧
	૧૪:૧૨-૨૩	૧૯:૧-૧૪	૨૩:૨૨-૪૯
	૧૫:૧-૮	૨૦:૧-૩૨	૨૪:૧-૧૪
	૧૬:૧-૫૯	૨૦:૩૩-૪૯	૨૪:૧૫-૨૭
	૧૬:૬૦-૬૩	૨૧:૧-૧૭	
૩. પરરાષ્ટ્રાવિરુદ્ધ ભવિષ્યવાણી (૨૫:૧-૩૨:૩૨)			
અ. અમ્મોન્યાવિરુદ્ધ (૨૫:૧-૭)			
બ. મવાબાવિરુદ્ધ (૨૫:૮-૧૧)			
ક. ઇદોમાવિરુદ્ધ (૨૫:૧૨-૧૪)			
ડ. પલિષ્ટ્યાવિરુદ્ધ (૨૫:૧૫-૧૭)			
૩. સોરવિરુદ્ધ (૨૬:૧-૨૮:૧૯)			
ફ. સિદોનાવિરુદ્ધ (૨૮:૨૦-૨૬)			
ગ. મિસરાવિરુદ્ધ (૨૯:૧-૩૨:૩૨)			
૨૯:૧-૨૧	૩૧:૧-૯	૩૨:૧૭-૩૨	
૩૦:૧-૧૯	૩૧:૧૦-૧૮		
૩૦:૨૦-૨૬	૩૨:૧-૧૬		
૪. ઇસાએલાચ્યા પુનઃસ્થાપનેવિષયી ભવિષ્યવાણી (૩૩:૧-૪૮:૩૫)			
અ. યાલગલેમયે શ્રૂમિત પરતણે (૩૩:૧-૩૯:૨૯)			
૩૩:૧-૨૦	૩૬:૧-૨૧	૩૭:૨૪-૨૮	
૩૩:૨૧-૩૩	૩૬:૨૨-૩૮	૩૮:૧-૨૩	
૩૪:૧-૧૦	૩૭:૧-૧૦	૩૯:૧-૨૪	
૩૪:૧૧-૩૧	૩૭:૧૧-૧૪	૩૯:૨૫-૨૯	
૩૫:૧-૧૫	૩૭:૧૫-૨૩		
બ. રાજ્યાત ઇસાએલાવી પુનઃસ્થાપના (૪૦:૧-૪૮:૩૫)			
૪૦:૧-૪	૪૪:૧-૧૪	૪૭:૧૩-૨૩	
૪૦:૫-૪૯	૪૪:૧૫-૨૧	૪૮:૧-૯	
૪૧:૧-૨૬	૪૫:૧-૬	૪૮:૧૦-૨૦	
૪૨:૧-૨૦	૪૫:૭-૨૬	૪૮:૨૧-૨૨	
૪૩:૧-૧૨	૪૬:૧-૧૮	૪૮:૨૩-૨૯	
૪૩:૧૩-૧૭	૪૬:૧૯-૨૪	૪૮:૩૦-૩૫	
૪૩:૧૮-૨૭	૪૭:૧-૧૨		

दानीएल

(इस्याएलाचे मुककामाचे ठिकाण)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: दानीएलाने स्वतः दावा केला आहे (१२:४) व “मी असा शब्दप्रयोग त्याने ७:२ व्या पुढे केला असल्यामुळे दानीएल ह्या भविष्याच्या पुस्तकाचा लेखक आहे. ख्रिस्तपूर्व ६०५ मध्ये नबुखदनेस्सर राजाने दानीएलाला त्याच्या तरणपणी बाबेलात बंदिवान करून नेले. नबुखदनेस्सराच्या व दारयावेश राजाच्या राजदरबारात त्याला उच्च पद मिळाले. जरी दानीएलाला संदेष्टचाची पदवी देण्यात आली नाही तरी ख्रिस्ताने त्याला संदेष्टा म्हटले (मतत्य २४:१५; मार्क १३:१४).

या पुस्तकाला लेखकाचे नाव देण्यात आले आहे. दानीएल म्हणजे “देव शास्ता आहे” किंवा “देव माझा न्यायाधीश आहे”.

लिखानाची तारीख: हे पुस्तक ख्रिस्तपूर्व ५३७ मध्ये लिहिण्यात आले. ख्रिस्तपूर्व ६०५ मध्ये जेव्हा दानीएलाला व त्याच्यासोबत इतर तरणांना बाबेलमध्ये बंदिस्त करून नेण्यात आले व नबुखदनेस्सराने नंतर यरूशलेमेतर स्वारी केली तेच्छा हे पुस्तक लिहिण्यात आले.

उद्देश व विषय: या पुस्तकाचा विषय देव सर्वसामर्थी एकमेव खरा जिवंत देव आहे, तो न्याय करितो व बंड करणाऱ्या जगाच्या शवतीचा नाश करितो. तो त्याच्यावर तिश्वास ठेवणाऱ्या लोकांना तिश्वासूपणे मुक्त करितो. उपरी असलेल्या यहूद्यांना धैर्य देण्याकरिता दानीएलाचे पुस्तक लिहिण्यात आले. या पुस्तकाद्वारे देवाची इस्याएलाकरिता सावंभौमी योजना प्रकट होते. ही योजना जगातील परशष्टीय शवतीच्या काळापूर्वीची व नंतरची आहे.

मुख्य लोक: दानीएल ज्याला तरणपणी बाबेलात बंदिवान करून नेले, त्याने राजादरबारात सेवा केली. तो परशष्टीय लोकांकरिता व यहूदी राष्ट्रांकरिता देवावा ववता झाला. दानीएलासोबत विशेष प्रशिक्षणाकरिता शुद्धक, मेशरव व अबेदनगो ह्यांची गिवड झाली. त्यांची पूर्वीची यहूदी नावे हनन्या, मिशाईल व अजन्या होती. ख्रिस्तपूर्व ६०५ मधील बाबेलचा राजा नबुखदनेस्सर देखील मुख्य पात्र आहे. दारयावेश राजा ज्याने बेलशस्सरवर विजय मिळविला; कोरेश जो परिष्याचा राजा होता, व मिखाईल मुख्य देवदूत ज्याने दहाच्या अध्यायामध्ये दानीएलाची सेवा केली.

दानीएलाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: दानीएलाच्या पुस्तकामध्ये येणाऱ्या मसीहाचे प्रतिलिप दिसते की त्याला वेगळे करण्यात येईल (९:२५-२६). ख्रिस्ताला मोठ्या धोंडेप्रमाणे प्रकट केले आहे जी जगातील राज्यांचा वुश करील (२:३४, ४५), मानव पुत्राच्या रूपात ख्रिस्त प्रकट आहे (७:१३), आणि आधुनिक दिवसांच्या रूपात (७:२२). दानीएल १०:५-९ मध्ये जे स्वप्न नमूद केले आहे ते ख्रिस्ताला प्रकट करिते प्रकटीकरण १:१२-१६).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. **दानीएलाचा वैयक्तिक इतिहास (१:१-२१)**
  - अ. त्याची बाबेलात हृष्पारी (१:१-७)
  - ब. बाबेलात त्याचा तिश्वासूपणा (१:८-१६)
  - क. बाबेलात त्याची र्घ्याती (१:१७-२१)

२. **परशष्टींसाठी संदेष्टीय योजना (२:१-७:२८)**

अ. मठान प्रतिमेये नबुखदनेस्सराचे स्वप्न (२:१-४९)	२:३६-३८	२:४४-४५
२:१-१८		
२:१९-३०	२:३९	२:४६-४९
२:३१-३५	२:४०-४३	
ब. तप्त श्रद्धी : तिश्वासाचा धडा (३:१-३०)	३:८-१८	३:१९-३०
३:१-७		
क. मठान झाडातिष्याची नबुखदनेस्सराला पडलेले स्वप्न (४:१-३७)	४:१९-२७	
४:१-३		
४:४-१८	४:२८-३७	
ड. बेलशस्सरची मेजवानी व शिंतीकरील लिखाण (५:१-३१)	५:१३-३१	
५:१-१२		
इ. दारयावेशाचे मूर्ख फर्मान किंवा दानीएल सिंहाच्या गुहेत (६:१-२८)	६:१६-२८	
६:१-१५		
फ. चार श्वापदांतिष्याची दानीएलाचे स्वप्न (७:१-२८)	७:१३-१४	
७:१-८		
७:९-१२	७:१५-२८	

३. इत्याएलासाठी संदेश्टीय योजना (८:१-१२:१३)

अ. एडका, बकरा आणि लहान शिंगाविषयी दानीएलाचे स्वप्ना (८:१-२७)	८:१५-१९	
८:१-८	८:१५-१९	
८:९-१४	८:२०-२७	
ब. वर्षाच्या सतर आठवड्याविषयी दानीएलाचे आकीत (९:१-२७)	९:२०-२३	९:२४-२७
९:१-१९	९:२०-२३	९:२४-२७
क. इत्याएलाच्या अविष्याविषयी दानीएलाचा संदेश्टीय दृष्टांत (१०:१-१२:१३)	११:१४-१९	११:४०-४५
१०:१-९	११:१४-१९	११:४०-४५
१०:१०-२१	११:२०-२८	१२:१-४
११:१-४	११:२९-३५	१२:५-१३
११:५-१३	११:३६-३९	

विभाग ५

लहान संदेष्ट

लहान संदेष्टे: “लहान संदेष्टे” हे सामान्य शिर्षक बासबलमधील या १२ पुस्तकांना दिले आहे. त्याचा शतकामध्ये हे शिर्षक लावण्यात आले. यशाया, यिर्मा, घेऊज्केल या मोठ्या संदेष्टचांच्या पुस्तकांपेक्षा ही १२ भविष्यताप्रीती पुस्तके लहान असल्यामुळे या पुस्तकांना हे नाव देण्यात आले. जुन्या व नव्या कराराच्या काळात जुन्या कराराला “नियमशास्र व संदेष्टे” म्हणत असत.

संदेष्टचांची सुरुवात: इस्याएली राष्ट्राकरिता देवाचा जो उद्देश होता तो पूर्ण करण्याकरिता संदेष्टचांची स्थापना करण्यात आली. इस्याएली राष्ट्राद्वारे इतर राष्ट्रे आशीर्वादित होणार होती. देवाने इस्याएली राष्ट्राला नियमशास्र दिले. देवाने त्यांना अभिवचन दिले की जर ते नियमांचे पालन करतील तर ते “त्याचे लोक होतील” याकरिता की इस्याएली राष्ट्र “याजकाचे राज्य होईल व पवित्र राष्ट्र होईल” (निर्गम १८:५-६; अनुवाद ४:६-८). जर इस्याएली राष्ट्राने इतर राष्ट्रांना अनुसरले व त्यांच्या माणग्ने घातू लागले तर देवाचा त्यांच्याकरिता उद्देश पूर्ण होणार नव्हता. मोशेच्या मरणापूर्वी वर्णनदत्त शुभित प्रवेश करण्याच्या तयारीकरिता इतर राष्ट्रांची अनैतिकता व अधार्मिक चालीरितीबद्दल देवाने मोशेद्वारे स्पष्टपणे दोष दिला जेणेकरून दैवी योजना पूर्ण होईल (अनुवाद १८:९-१४). देवाची इच्छा कशी कळेल? देवाच्या लोकांना देवाची इच्छा कळाती म्हणून खरा व नैतिक मार्ग अनुवाद १८:१५-२२ मध्ये नमूद केला आहे.

**तुज्ञा देव परमेश्वर तुड्यामधून म्हणजे तुड्या आळबंदांमधून माझ्यासारखा एक संदेष्टा तुड्याकरिता
उआ करील, त्याचे तुम्ही ऐका, होरेब डोंगरापाशी मंडळी जमली होती त्या दिवशी आपला देव परमेश्वर
ह्याच्यापाशी तू विनंती केली होती त्याप्रमाणे होईल, तू म्हणालास, माझा देव परमेश्वर ह्याची वाणी पुन्हा
माझ्या कानी न पडो, मोठा अग्नि पुन्हा माझ्या दृष्टीस न पडो, पडला तर मी मरेन. तेच्छा परमेश्वर
मला म्हणाला, हे लोक म्हणतात ते ठीक आहे. मी त्यांच्यासाठी त्यांच्या आळबंदातून तुड्यासारखा एक
संदेष्टा उआ करीन; त्याच्या मुख्यात मी आपली वरने घालीन आणि त्यांना ज्या आज्ञा मी देईन त्या
सगळच्या तो त्यांना निवेदन करील. तो माझ्या नावाने बोलेल ती वरने जो कोणी ऐकावयाचा नाही
त्याला मी जाब विवारीन, पण जो संदेष्टा उन्मत्त होऊन जे बोलावयाची आज्ञा मी त्याला दिली नाही ते
वरने माझ्या नावाने बोलेल तो संदेष्टा प्राणास मुक्तेल. अमुक वरने परमेश्वर बोलला नाही हे आम्ही
कशावरून ओळखावे असा विवार तुड्या मनात आला. तर कोणी संदेष्टा परमेश्वराच्या नावाने काही
बोलला आणि त्याप्रमाणे घडले नाही किंवा प्रत्ययास आले नाही तर परमेश्वरावे ते बोलणे नव्हते असे
समजावे. तो संदेष्टा उन्मत्त होऊन बोलला आहे; तू त्यांची भीती बाळगू नको.**

हे प्रकटीकरण संदेष्टचांच्या स्थापनेकरिता नियमशास्राचा मार्ग आहे. अब्राहामाशी केलेल्या करारामधील देवाचा उद्देश राष्ट्रांकरता पूर्ण ठावा म्हणून (उत्पत्ती १२:१-३) देवाने त्यांना विशिष्ट अभिवचने व ताकीदी दिल्या. ह्याचा उल्लेख अनुवाद २८-३० मध्ये आशीर्वाद व शापाच्या रूपात मांडण्यात आला आहे. (ह्यास पलिष्टचांशी केलेला करार देखील म्हटले आहे). आज्ञापालनाकरिता आशीर्वाद व अवजोकरिता शाप ठरविला होता. तर संदेष्टे या वित्रामध्ये कुठे शोभातात? ते येतील व म्हणतील, “तुम्ही आज्ञा मोडल्यामुळे करारातील शाप तुमच्यावर ओढवला आहे किंवा ओढविणार आहे.” दुसऱ्या शब्दांमध्ये अनुवाद २८-३० मध्ये देवाने जी ताकीद दिली त्याप्रमाणे झाले किंवा होणार. पाप व न्यायातिषयी संदेष्टचांची भविष्यताप्रीती या पाश्वर्भूमीच्या व जुन्या कराराच्या ज्ञानाच्या प्रकाशात बघावी.

संदेष्टचांनी केवळ ताकीदव दिल्या नाही तर तारणाच्या संदेशाची व प्रभुत्या भविष्यातील गौरवाची घोषणा केली. देवाचा उद्देश त्याच्या लोकांच्या जीतनामध्ये देवाच्या सार्वभौमी कराराद्वारे पूर्ण होणार होता. काही वेळा हे तारणाचे संदेश अशा घटनांच्या स्वरूपात मांडण्यात आले ज्यात संदेष्टचांनी खप्त वा दर्शन पाहिले (दानी॒एल ९:२४-२७ व ७० वा आठवडा). काही वेळा संदेष्टे त्या अभिवचनांची घोषणा ॥ करीत असत जी अभिवचन देवाने अब्राहामाला व दाविदाला दिली.

लहान संदेष्टचांचे शब्दशा: गुणधर्म: जेत्हा आपण सर्व संदेष्टचांचा अश्यास करतो तेच्छा आपल्याला दिसून येते की सर्वांनी सारखेच कार्य केले. (१) राष्ट्रांच्या पापाकरिता न्यायातिषयी ताकीद दिली (२) पापाचा खप्त अर्थ सांगितला (३) न्यायातिषयी खप्तपणे सांगितले (४) पश्चात्ताप करण्यास पाचारण दिले (५) भविष्यातील मुक्तीतिषयी अभिवचन दिले.

भविष्याच्या पुस्तकाची रूपेषा तयार करण्याकरिता विषयाची सुरुवात कुठे झाली व शेवट कुठे झाला हे लक्षात घ्यावे.^{५०} संदेष्टचांनी प्रस्तावनात्मक विधान केले, “असे प्रभु म्हणतो...” आणि शेवटी देखील ह्याच वाक्यप्रयोगाने समापन केले.

कालक्रमानुसार दृष्टीक्षेप:

दंग्रजी बायबलमधील लहान संदेश्चांचा क्रम

१. होशे	४. ओबद्या	७. नहूम	१०. हाब्जै
२. योएल	५. योना	८. हबवकूक	११. जरखन्या
३. आमोस	६. मिरवा	९. सफन्या	१२. मलारवी

हृषपारीनुसार त्याचे वर्गीकरण आणि इसाएलाचे व यहूदाचे राज्य

गट	पुस्तक	सरासरी तारीख (ख्रिस्त पूर्व)
हृषपारीपूर्वी: इसाएलाचे संदेश्चे	योना आमोस होशेया	७९३-७५३ ७६० ७५५-७१५
यहूदाचे संदेश्चे	ओबद्या योएल मिरवा नहूम सफन्या हबवकूक	७९३-७५३ ८३५-७९६ ७०० ६३३-६१२ ६३०-६२५ ६००
हृषपारीनंतर: परतलेल्या लोकांमधील संदेश्चे	हाब्जै जरखन्या मलारवी	५२० ५२०-५१८ ४५०-४००

होशेया ठिकणारी प्रीती)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: पहिल्या वर्चनामध्ये सांगितल्याप्रमाणे बैरीचा पुत्र होशेया या पुस्तकाचा लेखक आहे. तो गोमरचा पती होता (१:३). तो उत्तर इसाएलाचा नागरीक होता. कारण त्याला इसाएलाच्या उत्तर राज्याविषयी कळकळ होती. शोमरोनाच्या राजाला तो “आमचा राजा” म्हणत असे (७:५). होशेयाविषयी सर्व माहिती आपल्याला त्याच्याच पुस्तकातून मिळते.

या पुस्तकाचे नाव लेखकाच्या नावानेच आहे. उत्तर राज्याच्या शेवटल्या राजाचे नाव देखील होशिया होते. शिन्नता दर्शविण्याच्या उद्देश्याने बायबल नेहमी लहान संदेश्चाला होशेयाच्या नावाने संबोधिते. होशेया, यहोशवा व येशू ही तिनही नावे “होशेया” या इब्री शब्दापासून उत्पन्न झाली. या शब्दाचा अर्थ “तारण” असा होतो. यहोशवा व येशू या दोनही नावाचा अर्थ “याहे तारण आहे” असा होतो. देवाचा संदेश्चा या नात्याने होशेया शब्दाला तारण देण्याचा प्रस्ताव मांडो; परंतु, अत ही की राष्ट्राने मूर्तिपूजेपासून वळून प्रभुकडे यावे.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ७५५-७१५. वर्चन १:१ नुसार, होशेयाने यहूदाचे राजे उज्जीया (ख्रिस्त पूर्व ७६७-७३९), योथाम (ख्रिस्त पूर्व ७३९-७३१), आहाज (ख्रिस्त पूर्व ७३१-७१५) आणि हिजकीया (ख्रिस्त पूर्व ७१५-६८६) ह्यांच्या कारकिर्दीत सेवा केली. त्याने यराबाम २ (ख्रिस्त पूर्व ७८२-७५२) इसाएलाचा राजा ह्याच्या कारकीर्दीतही सेवा केली.

होशेयाने अनेक दशकांपर्यंत सेवा केली. यहूदाचा राजा उज्जीया राज्याच्या शेवटी होशीयाची सेवा सुरु झाली (ख्रिस्त पूर्व ७९०-७३९). त्यावप्रमाणे यराबाम ठा इसाएलाचा दुसरा राजा होता (ख्रिस्त पूर्व ७९३-७५३). या दोहांच्या राज्याच्या शेवटी होशेयाची सेवा सुरु झाली. यराबामाचे राज्य ख्रिस्तपूर्व ७१५ मध्ये सुरु झाले. त्याने त्याचे तडील आहाजायोबत मिळून राज्य केले. इसाएली लोक होशेयाचे प्रमुख प्रेक्षक असल्यामुळे चार यहूदाचे राजे त एकच इसाएली राजा बघून नवल वाटेल; परंतु, १:१ मध्ये असाव उल्लेख केलेला आहे. यराबामनंतर सहा इसाएली राजांना वगळण्यामागील नवकी कारण सांगता येणार नाही. ह्यात दावीदाच्या कुळातील राजांचा उल्लेख आहे (३:५). ही गोष्ट उत्तर प्रांतातील राजेशाहीच्या असिथरता व अनैवयतेच्या विपरीत आहे (७:३-७).^{४१}

यराबाम २ नंतर इसाएलाचे जे ६ राजे होऊन गेले त्यांना वगळण्यामागील एक कारण हे की ते जेबादचा मुलगा यराबाम १ च्या पापात सहभागी झाले. ज्याप्रकारे यहूदाच्या दक्षिण राज्यामध्ये चांगले राजे होते त्याप्रकारे इसाएलाच्या उत्तर राज्यामध्ये राज्य चालविण आरे चांगले राजे नाहते.

उद्देश व विषय: इसाएलाच्या सततच्या अविश्वासूपणात देखील देव इसाएलावर निरंतर प्रीती करीत राहतो हे दारखविण्याकरिता होशेयाचे पुस्तक लिहिण्यात आले. होशेयाच्या वैवाहिक अनुभवातून हे पुस्तक आपल्या दयालू व प्रेमज देवाचे अंतःकरण दारखवित की

देव त्याच्या ज्ञानाने त्याच्या लोकांना आशीर्वादित करू इच्छितो. हा उद्देश पूर्ण करण्याद्वारे होशेयाचा विषय उत्तर राज्यांविरुद्ध प्रबल साक्ष आहे कारण हे राज्य देवाच्या करारासांबंधी अविश्वास्य राहिले. या राज्याच्या नैतिक जीवनामध्ये सार्वजनिकपणे व वैयक्तिकपणे ब्रष्टाचार पसरलेला दिसतो. या राष्ट्रातील लोकांनी सहनशील व प्रेमल देवाकडे वळावे अशी संदेश्यांची झच्चा आहे व त्याकरिता तो प्रयत्न करितो. करारातील स्वतःची पन्ही व स्वतःची लेकरे ज्याप्रमाणे असतात त्याप्रमाणे इस्याएलावरील देवाचे प्रेम व्यवत करण्यात आले आहे.

मुख्य लोक: होशेया, गोमर आणि येहू, इस्याएलाचा राजा.

होशेयाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: होशेयाच्या पुस्तकामध्ये मरीहाला देवाच्या पुत्राच्या रूपात मांडले आहे (११:१; मत्त्य २:१५). त्याला देवाच्या लोकांचा एकमेव मुक्तीदाता म्हणून प्रकट केले (१३:४; योहान १४:६). आपल्या मरणाबद्दल खंडणी भरून देणाऱ्याच्या रूपात प्रकट केले आहे (१३:१४; १ करिथ १५:५५). ख्रिस्ताला आपल्यातर प्रीती करण्याच्या महान दग्धालू व्यवतीच्या रूपात प्रकट केले आहे (११:४), जे देवाकडे वळतात त्यांना ख्रिस्त बरे करितो (६:१).

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१)

२. होशेयाचा विवाह : इस्याएलाशी देवाच्या व्यवहाराचे वित्र (१:२-३:५)

अ. होशेयाच्या कुटुंबाचा संदेशीय स्वभाव (१:२-११)

१) होशेयाचा विवाह : इस्याएलाचा अविश्वासूपणा (१:२-५)

२) होशेयाची मुले : इस्याएलाचा न्याय (१:६-९)

३) इस्याएलाचे भविष्य : पुनःस्थापना (१:१०-११)

ब. शिक्षेतून पुनःस्थापना (२:१-२३)

१) इस्याएलाला देवाची शिक्षा (२:१-१३)

२) देव इस्याएलाची पुनःस्थापना करतो (२:१४-२३)

क. होशेयाचा विवाहाची पुनःस्थापना (३:१-५)

१) दैती आज्ञा (३:१)

२) होशेयाचा आज्ञाधारक प्रतिसाद (३:२-३)

३) उदाहरणाचे स्पष्टीकरण (३:४-५)

३. होशेयाचा संदेश: इस्याएलाचा न्याय व पुनःस्थापना (४:१-१४:१)

अ. इस्याएलाविरुद्ध देव (४:१-६:३)

१) इस्याएलाचे पाप उघड झाले (४:१-१९)

४:१-३

४:७-१०

४:१५-१९

४:४-६

४:११-१४

२) इस्याएलाचा न्याय घोषित झाला (५:१-१५)

५:१-७

५:८-१५

३) इस्याएलाच्या पुनःस्थापनेविषयी भविष्य (६:१-३)

ब. विस्तारीत इस्याएलाविरुद्ध देव (६:४-११:११)

१) इस्याएलाचा दोष व शिक्षा (६:४-८:१४)

६:४-११

७:८-१६

८:८-१४

७:१-७

८:१-७

२) इस्याएलाचा दोष व शिक्षेती परत घोषणा (९:१-११:७)

९:१-६

९:१५-१७

१०:११-१५

९:७-९

१०:१-२

११:१-४

९:१०-१४

१०:३-१०

११:५-७

३) देवाच्या करणेते नवीनीकरण (११:८-११)

क. इस्याएलाच्या समाप्तिविरुद्ध देव (११:१२-१४:१)

१) अंतीम दोषारोप (११:१२-१३:१६)

११:१२-१२:११

१३:१-३

१३:१-११

१२:१२-१४

१३:४-८

१३:१२-१६

२) अंतीम उपदेश (१४:१-९)

१४:१-३

१४:४-७

१४:८-९

योएल

(याव्हेचा दिवस येत आहे)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: वरन १:१ प्रमाणे या पुस्तकाचा लेखक योएल आहे. योएल नावाचा अर्थ “याव्हे देव आहे.” योएलाच्या संदेशाच्या दृष्टीत हे नाव योन्या आहे, जे देवाच्या सार्वभौमत्वावर जोर देते; तो ऐतिहासिक देव आहे व ही सर्व निर्मिती त्याची आहे आणि राष्ट्रे त्याच्या अधिकाराखाली व नियंत्रणाखाली आहेत. योएल पश्चात्याचा पुत्र आहे यांशिवाय आपल्याला दुसरी कोणतीच माहिती योएलाविषयी आढळत नाही (१:१).

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ८३५-७९६. पुस्तकामध्ये कोणत्या दुसऱ्या वेळेचा संदर्भ देऊन तारीख स्पष्ट केलेली नाही. आतील पुरावे जे आम्हाला आढळतात त्याची ज्ञात घटनांशी तुलना करून तारीख लक्षात घेतल्या गेली आहे. काही लोकांच्या मते हे पुस्तक ८३५-४०० मध्ये लिहिण्यात आले; परंतु, ही तारीख ठरविण्यामागील नवकी कारण सांगता येणार नाही. यामध्ये सोर, सिदोन, पलीषती, मिसर व इडोन नावाच्या शत्रुंचा उल्लेख आलेला असल्यामुळे हे पुस्तक ख्रिस्तपूर्व ८५३-७९६ मध्ये लिहिले आहे असे आपले मत आहे (३:४, १९). बाबेलमध्ये उपरी म्हणून जाण्यापूर्वी हे सर्व दक्षिण राज्यांचे शत्रु होते. हृषीपारीनंतर त्यांचे शत्रु अशूरी, बाबेल व पर्थिया झाले.

उद्देश व विषय: भविष्यातील याव्हेच्या दिवसामध्ये इस्याएलावर येणाऱ्या संकटाविषयी ताकीद देण्याकरिता योएलाने दुष्काळ व अकस्मात टोळांकडून होणाऱ्या नासाडीच्या घटनेचा उपयोग केला. काही क्षणामध्येच सर्व शेतांची व पिकांची नासाडी झाली. जर राष्ट्राने पश्चात्याप केला व ते प्रभुकडे वळले तर देव त्यांच्याशी समेट घडवून आणेल व त्यांना आशीर्वाद देईल. ही ताकीद योएलाच्या ऐतिहासिक दिवसामध्ये जेवढी खरी ठळ शकते तेवढीच भविष्यात केल्हाही खरी ठरणार.

योएलाने घोषीत केलेल्या आशीर्वादांच्या अभिवृत्तानाकरिता याहुदी लोकांना महारासंकटाच्या न्यायाच्या अनुभवातून जावे लागणार. मग त्यांना देवाच्या आत्म्याच्या वर्षावाचा अनुभव घडणार. या दोन मिश्रीत घटनानंतर ते लोक प्रभुकडे वळतील.

मुख्य लोक: योएल

योएलाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: योएलाच्या पुस्तकामध्ये ख्रिस्ताला पवित्र आत्मा देणाऱ्याच्या रूपात प्रकट केले आहे (२:२८; योहान १६:७-१५; प्रेषित १:८). या पुस्तकामध्ये ख्रिस्ताला राष्ट्रांचा न्याय करणाऱ्याच्या रूपात दाखविले आहे (३:२, १२). ख्रिस्ताला इस्याएलाचा दुर्ग व आश्रय म्हणून प्रकट केले आहे (३:१६).

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रभुचा ऐतिहासिक दिवस (१:१-२०)

अ. टोळांची ऐतिहासिक घटना (१:१-१२)

१:१-३

१:४-७

१:८-१२

ब. दुष्काळांची ऐतिहासिक घटना (१:१३-२०)

२. प्रभुच्या भविष्यावाणीचा दिवस (२:१-३:२१)

अ. देवाचा दिवस अगदी जतळ येऊन ठेपला (२:१-२७)

१) याहुदाच्या आक्रमणाविषयी आकीत (२:१-११)

२) याहुदाच्या तारणासाठी आवश्यक परिस्थिती (२:१२-२७)

२:१२-१७

२:१८-२०

२:२१-२७

ब. देवाचा अंतिम दिवस (२:२८-३:२१)

१) प्रभुच्या दिवसापूर्वी अंतिम घटना (२:२८-३२)

२) प्रभुच्या दिवसाच्या घटना (३:१-२१)

३:१-८

३:९-१७

३:१८-२१

आमोस

(शोषणाबद्दल न्याय)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: यशुया न्यायासंबोधील व्यक्ती होता व शिर्मिया याजक होता; परंतु, या पुस्तकाचा लेखक आमोस हा ग्रेडेरे चारणारा होता व उंबरे राखणारा होता (१:१; ७:१४). तो तकोता येथे राहणारा होता. तकोता बेथहलेमाच्या जवळ आहे व यरुशलेमेच्या दक्षिणेस दहा मैलांवर आहे. आमोस शेतकरी व ग्रेडेरे राखणारा असतांना सुद्धा देवाच्या वचनासोबत फार परीकीत होता.

आमोस हे नाव डब्री भाषेतील असून त्याचा अर्थ “ओऱे” किंवा “ओऱे वाणारा” असा होतो. त्याला जे ओऱे देण्यात आले त्यानुरूप साजेसे हे नाव आहे. आमोस जरी इसाएलाच्या उत्तर राज्यातून नसून यहूदाच्या दक्षिण राज्यामधून आला तरी त्याला उत्तर राज्याच्या अन्यायाविरुद्ध, खोटचा धार्मिकतेविरुद्ध, लोभाविरुद्ध व जगिक गौष्ठीविरुद्ध ताकीटीचा संदेश देण्याचे ओऱे देण्यात आले (यशया १:१).

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ७६० मध्ये हे पुस्तक लिहिण्यात आले. वर्ष १ नुसार आमोसे संगतो की त्याला उज्जीया त यराबामच्या काळात भविष्यताची करण्यास संगण्यात आले, “यहूदाचा राजा उज्जीया (ख्रिस्तपूर्व ७९०-७३९) व इसाएलाचा राजा योवाशाचा पुत्र यराबा (ख्रिस्तपूर्व ७९३-७५३) यांच्या काळी श्रुमीकंपापूर्वी दोन वर्षे” (१:१). आमोसने ख्रिस्तपूर्व ७६७-७५३ मध्ये भविष्यताची केली. आपल्याला हे देखील संगण्यात आले की त्याने श्रुमीकंपापूर्वी दोन वर्षे भविष्यताची केली. परंतु, या घटनेची अवूक तारीख संगता येणार नाही.

उद्देश व विषय: आमोसला जो दैवी संदेश देण्यात आला तो न्यायातिष्ठरी होता, तरीदेखील शेवटी त्यात आणेचे वर्णन होते. आमोसद्वारे देवाने ताकीट दिली की तिथ्याचा सार्वभौमी राज्य करण्यास एका सरदाराप्रमाणे त्याच्याविरुद्ध बंड करण्याचा राष्ट्रांचा न्याय करण्याकरिता घेईल. देवाच्या कराराविरुद्ध इसाएलाच्या ब्रष्टतेकरिता इसाएलाला शिक्षा होईल. यराबामच्या सतोरेवाली असलेल्या धनसंपन्न उत्तर राज्यांना पश्चात्ताप करण्यास संगण्याकरिता आमोसने प्रयत्न केले की जर ते पश्चात्ताप करतील तर न्यायापासून वाचतील. या पुस्तकामध्ये दुष्टतेविरुद्ध देवाचा द्वेष दिसतो करण देव पवित्र व न्यायी आहे; म्हणून तो इसाएली लोकांच्या पापाविरुद्ध वागणार करण तो त्यांच्या पापाबद्दल त्यांना शिक्षा न करता त्यांना जाऊ देणार नाही.

जरी देव राष्ट्राचा नाश करण्यार होता तरी इसाएली लोकांपैकी जे थोडे लोक पश्चात्ताप करतील त्यांना सुरक्षित ठेवणार होता आणि पुढे या शोडचा लोकांना करारबद्द आशीर्वाद देणार होता. नंतर, देव इतर राष्ट्रांना स्वतःकडे आणणार होता.

मुख्य लोक: आमोस; यहूदाचा राजा उज्जीया; इसाएलाचा राजा यराबाम.

आमोसच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: आमोस ख्रिस्ताला त्या व्यक्तीच्या रूपात मांडतो जो दाविदाचे राज्य घराणे परत रथापन करील (१:११). जो त्याच्या लोकांना परत एकवट करील (१:११-१५).

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना: लेखकाविषयी व ध्येयाविषयी (१:१-२)

२. आमोसाचे आठ न्याय (१:३-२:१६)

- अ. दिमिष्काविषयी (१:३-५)
- ब. पलिश्त्याविषयी (१:६-८)
- क. सोरविषयी (१:९-१०)
- ड. इटोमाविषयी (१:११-१२)
- इ. अम्मोन्याविषयी (१:१३-१५)
- फ. मवाबांविषयी (२:१-३)
- ग. यहूदाविषयी (२:४-५)
- ह. इसाएलाविषयी (२:६-१६)

३. आमोसाचे संदेश (३:१-६:१४)

- अ. इसाएलाचा अंत (३:१-१५)

३:१-८	३:९-१०	३:११-१५
-------	--------	---------

- ब. इसाएलाचे दुराघरण (४:१-१३)

४:१-३	४:४-५	४:६-१३
-------	-------	--------

- क. इसाएलावर शोकगीत (५:१-६:१४)

१) येणाच्या न्यायात इसाएलाचा नाश (५:१-१७)

५:१-३	५:८-९	५:१४-१५
-------	-------	---------

५:४-७	५:१०-१३	५:१६-१७
-------	---------	---------

२) धार्मिक लोकांची कानउघडणी (५:१८-२७)

५:१८-२०	५:२१-२४	५:२५-२७
---------	---------	---------

३) संपूर्ण राष्ट्राला कडक शब्दात ताकीट (६:१-१४)

६:१-३	६:८-११	५:२५-२७
-------	--------	---------

६:४-७	६:१२-१४
-------	---------

४. आमोसाचे पाव दृष्टांत (७:१-९:१०)
  - अ. गिळणाऱ्या टोळांचा दृष्टांत (७:१-३)
  - ब. अऱ्णीचा दृष्टांत (७:४-६)
  - क. ओळंब्याचा दृष्टांत (७:७-९)
  - ड. ऐतिहासिक मध्यांतर : बेशेलच्या याजकांचा तिरोद्य (७:१०-१७)
  - इ. उन्हाळच्याच्या पवत फळांच्या पाठीचा दृष्टांत (८:१-१४)
  - फ. देवाच्या न्यायाचा दृष्टांत (९:१-१०)

५. इसाएलाच्या पुनःस्थापनेची पाव आश्रिवचने (९:११-१५)

ओबद्या (काव्यात्मक न्याय)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: या पुस्तकाचा लेखक ओबद्या असून तो यहूदामधील अनोळखी संदेष्टा होता (१:१). त्याच्या नावाचा अर्थ “याठेहा सेतक किंवा उपासक” असा होतो.

जुन्या करारामध्ये अनेक लोकांचे नाव ओबद्या होते. दाविदाच्या सैन्यात ओबद्या नावाचा सरदार होता (१ इतिहास १२:९). आहाबाचा सेतक ज्याने देवाच्या संदेष्ट्याला लपविले त्याचे नाव देखील ओबद्या होते (१ राजे १८:३). योशीयाच्या दिवसांमधील लेतीचे नाव देखील ओबद्या होते (२ इतिहास ३४:१२). एजासोबत हृषीरीतून परतलेल्या पुढान्याचे नाव देखील ओबद्या होते (एजा ८:९). ओबद्याच्या नावातिकरी, कृतुंबातिकरी किंवा वडिलातिकरी कोणतीही माहिती उपलब्ध नाही. त्याच्या वडिलांचे नाव लिहिल्या गेले नसल्यामुळे आपण सांगू शकतो की तो राजघराण्यातील नव्हता किंवा याजकाच्या वंशातील नव्हता.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ८४० मध्ये हे पुस्तक लिहिण्यात आले. हे पुस्तक बायबलमधील सर्वात लहान पुस्तक आहे. यात केवळ २१ वर्षांचे आहेत. या पुस्तकाच्या लिखाणाची तारीख सांगणे कठींग आहे. आपला अंदाज आहे की हे पुस्तक ख्रिस्तपूर्व ८४० मध्ये लिहिण्यात आले कारण यात इदोमाविरुद्ध भविष्यताणी केली आहे. ही घटना यहोरामच्या कारकिर्दीत घडली. त्याने ख्रिस्तपूर्व ८४८-८४१ मध्ये राज्य केले (२ इतिहास २१:१६-१७).

उद्देश व विषय: गर्वानंतर पतन असते हे सत्य सांगणे या पुस्तकाचा उद्देश आहे. ओबद्याने जाहीर केले की इदोमावर न्याय ओढवेल कारण यरुशलेमेत घडत असलेल्या दुष्टाईविषयी इदोमाने गवाने आनंद केला.

मुख्य लोक: ओबद्या

ओबद्याच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: राष्ट्रांचा न्यायाधीश असा ख्रिस्त प्रकट होतो (१५-१६). इसाएलाचा तारणारा (१७-२०), राज्याचा मालक (२१).^{४२}

तैर्यवितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. इदोमाच्या न्यायाविषयी आकिते (१:१-९)
  - अ. न्यायाची खात्री (१:१-४)
  - ब. न्यायाची पूर्णता (१:५-९)
२. इदोमावर होणाऱ्या न्यायाचे कारण (१:१०-१४)
  - अ. बंधुवीतीची उणीतता (१:१०)
  - ब. उद्गृहित्या (१:११-१२)
  - क. आतातार्थीयणा (१:१३-१४)
३. न्यायाचा समय (१:१५)
४. न्यायाचे परिणाम (१:१६-१८)
५. इसाएलाची मुवक्ती (१:१९-२१)

योना (देवाच्या इच्छेपासून दूर पळणे)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: या पुस्तकाचा लेखक योना आहे. तो अमित्याचा पुत्र आहे जो इस्याएलाच्या उत्तरी राज्याच्या गालील प्रांतातून आलेला संदेष्टा आहे. वर्ण १:१ ह्या हाचा पुरावा आहे. या पुस्तकामध्ये स्थळांची व लोकांची नावे दिलेली आहेत. काही नावे इतर लिखाणातून मिळाली आहे (२ राजे १४:२५). नवीन करारामध्ये योनाविषयी येशूने दिलेली साक्षा आहे (मत्तय १२:४०). योना या नावाचा अर्थ “कबूतर” असा होतो.

लिखानाची तारीख: हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ७९३-७५३ मध्ये लिहिण्यात आले. २ राजे १४:२७ मध्ये योनाचा संबंध इस्याएलाचा राजा यराबाम २ च्या राज्याशी आहे (ख्रिस्त पूर्व ७९३-७५३). एलीशाच्या समयानंतर व आमोस व होशेयाच्या सेवाकार्याच्या समयापूर्वी योनाने सेवा केली.

उद्देश व विषय: योना आपल्याला दाखवून देतो की इतर जातीप्रती आपली अप्रेमल वृत्ती देवाची इच्छा पूर्ण करण्यामध्ये बाधा आणिते. योनाचे पुस्तक आपल्याला दाखविते की इब्री लोकांच्या देवाला संपूर्ण जगातील लोकांची काळजी आहे; कारण, जे लोक पश्चाताप करून देवाकडे वळातील त्यांचे तारण होईल. या पुस्तकात आपल्याला दिसते की इब्री लोकांचा देव सर्व निसर्गातर व मनुष्याच्या व्यवहारावर सार्वभौमी आहे.

मुख्य लोक: योना

योनाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: योनाच्या पुस्तकामध्ये ख्रिस्ताचे पुनरुत्थान प्रकट होते (मत्तय १२:४०). ख्रिस्ताला राष्ट्रांच्या संदेष्टचाच्या रूपात व तारणाच्याच्या रूपात प्रकट केले आहे. योनाच्या जीवनामध्ये ख्रिस्त तारणारा व प्रश्न असा प्रकट होतो (२:९).

तैर्यवितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. योनाचे पळून जाणे (१:१-१७)
  - अ. त्याच्या पळण्याचे कारण (१:१-२)
  - ब. त्याच्या पळण्याचा मार्ग (१:३)
  - क. त्याच्या पळण्याचे परिणाम (१:४-१७)
२. योनाची प्रार्थना (२:१-१०)
  - अ. त्याच्या प्रार्थनेचे वैशिष्ट (२:१-९)
  - ब. त्याच्या प्रार्थनेचे उत्तर (२:१०)
३. योनाचा संदेश (३:१-१०)
  - अ. संदेश घावा मठून देवाची आज्ञा (३:१-३)
  - ब. योनाच्या संदेशाचा विषय (३:४)
  - क. योनाच्या संदेशाचे परिणाम (३:५-१०)
४. योनाचे शिक्षणे (४:१-११)
  - अ. योनाची देवाकडे तकार (४:१-३)
  - ब. योनासाठी देवाचा अभ्यासक्रम (४:४-११)

मीर्खा (देवासारखा कोण आहे?)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: या पुस्तकाचा लेखक मीर्खा संदेष्टा आहे. या पुस्तकाला संदेष्टचाचेच नाव दिले आहे. लेखकाविषयी फर थोडी माहिती या पुस्तकामधून व रिम्या २६:१८ मधून मिळते. मिर्खा ह्या नावाचा अर्थ “याहेसारखा कोण” असा होतो. वर्ण ७:१८ मध्ये मीर्खा हे सत्य सांगण्याकरिता म्हणतो, “तुंजसमान देव कोण आहे?” रिम्याच्या दिवसांमध्ये तडील वर्ण मीर्खाच्या पुस्तकातील संदर्भ देत असत. राष्ट्रावरील न्यायाविषयीच्या रिम्याच्या संदेशाला दुजोरा देण्याकरिता त्यांनी मीर्खा ३:१२ या वर्चनाचा आधार घेतला (रिम्या २६:१८).

मीर्खा मोरष्टीचा रहिवासी होता (मीर्खा १:१; १:१४). हे गांव यहूदा प्रांतात असून यरुशलेमेच्या दक्षिणेस २५ मैलावर आहे. ते पलेशताईनातील गाढ शहराजवळ आहे. मोरष्टी हे गांव लॅचीसजवळ डोंगरांच्या पाराश्याशी सुपीक भूमिते आहे. हे आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे गाव होते.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ७०० मध्ये हे पुस्तक लिहिण्यात आले. पहिल्या वर्णनमध्ये मीर्खा आपल्याला सांगतो की त्याने योशामत्या काळामध्ये भविष्यताणी केली (ख्रिस्त पूर्व ७५०-७३२) त्याने आहाजात्या (ख्रिस्त पूर्व ७३६-७१६) व हिजकीयात्या (ख्रिस्तपूर्व ७१६-६७८) कारकिर्दीत्या काळात भविष्यताणी केली. मीर्खाने प्रमुखवत: यहूदाला संदेश दिला. परंतु, त्याने इस्माएलात्या उत्तरी राज्यालाही संदेश दिला व शोमरोजात्या पतनाविषयी शाकीत केले (१:६). ख्रिस्तपूर्व ७२२ मध्ये अशूरी मधील दास्यात्यापूर्वी त्याने वांगली सेवा केली, त्याने सरासरी ख्रिस्तपूर्व ७०० मध्ये येवा केली.

उद्देश व विषय: देवाने स्थापिलेल्या कराराप्रती इस्माएलाने आज्ञापालन केले तर त्यांना आशीर्वाद मिळाणार होता, त्याच कराराप्रमाणे वागण्यास लोक अपयशी झाले हे मीर्खाने दाखवून दिले (अनुवाद २८:१-१४). अवज्ञेबद्दल देवाने शाय ठरविला होता व शेवटी देव आज्ञा मोडण्याचांना वतनदत्त शुभीतून काढून देणार होता (अनुवाद २८:१५-६८). या प्रक्रियेत मीर्खाने यहूदाता अन्याय उघड केला व याल्हेचा न्याय त धार्मिकता घोषित केली. मीर्खाने दाखवून दिले की देव त्यांना शिरस लावीत आहे. याजक, संदेशे व शास्त्र्यांमधील लावलुवित व शोषणात्या पापांबद्दल मीर्खाने इस्माएलाला व यहूदाला दोष दिला. त्याने या लोकांच्या लबाडीबद्दल, गर्वाबद्दल व हिंसाचाराबद्दल त्यांना दोष दिला. देवाद्वारे राष्ट्राला लागत असलेली ही शिरस आपल्याला दाखविते की देव त्यांच्यावर प्रीती करतो व तो त्यांवे पुनर्वसन करणार.

मीर्खात्या तीन संदेशांमध्ये न्यायाचा विषय स्पष्टपणे दिसतो; परंतु, पुनःशापनेच्या सत्यावर देखील तो जोर देतो. त्यात्या प्रत्येक संदेशामध्ये अवशेषात्या तत्वाचा उल्लेख आहेच (मीर्खा २:१२; ४:७; ५:७-८; ७:१८). तो जाहीर करतो की भविष्यामध्ये याव्हे त्यात्या इस्माली लोकांना एकवट करील व येणाऱ्या मसीहात्या राज्यात पुनर्वसीत करील.

मीर्खात्या शेवटच्या भागामध्ये न्यायाशेवे दृश्य आढळते. देव आपल्या लोकांविरुद्ध वाढ घालतो. तो डोंगरांना व पर्वतांना न्याय करण्याकरिता एकत्रित करितो. लोकांनी मनापासून भवती करण्याएवेजी निरर्थक ऊढीपरंपरेचा मार्ग धरला कारण त्यांना वाटले की देवाची हीच अपेक्षा आहे. अप्रामाणिक वागणुकीना ज्ञाकण्यासाठी लोकांनी आपल्या दैनंदिन जीवनामध्ये देवात्या नीतीमूळ्य आदर्शाना सोडले. मानवाकडून देवाची काय अपेक्षा आहे जे जाणून घेण्यात ते अपयशी झालेत. केवळ एकच न्यायाची सुनावनी आहे: “दोष”.

पुस्तकात्या शेवटी आशा दिली आहे. जो देव न्याय करितो तोच देव आपली दया देखील दाखवितो. “तुजसमान देव कोण आहे? त्रू अद्यमार्ती द्वारा करितोस, आपल्या वतनात्या अवशेषाचे अपराध मागे टाकितोस, तो आपला राग सर्वकाळ मनात ठेवणार नाही, कारण त्याला दया करण्यात आनंद वाटतो” (७:१८). संदेश्टा म्हणतो, “मी तर परमेश्वराची मार्ग प्रतिक्षा करीन, मी आपल्या तारण करण्याच्या देवाची वाट पाहत राहील. माझा देव माझे ऐकेल” (७:७).^{४३}

मुख्य लोक: मीर्खा, योशाम, आहाज, हिजकीया

मीर्खात्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: मीर्खा ख्रिस्ताला याकोबात्या देवात्या रूपात सादर करितो (४:२). राष्ट्रांचा शास्ता म्हणून प्रकट करितो (४:३). भविष्य करितो की ख्रिस्त बेश्लहेमात राजा म्हणून जन्मेल (५:२; मत्त्य २:१-६). मसीहात्या जन्मात्या स्थलाबद्दल याजक व शास्त्र्यांना हेरोदाने प्रश्न केला तेह्या त्यांनी मीर्खा ५:२ चा संदर्भ दिला

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१)

२. पहिला संदेश: शोमरोन व यहूदात्या न्याय (१:१-२:१३)
  - अ. येणाऱ्या न्यायाचे भविष्य (१:२-७)
  - ब. लोकांसाठी विलाप (१:८-१६)
    - १) मीर्खात्या विलाप (१:८-९)
    - २) शोक करण्यासाठी मीर्खाचे लोकांना पावारण (१:१०-१६)
  - क. यहूदाचे पाप (२:१-११)
    - १) लोकाचे पाप (२:१-५)
    - २) खोटचा संदेश्टचाचे पाप (२:६-११)
  - ड. पुन्हा एकत्र येण्याचे भविष्य (२:१२-१३)

३. दुसरा संदेश: नाशानंतर मुक्ती (३:१-५:१५)

- अ. राष्ट्रांच्या पुढाऱ्यांचा न्याय (३:१-१२)
  - १) अधिकाऱ्यांचा न्याय (३:१-४)
  - २) खोटचा संदेश्टचांचा न्याय (३:५-८)
  - ३) सर्व सरल पुढाऱ्यांचा न्याय (३:९-१२)

- ब. राज्याचे आशीर्वाद राष्ट्रांसाठी (४:१-५:१५)
- १) राज्याची तैशिले (४:१-८)
  - २) राज्याच्या मार्गील घटना (४:९-५:१)
  - ३) राज्याचे राज्यकर्ते (५:२-१५)
४. तिसरा संदेशः पापसाठी दोषारोप व आशीर्वादाचे अभिवचन (६:१-७:२०)
- अ. देवाद्वारे दोष (६:१-५)
  - ब. राष्ट्रासाठी मीखाचा प्रतिसाद (६:६-८)
  - क. पापामुळे देवाता न्याय (६:९-१६)
  - १) पापे (६:९-१२)
  - २) दंड (६:१३-१६)
  - ड. देवाला मीखाची तिनंती (७:१-२०)
  - १) राष्ट्राच्या पापसंदर्भात मीखाचे दुःख (७:१-६)
  - २) मीखाचा देवावरील भरवंसा (७:७-१३)
  - ३) मीखाची प्रार्थना अशी की देव परत त्याच्या कळपाला सांभाळेल (७:१४)
  - ४) देवाचे त्याच्या लोकांना चमत्कारिक गोष्टी दाखविण्यातिषयी अभिवचन (७:१५-१७)
  - इ. देव एकमेव आहे अशी मीखाची खात्री (७:१८-२०)

नहूम (निनवेचा नाश)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: १:१ मध्ये सांगितल्याप्रमाणे हे नहूमला झालेल्या दृष्टांताचे पुस्तक आहे. नहूम एल्कोशकर होता, हे निनवेच्या भविष्यताणीचे पुस्तक आहे. नहूम नावाच्या या संदेश्याचातिषयी आपल्याला काहीव माहिती नाही. नहूम म्हणजे “सांतवन.” परंतु, त्याच्या संदेशामध्ये त्या दुष्ट अळशूरी लोकाचे सांतवन नाही ज्यांच्या अधिपत्याखाली निनवे होते. या पुस्तकामध्ये यहूदाचे सांतवन केले आहे. वर्हन १:१५ पाहिले असता हा संदेश्टा यहूदाचा असावा. एल्कोश हे शौगोलीक दृष्ट्या कोणत्या ठिकाणी आहे हे नवकी सांगता येणार नाही. अनेक विद्वानांचे मत आहे की हे शर्हर दक्षिण यहूदा प्रांतात होते.

इतर लहान संदेश्यांच्या पुस्तकांप्रमाणेत या पुस्तकाला देखील लेखकाचे नाव आहे.

लिखानाची तारीखः ख्रिस्त पूर्व ६६३-६१२ मध्ये हे पुस्तक लिहिण्यात आले. मिस्रात असलेल्या तिबसत्या पतनातिषयी नहूम बोलतो. ३:८-१० मध्ये हे पतन झाले होते. तिबसते पतन ख्रिस्तपूर्व ६६३ मध्ये झाले. नहूमच्या पुस्तकातील तीनही अध्यायांमध्ये निनवेच्या पतनातिषयी शाकीत केले आहे आणि हे पतन ख्रिस्तपूर्व ६१२ मध्ये झाले. नहूमने या काळाच्या शेवटी भविष्य केले; कारण तो सांगतो की निनवेचे पतन लगेतव होणार (२:१; ३:१४, १९). नहूमने योशीयाच्या कारकिर्दीत सेवा केली. त्याने सफळ्या व रिम्याच्या काळात सेवाकार्य केले.

उद्देश व विषयः निनवेचे पतन हा नहूमच्या पुस्तकाचा तिषया आहे. निनवेतील दुष्ट अळशूरी लोकांविरुद्ध देवाचा क्रोध पाहण्यास मिळतो. योनाची इच्छा होती की देव अळशूरी लोकांचा न्याय करतांना त्याने बघावे. या न्यायातिषयी नहूमने १५० वर्षांनंतर भविष्य केले.

योनाच्या संदेशामुळे निनवेतील लोकाचे अल्पकाळसाठी परिवर्तन झाले कारण ते लतकरच निर्दर्शी झाले व आपल्या दुष्ट मार्गाकडे वळले. ख्रिस्तपूर्व ७२२ मध्ये अळशूरीच्या सर्जनने शोमरोनाचा नाश केला व इस्माएलाच्या उत्तर राज्याला दास केले व दहा जातीची पांगापांग केली. अळशूरीच्या सन्हेरीबने ख्रिस्तपूर्व ७०१ मध्ये हिजकीयाच्या कारकिर्दीत यरुशलेमेतर विजय मिळतिला. निनवेमध्ये शवती व धनसंपत्ती असतांना सुझा पवित्र देवाने स्पष्टपणे नहूम संदेश्याच्या द्वारे त्याचा न्याय केला. अळशूरीची क्रूरता, शवती व गर्व एके दितशी देवाच्या सामर्थ्याद्वारे संपुष्टात येणार होता. जरी हे पुस्तक अळशूरीच्या पतनावर व न्यायावर प्रकाश टाकते तरी यहूदाचे सांतवन करण्याकरिता हे पत्र लिहिण्यात आले.

मुख्य लोकः नहूम

नहूमच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्तः जरी नहूमच्या पुस्तकामध्ये मसीहातिषयी स्पष्ट भविष्यताण्या नाही तरी ख्रिस्ताला इर्ष्यातान देवाच्या स्वरूपात प्रकट करण्यात आले आहे. दाखविले आहे की देव त्याच्या विरोधकांवा सूड होतो (१:२-१३).

तैर्यवितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१)

२. निनवेवर देवाच्या न्यायावे भाकीत व त्याची झात्री (१:२-१५)
  - अ. निनवेविलङ्घ देवाचा पवित्र क्रोध (१:२-८)
  - ब. याळेविलङ्घ निनवेव्या बडयांत्राचा अंत होईल (१:९-११)
  - क. निनवेव्या न्यायामुळे यहूदाचे दुःख संपेल (१:१२-१५)
३. निनवेवील देवाच्या न्यायावे वर्णन (२:१-१३)
  - अ. हिंसक आक्रमणावे वर्णन (२:१-६)
  - ब. पराभव घोषित केला (२:७-१३)
४. निनवेवर देवाच्या न्यायाची कारणे (३:१-१९)
  - अ. निनवेव्या हिंसावाराने व फसवणुकीमुळे लज्जा आली (३:१-७)
  - ब. थीऱ्ज (नो आमोन) च्या निनवेव्या प्रक्रियेमुळे निनवेवा पराभव झाला (३:८-११)
  - क. निनवेवा बचाव निरर्थक होईल (३:१२-१९)

हबवकूक (गोंधळाच्या समस्येचे उत्तर)

लेखक व पुस्तकावे नाव: तवन १:१ त ३:१ प्रमाणे या पुस्तकाचा लेखक हबवकूक आहे असा परिचय आहे. तो स्वतःची संदेष्टा म्हणून ओळख देतो. त्याच्या प्राथंनेचा व स्तुतीचा शेवट पुढील वाक्याने होतो, “मुख्य गत्यासाठी माझ्या तंत्रवादाच्या साथीने गात्यावे”. या वाक्यावरुन कळते की हबवकूकची पाश्वरभूमी याजकाची होती.

या पुस्तकाला लेखकावेच नाव दिले आहे. हबवकूक हे नाव इब्री भाषेतील आहे ज्याचा अर्थ “आलिंगन देणारा” किंवा “बिलगणारा” असा होतो. संदेष्टा याळेला त्याच्या तारणाचा व सामर्थ्याचा देव म्हणून बिलगतो.

लिखानाची तारीख: हे पुस्तक ख्रिस्त पूर्व ६०० मध्ये तिहिण्यात आले. पुस्तकामध्ये बाबेलच्या आक्रमाविष्याची व बाबेलच्या प्रतिलेपिषयी जागृती दिसते; म्हणून, सांगता येईल की हबवकूकने यहूदातील यहेयाकीमध्या कारकिर्दीमध्ये सेवा केली. बाबेल यहूदावर स्वारी करणार होता; परंतु लेख तसेच घडले नाही (१:६; २:१). यावरुन कळते की ख्रिस्तपूर्व ६०५ मध्ये बाबेलने स्वारी करण्यापूर्वी हबवकूकने नुकतीच भविष्यावाणी केली होती.

उद्देश व विषय: तुष्ट बाबेलाच्या स्वारीविषयी हबवकूक गोंधळलेला होता, त्यातून या भविष्यावाणीचा उद्देश दिसतो. पुढे असलेल्या दोन समस्येला तोड देताना त्याच्या विश्वासाची असिथरता दिसते. (१) यहूदामध्ये वाढत चाललेल्या दुष्टाईबद्दल देव का शिक्षा करीत नाही व ही दुष्टाई का वाढत चालली आहे? (१:२-४). (२) न्याय करण्याकरिता पवित्र देव (१:१३) बाबेलसारख्या पापी राष्ट्राचा उपयोग कसा करू शकतो? (१:१२-२:१). हबवकूकला हे प्रश्न भेडसातत होते; परंतु, देवाने या प्रश्नांचे हबवकूकला पुढे उत्तर दिले. प्रश्नांची उत्तरे मिळाल्यानंतर या संदेष्ट्याने आनंदावे व भरवंशावे स्तोत्र गाईले. दुष्टाईच्या समस्येमध्ये देवाचा चांगुलपणा व सामर्थ्य दारविण्याचा या पुस्तकाचा उद्देश आहे.

मुख्य लोक: पवित्र

हबवकूकच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: भविष्यावाणीच्या प्रकाशामध्ये ख्रिस्ताला तारणारा म्हणून प्रकट केले आहे. तारणारा हा शब्द ३:१३ व १८ मध्ये ३ वेळा आलेला आहे. हा शब्द “येशू” या नावाचा उगम आहे (मत्तय १:२१). या पुस्तकामध्ये येशू पवित्र देवाच्या रूपात दिसतो (१:१२; १ योहान १:९). विश्वासाद्वारे देव धार्मिकांना नीतिमान ठरवितो (२:४). तो एके दिवशी पृथ्वीला ‘जल समुद्राला व्यापून टाकिते तसे प्रतापाच्या ज्ञानाने श्रेत’ (२:१४).

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१)
२. हबवकूकाचा संश्लेषण: विश्वासाची परीक्षा होते व तो शिकविल्या जातो (१:२-२:२०)
  - अ. पहिली समस्या: देवाने यहूदामध्ये दुष्टता सुरु याहण्यासाठी परवानगी का दिली? (१:२-४)
  - ब. देवावे पहिले उत्तर (१:५-११)
  - क. दुसरी समस्या: यहूदाला दंड देण्यासाठी देव दुष्ट लोकांचा उपयोग का करील? (१:१२-२१)
  - ड. देवावे दुसरे उत्तर (२:२-२०)

३. हबवकूकावी स्तुती: विश्वास विजयोत्सव करणारा आहे (३:१-१९)
- देवाच्या व्यक्तीमत्तातिषयी स्तुती (३:१-३)
  - देवाच्या सामर्थ्यातिषयी स्तुती (३:४-७)
  - देवाच्या उद्देश्यातिषयी स्तुती (३:८-१६)
  - देवातरील विश्वासातिषयी स्तुती (३:१७-१९)

सफन्या (न्यायाद्वारे आशीर्वाद)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: तचन १:१ नुसार हिंजकीयाचा पुत्र अमन्या, अमन्याचा पुत्र गदल्या, गदल्याचा पुत्र कूशी व कूशीचा पुत्र सफन्याने हे पुस्तक लिहिले आहे. संदेष्टचाच्या तार पिढीची वंशावलीकर जोर दिल्यामुळे हे शिर्षक एकमेव आहे. सहसा केवळ संदेष्टचाच्या वडिलांच्या नावाचीच ओळख दिल्या जाते याशया १:१; यिर्मया १:१; यहेजकेल १:३; होशेय १:१; योएल १:१). लेखक वंशावलीची माहिती देतो. ही लांब वंशावली प्रकट करिते की सफन्या नावाच्या संदेष्टचाच्या जन्म थोर आहे. त्याचा पंजोबा हिंजकीया होता व तो चांगला राजा होतो.

या पुस्तकला सफन्या संदेष्टचाचे नाव दिले आहे ज्याचा अर्थ “याहेने लपविलेला” असा होतो (२:३).

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ६३०-६२५. प्रस्तावनेनुसार (१:१०) सफन्याने योशीयाच्या काळात भविष्यताणी केली ख्रिस्तपूर्व ६४०-६०९. ख्रिस्तपूर्व ६१२ मध्ये निनवेच्या पतनापूर्वी त ख्रिस्तपूर्व ६२२-६२१ मधील योशीयाच्या पुनरेवसनापूर्वी त्याने भविष्यताणी केली. सफन्याने यहूदातील मूर्तिपूजेचा उल्लेख केला आहे (१:४-६). योशीयाच्या पुनरेवसनानंतर या मूर्ती काढून टाकण्यात आल्या. या सर्व घटनांवरुन कळते की हे पुस्तक ख्रिस्तपूर्व ६३०-६२५ मध्ये लिहिण्यात आले.

उद्देश व विषय: संदेष्टा यहूदातील लोकांविषयी बोलतो की त्याचे नैतिक व आतिक जीवन मनुष्ये व आम्मोनाच्या कारकिर्दीमधील दुष्टाईच्या प्रभावामुळे थंड झाले होते (३:१-७). अनुवाद २८ मध्ये अवज्ञेय शाय ओळविष्यातिषयीच्या ताकीदीला लक्षात घेऊन या पुस्तकाचा मुळ विषय न्याय आहे व प्रभुव्या दिवसाचे आगमण आहे. याहेच्या पवित्रतेच्या दृष्टीने त्याने पापाचा न्याय करून आपली पवित्रता दारखवाची व जगातील राष्ट्रांचा न्याय करावा. परंतु देव दरेवा देव आहे व आशीर्वाद देणारा देव आहे. म्हणून या पुस्तकामध्ये पश्चात्ताप करण्याचे पाचारण केले आहे त पश्चात्ताप केल्यातर आशीर्वाद देण्याचे अभिवचन दिले आहे. सफन्याचे पुस्तक स्पष्टपणे तीन विभागामध्ये विभागल्या गेले आहे : पापाबद्दल न्याय, पश्चात्तापाकरिता पाचारण, भविष्यातील मुक्तीविषयी किंवा आशीर्वादातिषयी अभिवचन.

मुख्य लोक: सफन्या, योशिया

सफन्याच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: जरी अतूकपणे मसीह्याचा उल्लेख आलेला नाही तरी मसीहाला इस्माएल राष्ट्रामधील धार्मिक व्यक्तीच्या ल्पात प्रकट केले आहे (३:५). तो त्यांचा राजा देखील आहे (३:१५).

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१)
२. याचेच्या दिवसाचा न्याय (१:२-३:८)
  - संपूर्ण पृथ्वीचा न्याय (१:२-३)
  - यहूदाचा न्याय (१:४-२:३)
    - न्यायाची कारणे (१:४-१३)
    - न्यायाचे वर्णन (१:१४-१८)
    - राष्ट्राला बोलावणे: पश्चात्ताप करा व देवाचा शोध करा (२:१-३)
  - सभोवतालच्या राष्ट्रांचा न्याय (२:४-१५)
    - पलिष्टचांचा (२:४-७)
    - मवाब व अम्मोन्यांचा (२:८-११)
    - इथोपियाचा (२:१२)
    - अशूल्यांचा (२:१३-१५)
  - यरुशलेमेचा न्याय (३:१-७)
    - संदेष्टचाचा दोष (३:१-५)
    - प्रभुद्वारे न्याय (३:६-७)

इ. संपूर्ण पृथ्वीचा न्याय (३:८)

३. यहोवाच्या दिवसाची पुनःस्थापना (३:९-२०)

अ. राष्ट्रांची पुनःस्थापना (३:९-१०)

ब. इस्याएलाची पुनःस्थापना (३:११-२०)

हाबगय (प्रोत्साहन)

प्रस्तावना: बाबेलच्या हृष्पारीनंतर ज्या तीन संदेष्टचांनी भविष्यवाण्या केल्या त्यांच्यापैकी हाबगय एक आहे. जरखन्या त मलाखी हे इतर दोघे. या तिघांनीही इस्याएलमध्ये परतलेल्या यहूदी लोकांना भविष्यवाणीचा संदेश दिला. जे शोडके लोक आपल्या मातृभूमीत परतले होते त्यांना आतिमक व नैतिक जीवनाकरिता प्रोत्साहन देणे हा या पुस्तकांचा उद्देश होता. हे लोक मंदिर व राष्ट्रांची पुनरस्थापना करू इच्छित होते.

हाबगय त जरखन्या हांगी लोकांच्या आतिमक गरजेतिष्ठरी भविष्यवाणीच्या संदेशाद्वारे सेवा केली. त्यांचा संबंध मंटिराच्या पुनर्निर्माणाशी होता. मलाखीने लोकांच्या नैतिक व सामाजिक गरजांतिष्ठरी सेवा केली. त्याचा संबंध राष्ट्राच्या पुनर्हवसनाशी होता.

लेखक व पुस्तकाचे नाव: हाबगयाच्या नावाचा अर्थ “मेजवानी” होतो. या नावावरून असे लक्षण येते की त्याचा जन्म सणाच्या किंवा उत्सवाच्या दिवशी झाला; परंतु, कुठेही लिहिले आढळत नाही. हाबगयाविषयी केवळ याच पुस्तकातून माहिती मिळते (या पुस्तकात त्याचा उल्लेख नऊ वेळा आलेला आहे). एज्ञा ५:१-२ व ६:१४ मध्ये त्याचा उल्लेख आढळतो. एज्ञाविषयी आपल्याला फर शोडी माहिती मिळते. तो खतःला “हाबगय संदेष्टा” म्हणतो (१:१). त्याच्या आईवडिलांविषयी त पूर्वजांविषयी आपल्याकडे काहीही माहिती नाही. तो जरखन्या संदेष्टचाच्या त जरल्बाबेलाच्या काळामध्ये होता.

इतर संदेष्टचांप्रमाणेच हाबगय संदेष्टचाचे नाव या पुस्तकाला दिलेले आहे.

लिखानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ५२०. पर्विशयाचा राजा कैसराच्या तत्वांखाली जवळ-जवळ ५० हजार यहूदी यरुशलेमेला परतु शकले. त्यामध्ये जरल्बाबेल होता (एज्ञा १:२-४; यशया ४४:२८), यहोशवा मुख्य याजक होता, हाबगय त जरखन्या संदेष्ट होते. त्याठिकाणच्या अधिकांशांनी यहूदी लोकांना आपल्या मायदेशी परतु दिले. ख्रिस्तपूर्व ५३८ मध्ये त्यांनी पुन्हा मंदिर बांधले.

लेवी लोकांना नेमून दिलेले अर्पणाचे नीतिनियम पुन्हा स्थापन करण्यात आले (एज्ञा ३:१-६). परतल्यानंतर दुसऱ्या वर्षी मंटिराचा पाया घालण्यात आला (एज्ञा ३:८-१३; ५:१६). शोमरोज्यांकडून व पर्विशन लोकांकडून मंटिराची पुनर्बांधणी करीत असतांना विरोध त त्रास होत होता. नंतर आतिमक थंडावा आला. पुढे १६ वर्षांपर्यंत दारयावेश हेरस्तापेस पर्विशन राजाच्या कारकिर्दीपर्यंत मंटिराच्या पुनर्बांधणीचे काम बंद राहिले (ख्रिस्तपूर्व ५२१-४८६). दारयावेश राजाच्या दुसऱ्या वर्षी (ख्रिस्तपूर्व ५२०) देवाने हाबगय संदेष्टचाला उभे केले की त्याने पुन्हा मंदिर बांधण्याकरिता यहूदी लोकांना प्रोत्साहित करावे (एज्ञा ५:१-२; हाबगय १:१).

हाबगय १:१ मध्ये सांगितल्याप्रमो पहिला संदेश दारयावेश राजाच्या कारकिर्दीच्या दुसऱ्या वर्षी, सहात्या महिण्याच्या प्रतिपदेस यहूदाचा प्रांताशिकारी शततील ह्याचा पुत्र जरल्बाबेल व मुख्य याजक यहोसादाकाचा पुत्र यहोशवा ह्यांस देण्यात आला. हे ख्रिस्तपूर्व ५२० मध्ये घडले.

उद्देश व विषय: जुन्या करारामध्ये हाबगयाचे पुस्तक सर्वात लहान पुस्तकामध्ये दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. ओबद्याचे पुस्तक सर्वात लहान आहे. हाबगयाच्या लिखाणाची शैली सरळ व सोषी आहे. या पुस्तकामध्ये चार संदेश आहेत जे संदेष्टचाने त्याच्या अल्पकालीन सेवेच्या काळामध्ये दिले.

जुन्या करारामध्ये जरी हाबगयाचे पुस्तक लहान असले तरी आपण हाबगयाच्या चार संदेशांना कमी लेखू नये. हे संदेश मंटिराच्या पुनर्बांधणीकरिता देण्यात आले होते. शोडचा संदेष्टचांनी शोडकरात लिखाण करून मोठे आतिमक यश मिळविले आहे. हाबगयाच्या संदेशामध्ये एक महत्वाची गोष्ट आढळते की तो लोकांना जागृत करितो की त्याचा संदेश देवावासून आहे. २५ वेळा त्याने खांशी पटतून दिली की त्याचे संदेश देवाच्या अधिकारातून आहेत. त्याने सतत खतःच्या संदेशांविषयी पुढीलप्रमाणे म्हटले, “**सेनाधीश परमेश्वर असे म्हणतो.**”

परतलेल्या इस्याएलाच्या अवधेबाला यरुशलेममध्ये मंदिर बांधण्याकरिता प्रोत्साहन घावे म्हणून हाबगयाने हे पुस्तक लिहिले. हे पुस्तक लिहीत असतांना त्याने पुढील गोष्टी शिकविल्या: (१) जेत्या लोक देवाला प्रथम प्राधान्य देतात तेत्या देव त्यांना आशीर्वाद देतो (२) देवाची सेवा करीत असतांना आपण ढळू नये (३) भविष्याकरिता देव जी अशिववेने देतो ती आज आपल्याकरिता भरवंशाचा पाया घालतात.

मुख्य लोक: हाबगय, दारयावेश, जरल्बाबेल, मुख्य याजक यहोशवा.

हांगयाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिस्त: याठिकाणी मसीहाला मंदिरावे तैशत परत स्थापन करण्याच्या रूपात प्रकट केले आहे (२:७-९). जगातील राष्ट्रांना काढून टाकणाऱ्याच्या रूपात प्रकट केले आहे (२:२२).

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. पहिला संदेश: मंदिर पुन्हा बांधण्यास पावारण (१:१-१५)
  - अ. प्रस्तावना (१:१)
  - ब. पहिली कानउघडणी (१:२-६)
  - क. उपाय (१:७-८)
  - ड. दुसरी कानउघडणी (१:९-११)
  - इ. संदेष्टचाच्या संदेशाला प्रतिसाद (१:१२-१५)
२. दुसरा संदेश: देवाच्या अभिव्यवनात थैर्य ठेवण्यास पावारण (२:१-९)
  - अ. प्रस्तावना (२:१-२)
  - ब. पात्र बनविण्यावे व पुढील गौरवावे अभिव्यवन (२:३-९)
३. तिसरा संदेश: जीवनाच्या शुद्धतेसाठी पावारण (२:१०-१९)
  - अ. प्रस्तावना (२:१०)
  - ब. समर्थ्या: अवशिष्टांची अवज्ञा (२:११-१४)
  - क. पर्याय: अवशिष्टांचे आज्ञापालन (२:१५-१९)
४. चौथा संदेश: भविष्यात विश्वास राखून ठेवण्यास पावारण (२:२०-२३)
  - अ. प्रस्तावना (२:२०-२१)
  - ब. अविष्यात परराष्ट्रीय राज्यांच्या पराजयाविकरी अभिव्यवन (२:२१-२२)
  - क. दाविदाच्या राजधारण्याच्या पुनःस्थापनेवे अभिव्यवन (२:२३)

जखन्या (याच्छेची ईर्षा)

लेखक व पुस्तकावे नाव: जखन्या संदेष्टा इंदोवा पुत्र, बरेख्यावा पुत्र होता (जखन्या १:१). तो हांगयाच्या काळातील होता (एज्जा ६:१४).

जखन्या नावाचा अर्थ “याच्छे आठवण करितो”. या संपूर्ण पुस्तकाचा हात मुख्य उद्देश आहे.

लिखानाची तारीख: खिस्त पूर्व ५२०-५१८. पहिल्या वचनात सांगितले आहे की जखन्या बरेख्यावा पुत्र आहे व इंदोवा नातू आहे. नहेम्या १२:४ मध्ये सांगितलेला तो याजक आहे. तो जरूब्बाबेलव्या काळातीलव आहे. जखन्या २:४ मध्ये संदेष्टा तरुणप्रमाणे बोलतो. खिस्तपूर्व ५२० मध्ये हांगयासोबत मिळून जेळ्या त्याने पुनर्खांधानीवा मोर्चा काढला तेळ्हा तो तरुण असावा. त्याची शेवटली अविष्यवाणी (७:१-१४) दोन वर्षानंतर खिस्तपूर्व ५१८ मध्ये सांगण्यात आली. त्यानंतर काही दशकांनी अद्याय ९-१४ लिहिण्यात आले. ते खिस्तपूर्व ४८० नंतर लिहिल्या गेले असतील (९:१३).

जखन्याच्या हुद्याविषयी आम्हाला अधिक माहिती उपलब्ध नाही. मततया २३:३५ मध्ये आम्हाला माहिती मिळते की मंदिरामध्ये लोकांनी त्याला जिते मारते व तो रक्तसाक्षी झाला. या काळात आणखी एक जखन्या होता तो याहेयादा याजकाचा पुत्र होता. त्याला देखील त्याच काळात मरणांदं सुनावण्यात आला (२ डितिहास २४:२०-२१).^{४४}

उद्देश व विषय: हृषीरीतून परतलेल्या यहूदी अवशेषाने पुन्हा मंदिर बांधण्यावे काम पूर्ण करावे म्हणून त्यांना प्रोत्साहन देण्याकरिता जखन्यावे पुस्तक लिहिण्यात आले. येणाऱ्या मसीहाची तयारी करण्याकरिता इस्याएली लोकावे आतिमक रीतीने परत पुनर्वसन करावे म्हणून देव जगामध्ये कार्यरत आहे हे जखन्या संदेष्टचाने दारखविले. सिद्धांतीक दृष्टीने मंदिराच्या पुनर्खांधाणीद्वारे दिसते की देव आतिमक रीतीने इस्याएलावे पुनर्वसन करीत आहे. याद्वारे आपल्याला कळते की देव त्याच्या लोकांना परत त्याने दिलेल्या भूमित एकवट करीत आहे. याद्वारे अविष्यातील मसीहाच्या शेष्ठेवर प्रकाश पडतो की तो राष्ट्रावे आतिमक पुनर्वसन करणार.

मुख्य लोक: जखन्या, मुख्य याजक याहेशता

जखन्याच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिस्त: जखन्याच्या पुस्तकात मसीहा जितव्या स्पष्ट रीतीने प्रकट होतो तितका जुन्या करारातील इतर पुस्तकामध्ये होत नाही. या पुस्तकामध्ये खिस्त किंवा मसीहाला दासाच्या

रूपात त्याच्युमाणे राजाच्या रूपात मांडले आहे, मानवाच्या रूपात व देवाच्या रूपात प्रकट केले आहे. त्याला प्रभुच्या दृताच्या रूपात प्रकट केले आहे (३:१), धार्मिक शाखेच्या रूपात (३:८), सात डोळे असलेल्या धोंडेच्या रूपात (३:९), वधरतंभावर खिळलेल्या तारणाच्याच्या किंवा ज्याच्या कुशीत भाला भोसकला आहे त्याच्या रूपात (१२:१०), येणाऱ्या नम्ह राजाच्या रूपात (९:९-१०), त्यागलेल्या मेंढपाळाच्या रूपात (१३:७) व येणाऱ्या न्यायाधिशाच्या व धार्मिक राजाच्या रूपात प्रकट केले आहे (१४).

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. पश्चात्तापाकरिता पावारण (५:१-६)

२. जखन्याचे आठ दृष्टांत (५:७-६:८)

- अ. घोडा आणि घोडेखार (५:७-१७)
- ब. शृंगे व लोहार (५:१८-२१)
- क. मापनसूत्र (२:१-१३)
- ड. मुख्य याजक याहोशता (३:१-१०)
- इ. सोन्याचा दीपवृक्ष (४:१-१४)
- फ. उडता पट (५:१-४)
- ग. एफांतली र्षी (५:५-११)
- ह. वार रथ (६:१-८)

३. याहोशताचा मुकुट (६:९-१५)

४. उपासाविषयी प्रश्न (७:१-८:२३)

७:१-७	८:९-१३	८:२०-२३
७:८-१४	८:१४-१७	
८:१-८	८:१८-१९	

५. भविष्याविषयी दोन भविष्यवाण्या (९:१-१४:२१)

- अ. मसीहाचा नाकार (९:१-११:१७)

९:१-१०	१०:१-१२
९:११-१७	११:१-१७

- ब. मसीहाचे राज्य (१२:१-१४:२१)

१२:१-५	१३:१-६	१४:१-८
१२:६-१४	१३:७-९	१४:९-२१

मलाऱ्यी (पृष्ठात्ताप व परतणे)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: मलाऱ्यी १:१ मध्ये या भविष्यवाणीच्या पुस्तकाच्या लेखकाचे नाव मलाऱ्यी सांगितलेले आहे. मलाऱ्यी म्हणजे “संदेशवाहक”. हे पुस्तक “कराराचा संदेश” देणारे असल्यामुळे (३:१) लेखकाच्या नावाचा हा अर्थ पुस्तकाच्या विषयाला शोभतो. बापितरमा करणाऱ्या योहानाने देखील हीच भविष्यवाणी केली (मत्त्य ११:१०).

लिंगानाची तारीख: ख्रिस्त पूर्व ४५०-४००. मलाऱ्यीच्या पुस्तकाच्या तारखेविषयी गतीसन आर्द्र लिहितात:

आतील घटनांचा अश्यास करता असे स्पष्ट दिसून येते की मलाऱ्यीने ख्रिस्तपूर्व ४३५ मध्ये पाचव्या शतकाच्या दुसर्या टप्प्यामध्ये भविष्यवाण्या केल्या. पुढील गोल्टीच्या आधारे आमध्ये हे मत आहे. (१) मंदिर आधीच पुन्हा बांधल्या गेले होते व मोऱेने दिलेल्या अर्धांच्या तिदीती पुळ्डा स्थापना झाली होती (४:७, १०; ३:४). (२) तया काळात पर्शीयाचा सभापतीचा अधिकार होता. यामुळे या भविष्यवाण्या नहेम्याच्या अधिकाराच्या काळात झाल्या नाही (ख्रिस्तपूर्व ४४५-४३३). (३) ज्या पापांबद्धत मलाऱ्यीने उघडपणे दोष दिला त्याच पापांबद्धत नेहम्यानेही दोष दिला (अ) याजकांची दिलाई (४:६; नहेम्या १३:४-९). (ब) दशांश न देणे, लेतीयांची गरीबी (२:७-१२; नहेम्या १३:१०-१३). (क) परराष्ट्रीय स्त्रियांसोबत विवाह (२:१०-१६; नहेम्या १३:२३-२८). आपण सहजपणे असा विवाह करू शकतो की नहेम्याच्या परतण्यापूर्वी मलाऱ्यीने या पापांचा विरोध केला. यावरुन आपल्या लक्षात येते की हे पुस्तक ख्रिस्तपूर्व ४३५ मध्ये लिहिण्यात आले.^{५५}

उद्देश व विषय: नेहम्याच्या नेतृत्वामध्ये संजीवनाचा मोठा काळ होता (नेहम्या १०:२८-२९). परंतु, लोक व याजक देवासोबत चालण्यामध्ये थंड झाले होते व ते बाह्यरूपाने व कृत्रीम रीतीने नियमशारत्राचे पालन करू लागले होते. मलार्खी ज्या पापांबद्दल दोष देत होता त्या पापाबद्दल ते देखील दोषी होते (याजकांतील थंडावा, दशांश न देणे व अंतरजातीय विवाह). तरी देखील लोकांपुढे प्रश्न छोटा की देव त्यांच्याविषरी का प्रसन्न नाही. लोकांच्या पापाबद्दल व वाईट कृतीबद्दल लोकांची कानउघडणी करण्याकरिता, त्यांच्या प्रश्नाचे उत्तर म्हणून मलार्खीने हे पुस्तक लिहिले. त्याने शेवटी प्रोत्साहन देण्याकरिता लिहिले की प्रभुवा संदेश सांगणारा येईल जो मसीहावा मार्ग नीट करील.

लोक प्रभुची खच्या रीतीने भवती करीत नसल्यामुळे मलार्खीने त्यांची कानउघडणी केली व त्यांना पश्चात्ताप करण्याचे पावारण केले (१:६; ३:७). बऱ्सन आर्वर या पुस्तकाच्या घेण्याला पुढील प्रमाणे सारांश रूपात मांडतात.

मलार्खीच्या पुस्तकाचे घेया आहे की देवाच्या दृष्टीत देवाप्रती आपला विश्वासूपणा व आपले पवित्र जीवन महत्वाचे आहे. जर आपल्याला राष्ट्रामध्ये समृद्धी हवी आहे व पीकावर त्याची कृपादृष्टी हवी आहे तर देवाप्रती विश्वासूपण ॥ व पवित्र जीवन गरजेचे आहे. इसाएलाने त्याला झालेल्या उत्तर पावारणाच्या अनुख्य पवित्र राष्ट्रासारख्ये वागाते व मसीहावी वाट बघावी कारण तो रोग बेरे करण्याच्या सेवेद्वारे व न्यायाद्वारे राष्ट्राला चालवेल व त्यांची आशापूर्ती करेल.^{५६}

मुख्य लोक: मलार्खी

मलार्खीच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: मलार्खीमधील प्रकट झालेला ख्रिस्त दाखविण्याकरिता विलक्निस व बोआनने उत्तम प्रकारे सारांशलेख लिहिला.

चारशे वर्षांपर्यंत संदेश्यांच्या वाणीच्या शांततेची प्रस्तावना म्हणून मलार्खीचे पुस्तक कार्यरत आहे, शेवटी ही शांतता पुढील संदेश्या बापितरमा करण्याचा योहानाने तोडली. “हा पाणी, जगाचे पाप हरण देवावा कोंकरा” (योहान १:२९). प्रभुवा मार्ग नीट करण्याचा संदेशवाहकाच्या येण्याविषरी मलार्खीने भविष्य केले होते (३:१; यशरा ४०:३०). पुढे बापितरमा करण्याचा योहानाद्वारे ही भविष्यवाणी पूर्ण झाली. परंतु, पुढे काही वर्षांमध्ये (३:२-५) मलार्खी ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या येण्याविषरी भविष्य करितो.^{५७}

तैयावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. इसाएलाला देवाने दिलेले ठिकाण (१:१-५)
  - अ. देवाच्या प्रीतीची घोषणा (१:१-२)
  - ब. देवाच्या प्रीतीविषरी शंका (१:२)
  - क. देवाची प्रीती प्रत्यक्षात प्रदर्शित झाली (१:३-५)
२. इसाएलाचे प्रदृष्टण (१:६-३:१५)
  - अ. फसतेगीरी (१:६-१४)
  - ब. अविश्वासूपणा (२:१-९)
  - क. आत्मिकरीतीने तिजोड व परराष्ट्रीयांसोबत विवाह (२:१०-१२)
  - ड. सूटपत्र (२:१३-१६)
  - इ. लाजीरवाणे पाप (२:१७)
  - फ. येणारा संदेशवाहक (३:१-६)
  - ग. लूटमार (३:७-१२)
  - ह. उद्भृतपणा (३:१३-१५)
३. लोकांना ठिलेली अभिववने (३:१६-४:६)
  - अ. स्मरणवर्णीचे अभिववन (३:१६-१८)
  - ब. येणाच्या ख्रिस्ताविषरी अभिववन (४:१-३)
  - क. येणाच्या एलीयाविषरी अभिववन (४:४-६)

अध्याय ३

नवीन कराराचे सर्वेक्षण

प्रस्तावना

ऐतिहासीक घटना व आपल्या प्रभू येशू ख्रिस्ताच्या जीवन वाचविणाऱ्या ‘सुवार्तीय घटनांच्या नोंदीचा समावेश म्हणजे ‘नवा करार’ होय - त्याचे जीवन, मृत्यु, पुनरुत्थान, रवगरिहन आणि त्याच्या जगामधील कामाची निरंतरता - ज्याचे स्पष्टीकरण प्रेषितांनी देऊन त्यांचा त्यांनी उपयोग केला जुन्या कराराने ज्या घटनाचे दीर्घ काळापासून पूर्वानुमान केलेले होते त्यांची परीपूर्णता सुद्धा ह्यामध्ये आहे. ह्यापुढे हा पवित्र इतिहास असून हा लौकिक इतिहासाप्रमाणे नव्हे तर हा पवित्र आत्माच्या दैती मानांदर्शनांतर्भूत लिहिल्या गेलेला आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की, जुन्या कराराप्रमाणे हा मानवीय घूकांपासून सुरक्षित असून ह्याता आजच्या मंडळ्यांकरिता व प्रभूच्या स्वतःच्या पुनरागमनापर्यंत संपूर्ण मानवी इतिहासात दैती अधिकार आहे.

आरंभ आणि “नवा करार” ह्या संज्ञेचा अर्थ: आमच्या बायबलचे दोन खण्डांमध्ये विभाजन झालेले आहे ज्यांना आम्ही ‘जुना करार’ व ‘नवा करार’ असे म्हणतो पण नेमका ह्यांचा अर्थ काय? ग्रीक भाषेमध्ये करार म्हणजे “दृढ इच्छा, मनोदय किंवा संकल्प” होय. सिनाय पर्वतावरील परमेश्वराने मोळेशी केलेल्या कराराच्या आधारावर परमेश्वराने इस्त्राएल लोकांशी केलेल्या व्यवहराच्या नोंदी म्हणजे प्राथमीकता: ‘जुना करार’ होय. दुसऱ्या बाजूने ‘नवा करार’ (सिर्म्या ३१:३१ प्रमाणे पूर्वानुमानीत झालेला त १ करिथ ११:२५ प्रमाणे प्रभू येशूने सुरु केलेला) हा प्रत्येक वर्ग, भाषा, लोक व राष्ट्र ह्यामधील मनुष्यांशी जे ख्रिस्तावरील विश्वासात्तरे तारणाचा स्विकार करतील, त्यांच्यांशी केलेल्या परमेश्वराच्या नवीन व्यवस्थेने वर्णन करतो.

‘जुन्या कराराने’ नियमाच्या नैतीक किंवा धार्मिक प्रमाणामधील परमेश्वराच्या पावित्र्याला प्रगट केले आणि उद्भारकाच्या आगमनाबद्दल अशितवन दिले. ‘नवीन करार’ हा परमेश्वराच्या नैतीक किंवा सदाचारणी पुत्र जो उद्भारक मनुष्याकडे आला, त्याच्यातील पावित्र्य दर्शवितो. म्हणून ‘नवा करारामध्ये’ असे लिखाण समाविष्ट आहे जे ह्या ‘नवीन कराराची’ भ्रवण प्रगट करते.

‘नव्या कराराच्या’ संदेश खालील दोन बाबीवर केंद्रीत होतो - १) व्यक्ती जिने आमच्या पापांच्या क्षमेकरिता स्वतःला दिले (मततय २६:२८) आणि २) लोक (मंडळी) ज्यांना त्याचे तारण मिळाले ह्याप्रमाणे ‘नव्या कराराची’ केंद्रीय संकल्पना तारण आहे.”^{१९}

‘ह्यारीतीने ‘नवा करार’ व ‘जुना करार’ प्रथम त्या दोन संबंधांना लागू पडला ज्यामध्ये लोकांशी करार करण्यात परमेश्वराने प्रवेश केला आणि त्या पुरतकांना ज्यांनी ह्या दोन संबंधांच्या नोंदी समाविष्ट केल्या. “नवा करार हा एक दैती तह आहे ज्यामुळे परमेश्वराने आम्हास त्याच्याबोरोबर शांतीमध्ये मिळविले.”^{२०}

नव्या कराराकरिता तयारी: ‘नव्या कराराच्या’ काळात रोम हा जागतीक सामर्थ्यामध्ये प्रबल होता आणि त्याने त्यावेळी बहुतांश पुरातन जगावर राज्य केले. तरीपण लहानश्या येलेस्टाईल? गावातील यहुदाच्या बेश्लहेममध्ये अशा एका व्यक्तीचा जन्म झाला ज्याने संपूर्ण जगाला बदलवून टाकले. ह्या व्यक्तीबद्दल प्रेषित पौलाने लिहिले. ‘जेव्हा काळाची पूर्णता झाली तेव्हा परमेश्वराने आपल्या पुत्राला पाठविले, तो श्रीपासून जन्मलेला व नियमशास्त्राधीन होता’ (म्हणजेच जुना करार). मसिहाच्या आगमनाकरिता परमेश्वराने कित्येक विशिष्ट व आशुरर्याकारक मार्गांनी जग तयार केलेले होते. ह्या तयारीमध्ये कित्येक बाबीचे योगदान झाले.

यहुदी राष्ट्रात्तरे तयारी: ‘जुन्या कराराची’ गोष्ट म्हणजे ख्रिस्ताच्या आगमनाची तयारी होय. सर्व राष्ट्रातून यहुदी लोक निष्ठावज्ञ, याजकांचे राज्य व पवित्र राज्य होण्याकरिता परमेश्वराचे निवडलेले लोक होते (निर्गम १:५-६). त्या संदर्भात परमेश्वराने त्याचे आद्यपूर्वज अब्राहाम, इस्हाहक व याकोब (उत्पत्ति १२:१-३; रोम ९:४) ह्यांना दिलेल्या अशितवनापासून ते परमेश्वराच्या शब्दाचे तवनाचे रक्षक ठाठविले होते (जुना करार (रोम ३:२)) आणि त्यांच्यापासूनच येणारा उद्भारक होता (उत्पत्ति १२:३; गलती ३:८; रोम ९:५). म्हणून ‘जुना करार’ ख्रिस्ताच्या माहितीने पूर्ण भरून होता आणि त्याने सहन करणारा व गौरवशाली उद्भारक म्हणून त्याच्या आगमनाची अपेक्षा केली होती ह्यापेक्षाही आगमन होणाऱ्या मसिहाची तंशावळ, जन्मस्थान, त्याच्या जन्माच्या वेळची आजूबाजूची परिस्थिती जीवन, मृत्यु आणि त्याचे पुनरुत्थान सुद्धा ह्याबाबत केवळ अनेक भविष्यतावाण्याव नाही तर अनेक तपशिलवार बारीकसारीक गोष्टीची माहिती सुद्धा ‘जुन्या करारात’ देण्यात आली.

इस्त्राएल लोक अवज्ञा करणारे होते आणि हृदयाच्या काठीण्यांमुळे ते परमेश्वराचा न्याय म्हणून बंदीवासात गेले. तथापि परमेश्वराने अवशिष्ट इस्त्राएलांना सतर वर्षांनंतर त्यांच्या गृहभूमीमध्ये आणले कारण त्याने आगमन होणाऱ्या मसिहाच्या तयारीकरिता त्यांना अशितवन दिलेले होते. जुन्या कराराचे शेवटचे पुरतक लिहून चारशे वर्षे लोटलेली होती. धार्मिक वातावरण हे परळशी धार्मिक तिर्थीचे व ढोऱी होते तरीपण वातावरणात मसिहाच्या आशेचे दैतन्य होते व अवशिष्ट इस्त्राएल मसिहाची वाट पाहत होते.

ग्रीक भाषेव्वारे तयारी: हे अति अर्थपूर्ण आहे की जेव्हा ख्रिस्ताने ह्या पूर्वीच्या अंतापर्यंत सुवर्णेची घोषणा करण्याकरिता आपल्या शिष्यांना दुरवर पाठविले (मततय २८:१९-२०) तेव्हा एक “जागतीक भाषा” होती. हा मॅसेडोनचा राजा फिलीप ह्याचा मुलगा अलेवझांडर ह्याच्या विजयाचा व महत्वाकांक्षेचा परिणाम होता. त्याने ख्रिस्ताच्या जन्माचा ३०० वर्षे अगोदर एकामागून एक राष्ट्रे जिंकून पुरातन जगाच्या पुढे धडक मारली होती. एक जग आणि एक भाषा ही अलेवझांडरची दृढ इच्छा होती. त्याच्या विजयांचा पुढे परिणाम असा झाला की, त्याने ग्रीक भाषा ही सामान्य भाषा, ग्रीक संरक्षती हा विवार आणि जीवनाचा नमुना म्हणून स्थापीत केला. अलेवझांडरने सामान्य हे अल्पावधीचे झाले पण ग्रीक भाषेच्या प्रसाराचा परिणाम मात्र टिकला.

ઇથે મુહા અસા આહે કી પરમેશ્વર સામાન્ય ભાષા જી સર્વાધીક સ્પષ્ટ વ અગદી બરોબર હોતી, તિવ્યાસહ જગાચી તયારી કરણાચ્યા કામાત હોતા. હી ભાષા ઉદ્ઘારકાચા સંદેશ જાહીર કરણાત ઉપરોગાત યાવયાતી હોતી. હ્યાચા પરિણામ અસા ઝાલા કી નવીન કરારાચી પુસ્તકે ત્યા દિવસાચ્યા સામાન્ય ભાષેમધ્યે લિખીલી ગેતી, મહણજે 'કાંઈને ગ્રીક'. લૂક જો પરરાષ્ટ્રીય હોતા, ત્યાલા સોડુન જરી 'નવીન કરારાચે' સર્વ લેખક યાહૂદી હોતે તરીછી 'નવા કરાર' ડબ્રી કિંવા અર્ભમિકમધ્યે લિખીણ્યાત આલા નાહીં. ત્યાવેની સંપૂર્ણ જ્ઞાત અસલેલ્યા જગામધ્યે 'કાંઈને ગ્રીક' જવલ્જવલ પ્રત્યેકાચી દુસરી ભાષા ઝાલેલી હોતી.

રોમી લોકાંકુન તયારી: જગાચસયા ઉદ્ઘારકાચ્યા તયારી નંતર પરમેશ્વર સંપુષ્ટાત આલેલા નવ્હતા. જેઠ્ઠા પેલેરસ્ટાઈનમધ્યે ખિરસતાચા જન્મ ઝાલા તેઠ્ઠા જગાવર રોમચી સત્તા હોતી. પેલેરસ્ટાઈનવર સુદ્રા રોમચી સત્તા હોતી. હ્યાપેક્ષાહી, રોમ હે આપલ્યા કારાદા વ સુવ્યવરશેતરીલ ત્યાંચ્યા ટૃટાબદલ વિરખાત હોતા. શેવટી ઔંગસ્ટસ કૈસર હ્યાચા સતોને રોમચા ઇતિહાસાલી સર્વાધીક દીર્ઘ વ રૂતરંજીત આંતરયુદ્ધ સંપુષ્ટાત આલે. હ્યાચા પરિણામ અસા ઝાલા કી, જવલ્જવલ ૧૦૦ વર્ષાનંતર આંતરયુદ્ધાલા થાંબતિંયાત આલે આણિ રોમને વિસ્તૃતપણ ઓ આપલ્યા સીમા વાઢવિલ્યા. રોમને આપલી રસ્ત્યાંચી પ્રણાલી સુદ્રા બાંધલી જ્યામુલે રસ્ત્યાવર ગરત ઘાળણાચા ત્યાચા સૈન્યાચે સર્વેક્ષણ પુરાવિલે. રોમન સ્વસ્થતા વ સુરક્ષા હ્યાંચ્યા પ્રમાણમધ્યે મહાન યોગદાન દિલે જ્યામુલે સંપૂર્ણ રોમચા સામાજ્યાત પ્રવાસી સર્વત્ર નિખિતપણ ઓ યે જા કરુ શકત હોતે. ઔંગસ્ટસ હા પહીલા રોમી હોતા જ્યાને સામાજ્યાત એકમેત સત્તાધીશ મહૃણૂન સાર્વભૌમત્વાચા જાંબળા ઝગ વ રાજમુકુટ પરિધાન કેલા. તો શહારી વ ત્યાચા ભરભરાટીચા મહાન કાળ આણલા. ત્યામુલે રોમ રાહણ્યાકરિતા વ પ્રવાસાકરિતા સુરક્ષિત સ્થળ અસે ઝાલે. હ્યા પ્રવેશિલ્યા કાળાલા 'પ્રકસ રોમાના' મહણજે 'રોમચી શાન્તી' (ખિરસ્તપૂર્વ ૨ તે ઇ.સ. ૧૮૦) અસે મહણતાત. આતા જે કાંઈ સર્વ ઔંગસ્ટસને સિદ્ધીસ નેલે ત્યામુલે અનેકાંની અસે મુટંલે કી જેઠ્ઠા ત્યાચા જન્મ ઝાલા તેઠ્ઠા દેવ જન્માલા આલેલા હોતા. તી અણી પરિસ્થિતી હોતી કી તેઠ્ઠા એકાચા જન્મ ઝાલા જો ખરોખરચ વૈચિત્રણ શાંતીચા વ જાગતીક ટિકાઊ શાંતીચા મડગમ હોતા વ આહે. જી શાંતી મનુષ્યે દેઊ શકતાત, મગ તી કિંતીહી ચાંગલી, શહારી વ અસામાન્ય અસો, તશી અરથાચી વ ખોટી શાંતી તી નવ્હતી.

હ્યાખિતાયા, યેશુ હા પરમેશ્વર મહટલ્યા ગેલેલા મનુષ્ય હોતા હ્યાપેક્ષા તો ખરોખરચ પરમેશ્વર, પરમેશ્વર મનુષ્ય હોતા. રોમચી સત્તા વ કારાદા હ્યાંચ્યા ઉપરિસ્થિતીમુલે શુભતર્તમાનાચી ઘોષણા હોણાસ જગાલા ત્યાયે જીવન વ સેવાકાર્યસાઠી તયાર કરણાસ મદત ઝાલી.

'નવા કરારાચ્યા' કાળાટીલ ધાર્મિક જગ: 'નવીન કરારાચે' સર્વેક્ષણ કરણા અગોદર જેઠ્ઠા ઉદ્ઘારક આલા વ ત્યાનંતર જગામધ્યે ખિરસ્તી દેવાલય (મંડળી) સ્થાપન ઝાલી, ત્યાતેલેચ્યા ધાર્મિક જગાચી સર્વસાધારણ કલ્પના અસણે હે મદતીચે હોઈલ. સી મેરીલ હ્યાંચા ખાલીલ ઉતારા વાવા વ આજચ્યા જગાશી અસલેલ્યા મહાન તાદાતમ્યાચી તુમ્હી નોંદ કરા.

ખિરસ્તી દેવાલયાચા (મંડળીચા) હ્યા જગાત જન્મ ઝાલા જે જગ સ્પર્ધાત્મક ધર્માંની ભર્ણ હોતે. હે ધર્મ આપસામધ્યે તિસ્તૃતપણે મતશેદ ઝાલેલે અસતીલ પણ સર્વમધ્યે એક સાધારણ ગુણધર્મ હોતો - પરમેશ્વરાર્થીત પોહચણ્યાકરિતા સંઘર્ષ જો મૂલત: અગમ્ય રાહીલેલા હોતા. યાહૂદી ધર્મની અસે શિકતિલે કી, પરમેશ્વરાને મોણે વ સંદેષ્યાંના સ્વચ્છેને સ્વતઃલા ઊભડ કેલે, હ્યાલા વગળતા કોઠેહી અસા તિશ્વાસ કિંવા ધર્મ નલ્ફતા કી, જો નિખિતપણે દૈતી પ્રકટીકરણ માબદલ કિંવા પાપ વ મુખી હ્યાંચ્યા ખચ્ચા સંકટપણેબદલ બોલુ શકેલ. તેઠાંચે નૈતિક પ્રમાણ એક (પાપાકરિતા) ઉપાયાંની નવ્હતો કિંવા દુસરે (મુખીં) નિર્માણ કરણ્યાકરિતા શવતીશાલી હી નલ્ફતો.

યાહૂદી ધર્માંધ્યે સુદ્રા પ્રગટ ઝાલેલે સત્ય પ્રથાંની કિંવા દુર્લક્ષાને દુર્બોધ કરણાત આલેલે હોતે. ઝાન વ પરમેશ્વરાચ્યા વઘનાવરીલ તિશ્વાસાલા સોડુન પ્રતિમાપૂજન વ સર્વ ધર્માંની પરમેશ્વરાચ્યા મનુષ્યાલા હોણાચ્યા મૂલ પ્રકટીકરણાચા તિપર્યાસ કેલેલા હોતા. અસે ધર્મ સત્યાચ્યા અનેક મૂલભૂત બાબીના પદરી ઠેવુન ઘેતાત પણ ત્યાંના વ્યવહારી અસત્યાપણ મધ્યે ગુંડાળતા. દૈતી સાતોભૌમત્વ પ્રારબ્ધવાદ હોતો, કૃપા હી આત્મરંજન હોતે, નૈતિકતા હી સ્વચ્છંદી નિયમાંચી અનુરૂપતા હોતે, આરાધના હી રિકામા ધાર્મિક વિધી હોતે, પ્રાર્થના હી સ્વાર્થી શીક માનણે હોતે આણિ અલૌકીકતેવા ધર્મશોલેપણાત કિંવા અંધા:શ્રદ્ધેત ન્હાસ હોતો. તિશ્વાસાચ્યા વ મૂલ્યાંચ્યા ગોંધાલા પરિણામ અસા ઝાલા કી લોક અનિખિતાદ્વારા ચક્રવ્યાઘ્રાધ્યા ભટકત રાહિલે. કાંઈ લોકાંકરિતા સ્વહીત (આપલ્યા ઇચ્છેપ્રમાણે કરીત રાહણે) હે જીવનાચે પ્રબદ્ધ તત્વજ્ઞાન ઝાલે કારણ જર અંતીમ નિખિતાંચી અસ્યુ શકત નાહીં, વાગ્ણુકીલા માર્ગદર્શન કરણાસ જર શાશ્વત તત્વે અસ્યુ શકત નાહીંત આણિ જર કોણતીહી કારણ સ્વરૂપી તત્વેહી અસ્યુ શકત નાહીંત, તર મિનાલેલ્યા ક્ષાણાચ્યા લાભાકરિતા પ્રત્યેક જણ ત્યાલા શકત અસ્યાંને જાણે કારણ જુન્યા દેવાંની આપલે સામર્થ્ય ગમાતિલે વ નવીન દેવ અતીરી ઝાલે નાહીંત. પુષ્કલ પુસ્તકી ધાર્મિક ચાલરીતીની પ્રત્યેક દિશેને રાજ્યાવર સ્વારી કેલી વ ત્યા શૌકીન શ્રીમતાંચે વેડ હોડન બસલ્યા કિંવા અવિચારી ગરીબાંચે આશ્વર્યરસ્થાન ઝાલ્યા. માણસાને ખચ્ચા અથને જીવન લાચક બનવણાચ્યા આનંદાચા વ અંતીમ લક્ષ્યાચા સમજ ગમાતિલેલા હોતા.^{૫૦}

નવીન કરારાચી ખચ્ચા વ વ્યવસ્થા: 'નવ્યા કરારામધ્યે નિરનિરાલ્યા લેખકાંની લિખીલેલી એક્ષૂણ સત્તાવિસ પુસ્તકે આહેત ત્યાંચ્યા સાહિત્યિક ગુણધર્માતર આધારીત, હ્યા પુસ્તકાંચે પ્રમુખ તીન ગટાંમધ્યે વિભાજન કરણાત આલેલે આહે.

૧. પાત્ર ઐતિહાસિક: શુભતર્તમાન પ્રેષિતાંચી કૃત્યે
૨. એકવીસ પ્રેષિતીય ઉપદેશપર પત્રે: રોમ તે યાહૂદા
૩. અવિષ્યસ્યુત્ક (પ્રકટીકરણીય): પ્રકટીકરણ

'नवीन कराराच्या' पुस्तकांच्या हया तिहेरी वर्गीकरणाचे विभाग व केळद्रशान खालील तीन तक्ते करतात.^{५१}

नवीन कराराची पुस्तके				
इतिहास	पत्रे			भविष्यवाणी
	पौलाची			इतर
मत्तया मार्क लूक योहान प्रेषितांची कृत्ये	सुरुवातीची पत्रे (मिशनरी सेवाकार्याच्या प्रवासादरम्यान)	नंतरची पत्रे (यरुशलेमेत बंदी झाल्यानंतर)	याकोब इब्री यहूदा १ पेत्र २ पेत्र ३ योहान	प्रकटीकरण
	गलती १ थेरसलनी २ थेरसलनी १ करिश २ करिश ऐमकरांस	प्रथम बंदिवासात कलरसैकरांस इफिसकरांस फिलेमोन फिलिप्पैकरांस	बंदिवाज्ञातून सुटल्यावर १ तीमश्य तीत	दुसऱ्यांदा बंदि दवासात २ तीमश्य

नवीन कराराच्या पुस्तकावर दृष्टीक्षेप		
ऐतिहासिक पुस्तके	शुभवर्तमान: मत्तया, मार्क, लूक, योहान	प्रकटीकरण: तारणाच्याचे आगमन, त्याचे व्यवतीत व कार्य
	प्रेषितांची कृत्ये: प्रेषितांद्वारे पवित्र आत्म्याचे कार्य	प्रवाण: आलेल्या तारणाच्याचा संदेश गाजविणे
पत्रे	पत्रे: मंडळाचांना तसेच वैयक्तिक पत्रे. ऐम ते यहूदापर्यंत	स्पष्टीकरण: ख्रिस्ताचे पूर्ण व्यवतीत, कार्य मांडणे, व जगामध्ये ख्रिस्ती लोकांच्या जीवनावर त्याचा काय प्रभाव होईल याविषयी संगणे
भविष्यवाणी	प्रकटीकरण: प्रभु येशू ख्रिस्तांद्वारे नाश करणारी घटना	पूर्ण होणे: शेवटच्या दिवसांतिष्ठी व ख्रिस्ताच्या परत येण्याविषयी, राज्याविषयी व सार्वकालिकतेविषयी सांगणे

'नवीन करारातील' पुस्तकांचा क्रम: 'नवीन करारातील' पुस्तकांचा क्रम कालक्रमानुसारपेक्षा तर्क्षुद्द आहे. रायरी ख्यात करतात.

पाहिल्यांदा शुभवर्तमानाची पुस्तके येतात जी ख्रिस्ताच्या जीवनाच्या नोंदी ठेवतात, त्यानंतर प्रेषितांची कृत्ये जी ख्रिस्तीताच्या प्रसाराला इतिहास दर्शविते, त्यानंतर पत्रे जी ख्रिस्ती मंडळीच्या शिकवणुकीची त्यांच्या समर्थेसह, प्रगती दर्शवितात आणि शेवटी 'प्रकटीकरणामध्ये' येशूच्या दुसऱ्या आगमनाची दृष्टी दर्शविलेली आहे.^{५२}

जरी 'नवीन करारातील' पुस्तकांच्या लिखाणाच्या तंतोतंत तारखेबाबतीत बायबलच्या विळानांमध्ये मतभेद असले तरीही खालील क्रमाला विस्तृतपणे मान्यता मिळालेली आहे:

पुस्तक	तारीख (ई.स.)	पुस्तक	तारीख (ई.स.)
याकोब	४५-४६	प्रेषित	६१
गलती	४९	१ पेत्र	६३-६४
मार्क	५० किंवा ६०	१ तीमश्या	६३
मतय	५० किंवा ६०	तीत	६५
१, २ थेसलनी	५१-५२	इब्री	६४-६८
१ करिथ	५५	२ पेत्र	६७-६८
२ करिथ	५६	२ तीमश्या	६६
रोम	५७-५८	यहूदा	७०-८०
लूक	६०	योहान	८५-९०
कलस्यै, इफिस	६०-६१	१, २, ३ योहान	८५-९०
फिलिप्पैकरांस, फिलोमोन	६०-६१	प्रकटीकरण	९६

'नवीन कराराच्या' पुस्तकांचा संग्रह: मूलत: 'नवीन कराराची' पुस्तके लेगेंगली प्रसारीत झालीत आणि फक्त उत्तरोत्तर एकत्रीत करण्यात आलीत ज्याला आपण आता 'नवा करार' म्हणजे शास्त्र पाठांचा धर्मोपदेशक समजातो. खिस्ती देवालयाच्या (मंडळीच्या) काळात परमेश्वराच्या संरक्षणामुळे आपली 'नवीन कराराची' २७ पुस्तके इतर लिखाणापेक्षा लेगली झाली. त्यांची प्रेरणा व प्रेषितीय अधिकारामुळे धर्मोपदेशक भाग म्हणून त्यांची जोपासना करण्यात आली रायरी ह्यांच्या जवळ ह्या क्रियेचा अनुकृष्ट सारांश आहे:

पुस्तकांच्या लिखाणानंतर प्रत्येक पुस्तक धर्मोपदेशक किंवा 'नवीन कराराच्या' सत्ताविस पुस्तकामध्ये संग्रहीत करण्यात आले नाही. खिस्ती देवालयाने किंवा लोकांनी, ज्यांना ती देण्यात आलीत किंवा पाठविण्यात आलीत, त्यांनी पहिल्यांदा पौलाची पत्रे किंवा शुभतर्तमानाची ह्यासारख्यांचा गट जोपासला आणि त्यानंतर सर्व सत्ताविस पुस्तके संग्रहीत करून त्यांना 'नवा करार' हा एक संघटीत म्हणून त्याला औपचारिकपणे पावती देण्यात आली.

ह्या क्रियेला जवळजवळ ३५० तर्चे लागलीत. दुसऱ्या शतकामध्ये असत्य शिकतणूक वाढविणाऱ्या पुस्तकांच्या प्रसाराने इतर खिस्ती साहित्यापासून खरा व साधारण शास्त्रपाठ ह्यांच्या मधील फरक ओळखण्याच्या गरजेतर जोर दिला. कोणत्या पुस्तकांचा समावेश करण्यात यावा ह्याबाबत काही चाचण्या प्रगत करण्यात आल्यात.

१. प्रेषीतांनी पुस्तक लिहीले किंवा त्याला मान्यता दिली काय?
२. त्यांची भरवण आध्यात्मिक खरूपाची होती काय?
३. परमेश्वराने प्रेरणा दिल्यावे पुरावे त्या पुस्तकांनी दिली काय?
४. खिस्ती देवालयांनी (मंडळ्यांनी) त्यांचा विस्तृतपणे स्वीकार केला काय?

सरतेषेवती सर्वच सत्ताविस पुस्तके धर्मोपदेशक पुस्तके म्हणून सुखातीच्या शतकामध्ये सर्वच खिस्ती देवालयांची स्वीकारलेली नव्हती पण ह्याचा अर्थ असा नाही की जी पुस्तक तात्काळ किंवा जागतीक स्तरातर स्वीकारल्या गेली नाहीत ती बनावट किंवा खोटी होती. जी पत्रे व्यक्तीगत लिहिल्या गेली होती त्यांचा खिस्ती मंडळ्यांना लिहिलेल्या पत्रांतका प्रसार झाला नव्हता पाहीजे (फिलिमोनाला लिहीलेले पत्र, २ व ३ योहानाचे पत्र). याकोबाचे पत्र, यहूदाचे पत्र, पत्रांचे दुर्योगे पत्र, योहानाचे दुसरे व तिसरे पत्र, व फिलिमोनाला पत्र ही सर्वाधिक वाढग्रस्त पुस्तके होती पण शेवटी ह्याचा समावेश करण्यात आला आणि इ.स. ३९७ मध्ये 'कौरील ऑफ कार्डेजमध्ये' ह्या सर्व एकत्रीकरणाला धर्मोपदेशक म्हणून प्रमाणपत्र देण्यात आले.

'नत्या करारामध्ये' अंतर्भूत झालेल्या कोणत्याही लिखाणांची मूळ प्रत जरी असितत्वात नसली, तरी एकंदर ४,५०० ग्रीक हस्तलिखीते असितत्वात आहेत. ह्याशिवाय काही ८,००० लॅटीन हस्तलिखीत व कमीत कमी १,००० इतर भाषांतरे सुद्धा आहेत ज्यामध्ये मूळ पुस्तकांची भाषांतरे झालेली आहेत. त्यांच्या काळजीपूर्वक अभ्यासाने व ह्या अनेक नकलांच्या तुलनेने आम्हाला तंतोतंत आणि विश्वासार्ह 'नवा करार' दिलेला आहे.^{१३}

विभाग १

ऐतिहासिक पुस्तके

प्रस्तावना: जसे ह्या अगोदर नमूद केल्या गेले, 'नवा करार' साहित्यिक ढांच्यावर आधारीत बीन प्रकाशमध्ये तिभाजीत झालेला आहे -ऐतिहासिक, प्रेषितीय पत्रे व अतिष्ठानाची पुस्तके' मिळून 'नव्या कराराच्या' ४६ टक्के होतात. प्रेषीतांची कृत्ये ही बेरीज ६० टक्क्यांपर्यंत वाढविते. ह्याचा अर्थ असा आहे की 'नवीन कराराच्या' ६० टक्के भाग खिरस्तीत्वातील ऐतिहासिक प्रगती गिरवून काढतो. 'सुवार्ता' ही चांगली बातमी आहे जी दुसऱ्यांच्या साक्षीवरून मिळते. हा इतिहास आहे एक ऐतिहासिक वस्तुशितीची साक्ष.

चार 'शुभवर्तमानाची पुस्तके' येशूच्या जन्म, जीवन, मृत्यु व पुनरुत्थान ह्यांच्या इतिहासाबद्दल बोलतात तर प्रेषीतांची कृत्ये हे पुस्तक सुरवातीच्या खिरस्ती मंडळीमधीच्या जीवनातील प्रेषीतीय सेवाकार्याची ऐतिहासिक माहिती देते. प्रेषीतीय पत्रामध्ये आम्हाला निर्णयक समज देण्याचे काम माहीत असलेल्या जागेवर राहणाऱ्या लोकांकरिता लिहिलेली आहेत. म्हणून 'नवा करार' हे मानवीय इतिहासाकरिता कार्यरत असलेले जिवन परमेश्वराच्या चांगल्या बातमीचे ऐतिहासिक पुस्तक आहे हा फक्त भूतकाळच नव्हे पण हा म्हणजे परमेश्वराच्या अभिवृद्धनाच्या प्रकाशातील वर्तमानकाळ व शिविष्यकाळ सुद्धा आहे.

सिनॉप्टीक गॉर्पेल्स: प्रत्येक शुभवर्तमानाच्या पुस्तकाचे सर्वेक्षण करण्याअगोदर आपण 'सिनॉप्टीक गॉर्पेल्स' ही संज्ञासम जावून घेऊया. जरी प्रत्येक शुभवर्तमानाच्या पुस्तकाला स्वतःचा ठळक जोर व उद्देश असला तरीही मत्त्या, मार्क व लूक ह्या सुवार्तीय पुस्तकांना 'सिनॉप्टीक गॉर्पेल्स' म्हणून संबोधीत करण्यात येते कारण त्यांची 'दृष्टीएकत्र' आहे म्हणजे खिरस्ताच्या जीवनाच्या संदर्भात विषय. बत्तानंत व क्रम ह्यांना मान्यता देऊन त्यांचा दृष्टीकोन सारखाच आहे. ह्यापुढे ती पुस्तके खिरस्ताचे जीवन अशा मागाने प्रस्तुत करतात जे योहानकृत शुभवर्तमानातील वित्राला पूरक आहे. उपरोक्त तीन सुवार्तीय पुस्तकामध्ये खालील क्षेत्रे सर्वसामान्य ठिसून येतात.

- बापितस्मा करण्याचा केलेली मसिहाची घोषणा (मत्त्या ३, मार्क १, लूक ३)
- येशूचा बापितस्मा (मत्त्या ३, मार्क १, लूक ३)
- येशूची परिक्षा (मत्त्या ४, मार्क १, लूक ४)
- शिकवण आणि येशूचे चमत्कार प्रत्येक शुभवर्तमानाच्या पुस्तकाचा प्रमुख भाग
- येशूचे रुपांतर (मत्त्या १७, मार्क ९, लूक ९)
- येशूतरील खटला, त्याचा मृत्यु व अंत्यक्रिया (मत्त्या २६-२७, मार्क १४-१५, लूक २२-२३)
- येशूचे पुनरुत्थान (मत्त्या २८, मार्क १६, लूक २४)

चार शुभवर्तमानाच्या उद्देश व विशेष केन्द्रस्थान: येशू खिरस्ताचे व्यक्तीमत्त्व प्रगट करणे हा चार शुभवर्तमानाच्या पुस्तकांचा उद्देश आहे. मत्त्या १६:१३-१६ मध्ये म्हटले आहे,

नंतर फिलिप्पाच्या कैसरीयाकडल्या भागात गेल्यावर येशूने आपल्या शिष्यांना विवारले, मनुष्याच्या पुत्राला लोक कोण म्हणून म्हणतात? ते म्हणाले, कित्येक बापितस्मा करण्यारा योहान, कित्येक एलीया, कित्येक रिम्या किंवा संदेष्यातील कोणी एक, असे म्हणतात. तो त्यांना म्हणाला, पण तुम्ही मला कोण म्हणून म्हणतात? शिमोन पेत्राने उत्तर दिले, आपण खिरस्त, जिवंत देवावे पुत्र आहात.

मत्त्या १६:१४ मध्ये येशूच्या तेलत्या संरळोने खूप असलेल्या लोकांचे चार दृष्टीकोन बिंदू आहेत. येशू खरोखरच परमेश्वराचा पुत्र होता हे पाहिल्यांदा केवळ फारव थोड्या लोकांनी ओळखले. ह्याप्रमाणे वैतन्याच्या (आम्याच्या) प्रेरणेने शुभवर्तमानाच्या पुस्तकाने लेखक येशूच्या व्यक्तीमत्त्वावरून व कार्यावरून तो खरोखर कोण होता हे प्रगट करण्याकरिता निघाले. चार प्रकाशात, प्रत्येक त्याच्या स्वतःच्या विशेष केन्द्रस्थानासह, परंतु पूरक स्पष्टीकरणात, प्रश्नाने आपल्या शिष्यांसमोर उपरिश्ठ केलेल्या प्रश्नांचे चार शुभवर्तमानाची पुस्तके चार प्रकाशात, प्रत्येक त्याच्या विशिष्ट केन्द्रस्थानासह, परंतु पूरक स्पष्टीकरणात उत्तर देतात. येशू कोण आहे हे तो तंतोतंत जाहीर करतात. 'जुन्या करारातील' अपेक्षेचा मसिहा, प्रभूचा सेवक, मनुष्याचा पुत्र, परमेश्वराचा पुत्र आणि तो जो जणाचा उद्भारक आहे म्हणून दारखवितात. चार शुभवर्तमानाची पुस्तके आपल्याला देवाच्या व्यक्तीमत्त्वाची हुबेहुब प्रतिमा आणि चार विशेष खिरस्ताचे कार्य दारखवितात.

प्राथमिकत मत्त्या आपले शुभवर्तमान यहुद्यांचा विश्वास पटविण्यासाठी त्यांना उद्देशून लिहितो आणि तो असा की नारेश्वरा येशू हा त्यांचा मसिहा म्हणजे त्यांचा राजा आहे. येशूच्या वंशावलीसह, येशू जरी नाकारलेला व तधरसंभी दिलेला असला तरीही तो 'जुन्या करारातील' अति दीर्घ काळापासून प्रतिक्षीप मसिहा आहे हे दारखविण्याकरिता मत्त्या परीपूर्ण अशा दण्ड उताच्यांचा सुद्धा उपयोग करतो (मत्त्या १:२३; २:१५; २:१८; २:२३; ४:१५; ८:१५; १२:१८-२१; १३:३५; २१:५; २७:९-१०) जरी राष्ट्राकडून येशूला पूर्णपणे नाकार देण्यात आला व त्याला वधःस्तंभी देण्यात आले, त्या राजाने रिकामी कबर माणे सोडली.

माकने कार्यशील लोक अशा रोमी लोकांना उद्देशून शुभवर्तमान लिहिल्याचे दिसून येते पण काही शब्दानंतरचे लगेवच तो येशू प्रश्नवा सेवक असून तो बहुताकरिता आपल्या जीवाची खंडणी देण्याकरिता आला हे प्रस्तुत करतो. मार्ककृत शुभवर्तमान हे सर्वांत लहान शुभवर्तमान असून ते अगदी खप्ट, क्रियाशील व जिवनत आहे. त्यांने फार खप्ट नेत्रसाक्षी वृतान्त प्रस्तुत केला, विशेषत: ह्या पृथक्कीरील येशूच्या जीवनातील शेवटचा आठवडा. “ह्या शुभवर्तमानाचा एक तृतीयांशापेक्षा जास्त भाग त्याच्या (येशूच्या) शेवटच्या व सर्वांधिक महत्वाच्या आठवड्यातील घटनांकरिता वाहून देण्यात आलेला आहे”^{५४}

लूक, वैद्य व इतिहासकार होता व तो येशूला ‘हरवलेले शोधावयास व तारावयास’ (लूक १९:१०) आलेला असा परिपूर्ण मनुष्याचा पुत्र म्हणून प्रस्तुत करतो. लूक खिस्ताच्या खर्चा मानवतेवर भर देतो आणि त्याचे वेळी त्याचे देवत्व सुद्धा जाहीर करतो.

योहान शाश्वत परमेश्वराचा पुत्र म्हणून व त्याच्यावर विश्वास ठेवून त्याचा स्वीकार करतील अशांना तो सार्वकालिक व मुबलक जीवन देतो म्हणून येशूला प्रस्तुत करीत वाचकांना खिस्ताच्या देवत्वावर केंद्रीत करतो. (योहान १:१-२, १२; ३:१६-१८, ३६; १०:१०). जरी हे शुभवर्तमान संपूर्ण मानवतेला तिहीत्या गेलेले आहे तरीही योहानकृत शुभवर्तमान हे विशेषत: खिस्ती मंडळीला उद्देशून लिहिले गेलेले आहे. पाच प्रकरणे येशूच्या मृत्यूच्या केवळ काळी तास अगोदर खिल्यांना सौख्य व शान्ती देण्याकरिता झालेल्या समारोप संदेशाची नोंद करतात. ह्याशिवाय येशू हा उद्धारकर्ता असून त्याच्यामुळे जीवन प्राप्त व्हावे म्हणून ह्या शुभवर्तमानामध्ये येशूच्या सात आशुर्यकारक चिन्हांना पुढे करण्यात आलेले आहे (योहान २०:३०-३१).

मत्तया (येशूच्यांचा राजा)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: प्रत्येक शुभवर्तमानाला त्याच्या लेखकाचे नाव प्राप्त झाले आहे. जरी हे पहिले शुभवर्तमान असले तरीही इतर प्रत्येक शुभवर्तमानप्रमाणे ह्यामध्ये लेखकाच्या नावाचा नामनिर्देश नसून ह्यामध्ये सुखातील्या खिस्ती मंडळीच्या जागतीक साक्षीला प्रेषीत मत्त्याने दाखविलेले आहे आणि आधुनीक मूलग्रंथाचे साक्षीदार त्याला ‘मत्तयाकृत शुभवर्तमान’ असे शीर्षक देऊन त्याचा संबंध जोडतात. मत्तया जो येशूच्या मूळ शिल्पांपैकी एक होताम्हणून याहुदी यहुदींला त्याच्याबदल लिहीतो जो त्यांचा मसिहा होता. मत्तया अल्फीचा पुत्र होता व त्याचे मूळ नाव लेवी होते. प्रश्नांने मत्त्याला त्याच्या मागे येण्याकरिता पाचारण करेपर्यंत तो येलेस्टाईनमध्ये रोमी राज्याकरिता जकातदाराचे काम करीत होता (मत्तया ९:९, १०; मार्क २:१४-१५). येशूच्या सेवाकारानि त्याचे दृद्य अगोदरच ढवळून निघालेले होते हे येशूच्या हाकेला दिलेल्या त्याच्यात तरीत प्रतिसादावरळन सूचित होईल.

लिखाणाची तारीख: ई.स.५० किंवा ५०. मत्त्याच्या लिखाणाच्या कालखंडाबाबतीत सूचनांचा पल्ला ई.स.४० ई.स.१४० हा आहे पण वस्त्रुस्थिती अशी आहे की ई.स.७० मध्ये येळश्नेलेम्हा झालेल्या नाशाबदल (मत्तया २४:२) शुभवर्तमानामध्ये ह्या घटनेला भविष्यातील घटना म्हणून निव्याबदल भविष्य वर्तविष्यात आलेले असल्यामुळे शुभवर्तमान लिखाणाचा काळ त्या अगोदरचा असावा अशी उकल मिळते. काहीना वाटते की हे शुभवर्तमान सर्वांत अगोदर लिहिल्या गेलेले आहे (ई.स.५०) तर इतर असा विचार करतात की हे शुभवर्तमान सर्वांत पहिले लिहीलेले नसून ते ई.स.६० मध्ये लिहिल्या गेलेले आहे^{५५}

उद्देश व विषय: मत्तयाकृत शुभवर्तमान १६:१३-१५ मध्ये येशूने आपल्या खिल्यांना विवालेल्या खप्ट प्रश्नांमुळे मत्त्याने नाझरेश्वर्या येशूबदल त्यांच्या प्रश्नाचे उत्तर देण्यासाठी याहुदी लोकांना लिहिले. येशू त्यांचा मसिहा होता हे त्यांने उघड-उघडपणे जाती केले. जुन्या करारात, संदेश्यांनी भविष्य वर्तविलेला तो त्यांचा खरोखर खरोखर मसिहा होता काय? जर होता तर मग धार्मिक पुढरी त्याचे खागत करण्यात अपराशी का ठरले? आणि त्यांने वचनबद्ध राज्य स्थापीत कां केले नाही? कधी तरी ते स्थापीत होईल काय? आणि जर होय तर केल्या? ह्याप्रमाणे हा येशूच दीर्घ प्रतिक्रिया भविष्यातील याहुदी श्रोतुसमाजास उद्देशून बोलतो. येशूच्या तंशावलीवरळन (मत्तया १:१-१७), मार्गी लोकांची भेट (मत्तया २१:५), राष्ट्रांचा न्याय (मत्तया २५:३१-४६) ‘स्वर्गराज्याचा’ सदा उत्तार करणे जे इतर शुभवर्तमानामध्ये सामान्य आणि ‘जुन्या करारातील’ भविष्यातापैकी परीपूर्णता ह्या सर्वावरळन हे दिसून येते.

मत्तयाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिस्त: जसा त्या अगोदर भर दिल्या गेला, येशू हा ‘जुन्या कराराच्या’ अपेक्षेचा मसिहा आहे ह्याचे निर्दर्शन करणे हे मत्त्याचे अंतीम लक्ष्य आहे. तो अब्राहाम व दावीद ह्यांचा पुत्र आहे. ह्याप्रमाणे तो राज्य देऊ करीत आलेला राजा आहे. ह्या शुभवर्तमानात “स्वर्गाचा राजा” हा वाक्प्रयोग बतीस वेळा आलेला आहे. हा येशू ‘जुन्या कराराच्या’ अपेक्षा परीपूर्ण करतो हे दाखविण्यासाठी जे येशूच्या जीवनात घडले त्यामुळे ‘जुना करार’ परीपूर्ण होतो असा दहा वेळा मत्तया विशिष्टपणे भर देतो. ‘नवीन करारातील’ इतर कोणत्याही पुस्तकापेक्षा मत्तया अधिक ‘जुन्या कराराचे’ उतारे व संदर्भ देतो, काही १३० वेळा.

तैयारितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. व्यक्ती आणि राजाचे सादरीकरण (१:१-४:२५)

अ. त्याचा जन्म (१:१-२५)

१:१-१७

१:१८-२५

ब. त्याची ओळख (२:१-१२)

क.	त्याचे पलायन (२:१३-२३)	
	२:१३-१५	२:१६-२३
ड.	त्याच्या पुढे येणारा (१:१-१७)	
	३:१-१२	३:१३-१७
इ.	त्याची परीक्षा (४:१-११)	
फ.	त्याचा पाहिला शिष्य (४:१२-२५)	
	४:१२-१७	४:१८-२२
		४:२३-२५
२.	राजाचा प्रवार किंवा घोषणा (५:१-७:२९)	
अ.	दैयवितक विकासासंबंधी (५:१-१२)	
ब.	विश्वासणाऱ्यांच्या जबाबदारीविषयी (५:१३-२०)	
क.	संबंधांविषयी (५:२१-४८)	
ड.	देणे, प्रार्थना त उपवासाविषयी (६:१-१८)	
	६:१-६	६:७-१५
इ.	खाचा संपत्तीविषयी (६:१९-३४)	
	६:१९-२४	६:२५-३४
फ.	वरगाच्या पूर्णतिविषयी (७:१-२९)	
	७:१-६	७:१३-१४
	७:७-१२	७:१५-२३
३.	राजाचे सामर्थ्य (८:१-११:१)	
अ.	रोग बरे करणे (८:१-१७)	
	८:१-१३	८:१४-१७
ब.	शिष्य होऊ इक्किंच्यांना बोलावणे (८:१८-२२)	
क.	वाढळ शांत करणे (८:२३-२७)	
ड.	भूताला काढणे (८:२८-३४)	
इ.	आजारातून बरे करणे (९:१-३८)	
	९:१-८	९:१४-१७
	९:९-१३	९:१८-३८
फ.	त्याच्या शिष्यांना मार्गदर्शन करणे (१०:१-११:१)	
	१०:१-१५	१०:२४-३९
	१०:१६-२३	१०:४०-११:१
४.	राजाचा नकार (११:२-१६:१२)	
अ.	योहानातिवरी येणूनी स्तुती (११:२-१९)	
ब.	पश्चातापासाठी पावारण (११:२०-३०)	
	११:२०-२४	११:२५-३०
क.	परऱ्यांचा हमला (१२:१-५०)	
	१२:१-७	१२:३०-३२
	१२:८-२१	१२:३३-३७
	१२:२२-२९	१२:३८-४५
ड.	दारखले (१३:१-५८)	
	१३:१-९	१३:३१-३२
	१३:१०-१७	१३:३३-३५
	१३:३८-२३	१३:३६-४३
	१३:२४-३०	१३:४४
इ.	योहानाचा शिरच्छेद (१४:१-१२)	
फ.	आधिक घमत्कार (१४:१३-३६)	
	१४:१३-२१	१४:२२-३६
ग.	परंपरा त डोंगीपणा (१५:१-२०)	
	१५:१-१४	१५:१५-२०

છ.	રોગ બારે કરણે (૧૫:૨૧-૩૧)	૧૫:૨૧-૨૮	૧૫:૨૯-૩૧	૧૫:૩૨-૩૯
યા.	આધીક હમલે (૧૬:૧-૧૨)			
૫.	રાજાચ્યા શિષ્યાંતી તયારી (૧૬:૧૩-૨૦:૨૮)			
અ.	પેત્રાચી કબૂલી (૧૬:૧૩-૨૮)	૧૬:૧૩-૨૦	૧૬:૨૧-૨૩	૧૬:૨૪-૨૮
બ.	રૂપાંતર (૧૭:૧-૧૩)			
ક.	શૂતગ્રસ્ત (૧૭:૧૪-૨૩)			
ઢ.	વિશ્વાસ વ કર (૧૭:૨૪-૨૭)			
ઝ.	વિશ્વાસ વ પ્રીતી (૧૮:૧-૧૯:૧૨)	૧૮:૧-૬ ૧૮:૭-૧૧	૧૮:૧૨-૧૪ ૧૮:૧૫-૨૦	૧૮:૨૧-૩૫ ૧૯:૧-૧૨
ફ.	વિશ્વાસ વ લોકરે (૧૯:૧૩-૧૫)			
ગ.	વિશ્વાસ વ શિષ્યાંત્ર (૧૯:૧૬-૩૦)	૧૯:૧૬-૨૬	૧૯:૨૭-૩૦	
હ.	કરારાવા સન્માન (૨૦:૧-૧૬)			
યા.	આધીકાર કી સેવા (૨૦:૧૭-૨૮)	૨૦:૧૭-૧૯	૨૦:૨૦-૨૮	
૬.	રાજાચે સાઠીકરણ (૨૦:૨૯-૨૩:૩૯)			
અ.	આંધાર્યાલા બારે કરણે (૨૦:૨૯-૩૪)			
બ.	યરથશ્લેમેત પ્રવેશ (૨૧:૧-૨૭)	૨૧:૧-૧૧ ૨૧:૧૨-૧૭	૨૧:૧૮-૨૨ ૨૧:૨૩-૨૭	
ક.	દારખલે શિકતિણે (૨૧:૨૮-૨૨:૧૪)	૨૧:૨૮-૩૨	૨૧:૩૩-૪૬	૨૨:૧-૧૪
ઢ.	પુન્ધા હમલા (૨૨:૧૫-૪૬)	૨૨:૧૫-૨૨	૨૨:૨૩-૪૬	
ઝ.	પરલયાંચે ઢોંગ ઉઘડ કરણ્યાત આલે (૨૩:૧-૩૧)	૨૩:૧-૧૨	૨૩:૧૩-૩૬	૨૩:૩૭-૩૯
૭.	રાજાચે ભવિષ્ય (૨૪:૧-૨૫:૪૬)			
અ.	ત્યાચ્યા પરત યેણ્યાચી તયારી (૨૪:૧-૫૧)	૨૪:૧-૧૪ ૨૪:૧૫-૨૮	૨૪:૨૯-૩૧ ૨૪:૩૨-૪૧	૨૪:૪૨-૫૧
બ.	તયારીચે દારખલે (૨૫:૧-૩૦)	૨૫:૧-૧૩	૨૫:૧૪-૩૦	
ક.	ન્યાય (૨૫:૩૧-૪૬)			
૮.	ટુ:ખ વ રાજાવા નકાર (૨૬:૧-૨૭:૬૬)			
અ.	વિશ્વાસધાત વ અટક (૨૬:૧-૫૬)	૨૬:૧-૫ ૨૬:૬-૧૩ ૨૬:૧૪-૧૯	૨૬:૨૦-૨૫ ૨૬:૨૬-૩૫ ૨૬:૩૬-૪૬	૨૬:૪૭-૫૬
બ.	પરીક્ષા આણિ નકાર (૨૬:૫૭-૭૫)	૨૬:૫૭-૬૮	૨૬:૬૯-૭૫	
ક.	ખોટચા ગોટ્ટીબહલ અતીવ ટુ:ખ (૨૭:૧-૧૦)			
ઢ.	વધસતંભાવર રિવળ્ણે (૨૭:૧૧-૫૬)	૨૭:૧૧-૨૬	૨૭:૨૭-૩૨	૨૭:૩૩-૫૬
ઝ.	પુરણે (૨૭:૫૭-૬૬)			

९. शजावा पुरावा (२८:१-२०)
- अ. तो उठला आहे (२८:१-१०)
  - ब. व्यापून टाका (२८:११-१५)
  - क. मठान आज्ञा (२८:१६-२०)

मार्क

(प्रभुवा सेवक)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: मार्ककृत शुभवर्तमान हे प्रत्यक्षात निनावी आहे कारण त्यामध्ये लेखकाचे नाव नमूद केलेले नाही. नंतर काहीतरी इ.स.१२५ पूर्वी, शीर्षक 'मार्ककृत' हे शास्त्रांकडून जोडण्यात आले पण प्रबळ व स्पष्ट पुरावे (अंतर्गत व बाह्य) हे आहेत की मार्क हा त्याच्या लेखक आहे. "सुरवातीच्या खिस्ती मंडळीच्या फार्दर्स्वी सर्वसंमत साक्षा अशी आहे की मार्क हा पेत्राचा संहकारी होता जो शुभवर्तमानाचा लेखक होता"^{१६} इ.स. ११२ मध्ये "पेत्राचा अनुवादक" म्हणून पापियाज ह्याने मार्कबद्दल लिहिले "मार्कच्या शुभवर्तमानासह पेत्राच्या प्रेषितांची कृत्ये १०:३६-४३ ह्यामधील उपदेशपर संदेश असे दाखवितो की येशूच्या जीवनावर पेत्राची ऋपरेखा होती जिला माक्ने तपशिलवार फार मोठे रुप दिले" असे वॉल्टर एम.ड्युनेट ह्याने निर्देशीत केले.^{१७}

जरी मार्क हा खिस्ताच्या मूळ शिष्यापैकी एक नव्हता, तरीही तो मरीया नावाच्या महिलेचा पुत्र, यरुशलेमेतील संपत्ती असलेली व मानत्या गेलेली ती त्यक्ती (प्रे.कृ. १२:१२), पेत्राचा सोबती (१ पेत्र ५:१३) आणि बर्णबाचा शाऊबंद (कलस्सै ४:१०) होता. हे संबंध, तिशेषत: त्याचे पेत्राबरोबर असलेले संबंध, जो निश्चितपणे मार्कच्या माहितीचा ख्रोत होता; त्यांनी मार्कच्या शुभवर्तमानास प्रेषितीय अधिकार दिले. ज्याअर्थी पेत्र त्याला उद्देशून "मार्क माझ्यामुळा" म्हणून म्हणावा (१ पेत्र ५:१३), त्या अर्थी मार्कला खिस्ताकडे नेणारा पेत्र असला पाहिजे.

ह्यांगिवारा, मार्क हा पौलाचा सुद्धा निकटवा संबंधीत होता. चार्टस रायरी लिहितो:

पहिल्या मिशनरी प्रवासाला पौल व बर्णबा ह्यांची संगत करण्याची त्याला दुर्लभ सवलत मिळाली पण तो संपूर्ण प्रवासात त्यांच्याबरोबर याहण्यास अपयशी ठरला. त्या कारणाने पौलाने त्याला दुसऱ्या प्रवासात सोबत घेण्यास नकार दिला. म्हणून तो बर्णबारोबत साठा प्रसला गेला (प्रे.कृ. १५:३८-४०). जवळजवळ एक डऱ्यान वर्षानंतर तो पुढीचा पौलाबरोबर होता (कलस्सै ४:१०, फिलेमानाचा पत्र २४) आणि पौलाच्या देहान्त शिक्षेच्या शोडे अगोदर तो प्रेषीताकडून पाठविल्या गेला (तीमश्याला दुसरे पत्र ४:११). एखाद्याच्या जीवनातील एक अपयश म्हणजे उपरोगीपण्याचा शेवट नाही हे त्याच्या चरित्रावरून सिद्ध होते.^{१८}

लिखानाची तारीख: इ.स. ५० किंवा इ.स. ६० जसे पुष्कळ विट्ठानांचा असा विश्वास आहे की चार शुभवर्तमानापैकी हे शुभवर्तमान पहिले आहे कारण मार्ककृत शुभवर्तमानामध्ये वस्तुतः असलेली सर्व शास्त्रतवने ही इतर तीन शुभवर्तमानामध्ये नोंदव्या गेलेली शोडे फार कठीणच आहे. मार्ककृत शुभवर्तमान हे इ.स.७० पूर्वी व येळश्लेमेतील मंदिराच्या नाशापूर्वी लिहिल्या गेलेले आहे (१३:२).

उद्देश व विषय: 'खिस्त हा सेवक' ही मार्कची संकल्पना आहे. खिस्ताची 'सेवा व बलिदान' ह्याकरील भर मार्क १०:४५ मध्ये स्पष्टपणे शिकविल्या जातो. तो असा आहे की, "कारण मनुष्याचा पुत्रांची सेवा कळन घ्यावयास नाही तर सेवा करावयास व पुष्कळांच्या मुक्तीसाठी आपला जीव खंडणी म्हणून अर्पण करावयास आला आहे." शोडे ठळक ह्या 'सेवा व बलिदानाच्या दोन संकल्पना माक्ने कशा उघड केलेल्या आहेत हे ह्या शुभवर्तमानाचे काळजीपूर्वक वाचन केल्यास दिसून येते.

मार्ककृत शुभवर्तमान हे प्रथमत: ऐमी व परराष्ट्रीय वाचकांना उद्देशून लिहिलेले आहे. ह्याचा परिणाम असा झाला की येशूची 'वंशावल' व त्यासोबतव डॅंगरावरील प्रवचन' वगळण्यात आलेले आहे. धार्मिक पुढाऱ्यांच्या ती व नापसंतीला सुद्धा कमी महत्व प्राप्त झाले आहे कारण यहूदी श्रोतृवर्ग सांख्यकीकृतिक दृष्ट्या त्यांच्याशी अधिक संबंधित असला पाहिजे. ज्याअर्थी मार्क येशूला कार्यकर्ता, प्रभुवा सेवक म्हणून प्रस्तुत करतो, त्याअर्थी हे पुस्तक येशूच्या कार्याचा आढावा घेऊन त्याच्या 'तिश्वासू सेवक' म्हणून कृतीवर फार परिणामकारक रित्या केंद्रीभूत होते.

मार्कच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिस्त: 'उद्गारकर्ता' ह्याच बलिदान करणारा सेवक' आहे जो आज्ञाधारकपणे पुष्कळांच्या मुक्तीसाठी आपला जीव खंडणी म्हणून अर्पण करतो. त्यावर माक्ये योगदान तिशिष्टपणे केंद्रीभूत होते येशूच्या स्वतःच्या गरजापूर्वी नोंदवी दुसऱ्यांच्या शौतिक व आध्यात्मिक गरजा पूर्ण करण्यांबद्दलच्या त्याच्या सेवाकार्यावर शुभवर्तमानाचे स्पष्ट केंद्रस्थान आहे.

खिस्ताच्या सन्तर दृष्ट्यान्तापैकी केवळ अठरा दृष्ट्यान्त मार्ककृत शुभवर्तमानात आहेत. त्यापैकी काही तर एका वाचयाच्याव लांबीचे आहेत पण खिस्ताच्या परंतीस चमत्कारापैकी तो अर्द्या चमत्कारांच्या पेक्षाही जारत यादी होते.^{१९}

વैयक्तिक અભ્યાસાકરિતા: રૂપરેષા

૧. સેવકારી સેવેસારી તયારી (૧:૧-૧૩)

- અ. ત્યાચ્યા પુઢે રેણારા (૧:૧-૮)
- બ. ત્યાચા બાપિસમા (૧:૯-૧૧)
- ક. ત્યાચી પરીક્ષા (૧:૧૨-૧૩)

૨. સેવકાચા ગાલીલાત પ્રવાર કરણે (૧:૧૪-૧:૩૨)

અ. ત્યાચી સેવા (૧:૧૪-૨:૧૨)	૧:૨૯-૪૫	૨:૧-૧૨
૧:૧૪-૨૮		
૨:૧૩-૨૨	૩:૧-૧૨	
૨:૨૩-૨૮	૩:૧૩-૩૫	
ક. દાખલો (૪:૧-૩૪)		
૪:૧-૧૨	૪:૨૬-૨૯	
૪:૧૩-૨૫	૪:૩૦-૩૪	
ડ. ચમત્કાર (૪:૩૫-૫:૪૩)	૫:૧-૨૦	૫:૨૧-૪૩
૪:૩૫-૪૧		
૩. વાઢતા વિરોધ (૬:૧-૮:૨૬)		
૬:૧-૬	૬:૩૩-૫૨	૭:૧૪-૨૩
૬:૭-૧૩	૬:૫૩-૫૬	૭:૨૪-૩૭
૬:૧૪-૩૨	૭:૧-૧૩	૮:૧-૨૬
ફ. શિક્ષાત્મિકારી પેત્રાચી કબૂલી (૮:૨૭-૩૩)		
ગ. શિક્ષાત્માચી કિંમત (૮:૩૪-૧:૧)		
હ. રૂપાંતર (૯:૨-૧૩)		
ય. ભૂતગ્રસ્ત મુલગા મુક્ત જ્ઞાલા (૯:૧૪-૨૯)		
ત. રેણુ ત્યાચ્યા મૃત્યુત્વિકારી આધીચ સંગતો (૯:૩૦-૩૨)		

૩. પિરીયાત સેવકાદ્વારે પ્રવાર (૯:૩૩-૧૦:૫૨)

અ. શિક્ષાંના તયાર કરણાસારી રેણુ શિક્ષાવિતો (૯:૩૩-૧૦:૪૫)		
૯:૩૩-૩૭	૧૦:૧-૧૨	૧૦:૧૭-૩૧
૯:૩૮-૫૦	૧૦:૧૩-૧૬	૧૦:૩૨-૪૫
બ. આંધાના બાર્ટિમયા બરા હોતો (૧૦:૪૬-૫૨)		

૪. યલ્લાલેમેત સેવકાચે દુઃખ (૧૧:૧-૧૫:૪૭)

અ. ત્યાચે ઔપचારિક સાઠરીકરણ (૧૧:૧-૧૯)	૧૧:૧૫-૧૯	
૧૧:૧-૧૪		
૧૧:૨૭-૩૩	૧૨:૧૩-૨૭	૧૨:૪૧-૪૪
૧૨:૧-૧૨	૧૨:૨૮-૪૦	
ક. ભાવિયાસારી ત્યાચ્યા સૂચના (૧૩:૧-૩૭)		
૧૩:૧-૨	૧૩:૧૪-૨૩	૧૩:૩૩-૩૭
૧૩:૩-૮	૧૩:૨૪-૨૭	
૧૩:૧-૧૩	૧૩:૨૮-૩૨	
ડ. ત્યાચે દુઃખ (૧૪:૧-૧૫:૪૭)		
૧૪:૧-૧૧	૧૪:૪૩-૫૨	૧૫:૧૬-૨૧
૧૪:૧૨-૨૧	૧૪:૫૩-૬૫	૧૫:૨૨-૪૧
૧૪:૨૨-૩૧	૧૪:૬૬-૭૨	૧૫:૪૨-૪૭
૧૪:૩૨-૪૨	૧૫:૧-૧૬	

५. सेवकाची पुनरुत्थानात संपन्नता (१६:१-२०)

- अ. त्याचे पुनरुत्थान (१६:१-८)
- ब. त्याचे दिसणे (१६:९-१८)
- क. त्याचे स्वगरीहण (१६:१९-२०)

लूक (मानवाचा पुत्र)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: 'लूककृत शुभर्तमान' व 'प्रेषितांची कृत्ये' ही दोन्ही लिहिलेली पुस्तके शिरोफिलस हयाला उद्देशून लिहिलेली आहेत. त्यांच्या लेखनाचे श्रेय लूक हयाला जाते. दोन्ही पुस्तकामध्ये लेखकाच्या नावाचा अंतर्भाव नसला तरीही भरपूर पुरावे लूक, "प्रिय वैद्य" (कलरसै ४:१४) हयाला ह्या पुस्तकांचा लेखक म्हणून निर्देशीत करतात.

ठळकपणे, ही दोन पुस्तके मिळून 'ग्रीक नवीन कराराचा' एक चतुर्थांश भाग होतो. 'नवीन करारात' ज्या स्थळांमध्ये त्याचे नाव आढळून येते ते आहेत कलरसै ४:१४, रतिमधी ४:११ आणि फिलिमोन २४, प्रेषितांची कृत्यांच्या भागात (६:१०-१७; २०:५-२१:१८; २७:१-२८:१६). लूक स्वतःला 'आम्ही' म्हणून संबोधीत करतो असा सुद्धा विश्वास आहे. हा प्रेषितांच्या कृत्याच्या भागातला 'आम्ही' असे दर्शवितो की, लेखक हा पौलाचा निकटचा व प्रवासातील सोबती होता. ज्याअर्थी पौलाच्या केवळ दोन सहकाऱ्यांचा नाम निर्देश तृतीय पुरुषात झाला आहे. त्याअर्थी ते नीत व लूक हे आहेत. वगळण्या प्रक्रीयेने, पौलाच्या "प्रिय मित्र लूक, वैद्य कलरसै ४:१४ व 'कार्यकर्तासोबती'" (फिलिमोन २४), लूक हा सर्वाधिक संभाव्य उमेदवार आहे.

कलरसै ४:१०-१४ मध्ये हे खात्रीने दिसून येते की लूक हा परराष्ट्रीय होता कारण पौल त्याच्यामध्याला यहूद्यांमध्याला भेद स्पष्ट करतो इथे प्रेषीत असे विधान करतो की त्याच्या संगतीच्या कार्यकर्त्यांपैकी अरिस्तार्ख, मार्क व योहान हेव फक्त यहूदी होते. हयामुळे ही सूचना मिळते की एफास लूक आणि देमास ज्यांनी इथे नावे नमूद केलेली आहेत हे यहूदी नव्हते तर परराष्ट्रीय होते. 'लूक हयाचे ग्रीक भाषेवे स्पष्ट कौशल्य आणि प्रेषितांची कृत्ये १:१९ मधील वाकप्रयोग 'त्यांच्या स्वतःच्या भाषेत' सुद्धा दर्शवितो की तो (लूक) यहूदी नव्हता.^{५०}

ती येथूच्या जीवनाचा नेत्रदर्शी साक्षातार नव्हता (लूक १:२). ह्या व्यतीरिकत आपणास त्याच्या सुरवातीच्या जीवनाबद्दल व त्याच्या परिवर्तनाबद्दल काहीच माहित नाही. तो जरी व्यवसायाने वैद्य होता तरीही हे शुभर्तमान व प्रेषीतांची कृत्ये ही पुस्तके लिहीणारा व मिशनरी कामामध्ये पौलाची सोबत करणारा तो प्रथम सुवार्तिक होता. प्रेषीत पौलाच्या हौतात्म्याच्या वेळी लूक त्याच्यासोबत होता पण त्याच्या नंतरच्या जीवनाबद्दल आपणास निश्चित माहिती नाही.^{५१}

लिखानाची तारीख: इ.स. ६०. लूकाच्या शुभर्तमानात लिखाणाबद्दलच्या काळाबद्दल दोन सर्वसामान्य सूचना समोर आलेल्या आहेत, १ इ.स.५९-६३ व २ इ.स.७० किंवा ८० (२ तिम.४:११) पण 'प्रेषितांची कृत्ये' हयाचा निष्कर्ष आम्हास हे दारखवितो की, पौल रोममध्ये होता आणि ज्याअर्थी लूकाचे शुभर्तमान हे प्रेषितांची कृत्ये हयाच्या अगोदर लिहिल्या गेलेले आहे (प्रे.कृ. १:१), त्याअर्थी लूककृत शुभर्तमान हे त्याच्या अगोदरच्या काळात लिहिल्या गेले असलेव पाहिजे, म्हणजे जवळजवळ इ.स. ६०.

उद्देश व विषय: लूकाच्या शुभर्तमानाच्या पहिल्या चार वचनामध्ये लूकाचा उद्देश अगदी स्पष्टपणे देण्यात आलेला आहे.

ज्या गोष्टीसंबंधाने आपल्यामध्ये पूर्ण खात्री झाली आहे, त्या गोष्टी आरंभापासून प्रत्यक्ष पाहणारे लोक व वचनावे सेवक हयांनी आम्हास सांगून ठेवलेला वृत्तांत लिहून काढण्यावे काम पुष्करणींनी हाती घेतले आहे. हयास्तव, थियफील महाराज, मलाही वाटले की, सर्व गोष्टीचा मुळापासून श्रोद्य कळ्यामुळे मी त्या आपल्याला अनुक्रमाने लिहाच्या; हयासाठी की, ज्या वचनांवे शिक्षण आपल्याला देण्यात आलेले आहे त्यांचा निश्चिवतपणा आपल्या लक्ष्यात यावा (लूक १:१-४).

शुभर्तमान प्रस्तुत करण्याच्या त्याच्या प्रतेश मार्गाबाबत कित्येक गोष्टी नजरेपासून घालणे गरजेवे आहे. लूक असे विधान करतो की त्याच्या स्वतःच्या कामाला दुसऱ्यांच्या कामाकडून उत्तेजन मिळालेले आहे, ते असे की त्याने नेत्रदर्शी साक्षातारांशी सल्ला मसलत केलेली आहे (१:२) आणि विष्वासाच्या ऐतिहासिक खात्रीमध्ये शिणफीलला पात्रित आत्म्याच्या मार्गदर्शनाखाली माहिती देण्याकरिता त्याने मांहती तपासून तिचा गेळ्या क्रम लावला (१:३). हे काळजीपूर्वक संशोधीत केलेले दस्तऐवजी लिखाण आहे. लूका एक परराष्ट्रीय म्हणून ख्रिस्ताच्या जीवनावर मोठी पुस्तके परराष्ट्रीयांना उपलब्ध ठाती म्हणून जबाबदारी वाटलीच असली पाहिजे.^{५२}

लूकाने "अर्हमिक संज्ञाचे ग्रीक भाषेत भाषांतर केले व हे शुभर्तमान मूळ ग्रीक वाचकांना अधिक सुबोध व सुगम करण्याकरिता त्याने यहूदी प्रश्ना व औगोलिक परिस्थिती रप्त केली" हे तरतुरितीवरून रप्त दिसून येते.^{५३}

"प्रिय वैद्यांकडून" लिहीलेले लूककृत शुभर्तमान हे सर्वाधिक सर्वसामावेशक व दीर्घ शुभर्तमान आहे. ते उदारकाला 'मनुष्याचा पुत्र' म्हणजे परीपूर्ण मनुष्य जो हरवलेले शोधावयास व तारावयास झाला आहे (लूक १९:१०) असे प्रस्तुत करते. मत्ताच्याकृत शुभर्तमानामध्ये

आपण येशूला 'दाविदाचा पुत्र' व 'इस्त्राएलाचा राजा' म्हणून पाहतो; मार्ककृत शुभवर्तमानात आपण दुसऱ्यांची सेवा करणारा प्रश्नवा सेवक म्हणून पाहतो आणि लूककृत शुभवर्तमानात आमटी त्याला मनुष्याच्या गरजा पुरतिणारा मनुष्याचा पुत्र, मनुष्यामधील परीपूर्ण मनुष्य, मनुष्यातून निवडलेला, मनुष्यामधून परीक्षा घेतलेला आणि उद्धारक व सर्वांत मोठा मुख्य याजक होण्यासाठी उच्चतमपणे लायक असलेला म्हणून पाहतो. मत्तयामध्ये आपण वैशिष्ट्यपूर्ण घटनांचे गटागटामध्ये विश्वाजन पाहतो, मार्कमध्ये आपण वैशिष्ट्यपूर्ण घटनांची सर्वांगीक लहानप्रत पाहतो पण लूकमध्ये आपण एका वैद्याकडून इतिहासकाराकडून ह्या घटनांचे अधिक तपशीलवार तर्णन पाहतो.

ह्या शुभवर्तमानामध्ये 'मनुष्याचा पुत्र' म्हणून त्याचे परीपूर्ण मानवीय चारित्र्य तरीपण सुद्धा 'परमेश्वराचा पुत्र' हे त्याच्या तंशातलीसह त्याच्या शौकिक जन्माच्या बाबतीत आदामापर्यात मार्ज शोधून काढण्यात आले (लूक ३:३८; मत्तयामध्ये मत्तय फक्त अब्राहामापर्यातव माझे जागे ह्याची नोंद घ्यावी). लूक २:४०-५२ मध्ये त्याच्या मानसीक प्रगतीची नोंद झालेली आहे आणि त्याच्या बापितस्माच्या वैली पित्याची स्वर्गातून झालेली देवताणी व पवित्र आत्म्याचा अभिषेक (लूक ३:२१-२२) ह्यांनी त्याचे नैतिक व आध्यात्मिक परीपूर्णतासुद्धा पुरात्यागिशी दिलेली आहे. म्हणून येशूमध्ये आपल्याला एक परीपूर्ण शौकिक, मानसीक व आध्यात्मिक मनुष्याता असलेली व्यक्ती मिळते.

लूकाच्या पुस्तकात प्रकट झालेला ख्रिस्त: लूककृत शुभवर्तमानामध्ये मानवतेवर दयेकरील येशूच्या वारंवार भर दाखविण्यात आलेला आहे. लूक ख्रिस्ताच्या तंशापरंपरा, जन्म व प्रगती ह्याबाबत सर्वांगीक परीपूर्ण वृत्तांत देतो. तो 'आदर्श मनुष्याचा पुत्र आहे' जो आपली दुःखे वाहून नेण्याकरिता एक पाणी दुःखी मनुष्य म्हणून आणि आपल्याला तारणाची अमूल्य देण्यारा म्हणून ओळखला जातो.^{१४}

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना: लिहिण्याची पद्धत व उद्देश (१:१-४)

२. मानवाची मानवाच्या पुत्राची ओळख (१:५-४:१३)

अ. ख्रिस्ताच्या जन्मापूर्वीच्या घटना (१:५-५६)

१:५-२५	१:३९-४५
१:२६-३८	१:४६-५६

ब. ख्रिस्ताच्या जन्माविषयीच्या घटना (१:५७-२:३८)

१:५७-६६	२:१-२०
१:६७-८०	२:२१-३८

क. ख्रिस्ताच्या बालपण्यातील घटना (२:३९-५२)

२:३९-४०	२:४१-५२
---------	---------

ड. ख्रिस्ताची ओळख छोण्यापूर्वीच्या घटना (३:१-४:१३)

३:१-२०	३:२३-३८
३:२१-२२	४:१-१३

३. मानवांकरिता मानवाच्या पुत्राची सेवा (४:१४-९:५०)

अ. ख्रिस्ताची ओळख (४:१४-३०)

ब. ख्रिस्ताच्या सामर्थ्याचे प्रात्यक्षिक (४:३१-५:२८)

४:३१-३७	५:१-११	५:२७-२८
४:३८-४४	५:१२-२६	

क. ख्रिस्ताच्या कार्यक्रमाचे स्पष्टीकरण (५:२९-६:४९)

५:२९-३९	६:१२-१९	६:४६-४९
६:१-११	६:२०-४५	

ड. ख्रिस्ताच्या आराखडच्याचा विस्तार (७:१-९:५०)

७:१-१७	८:१६-२१	९:१२-२७
७:१८-३९	८:२२-२५	९:२८-४५
७:४०-५०	८:२६-३९	९:४६-५०
८:१-३	८:४०-५६	
८:४-१५	९:१-११	

४. लोकांद्वारे मानवाच्या पुत्राचा नकार (९:५१-१९:२७)

अ. ख्रिस्ताचा वाढता विरोध (९:५१-११:५४)

९:५१-५६	१०:३०-३७	११:२९-३६
९:५७-६२	१०:३८-४२	११:३७-५४
१०:१-१६	११:१-१३	
१०:१७-२९	११:१४-२८	

ब. खिरसताच्या नाकारण्याचा विघार करता सूचना (१२:१-१९:२७)

१२:१-१२	१४:७-१५	१७:१-१०
१२:३२-३४	१४:२६-२८	१७:११-२१
१२:३५-४८	१४:२५-३५	१७:२२-३७
१२:४९-५९	१५:१-७	१८:१-८
१३:१-९	१५:८-१०	१८:९-१७
१३:१०-१७	१५:११-३२	१८:१८-३४
१३:१८-२१	१६:१-३	१८:३५-४३
१३:२२-३५	१६:१४-१८	१९:१-१०
१४:१-६	१६:१९-३१	१९:११-२७

५. मानवाकरिता मानवाच्या पुत्राचा छळ (१९:२८-२३:५६)

१९:२८-४४	२१:२५-२८	२२:५४-६५
१९:४५-४८	२१:२९-३३	२२:६६-७१
२०:१-८	२१:३४-३६	२३:१-७
२०:९-१८	२१:३७-२८	२३:८-१२
२०:१९-२६	२२:१-१३	२३:८-१२
२०:२७-४७	२२:१४-२३	२३:१३-२५
२१:१-९	२२:२४-३८	२३:२६-३२
२१:१०-१९	२२:३९-४६	२३:३३-४९
२१:२०-२४	२२:४७-५३	२३:५०-५६

६. मानवापुढे मानवाच्या पुत्राचा खरेपणा (२४:१-५३)

२४:१-१२	२४:३६-४९
२४:१३-३५	२४:५०-५३

योहान (सार्वकालिक देवाचा पुत्र)

लेण्ठक व पुस्तकाचे नाव: दुसऱ्या शतकाच्या सुरवातीपासून खिस्ती मंडळीच्या परंपरानी प्रेषीत योहान, जब्दीचा पुत्र त याकोबाचा भाऊ हयाच्याशी चवश्या शुभर्तमानाचा लेखक म्हणून संबंध जोडण्यास सुरवात केली. येथूने योहान व याकोब हयांना 'गजिनिये पुत्र' असेही नाव दिले (मार्क ३:१७). योहानाची आई सलोमे हिने गालीलात येशूकी सेवा केली आणि येशूला वधसंभावर खिळत असतांना ती तेथे उपस्थित होती (मार्क १५:४०-४१). योहान हा येशूच्या निकटचा बारा शिष्यांपैकी एकच नव्हता पण तो नेहमी येशूचा 'आवडता शिष्य' म्हणून सुद्धा ओळखल्या (योहान १३:२३; १८:१५-१६; १९:२६-२७) जात होता. योहान हा शिष्यातल्या आंतरवर्तुळातील एक होता आणि पर्वतावर येशूचे रुपांतर झाले त्या तेळी येथूने ज्या तीन शिष्यांना सोबत नेते होते, त्यापैकी तो एक होता (मत्त्य १७:११). तो पेत्राचा सुद्धा निकटचा संबंधीत होता. खिरसताच्या स्वर्गरीहणानंतर, पौलाने ज्यांना खिस्ती मंडळीये "आधारसंभ" म्हणून मठृत्ले, योहान त्यांच्यापैकी एक होता (गलती २:९).

तंतोतंतपणे बोलायें झाले तर घवणे शुभर्तमान हे निनावी आहे. मूळग्रंथामध्ये लेखकाचे नाव दिलेले नाही. हे आश्वर्यकारक नाही कारण शुभर्तमान हे प्रेषीतीय पत्रापेक्षा भिन्न प्रकारचे असते. पौलाच्या प्रत्येक पत्राची त्याच्या स्वतःच्या नावापासून सुरवात होते, जो पुरातन जगामध्ये पत्र लिहिणाऱ्याचा सर्वसामान्य प्रघात होता. चार शुभर्तमानाच्या मानवी लेखकापैकी कोणीही लेखक म्हणून स्वतःच्या नावाने सरळसरळ ओळखला जात नाही. पण आपल्या लिखाणात लेखकांनी स्वतःला अप्रत्यक्षपणे प्रकट केलेले आहे आणि ते परंपरेने चांगले जान होते.

लिखानाची तारीख: इ.स. ८५-९०. खिस्ती मंडळीमध्ये ह्या शुभर्तमानाला "घवणे" शुभर्तमान म्हणून समजले जाते आणि योहान जेठा म्हातारा झाला तेढ्या हे लिहिल्या गेले असा सुरवातीच्या खिस्ती मंडळीचा विष्वास होता. म्हणून इ.स. ८५-९० हा कालखंड अंदाजे आहे. योहान २१:१८, २३ प्रमाणे पेत्र म्हातारा झालेला असतांना पेत्र त्याच्याबद्देबर जाण्यात वेळ घालवतांना दिसते (योहान २१:१८, २३).^{६५}

उद्देश व विषय: संभवत: बायबलमध्याचा कोणत्याही इतर पुस्तकापेक्षा, योहान ह्या शुभर्तमानाची संकल्पना व उद्देश स्पष्टपो तिंदीत करतो. ठळकपणे हे उद्देशाचे विधान थोमाच्या व युनर्जन्थीत खिरसताच्या ब्रेटीनंतर येते. थोमाने युनर्जन्थानाच्या खरेपणातर संशय व्यक्त केला (योहान २०:२४-२५) आणि ह्या संशयाबद्दलच्या उघड कबूलीनंतर लगेवत प्रभू शिष्यांसमोर प्रगटला आणि थोमाला उद्देशून हे शब्द बोलला,

‘મગ આર દિવસાંનંતર ત્યારે શિષ્ય પુનઃ એકદાં આંત અસતાં ત્યાંચા બરોબર થોમા હોતા. તેવ્હાં દરેં બંદ અસતાંના યેશુ આલા વ મધ્યે અભા રાહુન મહણાલા, તુમ્હાંસ શાંતિ અયો. નંતર ત્યાને થોમાલા મહટલે, તું આપલે બોટ ઇકડે કર વ માર્ગે હાત પાછા વ આપલા હાત પુઢે કરુન માઝા કુશીંત ઘાલ, આણિ વિશ્વાસછીન અસ્યું નકો, તર વિશ્વાસ ઠેવણારા ઐસ. થોમાને ત્યાલા મહટલે, માર્ગ પ્રભુ વ માર્ગા દેવ! યેશુને ત્યાલા મહટલે, તું મલા પાહિલે આહે મહણું વિશ્વાસ ઠેવિલા આહે; પાહિલ્યાવંચું વિશ્વાસ ઠેવા અરે તે ધન્ય (યોહન ૨૦:૨૭-૨૯).

હ્યા વિનીમયાચ્યા ત કેન્દ્રરસાનાચ્યા યેશૂવર વિશ્વાસ ઠેવણાચ્યા ગરજેલા અનુસરણ યોહન હ્યા પુસ્તકાચ્યા સંકલપનેબાબત વ ઉદ્દેશાબાબત વિધાન કરતો,

હ્યા પુસ્તકાંત લિહિલી નાહીંત અશી દુસરીંહિ પુષ્કળ વિન્હેં યેશુનેં આપલ્યા શિષ્યાંદેખત કેલી. યેશુ હા દેવાવા પુત્ર ક્રિસ્ત આહે અસા તુમ્હીં વિશ્વાસ ઠેવાવા, આણિ વિશ્વાસ ઠેવુન તુમ્હાંલા ત્યાચ્યા નાંગને જીવન પ્રાપ્ત છાવેં, મહણું હી લિહિલી આહેત (યોહન ૨૦:૩૦-૩૧).

હ્યા ઉદ્દેશાને વિધાન લક્ષ્યાત ઠેવુન, લોકાંની યેશૂવર ઉદ્ધારકર્તા મહણું વિશ્વાસ ઠેવાવા મહણું ખિસ્તારે વ્યવતીમત્ત વ સેવાકાર્ય પ્રગટકરણાસારી યોહનાને સાત ચિન્હે -ચમત્કાર નિવડલે. હ્યા ચિન્હાંની યેશૂવે ગૌરત પ્રગટ કેલે (યોહન ૧:૧૪; યશ્રા ૩૫:૧-૨; યોએલ ૩:૧૮; આમોસ ૯:૧૩). તી સાત ચિન્હે અશી આહેત.

૧. પાણ્યાચા દ્વાક્ષરસ કરણે (૨:૧-૧૧)
૨. અંમલદારાચ્યા મુલાસ બરે કરણે (૪:૪૬-૫૪)
૩. પંગુ મનુષ્યાલા બરે કરણે (૫:૧-૧૮)
૪. પાંચ હજારાંન જેતૂ ઘાલણે (૬:૬-૧૩)
૫. પાણ્યાવર ચાલણે (૬:૧૬-૨૧)
૬. આંધળચાલા દૃષ્ટી દેણે (૯:૧-૭)
૭. મૃત લાજારાલા જિવંત કરણે (૧૧:૧-૪૫)

જેવ્હા યોહનનું શુભવર્તમાનાચી મત્તાચૂંટ, માર્કચૂંટ વ લૂકચૂંટ શુભવર્તમાનાંશી તુલના કેલી જાતે તેવ્હા ત્યાચ્યા ખિન્જનતાદર્શક પ્રકારાવરુણ સુદ્રા યોહનાચી સંકલપના વ ઉદ્દેશ સોષ્યારીતીને ઓળ્યાખલ્યા જાતો.

એવાદ્યાને યોહનનું શુભવર્તમાનાચી ઇતર તીન શુભવર્તમાનાંશી તુલના કેલી તર તો યોહનાચ્યા પ્રસ્તુત કરણાચ્યા વિશેષ પદ્ધતીને પ્રભ. શીતીત હોતો. યેશૂચી વંશાવલ, જન્મ, બાપિતરમા, પરિક્ષા, શૂતાલા કાઢણે, દૃષ્ટાંત, રૂપાંતર હ્યાંચા સમાવેશ યોહન કરીત નાહી તર પ્રભુચે શેવટલે ભોજન, ત્યાવી ગેશશેમાનેમદીલ વ્યથા કિંવા ત્યારે સ્વર્ગરીહન હ્યાંના પ્રકષણે સમેર આણતો. યોહનારે યેશૂવે પ્રસ્તુતીકરણ હે ત્યારે યેરશલેમેતીલ સેવાકાર્ય યહૂદી રાષ્ટ્રાંયે સણ, ખાજગી સંભાળણમદ્યે યેશૂચા પ્રત્યોકાશી સંપર્ક (૩:૧-૪:૩૮; ૮૧:૨૮-૧૨:૧૬) આણિ ત્યારે શિષ્યાંકરિતા સેવાકાર્ય હ્યા ગોષ્ટીવર જોર દેતો. હ્યા શુભવર્તમાનાચ્યા પ્રમુખ ભાગમદ્યે “વિન્હારે પુસ્તક” (૨:૧-૧૨:૫૦) આહે જે યેશૂલા મસિહા, પરમેશ્વરાવા પુત્ર મહણું જાહીર કરણાંચા ત્યાચ્યા સાત ચમત્કારાંચા કિંવા “વિન્હાંચા” સમાવેશ કરતો. હ્યા “વિન્હાંચા પુસ્તકામદ્યે” યેશૂચા મહાન ઉપદેશવર સંભાળણાચા સમાવેશ આહે જો વિન્હાંચા અર્થ સ્પષ્ટ કરતો વ જાહીર કરતો. ઉદાહરણાર્થ, ૫૦૦૦ લોકાંના જેતૂ ઘાલણાચ્યા ચમત્કારાવરુણ (૬:૧-૧૫), યેશૂને સ્વતંત્રાં જીવનાચી ભાકર મહણું પ્રગટ કેલે જી સ્વર્ગીય પિતા હ્યા જગાચ્યા જીતનાકરિતા દેતો (૬:૨૫-૩૫). યેશૂને કેલેલ્યા “મી આહે” હ્યા શલ્વપ્રયોગાંશી માલીકા (૬:૩૫, ૮:૧૨; ૧૦:૭, ૯, ૧૧, ૧૪; ૧૧:૨૫; ૧૪:૬; ૧૫:૧, ૫) હે ચવશ્યા શુભવર્તમાનારે દુસરે નોંદળીય વ નિવડક સ્વરૂપ આહે.

હ્યા શુભવર્તમાનાચી વિશેષતા યથાર્થ દેખાયામદ્યે રાખવલ્યા ગેલીચ પાહિજે. શુભવર્તમાનાંચા હૈતુ જીવનચરિત્ર નાચ્યા. પ્રત્યેક શુભવર્તમાનાચ્યા લેખકાને ફાર વિસ્તૃત માહિતીચા સંગ્રહાંતું અશી નિવડલેલી કી જ્યામુલે ત્યાચા ઉદ્દેશ પૂર્ણ હોઊ શકેલ. મત્તા, માર્ક વ લૂકચૂંટ શુભવર્તમાનાત નમૂદ કેલેલે પ્રત્યક્ષણે ખિસ્તારે ઓઠાંતું નિઘાલેલે શલ્વ જર મોઠયાને વાચેલે તર કેવળ તીનંચ તાસાંચા અવધી લાગેલ અસા સરાસરી અંદાજ કરણાત આલેલા આહે.^{૪૪}

યોહનાચ્યા પુસ્તકાત પ્રકટ ઝાલેલા ખિસ્ત: હ્યા શુભવર્તમાનાત અનેક ઠિકાણી ખિસ્તાચ્યા દેવત્વાચી ઠંક સંકલપના આઢલ્યુન યેતે. પરમેશ્વરાવા અવિનાશી પુત્ર મહણું ખિસ્તાચ્યા દેવત્વાચી હ્યાપ્યેક્ષા અધિક સામર્થ્યવાન બાબ દુસર્ચા કોણત્યાહી પુસ્તકાત આઢલ્યુન યેત નાહી. વસ્તુરિશ્ચતી અશી આહે કી જ્યાલા “યેશુ મહટલેલા મનુષ્ય” (૯:૧૧) મહણું ઓળ્યાવતો. ત્યાલાચ “એક આણિ ફકત પરમેશ્વર” (૧:૧૮), “જિવનત પરમેશ્વરાવા પુત્ર ખિસ્ત” (૬:૬૯) કિંવા “દેવાવા પવિત્ર પુરુષ” (૬:૬૯) મહણું સુદ્રા મહણતાત.

ત્યાપુઢે યેશૂને “મી આહે” અસે મહણું કેલેલ્યા સાત વિધાનાવરુણ યેશૂચા દેવત્વાચી ઘોષણા પ્રગટ હોતે. જ્યાચ્યા નોંદી યોહનનું શુભવર્તમાનાત આહેત. હી સાત વિધાને અશી આહેત:

૧. મીચ “જીવનાચી ભાકર” આહે (૬:૩૫).
૨. મીચ “જગાચા પ્રકાશ” આહે (૮:૧૨).
૩. મી “દાર” આહે (૧૦:૭,૯)

४. मीच “उत्तम मेंढपाळ” आहे (१०:११,१४)
५. “पुनरुत्थान व जीवन” मीच आहे (११:२५)
६. मार्ग, सत्य व जीवन” मीच आहे (१४:६)
७. मीच “खरा द्राक्षवेल” आहे (१५:१,५)

पुन्हा खिसताच्या व्यक्तीत्वावर केळीत होऊन पाव साक्षातार जे येशू हा परमेष्ठवराचा पुत्र आहे म्हणून साक्षा देतात, ते योहानकृत शुभर्तमानाचे दुसरे विशिष्ट स्वरूप आहे. योहान ५:३१-४७ मध्ये येशू आपल्या विरोधकांना उत्तरे देतो. ते त्याला म्हणाले की त्याच्या दाण्यामध्ये त्याची साक्षा कायम करण्यासाठी साक्षातारांनी उणीत आहे. असा आरोप त्यांनी त्याच्यावर ठेवता व म्हणून येशू त्यांचा आरोप सत्य नाही हे दाखविण्यासाठी त त्याच्या दाण्याचा खरेपणा प्रगट करण्यासाठी दुसरे साक्षातार दाखवितो. त्याचा पिता (५:३२, ३७), बापितसमा करणारा योहान (५:३३) त्याचा चमत्कार (५:३६), शास्त्रवचने (५:३९) आणि मोशे (५:४६) हयांचा दूसर्या साक्षातारांमध्ये समावेश आहे. त्यानंतर योहान ८:१४ मध्ये, त्याचे साक्षातार हे सत्य असल्याचे तो जाहीर करतो. काही प्रसंगी, येशू ‘जुन्या करारातील “मी आहे” किंवा “याहवेल” हयाच्याशी खतःशी समानता करतो (४:२५-२६; ८:२४, २८, ५८; १३:१९; १८:५-६, ८). काही त्याच्या देवत्वाची सर्वाधिक स्वज्ञार दुळवचने १:१; ८:५८; १०:३०; १४:९; २०:२८ मध्ये ठिसून येतात.^{१७}

तैर्यावितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना: देवाच्या पुत्राचा अवतार (१:१-१८)

- अ. खिसताचे देवत्व (१:१-२)
- ब. खिसताचे येण्यापूर्वीचे कार्य (१:३-५)
- क. खिसताच्या पुढे येणारा (१:६-८)
- ड. खिसताला नाकरणे (१:९-११)
- इ. खिसताचा स्वीकार (१:१२-१३)
- फ. खिसताचा अवतार (१:१४-१८)

२. देवाच्या पुत्राची ओळख (१:१९-४:५४)

- अ. बापितसमा करणाऱ्या योहानाढारे (१:१९-३४)
- ब. योहानाच्या शिष्यांना (१:३५-५१)
- क. काना येथील लब्नात (२:१-११)
- ड. यरुशलेमेतील मंदिरात (२:१२-३५)
- इ. निकटेमाला (३:१-२१)
- फ. बापितसमा करणाऱ्या योहानाढारे (३:२२-२६)
- ग. शोमरोनी झीला (४:१-४२)
- ह. कफर्णहूमातील अंमलदाराला (४:४३-५४)

३. देवाच्या पुत्राचा विरोध (५:१-१२:५०)

- अ. यरुशलेमेतील मेजवानीत (५:१-४७)

५:१-१७	५:३३-३५	५:३९-४७
५:१८-२४	५:३६	
५:२५-३२	५:३७-३८	
ब. गालीलात वल्छंडण सणाच्या वेळेत (६:१-७१)		
६:१-१४	६:२६-४०	६:५९-६५
६:१५-२५	६:४१-५८	६:६६-७१
क. यरुशलेमेत मंडपाच्या सणाच्या मेजवानीत (७:१-१०:२१)		
७:१-२४	८:१२-३०	९:१३-३४
७:२५-३९	८:३१-४७	९:३५-४१
७:४०-५३	८:४८-५९	१०:१-२१
८:१-११	९:१-१२	
ड. यरुशलेमेत समर्पणाच्या मेजवानीत (१०:२२-४२)		
१०:२२-३०	१०:३१-४२	
इ. बेशानी येथे (११:१-१२:११)		
११:१-१६	११:३८-४६	१२:१-११
११:१७-२९	११:४७-५३	
११:३०-३७	११:५४-५७	

फ. यरुशलेमेत (१२:१२-५०)		
१२:१२-१९	१२:२७-३६	१२:४४-५०
१२:२०-२६	१२:३७-४३	
४. देवाच्या पुत्राद्वारे सूवना (१३:१-१६:३३)		
अ. क्षमेतिषयी (१३:१-२०)	१३:५-२०	
१३:१-४		
ब. त्याच्या विष्वासघाताविषयी (१३:२१-३०)		
क. त्याच्या विश्वासघाताविषयी (१३:३१-३८)		
द. स्वर्गाविषयी (१४:१-१५)	१४:१-६	१४:७-१५
इ. पत्रिक आत्म्याविषयी (१४:१६-२६)		
फ. शांतीविषयी (१४:२७-३१)		
ग. फळाविषयी (१५:१-१७)	१५:१-११	१५:१२-१७
ह. जगाविषयी (१५:१८-१६:४)	१५:१८-२७	१६:१-४
ज. पत्रिक आत्म्याविषयी (१६:५-१५)		
ज. त्याच्या परत योग्याविषयी (१६:१६-३३)		
१६:१६-२२	१६:२३-३३	
५. देवाच्या पुत्राची मध्यरस्थी (१७:१-२६)		
१७:१-१२	१७:१३-२१	१७:२२-२६
६. देवाच्या पुत्राला खिळणे (१८:१-१९:४२)		
१८:१-११	१९:१-१५	१९:३१-३७
१८:१२-२४	१९:१६-२२	१९:३८-४२
१८:२५-२७	१९:२३-२७	
१८:२८-४०	१९:२८-३०	
७. देवाच्या पुत्राचे पुनरुत्थान (२०:१-३१)		
अ. रिकामी कबर (२०:१-१०)		
ब. पुनरुत्थित प्रश्नाचे दर्शन (२०:११-३१)		
२०:११-१८	२०:२४-२९	
२०:१९-२३		२०:३०-३१
८. शेवट: तळचाच्या बाजूला दर्शन (२१:१-२५)		
अ. सात शिष्यांना दर्शन (२१:१-१४)		
२१:१-११	२१:१२-१४	
ब. पेत्राशी संभाषण (२१:१५-२३)		
२१:१५-१७	२१:१८-२३	
क. शुभतर्तमानाचा शेवट (२१:२४-२५)		

प्रेषितांची कृत्ये (मानवाचा पुत्र)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: जरी प्रेषितांच्या कृत्यांमध्ये लेखकाच्या नावाचा नामनिर्देश नसला तरीही त्याचा लेखक लूक होता ह्या निष्कर्षाप्रित पुराते घेऊन जातात. “गैशूने जे जे करातयास व शिकवातयास आरंभिले होते” त्या सर्वाविषयी लूक, तैद्य ह्याने थिराफील ह्याला उद्देशून उपदेशपर संदेशांचे दोन भाग केले. त्यापैकी ‘प्रेषितांची कृत्ये’ हा दुसरा ग्रंथ होय.

श्रीर्षकाबद्दल, सर्व ग्रीक हस्तलिखिते “कृत्ये” किंवा “प्रेषितांची कृत्ये” ह्या श्रीर्षकाकडे निर्देश करतात. ह्या पुस्तकाला केवळ हेच श्रीर्षक कसे व का प्राप्त झाले हे अनिहित आहे. सर्व प्रेषितांच्या कृत्यांचा ह्या पुस्तकामध्ये समावेश नसल्यामुळे “प्रेषितांची कृत्ये” हे श्रीर्षक कदाचित सर्वाधिक बरोबर श्रीर्षक कदाचित नसेल ह्यामध्ये केवळ पेत्र व पौल ह्यांच्यावर खरारखुरा जोर देण्यात आलेला

आहे जरी पवित्र आत्म्याच्या येण्याचे अशितचन सर्वत प्रेषितांना देण्यात आलेले होते (१:२-८) जे पवित्र आत्म्याच्या सामर्थ्यामध्ये जगभर सुवार्ता गाजविण्याकरिता निघणार होते. ह्या पुस्तकातील “कृत्ये” मध्ये पवित्र आत्मा आल्याच्या वेळेपासून खिरस्तीत्वाच्या प्रसाराचे वर्णन आहे व म्हणून ह्या पुस्तकाचे तंत्रोत्तम शीर्षक “पवित्र आत्म्याची कृत्ये” म्हणून असावयास हवे होते. “कृत्यामध्ये” समाविष्ट असलेले मुख्य लोकः पेत्र, योहन, स्तेफन, फिलीप, याकोब, बर्णबा सिलास आणि पौल.

लिखाणाची तारीखः इ.स.६१ लिखाणाच्या काळाबाबताच्या बाबीचा सारांश स्टंगली टॉउसेंट ह्यांनी खालीलप्रमाणे केलेला आहे.

इ.स.७० मध्ये झालेल्या येळशलेमेच्या नाशापूर्वी “कृत्ये” हे पुस्तक लिहिल्या गेले असले पाहिजे. निश्चितच इतकसर्या मोठ्या घटनेकडे दुलक्ष झाले नसते. ह्या पुस्तकाच्या मूलभूत संकल्पनापैकी ही एक आहे हे ह्या प्रकाशात विशेषतः खरे आहे: यहुद्यांच्या येशू खिरस्ताला नकार दिल्याच्या कारणाने परमेष्ठवराचे यहुद्यांपासून परराष्ट्रीयांकडे वळणे.

पौलाचा मृत्यू जो अंदाजे इ.स.६६-६८ च्या दरम्यान झाला. त्याच्या वृत्तांताचे वर्णन तूकाने फारच ववचीत वगळले असते जर तो ह्या पुस्तकाच्या लिखाणापूर्वी घडला असता तर. तूकाने ह्या पुस्तकात निरोने केलेल्या छालाला (समाट निरोसंबंधी) सुद्धा नमूद केले नाही जो इ.स.६४ मध्ये ‘रोमच्या महान अब्दी’ नंतर सुरु झाला.

निरोव्या पूर्वी खिरस्तीत्वाच्या बचावाबदल ‘कृत्याच्या पुस्तकाचा’ उपयोग करून पौलासंबंधी खालच्या अधिकास्यांनी केलेल्या दुष्कृत्याच्या विरोधातील अत्यंत कलकलीच्या विनंतीला निरोव्या छालाच्या वेळेला काहीही मूल्य नव्हते. त्यावेळी खिरस्ती मंडळांच्या नाश करण्याबदल निरोहितका हेतूपूर्वक तत्पर होता की ह्या पुस्तकामध्ये नमूद केलेल्या बचावाचा निरोव्ये मन वळविण्याच्या दृष्टीने काहीच परिणाम झाला नाही.

नवीन सुधारणामतवाढी विळानांनी रिकारलेला ह्या पुस्तकाच्या लिखाणाचा काळ जतळपास इ.स.६०-६२ आहे. तदनुसार लिखाणाचे स्थान रोम किंवा श्रवण असल्यास कैसेरिया व रोम ह्या पुस्तकाच्या लिखाणाच्या वेळी पौलाची कैटैतून सुटका एकत्र झालेली होती किंवा त्याची सुटका फार जतळ होती.^{४८}

उद्देश व विषयः ‘नवीन करारातील’ पुस्तकामध्ये ‘कृत्याचे’ पुस्तक हे एकमेव आहे कारण हे ‘नवीन करारातील’ इतर पुस्तकाशी दुवा साधते. शुभर्तमानामध्ये जे येशूने “कराराचास आरंभिले व शिकविले (१:१) ते ‘कृत्ये’ पुढे सुरु ठेवते. त्याची सुरवात येशूच्या खगरिण्या पासून होते व ‘नवीन करारातील’ प्रेषीतीय प्रांत्या काळापर्यंत ते सुरु राहते. ‘खिरस्ताचे शरीर’ असलेल्या खिरस्ती मंडळांची स्थापना करण्यात व शिकविण्यात आत्म्याच्या कारामार्फत पुढे गेले, त्याच्या द्वारे येशू खिरस्ताच्या सेवाकार्याची निरंतरता ह्या पुस्तकामध्ये आपल्याला पठावयास मिळते. ‘शुभर्तमान’ व ‘प्रेषीतीय पत्रे’ ह्यांच्यामध्याला ऐतिहासीक दुवा म्हणजे ‘कृत्ये’ होय.

ते आपल्याकरिता केवळ ह्या दुवाच तयार करीत नाही पण ते पौलाच्या जीवनाचा वृतान्त सुद्धा देते आणि ते आपल्याला पौलाच्या पत्राकरिता ऐतिहासीक प्रसंग देते. ‘कृत्याच्या’ प्रक्रीयेमुळे खिरस्ती मंडळांची ३० वर्षांची मोजदाद होते.

‘कृत्याच्या’ उद्देशावरील विविध दृष्टीकोनांचा सारांश करून स्टंगली टॉउसंट लिहितात:

‘कृत्याच्या पुस्तकाचा’ उद्देश खालीलप्रमाणे विदीत होतो. व्यवस्थित व आधिपत्याने निर्देशीत “राज्याच्या प्रगतीचा संदेश” यहुद्यांपासून परराष्ट्रीयाकडे व येळशलेमेपासून रोमकडे रपघट करणे. “जर खिरस्तीत्वाची मूळे जुन्या करारात व यहूदी धर्मामध्ये आहेत तर खिरस्ती धर्म ह्या विषव्यापक धर्म कसा झाला? ह्या प्रश्नाचे उत्तर तूकाच्या शुभ्र वर्तमानात दिलेले आहे. “कृत्याचे पुस्तक” तूककृत शुभर्तमानात शिरून ह्याच प्रश्नाचे उत्तर देणे सुरु ठेवते.^{४९}

‘कृत्ये’ १:८ मध्ये ‘कृत्याची’ संकल्पना व्यक्त होते -पवित्र आत्मा परमेष्ठवराच्या लोकांना सामर्थ्य देईल आणि ते येळशलेमेत (बृहपाया), सर्व यहूदीयात, शोमरोजात व पृथ्वीच्या (जगाच्या) शेवटापर्यंत उद्घारकत्याचे साक्षी होतील.

प्रेषितांच्या पुस्तकात प्रकट झालेला खिरस्तः ‘कृत्यामधील’ उपदेशपर संदेशाची मध्यवर्ती संकल्पना पुनरुत्थित उद्घारकर्ता आहे. जुन्या करारातील शास्त्रवर्णने, ऐतिहासीक पुनरुत्थान, प्रेषितीय साक्षा आणि खात्री पटविणारे पवित्र आत्म्याचे सामर्थ्य हे सर्व येशू ह्या प्रश्ना व खिरस्त आहे ह्याची साक्षा देतात (२:२२-३६; १०:३४-४३). “त्याच्यावर (येशूवर) विषवास ठेवणाऱ्या प्रत्येकाला त्याच्या नावाने पापांची क्रमा मिळेल अशी साक्षा सर्व संदेशे त्याच्याविषयी देतात” (१०:४३). “तारण दुसऱ्या कोणाकडून नाही; कारण जेणेकरून आपले तारण होईल असे दुर्ग्रे कोणतेही नाव आकाशाखाली मनुष्यामध्ये दिलेले नाही” (४:१२).^{५०}

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. येळशलेमेत साक्षी (१:१-६:७)

अ. निवडलेल्यांच्या अपेक्षा (१:१-२:४२) प्रगती अहवाल १

१:१-८

१:१२-२६

२:१४-३६

१:९-११

२:१-१३

२:३७-४७

ब.	यरुषलेमेत चर्चवी वाढ (३:१-६:७) प्रगती अहवाल २		
	३:१-१०	४:१३-३१	५:१७-३२
	३:११-२६	४:३२-३७	५:३३-४२
	४:१-१२	५:१-१६	६:१-७
२.	सर्व शोगरोनात व यद्गुदात साक्षी (१:१-६:७)		
अ.	स्तोफनाचा मृत्यु (६:८-८:१)		
१.	स्तोफनाल अटक (६:८-७:१)		
२.	स्तोफनावे आवण (७:२-५३)		
	७:२-८	७:१७-२९	७:४४-५३
	७:९-१०	७:३०-३४	
	७:११-१६	७:३५-४३	
३.	स्तोफनावर हल्ला (७:५४-८:१)		
ब.	फिलिप्पाची सेवा (८:१-४०)		
	८:१-३	८:४-२४	८:२५-४०
क.	शौलाचा संदेश (९:१-११)		
ड.	शौलावे मतभेद (९:१९-३१) प्रगती अहवाल ३		
३.	पृथ्वीच्या शेवटापर्यंत साक्षी (९:३२-२८:३१)		
अ.	अंत्युरियाच्या मंडळीची वाढ (९:३२-१२:२४) प्रगती अहवाल ४		
	९:३२-४३	१०:३४-४८	१२:१-१९
	१०:१-२३	११:१-१८	१२:२०-२४
	१०:२४-३३	११:१९-३०	
ब.	आशीर्यात मायानरच्या मंडळीची वाढ (१२:२५-१६:५) प्रगती अहवाल ५		
	१३:१-२५	१४:८-१८	१५:३०-३५
	१३:२६-४३	१४:१९-२८	१५:३६-४१
	१३:४४-५२	१५:१-११	१६:१-५
	१४:१-७	१५:१२-२९	
क.	ओजियन आगातील मंडळचांची वाढ (१६:६-१९:२०) प्रगती अहवाल ६		
	१६:६-१३	१७:१-९	१८:१-२१
	१६:१४-२१	१७:१०-१५	१८:२२-२८
	१६:२२-३४	१७:१६-२१	१९:१-१०
	१६:३५-४०	१७:२२-३४	१९:११-२०
ड.	रोमच्या मंडळीची वाढ (१९:२१-२८:३१) प्रगती अहवाल ७		
	१९:२१-४१	२२:१-३०	२६:१-३२
	२०:१-१२	२३:१-११	२७:१-१३
	२०:१३-१६	२३:१२-२२	२७:१४-४४
	२०:१७-३८	२३:२३-३५	२८:१-१०
	२१:१-१४	२४:१-२७	२८:११-२९
	२१:१५-२६	२५:१-२२	२८:३०-३१
	२१:२७-४०	२५:२३-२७	

विभाग २

प्रेषितीय पत्रे

प्रस्तावना: ऐतिहासिक पुस्तकाचे सर्वेक्षण (शुभर्तमान व कृत्ये) संपल्यानंतर, आपण आता 'नवीन कराराच्या' प्रेषितीय पत्रावर, जर प्रकटीकरणाचा प्रजितीय पत्रे म्हणून समावेश केला तर २२ पत्रे (जे खरोखरच प्रेषितीय पत्र आहे, पठा प्रकटी १:४) घेत आलेत, तरीपण त्याच्या एकमेत 'प्रकटीकरणीय' स्वरूपावरून हया सर्वेक्षणामध्ये आपण त्याला 'नवीन कराराचे' प्रेषितीय पुस्तक म्हणून शिन्न समजत आघेत. प्रेषितीय पत्राचे 'पौलकृत प्रेषितीय पत्रे' व 'पौलकृत नसलेली प्रेषितीय पत्रे' असे दोन तिभागात वर्गात होते. 'पौलकृत प्रेषितीय पत्रांचे' पुढे दोन कामांद्ये तिकाजन होते: ९ पत्रे खिस्ती मंडळीला लिहीलेली व वार पत्रे उपाध्यायी पत्रे. त्यानंतर येतात आठ इत्री खिस्ती पत्रे. खिस्ती लोकांकरिता शुभर्तमानाचा अर्थ व उपरोग हयावर निसर्गतःच अनेक प्रश्न उपस्थित होतील. हयाप्रमाणे प्रेषितीय पत्रे हया प्रश्नांची उत्तरे देतात, खिस्ताच्या व्यवतीताचा व कार्याचा अर्थबोध देतात आणि शुभर्तमानातील सत्य विश्वासून्ना लावतात.

पौलाची पाश्वर्क्षमी: पुष्कल वर्षांपर्यंत पौलाला तार्सराचा शौल म्हणून ओळखल्या जात होते. सिलिसियाच्या तार्सस शहरात यहूदी आईबापाच्या पोटी त्याचा जन्म झाला. तो केवळ यहूदीव नव्हता तर त्याच्या स्वतःच्या साक्षीने, तो परळशी म्हणजे परळश्याचा पुत्र होता (प्रे.कृ. २३:६). डुब्बांचा डुब्बी (डुब्बी आषा व ऊरमिक आषा बोलणारा), बन्यामीन वंशातला (फिलिपै ३:४-५) आणि तरण असतांना त्याला उघडपणे राहुत्या बनविण्याचा व्यवसाय शिकविण्यात आलेला होता (प्रे.कृ. १८:३) अतिशय लहानवयात तो येळशलेमेत गेला असला पाहिजे. त्याच्या साक्षीप्रमाणे, त्याने हिलेली येथील पाठशाळेतील निष्णात व सुप्रसिद्ध द गुरु गमेलेल हयाच्या हातारखाली नियमशास्त्राचे कडक शिक्षण घेतले (प्रे.कृ. २२:३).

त्याच्या पूर्वजांच्या संप्रदायाविषयी तो तिशेष आबेशी असल्यामुळे त्याच्या लोकातल्या त्याच्या वयाच्या पुष्कल जणापेक्षा तो यहूदी ए मार्त पुढे गेलेला होता (गलती १:१४). खिस्ती मंडळीचा आवेशपूर्ण रीतीने छळ करण्याच्या मार्गावर त्याला एक धार्मिक यहूदी म्हणून त्याच्या आवेशाने वाहून नेले.

जेव्हा स्टेफनाला दगडमार होऊन त्याची हत्या होत होती ते एक तरण परळशी म्हणून तो तिशे हजर होता व त्याने स्टेफनाच्या हृत्येला मान्यता दिलेली होती (प्रे.कृ. ७:५८-८:२). त्याच्या खिस्ती विरोधी मोहिमेमध्ये त्याने मुख्य याजकाकडून पुरुष व स्त्रिया हया दोघांनाही अटक करून आणण्याची पत्रे होऊन प्रवास केला व येशू खिस्ताच्या खिस्ती मंडळीचा नाश करण्याकरिता तो दुसऱ्या शहरात गेला (प्रे.कृ. २६:१०-११; गलती १:१३). हयापैकी एका मोहिमेवर तो दिमिष्काच्या रस्त्यावर असतांना पौलाचा पालट झाला (प्रे.कृ. ९).

पौलाला ग्रीक शिक्षण मिळाल्यामुळे तो ग्रीक संरकृतीशी चांगला परिचीत होता (प्रे.कृ. १७:२८; तीताला पत्र १:१२). हयाने त्याला ग्रीक विचाराशी परिचीत केले. असा विद्यार्थी म्हणून, तो त्याच्या पूर्वीच्या व त्याच्यावेळी जिवन्त असलेल्या अनेक लेखकांच्या विचारांशी व म्हणीशी परिचीत होता. हयाशिवाय पौलाचा जन्म रोममध्ये झाल्यामुळे तो रोमन नागरीक होता (प्रे.कृ. २२:२८). हयाच कारणाने, तो जेव्हा फिलिप्पीमध्ये तुरळगात होता तेव्हा कैसरायसमोर अपील करू शकला. हयास्तव, शुभर्तमानाचा सदेश परशास्त्रीयांपर्यंत नेण्याकरिता निवडलेली पौल ही एकमेत लायक व्यक्ती होती. सुलभतेने पौल म्हणू शकला, "मी सर्वाना सर्वकाही झालो आहे अशा हेतूने की, मी सर्व प्रकारे कित्येकाचे तारण साधावे" (१ करिथ ९:२२)

पौलाचा पालट: येशू खिस्ताच्या खिस्ती देवालयाचा अतिशय क्रियाशीलतेने व अति दृढतेने छळ केल्यानंतर आणि छळ करण्याकरिताच पौल दिमिष्काच्या रस्त्यावर असतांना त्याची गौरवशाळी पुनरुद्धित खिस्ताची भेट झाली जिने त्याच्या जीवनावर क्रांतीकारक परीणाम केला (प्रे.कृ. ९:३-३०)

त्याने येशू ही परमेश्वराचा पुत्र मसिहा आहे हया खिस्ती दाण्याला नकार दिलेला होता. हयापुढेही जेव्हा स्टेफनाने ओरडून जाईर केले की येशू मृतांमधून उठला आहे तेव्हा त्याने म्हटले, "पाहा, आकाश उघडलेले व मनुष्याचा पुत्र देवाच्या उजवीकडे उआ असलेला मला दिसात आहे" (प्रे.कृ. ७:५६). हया गोष्टीवर पौलाचा विश्वास नव्हता स्टेफनाच्या ओरडण्यावर यहूदी लोकांनी ओरडून म्हटले "खोटे बोलणारा" आणि त्यानी त्याला दगडमार केला. "त्याच्या मृत्युला मान्यता देत" शौल बाजूलाव उआ होता. पण जेव्हा दिमिष्काच्या बाहेर माहन अनुभवाच्या दितशी प्रश्न येशू शौलाला बोलला तेव्हा त्याला समजून आले की स्टेफनावे बरोबर होते पण त्याचे बुकलेले होते. सर्व होऊनही येशू जिवन्त होता. तो परमेश्वराचा पुत्र असलाच पाहिजे. हयाप्रमाणे दिमिष्कातील सभास्थानात शौलाने (आता पौलाने) खिस्त हा तारणाचा आहे अशी घोषणा केली. जरी हा अनुभव तात्काळ व नाटकीय होता पण त्याचा परिणाम मात्र टिकाऊ होता. हयस्या आघाताने महान मानसीक व बौद्धीक पुर्ण तडजोड केलेली असलीच पाहिजे. पौलाच्या येळशलेममधील पहिल्या भेटीच्या पूर्वी अरेबिया व दिमिष्कात घालविलेल्या काळाकरिता हयाचे फार चांगले मोजमाप होते (गलती १:१६-१९). नंतर तो आपल्या गृहराज्यात गेला आणि नंतरचे जवळजतळ आठ ते दहा वर्षांच्या काळातील त्याच्या कार्याबद्दल फारसे माहित नाही. ^७

पौलाच्या प्रेषितीय पत्रांचा ठळक भर: पौलाच्या प्रत्येक प्रेषितीय पत्रावर दृष्टीक्षेप टाकण्याअगोदर, त्याच्या प्रत्येक पत्राच्या ठळक स्वरूपाकडे लक्ष देऊ या.^८

तुरुंगातील प्रेषितीय पत्रे

इफिसकरास, फिलीपैकरास, कलस्सैकरास व फिलिमोनाला पत्र, ह्या पत्रांकडे “तुरुंगातील प्रेषितीय पत्रे” म्हणून निर्देश केल्या जातो कारण त्यापैकी प्रत्येक पत्र जेळ्हा पौल बंदीरत किंवा साखळदंडाने बंदीवासात होता तेळ्हा लिहिल्या गेलेले आहे. ह्या पत्रापैकी प्रत्येक पत्रात ह्या परिस्थितीच्या संदर्भाचा समावेश आहे (इफिस ३:१; ४:१; ६:२०; फिलीपै १:७, १३; कलरै ४:१०, १८; फिलेमान १, ९, १०).

वस्तुश्चिती अशी आहे की ही महान प्रेषितीय पत्रे लिहिल्या गेली तेळ्हा पौल बंदीवासामध्ये होता, एकत्र रोमन सैनिकांच्या राहण्याचा जागेमध्ये किंवा खवतःच्या भाड्याच्या घरात रोज रोमी सैनिकाकडून साखळदंडाने बंदीरत होता (प्रै.कृ. २८:२०). परमेश्वर कसा आपली आसमान दुःखे घेतो व त्यांचा उपर्योग आपल्या गौरवाकरिता कसा करतो आणि सेवाकार्याकरिता आपल्या सुसंध्या कशा वाढवितो ह्यावे हे आश्वर्यकारक उदाहरण आहे (फिलीपै १:१२-१३). आम्ही कसे साखळदंडाने बांधले जाऊ आणि कसा आम्हाला अटकाव होईल पण परमेश्वराच्या वचनाला बंदीवास होत नाही (२ तीमथी २:९) हे ह्यावरुन ठिसून येते.

उपाध्यारी प्रेषितीय पत्रे

पौलाच्या प्रेषितीय पत्रांच्या एका प्रमुख गटाला सर्वसामान्यापणे “उपाध्यारी प्रेषितीय पत्रे” असे म्हणतात. तीमध्य त तीताला (१ व २ तीमध्य व तीतास) ह्यातील पत्रांना निर्देशीत करण्यासाठी ती संज्ञा वापरली जातो. मूलत: त्यांना निव्वळ वैयावितक पत्रे म्हणून समजण्यात आले व त्याचे वर्गीकरण फिलिमोनाला लिहिलेल्या पत्राशी करण्यात आले पण खिस्ती मंडळीच्या त्यांच्या समर्थ पकडीवरुन त्यांना “उपाध्यारी प्रेषितीय पत्रे” म्हणण्यास सुरवात झाली. वैयावितक उद्देशून लिहिलेली ही पत्रे असून ही पुस्तके वैयावितक व खाजगी परस्पर संबंधाचा समावेश करतात पण ही माहिती जारत कार्यालयीन स्वरूपाची आहे. पौलाने तीमध्य त तीन ह्यांना खिस्ती मंडळ्याच्या उपाध्यारी काळजीबाबत मार्गदर्शन करण्यासाठी (१ तीमथी ३:१४-१५; ४:६-१५ व पुढे २ तीमथी २:२) ही पत्रे त्यांना उद्देशून लिहीलेली आहेत.

ही पत्रे खिस्ती मंडळ्याचे शासन, धोरणे आणि आवरण जे खिस्ती मंडळीच्या उपाध्यारी स्वारश्याकरिता महत्वाचे आहे. ह्यांना हाताळतात. ही पुस्तके आपल्या उपाध्यारी जबाबदाच्या आणि प्रगतीमध्ये व स्थानिक खिस्ती मंडळीच्या मार्गदर्शनाच्या मटतीसाठी परमेश्वराकडून आकारल्या गेलेली आहेत.

ह्याबाबतीत एक महत्वाचे निरीक्षण करातव्याचे आहे. पौलाच्या तेऱा पत्रापैकी ही पत्रे त्याने शेवटी शेवटी लिहिली. त्याबदल एवढे विशेष काय आहे? जेळ्हा ही पुस्तके खिस्ती मंडळीची पद्धती, सेवाकार्य व संघटन ह्यांना हाताळण्यात तेळ्हा ती पहिल्यांदा कां लिहिल्या गेली नाहीत? जर तुम्ही किंवा मी हे करीत असू (विशेषत: आज) तर आम्ही अंदाजे पहिल्यांदा पद्धतशीर प्रशासकीय संघटन रचना मिळतिण्याचा प्रयत्न करू व नंतर तांत्रिक शिकतणकीबदल काळजी करू.

म्हणून, ह्या ठिकाणी प्रशासकीय पद्धतीबदल विवार करण्याकरिता काढी सूचना आहेत:

सूचना १: हे नवकीत आहे की संघटना व पद्धती महत्वाची आहे. खिस्ती मंडळी ही आध्यात्मिक संरक्षा आहे आणि प्रत्येक विश्वासू विशिष्ट कार्य व काम करण्यास सदर्या आहे. खिस्तासारख्या जगण्याच्या वैयावितक उपर्योगासह कार्य करण्याकरिता योन्या ईश्वरविज्ञान (शिकवण) व जगाबदलचा समज ह्याची प्राथमिकत: गरज आहे. हे खिस्ती मंडळीला आध्यात्मिक व नैतिक पाया देते ज्यावर आपण आपल्या पद्धती, आराखडा आणि प्रशासन रचतो. म्हणून जर आपल्या पद्धती नेहमी बदलतील तर त्या परमेश्वराच्या वचनाच्या आध्यात्मिक व नैतिक तत्वांशी कधीही विसंगत नसल्या पाहिजेत.

उदाहरणार्थ, खिस्ती मंडळीला आधार देणे ही सामुदायिक व वैयावितक अशी दोन्ही जबाबदारी आहे पण देणे व पैसा गोळा करणे असे झाले पाहिजे की त्यांनी बायबलच्या काढी तत्वांची पायामल्ली केली नाही पाहिजे. विश्वासूने स्वेच्छेण दिले पाहिजे ना कि लबाडीच्या किंवा दुःखाच्या किंवा कारस्थानाच्या पद्धतीनी ज्यामुळे तत्वांची पायामल्ली होईल (२करिथ ९:६-१०)

सूचना २: योन्या शिकवणीवर संघटना पायाभूत असली पाहिजे जिवे योन्यापणे वचन हाताळण्याचे प्रयोजन असले पाहिजे (२तीमथी २:१५). खिस्ती मंडळीच्या स्वारश्याला आध्यात्मिक लायक लोकांच्या उपर्योगासह उद्दिष्ट सत्य आवश्यक आहे (१ तीमथी ३:१-१०). जेळ्हा विश्वासू खिस्ती मंडळीला पूर्णपणे परंपरा व पाश्वरभूमीतर चालवितात तेळ्हा ते अशा संघटनेसह शेवट करतात जी बायबलला धरून नाही आणि आध्यात्मिक अनुरवित व परमेश्वराच्या हेतूप्रमाणे कार्य करण्याची क्षमता ह्यांची तिच्यामध्ये उणीत आहे.

ह्यापूर्वी निर्देश न झालेल्या खिस्ती मंडळीच्या पद्धतीच्या वृतांताला ही पुस्तके हाताळतात. परमेश्वराने खिस्ती मंडळ्यांच्या पद्धतीकरिता विशिष्ट निर्देश देण्याअगोदर, त्याने आपणास रोमकरास पत्र, पाहिले व दुसरे करिशकरास पत्र, गलतीकरास पत्र, इफिसकरास पत्र, फिलिपैकरास पत्र, आणि कलस्सैकरास पत्र ही प्रेषितीय पत्रे दिलीत. हे संघटनेला महत्व नाही ह्याकरिता कां? नाही. हे ह्याकरिता की संघटना व प्रशासन हे प्राथमिक नाही तर खिस्ती मंडळीच्या वाढीकरिता तो दुख्यम आहेत. हे ह्यासाठी सुद्धा की, समर्थ शिकवण व अध्यात्म शेवटी सेवक तयार करतात जे परमेश्वराच्या निकर्षप्रमाणे परिणामकरक असून जे सेवाकर्यामध्ये आणि दूर-दूराच्या कार्यामध्ये खिस्ताने वैतन्य व चारित्र्य प्रगट करतात. पौलाच्या प्रत्येक प्रेषितीय पत्रामध्ये प्रभू येशू खिस्तावर, शुभतर्तमानाचा संदेश आणि त्याच्यासोबत विश्वासूनच संयुक्तपणा ह्यावर सारखा परंतु ठळक भर समाविष्ट झालेला आहे. खालील तक्ते फरक दर्शवितात.

प्रभु येणूचे महत्व	
रोम	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचे सामर्थ्य आहे.
१ करिथ	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचे ज्ञान आहे.
२ करिथ	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचे सांतवन आहे.
गलती	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचे नीतिमत्व आहे.
डफिस	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाची संपन्नता आहे.
फिलिप्पै	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाची तिपुलता आहे
कलसै	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाची परिषुर्णता आहे.
१ थेरसलनी	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचे अभिवृत्तन आहे.
२ थेरसलनी	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचे पारितोषिक आहे.
१ तीमश्य	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचा मध्यस्थ आहे.
२ तीमश्य	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचा शास्ता आहे.
तीत	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाचा चांगुलपणा आहे.
फिलेमोन	ख्रिस्त आपल्यासाठी देवाची खात्री आहे.

सुवार्ता संदेशाचे महत्व	
रोम	सुवार्ता व त्याचा संदेश
१ करिथ	सुवार्ता व त्याची ऐवा
२ करिथ	सुवार्ता व त्याचे सेवक
गलती	सुवार्ता व त्याचा
डफिस	सुवार्ता व त्याचा
फिलिप्पै	सुवार्ता व त्याचा
कलसै	सुवार्ता व त्याचे तत्वज्ञान
१ थेरसलनी	सुवार्ता व मंडळीचे भविष्य
२ थेरसलनी	सुवार्ता व ख्रिस्ततिरोधी
१ तीमश्य	सुवार्ता व त्याचे पाळक
२ तीमश्य	सुवार्ता व त्याचा विरोध
तीत	सुवार्ता व त्याचे लागूकरण
फिलेमोन	सुवार्ता व त्याची समर्पकता

विश्वासणाऱ्यांच्या एकीच्या सुवार्तेचे महत्व	
रोम	ख्रिस्तामध्ये न्याय आहे.
१ करिथ	ख्रिस्तामध्ये पवित्रता आहे.
२ करिथ	ख्रिस्तामध्ये सांतवना आहे.
गलती	ख्रिस्तामध्ये स्वातंत्र्य आहे.
डफिस	ख्रिस्तामध्ये अत्यांंद आहे.
फिलिप्पै	ख्रिस्तामध्ये हर्ष आहे.
कलसै	ख्रिस्तामध्ये पूर्णता आहे.
१ थेरसलनी	ख्रिस्तामध्ये आहे.
२ थेरसलनी	ख्रिस्तामध्ये भरपाई आहे.
१ तीमश्य	ख्रिस्तामध्ये महत्वाकांक्षा आहे.
२ तीमश्य	ख्रिस्तामध्ये निश्चितता आहे.
तीत	ख्रिस्तामध्ये कार्यक्रामता आहे.
फिलेमोन	ख्रिस्तामध्ये प्रोत्साहन आहे.

रोमकरांस पत्र

(खिस्त आपल्यासाठी देवाचे सामर्थ्य)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: जसे पत्र निवेदन करते तसे पौल ह्या पत्राचा लेखक आहे (१:१). बहुतकरुन आधुनिक खिरती मंडळीच्या अपवादाबिना, ह्या प्रेषितीय पत्राचे श्रेय पौलाला देण्यात आलेले आहे. ह्या पुस्तकाचा शिकवणूकीचा समावेश सुद्धा प्रेषिताच्या इतर लिखाणाशी सुसंगत आहे. पौलाच्या इतर पत्रांची तुलना केल्यास ही वस्तुस्थिती तात्काळीव निश्चित होते. ह्या पत्रात समाविष्ट असलेले अनेक ऐतिहासिक संदर्भ पौलाच्या माहीत असलेल्या जीवनाशी जुळतात.

'रोमकरास पत्र' हे पौलाचे "सर्वात मोठे कार्य" असून ते रोममधील खिरती मंडळीला लिहिले असल्याच्या वस्तुस्थितीवरुन त्याला हे शीर्षक मिळते (१:७, १५). पौलाने रोममध्ये खिरती मंडळी स्थापन केली नाही पण त्याची परराष्ट्रीयांचा प्रेषित म्हणून रोमाच्या विश्वासूना भेट देण्याती अनेक वर्षांपासून उत्कट इच्छा होती. (१५:२२-२३) ह्यासाठी की तो त्यांना विश्वासात स्थीर करेल आणि त्यांना ह्या प्रमाणेच सुर्वोची शिकवण सुद्धा देईल (१:१३-१५).

रोममधील सेवेची दृढ इच्छा धरून त्याने रोमी लोकांना त्याच्या ग्रेटीचा मार्ग तयार करण्याकरिता लिहिले (१५:१४-१७). पॅलेस्टाईनमध इत्या गरीबांकरिता वर्णणी गोळा करीत असतांना करिश पासून हे पत्र लिहिल्या गेले. पुढे रोम व खेनमध्ये जाण्याचा बेत करून तो गोळा केलेला निधी देण्याकरिता येऊशलेममध्ये गेला (१५:२४). पौल सरतेशेवटी रोमला गेलाच पण एक कंदी म्हणून. असे दिसून येते की करिश जवळच्या किंखिच्यातील मंडळीची सेविका फीबीनेटे पत्र रोमला नेले (१६:१).

लिख्यानाची तारीख: इ.स. ५७-५८. बहुतकरुन पौलाच्या तिसऱ्या मिशनरी प्रवासाच्या शेवटी इ.स. ५७-५८ मध्ये 'रोमकरास पत्र' हे लिहिल्या गेले (प्रॅकृ. १८:२३-२१:१४; रोम १५:१९). रोम १५:२६ मधील पौलाच्या विधानाच्या दृष्टीने असे दिसून येते की, पौलाला अगोदरच मासेदोनिया व अखया (जिथे करिश आहे) येथील खिरती मंडळीच्या लोकांनी गोळा केलेले आर्थिक सहाय्य मिळालेले होते. ह्याचा अर्थ असा की तो अगोदरच करिशला गेला असला पाहिजे. जेव्हा त्याने करिश येथील मंडळीला पत्र लिहिले तेव्हा तो करिशमध्ये नव्हता (१ करिश १६:१-४; २ करिश ८-९). करिशकरास पहिले व दुसरे पत्र जे जवळपास इ.स. ५५, त्या अगोदर 'रोमकरास पत्र' ह्याचे लिखाण झालेच असले पाहिजे.

उद्देश व विषय: पौलाच्या इतर काही प्रेषितीय पत्रांप्रमाणे 'रोमकरास पत्र' हे विशिष्ट समस्यांना उद्देशून लिहिल्या गेलेले नव्हते. 'रोमकरास पत्राच्या' लिखाणाकरिता तीन ख्यात उद्देश उघड होतात. पहिला हा साधा असा होता की येऊशलेममधून परतल्यानंतर पौलाची रोमला भेट देण्याची योजना जाहीर करणे आणि मंडळीला त्याच्या आगमनाकरिता तयार करणे (१५:२४; २८:२९ व पुढे प्रॅकृ. १९:२१) पौलाला आपल्या योजना त्यांना कळवाचयाची होत्या आणि त्याच्या परीपूणिकरिता अपेक्षा व प्रार्थना करण्यास त्यांना सांगावयाचे होते. (१५:३०-३२). शुभर्तमानाच्या संदेशाला जाहीर करण्याकरिता त्याला परमेश्वर पावारण झालेले होते. त्याचे परीपूर्ण व सर्वसमावेशक निवेदन प्रस्तुत करणे हा दुसरा उद्देश होता. "रोम शहरात राहणाच्या तुम्हालाही सुवर्ता सांगण्यास ..." (१:१५) ह्याकरिताच केवळ प्रेषित तयार नव्हता, पण त्या अर्थाच्या ख्यात समज त्यांना प्राप्त व्हावा आणि त्याचा त्यांनी जीवनात विस्तार करावा अशी त्याची इच्छासुद्धा होती, ज्यामध्ये: भूतकाळातील (दोष निराकरण म्हणजे एखाद्याला नीतिमान म्हणून ठरविणे), वर्तमानकाळातील (पवित्रीकरण म्हणजे दूर जाणे) आणि भविष्यकाळातील (गौरवीकरण म्हणजे खिरताच्या गौरवात भागीदारी करणे) ह्यांचासुद्धा समावेश होता. रोममधील यहूदी व परराष्ट्रीय ह्यांच्यामध्ये निसर्गतः जे प्रश्न उपरिथ झाले त्यासंबंधीचा तिसरा उद्देश होता : नियमशास्त्राचे व सुंतेसारखे जुन्या करारातील विधीचे यहूदी बहल काय? परमेश्वराने यहूद्यांना बाजूला टाकले काय? त्याने यहूद्यांना दिलेली अभिवृत्त तो विसरला काय? पौल ह्या प्रृथिवी उत्तर देतो व यहूद्याकरिता व परराष्ट्रीयांकरिता परमेश्वराच्या तारणाच्या योजनेचे ख्यातप्रमाणे करावा.

पौलाच्या संकल्पनेचे ख्यात विधान रोम १:१६-१७ मध्ये केल्या गेलेले आहे. परमेश्वर पाव्यास कसा तारतो हे ह्यामध्ये प्रेषित दाखवितो. ह्या ओव्यांमध्ये प्रेषितीय पत्रांमध्याच्या संकल्पना एकत्रित झालेल्या आहेत: शुभर्तमान, परमेश्वराचे सामर्थ्य, तारण, प्रत्येकजण जो विश्वास ठेवतो, परमेश्वरापासून नीतिमत्ता, यहूदी व परराष्ट्रीय. ह्या संकल्पनाच्या उत्कृष्ट सारांश त समावेश वार्लस् रयाटी आहे.

पौलाच्या इतर पत्रापेक्षा जास्त औपचारिक, पद्धतशीरी मार्गाने रोमी लोक विश्वासात्वारे दोषनिराकरणाची तात्त्विक खिकवणीत जाऊ लागतात. परमेश्वराची नीतिमत्ता हे ह्या पत्राची संकल्पना आहे. (१:१६-१७). ह्यामध्ये अनेक तात्त्विक खिरती शिकवणीती वर्चा झालेली आहे. नैसर्गिक प्रकटीकरण (रोम १:१९-२०), पावाची विश्वत्यापकता (रोम ३:९-२०) दोषनिराकरण (रोम ३:२४), आराधना (रोम ३:२५), विश्वास (रोम ४:१), मूळ पाप (रोम ५:१२), खिरताशी एक असणे (रोम ६:१), इच्छाएलाची निवड त नकार (रोम ९:११), आध्यात्मिक देणव्या (रोम १२:३-८) आणि शासनाचा सन्मान (रोम १३:१-७)^{१३}

ह्याप्रिवाय प्रस्तावना (१:१-१७) आणि पौलाचे समारोपाचे भाष्य (१५:१४-१६:२७), 'रोमकरास पत्र' तीन विभागात विभाजीत होते:

१. पहिले आठ अध्याय तात्त्विक खिकवणूकीचे आणि नीतिमत्ताच्या शुभर्तमानाच्या मूलभूत तात्त्विक खिकवणूकीची रूपरेषा (दोषनिराकरण व पवित्रीकरण)
२. नंतरचे तीन अध्याय (१:११) राष्ट्रीय असून ते परमेश्वराचा यहूदी व परराष्ट्रीयांशी व्यवहार व प्रत्येक शुभर्तमानाच्या संबंध वर्णन करतात.
३. शिल्लक राहिलेले अध्याय (१२:१६) विश्वासूना नित्याच्या जीवनात शुभर्तमानाचा व्यवहारी उपयोग देतात.

શેમકરાંસચ્યા પુસ્તકાત પ્રકટ ઝાલેલા ક્રિસ્ત: પૌલ ક્રિસ્તાલા દુસરા આદામ મહૃણુન પ્રસ્તુત કરતો જ્યાચે નીતિમત્વ વ જ્યાચ્યા મોબદલ્યાચ્યા મૃત્યુને જે ત્યાચ્યાવર તિથવાસ હેવતીલ ત્યા સર્વાના દોષનિરાકરણ પુરવિલેલે આહે. તો સર્વ પાચ્યાના જ્યાંના યાંચ્યા પાપાકરિતા પરમેશ્વરાચી તીવ્રતા પસંતી વ ક્રોધ સહન કરાવા લાગતો, નીતિમત્વાચી દયાળુ દેણબી મહૃણુન દેઊ કરતો. ત્યાચ્યા મૃત્યુ વ પુનર્જલથાન વિથવાસુંચ્યા ખંડણી, દોષનિરાકરણ, સમેટ, તારણ વ ગૈરતીકરણ હૃયાંચા પાશા આહે.^{૭૪}

તૈયાવિતક અભ્યાસાકરિતા: રૂપરેષા

૧. પ્રસ્તાવના (૧:૧-૧૭)

૧:૧-૭	૧:૮-૧૫	૧:૧૬-૧૭
-------	--------	---------

૨. દોષ: પાપામુલે નીતિમાનતોચી ગ્રંજ (૧:૧૮-૩:૨૦)

અ. અનૈતિક મનુષ્યાચા દોષ (પરાષ્ટ્રીય) (૧:૧૮-૩:૨)	૧:૨૪-૨૭	૧:૨૮-૩૨
બ. નૈતિક મનુષ્યાચા દોષ (૨:૧-૧૬)	૨:૧૨-૧૬	
ક. ધ્યાર્મિક મનુષ્યાચા દોષ (યહૂદી) (૨:૧૭-૩:૮)	૨:૨૫-૨૯	૩:૧-૮
દ. સર્વ મનુષ્યાચા દોષ (૩:૧-૨૦)	૩:૧૯-૨૦	

૩. નીતિમત્વ: ક્રિસ્તાદ્વારે દેવાચી ધ્યાર્મિકતા મિળણે (૩:૨૧-૫:૨૧)

અ. ધ્યાર્મિકતોચે વર્ણન (૩:૨૧-૩૧)	૩:૨૭-૩૧	
બ. ધ્યાર્મિકતોચે ઉદાહરણ (૪:૧-૨૫)	૪:૧૩-૧૫	
૪:૧-૮		
૪:૧-૧૨	૪:૧૬-૨૫	
ક. ધ્યાર્મિકતોચે આશીર્વાદ (૫:૧-૧૧)		
દ. ધ્યાર્મિકતા વ દોષારોપામધીલ વિરોધાભાસ (૫:૧૨-૨૧)		
૫:૧૨-૧૪	૫:૧૫-૧૭	૫:૧૮-૨૧

૪. પત્રિકરણ: ધ્યાર્મિકતા વ પ્રાત્યક્ષિક (૬:૧-૮:૩૯)

અ. નીતિમત્વ વ પાપ (૬:૧-૨૩)	૬:૧૨-૧૪	૬:૨૦-૨૩
૬:૧-૭		
૬:૮-૧૧	૬:૧૫-૧૯	
બ. નીતિમત્વ વ નિયમશાસ્ત્ર (૭:૧-૨૫)		
૭:૧-૩	૭:૭-૧૩	૭:૨૧-૨૫
૭:૪-૬	૭:૧૪-૨૦	
ક. નીતિમત્વ વ પત્રિત્ર આત્મા (૮:૧-૩૯)		
૮:૧-૮	૮:૧૮-૨૫	૮:૨૮-૩૦
૮:૧-૧૭	૮:૨૬-૨૭	૮:૩૧-૩૯

૫. દોષારોપ: યહૂદી વ પરાષ્ટ્રીય, દેવાચ્યા ધ્યાર્મિકતોચી આશા (૯:૧-૧૧-૩૬)

અ. ઇસ્રાએલાચા ભૂતકાલ: દેવાકરતી નિવડ (૯:૧-૨૧)	૯:૧-૫	૯:૧૪-૧૮	૯:૨૭-૨૯
૯:૬-૧૩		૯:૧૯-૨૬	
બ. ઇસ્રાએલાચા વર્તમાનકાલ: દેવાચા નાકાર (૯:૩૦-૧૦:૨૧)	૯:૩૦-૩૩	૧૦:૫-૧૩	૧૦:૧૬-૧૭
૧૦:૧-૪		૧૦:૧૪-૧૫	૧૦:૧૮-૨૧
ક. ઇસ્રાએલાચે ભવિષ્ય: દેવાકફૂન પુનરબાંધણી (૧૧:૧-૩૬)	૧૧:૧-૧૬	૧૧:૧૫-૧૬	૧૧:૨૫-૩૨
૧૧:૭-૧૦		૧૧:૧૭-૨૪	૧૧:૩૩-૩૬
દ. લાગૂકરણ: ઉપાસનેમદ્યે ધ્યાર્મિકતોચી સવય (૧૨:૧-૧૫:૧૩)			

अ. देवाच्या संबंधी (१२:१-२)		
ब. स्वतःसंबंधी (१२:३)		
क. मंडळीसंबंधी (१२:४-८)		
ड. समाजासंबंधी (१२:९-२१)		
१२:९-१३	१२:१४-२१	
इ. शासनासंबंधी (१३:१-१४)	१३:८-१०	१३:११-१४
१३:१-७		
फ. इतर ख्रिस्ती लोकांसंबंधी (१४:१-१५:१३)	१४:१०-१२	१५:१-६
१४:१-४		
१४:५-९	१४:१३-२३	१५:७-१३
७. वैयक्तिक सदेश व आशीर्वाद देणे (१५:१४-१६:२७)		
अ. पौलाची योजना (१५:१४-३३)	१५:२२-२९	१५:३०-३३
१५:१४-२१		
ब. पौलाचे त्यक्तीगत अभिवादन (१६:१-१६)	१६:३-१६	
१६:१-२		
क. पौलाच्या पत्राचा शेवट व आशीर्वाद देणे (१६:१७-२७)	१६:२१-२४	१६:२५-२७
१६:१७-२०		

करिथकरास पहिले पत्र (आपल्याकरिता परमेश्वराचे शहाणपण)

लेखक आणि पुस्तकाचे नाव: ह्या प्रेषितीय पत्राचा लेखक पौल आहे. अंतर्गत व बाह्यपुराव्यांना ह्याला आधार मिळतो. पहिल्या शतकाच्या पुढे (इ.स. ९६) पौल ह्याचा लेखक आहे त्याचे निरंतर दुफळीच्या बाबतीत सुद्धा 'करिथकरास पहिल्या पत्राचा' संदर्भ दिला कित्येक जागी लेखक स्वतःला पौल म्हणून संबोधतो (१:१; १६:२१ व पुढे १:१२-१७; ३:४, ६, २२)

'प्रेषितांती कृत्ये' ह्या पुस्तकाचा काळजीपूर्वक अभ्यास आणि कित्येक प्रेषितीय पत्रे करिथकरास ख्रिस्ती मंडळीशी पौलाच्या गुंतवूकीबाबत खालील सारांश प्रगट करतात. ते असे होते, १) करिथला त्याची पहिली भेट नंतर झाली २) करिथला पहिले पत्र (आता हरवलेले). हे त्यानंतर झाले ३) करिथला लिहिलेले दुसरे पत्र (जे आता करिथकरास पहिले पत्र आहे ते लिहिल्या गेले, नंतर ४) करिथला दुसरी भेट दुःखद भेट २ करिथ २:१). त्यानंतर ५) करिथला तिसरे पत्र लिहिल्या गेले (आता हे सुद्धा हरवलेले आहे). त्यानंतर सद्याचे करिथकरास दुसरे पत्र लिहिल्या गेले, ६) त्यानंतर करिथला चत्वर्थे पत्र शेवटी ७) करिथला तिसरी भेट झाली (प्रे.कृ. २०:२-३) इथे. हे लक्षात ठेवले पाहिजे की पौलाची करिथला लिहीलेली व हरवलेली दोन पत्रे परमेश्वराकडून तोफेचा गोळा म्हणून प्रेरीत झालेली नसल्यामुळे हरवली.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ५५ अंदाजे इ.स.५० मध्ये जेळ्हा पौल आपल्या दुसऱ्या मिशनरी प्रवासात होता तेव्हा त्याने करिथमध्ये पहिल्यांदा सुवार्ता सांगितली. तेव्हा तो तेशे राहीला व त्याने अकवीला व प्रिस्कीला ह्यांच्यासोबत काम केले जे राहुत्या बनविण्याच्या एकाच त्यावसायात होते (प्रे.कृ. १८:३). तिशल्या प्रथेप्रमाणे त्याने तेशील सभास्थानात सुवार्ता सांगितली पण सरतेषेवटी यहूदी विशेष्यांनी त्याला जबरदस्तीने बाहेर काढले. तरीपण तीत युरत सुरु ठेवले. प्रातांधिकारी गिलियो ह्याच्यासमोर यहूद्यांनी पौलावर आरोप ठेवले (जे आरोप नंतर काढून टाकण्यात आले) पौल १८ महिने करिथमध्ये राहिला (प्रे.कृ. १८:१-१७; १ करिथ २:३). पौलाच्या इफिसमधील तीन वर्षांच्या शेवटी इ.स. ५५ मध्ये हे पत्र लिहिल्या गेले (१ करिथ १६:५-९; प्रे.कृ. २०:३१). पन्नासाच्या सणाच्या दिवसापर्यंत (१६:८) त्याच्या दिलेल्या संदर्भावरून तो इफिकरांमध्ये राहिला, तरी त्याचा तिशे राहण्याचा बेत काहीतरी एक वषषिक्षाही कमी होता असे दिसून येते. तेव्हा त्याने हे पत्र लिहिले.

संकल्पना व उद्देश: ह्या पुस्तकाची संकल्पना व उद्देश समजण्यात मदत होण्याकरिता, थोडया पाशृंख्यमिती गरज आहे. करिथ हे मोठे महानगर होते (अंदाजे ७००,००० लोकसंख्या असलेले, पैकी दोन तृतीयांश हे गुलाम होते), ते अरुंद संयोग शुभमिवर (शुभमीवा तुकडा ज्याचा शेवट पाण्यावर होता) वसलेले होते जे एजियन समुद्र व अंड्रीएटीक समुद्रांच्या मध्ये होते व त्याने पेलोपेनसला उत्तर ग्रीसशी जोडलेले होते. जरी ते मनुष्याच्या दृष्टीकोनातून समृद्ध होते तरी पौल व त्याच्या सहकार्यांना करिथसारख्या शहरात परमेश्वराच्या नीतिमत्वाच्या सुवार्तेला कशा प्रकारे यश मिळेल ह्याचा त्यांना प्रश्न पाडलेला होता. एक शहर म्हणून त्याचा दाट शौतिकता व सखोल पापवृत्तीबद्दल नावलोकीकी होता. हे शहर तीर्थक्षेत्रे व मंदिरे ह्यांनी भरलेले होते. त्यापैकी 'आशाडाईद्याचा मंदिर' हे प्रमुख असून ते १८०० फूट (५५० मिटर) उंचीकरील 'अंकीकोरीशस' म्हटलेल्या खिरकावर स्थानापन्न होते. सुरवातीच्या ग्रीक साहित्यामध्ये त्याचा दुवा संपत्ती व अनैतिकतेशी होता. "करिथची मुलगी" ही वेश्या ह्या अर्थाते ओळखून येत होती. वाकप्रवार "करिथकरासारखे वागा" म्हणजे "लैगिक उपभोगात्मक व्याभिचाराची कृती करणे" ह्या अर्थाते प्रवलीत झाला. "आशाडाईद्याचा मंदिराच्या" आसपास जास्त संपत्ती व दुर्घट व त्या मंदिराच्या हजारो वेश्या केंद्रीत होत्या. "प्रत्येक माणसाकरिता करिथची सफर नाही" ही म्हणल्याच कारणाने इशारा देत होती. प्रेषितांच्या कृत्यातील वृतांन्तावरून असे दिसून येते की, यहूद्यांमधून काहीच परीवर्तीत लोक होते आणि जवळ जवळ सर्वच परिवर्तीत

हे परराष्ट्रीय होते त्यापैकी बहुतेक खालच्या सिथतीमधून आले होते जरी त्यापैकी काही श्रेष्ठ वर्गातील असू शकतात (१:२६-३१). त्यांच्यामध्ये सामाजिक व आर्थिक भेद असितल्वात होते (७:२०-२४; ११:२१-३४) त्यापैकी काही मूर्तिपूजेच्या अनैतिकतेमध्ये सुद्धा बुडालेले होते. (६:९-११). तरीपण ते श्रीक असत्यामुळे त्यांना स्वतःच्या बुद्धीमत्तेवर गर्व होता जरी त्यांच्या बाबतीत त्याचा न्हास झालेला होता (१:१७; २:१-५).^{३५}

हयातरुन तुम्ही निश्चितपणे पाहता की करिथमधल्या खिरस्ती मंडळीच्या आध्यात्मिक व नैतिक जीवनावर करिथत्या अनैतिक व धार्मिक परिशिथतीचा कसा नकारात्मक आघात झालेला होता. खिरस्तीचे नवीन जीवन, खिरस्तामध्ये पवित्रीकरण आणि मृष्टल्या गेलेले सन्त हे कसे ही ह्या पत्राची मूलभूत संकल्पना आहे जिचा जीवनाच्या कोणत्याही परिशिथीत उपयोग झाला पाहिजे. हे खिरस्तातील नवीन मार्गांकरिता आणास बोलाविते (३:१६, १७; ६:११, १९-२०) ही विश्वासूमध्ये तैयावितक व सामाजिक स्तरावर बढल करते.

हयाप्रमाणे, तेथील मंडळीतील अनेक समस्या व विरकळीतपणाबद्दल त्याला मिळालेल्या बातमीला उपाध्यायी शुद्धीकारक मृष्टून “कर्तृरंथकरास पहिले पत्र” हे लिहिण्यात आहे; मंडळीमध्ये पूट, माणसांच्या शहाणपणावर किंवा शब्दावर परमेष्वरापेक्षा जास्त विश्वास (१:२१-३०), अनैतिकता (५:१-१३; ६:९-२०) आणि लब्न, सूटपत्र, अञ्ज, आराधना, आध्यात्मिक देणव्या व पुनरुत्थान हयाबाबतीतल्या अनेक समस्यांना ह्या समस्यांमध्ये समावेश होता. निःसंशयपणे, त्यांच्या धार्मिक व अनैतिक पाश्वर्भूमिमुळे खोट्या विश्वासाने व चालरीतीनी मंडळीला वेढलेले होते.

‘करिथकरास पहिल्या पत्रात’ दिसून आलेला खिरस्त: खिरस्ती जीवनावे आवश्यक गुण, उगमस्थान व साधने ही १:३० मध्ये दिलेली आहेत, “त्याच्याकडून तुम्ही खिरस्त येशूमध्ये आठा, तो देवापासून आपल्याला ज्ञान मृणजे नीतिमत्त्व आणि पवित्रीकरण व अंडणी भरून प्राप्त केलेली मुक्ती असा झाला आहे.”

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. प्रस्तावना (१:१-९)

- अ. नम्रकार (१:१-९)
- ब. उपकारस्तुतीची प्रार्थना (१:१-४)

२. मंडळीमध्ये फुटी (१:१०-४:२१)

अ. फुटीतिष्ठारी अहवाल (१:१०-१७)	१:१८-२५	२:१-५
ब. फुटीचे कारण (१:१८-२:१६)	१:२६-३१	२:६-१६
क. फुटीचा परिणाम (३:१-४:५)	३:१-४	३:१८-२३
	३:५-९	३:१६-१७
ड. पौलाची योजना व उदाहरण (४:६-२१)	४:६-१७	३:४-५
	४:८-१३	४:१४-२१

३. मंडळीमध्ये नैतिक विस्कळी (५:१-६:२०)

अ. भयांकर स्वरूपाची अनैतिकता (५:१-१३)	५:१-५	५:६-८	५:९-१३
ब. तिदर्मी न्यायालयांमध्ये खिरस्ती लोकांची भांडणे (६:१-८)			
क. अशुद्धतेविरुद्ध ताकीद (६:९-२०)	६:९-११	६:१२-२०	

४. लग्नाविषयी सूचना (७:१-४०)

अ. विवाह व ब्रह्मचर्य (७:१-९)	७:१०-११	७:१७-२०
ब. विवाह व सूटपत्र (७:१०-२४)	७:१२-१६	७:२१-२४
क. विवाह व खिरस्ती सेवा (७:२५-३८)	७:२५-३१	७:३२-३५
ड. विवाह व पुनरविवाह (७:३९-४०)		७:३६-३९

५. मूर्तिला दार्खविलेल्या नैवेद्याविषयी सूचना (८:१-११:११)		
अ. प्रश्न: स्थिरस्ती व्यक्तीने मूर्तिला दार्खविलेले अन्न खावे का (८:१-१३)		
८:१-३	८:४-६	८:७-१३
ब. पौलाचे उदाहरण (९:१-२७)		
९:१-२	९:८-१४	९:१९-२३
९:३-७	९:१५-१८	९:२४-२७
क. इशारा (१०:१-११:१)		
१०:१-५	१०:१४-२२	१०:३१-३३
१०:६-१३	१०:२३-३०	११:१
६. सामुहिक उपासनेविषयी सूचना (११:२-१४:४०)		
अ. स्थिरांनी मस्तक आच्छादावे (११:२-१६)		
ब. प्रभुओजन (११:१७-३४)		
११:१७-२२	११:२७-३२	
११:२३-२६	११:३३-३४	
क. आत्म्यांत्या दानांचा उपयोग (१२:१-१४:४०)		
१२:१-३	१३:१-३	१४:१३-१९
१२:४-११	१३:४-७	१४:२०-२५
१२:१२-१३	१३:८-१३	१४:२६-३३
१२:१४-२६	१४:१-५	१४:३४-३६
१२:२७-३१	१४:६-१२	१४:३७-४०
७. पुनरुत्थानाचा सिद्धांत (१५:५-५८)		
अ. पुनरुत्थानाचे महत्व (१५:१-११)		
१५:१-२	१५:३-११	
ब. पुनरुत्थानाच्या नाकाराचे परिणाम (१५:१२-१९)		
क. स्थिरस्ती आशा (१५:२०-३४)		
१५:२०-२८	१५:२९-३४	
ड. पुनरुत्थित शरीर (१५:३५-५०)		
१५:३५-४१	१५:४२-४९	
इ. स्थिरस्ताद्वारे स्थिरस्ती विजय (१५:५१-५८)		
१५:५१-५७	१५:५८	
८. यरुशलेमेकरिता वर्गणी गोळा करणे (१६:१-४)		
९. शेवट (१६:५-२४)		
१६:५-९	१६:१३-१४	१६:२१-२४
१६:१०-१२	१६:१५-२०	

करिथकरास दुसरे पत्र (छिस्त: आपणासाठी परमेश्वराचे सौख्य)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: पुन्हा जसे सुरवातीच्या सलामामध्ये निर्देशीत केलया गेलेले आहे, पौल हा ह्या पत्राचा लेखक आहे. पौलाच्या लेखनासंबंधीचे दोन्ही अंतर्गत व बाह्य पुरावे आधारामध्ये फार सबक आहेत. वस्तुत: ‘हे पत्र त्याच्या पद्धतीमुळे त्याच्या नावाने शिवकामोर्त्ब झाल्यासारखे असून त्याच्या दुसऱ्या कोणत्याही लिखाणापेक्षा ह्या पत्रामध्ये आत्मविश्रिता वृतान्त अधिक अंतर्ज्ञात झालेला आहे.’^{७६}

लिखाणाचा काळ: इ.स. ५६ योनारामुळे झालेल्या दंगलीमुळे घे.कृ.१२:२३-४१), पौलाने मासेदोनियाला जाण्याकरिता इ.स. ५६ च्या वसंतऋतुमध्ये इफ्रिस सोडले (घे.कृ.२०:१). क्रीयेत, तीताला भेटण्याच्या आणेने तो त्रोवसास येथे शांबला (२ करिथ २:१२) आणि तेथे त्याला करिथित्या परिस्थितीविषयी बातमी समजली. तेथे त्याला तीत न आढळल्यामुळे त्याने पुढे मासेदोनियाकरिता तीताच्या सुरक्षिततेत्या उघडउघड काळजीसह कूच केले (७:५-६). तिथे त्याला तीत भेटला व तिथे त्याने करिथकरास या मंडळीच्या सर्वसामान्य चांगल्या रिथतीबद्दल चांगली बाबतीत आणि पौल व त्याच्या प्रेषितीयपणाच्या विरोधात उश्या असलेल्या एका तिरोटी गटाची वाईट बातमी आणली. मासेदोनियावरून पौलाने करिथकराच्या मंडळीला चतथे पत्र लिहिले जे आता ‘करिथकरास दुसरे पत्र’ म्हणून ओळखले जाते.

संकल्पना व उद्देशः पौलात्या सर्व प्रेषितीय पत्रामध्ये 'करिथकरास दुसरे पत्र' हे सर्वाधिक वैयाकितक व सलगीचे आहे. ह्या पत्रामध्ये त्याने करिथकरांत्या बदलवे आपले निश्चल प्रेम, आपले अंतःकरण उघडून जाहीर केले जरी मंडळीतील काढी लोक अतिशय दोषटशी व त्याच्याबदलत्या प्रेमामध्ये परीवर्तनशील होते तरीही, 'बायबल गॉलेज कॉमिटीमध्ये प्रमुख संकल्पनेचा सारांश जेम्स के लोवेरी ह्याने दिलेला आहे.

मंडळीत प्रतेश केलेल्या व आपण प्रेषित असत्याचा ढावा करणाऱ्या खोट्या शिक्षकाबदलत्या उपरिथीबदलती प्रमुख काळजी पौलाला होती. त्यांनी आपल्या स्वतःच्या कल्पनांचे महत्व वाढविले व त्याच वेळी व्यक्ती व प्रेषितीय संदेशाची अपकीर्ति केली (प्रतिष्ठेला धक्का). पौलात्या प्रेषितीयपणा व संदेश ह्या दोन्हीच्या अस्सलपण इत्या बचाव करण्याकरिता 'करिथकरास दुसरे पत्र' लिहिल्या गेले. स्व-संरक्षणाच्या उद्देशात्या आतिथ्यातोने हे पत्र पुढे करण्यात आलेले नाही कारण पौलाला माहीत होते की करिथकराची मंडळी तिच्या आध्यात्मिक श्लेषणाकरिता त्याच्या सेवकार्याला व संदेशाला फार सलगीने बद्द झोती.^{७७}

पौलात्या बचावात्या प्रकीर्णेमध्ये तीन प्रमुख उद्देश उगम पावतात. १) पौलात्या सेवकार्याला मंडळीत्या अनुकूल प्रतिसादाबद्दल पौलाने आनंद व्यवत केला (१:१-७:१६) २) यहूदियामधील ख्रिस्तीकरिता तिथ्वासूंदी देणगीबदलती बांधीलकीचे पुनःस्मरण पौलाने मिळविले (८:१-९:१५) ३) त्याच्या प्रेषितीय अधिकाराचा बचाव त्याने मिळविला (१०:१-१३:१४)

'करिथकरास दुसरे पत्र' ह्यामध्ये दिसून आलेला ख्रिस्तः ह्या प्रेषिय पत्रामध्ये आपण त्याला (ख्रिस्ताला) सांतवन (१:५), विजय (२:१४), प्रश्न (२:४), मोकळीक किंवा स्वातंत्र्य (३:१७), प्रकाश (४:६), न्यायाधीश (५:१०), समेट (५:१९), देणगी (९:१५), मालक (१०:७) आणि सामर्थ्य (१२:९) मठून याहतो.

वैयाकितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषां^{७८}

१. पौलात्या जीवनावे व प्रेषितीय सेवेवे विश्लेषण (१:१-७:१६)

अ. नमस्कार (१:१-२)	
ब. दैती धीराकरिता आभार (१:३-११)	
१:३-७	१:८-११
क. पौलात्या जसा उद्देश तसे वर्तन (१:१२-२:४)	
१:१२-१४	१:२३-२४
१:१५-२२	२:१-४
ड. करिथ येथील तिरोद्धकांती क्रमा (२:५-११)	
इ. सेवेमध्ये देवावे मार्गदर्शन (२:१२-१७)	
२:१२-१३	२:१४-१७
फ. करिथ येथील तिथ्वासणारे - ख्रिस्ताकडून पत्र (३:१-११)	
३:१-३	३:४-११
ग. देवावे गौरव पाहणे (३:१२-४:६)	
३:१२-१८	४:१-६
ह. मातीच्या आंडचात धन (४:७-१५)	
४:७-१२	४:१३-१५
य. मरणाचा लाभ व ख्रिस्ती लोकांकरिता त्याचा अर्थ (४:१६-५:१०)	
४:१६-१८	५:१-५
र. समेटावी सेवा (५:११-६:१०)	
५:११-१५	५:२०-२१
५:१६-१९	६:१-१०
त. आतिमक पिता लेकराना विनवितो (६:११-७:१४)	
६:११-१३	७:१
६:१४-१८	७:२-४
त. तीताला भेटणे (७:५-१६)	
७:५-१२	७:१३-१६

२. विनंती: यरुशलेमेतील ख्रिस्ती लोकांकरिता दान (८:१-९:१५)

अ. उदारहस्ते देण्यास प्रोत्साहन (८:१-१५)	
८:१-६	८:७-१५

ब.	तीताला व त्याच्या सोबत्याला करिथ येथे पाठविणे (८:१६-९:१५)	
	८:१६-२४	९:१-१५
क.	उदारहरते देण्याचे परिणाम (९:६-१५)	
३.	पौलाच्या प्रेषितपणाच्या अधिकारावर संशय (१०:१-१३:१४)	
अ.	प्रेषितपणाच्या अधिकाराविषयी पौल खपटीकरण देतो व सेवेतिषयी सांगतो (१०:१-१८)	
	१०:१-६	१०:७-११
ब.	मूर्खपणाची फुथारकी (११:१-१२:२१)	
	११:१-६	१२:११-१३
	११:७-११	१२:१४-१८
	११:१२-१५	१२:१९-२१
	११:१६-२०	१२:७-१०
क.	शेवटली ताकीद (१३:१-१०)	
	१३:१-४	१३:५-१०
ड.	शेवट (१३:११-१४)	

गलतीकरास पत्र (क्रिस्त: आपणासाठी परमेश्वराचे नीतिमत्त्व)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: “पौल व प्रेषित” ह्या शब्दाचे पौल स्वतःला ह्या प्रेषितीय पत्राचा लेखक म्हणून ओळखवतो.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ४९ हे पत्र दक्षिण गलतिया मधील रिस्ती लोकांना पौलाने लिहिलेले प्रेषितीय पत्र आहे. पौलाच्या पाहिल्या मिशनरी प्रवासामध्ये ह्या रिस्तीमंडळ्या स्थापन झालेल्या होत्या. प्रवासाच्या शेवटी (अंदाजे इ.स. ४९ मध्ये अंत्युरिक्यामधून हे पौलाचे अगदी सुरवातीचे प्रेषितीय पत्र आहे) व येळशलेममध्यात्मा सभेच्या अगोदर (प्रैकृ. १५) हे पत्र लिहिल्या गेलेले आहे.

संकल्पना व उद्देश: ‘गलतीकरास पत्र’ ह्या प्रेषितीय पत्राला अनेक ईश्वरवैज्ञानिकांनी “रिस्ती स्वातंत्र्याचे अधिकारपत्र” असे म्हटलेले आहे. पुरातन यहूदी धर्मचि पुरस्कर्ते व त्यांची “नियमाताती” शिकवणूक कृपेषेवजी नियमाखाली जगणे हे एक सामर्थ्यावान आठांना म्हणून गलतीकर अभे राहतात. जुन्या करारातील समारंभाच्या अनेक चालरीती अजूनही मंडळीला बंधनकारक आहेत असे त्यांनी इतर गोटीमध्ये शिकविले. ह्याप्रमाणे प्रेषित त्यांच्या खोट्या शुभवर्तमानाच्या कायचि खंडन करून विश्वासाने दोषनिराकरण व पत्रित्र आत्मात्तरे पवित्रीकरण ह्याचे श्रेष्ठत व तर्वर ग्रात्यादिकाने ठारविण्यास हे पत्र लिहितो.

ह्याशिवारा ह्या पुरातन यहूदी धर्माच्या पुरस्कर्त्यांनी खोट्या शुभवर्तमानाची घोषणा केली नाही तर ह्यांनी पौलाच्या प्रेषितीयपणाला अपकीर्तिसुद्धा आणली. पहिल्या दोन अध्यायामध्ये पौलाने आपले प्रेषितीयपण व संदेश ह्यांचा बचाव केला जे पुनरुत्थित रिस्ताकडून त्याच्याकडे आलेले होते. नंतरच्या ३ व ४ अध्यायामध्ये कृपेची खरी शिकवणूक व एकट्या विश्वासामुळे दोषनिराकरणाची शिकवणूक ह्यांच्याकरिता पौलाने वादविवाद केला. तरीपण काही ताकाळ म्हणतील की अशा शिकवणूकीचा दावा परवानगी (पापासाठी) नेतो व म्हणून प्रेषित प्रात्याक्षिकाने निटर्णन करतो की रिस्ती स्वातंत्र्य म्हणजे पापाकरिता परवानगी नव्हे, ह्याप्रमाणे, अध्याय ५ व ६ असे ठारवितात की, रिस्ती लोकांनी पत्रित्र आत्माच्यासा सामर्थ्याखाली राहणे शिकलेच पाहिजे आणि पत्रित्र आत्माच्या निर्देशाप्रमो चालणे हे देहाचे कार्य नसून आत्माचे फळ आहे.

गलतीकरास पत्रामध्ये दिसून येणारा क्रिस्त: त्याच्या मृत्यूच्या व्दारे विश्वासूकरिता हे नियमशास्त्राला मेलेले आहेत (२:२०) आणि विश्वासू गुलामगिरीतून मुक्त झालेले आहेत (५:१ व पुढे) आणि स्वातंत्र्याच्या स्थितीमध्ये आणल्या गेलेले आहेत. वधःसंभाचे सामर्थ्य नियमशास्त्राच्या शावापासून, पापाच्या सामर्थ्यावासून आणि स्वार्थापासून सुटका देते (१:४; २:२०; ३:१३; ४:५; ५:१६, २४; ६:१४).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: खपरेषा

१.	वैयक्तिक: कृपेचे शुभवर्तमान, विश्वासाद्वारे नीतिमत्त्व (१:१-२:२१)	
अ.	प्रस्तावना (१:१-१०)	
	१:१-२	१:३-५
ब.	प्रकटीकरणाद्वारे कृपेची सुवार्ता (१:११-२४)	
	१:११-१२	१:१३-१७
क.	येळशलेममधील मंडळीद्वारे कृपेच्या सुवार्तेचा स्वीकार (२:१-१०)	
ड.	कृपेच्या सुवार्तेतिषयी पेत्राची कानउघाडणी (२:११-२१)	
	२:११-१४	२:१५-२१

२. शिद्धांतीकः कृपेची सुवार्ता, विश्वासाद्वारे नीतिमत्वावे विष्लेषण (३:१-४:३१)

- अ. गलतीकरणाचा अनुभवः विश्वासाद्वारे आत्मा देण्यात आला (३:१-५)
- ब. अब्राहमावे उदाहरणः तो विश्वासाने नीतिमान ठरला, कर्मानी नव्हे (३:६-९)
- क. विश्वासाद्वारे नीतिमत्व, नियमांद्वारे नव्हे (३:१०-४:११)

३:१०-१४

३:१९-२२

४:१-७

३:१५-१८

३:२३-२९

४:८-११

- ड. विश्वासाद्वारे गलतीकरणाचा त्याचे आशीर्वाद मिळतात, नियमांद्वारे नव्हे (४:१२-२०)

- इ. नियम व कृपा (४:२१-३१)

३. व्यवहारिकः कृपेची सुवार्ता, विश्वासाद्वारे नीतिमत्वावे लागूकरण (५:१-६:१८)

- अ. स्वतंत्रतेचे ठिकाणः दृढ उभे राहा (५:१-१२)

५:१

५:२-६

५:७-१२

- ब. स्वतंत्रतेची अमंलबजावणी: एकदुसऱ्यांवर प्रीती करा त एक दुसऱ्यांची सेवा करा (५:१३-१५)

- क. स्वतंत्रतेचे सामर्थ्य: आत्म्याने चाला (५:१६-२६)

५:१६-२४

५:२५-२६

- ड. स्वतंत्रतेचे सादरीकरण: सर्व लोकांचे चांगले करा (६:१-१०)

६:१-५

६:६-१०

- इ. शेवट (६:११-१८)

इफिसकरास पत्र

(छिस्त: आपल्यासाठी परमेश्वराची संपत्ती)

लेखक व पुस्तकावे नाव: जसे ख्यातपणे तुळंगवासातील प्रत्येक प्रेषितीय पत्रांच्या सुखातीच्या ओठयांमध्ये विधान केलेले आहे, पौल हा लेखक म्हणून जाहीर केल्या जातो. परंपरागत शीर्षक आहे, “इफिसकरास”

लिखाणाचा काळ: इ.स. ६०-६१ जेव्हा त्याने हे प्रेषितीय पत्र लिहिले, इफिस ३:१; ४:१; ६:२०) तेल्हा पौल तुळंगात कैदी होता. पौल इ.स. ५७-५९ मध्ये कैसरीयामध्ये (प्रे.कृ. २४:२७), किंवा इ.स. ६०-६२ मध्ये रोममध्ये (२८:३०) तुळंगात होता तेल्हा त्याने हे पत्र लिहिले काय? हयाबाबत विलानांमध्ये मतभिन्नता असली तरीही त्याच्या रोममधील तुळंगवासाबद्दल पुरावे अनुकूलता दर्शवितात. असा विश्वास ठेवल्या जातो की, इफिसकरास, फिलिपैकरास, कलस्कैकरस आणि फिलिमोनाला लिहिलेली प्रेषितीय पत्रे हयाच काळात लिहिल्या गेलेली होती (फिलिपै १:७; कलस्कै ४:१०, फिलिमोन ९). फिलिपैकरासारखी (१:१९-२६) आणि फिलिमोनासारखी (१:२२) इफिसकरांनी पौलाच्या तुळंगवासाच्या सुटकेबद्दल सूचना दिलेली नव्हती, त्या कारणाने पुष्कळांचा विश्वास असा आहे की, इफिसकरास पत्र हे त्याच्या रोममधील तुळंगवासाच्या अगोदरवसर्या भागामध्ये इ.स. ६० मध्ये लिहिल्या गेले असले पाहिजे जेव्हा तो त्याच्या शाड्याच्या घरामध्ये (प्रे.कृ. २८:३०) असतांना गृह बंदिस्त ठेवल्या गेलेला होता. पौलाच्या सुटकेनंतर त्याने तीमश्याला पहिले पत्र व तीतास पत्र लिहिले. त्यानंतर तो पुन्हा बंदिस्त आला व त्याने तीमश्याला दुसरे पत्र लिहिले. त्यानंतर तो रोममध्ये हुतात्मा (म्हणजे खतसाक्षी) झाला.

संकल्पना व उद्देशः इफिसकरास पत्रामध्ये पौलाने फार गौरवशाली रहस्य पुढे मांडले, “छिस्ती देवालय किंवा मंडळी जे छिस्तात्वे शरीर आहे” ज्यामध्ये छिस्त हा मंडळीचा शीर्ष (१:२२, २३) असून विश्वासू छिस्तामध्ये प्रत्येक आध्यात्मिक आशीर्वादासह एकमेकांचे सह-सदस्य आहोत (१:३; २:११-१२). ख्यातपणे पौलाचा उद्देश त्याच्या छिस्तातील अमर्याद संपत्तीबद्दल, जो मंडळीचा शीर्ष आहे, विश्वासूंच्या दितीजांचा विस्तार करण्याचा होता. हयापैकी दोन मठान उद्देश हया प्रेषितीय पत्रामध्ये उद्भवतात. पहिला म्हणजे काही आशीर्वादाची संपत्ती जी विश्वासूंना छिस्तामध्ये मिळते आणि त्यांच्याद्वारे छिस्ताच्या व्यवतीत्वात परमेश्वराचे सार्वकालीक उद्देश कसे एकत्रीत होतात, ज्या गोष्टी पृथ्वीवर व खर्गात आहेत (१:३-१२), हयाबाबतच सर्व वर्णन इथे आहे. दुसरी संकल्पना पहिल्यानंतर पुढे येते व ती म्हणजे विश्वासूंना त्यांची जबाबदारी माहित होणे, तिचे आकलन होणे आणि त्यांनी स्वर्गीय परिशिष्टीशी व छिस्ताच्या पावारणाशी यशायोव्यपणे मार्गक्रमण करणे होय (१:१८-२३; ३:१४-२१; ४:१)

हे पत्र विशिष्ट चुका दुर्लक्ष करण्यासाठी लिहिलेले नाही. ज्या समस्या परीपतवतेच्या कमीपणामुळे किंवा समजण्याच्या अपराशामुळे नेहमीच उद्भवतात त्यांच्या पायाबंधाकरिता आणि विश्वासूं जवळ छिस्तामध्ये आहे त्याच्या उपरोगाकरिता पौलाने हया पत्राचा आरखडा तयार केला. हया गोष्टीच्या निकटव्या संगतीमध्ये, हा विश्वासूंच्या सैतानाशी होत असलेल्या युद्धाचा (६:१०-१८) लाहान विभाग आहे. हयाप्रमाणे पौल विश्वासूंच्या संपत्ती, मार्गक्रमण व युद्धाबद्दल लिहिलो.

इफिसकरास पत्रामध्ये दिसून येणारा छिस्त: “छिस्तामध्ये” किंवा “छिस्ताशी” हे वाक्यप्रयोग हया पत्रामध्ये ३५ वेळा आलेले आहेत. ही पौलाची सर्वसामान्य वक्तव्ये आहेत पण ती त्याच्या इतर पत्रापेक्षा हया पत्रामध्ये अधिक आढळतात. हयामुळे, विश्वासूंना उद्भारकर्त्याबोधक त्यांच्या रिश्तीच्या व्यवतीत्वात ज्याकरिता आपण इथे बरेच का ही पाहूतो. ते छिस्तामध्ये आहेत (१:१), छिस्तामध्ये

प्रत्येक आशीर्वादासह आहेत (१:३), त्याच्यामध्ये निवडलेले आहेत (१:४), खिरस्तात्वारे दत्तक घेतलेले (१:५), प्रियकरणमध्ये असलेले (१:६), त्याच्यामध्ये मुक्ती मिळालेले (१:७), त्याच्यामध्ये वतनदार जालेले (१:११), त्याच्या गौरवाची स्तुती होण्याच्या आशेमध्ये असलेले (१:१२); वतनाचा विस्तार म्हणून त्याच्यात्वारे शिवका मारलेले (१:१३-१४), त्याच्याबरोबर जिवन केलेले, त्याच्याबरोबर उठविलेले व त्याच्याबरोबर स्वर्गात बसविलेले (२:५-६), सत्कृत्ये करण्याकरिता त्याच्यामध्ये निर्माण केलेले (२:१०), खिरस्तामधील वर्णनाचे वाटेकरी (३:६), आणि खिरस्तातील विश्वासाच्या ठारे परमेष्वराकडे प्रवेश दिल्या गेलेले (३:१२) ही ती उदाहरणे आहेत.

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. नमस्कार व अभिवादन (१:१-२)

२. पत्राचा सिद्धांतीक भाग : मंडळीला पावारण (१:३-३:२१)

- अ. मुक्तीकरिता उपकरस्तुती (१:३-१४)
  - ब. प्रकटीकरणात्मक ज्ञानाकरिता प्रार्थना (१:१५-२३)
  - क. पदाचे ठिकाण (२:१-२२)
२:१-१०	२:११-२२
ड. पालकीय स्पष्टीकरण (३:१-१३)	
इ. जारीतेकरिता प्रार्थना (३:१४-२१)	
३:१४-१९	३:२०-२१

३. पत्राचा व्यवहारिक भाग : मंडळीची वाटवाल (४:१-६:२४)

- अ. विश्वासणारे ऐक्यात चालतात (४:१-१६)
  - ४:१-६
  - ब. विश्वासणारे नीतिमत्वात चालतात (४:१७-५:२१)
  - ४:१७-२४
  - ४:२५-३२
  - क. विश्वासणारे जगात चालतात (५:२२-६:९)
  - ५:२२-२४
  - ५:२५-३३
  - ड. विश्वासणारे युद्धामित्र चालतात (६:१०-२०)
  - ६:१०-१७
  - इ. शेवट (६:२१-२४)
४:७-१६		
५:१-२	५:६-१४	
५:३-५	५:१५-२१	
६:१-८		
६:९		
६:१८-२०		

फिलिप्पैकरास पत्र

(छिस्त: आपल्यासाठी परमेष्वराची विष्वलता)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: पौल हा लेखक आहे. फिलिप्पी येथील मंडळीला हे प्रेषितीय पत्र लिहिलेले होते, जी मंडळी पहिल्यांदाच मारेटोनियामध्ये स्थापन केलेली होती आणि ह्या पत्राचे शीर्षक होते “फिलिप्पैकरास पत्र”

लिखाणाचा काळ: इ.स. ६०-६१ जसे इफिसकरांसोबत झाले तसेच हे प्रेषितीय पत्र पौल जेळ्हा तुळंग वास्तव होता तेळ्हा लिहिल्या गेलेले होते. त्याच्या ग्रीटर अधिकाच्यांसंबंधीच्या पहाचाच्या संदर्भवरून (फिलीपै १:१३) लिहीत होता अशी सूचना मिळते (१:२०-२६). जरी मृत्यू दंड शक्य होता, तरीही पौलाला त्याच्या सुटकेविषयी आत्मविश्वास होता असे दिसून येते. त्यामुळे इफिसकरास पत्रानंतर फिलिप्पैकरास पत्र इ.स. ६० किंवा ६१ मध्ये लिहिल्या गेले.

संकल्पना व उद्देश: इफिसकरास पत्रामध्ये पौलाने भर गौरवणाली रहस्य पुढे मांडले, “खिरस्ती देवालय किंवा मंडळी जे खिरस्ताचे शरीर आहे” ज्यामध्ये खिरस्त हा मंडळीचा शीर्ष असून (१:२२, २३) विश्वासू खिरस्तामध्ये प्रत्येक आद्यात्मिक आशीर्वादासह एकमेकांचे सह-सदस्य आहेत (१:३; २:११-१२). फिलिप्पैकरास पत्रात सुद्धा इफिसकरास पत्राचा असाच उपयोग होतो. खिरस्ताला आवरणात आणण्यास आलेल्या अपयश विरुद्ध एकता दिली (फिलीपै १:२७; २:२; ४:१ व पुढे). “फिलिप्पैकरास पत्राची” संकल्पना ही चांगती असून ती “आनंद आणि खिरस्तामध्ये एकता” अशी आहे.

फिलिप्पैकरास हे पत्र लिहिण्यात पौलाचे कित्येक उघड उद्देश होते : १) फिलिप्पैकरांनी पौलाला पाठविलेल्या देणवीबहल प्रेम व कृतज्ञता व्यक्त करण्याचे पौलाने मिळविले (१:५; ४:१०-११) २) आपल्या स्वतःच्या परिस्थितीबद्दल अहवाल देणे (१:१२-२६; ४:१०-१९), ३) छाच्या परिस्थितीत निष्ठवलपणे व खंबीरपणे उंचे राहणे व परिस्थितीची बेपर्वा करून आनंद करण्याकरिता फिलिप्पैकरास प्रोत्साहन

देणे (१:२७-३०; ४:४), ४) नम्रतेत राहण्यास व ऐकयाकरिता त्यांना आग्रहाने संगणे (२:१-११; ४:२-५), ५) तीमध्याला व एप्फ्रटीत हयांना फिलिपैकरांकडे जाण्याचे सोषविणे (२:१९-३०), आणि ६) कायदाविरहीत व अनैतिक लोक जे त्यांच्यामध्ये घसरलेले होते त्यांच्यापासून फिलिपैकरांना सावध करणे (अध्याय ३)

फिलिपैकरास पत्रामध्ये दिसून आलेला खिस्त: खिस्ताच्या अवताराचे स्वरूप, वस्तुरिश्ती व उद्देश्याबद्दल हया पुस्तकापेक्षा कोण त्याही शास्त्रतचनाच्या उत्तरात अधिक स्पष्ट व अधिक निवेदनात्मक वर्णन नाही (२:५-८). सर्वांच्या दृष्टीमध्ये खिस्त होता, आहे व त्याने सिद्धीस नेलेले आहे व तो सिद्धीस नेईल. विश्वासूंचा खिस्त म्हणून पौल जाहीर करतो १) जीवन (१:२१) २) नम्रतेचा व त्यागी प्रेमाचा परिपूर्ण आदर्श (किंत्रा) ३) एक जो आमचे दैनंदिनाचे शरीर स्वतःच्या गैरवास्थेतील शरीरसारखे पुनरुत्थानाच्या वेळी रूपांतरीत करण्या (३:२१) ४) जीवनाच्या कोणत्याही आणि सर्व परिस्थितीत आमच्या सामश्याविं साधन (४:१२)

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा^{७९}

१. अभिवादन व फिलिपैकरांकरिता उपकारस्तुती (१:१-११)		
१:१-२	१:३-११	
२. पौलाची रोममध्ये परिस्थिती: खिस्त गाजविणे (१:१२-३०)		
१:१२-१८	१:२१-२६	
१:१९-२०	१:२७-३०	
३. खिस्ती जीवनशैली: खिस्ताची वित्तवृत्ती (२:१-३०)		
२:१-४	२:१२-१३	२:१९-३०
२:५-११	२:१४-१८	
४. खिस्ती जीवनाचे बढ़ियास: खिस्ताचे ज्ञान असणे (३:१-२१)		
३:१	३:७-११	३:१७-२१
३:२-६	३:१२-१६	
५. खिस्ती जीवनाची शांती: खिस्ताची उपस्थिती जाणणे (४:१-२३)		
४:१-३	४:८-९	४:१५-२०
४:४-७	४:१०-१४	४:२१-२३

कलस्सैकरास पत्र (खिस्त: आपल्यासाठी देवाचे पूर्णत्व)

लेखक आणि पुस्तकाचे नाव: १:२ मधील पौलांच्या अभिवादनावरून हे पत्र “कलस्सैकरास पत्र” म्हणून ओळखले जाते.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ६०-६१ पौलांच्या पठिल्या तुरऱ्यावासात त्याने चार तुरऱ्यावासातील प्रेषितीय पत्रे लिहिली. हयाचा अर्थ असा की त्याने हे पत्र इ.स. ६०-६१ मध्ये लिहिले (इफिसकरास पत्र व फिलिपैकरास पत्र ह्यावरील चर्चा पठा)

संकल्पना व उद्देश: थुग्वर्तमानाच्या संदेशाचे फलदारी सामर्थ्य ही संकल्पना आहे खिस्ताचे शरीर असलेल्या मंडळीला खिस्ताचे श्रेष्ठत्व, मुरव्यत्व व पूर्ण विपुलता हयाची घोषणा करते हया लहान प्रेषितीय पत्रामध्ये आपण पौलाने सादर केलेल्या खिस्ताच्या पूर्ण प्रतिमेला पाहतो.^{८०} “कलस्सैकरास पत्र” असे प्रतिपादन करते की खिस्ताच्या व्यवतीत्वात व त्यानी सिद्धीस नेलेल्या कामात जे सर्व काही ते विश्वासूंच्या विश्वासाचा उद्देश झालेला आहे कारण त्यांच्यामध्ये आपण पूर्ण आहोत (२:१०). देव माणस निर्माणकर्ता, जगाला आ॒ आ॑ आर देणारा आणि माणसाच्या वेळ व शाश्वतत छया दोन्ही गरजांचे पूर्ण उत्तर म्हणून खिस्ताचे सर्व श्रेष्ठत्व, सर्व विपुलता, एकमेवत्व, व्यवतीत्वा व कार्याचा पूर्णपणा हे सर्व “कलस्सैकरास पत्र” प्रस्तुत करते. खिस्ताला निर्माणकर्ता/आधार देणारा आणि माणसाचा व सर्व जगाचा मुक्तीदाता/समेट करणारा म्हणून हे पत्र प्रस्तुत करते.

कलस्सैकरास पत्रामध्ये दिसून येणारा खिस्त: हे एकत्रवनी खिस्तीय पुस्तक खिस्तावर केळदीत झालेले आहे,

“सर्व सतोषे व अधिकाराचे मरतक”, उत्पत्तीचा प्रश्न (१:१६-१७), समेटाचा लेखक (१:२०-२०; २:१३-१५). ती सर्व विश्वासूंच्या आशेचा पाया (१:५, २३, २७), नवीन जीवनाकरिता विश्वासूंचे उगमरथान (१:११, २९), विश्वासूंचा मुक्तीदाता व समेट करणारा (१:१४, २०-२२; २:११-१५); पूर्ण देवताचे शारीरिक प्रतिरूप (१:१५, १९; २:९), सर्वांचा उत्पन्नकर्ता व आधार देणारा (१:१६-१७), मंडळीचे मरतक, पुनरुत्थित देवमाणूस (१:१८; ३:१) आणि सर्व विपुल उद्घारक (१:२८; २:३, २०; ३:१-४)^{८१}

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा^२

१. सिद्धांतिक: शिखस्तावे व्यक्तीत्व व कार्य (१:१-२:५)		
१:१-२	१:१३-१४	१:२४-२९
१:३-८	१:१५-२०	२:१-५
१:९-१२	१:२१-२३	
२. परीक्षण: शिखस्ताव्या एकात्मतेच्या प्रकाशात वंशात्मक समस्या (२:६-३:४)		
२:६-७	२:१६-१९	३:१-४
२:८-१५	२:२०-२३	
३. व्यवहारिक: शिखस्तात विश्वासणाऱ्यांचे जीवन (३:५-४:६)		
३:५-११	३:२२-२५	४:५-६
३:१२-१७	४:१	
३:१८-२१	४:२-४	
४. वैयक्तिक: वैयक्तिक योजना व प्रेषितांच्या बाबी (४:७-१८)		
४:७-९	४:१०-१७	४:१८

थेसलनीकाकरास पहिले पत्र (छिस्त: आपणासाठी परमेश्वराचे अभिववन)

लेखक आणि पुस्तकाचे नाव: १:१ व २:१८ मध्ये जाहीर केल्याप्रमाणे, थेसलनीकाकरास पहिल्या पत्राचा लेखक पौल आहे.

लिळाण्डा काळ: इ.स. ५१-५२ करिथमध्यात्मा आपल्या अठरा महिन्याच्या वास्तव्यात (प्रे.कृ. १८:१-११) पौलाने थेसलनीकाकरास दोन पत्रे लिहिली. थेसलनीकाकरास मंडळीच्या प्रगतीतिष्ठरी नुकतेच्या परतल्यानंतर हया काळाच्या पहिल्या शाग्रात पहिले प्रेषितीच पत्र लिहिल्या गेले दुसरे पत्र त्यानंतर काही आठवड्यातच (जास्तीत जास्त काही महिन्यातच) लिहिल्या गेले. कोणताही काळ इ.स. ५१-५२ छा अंदाजे लावलेला असेल.

संकल्पना व विषय: पौल हा केवळ तीन आठवड्याकरिताव थेसलनीका येथे मुकवामी पुरेश्या सूचना देऊ शकला नाही. म्हणून थेसलनीकाला लिहिलेल्या हया पत्राचा उद्देश पुढीलप्रमाणे आहे: थेसलनीकाकरांच्या जीवनात परमेश्वर कारा करीत होता हयाबहूल त्याचे धन्यवाद व्यवत करणे (१:२-३), त्याच्या सेवाकार्याची निंदा करणाऱ्या मोहिमेच्या पूर्वीच्या मूर्तिपूजेच्या जीवनशैलीत परत घेण्यात होणारा छल व दबाव हयाच्या विरुद्ध त्यांनी खंबीरपणे उभे राहते म्हणून त्यांना प्रोत्साहन देणे (३:२-३; ४:१-१२); मृत्यु पावलेल्या लोकांच्या श्रतिष्ठाच्या बाबतीत “प्रश्नूच्या दिवसाबहूलच्या प्रश्नांता उत्तर देणे (४:१-१३), “प्रश्नूच्या दिवसाबहूलच्या प्रश्नांना उत्तरे देणे (५:१-११) आणि त्यांच्या मंडळीच्या जीवनात निर्माण झालेल्या काही समस्या हाताळणे (५:१२-१३; १९:२०)

थेसलनीकाकरांच्या पहिल्या पत्रात दिसून येणारा छिस्त: प्रश्नूच्या दुसऱ्या आगमनाबहूल प्रत्येक अद्यायामध्ये नमूद केल्यासह शिस्त हा आता व त्याच्या दुसऱ्या आगमनाच्या वेळी विश्वासूंची आशा म्हणून प्रस्तुत करण्यात आलेला आहे. जेव्हा तो रेईल तेल्हा तो परमेश्वराच्या क्रोधापासून आपली सुटका करील (मि.संशयापणे दुःखद आपली हयांच्या संदर्भात) (१:१०; ५:४-११), बक्षिस देईल (२:११), परीपूर्ण करील (३:१३), आमचे पुनरुत्थान करील (४:१३-१८) आणि ज्या कोणी त्याच्यावर विश्वास ठेवलेला आहे त्याचे पतित्रीकरण करील (५:२३)

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. शूतकाळ: विश्वासाचे कार्य (१:१-३:१३)		
१:१-५	२:९-१२	३:१-५
१:६-१०	२:१३-१६	३:६-१०
२:१-८	२:१७-२०	३:११-१३
२. वर्तमान स्थिती: प्रीतीचे कष्ट (४:१-१२)		
४:१-८	४:९-१२	
३. अविष्य: आशेविषयी धीर (४:१३-५:२८)		
४:१३-१८	५:१२-१३	५:२३-२४
५:१-११	५:१४-२२	५:२५-२८

थेस्सलनीकाकरास दुसरे पत्र (शिस्त: आपल्यासाठी परमेश्वराचे बक्षिष्य)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: थेस्सलनीकाकरास पहिल्या पत्रासारखेच हे पत्रयुद्धा पौलाने लिहिलेले आहे (२ थेस्सल १:१; ३:१७)

लिखाणाचा काळ: इ.स. ५१-५२ थेस्सलनीकाकरास पहिल्या पत्राप्रमाणे हयाची पत्रामध्ये ऐतिहासीक परिशिशी सारखीच असल्यामुळे, हे पत्र पहिल्या पत्रानंतर खूप वेळाने लिहिलेले नसले पाहिजे असा पुष्कळांचा विश्वास आहे, कदाचित जवळजवळ सहा मठिले मंडळीमध्यील परिशिशीसुद्धा सारखीच होती, छळ वाढलेला होता असे दिसून येते (१:४-५) आणि हे इतर दुसऱ्या बाबीसह, जेव्हा पहिले पत्र घेऊन जाणारे, सिलास व तीमश्य, मंडळीतल्या नवीन प्रगतीच्या बातम्या घेऊन परतले तेळा हे दुसरे पत्र इ.स. ५१ किंवा ५२ मध्ये करिथून लिहिण्यात पौलाने पुढाकार घेतला.

संकल्पना व उद्देश: थेस्सलनीकाकरास दुसरे पत्र लिहिलांना निश्चितपणे पौलाने ऐकलेल्या तीन बाबीमुळे तो उद्युक्त झाला: १) ते सहन करीत असलेल्या वाढत्या छळाच्या बातम्या (१:४-५) २) खोट्या प्रेषितीय पौलाच्या पत्राची बातमी आणि “प्रभूच्या दिवसाबद्दल” (२:१ व पुढे) त्याच्या शिकवणूकीचा अर्थाचा अनर्थ आणि ३) प्रभूच्या दुसऱ्या आगमनाबदलच्या विश्वासाबद्दल काढी लोक देत असलेला प्रतिसाद. काम न करण्याचा पारा म्हणून हया विश्वासाचा उपयोग होत होता आणि म्हणून पौलाने त्यांच्या आळशीपणा व गोंधालीपण II, जो वाढलेला होता (३:५-१५) ह्याबद्दल त्यांना ताकीद देण्याकरिता हे पत्र लिहिले.

ते पत्र लिहिण्याच्या घटनेच्या गरजांची पूर्ति करण्याकरिता पौलाने सौख्य व दुरुस्ती देण्याकरिता हे पत्र लिहिले. म्हणून हे करीत असतांना त्याने नीम विस्तृत उद्देशांचा पाठलाग केला. त्याने लिहिले: १) श्रविष्यातील परमेश्वराच्या न्यायामध्ये मिळणाऱ्या बक्षिष्य आणि शिक्षेचे वर्णन करून (१:३-१०) थेस्सलनीकरांनी टिकण्यास त्यांना प्रेरणा देणे, २) “प्रभूचा दिवस” अगोदरच येऊन गेलेला आहे हया दाण्यातील खोटेपणा सिद्ध करण्यासाठी “प्रभूच्या दिवसाच्या” प्रमुख घटना ख्यात करणे (२:१-२), ३) मंडळीतल्या ज्यांनी काम करण्याचे नाकारले त्यांच्या दुरुस्तीमध्ये मंडळीने उचलावयाच्या पाऊलांबद्दल इन्थंभूत सूचना देणे (३:६-२५)

थेस्सलनीकाकरास दुसऱ्या पत्रात दिसून येणारा शिस्त: शिस्त सर्व गडांचा शेवट करान त्याच्या दुसऱ्या आगमनात शिक्षा देईल, तिशेषत: अध्याय १-२, ही हया पुस्तकाची प्रमुख संकल्पना आहे. शिस्त हा येणारा न्यायाधीश आहे अशी थेस्सलनीकरास दुसरे पत्र अपेक्षा करते.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. नमस्कार किंवा प्रस्तावना (१:१-२)		
२. छळाविषयी तो धीर देतो व त्यावे मत (१:३-१२)		
३. प्रभूच्या दिवसाविषयी गैरसमज दूर करतो व आठाना देतो (२:१-१७)	२:१३-१५	२:१६-१७
४. आळसपणाविषयी आज्ञा (३:१-१५)	३:६-१३	३:१४-१५
५. आशीर्वाद व निरोपीय अभिवादन (३:१६-१८)		

तीमश्याला पहिले पत्र (शिस्त: आपणासाठी परमेश्वराचा मध्यस्थ)

लेखक आणि पुस्तकाचे नाव: मंडळीमध्ये व समाजामध्ये भांडणे व आठाने हयांना तोंड देण्या तीमश्य हा इफिस येशे तरुण सेवक होता. तीमश्याचा सदुपदेशक म्हणून पौलाने तीमश्याला दोन उपदेश व विवाराची तैयावितक पत्रे लिहिलीत. सारख्याच कारणाकरिता पौलाने क्रेटे येथील तीताला सुद्धा पत्र लिहिले. हया तीन पत्रांना उपाध्यारी प्रेषितीय पत्रे असे म्हणतात.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ६३ प्रेषितांची कृत्ये व प्रेषितीय पत्रे हयांच्या तुलनेवरून हे ख्यात दिसून येते की १ तीमश्य व तीतास ही पत्रे रोममध्ये पौलाची सुटका व दोषमुक्ततो नंतरच्या (कारादेशीर आरोप हटविणे) काळात लिहिल्या गेलेली आहेत. हया कारणाने १तीमश्य हे त्याच्या पहिल्या सुटकेनंतर इ.स. ६३ मध्ये वसंतऋतूच्या जवळपासच्या काळाचे असलेच पाहिजे, पण हे इ.स. ६४ मध्ये रोमी समाट नीरो कारकीर्दीतील छळाच्या अरंभाच्या अगोदरचे असलेच पाहिजे. हे प्रेषितीय पत्र इ.स. ६३ मध्ये नुकत्याच त्याच्या पहिल्या सुटकेनंतर लिहिल्या गेले. सुरवातीच्या शिस्ती देवालयाचे फादर युसे बियस यांच्यानुसार इ.स. ६५च्या जवळपास तीताला पत्र आणि इ.स. ६६ मध्ये तीमश्याला दुसरे पत्र लिहिल्या गेले. पेत्रासारखा वधारतंभावर रिवळून मेल्यापेक्षा एक रोमी नागरीक म्हणून पौल तरवारीने (शिरच्छेद होऊन) मेला.

इ.स. ४८-५६ ह्या काळात पौलावा मिशनरी प्रवास घडता. इ.स. ५६-६० पासून रोमी न्यायालयामार्फत पौलाने हळूहळू आपले मार्गक्रमण करून शेवटी तो रोमला पोहवला. इ.स. ६१-६२ मध्ये पौल त्याच्या रोममधील घरामध्ये बंदीवासात होता आणि हवा काळाच्या शेवटी त्याची सुटका करण्यात आली. इ.स. ६२-६७ पासून, तीमश्याला इफिसमध्ये व तीताला क्रेटेमध्ये ठेवून पौलाने कमी जास्त मोकळेपणे प्रवास केला आणि नंतर त्याने तीमश्य व तीताला प्रत्येकी पत्र लिहिले. ह्याप्रमाणे १ तीमश्य व तीताला पत्र ह्यांचा अंदाजे काळ इ.स. ६३-६५ आहे. पुन्हा पकडल्या गेल्यानंतर त्याला तुळगवासात पाठविण्यात आले. तेथे त्याने तीमश्याला दुसरे पत्र लिहिले. ह्याप्रमाणे, २ तीमश्याचा काळ इ.स. ६६ आहे. हे पत्र पौलाचे शेवटचे प्रेषितीय पत्र आहे.^{४३}

संकल्पना व उद्देशः १तीमश्य ह्यामध्ये कमीत कमी पाव स्पष्ट उद्देश दिसून येऊ शकतात. पौलाने लिहिले: १) तीमश्याला सोपविलेल्या कामाचे व कर्तव्याचे पुनःस्मरण करून त्याच्या धैर्यात्या अवसानाला (१:३), त्याच्या आध्यात्मिक टेणब्यांना (४:१४), त्याच्या चांगल्या कबूलीला (६:१२) आणि त्याच्या स्वाधीन केलेल्या तातिक शिकवणूकीच्या ठेवीला मागून पुढे ढकलणे व प्रोत्साहन देणे; २) तीमश्याला खोट्या शिक्षकांच्याचा चुकाना हातालण्याकरिता बायबलमधील आंतरदृष्टी देणे आणि तीमश्याने स्वतः आपल्या स्वरक्ष तातिक शिकवण दूकीमध्ये निरंतर राहण्याकरिता त्याला प्रोत्साहन देणे (१:३-११; १८:२०; ४:१-१६; ६:३-१०); ३) शिवर्ती देवालयाच्या आराधनेतील संघलनाबदल निर्देश देणे (२:१-१५) य ४) उपस्थित होणाऱ्या पुष्कळ बाबीबाबत मार्गदर्शन करणे आणि शिवर्ती देवालयाच्या वडिलांच्या व व्यावसायकाच्या (डीकन) योग्यता (३:१-१६) व निरनिराळ्या गटांशी वागणूक (५:१-२०) ह्यासारख्या बाबीसह त्या सर्वांना कसे हातालावयाचे ते दारवतिणे ५) शौतिकवादाच्या दुष्टतेवस्या विरोधात इशारा देणे (६:११-१९).

१ तीमश्याची तीताससह व २ तीमश्याची संकल्पना प्रत्येकाला व शिवर्ती देवालयाला समाविष्ट करते. प्रत्येकजणाकरिता, “सुयुद्ध कर” (१:१८) ही संकल्पना असून शिवर्ती देवालय जे देवाचे घर आहे (३:१५) त्याच्यामध्ये कसे वागले पाहिजे व त्याचे संघलन कसे केले पाहिजे ही मंडळीकरिता संकल्पना आहे.

१ तीमश्य ह्यामध्ये दिसून येणारा ख्रिस्त: मुक्तीदात्याचे ऐवाकार्य व व्यवती ह्याकडे आपल्याला अंगुली निर्देश करणारे किंतोक उतारे १तीमश्य ह्यामध्ये आहेत. ऐवाकार्याकरिता आवश्यक असलेला तो (येशू) आमच्या बोलावण्याचे, शकतीचे, विश्वासाचे व प्रेमाचे उगमरथान आहे (१:१२-१४); जो पाच्यांना वाचविण्याकरिता आला (१:१५); “देव व मानव ह्यामध्ये एकव मध्यस्थ” (२:५); “परमेश्वर देहाने प्रगट झाला, आत्म्याने नीतिमान ठरला, देवदूतांच्या दृष्टीस पडला, त्याची शब्दात (परशब्दात) घोषणा झाली, जगात त्याच्यावर विश्वास ठेवण्यात आला, तो (येशू) गौरवात वर घेतला गेला” (३:१६) आणि “तो सर्व माणसांचा, विशेषकरून विश्वास ठेवण्याचांचा तारणारा” (४:१०).

तैयावितक अभ्यासाकरिता: खपरेषा

१. अश्विवादन (१:१-२)		
२. शिद्धांताविषयी सूचना (१:३-२०)		
३:३-७	१:१२-१७	
३:८-११	१:१८-२०	
३. उपासनेविषयी सूचना (२:१-१५)		
२:१-७	२:८	२:९-१५
४. पुढाच्यांविषयी सूचना (३:१-१६)		
३:१-७	३:८-१३	३:१४-१६
५. धोत्याविषयी सूचना (४:१-१६)		
४:१-५	४:६-१०	४:११-१६
६. विभिन्न जबाबदाच्यांविषयी सूचना (५:१-६:१०)		
५:१-२	५:१७-२२	६:१-२
५:३-८	५:२३	६:३-१०
५:९-१६	५:२४-२५	
७. तीमश्याला शेवटल्या सूचना (६:११-२१)		
६:११-१६	६:१७-१९	६:२०-२१

तीमश्याला दुसरे पत्र

(स्थित: आपणासाठी परमेश्वराचा न्यायाधीश)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: तीमश्याला पहिले पत्र पट्टा

लिखाणाचा काळ: इ.स. ६६ तीमश्याला पहिले पत्र पट्टा.

संकल्पना व उद्देश: जेव्हा आपण २ तीमश्य ह्याकडे जातो, तेव्हा आपल्याला फर तेगळे वातावरण दिसते '१ तीमश्य' व 'तीताला ह्या पत्रांच्या वेळी पौल हा मोकळा होता व प्रवास करू शकत होता, पण त्यावेळी मृत्युदंडाला तोंड देतांना पौल तुळंगवासात कैदी आहे. ह्या पत्रात पौलाच्या मनात दोन मुख्य उद्देश होते: १) पौलाच्या येऊन ठेवलेल्या मृत्युदंडाच्या दृष्टीकोनातून (४:९, २) ह्यासह (४:६-८) शक्य तितक्या लवकर तीमश्याला रोमला येण्यास उद्युक्त करणे आणि २) सर्व वुकांच्या विरुद्ध बघाव करण्यास, एक सैनिक म्हणून कष्ट व हाल अपेक्षात टिकण्यास आणि आपण वाढत्या खवधर्म त्यागाच्या दिवसात याहेत आहोत हे समजण्यास, खवर्थ तातिक शिकवणूकीला पकडून ठेवण्याकरिता तीमश्याला ताकीट देणे.

१ तीमश्यासारखेच, ह्या पुस्तकाच्या संकल्पनेतसुद्धा तैयावितक व सामुदायिक दृष्टीकोन आहेत : प्रत्येक जणाकरिता, "देवावे जे कृपादान तुळ्याठारी आहे ते प्रज्वलीत कर" (२ तीमश्य १:६) ही संकल्पना आहे. अशा कित्येक इतर ओळ्या आहेत ज्या तैयावितक व सामुदायिक अशा दोन्ही संकल्पना त्यार करू शकतात (१:१४; २:१-२; २:१५; ४:५). मंडळीकरिता, जे विश्वासू आहेत आणि जे दुसर्यांना सुद्धा सोसून व सेवा करून एक शिवरताचा चांगला शिवाई म्हणून शिकवतील त्यांना (२:२-४) त्यांना खवर्थ शिकवण देणे किंवा सुयुद्ध संपतिणे आणि धाव संपतिणे (४:६-७) ह्या संकल्पना आहेत.

२ तीमश्यामध्ये दिसून येण्याचा स्थित: व्याकरीवी तातिक शिकवणूक व विश्वतावे कार्य सर्व सेवाकार्याच्या केन्द्रस्थानी आणि सेवाकार्यामध्ये टिकण्याची आमवी समर्थता आहे. म्हणून, जरी पुस्तकामध्ये सेवाकार्यामध्ये टिकण्यावर जोर दिला असला तरीही विश्वताची तातिक शिकवणूक हा पाया आहे, ही बाब काही आश्वर्यकारक नाही. येथे येशूचे वर्णन असे आहे की ज्याने "मरण नाहिसे केले आणि सुवार्तेच्या व्दरे जीवन व अविज्ञाशिता ही प्रकाशित केली आहे" (१:१०), जो मेलेल्यातून उठला (२:८), जो तारण व युगानुयुगावे गौरव ठेतो (२:१०), ज्याच्यासोबत सर्व विश्वासू मरण पावले व ज्याच्यासोबत ते जगतील ही आणि ज्याच्यापासून विश्वासू सेवेकरिता (नीतिमत्वाचा मुकुट म्हणून) व त्याच्यासोबत राज्य करण्याच्या घटकाचे (२:११-१३; ४:८) त्यांना बढिस मुद्दा मिळेल.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेखा

१. अभिवादन (१:१-२)
२. तीमश्याला कृतज्ञता व्यक्त करणे (१:३-७)
३. तीमश्याच्या जबाबदाच्यांची आठवण करण्यास पावारण (१:८-१८)

१:८-१४	१:१५-१८
--------	---------
४. विश्वासू दासाचा गुणधर्म (२:१-२६)

२:१-७	२:१४-१९
२:८-१३	२:२०-२६
५. विश्वासू दासाकरिता सावधगीरीचा इशारा (३:१-१७)

३:१-९	३:१०-१७
-------	---------
६. वरन गाजविण्याची कामगिरी सोपविणे (४:१-५)
७. विश्वासू दासाचा धीर (४:६-१८)

४:६-८	४:९-१५
	४:१६-१८
८. श्रेवटले अभिवादन (४:१९-२२)

तीताला पत्र

(स्थित: आमच्याकरिता देवाचा चांगुलपण)

लेखक आणि पुस्तकाचे नाव: लेखनाच्या बाबतीत उपाध्यायी प्रेषितीय पत्रे अगोदर हाताळ्यात आलेली असल्यामुळे १ तीमश्य पट्टा प्रेषितांच्या कृत्यामध्ये तीताच्या नावाचा कधीही उल्लेख झालेला नाही पण पौलाच्या प्रेषितीय पत्रांमध्ये त्याच्या नावाच्या संदर्भाचा अनेकदा उल्लेख झालेला आहे (१३ वेळा). हे उतारे हे स्पष्ट करतात की, तो पौलाचा शुभर्तर्तमानातील सर्वाधीक जतळचा व सर्वाधीक विश्वासू

कार्यकर्ता सतंगडी छोता. जेव्हा पौल अंत्युखियातील नेत्यांसोबत अंत्युखियातरळन येऊश्वलेमला गेला तेव्हा त्याने सुंतोविना कृपेमुळे खिकारल्या गेल्याचे एक उदाहरण म्हणून (परराष्ट्रीय म्हणून) तीताला आपल्यासोबत गेले (गलती २:१-३) ह्याने ह्या विषयातरील पौलाच्या खंबीर पवित्र्याचे समर्थन केले (गलती २:३-५). तीताने पौलासोबत त्याच्या तिसऱ्या मिशनरी प्रवासात प्रवास केला हे सुद्धा दिसून येते. तेथून प्रेषिताने त्याला करिथला पाठविले जिथे त्याने आपल्या कामाने मंडळीला मदत केली (२ करिथ २:१२-१३; ७:५-६; ८:६)

लिंगाणांचा काळ: इ.स. ६५ जरी ह्या पुस्तकाच्या लेखनाची तंतोतंत वेळ अज्ञात असली तरीही ह्या प्रेषितीय पत्राला महत्वाच्या असलेल्या घटनांचा सारांश ह्या पत्राच्यास अंदाजे वेळेची काढी कल्पना देण्यास मदत करील. पौलाची रोममधील त्याच्यास घरातील अटकेपासून सुटका झालेली होती (प्रैकृत्या शेवटी आपल्याला हे आढळले). कठावीत पौल हा रोमी नागरीक असल्यामुळे आणि त्याच्यातर आरोप ठेवणारे आरोप सिद्ध करू शकले नाहीत, त्यांनी कैसरासमोर पौलाविरुद्ध आरोपांचा दबाव न करण्याचे निवडले (प्रैकृ. २४:२५; २८:३०). त्यांचा खटला गमाविल्या गेला आणि पौलाला मोकडे सोडण्यात आले. नंतर प्रेषिताने इफिसला बेट दिली. तेथे त्याने मंडळीची देखरेख करण्याकरिता तीमश्याला सोडले आणि तो मासेदोनियातरळन (उत्तर ग्रीस) त्याने १ तीमश्य (१ तीमश्य १:३) हे प्रेषितीय पत्र लिहिले. नंतर त्याने क्रेटेला बेट दिली. तेथे त्याने क्रेटेमधील मंडळीचे शिल्लक असलेल्या विषयांना क्रमात ठेवण्यास तीताला तेथे ठेवले. त्यानंतर पौल आकैयामधील निकोपालीसला (दक्षिण ग्रीस, तीताला ३:१२) गेला. नंतर मासेदोनिया किंवा निकोपोलस वर्ळन पौलाने तीताला प्रोत्साहन ठेवण्याकरिता किंवा सूचना देण्याकरिता तीताला हे प्रेषितीय पत्र लिहिले. त्यानंतर त्याने त्रोसला बेट दिली (२ तीमश्य ४:१२) जेथे त्याला अटक झाली, त्याला रोममध्ये नेण्यात आले, तुरळग्नात ठेवण्यात आले त शेवटी त्याचा शिरच्छेद करण्यात आला. जेथे ह्या अगोदर नमूद करण्यात आले, रोममधील ह्या दुसऱ्या तुरळगतासाच्या अंदार कोठडीतून २ तीमश्य हे प्रेषितीय पत्र लिहिले. ह्या घटना जवळपास इ.स. ६२:६७ मध्ये घडल्या.

संकल्पना आणि उद्देश: ह्या प्रेषितीय पत्रामध्ये कित्येक संकल्पना व उद्देश दिसून येतात. पौलाने लिहिले १) क्रेटेमध्ये मंडळ्या योन्यापणे स्थापन करण्यात ज्या गोष्टी नाहीत त्या कशा बरोबर कराच्या ह्याबदल तीताला सूचना देणे; २) ज्या विरोधाला तीताला तोंड यावे लागत होते त्याकरिता तीताला वैयवितक अधिकार देणे (२:१५; ३:१-१५) ३) ह्या विरोधाला कसे उत्तर यावे ह्याबाबतच्या सूचना देणे आणि विश्वास व वागणूकीबाबतच्या विशिष्ट सूचना तीताला देणे; ४) खोट्या शिक्षाकाबदल इशारा देणे (१:५; १०-११; २:१-८, १५; ३:१-११) ५) निकोपोलीसमध्ये हिवाळ्याकरिता बेटण्याच्या त्याच्या योजनांना व्यवत करणे (३:१२); ही बेट कधीतरी झाली काय हे आपणास माहीत नाही. नंतर तीत क्रेटेला परतला व तेथे त्याने उरलेल्या जीवनात सेवा केली एवढीच माहिती उपलब्ध आहे.

जीवन वाचविण्यात व रिवरस्ताच्या मृत्युमध्ये आपल्याला प्रगट झालेली देवाची कृपा ही देवाची तातिक शिकवणूक रशवत असलेले व चांगल्या कामाने परीपूर्ण असे लोक म्हणून अध्यार्थिकता नाकारळन नीतिमत्वाने व शहाणपणाने जगण्यास आपल्या कशी सूचना देते हे दारवतिणे ही संकल्पना आहे. (२:१०-३:९)

वडिलांकरिता योन्याता (१:५-९), वितिध वर्योगटाकरिता सूचना (२:१-८), शासनाशी संबंध, पिढीचा मानवाच्या कामाशी त आत्म्याशी संबंध (३:५) आणि देवाच्या लोकांमध्ये चांगल्या कामाची चालना ठेवण्यात कृपेची श्रुमिका (२:११-३:८) ह्यासह कित्येक महत्वाचे विषय ह्या पत्रामध्ये चर्चितल्या गेले आहेत.

तीताला पत्र ह्यामध्ये दिसून येणारा झिस्त: पौलाच्या इतर शिकवणीशी सुसंगत अशी शिकवणीची वागणूक रिवरस्ताच्या व्यवतीमत्वाशी व कार्याशी कशी संबंधित आहे -भूतकाळ, वर्तमानकाळ त भविष्यकाळ, हे आपण पाहतो. ह्या पुस्तकामध्ये आपण उद्धारकाचे देवतव (२:१३) त खंडणीचे कार्य (२:१२) हे पाहतो. “आपला शोर देव व तारणारा असा जो येशू झिस्त, ज्याने स्वतःला आपल्याकरिता दिले, ह्यासाठी की, त्याने खंडणी भरून आपल्याला सर्व स्वैराचारपासून मुक्त करावे” आणि चांगल्या कामात तत्पर असे आपले स्वतःचे लोक आपणासाठी शुद्ध करून ठेवावे” म्हणून येणे येशू रिवरस्ताचे वर्णन केलेले आहे.

वैयवितक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. नमस्कार व अभिवादन (१:१-४)
२. मंडळीतील वडीलजनांची पात्रता (१:५-९)
३. मंडळीतील गुन्हेगार (१:१०-१६)
४. मंडळीतील कार्य (२:१-३:११)

२:१-२	२:९-१०	३:१-११
२:३-५	२:११-१४	
२:६-८	२:१५	
५. शेवटल्या सूचना व अभिवादन (३:१२-१५)

फिलेमोनाला पत्र

(छिस्त: आपणासाठी परमेश्वराचा आत्मविश्वास)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: दुर्स्या बंदीवासातील प्रेषितीय पत्राप्रमाणे (इफिस्करास पत्र, फिलिपैकरास पत्र, व कलस्सैकरास पत्र) फिलेमोनाला पत्र हे पौलाच्या रोममधील पहिल्या बंदीवासाच्या दरम्यान लिहिल्या गेलेले होते. हे प्रेषितीय पत्र फिलेमोनाला लिहिलेले आहे जो अनेसिमचा मालक आहे. अनेसिम हा रोमी सामाज्यातील लक्षावधी दासापैकी (ग्रुलामापैकी) एक होता आणि तो मालकाजवळ घोरी करून पळालेला होता. अनेसिम रोमच्या मानाने गेलेला होता जिथे त्याची भेट प्रेषित पौलाशी झाली ज्याने त्याला खिस्तातील तिशुसात पुढे नेले (१:१०). म्हणून आज्ञा अनेसिम व फिलेमोन हे ठोन्ही एकमेकांच्या प्रती खिस्ती करत्व्य पार पाडीत होते. अनेसिमला आपल्या मालकाकडे परत जात्याचे होते आणि फिलेमोनाला त्याला एक खिस्ती बंधू म्हणून क्षेसह मिळवावाच्ये होते. पळून गेलेल्या गुलामाकरिता मुत्युदंड ही सामान्य शिक्षा होती पण पौल अनेसिम तर्फे मध्यस्थी करतो.

लिंगाणाचा काळ: इ.स. ६०-६१ या अर्थी हे प्रेषितीय पत्र पौलाच्या रोममधील पहिल्या बंदिवासात्या दरम्यान लिहिल्या गेलेले आहे, त्याअर्थी ते इ.स. ६०-६१ व्या दरम्यान लिहिल्या गेलेले असावे.

સંકલપના વ ઉદ્દેશ: પૌલાચા પ્રેષિતીય પત્રાંપૈકી સર્વાધિક વૈયક્તિક અસલેલ્યા હ્યા પત્રાચા પ્રાથમિક ઉદ્દેશ ફિલેમોનાને અનેસિમલા ક્ષમા કરણ્યાસ, પ્રિય બંધુ વ સુવારોમણ્યે સવંગડી સેવક મહૃણુન ત્યાચા પુણ્ય રિવકાર કરણ્યાસ ફિલેમોનાલા સાંગળે હા હોતા (૧:૧૦-૧૭). અનેસિમ ફિલેમોનાચે કાછી ટેણે (કર્જ) લાગત અસેલ તર તે પૌલાચા ખાતી માંડળાચે પૌલ ફિલેમોનાલા સાંગતો. આપણાબદતીમણ્યે આપણી જાગા ઘેણાચા રિવરસાકરિતા હે પ્રેષિતીય પત્ર યોઝ ઉદાહરણ આહે (૧:૧૮). આપણ આપણા જીવનાત રિવરસાચા જીવન પરીવર્તનાવા પરિણામ વ્યક્ત કરણ્યાસાઠી રિવરસી પ્રેમાચા પ્રાત્યક્ષિકપણ શિકતિણે હા હ્યા પત્રાચા દુર્યમ ઉદ્દેશ આહે. હે પત્ર આપણે ઇતરાશી સંબધ બદલતો, મગ તે ઘરાત અસો કી માલક/દાસમણ્યે અસો કી નોકરી ટેણારા/નોકર અસે સંબધ અસો. પૌલાચા ઇતર બંદીવાસાતીલ પ્રેષિતીય પત્રામણ્યે પૌલ હ્યા નવીન સંબધાંબદલ બોલલા (ઇફિસ ૬:૫-૯; કલરસ્સ ૩:૨૨; ૪:૧). હ્યા પત્રામણ્યે આપણાજવળ આશ્વર્યકારક ઉદાહરણ આહે. પૌલાચે ફિલેમોનાલા આભાર પ્રદર્શન વ્યક્ત કરણે, આણિ ત્યાચા સુટકેનંતર ત્યાતી રાહણાચી વ્યવસ્થા કરણ્યાસ ફિલેમોનાલા વિનંતી કરણે હા શેતટા ઉદ્દેશ હ્યા પત્રાચા હોતા (૧:૪-૭, ૨૨). મહૃણુન શુભતર્તમાનાચે જીવન પરીવર્તનાચે સામર્થ્ય, સમાજાચસા વિવિધ સામાજિક પરિસ્થિતીમણ્યે પોહચણે આણિ આપણ આપણે સંબધ બંધનાતુન બંધુત્વાત બદલળે હી હ્યા પ્રેષિતીય પત્રાચી સંકલપના આહે.

કલર્સેકરંચ્યા મંડળીમણે ફિલોમેન હા કેવળ એક દાસાંચા ધની કિંચા ગુલામાંચા માલક નલ્હતા (કલર્સે ૪:૧). મહણૂન ઇતર ખિરસ્તી ધન્યાંચ્યા “દાસ-બંધુત્વાચ્યા” સંબધાકરિતા હ્યા પત્રાને માર્ગદર્શિન ટિલે. ફિલોમોનાચ્યા ત્યાચ્યા દાસાવરીલ અધિકારાલા પૌલાને નકાર દિલા નાહી પણ ત્યાને અનેસિમલા ખિરસ્તી બંધુત્વાચે તત્ત્વ લાવણ્યાસ ફિલોમોનાલા સાંગિતલે (૧:૧૬). ત્યાચ્યેની અનેસિમને જે કાહી કર્જ કેલેલે અસેલ તે વ્યકતીશ: ફેડણ્યાચે પૌલાને તરારી દર્શાવિલી. હે પત્ર મહણે દાસ્યત્વાવર છલ્લા નાહી પણ ત્યા પ્રચલીત પદ્ધ તીમણે ખિરસ્તી ધની વ દાસ કસે ખિરસ્તી તિશ્વાસાત જગ્ય શકતાત હ્યાબહલચ્યા સૂચના હ્યા પત્રામણે દિલ્યા ગેલેલ્યા આહેટ. ફિલોમેન અનેસિમલા સ્વતંત્ર કરુણ પૌલાકઢે પરત પાઠવિણ્યાચી શક્યતા આહે (૧:૧૪). અનેસિમ ઉપાધ્યારી સેવક ઝાલા વ નંતર ઇફિસયેથીલ ખિરસ્તી દેવાલચ્યા બિશ્વાપ ઝાલા અશી સુદ્ધા માહિતી દેણ્યાત આલેલી આહે.^{૮૫}

फिलेमोनाला पत्र ह्यामध्ये दिसून येणारा ख्रिस्तः फिलेमोनामध्ये सदृष्ट्यातेने “तिश्वासूना खिस्तामध्ये आढळून येणाऱ्या कामेचे” फार सुंदर वर्णन केलेले आहे. अनेसिमकरिता पौलाव्यस्या मध्यरस्थीच्या प्रेमाने मोठ्या गुण्हयाच्या गुण्हेगर अनेसिमला प्रेरणा झाली (१:१०-१७). पौल त्याचे अधिकार बाजूला ठेवतो (१:८) आणि अनेसिमचे कर्ज आपल्या डोक्यावर घेऊन त्याच्या बदली त्याची जागा घेतो (१:१९-२०). फिलेमोनाच्या दयापूर्ण कृतीने अनेसिम पुनरस्थापीत होतो व नवीन संबंधांत ठेवला जातो (१:१५-१६). ह्या सदृष्ट्यातेमध्ये आम्ही अनेसिमसारखे आहोत. फिलेमोनासमोर पौलाचे समर्थन (अनेसिमबदलचे) हे पित्यासमोर खिस्ताच्या मध्यरस्थीच्या कार्याला समांतर आहे अनेसिमला नियमाने/कायद्याने दोष दिला पण त्याला कपेने वाचविले.^४

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: छपरेषा

विभाग ३

साधारण प्रेषितीय पत्रे

प्रस्तावना: आपण आता नवीन करार धर्मोपदेशकाच्या आठ प्रेषितीय पत्रांकडे येतो ज्यापैकी सात पत्रांना नेहमी 'साधारण प्रेषितीय पत्रे किंवा कॅथोलीक प्रेषितीय पत्रे' म्हणतात तरी 'इब्री लोकासपत्राला' ह्या वर्णनातून तगळण्यात आलेले आहे.^{५५} पौलाच्या प्रेषितीय पत्रांना जी त्याने मंडळ्यांना किंवा व्यक्तीगत उद्देशून लिहिलेली आहेत, त्यापासून ह्या पत्रांना वेगळे ओळखण्याकरिता 'सर्वसाधारण किंवा तैशुवीक' ह्या अर्थाने 'कॅथोलीक' ह्या संज्ञेचा उपयोग झालेला होता. ह्या पत्रांच्या उद्देशून लिहिण्यात (२ योहान त ३ योहान) ही अपवाहात्मक वगळता, ही पत्रे एका वस्तीला मर्यादित नव्हती. 'याकोबाचे पत्र' हे "द्वूरकर परदेशात विश्वरलेल्या बारा जनजमातीच्या टोळ्यांना" उद्देशून लिहिण्यात आलेले आहे जे एक प्रत्येक ठिकाणत्या विश्वासूकरिता निर्देशन आहे (सुरवातीच्या काळातील यहूदी ख्रिस्तासारख्ये) १ पत्र हे "सर्वत्र पौत्रांस, गलतिया कप्पतुकिया, आशिया त बिधुनिया मध्ये विश्वरलेल्या गैरनगरीकांना" उद्देशून लिहिलेले असून ते निरनिराळ्या क्षेत्रातील विश्वासूना एक निर्देशन आहे. जरी विशिष्ट व्यक्तीला लिहिलेली असली तरीही रयोहान व ३योहान ही प्रेषितीय पत्रे ह्याचा गटामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेली आहेत. ह्या शिन्नतेच्या कारणाने अभ्यासामध्ये ह्या आठ पुस्तकांना पौलाची प्रेषितीय पत्रे ज्यांच्या नावावर पत्रे लिहिलेली आहेत ह्या पत्रांमध्ये अपवाहात्मक 'इब्री लोकास पत्र' हे वगळता सर्व प्रेषितीय पत्रांची शीर्षके त्यांच्या लेखकाच्या नावाने दिलेली आहेत. ही बाब इथे नोंदणीय आहे.

सर्वसाधारण: आपण असे म्हणू की याकोबाचे पत्र व पेत्राचे पहिले पत्र विश्वासूना उद्भारकाबोर वित्र चालीकरिता बोलावणारी ही पत्रे नैतिक आहेत (बोरेर व चूक ह्या दैवी तत्वानुसार). पेत्राचे दुसरे पत्र व गृहदाचे पत्र खोल्या शिक्षकांच्या उपरिथीबदल विश्वासूना इशारा देणारी व त्यांना विश्वासाकरिता प्रयत्न करण्यास बोलावणारी अशी ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या आगमन प्रसंगीती श्रवणावाणी विषयक पत्रे आहेत. इब्री लोकास पत्र व योहानाचे पत्र ही प्राथमिकत: ख्रिस्त विषयक व नैतीक असून परमेश्वराचे शेवटले प्रकटीकरण आणि जुन्या करारातील वचनबद्धतेची परीपूर्णता म्हणून ख्रिस्तीना ख्रिस्ताच्या जीवनाचा अनुभव घेण्यास व सुवर्णेच्या सत्याबाहेर न जाण्यास व अशी ख्रिस्ताबोर बांधीलकी ठेवण्यास ख्रिस्तीना बोलावणारी ही पत्रे आहेत.

ही आठ प्रेषितीय पत्रे त्यांच्या लांबीच्या प्रमाणाबाहेर प्रभाव टाकतात (नवीन कराराच्या दहा टक्करायेक्षा कमी). ख्रिस्ती सत्याच्या समृद्ध तेवर वेगळाच यथार्थ देखावा देऊन ही पत्रे पौलाच्या प्रेषितीय पत्रांना पुरवणी करतात. पाच लेखकापैकी प्रत्येकाचे (याकोब, पेत्र, योहान, यहूदा आणि इब्री लोकास पत्राचा लेखक) रवतःच्या दृष्टीकोनातून ठळक योगदान आहे. ही पत्रे पौलाच्या पत्रांतकीच महान आहेत. जर ह्या पाच लेखकाचे लिखाण 'नवीन करारात' समाविष्ट करण्यात आले नसते तर 'प्रेषितांच्या कृत्यानंतर' 'नवीन कराराचे प्रकटीकरण एका प्रेषितीय यथार्थ देखावाचाने प्रखटपणे मर्यादित राहिले असते.^{५६}

इब्री लोकांस पत्र (ख्रिस्त एक जो सर्वश्रेष्ठ)

लेखक आणि पुस्तकाचे नाव: जवळ जवळ १२०० वर्षे (ह.स. ४००-१६००) या पुस्तकाचे सर्वसामान्य शिर्षक होते "इब्री लोकांस पौलाचे प्रेषितीय पत्र" पण अलीकडच्या शतका त्याच्या लेखकाच्या नावाबद्दल मान्यता नव्हती. या पुस्तकाचे जुने व सर्वाधिक विश्वासू शिर्षक (इब्रीलोकांस पत्र आहे).

पुष्कळ सूचना तयार करण्यात आल्या व विद्वानांनी सर्व समावेशक वादविवाद पुढे आणले पण वस्तुरिथीती अशी आहे की या पुस्तकात कोठेही लेखकाचे नाव दिलेले नाही. ह्याच्या अर्कातही लिखाणाचे स्थान, काळ अज्ञात आहे.

मूळच्या वाचकांना हे पुस्तक निनावी नव्हते. त्यांना निश्चितपणे लेखकाचे नाव माहीत होते (१३:१८-२४). तरीपण काढी कारणास्तव आधुनिक ख्रिस्ती मंडळीची लेखकाच्या ओळखीबदल वेगवेगळी मते आहेत. मंडळीचे काढी लोक पौलाला लेखक म्हणतात तर इतर लोक लूक किंवा वलेमंटला लेखक म्हणतात आणि काढीच्या मते या पुस्तकाचा लेखक अज्ञात आहे. या पुस्तकाची आध्यात्मिक खोली आणि इब्री लोकांची गुणांतमकता हीने त्याच्या निनावी पाठाशिवाय प्रेरणेची साक्षा दिली.

ज्याअशी पौलाच्या प्रेषितीय प्रत्राप्रमाणे या पत्राला ग्रहण करण्याच्याबदल या पत्रात नमूद करण्यात आलेले नसल्यामुळे आपण त्याबदल शब्दही बोलू नये. जुन्या करारातील अनेक उताच्यांच्या नोंदासह या पुस्तकाचे प्रत्यक्ष स्वरूप असून त्यामध्ये बलीदानाच्या पद्धतीवर दिल्या गेलेला जोर सबलपणे हे सूचित करतो की ह्या पुस्तकाचे ग्रहण करणारी इब्री लोक होते. ज्ञाने सी. हॉडगेस म्हणतात:

लेखकाप्रमाणेच, ह्या पुस्तकाच्या पहिल्या वाचकाची ओळख ही अज्ञात आहे. निश्चितपणे ते एका विशिष्ट समाजाचा आग नव्हते. काढी समजुतीवरून हे दिसून येते. वाचकांना निश्चित इतिहास होता आणि लेखकाने त्यांच्या "अगोदरत्या दिवसांचा" संदर्भ दिला. (इब्री १०:३३-३४); त्याला त्यांची भ्रूतकाळातील व वर्तमानकाळातील इतर ख्रिस्तीसाठी दानशूरता माहित होती (६:१०) आणि त्यांच्या सद्याच्या आध्यात्मिक रिश्तीबदल तो विशिष्ट समर्थ होता (५:११-१४). ह्याशिवाय, लेखकाचा त्यांच्यासोबत दुवा होता व त्याने त्यांच्यासोबत भेटीचा आपला हेतु व्यक्त केला होता, कदम्यात तीमश्याबोर (१३:१९, २३). त्याने त्यांच्या प्रार्थनेकरिता सुद्धा त्यांना विनंती केलेली होती (१३:१८).

सर्वप्रकारच्या संभवात वाचक हे प्रामुख्याने यहूदी पाश्वर्भूमिचे होते. जरी हयावर कधीकर्ती प्रश्न उपरिथित होतो, तरीही पत्रामधील वृतान्त हयाचे समर्थन करतो. हया पत्राचे पुरातन शीर्षक “इब्री लोकास” ही केवळ अटकल असू शकतो पण ती एक बैसर्गिक बाब आहे. जेव्हा असे म्हणता येते की प्रत्येक गोष्ट परराष्ट्रीय शोतृवर्गाकरिता म्हटलेली आहे. तेव्हा लेखकाचा यहूदी मूळल्पावर दिलेला अतिजोर ही वस्तुरिथी शिल्लक याहते. जर शोतृवर्ग बहुसंख्येने यहूदी होते त त्यांचा कल पुन्हा मागे जुन्या विश्वासात जाण्याचा झाला होता तर लेखकाचा लेवीय पद्ध तीव्या स्थिरतेविरुद्ध आस्थेताईक त विवादात्मक वृतान्त सर्वाधिक उत्कृष्टपणे स्पष्ट करण्यात आलेला आहे. ‘जुन्या करारातील शास्त्रपाठाच्या अधिकाराला लेखकाने केलेली दुःखित त प्रशस्त अपील सुद्धा वाचकांकरिता फार योग्य होती जे त्या पाश्वर्भूमितून आणलेले होते.’

लिखाणाचा काळ: इ.स. ६४-६८ किंत्येक वस्तुरिथत्या इ.स. ६४-६८ च्या दरम्यानच्या लेखनाच्या काळाबद्दल सूचना देतात. इ.स. ९५ मध्ये रोममधील सुरवातीच्या मंडळीच्या उपाध्यायाने (पास्टरने) हया पुस्तकातून संदर्भाकरिता उतारा दिला व म्हणून हे पुस्तक त्या अगोदर लिहिल्या गेलेले असले पाहिजे. खालील कारणावरून हे पुस्तक इ.स. ७० मध्ये येळशलेमेच्या नाशाच्या अगोदर लिहिल्या जाणे हे अति स्पष्ट दिसून येते: १) जर हे महत्व असलेली अशी घटला घडलेली होती, तिशेषत: हया पुस्तकाच्या वादविवादाबद्दल तर यहूदी बलिदानाच्या पद्धतीच्या अंतासह लेखकाने येळशलेम मधल्या मंदिराच्या नाशाबद्द केले असते. २) लेखक मंदिरातिषयी व तेशील उपाध्यायी कृतीबद्दल अशा प्रकारे तिहितो जे असे दर्शविते की त्या चालरीत तोपर्यंत चालू होत्या (५:३-३; ७:२३, २७; ८:३-५; ९:६-९, १३, २५; १०:१, ३-४, ८, ११; १३:१०-११) ३) १३:२३ मध्ये लेखक तिमश्याच्या नुकत्याच झालेल्या सुटकेचा संदर्भ देतो. जर हे रोममध्ये तीमश्याचे पौलाला सेवाकार्याबाबत असेल तर लिखाणाचा काळ इ.स. ६० नंतरचा असला पाहिजे.

संकल्पना व उद्देश: ख्रिस्ताची पुढे जाणारी महानता किंवा त्याचे वर्चस्व आणि हयाप्रमाणे सुद्धा की ‘जुन्या करारातील’ सर्व पद्ध तीवर ख्रिस्तीतावे वर्चस्व ही ख्यालीपणे संकल्पना ‘इब्री लोकास पत्राची’ आहे. त्याचे निर्देशन करण्याकरिता किंत्येक अधिक चांगल्या परीपूर्ण व स्वर्गीय शृळांत्रा उपगोग झालेला आहे. प्राथमिक उद्देश म्हणून लेखक पाच प्रकारे ख्रिस्ताच्या वर्चस्वाचे निर्देशन करतो तो वरीष्ठ आहे: १) ‘जुन्या करारातील’ संदेश्यापेक्षा (१:१-३); २) देवदूतापेक्षा (१:४-२:१८); ३) मोषेपेक्षा (३:१-१६); ४) यश्यापेक्षा (३:७-४:१६); ५) अहरोनाच्या याजकपणापेक्षा (५:१-१०:१८). ख्रिस्तामध्ये त्यांच्याजवळ काय आहे त्याचा सार ‘जुन्या कराराच्या’ पद्ध तीव्या तात्पुरत्या छयेमध्ये सोडून देण्याच्या धोक्याच्या विरुद्ध वाचकांना इशारा देणे हे हया संकल्पनेवे घेय आहे. याप्रमाणे वाचकांनी निरंतरपणे परीपतवता आणि त्याचे प्रामाणिक विश्वासू म्हणून बंदिस याकडे त्यांचे स्वर्गीय पाचारण पूर्ण करून जावे. हयाकरिता वाचकांना प्रोत्साहन दिल्या जाते. हे करण्याकरिता ख्रिस्ती विश्वासाबद्दल पाच इशारा देणारे उतारे हया पत्रामध्ये आहेत (२:१-४; ३:१-४:१३; ५:११-६:२०; १०:२६-३९; १२:१४-२९)

इब्री लोकास पत्रामध्ये दिसून येणारा ख्रिस्त: ख्रिस्ताचे वर्चस्व दारखविण्याच्या उद्देशाला सिद्धीस नेण्याकरिता “इब्री लोकास पत्र” हे पुस्तक ‘नवीन करारामध्ये’ एकमेत ख्रिस्तीय पुस्तक होते. हयाठिकाणी त्याची परमेश्वराचा अर्क व सुंगाद हयाचे अति तिशेष व प्रदर्शन म्हणून त्याची पुत्र अशी घोषणा होते (१:३, १३), एक जो परमेश्वराच्या उजवीकडे बसलेला आहे म्हणून (१:३), एक ज्याची ‘देत’ म्हणून परमेश्वर पित्याकडून घोषणा झालेली आहे (१:८-९), शाश्वत निर्माणकर्ता म्हणून (१:१०-१२), आणि ‘मलकीसदेकाच्या संप्रदायाप्रमाणे’ युगानुयुग याजक म्हणून (अद्याय ७) त्याची घोषणा झाली. हयातिषयी ख्रिस्ताला हा दैती मानती संदेश्या, याजक व राजा म्हणून प्रस्तुत करण्यात आलेले आहे येथे ख्रिस्त ह्या आमची खंडणी देऊन आम्हाला बंधूसमान करून आमची सुटका करून घेणारा असा नेहमीकरिता एकदाव आमची पापे पुसून टाकली आणि असे स्व-बलिदानाचे महान कृत्य केले जे तात्पुरते पश्चाती बलिदाने करू कधीही शकली नाहीत असा दिसून येतो. म्हणून, तो आता स्वर्गात आमच्या उणीवांना सठानुश्चित देणारा असा मठानंतम मुख्य याजक झालेला आहे.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. जुन्या कराराच्या पुढाच्यापेक्षा ख्रिस्ताची शेष्ठता (१:१-७:२८)

अ. जुन्या करारातील संदेश्यापेक्षा ख्रिस्त शेष्ठ आहे (१:१-३)

ब. ख्रिस्त देवदूतापेक्षा शेष्ठ आहे (१:४-२:१८)

१:४-१४

२:५-८

२:१४-१८

२:१-४

२:९-१३

क. ख्रिस्त मोषेपेक्षा शेष्ठ आहे (३:१-६)

ड. ख्रिस्त यहोश्वापेक्षा शेष्ठ आहे (३:७-४:१३)

३:७-११

४:१-५

३:१२-११

४:६-१३

इ. ख्रिस्त अरोनीक याजकापेक्षा शेष्ठ आहे (४:१४-७:२८)

१. दृढ राहण्याचा सल्ला (४:१४-१६)

२.	याजकाची पात्रता (५:१-१०)	
	५:१-४	५:५-१०
३.	आत्मिक सुरती सोडण्याचा सल्ला व ताकीट (५:११-६:१२)	
	५:११-१४	६:१-८
४.	देवाच्या अशितवनाची खात्री (६:१३-२०)	
५.	याजकीय क्रमामध्ये श्रिरताची श्रेष्ठता (७:१-२८)	
	७:१-३	७:११-२२
	७:४-१०	७:२३-२८
२.	आपल्या मुख्य याजकावे बलीदानावे श्रेष्ठ कार्य (८:१-१०:३९)	
अ.	आधिक चांगला करार (८:१-१३)	
	८:१-६	८:७-१३
ब.	आधिक चांगले पवित्र स्थान (९:१-१०)	
	९:१-५	९:६-१०
क.	आधिक चांगले अर्पण (९:११-१०:१८)	
	९:११-१४	९:२३-२८
	९:१५-२२	१०:१-१०
ड.	ताकीट (१०:१९-३९)	
	१०:१९-२५	१०:२६-३१
		१०:३२-३९
३.	वीरात्मक विष्णवासाठी शेवटची विनंती (११:१-१२:२९)	
अ.	विष्णवासाच्या मागील थोर पुरुषांची उदाहरणे (११:१-४०)	
	११:१-२	११:१३-१६
	११:३-७	११:१७-२२
	११:८-१२	११:२३-२९
ब.	विष्णवास राखून ठेवण्याकरिता धीर (१२:१-११)	
	१२:१-२	१२:३-११
क.	विष्णवास राखून ठेवण्याकरिता ताकीट (१२:१२-१७)	
	१२:१२-१३	१२:१४-१७
ड.	विष्णवास राखण्याकरिता प्रोत्साहन (१२:१८-२९)	
	१२:१८-२४	१२:२५-२९
४.	शेवट (१३:१-२५)	
अ.	ख्रिस्ती जीवनाकरिता व्यावहारिक तत्वे (१३:१-१७)	
	१३:१-६	१३:७-१४
ब.	प्राश्नेकरिता विनंती (१३:१८-१९)	
क.	आशीर्वाद (१३:२०-२१)	
ड.	वैयावितक मत (१३:२२-२३)	
इ.	अभिवाढन व शेवटला आशीर्वाद (१३:२४-२५)	

याकोबाचे पत्र (श्रिस्त एक उदाहरण)

लेखक व पुस्तकावे नाव: ह्या पुस्तकाची सुरवात अशी होते. “बारा वंशातील पांगलेल्या लोकास, देवाचा व प्रभु येशू शिस्ताचा दास याकोब ह्याचा सलाम” (१:१). ‘नवीन करारामध्ये’ याकोब नावाची चार माणसे होती. ती अशी होती: १) जब्दीचा मुलगा व योहानाचा भाऊ (मार्क १:१९), २) अल्फीचा मुलगा (मार्क ३:१८), ३) यहूदाचा पिता (लूक ६:१६ पण यहूदा हा इस्कर्योत नाही), ४) प्रभूचा अर्धा भाऊ (गलती १:१९) ह्याबदल रायरी लिहितात:

एकच नाव याकोब असलेल्या ‘नवीन करारातील’ चार माणसांपैकी फक्त दोघांनी नावे ह्या पुस्तकाचा लेखक म्हणून सूचिपिण्यात आलेली आहेत -जब्दीचा मुलगा व योहानाचा भाऊ असलेला याकोब आणि येशूचा अर्धा भाऊ याकोब. त्यापैकी जब्दीचा मुलगा याकोब हा लेखक असणे शक्य नाही कारण तो इ.स. ४४ मध्ये हुतात्मा (रवतसाक्षी) झाला (प्रे.कृ.१२:२). ह्या पत्राची लेखनाची ढब केवळ ‘नवीन करारातील’ दोन कमी ज्ञात असलेल्या याकोबांच्या

(“याकोब जो कमी” व लूक ६:१६ मधील याकोब) नावांनाच वगळत नाही पण येशूचा अर्धाभाऊ जो येरुशलेमेतील मंडळीचा मान्यताप्राप्त पुढारी झाला (प्रे.कृ. १२:१७; १५:१३; २१:१८) त्या याकोबाच्या नावाकडे अंगुली निर्देश सुट्ट । करते. ग्रीक आणि ह्या प्रेषितीय पत्रातील साम्यावरुन व त्यावप्रमाणे आणि येरुशलेम मधील सभेतील याकोबाच्या व्याख्यानावरुन ह्या निष्कर्षाला आधार मिळतो (याकोबाचे पत्र १:१ व प्रे.कृ. १५:२३; याकोबाचे पत्र १:२७ व प्रे.कृ. १५:१४; याकोबाचे पत्र २:५ व प्रे.कृ. १५:१३)^{१९}

ज्या पद्धतीने याकोब ग्रहण करणाऱ्यांना उद्देशून लिहितो त्याचे स्पष्टीकरण होण्याची गरज आहे. ‘याकोबाचे पत्र’ हे असे उद्देशून लिहिल्या गेलेले आहे. “**बारावंशातील पांगलेल्या लोकास**” (१:१). “माझ्या प्रिया बंधूंनो, ह्या १:१९ व २:१७ मधील संबोधनावरुन अशी सूचना मिळतो की ह्या दाणादाणीचा संदर्भ इ.स. ६६-७० मधील घडलेल्या दाणादाणीशी नाही पण शूतकाळातील दाणादाणीतरे यहूदी ख्रिस्तीच्या त्यांच्या गृहभूमीपासूनावर्या दाणादाणीशी आहे. ‘प्रेषितांच्या कृत्याच्या’ अगोदरच्या अध्यायामध्ये ‘पैन्टेकॉर्स्टच्या’ दिवसाकरिता जगातल्या सर्व आगातून यहूदी येरुशलेममध्ये जमा झालेले होते (प्रे.कृ. १:५). पुष्कलांनी ‘पैन्टेकॉर्स्टच्या’ दिवसाचे चमत्कार पाहिले होते व ऐकले होते आणि ते येशूवरील विष्वासात आले. सरतेशेवटी ते जगातल्या विविध ठिकाणी आपावल्या घरी परतले. ह्याच संदर्भात याकोब लिहित होता.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ४५ किंवा ४६ संभवतः याकोबाचे पत्र हे पहिले प्रेषितीय पत्र लिहिल्या गेलेले होते आणि बहुतांश विळानांच्या मते त्याच्या लिखाणाचा काळ इ.स. ४५च्या जवळपास होता. ह्याकरिता कारणे अशी: १) ह्या पुस्तकाचे ठळक यहूदी खरल्य जेळ्या ख्रिस्ती देवालय प्रमुखत्वाने अजूनही यहूदा होते तेव्हा हे पुस्तक लिहिल्या गेले होते ह्याची सूचना देते. २) परराष्ट्रीयांच्या सुतेबद्दलच्या वाटंगाचे संदर्भ ह्या पुस्तकात नाहीत; ३) “सायर्नेगॅंग म्हणजे यहूदी सभा” ह्या संज्ञेचा उपयोग “ख्रिस्ती देवालय” ह्यापेक्षा सभा किंवा सभेचे स्थान दर्शविण्याकरिता होत असे (२:२) ४) परराष्ट्रीय ख्रिस्ती आणि यहूदी ख्रिस्ती ह्यांच्या संबंधांसारखे येरुशलेम मधील सभेतील विषांती उणीवसुद्धा (प्रे.कृ. १५:१ व पुढे; इ.स. ४९) अगोदरच्या काळाची सूचना देते; ५) “ख्रिस्ताच्या शिकवणूकीच्या संदर्भाना शुभात्मनानाशी इतकी कमी संमती आहे की ते संभवतः त्यांना मागे टाकून पुढे गेते”^{२०}

संकल्पना व उद्देश: आवश्यक, सामर्थ्यावान व कार्यात्मक असलेल्या क्रियाशील विष्वासाबद्दल याकोबला स्पष्टपणे फार कळवल आहे. मृत व आळशी विष्वासाचे दुष्परिणाम मग ते तैयाकिंवा असो की सामुदायिक असो, ह्यांच्याबद्दल आणि त्यांना वाढीकरिता व आध्यात्मिक परीपक्वतेकरिता वैतविण्यास याकोब ह्या लिखाणात विष्वासून्ना ताकीद देतो.

याकोबाच्या पत्रामध्ये दिसून येणारा ख्रिस्त: १:१ व २:१ मध्ये याकोब “प्रश्न येशू ख्रिस्त” असा संदर्भ विशीष्टपणे देतो आणि नंतर त्याच्या दुसऱ्या आगमनाचे अपेक्षा करतो (५:७-८). १०८ ओवीच्या ह्या प्रेषितीय पत्रामध्ये जुन्या कराराच्या २२ पुस्तकातून संदर्भ किंवा निष्कर्ष घेण्यात आलेला आहे आणि ख्रिस्ताच्या डोंगरावरील उपदेशाच्या शिकवणीतून कवी १५ अप्रत्यक्ष संदर्भ घेण्यात आलेले आहेत.^{२१}

तैयाकिंवा अध्यासाकरिता: रूपरेषा^{१२}

१. आत्मविष्वासाने उभे राहा (१:१-२७)

अ. नमस्कार व अभिवादन (१:१)

ब. कठीण दिवसांमध्ये व छालामध्ये आनंद करा (१:२-१२)

१:२-४

१:५-८

१:९-१२

क. अरांकर परीक्षेमध्ये विरोध (१:१३-१८)

ड. दैवी सत्यात विश्वासाती (१:१९-२७)

१:१९-२५

१:२६-२७

२. करणेने सेवा (२:१-२६)

अ. इतरांचा स्वीकार करा (२:१-१३)

२:१-७

२:८-१३

ब. इतरांची मदत करा (२:१४-२६)

२:१४-२७

२:१८-२६

३. काळजीपूर्वक बोला (३:१-१८)

अ. संयमी भाषण (३:१-१२)

३:१-५

३:६-१२

ब. विचारपूर्वक बोला (३:१३-१८)

४. पश्चात्तापासह अधीन असा (४:१-१७)

अ. द्वेषाचे लीनतेत रूपांतर करा (४:१-६)

ब. न्यायवृत्तीचे रूपांतर न्यायात करा (४:७-१२)

४:७-१०

४:११-१२

क. फुशारकीला विश्वासात बदला (४:१३-१७)

५. कळकळीने सांगा (५:१-२०)

अ. संपत्ती दुसऱ्यांना द्या (५:१-६)

ब. धीराने इतरांना वागवा (५:७-१२)

क. प्राथनेत उचलून धरा (५:१३-२०)

५:१३-१८

५:१९-२०

पेत्राचे पहिले पत्र (छिस्त: व्यथेचे उदाहरण)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: सुखातीची ओती विधान करते की प्रेषित पेत्र हा लेखक आहे (१:१). सुखातीच्या खिरती मंडळीने 'पेत्राचे पहिले पत्र' हे तैष्टीक मान्यतेचे प्रेषित पौलाचे काम आहे असे मान्य केले.

हे प्रेषिती पत्र तिदेशी म्हणून गहणाऱ्या लोकांना आशिया जे विश्वासू म्हणून निवडलेले आहेत, ह्यांना उद्देशून लिहिलेले आहे. (१:१) प्राथमिकत: ह्याता निर्देश यहूदी त परशास्त्रीय विश्वासू ह्या दोघांनाही असून परराष्ट्रीय येथील तात्पुरते रहिवासी आहेत त यहूदी दाणादाणीचा परीणाम झालेले आहेत. "पांगलेले" ह्या शब्दाचा सामान्यात: निर्देश यहूद्यांकडे जातो जे पैसेस्टाईनमध्ये न रहिलेले आहेत पण ब्रूमध्य सागराच्या आजूबाजूला पांगलेले होते.^{१३} येथे संभवत: उपयोग झोले परराष्ट्रीय खिरती, देवाविना असलेल्या मध्य आशियात देवाचे लोक म्हणून पसरलेले आहेत.

पेत्राच्या मनामध्ये यहूदी व परराष्ट्रीय हे दोन्हीही विश्वासूलोक होते. 'पेत्राचे पहिले पत्र' हे आशिया मायनरच्या लिंगपकल्पामधील पाच रेमी प्रदेशात पांगलेल्या खिरतीना उद्देशून आहे. ते क्षेत्र आज उत्तर तुर्करशान आहे. त्या प्रदेशातील मंडळ्या ह्या यहूदी व परराष्ट्रीय अशा दोन्ही लोकांपासून तयार झालेल्या होत्या. हे प्रेषितीय पत्र 'जुन्या करारातील संदर्भानी व उताच्यांनी समृद्ध आहे. 'डायरेपोरा भाषांतरीत "पांगलेले" ही विशिष्ट संज्ञा यहूदी खिरतीकरिता होती जे अशिवादानामध्ये उपयोगात आणले गेलेले आहेत (१:१). जे यहूदी येऊशलेमेच्या बाहेर राहत होते त्यांचा "डायरेपोरा" मध्ये राहणारे अर्थात "पांगलेले" असा निर्देश होत होता.

परमेश्वराच्या शब्दाच्या संपूर्ण अज्ञानाच्या पूर्वीच्या पार्थर्तशुभ्रमध्ये प्रकाशात पवित्र राहणीची पेत्राने त्यांना केलेल्या कळकळीच्या विनंत. ती परराष्ट्रीय वाचकांनी नोंद घेतली असेल (१:१४). जरी परराष्ट्रीय पूर्वी अज्ञान न होणे तरी ते आता "देवाचे लोक" (२:१०) म्हणून समजले जातात ह्या वस्तुस्थितीमुळे परराष्ट्रीय खिरती लोक सुद्धा अति प्रोत्साहीत झालेले असतील. स्पष्टपणे पेत्राने काळजीपूर्वक रीतीने दोन्ही यहूदी व परराष्ट्रीय खिरतीना आशिया मारामरमधील मंडळीना लिहीलेल्या त्याच्या प्रोत्साहनाच्या पत्रामध्ये समाविष्ट केले.^{१४}

लिङ्घणाचा काळ: ड.स. ६३-६४ मंडळीच्या चालरीती पेत्राला त्याच्या नंतरच्या वर्षात रोम शहराशी जोडतात. जर ५:१३ मधील बाबेलाचा संदर्भ सांकेतिकपणे रेमशी आहे तर पेत्र त्याच्या जीवनाच्या शेतटच्या दशकात रोममध्ये असतांना, जवळपास ड.स. ६३ मध्ये, निरोद्या छळाच्या नुकत्याच स्फोटापूर्वी म्हणजे ड.स.६४पूर्वी, हे पत्र लिहिल्या गेले. त्यातेही पेत्र अजूनही रेमला खिरतीताचा शत्रु समजत नाही (१ पेत्र २:१३-१७). निरोद्या छळाच्या स्फोटानंतर हे विधान करणे अधिक कठीण झाले असते.

संकल्पना व उद्देश: जरी पेत्राचे पहिले पत्र विविध तात्विक शिकवण्याकीना निर्देश करते आणि त्याला खिरती जीवन व खिरती जबाबदारीबदल पुष्कळ काढी म्हणावयाचे आहे. तरीही दुःखाच्या समस्या विशेषत: ख्यालाच्या विश्वासाकरिता छळाच्या नमुन्यातील दुःखाच्या समस्या, ह्याच्या जवळपास १ पेत्राची संकल्पना व उद्देश केंद्रीत झालेले आहेत. ह्या प्रतिकूल जगामध्ये खिरती लोकांनी तात्पुरते रहिवासी म्हणून आणि खिरताचे राजदूत म्हणून कसे राहणे हे दारखविण्याची हस्तपुरतीका म्हणून ह्या पुस्तकाचे वर्णन करण्यात आलेले आहे (१:१, १३-२१; २:११-१२; ३:१४, १७; ४:१, १३, १५, १६, १९).

ह्या पुस्तकामध्ये किंत्येक विशिष्ट उद्देश आहेत. छळांतर्गत विश्वासूना मार्गदर्शन पुरविण्याकरिता हे पुस्तक तयार करण्यात आलेले आहे: १) पुन्हा येणाऱ्या खिरताचे प्रकटीकरण आणि सुटका ह्यातर केंद्रीत कळन (१:३-१२), २) आपल्या वलोशांमध्ये एक परीपूर्ण १ उदाहरण म्हणून खिरताला अनुसरून (२:२१-२४) ३) परराष्ट्रीय जगाबोरोबर चांगला अशियाचा किंवा वागणूक सुरु ठेवून त्यांच्या पाचारणानुसार देवाचे विशिष्ट लोक म्हणून ह्या जगात राहून, (२:४-१२; ४:१-१९). तात्विक शिकवणूक व प्रत्यक्ष कृती किंवा आचरण ह्यामधील आतशरक दुव्याचे प्रदर्शन करणे (५:१२) आणि चांगल्या धार्मिक पुढारीपणाला प्रोत्साहन देणे आणि देवाचा कळप पाळणे हे इतर उद्देश आहेत कारण प्रतिकूल जगामध्ये मंडळी परिणामकारकरित्या चालविण्यास खिरती देवालयाच्या समर्थपणात आवश्यक आहेत.

पेत्राच्या पहिल्या पत्रात दिसून येणारा खिस्त: खिरताचे व्यक्तीत्व आणि खिरताच्या कार्याने हे पुस्तक भरून आहे. खिरताच्या पुनरुत्थानात्पारे खिरतीना "जीवनाची आशा" आणि "अविनाशी वतनाची" आशा आहे (१:३-४). किंत्येक ठिकाणी पेत्र येणाऱ्या खिरताच्या

गैरवाबहुल व प्रकटीकरणाबहुल बोलतो (१:७,१३; ४:१३; ५:१). ख्रिस्ताच्या व्यक्तीत्वाबहुल व कार्याबहुल “देवाचा कोकरा” म्हणून ज्याने आमची पाये वधःस्तंभावर वाहून आमच्याबहुल खंडणी ठिली. (१:१८-१९; २:२४), व्यषेमध्ये आमचे परीपूर्ण उदाहरण म्हणून ख्रिस्त (२:२१-२४) आणि विश्वासूचा मुख्या मेढपाळ व पालक म्हणून ख्रिस्त (२:२५; ५:४), हयाबहुल सुद्धा पेत्र बोलतो.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रुपरेषा

१. विश्वासणाच्यांचे तारण (१:१-१२)

- अ. नमस्कार (१:१-२)
- ब. अविष्यातील आशा व वर्तमानातील छळ (१:३-९)
- क. वर्तमानातील तारण व भूतकाळातील प्रकटीकरण (१:१०-१२)

२. विश्वासणाच्यांची पवित्रता (१:१३-२:१२)

- अ. पवित्रीकरणाकरिता पाचारण (१:१३-२१)
  - १:१३-१६
  - १:१७-२१
- ब. एकमेकांतर प्रीती करण्याकरिता पाचारण (१:२२-२५)
- क. वचनाच्या निच्या दूधाची अपेक्षा करण्याकरिता पाचारण (२:१-३)
- ड. आत्मिक अर्पणाकरिता पाचारण (२:४-१०)
  - २:४-८
  - २:९-१०
- इ. देहाच्या इच्छा त्यागण्याकरिता पाचारण (२:११-१२)

३. विश्वासणाच्यांची अधीनता (२:१३-३:१२)

- अ. शासनाला अधीन असणे (१२:१३-१७)
- ब. उद्योगांद्यातील अधीनता (१२:१८-२०)
- क. ख्रिस्ताचे उदाहरण (१२:२१-२५)
- ड. विवाहातील समर्पण (३:१-८)
- इ. जीवनाच्या सर्व क्षेत्रात समर्पण (३:९-१२)

४. विश्वासणाच्यांचे दुःखसहन व छळ (३:१३-५:१४)

- अ. दुःखसहनामध्ये आतश्यक वाग्णूक (३:१३-१७)
- ब. दुःखसहनामध्ये ख्रिस्ताचे उदाहरण (३:१८-४:६)
  - ३:१८-२२
  - ४:१-६
- क. दुःखसहनाकरिता आज्ञा (४:७-१९)
  - ४:७-११
  - ४:१२-१९
- ड. दुःखसहनात मेढपाळाचे कार्य (५:१-११)
  - ५:१-५
  - ५:६-११
- इ. शेवट व आशीर्वाद (५:१२-१४)

पेत्राचे दुसरे पत्र (ख्रिस्त: जगाचा भरपूर पुरखरा)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: लेखक खतःला शिमोन पेत्र म्हणून म्हणतो (१:१). अनेक अंतर्गत पुराते लेखक म्हणून पेत्राकडे अंगुली निर्देश करतात. अति तैयावितक तिभागात, जवलजतल मृत्युशयेवर असलेल्या पित्याचे शेतट्ये शुभवर्तमान म्हणून तो खतःचे प्रथमपुरुषी एकत्रवन असे संबोधन करतो (१:१४). त्यावेळी तो खतः: ख्रिस्ताच्या ल्पांतराला नेत्रसाक्षी असल्याचे जाहीर करतो (१:१६-१८ पुढे, मत्तय १७:१-५). त्याच्या वाचकाकरिता हे पत्र हे दुसरे पत्र आहे असे तो ठामपणे प्रतिपादन सुद्धा करतो (३:१) आणि प्रेषित पौलाशी आपली तैयावितक ओळखसुद्धा दारवितो ज्याला तो “आमचा प्रिय बंधू” म्हणून संबोधतो. हया प्रेषितीय पत्रला पहिल्या पत्रापासून वेगळे ओळखण्याकरिता हया पत्राचे शीर्षक “२ पेत्र” असे आहे.

पेत्राने आपल्या पहिल्या पत्राप्रमाणेच विश्वासूच्या सारख्याच गटाला उद्देशून (३:१) हे पत्र लिहिले. हे पत्र म्हणजे ताकीद व “शेवटच्या दिवसाचे” पत्र असून हे शेवटचे शुभवर्तमान आहे (१:१४; २:१-२२; ३:३). तो मौत्यवान ख्रिस्तासाच्या लोकांना लिहीत होता, निःसंशयाप्यो यहूदी व परश्यात्रीय मंडळ्यांना (पंत, गलतिया, कप्पदुकिया, आशिया व बिथुनिया येथील) (१ पेत्र १:१)

लिखाणाचा काळ: ड.स. ६७-६८ एक प्रकारचे निरोपावे पत्र म्हणून पेत्राने आपल्या आयुष्यक्रमाच्या शेवटच्या दौडीमध्ये हे पत्र लिहिले (१:१२-१४). सुरवातीच्या मंडळीचा इतिहासकार युसेबीयस नुसार पेत्र निरोपावा छळाच्या दरम्यान हुतात्मा (खतसाक्षी) जाला जवळजवळ ड.स. ६७-६८) हे पत्र ह्या दोन वर्षांपैकी एका वर्षी निश्चितत्व लिहिल्या गेले.

संकल्पना व उद्देश: जसे प्रेषित पौलाच्या जीवनाच्या व सेवाकार्याच्या नंतरच्या तर्षात त्याने स्वाधर्मत्यागाच्या रोणाच्या धोक्याबदल इशारा दिलेला होता (२तीमध्ये) तसाच पेत्राने सुद्धा संदेष्ट्यांनी, स्वतः प्रश्नाने व त्याच्या प्रेषितांनी भविष्यताणी केल्याप्रमाणेच (२:१; ३:१-२) खोट्या शिक्षकांच्या कधीही न उद्भवलेल्या संकटाबदल इशारा दिला. मंडळीवर येणारी संकटे, तिशेषतः खोटे शिक्षक, ह्याच्याविरुद्ध मंडळीला इशारा देणे ह्या ह्या लहानपत्राचा उद्देश आहे.

जीवनाकरिता व धार्मिकतेकरिता परमेश्वराने आवश्यक ते सर्वकाही पुरविलेले आहे हे पाहून (१:३), आळशी न होण्याकरिता किंवा निष्फलदारी न होण्याकरिता (२:८) खिस्तात वाढण्यास व परिपक्व होण्यास आणि ह्या पायासह खोट्या शिक्षकांच्या उसऱ्यात्त्वा लाटेच्या विरुद्ध रक्षण करण्यास २ पेत्र हे पत्र आपल्या श्रोत्यांना प्रबल व शावनात्मक विनंती करते. पेत्राची पृथ्वीवरील वेळ कभी राहिलेली होती (१:१३-१५) आणि खिस्ताच्या शरीराने तात्काळ धोक्याला तोंड दिले (२:१-३) हे पेत्राला माहित होते, ही वस्तुस्थिती होती. त्यामुळे हे घडविण्यात आले. याप्रमाणे, त्यांच्या आठवणी तज्ज्ञा करण्याची व त्यांच्या विचारशक्तीला चालना देण्याची पेत्राची इच्छा होती (१:१३: ३:१-२) ह्यासाठी की त्यांच्या मनामध्ये त्याची शिक्कवण ठसिली जाती (१:१५). हे करण्यासाठी त्याने उद्धारकाच्या कृपा व ज्ञानात वाढण्यास त्यांना प्रोत्साहन देऊन काळजीपूर्वक परीपक्व विष्वासूचे वर्णन केले (१:२-११; ३:१८)

ह्यापुढे, खोट्या शिक्षकांना हुतात्मण्याच्या पायाबदल पेत्राने परमेश्वराच्या वचनाच्या स्वरूपावे 'त्यांचा खात्रीचा पाया' म्हणून वर्णन केले (१:१२-२१) आणि त्यानंतर खोट्या शिक्षकांच्या रोणाच्या काही धोक्याविरुद्ध त्यांना इशारा दिला ज्याचे त्यांच्या खात्रीच्या न्यायासह (२:१-२२) त्याने काळजीपूर्वक वर्णन सुद्धा केले, शेवटी त्याने खिस्ताच्या पुनरागमनाच्या खात्रीसह आपल्या वाचकांना प्रोत्साहन दिले (३:१-१६). प्रश्नाच्या पुनरागमनावरील ह्या शेवटच्या जोरासह, पेत्रावे शेवटचे आठाहन दिले,

म्हणून प्रियजनहो, ह्या गोष्टी तुम्हाला पूर्वीपासून कळत आहेत, म्हणून तुम्ही अनीतिमान लोकांच्या शांतिप्रवाहात सापडून आपल्या स्थिरतेपासून ढळू नये ह्यासाठी जपून राहा; आणि आपला प्रश्न व तारा आरा येशू ख्रिस्त ह्याच्या कृपेत व ज्ञानात वाढत जा. त्याला आता व अनंतकालपर्यंत गैरव असो. आगेन.

(२ पेत्र ३:१७-१८)

पेत्राच्या दुसऱ्या प्रात दिसून येणारा ख्रिस्त: पेत्र खिस्ताबदल "जीवनावे व धार्मिकतेवे उगमरथान" म्हणून बोलतो, खिस्तावर केन्द्रस्थान राखून तो त्याच्याबदल "प्रश्न व तारणारा" असे चार वेळा बोलतो आणि "प्रश्न" म्हणून तो खिस्ताबदल चौंडा वेळ बोलतो. ह्याशिवाय पवित्र डोंगरावरील खिस्ताच्या गैरवशाली रूपांतराकडे तो निर्देश करतो आणि उद्धारकाच्या दुसऱ्या आगमनाकडे पाहतो. त्यावेळी पेत्र व इतर दोन शिष्यांना त्या पवित्र डोंगरावर जे दिसले ते सर्वजग पाहील.

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. अभिवादन (१:१-२)
२. ख्रिस्ती गुण अवगत करणे (१:३-२१)
  - अ. विष्वासाची वाढ (१:३-११)

१:३-४	१:५-८	१:९-११
-------	-------	--------
  - ब. विष्वासाचा पाया (१:१२-२१)

१:१२-१५	१:१६-१८	१:१९-२१
---------	---------	---------
३. खोट्या शिक्षकांना दिलेला दोष (२:१-२२)
  - अ. त्यांचा धोका व वागूक (२:१-३)
  - ब. त्यांचा नाश व दोष (२:४-९)
  - क. त्याचे विष्लेषण व गुण (२:१०-२२)
४. अविष्याकरिता आत्मविश्वास व योजना (३:१-१८)
  - अ. खोट्या शिक्षकांचे शब्द (३:१-७)

३:१-२	३:३-७
-------	-------
  - ब. प्रश्नाच्या दिवसाचा विलंब (३:८-९)
  - क. प्रश्नाच्या दिवसातिषयी गैरसमज (३:१०-१३)
  - ड. धोक्याच्या दृष्टीत कष्टाची गरज (३:१४-१८)

योहनावे पहिले पत्र (अिस्तः देवाची प्रीति)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: जरी लेखकाचे नाव पत्रामध्ये आढळत नाही तरी ह्याचे लेखक म्हणून श्रेय प्रथेने प्रेषित योहनाला दिलेले आहे. लेखक हा उद्घारकाच्या मूळ साक्षातारांपैकी एक होता जो त्याला सलगीने ओळखतो (१:१-५)

ह्या प्रेषितीय पत्रात असलेल्या ओत्या योहन विश्वासूना लिहीत होता हे दर्शवितात (२:१, १२-१४, १९; ५:१३), पण योहनाने ते कोण होते व ते कोठे राहत होते हे कोठेही दर्शविले नाही. ही वस्तुस्थिती असे सूचित करते की कित्येक मंडळ्यामध्ये प्रसारीत करण्यासाठी हे पत्र लिहिल्या गेले होते. सुरवातीच्या शिरस्ती लेखकांनी त्या मंडळ्या इफिसव्या परीसरातील असल्या पाहिजेत.

१ योहनाच्या सर्वाधिक अगोदरचा खात्रीच्या उपरोग आशियातील प्रान्तामध्ये (आधुनिक तुर्कस्तान) होता, जेणे इफिसव्ये स्थान होते. अलेकझांड्रियाचे वलेसेंट (पहिल्या शतकातील उपाध्याय म्हणजे पास्टर) ह्याने असे दर्शविले की योहनाने त्या प्रांतामध्ये सर्वत्र विख्युरलेल्या विविध मंडळ्यामध्ये सेवा केली. म्हणून असे गृहित धरता येईल की आशियाच्या प्रान्तातील मंडळ्यामध्ये १योहन हे पत्र प्रसारीत केल्या गेले.^{१५}

लिखाणाचा काळ: इ.स. ८५-९० हे पत्र त योहनाची इतर प्रेषितीय पत्रे ह्यांचा काळ ठरविणे कठीण आहे, पण जर पुष्कळशा संकल्पना व शब्द योहनकृत शुभर्तमानातील संकल्पना व शब्दासारखे आहेत, तर ते शुभर्तमानानंतर पण इ.स. ९५ मधील डोमिशियन च्या छळापूर्वी, लिहिल्या गेले असले पाहिजे. म्हणून योग्य असा काळ जवळपास इ.स. ८५-९० व्या दरम्यान आहे.

संकल्पना व उद्देश: प्रश्न येत्रू शिरस्ताच्या ल्दरे परमेश्वरायोबत सहभागिता (१:३-७) ही ह्या पुस्तकाची संकल्पना आहे. विश्वासू शोतांडाला किंवा पाखंडी मतांना तोंड देत होते. ही कदाचित “ज्ञोस्टीसिङ्गमती” सर्वकाही दुष्ट आहे व स्वतंत्रता केवळ ज्ञानाने मिळते असा विश्वास सुरवात असेल. ह्या दोहोंच्या दृष्टीकोनातून योहनाने परमेश्वरायोबत सहभागीतेच्या स्वरूपाची व्याख्या करण्याकरिता लिहिले. प्रकाश, प्रीती व जीवन म्हणून तो परमेश्वराचे वर्णन करतो. देवप्रकाश आहे (५:५), देव प्रीती आहे (४:८, १६) आणि देव जीवन आहे (१:१-२; ५:११-१३). म्हणून, परमेश्वराच्या सहभागीतेत चालणे म्हणजे प्रकाशात चालणे जे त्याच्या जीवनाचा, दुसऱ्याकरिता त्याच्या प्रीतीचा, आणि त्याच्या नैतिकतेचा अनुभव घेण्याचे मार्गदर्शन करते. हे पुस्तक सहभागीतेच्या अनेक कसोट्या किंवा प्रमाण देते पण काहीना ह्या कसोट्या तारणाच्या वाटतात. पण संकल्पना, खोट्या शिक्षाकांची शिक्षण आणि विश्वासू म्हणून त्याच्या श्रोत्याचे स्वरूप ह्या सर्वांना रख्यावून, ह्या कसोट्या किंवा प्रमाण सहभागीतेच्या आहेत आणि ह्या कसोट्या सलगीच्या संबंधामध्ये उद्घारकाशी बांधिलकीच्या व त्याला माहीत करण्याच्या आहेत असा दृष्टीकोन सर्वाधिक चांगला आहे. त्यामुळे विश्वासूमध्ये शिरस्ताच्या परीतीत अनुभव येतो.

हे शिरस्ती नेमक्या कोणत्या थोतांडाला किंवा पाखंडी मतांना तोंड देत होते हे ठरविणे कठीण आहे पण योहनाच्या पहिल्या पत्राच्या वृतान्तावरून असे दिसून येते की “परमेश्वराच्या देहधारण करण्याच्या सत्याला” नकर आणि “पापी वाग्णूक परमेश्वराच्या सहभागीतेला अटकाव करीत नाही” ह्या बाबीचा त्यामध्ये समावेश होता. याप्रमाणे, योहनाने आपल्या “लहान मुलांना (२:१, १८, २८; ३:७, १८; ५:२१) कमीत कमी पाच कारणासाठी लिहिले १) खरी सहभागिता पुढे नेणे (१:३ व पुढे); २) पूर्ण आनंदाचा अनुभव घेणे (१:४); ३) खन्या सहभागीतेल्दरे पावित्र्याचे महत्व वाढविणे (१:६-२:२); ४) शोतांड किंवा पाखंडी मताविरुद्ध प्रतिबंध व रक्षण करणे (२:१८-३:३); ५) आश्वासन देणे (५:११-१३).

योहनाच्या पहिल्या पत्रात दिसून येणारा शिरस्त: विश्वासूच्या जीवनात उद्घारकाने सेवाकार्य प्रस्तुत करण्यावर आणि त्याच्या पुनरागमनाची अपेक्षा हे पुस्तक केंद्रीत करते. त्याचे खत निरंतरपणे विश्वासूना पापावासून पाप कबूली नंतर (१:७) वैयक्तिक पापावासून आणि सर्व अनैतिकतेपासून (१:९) स्वच्छ करते. खरेखरय, हे पुस्तक जाहीर करते की शिरस्त हा आमचा पित्यासमोर नैतिक समर्थक आहे (२:१) आणि केवळ विश्वासूकरिताव बलिदान नाही पण सर्व जगाकरिता सुद्धा (२:२); येत्रू हा शिरस्त आहे ज्याने देह धारण केलेला आहे (२:२२; ४:२-३); तो पाण्याने व खताने आला व हा संदर्भ त्याच्या बापितरमावरून व वधःस्तंभावरून आहे (५:६); आणि तो पुनर्हा येत आहे व तेल्हा आम्ही त्याला पाहू व त्याच्यासारखे होऊ (२:२८-३:३).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना व पत्राचा उद्देश (१:१-४)
२. सहभागितेकरिता महत्वाची परिस्थिती (१:५-२:२)
  - अ. प्रकाशात चालणे (१:५-७)
  - ब. पापाची कबूली (४:८-२:२)

१:८-१०

२:१-२

योहानावे दुसरे पत्र

लेखक व पुस्तकावे नाव: जरी ह्या पुस्तकामध्ये नमूद केलेले नसले पाहिजे तरी प्रेषित योहान हा ह्या पुस्तकाचा लेखक आहे. तो साधेपणाने त्याच्या स्वतःच्या नावाचा “वडील” म्हणून निर्देश करतो आणि शुभवर्तमान व श्योहान ह्या दोन्ही पुस्तकांच्या लेखकाला अज्ञात ठेवण्याचे शरखावे म्हणून तो असे नमूद करतो. श्योहानाची प्रस्तावना हीच आहे. जेव्हा तो साधेपणाने स्वतःची “वडिल” म्हणून ओळख देता त्यावरून तो पत्राला ग्रहण करणाऱ्याशी प्रस्थापीत संबंधाचा असून तो सुप्रसिद्ध होता. हे वडिलाच्या कार्यालयाकरिता कार्यात्तरीन वापर करीत असला पाहिजे ज्यामुळे त्याला त्याचे वाचक चांगले ओळखत असले पाहिजे, असे असण्याची शक्यता कदाचीत जास्त आहे.

हे पुस्तक प्रथेने प्रेषित योहानाला लेखक महणून बद्द झालेले आहे व महणून तयाला “योहानावे दुसरे पत्र” असे शीर्षक देण्यात आलेले आहे. हे पत्र “निवडलेली बाई व तिची मुले” ह्यांना उद्देश्यन लिहिल्या गेलेले आहे. (१:१, ४-५) पत्राला ग्रहण करणाऱ्यांची तंत्रोत्तंत ओळख प्रस्थापीत होऊ शकत नाही.

लिंगाणावा काळ: इ.स. ८५-९० ह्या प्राचीन काळ ठरतिणे कठीण आहे पण त्या प्रातील परिस्थिती आणि विषय अशी सूचना देतात की शोहानाच्या काळातच (इ.स. ८५-९०) हे पत्र सुद्धा अंदाजे लिहिल्या गेले असले पाहिजे. वरीत सारखेपणा हेच दर्शवितो (शोहान ह्यामध्ये चर्चित्या गेलेला काळ पट्टा)

संकल्पना व उद्देश: योहानाच्या वाचकांनी प्रेषितीय तातिक शिकवणूकीमध्ये आणि आजांनुसार चालण्याचे सुरु ठेवावे ही योहानाच्या दुसऱ्या पत्राची संकल्पना ही प्रेषित योहानाच्या काळजीची बाब आहे (१:४-६) कराण “फसवणूक करणारी, म्हणजे देवाने येणारा येथे निस्त हयाला कबूल न करणारी पुष्कल माणसे जगत उरली आहेत. फसवणूक करण्याचा व निस्त विरोधक असलाव आहे” (१:७). योहान आपल्या वाचकांचे त्यांच्या दुष्ट फसवणूकीपासून रक्षण करण्याकरिता लिहीत होता, ज्यांनी रिखस्ताच्या शिकवणूकीत राहण्याचे नाकाराले आणि जे सत्यापासून दूर जात आहेत (१:९). हे लक्षात ठेवून हया पुस्तकाचे दोन उद्देश दिसून येतात: १) त्याच्या वाचकांना त्यांचे मिळणारे पूर्ण बद्दिस गमातिण्यापासून त्यांना राखण्याकरिता त्याने लिहिले (१:९) आणि २) हया खोट्या शिक्षकांचे त्यांच्या राहत्या घरात व मंडळीमध्ये रिखरती अभितादन ठेऊन स्वागत करण्याबदल त्यांना स्पष्ट सूचना देणे. त्यांना खोट्या शिक्षकांना त्यांच्या घरात व मंडळीमध्ये प्रवेशाची परवानगी द्यावी आणि त्यांना सत्याचे शिक्षक म्हणून मान्यता द्यावी असे योहानाला वाटत नव्हते. त्यांनी (वाचकांनी) आकामक ठावे किंवा त्यांना ब्रेटण्याचे नाकारावे असे योहान त्यांना संगत नव्हता.

योहनाच्या दुसऱ्या पत्रात दिसून येणारा छिसतः १ योहनासारखेच बायबलमधील परमेश्वराच्या देह धारण करणाऱ्याच्या (येणू) तातिक शिकवणूकीचे रक्षण करण्याबदल रयोहन सुद्धा आहे. येणू छिसत म्हणजे देह धारण करणारा परमेश्वर हे नाकारणाऱ्यांना खोटे सिद्ध करण्याकरिता त्याने (योहनाने) लिहिले.

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: रूपरेषा

१. प्रस्तावना व अभिवादन (१:१-३)
२. विश्वासात चालण्याविषयी सल्ला (१:४)
३. एकमेकांवर प्रीती करण्याविषयी सल्ला (१:५-६)
४. खोटचा विश्वासणाऱ्यांविरुद्ध सावधगिरीचा झशारा व सूचना (१:७-११)
५. निरोपीय भाषण व शेवटले अभिवादन (१:१२-१३)

योहनाचे तिसरे पत्र (छिसत: हे नाम)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: ह्या पुस्तकाचा सुद्धा प्रेषित योहन छा लेखक आहे. रयोहन व ३योहन ह्या दोन्ही पत्रामध्ये “वडिल” म्हणून योहन आपली खतःवी ओळख देतो. दोन्ही प्रेषितीय पत्रामध्ये आढळून येणाऱ्या सारख्याच वाक्यप्रयोगांवी नोंद करा : “सत्यामध्ये प्रीती (दोन्ही पत्रामध्ये १:१) आणि “सत्यामध्ये चालणे” (दोन्ही पत्रामध्ये १:४)

स्पष्टपणे हे योहनाचे सर्वांगिक वैयक्तिक पत्र आहे. गायसला आलेल्या मंडळीच्या समस्येबाबत “प्रिय गायस” म्हणून उद्देशून (१:१) हे पत्र लिहिण्यात आलेले आहे. उपरोक्त वर्णनाच्यातिरिक्त पत्रात ग्रहण करण्याचाबदल ह्या पत्रात अधिक ओळख दिली नाही ज्यामुळे आशिया मायनरच्या त्या मंडळांमध्ये तो चांगला परिचीत होता व जिथे योहनाने आपल्या आयुष्याच्या शेवटच्या वर्षात सेवा केली, हे सूचित होते. “नवीन करारामध्ये” गायस हे परीकीत नाव आहे. रोम १६:२३ (करिथाचा गायस), प्रे.कृ. १९:२९ (मासेदोनियाचा गायस) आणि प्रे.कृ.२०:४ (दर्बेचा गायस) मध्ये हे नाव आढळून येते पण ह्यापैकी कोणत्याही माणसाचे योहनाशी संबंध प्रस्थापीत केल्या जाऊ शकत नाहीत.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ८५-९० पुन्हा १ त २ योहन ह्यामधील सारखेपणा जवळपास ८५-९० दरम्यानचा सारख्याच काळ म्हणून सूचित करतो.

संकल्पना व उद्देशः छिसती कार्यकर्त्याच्या (मिशनर्यांच्या) प्रवासाला त्यांचे आदरतिश्य व त्यांना भौतिक आधार, विशेषत: जेव्हा ते नवरुपे होते, ह्या विषयाबदल योहन गायसला लिहितो. गायसचे सेवाकारी व ‘एकसत्यामध्ये चालणारा’ म्हणून त्याचे छिसती प्रीतीचे उदार प्रदर्शन आणि दियत्रोफसरी खार्थी वागणूक ज्याने जे काही म्हणाला होता त्याला नाकारले व सत्यामध्ये चालण्यापेक्षा वैयक्तिक श्रेष्ठत्व मिळविणे अंगिकारले, ह्या दोहोमधील विरोधाभासाच्या आसपास ह्या पत्राची संकल्पना केंद्रीत होते (१:९)

ह्या पत्रामध्ये किंत्येक ठळक उद्देश दिसून येतात: १) गायसला सोपविणे (१:१-६अ); २) योहनाने संघरतत: पाठविलेल्या रिसर्टीकर्स्कर्त्यांना त्याच्या आधारामध्ये निरंतरता ह्याबदल प्रोत्साहन देणे व सूचना देणे (१:६ब-८); ३) दियत्रोफसला त्याच्या स्व-केंद्रीत वर्तणुकीबदल घमकावणे (१:९-११) ४) देमेनियाला सूचना देणे (१:१२); आणि ५) योहनाची भैत देण्याची व अडचणीना हाताळण्याची इच्छा व हेतू गायसला कळविणे (१:१०अ, १३-१४)

योहनाच्या तिसऱ्या पत्रात दिसून येणारा छिसतः जरी छिसताचे सरळसरळ नाव नमूद केले नसते तरीही त्याच्याकडे ह्या विधानात निर्देश जातो, “ते ‘नावासाठी’ बाहेर पडले आहेत.” ह्या निःसंशयपणे प्रभू येणूच्या तर्फे सेवाकार्याचा संदर्भ आहे प्रे.कृ. ५:४०-४१ जिथे सारखीच व्याकरणातील खवना ५:४१ मध्ये आपण पाहतो. रोम १:५ मध्ये पौल सारख्याच वाकप्रवाशाच उपयोग करतो. १ योहन २:१२ मध्ये योहनाने लिहिले, “त्याच्या नावामुळे तुमच्या पापांची क्षमा झाली आहे.” विश्वासला योहनकृत शुभवर्तमानात सुद्ध १ संदर्भ दिलेला आहे की “येणूच्या नावामध्ये” (योहन १:१२; ३:१८) (त्यानंतर पृक्र.१३७ वरील ग चिन्हांकीत आग भाषांतरविना सोडून देण्यात आलेला आहे).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. अभिवादन व प्रस्तावना (१:१)

२. गायत्री स्तुती (१:२-८)

अ. त्याचा चांगुलपणा (१:२-४)

ब. त्याची उदारता (१:५-८)

३. दियत्रफेसरी प्रशंसा (१:९-११)

अ. त्याचा निरवार्थी उद्देश (१:९)

ब. त्याचे निरवार्थी कार्य (१:१०-११)

४. देमेत्रियाची प्रशंसा (१:१२)

५. शेवट (१:१३-१४)

यहूदाचे पत्र (खिस्त: मानवतेकरिता सुरक्षा)

लेखक व पुस्तकाचे नाव: लेखक स्वतःची यहूदा म्हणून ओळख देतो (१:१). ग्रीकमध्ये शब्दश: ‘ज्युदाज’ इंग्रजीमध्ये येशूव्या द्वोह करणाऱ्या ‘ज्युदास’ पासून वेगळे ओळखण्याकरिता इंग्रजी भाषांतरामध्ये ‘जुड’ ह्या शब्दाचा उपयोग करण्यात आलेला आहे. लेखक स्वतःची ओळख याकोबाचा भाऊ त येशूव्या येशूव्या बंटीस्त सेवक म्हणून सुद्धा देतो. मत्त्या १३:५५ व मार्क ६:३ मध्ये यहूदाला येशूव्या अर्धा भाऊ म्हणून दरवविलेला आहे. ह्याची नोंद घेणे सहाय्यकारक आहे की:

जरी यहूदा हा येशूव्या अर्धा भाऊ असला तरीही तो स्वतः नम्होतेने याकोबाच्या संगतीत असतो. जो त्याचा पूर्ण भाऊ आहे. येशूखिस्ताचा दास असे स्वतःबदल त्याने सुरवातीला म्हटल्यामुळे हे निश्चित आहे की त्याला आपल्या शौतिक संबंधात कोणालाई ठेवण्याची इच्छा नाही. त्याच वेळी त्याने आपली ओळख सुद्धा दिली पाहिजे. जरी पहिल्या शतकात यहूदा हे सर्वसामान्य नाव होते (येशूव्या शिष्यांपैकी दोघे ह्याच नावाचे होते ज्यामध्ये येशूव्यस्या द्वौषीचा सुद्धा समावेश आहे) जास्तीच्या माहीतीची गरज होती आणि ती ही की, याकोबाचा भाऊ.^{१६}

एका विशिष्ट गटाच्या लोकांना नाही तर सर्व खिस्तीना यहूदा उद्देशून लिहितो असे दिसून येते. पत्र साधे असे उद्देशून लिहिले आहे की, “ठेवपित्याला प्रिय असलेले आणि येशू खिस्तासाठी यशून ठेवलेले असे पावारलेले लोक” (१:१). नंतर तो त्यांना “प्रिय” किंवा “प्रिय मित्र” म्हणून उद्देशतो.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ७०-८० जरी २ पेत्रातील विषयाचा वृतांत ह्या पत्रातील वृतांतासारख्याच असला तरी त्यामधील प्रमुख भेदांपैकी एक असा आहे की “खोटे शिक्षक होतील” (रपेत्र २:१) असे म्हणून पेत्राने इशारा दिला तर यहूदा असे विधान करतो की “किंतोक माणसे चोरण आत शिरली आहेत” (१:४). २ पेत्र ह्या समस्येची अटकळ बांधतो तर यहूदा वर्तमानकाळ म्हणून बोलतो. स्पष्टपणे यहूदाचे पत्र हे रपेत्र नंतर काही वेळाने लिहिल्या गेलेले आहे. जर रपेत्राचा काळ जवळपास इ.स. ६७-६८ हा आहे तर यहूदाच्या पत्राला इ.स. ७०-८० ह्या काळात ठेवले पाहिजे.

संकल्पना व उद्देश: आपल्या सामान्य तारणाबदल यहूदाला लिहातयाचे होते, पण पारंपरी मते व शोतांडाच्या प्रगतीमुळे आणि मंडळीला होणाऱ्या धोक्याच्या धमकीमुळे त्याबाबत लिहिण्याएवजी खोट्या शिकवणीत्या विश्वासात्या विरुद्ध बचाव करण्यास विश्वासूना, प्रोत्साहन देण्याकरिता लिहिण्यास त्याला भाग पाडल्या गेले. ह्या खोट्या शिकवणी गुप्तपणे मंडळीमध्ये “ज्ञोरटीवस्” व्दरे शिरकाव करीत होत्या. प्रत्येक शौतिकवस्तू ही दुष्ट व प्रत्येक आध्यात्मिक बाब ही चांगली असा “ज्ञोरटीवस्” चा दृष्टीकोन होता. म्हणून त्यांनी त्यांच्या आध्यात्मिक जीवनात सुधारणा केली पण शरीराला जे आवडेल ते करण्याची परवानगी दिली, ह्याचा परिणाम असा झाला की ते प्रत्येक प्रकारच्या नियमतात्यापणाचे अपराधी झाले.^{१७}

ह्यावरजन यहूदाच्या पत्रात दोन प्रमुख उद्देश दिसून येतात: १) अनैतिक लोकांच्या कृत्यांना जे मंडळयांना जे सतावीत होते व विश्वासूना बिघडतीत होते त्यांना दोष देऊन त्यांना नापसंत करणे, २) प्रेषितीय सत्य जे मंडळयांना हस्तांतरीत करण्यात आलेले होते, त्याकरिता लढतांना त्यांनी खंबीरपणे उभे राहण्यास विश्वासाची वाढ सुरु ठेवण्यास विश्वासूना सल्ला मसलत देणे.

यहूदाच्या पत्रामध्ये दिसून येणारा खिस्त: खिस्तातील विश्वासून्या सुरक्षेतर (१:२०) सार्वकालिक जीवनावर जे तो देतो (१:२१) आणि त्याच्या खात्रीच्या पुनरागमनावर (१:२१) यहूदा आपले लक्ष केंद्रीत करतो. तो येशू खिस्त आपला प्रश्न आहे जो आपल्याला परमेश्वराच्या उपरिथतीत प्रवेश देतो (१:२५).

तैयावितक अभ्यासाकरिता: रूपरेषा

१. नमस्कर व उद्देश (१:१-४)
२. विष्लेषण व ओटचा शिक्षकांना उघड करणे (१:५-१६)
  - अ. त्यांचा भूतकाळातील न्याय (१:५-७)
  - ब. वर्तमानकाळातील त्यांचे गुण (१:८-१३)
  - क. भविष्यातील त्यांचा न्याय (१:१४-१६)
३. आत्मसंरक्षण व विष्वासणाच्यांना सुचना (१:१७-२३)
४. आशीर्वाद (१:२४-२५)

विभाग ४

प्रेषितीय पुस्तक

प्रकटीकरण (अङ्गस्तः परत येणारा)

प्रस्तावना: प्रगटीकरण ह्या पुस्तकान, परमेश्वराचे माणसाला प्रकटीकरण म्हणून आपण बायबलच्या निष्कर्षांप्रत व पूर्णतिप्रत येतो. जसे उत्पत्ती हे प्रारंभाचे, प्रकटीकरण हे पूर्णतिचे पुस्तक आहे. ते शेवटच्या वेळेच्या घटना, प्रभूचे परत येणे, त्याचे शेवटच्या वेळचे राज्य आणि सार्वकालिक रिश्तेची वर्णन करते. जेव्हा आपण बायबलमधून नजर फिरवितो तेव्हा त्यामध्ये अनेक महान संकल्पनांचा क्रोध व त्यांची प्रगती झाल्याचे दिसते. जसे : स्वर्ग आणि पृथ्वी; पाप, त्याचा शाप व दुःख; मानव व त्याचे तारण; सैतान, त्याचे पतन व शिक्षा; इत्त्राएल, त्याची निवड, आशीर्वाद व शिस्त; राष्ट्रे, बाबीलोन व बाबीलो नियानिझम; राज्ये व राज्य. शेवटी ह्या सर्व गोष्टीचे प्रकटीकरणाच्या पुस्तकात पूर्णता व पृथक्करण होते. शुभावर्तमान व प्रेषितीय पत्रे ह्या संकल्पनांना रेखाटण्यास सुरवात करतात पण हे पूर्ण होत नाही जोपर्यंत आपण प्रकटीकरणापर्यंत येत नाही जिथे त्या सर्व एक केन्द्राभिमुख होतात.

त्यांचा आपण खालीलप्रमाणे तवता करू.

प्रकटीकरण: बायबलची पूर्णता

जुना व नवीन करार	
स्वर्ग व नर्क	→
मनुष्य - उत्पत्ती, पतन, तारण	→
पाप - कारण, शाप आणि दुःख	→
सैतान - गुणधर्म, पतन व नर्क	→
राष्ट्रे - अवज्ञा, धार्मिकता	→
इत्त्राएल - निवड, आशीर्वाद, श्रीस्त	→
अभिवृत्वानादाखला सांगितलेला तारणारा-कार्य सत्ता	→
राज्य - अभिवृत्वन व कार्यक्रम	→
प्रकटीकरणाचे पुस्तक	

लेखक व पुस्तकाचे नाव: पुस्तकानुसार लेखकाचे नाव योहान (१:४, ९; २२:८) आहे. तो सदेच्या चांगला (२२:९) व पुढारी होता जो आशिया मायनरमधील मंडळ्यांना चांगला परिचीत होता ज्यांना उद्देशून तो प्रकटीकरणाचे पुस्तक लिहितो. (१:४)प्रथेने 'प्रेषित योहान' म्हणून ह्या योहानाची ओळख दिलेली आहे जो आपल्या प्रभूच्या शिष्यापैकी एक होता.

लिखाणाचा काळ: इ.स. ९६ डोमिशियन राज्यासतोत्या दरम्यान हे पुस्तक लिहिल्या गेले, आणि ज्याअर्थी हे क्लेमेंट ॲफ अलेक्झांडर व युसेबीयस ह्यासारख्या अगोदरच्या मंडळीच्या लेखकांनी निश्चित केले त्या अर्थी बहुतांश विल्दान असा विश्वास ठेवतात की हे पुस्तक इ.स.८१-९६ च्या दरम्यान लिहिल्या गेले. योहानकृत शुभावर्तमान आणि योहानाची पत्रे ह्यानंतर हे पुस्तक लिहिल्या गेले आणि 'नवीन कराराचे' शेवटचे पुस्तक झाले.

संकल्पना व उद्देश: प्रकटीकरणात ह्या पुस्तकाच्या प्रमुख संकल्पनेच्या संबंध सैतानाने त्याच्या तिष्ठत व्यापकप्रणाली ठारे शकती पुरविलेल्या मानवी व्यक्तीत्या स्वल्पातील दुष्टता आणि प्रभूचा यशस्वी तिजय ह्यांच्यामधील झुंजेशी आहे. प्रभूचा यशस्वी तिजय 'सहस्र (प्रकटीकरण २० मधील १२०० वर्षे) व सार्वकालिक ह्या दोन्हीमध्ये त्याचे राज्य प्रस्थापीत करण्याकरिता ह्या शत्रुवर झालेला आहे.

आसुरी स्वरूप आणि ह्या जगातील दुष्टतेचा उगम ह्याचे प्रदर्शन करणाऱ्या योहानाला झालेल्या दृष्टीविषयक दृष्टान्ताठ्यारे वाचक व श्रोते ह्यांना देखाव्याच्या मागे नेऊन (१:३) हे सिद्धीस नेण्यात येते. प्रकटीकरण विजय मिळविणारे सामर्थ्य जे यहूदाच्या प्रजातीत्या सिंहामध्ये आहे व जे दाविदाचे मूळ आहे, ह्याचे सुद्धा प्रदर्शन करते. हा सिंह 'उआ असलेला वधलेला कोकरा' सुद्धा आहे पण जीवंत, रागीट आणि पापमय व बंडखोर जगाव्यस्या विरुद्ध परमेश्वराच्या जर बसविणाऱ्या पावित्र्याच्या न्यायाला आणणारा आहे.

ह्या पुस्तकामध्ये आपल्या भूमिकेमुळे अनेक महत्वाचे लोक व व्यक्ती आहेत. ह्यामध्ये सर्वात अगोदर प्रभू येशू; लेखक योहान पण दोन साक्षातार सुद्धा समुद्रातून वर आलेले शवापद आणि खोटा संदेष्टा; आणि शेवटी वृद्ध जी प्रभूबरोबर येते.

प्रकटीकरणात दिसून येणारा अङ्गस्तः: ज्याअर्थी खरोखरच प्रकटीकरण हे "येशू शिखस्ताचे प्रकटीकरण आहे" त्याअर्थी ते त्याचे गौरव, विल्दान व सामर्थ्य (१:१-२०) आणि त्याचप्रमाणे मंडळीतरील त्याचा अधिकार (२:१-३:२२) व जगाचा न्याय करण्याचे त्याचे सामर्थ्य व हवक (५:१-१९:२१) ह्या सवाची प्रदर्शन करते. हे शिखस्ताचे प्रदर्शन आहे म्हणून ह्यामध्ये त्याला वर्णनात्मक अनेक

શ્રીંબદ્ધ દેણ્યાત આલેલી આહेत, વિશેષત: ‘વિશ્વસનીય સાક્ષી’ મેલેલ્યામધૂન ‘પ્રથમ જન્મલેલા’ વ ‘પૃથ્વીવરીલ રાજાંચા અધિપતી’ (૧:૫); પહીલા વ શેવટલા (૧:૧૭); તો જો જિવંત આહे (૧:૧૮); દેવાચા પુત્ર (૨:૧૮); પતિત્ર ત સત્ય (૩:૭); આમેન, વિશ્વસનીય ત ખ્રા સાક્ષી, દેવાચા ‘સૂર્યીય આદિકારણ’ (૩:૧૪); ‘યહુદા’ વંશાચા ‘સિંહ’ (૫:૫); ‘કોકરા’ (૫:૬); વિશ્વસનીય ત સત્ય (૧૯:૧૧); ‘દેવાચા શલ્વ’ (૧૯:૧૩); રાજાંચા રાજા વ પ્રભુંચા પ્રભુ (૧૯:૧૬); અલ્ફા આણિ ઓમેગા (૨૨:૧૩); પહાટચા તેજરસ્વી તારા (૨૨:૧૬) આણિ પ્રભુ યેશુ રિસ્ત (૨૨:૨૧) મહણું ખિરસ્તાવે વર્ણન હ્યામથ્યે આહे.

તૈયાવિતક અભ્યાસાકરિતાઃ રૂપરેષા

૧. પ્રસ્તાવના (૧:૧-૮)

૧:૧-૩

૧:૪-૮

૨. ભૂતકાળાતીલ ગોષ્ટી (૧:૯-૨૦)

૧:૯-૧૧

૧:૧૨-૧૬

૧:૧૭-૨૦

૩. વર્તમાન કાળાતીલ ગોષ્ટી (૨-૩)

અ. ઇફિસલા સંદેશા (૨:૧-૭)

બ. સ્મૂર્ણાલા સંદેશા (૨:૮-૧૧)

ક. પર્ગમલા સંદેશા (૨:૧૨-૧૭)

ડ. શુવતીરલા સંદેશા (૨:૧૮-૨૧)

ડા. સાર્વીસલા સંદેશા (૩:૧-૬)

ફ. ફિલટેટિફિયાલા સંદેશા (૩:૭-૧૩)

ગ. લાવદિકીયાલા સંદેશા (૩:૧૪-૨૨)

૪. ભવિષ્યાતીલ ગોષ્ટી (૪:૧-૨૨:૫)

અ. મહાસંકટાચા કાઢ (૪:૧-૧૯, ૨૧)

૧) સ્વર્ગાત સિંહાસન (૪:૧-૧૧)

૪:૧-૪

૪:૫-૧૧

૨) સાત બંદપુસ્તકે વ કોંકરા અસલેલા સિંહ (૫:૧-૧૪)

૫:૧-૫

૫:૬-૧૦

૫:૧૧-૧૪

૩) ન્યાય (૬:૧-૧૭)

૬:૧-૨

૬:૫-૬

૬:૯-૧૧

૬:૩-૪

૬:૭-૮

૬:૧૨-૧૭

૪) મધ્યાંતર : મહાસંકટાચા કાળાચી મુવતી (૭:૧-૧૭)

૭:૧-૩

૭:૧-૧૨

૭:૪-૮

૭:૧૩-૧૭

૫) પ્રથમ કર્ણાચા ન્યાય (૮:૧-૧૩)

૮:૧-૨

૮:૮-૯

૮:૧૩

૮:૩-૫

૮:૧૦-૧૧

૮:૬-૭

૮:૧૨

૬) પાચતા વ સહાતા કર્ણ ત પ્રથમ દોન દુઃખોદ્વાર (૯:૧-૨૧)

૯:૧-૬

૯:૧૨

૯:૨૦-૨૧

૯:૭-૧૧

૯:૧૩-૧૯

૭) દૂત વ લહાન પુસ્તક (૧૦:૧-૧૧)

૧૦:૧-૭

૧૦:૮-૧૧

૮) મંઠિર, દોન સાક્ષી વ સાતતી કર્ણ (૧૧:૧-૧૧)

૧૧:૧-૬

૧૧:૧૧-૧૩

૧૧:૧૬-૧૮

૧૧:૭-૧૦

૧૧:૧૪

૧૧:૧૧

૯) મૌઠે ભાંડણ (૧૨:૧-૧૭)

૧૨:૧-૨

૧૨:૫-૬

૧૨:૧૦-૧૨

૧૨:૩-૪

૧૨:૭-૯

૧૨:૧૩-૧૭

૧૦) ઉત્તાપદ વ ખોટા સંદેષા (૧૩:૧-૧૮)

૧૩:૧-૬

૧૩:૭-૧૦

૧૩:૧૧-૧૮

११) तिथेष जाहीरात (१४:१-२०)		
१४:१-५	१४:९-१२	१४:१७-२०
१४:६-७	१४:१३	
१४:८	१४:१४-१६	
१२) मागील सात पिडेची पुनरावृत्ती (१५:१-८)		
१५:१	१५:२-४	१५:५-८
१३) न्याय (१६:१-२१)		
१६:१	१६:४-७	१६:१२
१६:२	१६:८-९	१६:१३-१६
१६:३	१६:१०-११	१६:१७-२१
१४) शार्मिक बाबेलोचा न्याय (१७:१-१८)		
१७:१-७	१७:८-१४	१७:१५-१८
१५) उद्योजक बाबेलोचा न्याय (१८:१-२४)		
१८:१-३	१८:९-१०	१८:२१-२४
१८:४-८	१८:११-२०	
१६) शिव्रस्तावे दूसरे येणे (१९:१-२१)		
१९:१-४	१९:९-१०	१९:१९-२१
१९:५-६	१९:११-१६	
१९:७-८	१९:१७-१८	
ब. शिव्रस्तावे राज्य व मोठे पांढरे सिंहासन (२०:१-१५)		
१) शैतानाला बांधणे (२०:१-३)		
२) संतावे पुनरुत्थान (२०:४-६)		
३) पाप्यांचा बंड (२०:७-९)		
४) शैतानाचा नाश (२०:१०)		
५) पाप्यांचा न्याय (२०:११-१५)		
क. सार्वकालिक रिश्ती (२१:१-२२:५)		
१) नवीन यरुशलेमेचे उतरण (२१:१-८)		
२१:१-४	२१:५-८	
२) नव्या यरुशलेमेचे तिष्ठेषण (२१:९-२७)		
२१:९-१४	२१:१५-२१	२१:२२-२७
३) नव्या यरुशलेमेचा आनंद (२२:१-५)		
ड. सारंश (२२:६-२१)		
२२:६	२२:१२-१३	२२:१८-१९
२२:७	२२:१४-१५	२२:२०
२२:८-९	२२:१६	२२:२१
२२:१०-११	२२:१७	

अध्याय ४

स्वच्छीकरणाते
मूलभूत तत्त्व

प्रस्तावना

तिद्याशर्थकरिता अर्थबोधाचे चार मूलभूत नियम त पंधरा मूलभूततत्वे ही प्रतिष्ठ करण्यास प्रकरण चार हे आकारल्या गेलेले आहे. परमेश्वराच्या वचनाच्या अभ्यासामध्ये नेहमी ज्या मार्गदर्शनवर रुपरेखा पाळण्याची गरज त्या म्हणजे नियम, हे हया प्रकरणामध्ये दिलेले आहे. तत्व हा नियमाचा घटक आहे ज्याचा उपयोग आतशयक आहे पण त्यांना प्रत्येक तेली लावण्याची गरज नाही. हया प्रकरण इत प्रतिष्ठ केलेल्या विविध तत्वांचा कसा त कधी उपयोग करावणाचा हे तिद्याशर्थाला हया प्रकरणाच्या उत्तरोत्तर अभ्यासामध्ये कळेल.

परमेश्वराच्या वचनाचा अर्थबोध हा जीवनभरचा पाठपुरावा आहे. प्रत्येक उताच्याचा कय अर्थ आहे हे समजण्यास एखाद्याला समर्थ करणारे असे कोणतेही सूत्र नाही. तिद्याशी सत्य शोधण्याचे सोडून देईल इतके त्याने तैकल्याब्रस्त होऊ नये. परमेश्वराने काही कठीण गोष्टी उद्देशानुसार त्याच्या वचनात ठेवलेल्या असून त्याच्या तंतोतंत अर्थबोधासाठी आपल्याला पवित्र आत्म्यावर अवलंबून राहिवे लागेल. (एकरिश ३:१०-१६). काही उतारे समजण्यास योये असतील तर इतर उताच्यांची सार्वकालिकतेची बाजू समजणार नाही (एकरिश १३:१२)

जर परमेश्वराच्या वचनाच्या अर्थबोध सूत्राने होऊ शकला असता तर अविश्वासूना परमेश्वराच्या सर्व वचनांचा अर्थबोध त्वरीत लागू शकला असता. आपल्या आध्यात्मिक वाढीच्या प्रक्रीयेला एक भाग म्हणून त्याला अनुसरणाच्यांनी त्याच्या वचनाचा अभ्यास करून त्याला मिळवावे अशी परमेश्वराची झळ्या आहे (२ तीमध्य २:१५). कृपा करून हया नियमांचा व तत्वांचा मार्गदर्शनपर रुपरेखा म्हणून उपयोग करा पण तंतोतंत अर्थबोधाकरिता पवित्र आत्म्यावर भरवसा ठेवा जो तुम्हाला सर्व सत्ये समजण्यास तुम्हारे मार्गदर्शन करील (योहान १६:३)

आपण ज्या नियमांचा व तत्वांचा अभ्यास करणार आहोत त्याच्या सारांशाची यादी खालीलप्रमाणे आहे

नियम एक: सर्व शास्त्रपाठ शोधून परमेश्वर व येशू ख्रिस्ताबद्दल खरी वस्तुस्थिती मिळविण्याचा प्रयत्न करणे

- अ. तत्व एक: परमेश्वराच्या अर्काचा अभ्यास करणे.
- ब. तत्व दोन: ख्रिस्ताचे प्रकटीकरण होणाऱ्या मार्गाचा शोध घेणे.

नियम दोन: तुमचा मार्गदर्शक म्हणून स्पष्ट उताच्याचा उपयोग करून खरी वस्तुस्थिति समजण्याचा प्रयत्न करणे.

- अ. तत्व तीन: प्रकटीकरण हे प्रगतीशील असते हे स्पष्टपणे कळून येणे.
- ब. तत्व चार: अक्षरश: अर्थबोध करणे
- क. तत्व पाच: तैशिष्टे विवारात घेणे
- ड. तत्व सहा: प्राथमिक उताच्याचा अभ्यास करणे
- इ. तत्व सात: मानवी झळाशवती ओळखणे
- फ. तत्व आठ: करारांचे स्मरण ठेवणे

नियम तीन: शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना करून शहाणे होण्याचा प्रयत्न करणे

- अ. तत्व नऊ: खेदाला पढा.
- ब. तत्व दहा: मागवा पुढचा संदर्भ विवारात घ्या.
- क. तत्व अक्या: तुलनात्मक दृष्टीने अर्थबोध करा.
- ड. तत्व बारा: ऐक्य मिळवा
- इ. तत्व तेरा: संकेत विवारात घ्या.
- फ. तत्व चौदा: संदेश्याबद्द्या श्रिविष्णाबद्दत काळजीपूर्वक रहा.

नियम चार: परमेश्वराच्या वचनानुसार ख्रिस्ती जीवन जगण्याचा प्रयत्न करा.

- अ. तत्त पंधरा: योग्य अर्थबोधाच्या बांधणीवर योग्य मनन.
- ब. योग्य मननाच्या पाच पारण्या.
- क. योग्य मननाकरिता सहा अडथळे
- ड. मनन अपयशी होण्याचे सहा मार्ग

विभाग १

नियम एक

सर्व शास्त्रपाठ शोधून परमेष्वर व येशूबद्दल खरी वस्तुस्थिती मिळविण्याचा प्रयत्न करणे

हा नियम परमेष्वराच्या मूलभूत गुणधर्माना अर्थबोध बरोबर करण्यासाठी प्रमुखपणे महत्वाचे विशेष गुणधर्म म्हणून सुद्धा ह्याला म्हणातात. परमेष्वराची जरब दाखविणाऱ्या स्वरूपाला जितके जास्त आपण माहीत करतो व त्याची योग्यता पूर्णपणे ओळखतो (फिलिपै ३:१०) तितके आपण त्याला काय म्हणाविण्याचे आहे हे समजतो.

पिता, पुत्र आणि पवित्र आत्मा हे तिन्ही परमेष्वराचा सारखाच अर्क धारण करतात. ही वस्तुस्थिती “त्रैवयाची” हे एकाच परमेष्वराचे प्रकटीकरण आहे. ह्या वस्तुस्थितीकडे “त्रैवया” ही संज्ञा निर्देश करते. त्यांच्या मूलभूत तीन भूमिका आहेत. पिता योजना करणारा (पे. कृ२:२३), पुत्र प्रतिनिधी (योहान ५:३६) आहे. त्यांच्या विविध भूमिकांचा अभ्यास करीत असतांना आपण त्याचे विश्वाजन शोधले नाही पाहिजे. फक्त एकव परमेष्वर आहे (अनुवाद ६:४); कारण परमेष्वर धारण करू शकतो ते गुणधर्म हे तिन्ही विश्वागून घेतात व म्हणून ते एक परमेष्वर आहेत. नंतरच्या विश्वागूमध्ये आपण त्याचे पृथक्करण करू.

अ. तत्त्व एक: परमेष्वराच्या अर्काचा अभ्यास करणे

परमेष्वर दृष्टी प्रमुख गुणधर्म धारण करतो. ते स्मरणात राहिले पाहिजे व त्याचे नेहमी सुसंगतपणे सिंहातलोकन झाले पाहिजे.

१. सार्वभौमत्व

परमेष्वर सार्वभौम आहे. ह्याचा अर्थ असा की तो रजा आहे व त्याप्रमाणे कृती करतो. सार्वभौमत्व हा मर्यादित क्षेत्रामध्ये उच्चतम अधिकाराचा वापर होय. बाह्य नियंत्रणापासून खतंत्र असलेला परमेष्वर संपूर्ण उत्पत्तीवर उच्चतम अधिकार आहे. तो निर्माणकर्ता आहे, निर्माण झालेला नाही (योम १:२०, २५). म्हणून त्याला खतःच्या योजना करण्याचा, खतःचे नियम करण्याचा व खतः न्याय करण्याचा पूर्ण अधिकार आहे. थोडक्यात, जरी त्याचे उद्देश समजण्याकरिता कठीण असले तरीही तो आपल्साया निवक्तिप्रमाणे कृती करतो.

२. नीतिमत्व

परमेष्वर हे निरंकूश नीतिमत्व आहे. ह्याचा अर्थ असा की तो प्रत्येक प्रकारे परीपूर्ण आहे. तो प्रत्येक बाबतीत नीतिमत्वाचे प्रमाण आहे. तो नैतिकदृष्ट्या परीपूर्ण असून आपल्याला त्याने ठरविलेल्या प्रभावाप्रमाणे अनुकरण कराविण्याचे आहे (इफिस ५:१)

३. न्याय

परमेष्वर हा न्याय आहे. ह्याचा अर्थ असा की तो पूर्णपणे न्याय करणारा आहे. त्याच्या नीतिमत्वाच्या मागणीला प्रतिसारट म्हणजे त्याचा न्याय होय. परमेष्वर “व्यक्तीता मान राखणारा” नसून तो कोणताही पक्षपात दाखवीत नाही (योम २:११). जिथे पाप (त्याच्या नियमांची पायामल्ली) घडते तिथे त्याचा न्याय झालाच पाहिजे.

४. प्रीती

देव प्रीती आहे. ह्याचा अर्थ असा की त्याच्यामध्ये परीपूर्ण व बिनशर्त प्रीती आढळून येते. प्रीती म्हणजे दुसऱ्याकरिता बरोबर व सर्वोत्तम करणे, मग ह्या करण्यासोबत अप्रतीम आवना असल्या तरीही. विष्टीनी त्याच्या प्रीतीचे आगीदार व्हावे तो समजून यावा (योहान १३:३४-३५)

५. सार्वकालिक जीवन

परमेष्वर हा सर्वकालिक जीवन आहे. तो नेहमीच आहे व नेहमीच राहील. सार्वकालिक जीवनाला सुरवातही नाही आणि शेवटही नाही. आपण विष्टी लोकांना प्रत्यक्षपणे सार्वकालिक जीवन आहे, ज्याची सुरवात आहे पण शेवट नाही. परमेष्वराचे सार्वकालिक जीवन हे त्याचा कठीही मृत्यू नाही हे शिक्षण देते.

६. सर्व शक्तीमान - सर्व सामर्थ्यवान

परमेष्वर हा सर्वशक्तीमान आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की त्याला काहीही करण्याचे सामर्थ्य आहे. त्याच्या सर्वशक्तीमानपण आवे उदाहरण खर्च (आकाश) व पृथ्वीच्या उत्पत्तीमध्ये आढळून येते (उत्पत्ति १:१). परमेष्वराच्या शब्दाने आकाश निर्माण झाले. त्याच्या मुख्यशक्तासाने आकाशातील सर्व सैन्य निर्माण झाले (स्तोत्र ३३:६)

७. सर्वत्यापी - सर्वस्थळी

परमेष्वर सर्वत्यापी आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की तो एकाच वेळी व सारख्याच प्रवरतेने प्रत्येक ठिकाणी आहे. ह्याचा अर्थ परमेष्वर म्हणजे सर्ववस्तू (विष्टदेवतावाद) नाही पण तो सर्वत्र आहे. ही संकल्पना आपल्याला परमेष्वराने वैयक्तीक खरूप दर्शविते.

८. सर्वज्ञ - सर्व जाणणारा

परमेश्वर सर्वज्ञ आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की तो सर्व काही जाणतो भूतकाळ, वर्तमानकाळ व अविष्यकाळ. प्रत्येक गोष्टीची निष्पत्ती त्याला माहित आहे, फक्त प्रत्यक्षपणाच नाही पण सर्व शक्यता सुद्धा. त्याला प्रत्येक वेळव्या सर्व परींग मांची जाण आहे, म्हणजे प्रत्येक निर्णय करा होईल हे त्याला माहित आहे. त्याच्या शाश्वत योजनेमध्ये ह्या सर्व बाबीचा विचार झालेला आहे (रोम ८:२८-३०)

९. निर्विकार - न बदलणारा

परमेश्वर निर्विकार आहे. ह्याचा अर्थ असा की त्याच्या अर्काच्या सर्व बाजू कठींही बदलत नाही.

१०. विश्वसरनीय

परमेश्वर निरंकुश सत्य आहे. हा गुणधर्म आपल्याला असे सांगतो जे काही परमेश्वर सांगतो ते सर्व विश्वसरनीय आहे (गणना २३:१९). परमेश्वराकरिता खोटे बोलणे हे वस्तुतः अशक्य आहे (तीताला १:२)

वैयक्तीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग १३

१. परमेश्वराच्या दिलेल्या प्रमुख दहा गुणधर्माची आठवण ठेवा.

२. स्तोत्र ११ वाचा व तुम्हाला शक्य असेल तितके गुणधर्म ओळणा.

ब. तत्त्व दोन: शिस्ताचे प्रकटीकरण होणाऱ्या मार्गाचा शोध घेणे.

दुसरे तत्त्व स्पष्टपणे उघड करते की, सर्व इतिहास येशू शिस्तावर केन्द्रीत झालेला आहे. हे तत्त्व मान्यता देतो की, येशू शिस्त हा सर्व गोष्टीना निर्माणकर्ता (योहान १:१, ३, १४; कलस्सै १:१६-१७), प्रारंभ (अल्फा) व शेवट (ओमेगा), प्रकटी १:८), एक आणि एकच परमेश्वर जो मनुष्य झाला (फिलिपै २:६-८) आहे.

जेळ्हा आपण परमेश्वराचे वर्णन समजण्याचा प्रयात्न करतो तेळ्हा आपण दिलेल्या परिच्छेदाला अर्थबोध प्रभू येशू शिस्ताच्या सत्याची कशी निश्चिती करतो हे ठरविलेह पाहिजे. हे ठरविण्याचा एकमार्ग असा आहे की शास्त्रपाठातील प्रत्येक व्यक्ती, जागा, वस्तू किंवा घटना आपल्याला आपल्या प्रभूबदल करा शिकवितो हे ठरविणे हा होय. अभ्यास करण्याकरिता व “चांगल्या गोष्टी” पाहण्याकरिता आपल्याला प्रोत्साहन देण्यात आलेले आहे. (आपल्या प्रभू येशू शिस्त हे खरे सत्य); जुन्या नियामांकडे नुसते पाहण्याकरिता नाही, जी ह्या चांगल्या गोष्टीची केवळ “छाया” आहे (इब्री १०:१; योहान १४:६). जुन्या करारातील सर्व लोक, जागा आणि घटना आपल्याला त्याच्याबदल समजण्याकरिता व शिकण्याकरिता मदतीची उदाहरणे म्हणून ठेवल्या गेलेली आहेत.

संदेष्टा योनामध्ये प्रभूबदल आपल्याला शिकविणाऱ्या व्यक्तीचे उदाहरण पढवत्यास मिळते. तुम्हाला आठवत असेल की, योनाला परमेश्वराच्या आदेशाप्रमाणे आसीरीयन्सकडे जावयाचे नव्हते. त्याएवजी ते जहाजात बसला व दुसऱ्या टिणेने गेला. समुद्रात फार मोठे वाढल उठले व तो जहाजातून समुद्रात फेकल्या गेला. समुद्रात त्याला एका प्रवळ मरत्याने गिळले आणि योना मत्स्याच्या पोटात तीन दिवस राहिला. नंतर त्या मत्स्याने त्याला आसीरीयन समुद्र किनाऱ्यावर झोकून टाकले जिथे नंतर त्याने परमेश्वराच्यास आज्ञेप्रमाणे करण्याचे ठरविले. ह्या तीन दिवस व तीन रात्रीना मत्तशक्त शुभर्तमानामध्ये “संदेष्टा योनाचे विन्ह” म्हणून मृत्युले आहे (मनय १२:३९-४०). योनाच्या ह्या उदाहरणाने योनाप्रमाणेच येशू शडव्यात राहील त्या वेळेला प्रगट केले.

आपल्याला प्रभूबदल जागा सुद्धा शिकतू शकते. येशूचा जन्म बेशलहेम मध्ये झाला (मिखा ५:२). खरोखरच येशू जीवनाची भाकर होता जी स्वर्गातून पृथ्वीवर उतरली आणि येशू अशी त्यक्ती आहे की जी आध्यात्मिक जीवनाला आधार देईल (योहान ६:३५)

पुष्कळ गोष्टी प्रभूबदल शिकविण्यास सरळ सरळ आकारल्या गेलेल्या आहेत. आराधनेची जागा व मंटीर ह्या श्रेणीमध्ये मोडतात. जर आपण नेमकी “पतित्र जागा” विवारात घेली, जिथे समर्पित शाकरीचा मेज, सोन्याचा दीपवृक्ष आणि सुगंधीत धूप असलेली सोन्याची बेटी ठेवलेली आहे तर ते सर्व येशूला दर्शवितात हे आपण सोप्या रीतीने ठरवू शकतो. ते जीवनाची भाकर आहे (योहान ८:१२) व जो आपल्या प्रार्थना ऐकतो (सुगंधीत धूप संतांच्या प्रार्थना दर्शवितो -प्रकटीकरण ८:३-४) आणि “बलिदान” ही प्रार्थना आहे (इब्री १३:१५-१६).

लेवीय याजकांच्या अर्पणाच्या घटनासुद्धा आपल्याला प्रभूबदल शिकविता. सर्व अपणे (लेवीय १-७ मध्ये वर्णन केलेली) “सार्वकालिक असा एकच यजा” म्हणून (इब्री १०:१०-१२) येशूकडे निर्देश करण्यास आकारल्या गेलेली आहेत. तो खरोखरच “जगाचे पाप हरण करण्यारा देवाचा कोकरा” (योहान १:२९) होता.

बायबलमधील प्रत्येक पुस्तकाचे घेया तिद्यार्थी पाहू शकतात व त्यांना दिसेल की येणू खिस्त मुख्य विषय आहे. ^{१२}
उत्पत्ती निर्माणकर्ता व ल्रीवे बीज (१:१; ३:१५)
निर्गम पाप्यांकरिता वधावराचा देवाचा कोकरा (१२:१-१३)
लेवीय मुख्य याजक (संपूर्ण पुस्तक)
गणना याकोबावासून तारा (२४:१७)
अनुवाद मोळे संदेशा (१८:१५)
यहोशवा देवाच्या सैन्याचा सेनाधीपती (५:१३-१५)
शारते शास्ता (११:२७)
रुथ राजाची मुक्तीदाती (३)
शमुवेल राजांचा देव (२ शमुवेल ७:१८-२०)
राजे/इतिहास रर्ग व पृथ्वीचा प्रश्न (संपूर्ण पुस्तक)
एज्ञा पुनर्वसन करणारा (१:१)
नहेस्या विश्वासू (९:३२)
एरतेर लायक (१०:१-१०)
झीरोब उठलेला व परत येणारा मुक्तीदाता (१९:२५)
स्तोत्रसंहिता आशीर्वादित पुरुष (१)
देवाचा पुत्र (२)
वधस्तंभी खिळलेला (२२)
पुनरुत्थित झालेला (२३)
येणारा (२४)
राज्य करणारा (७२)
स्तुतीस पात्र पुढारी (१५०)
ज्ञान (४)
उपदेशक विसरलेला ज्ञानी पुरुष (९:१४-१५)
गीतरत्न प्रिय (२:१६)
यश्या दुःखसहन करणारा पर्यायी (५३)
सिर्म्या धार्मिकांचा प्रश्न (२३:६)
विलापगीत दुःखाचा पुरुष (१:१२-१८)
यहेजकेल सिंहासनारुढ (१:२६)
दानीएल धोड (२:३४)
होशेया दाविदाच्या कुळातील महान राजा (३:१५)
योएल प्रश्न (२:१८-१९)
आमोस इस्याएलाचा मुक्तीदात (३:१२)
ओबद्या सिरोन पर्तावरील मुक्तीदाता (वचन १७)
योना पुरलेला व पुनरुत्थित झालेला तारणारा (संपूर्ण पुस्तक)
मीख्या सार्वकालिक देव (५:२)
नव्हम शापाच्या दिवसामध्ये साहार्य (१:७)
हृषकपूर्क आमत्या विश्वासाची पकड (२:१४)
सफन्या न्याय व शुद्धीकरणामध्ये (३:५, १५)
हृषग्राय मेंढपाळ (२:१७)
जरव्या शारवा (३:८)
मलाख्यी नीतिमत्तेचा पुत्र (४:२)
मत्तय यहूद्यांचा राजा (२:१)
मार्क यहोशवाचा दास (संपूर्ण पुस्तक)
तूक मानवाचा परिपूर्ण पुत्र (३:३८; ४:१-१३)
योहान देवाचा पुत्र (१:१)
प्रेषित अवतरलेला प्रश्न (१:८-९)
रोमकरांस पत्र नीतिमत्त्व (३:२२)
१ करिथ मेलेल्यातील प्रथम फळ (१५:२०)
२ करिथ आपल्यांकरिता पाप झाला (५:२१)
गलती नियमाचा शेवट (३:१०,१३)

ઝફિસ	આપલે શરૂ (૬:૧૧-૧૮)
ફિલિપ્પૈ	સર્વ ગરજા પુરવિણારા (૪:૧૯)
કલસ્સૈ	આદિ, મૃતાંતુન પ્રથમ જન્મલોલા (૧:૧૮)
૧ થેરસલની	પરત રેણારા પ્રશ્ન (૪:૧૫-૧૮)
૨ થેરસલની	પરત રેણારા જગાવા ન્યાયાધીશ (૧:૭-૯)
૧ તીમથ્ય	મધ્યરથ (૨:૫)
૨ તીમથ્ય	મુકુટ દેણારા (૪:૮)
તીત	મહાન દેવ વ તારણારા (૨:૧૩)
ફિલોમોન	બંદિવાનાંવા સોબતી (૧:૯)
ઇબ્રીકરાંસ પત્ર	તિશ્વાસ (૯-૧૧)
યાકોબાચે પત્ર	શબ્દાશાચા પ્રશ્ન (૫:૪)
૧ પેત્ર	જુન્યા કરારાચા ભવિષ્યાચે છોય (૧:૧૦-૧૧)
૨ પેત્ર	દીર્ઘકાળ દુઃખ સહન કરણારા તારણારા (૩:૯)
૧ યોહન	જીતનાચે વચન (૧:૧)
૨ યોહન	રિષ્ટ વિરોધકાચે લક્ષ્ય (૧:૭)
૩ યોહન	સત્યાચે વ્યવતીત્વ (૧:૩-૪)
યહૃદાચે પત્ર	તિશ્વાસણાંચાંવી સુરક્ષિતતા (૧:૨૪-૨૫)
પ્રકટીકરણ	રાજાંવા રાજા વ પ્રભુંવા પ્રભ (૧૯:૧૧-૧૬)

વૈયવિતક અભ્યાસાકરિતા: અધ્યાય ૪, ભાગ ૧૬

૧. યોહન ૧:૧, ૩ વ ૧૪; કલસ્સૈ ૧:૧૬-૧૭ વ ફિલિપ્પૈ ૨:૬-૮ વાવા. યેશ્વુ શ્વિસ્ત કોણ આહે?
૨. ઇબ્રી ૧૦:૧-૧૮ વ યોહન ૧૪:૬ વાવા. કોણતી ગોષ્ઠ પાપ કાઢુ શકત નાહી? કોણ પાપ કાઢુ શકતો? વાસ્તવિ કતા વ પ્રતિમા ઓઝણા?
૩. મતત્ય ૧૨:૩૯-૪૦ વ યોના ૧ વાવા. યોના વ યેશ્વુ શ્વિસ્તામધીલ સામ્યતા લિણા.
૪. મિઝા ૫:૨ વ યોહન ૬:૩૨-૪૧ વાવા. હા ઉતારા યેશ્વુ શ્વિસ્તાવિષયી કાચ પ્રકટ કરિતો?
૫. નિર્ગમ ૨૫:૨૩-૪૦; યોહન ૬:૩૫ વ ૮:૧૨ વાવા. નિવાસમંડપાતીલ ગોષ્ટી યેશ્વુ શ્વિસ્તાવિષયી કાચ સાંગતાત?
૬. લેવી ૩; ઇબ્રી ૧૦:૧૦-૧૨; વ યોહન ૧:૨૯ વાવા. શાંતીવા યજા વ યેશ્વુ શ્વિસ્તામધે કાચ સામ્ય આહે?
૭. યેશ્વુ શ્વિસ્તાવિષયી વચને પાછા. સ્વતઃ યેશ્વુ શ્વિસ્તાચે વિત્ર પાછા.

विभाग २

नियम टोन

तुमचा मार्गदर्शक म्हणून स्पष्ट उताऱ्याचा उपयोग करून ऊरी वस्तुस्थिती समजण्याचा प्रयत्न करणे

जे समजण्याकरिता सर्वाधिक सोये आहेत त्या शास्त्रपाठांना शोधणे आणि जे शास्त्रपाठ इतके स्पष्ट नाहीत त्यांना समजण्यासाठी ह्या शास्त्रपाठांना मार्गदर्शक म्हणून उपयोग करणे असे हा नियम आपल्याला शिकवितो.

ह्या नियमाच्या संबंधात आपण सहा तत्वांचा अभ्यास करू. शास्त्रपाठामध्ये आढळणाऱ्या विविध विषयांचा अर्थ स्पष्ट करणारे स्पष्ट उतारे शोधून त्याचे मूल्यमापन करण्यास घा नियम विद्यार्थ्यांना मदत करील.

ह्या विभागात आपण उत्तरोत्तर प्रगतीशील प्रकटीकरणाच्या वस्तुस्थितीला किंवा सर्वत्र इतिहासात आपल्या योजनांच्या उघडीचा परमेश्वर कसा विस्तार करतो हे सुद्धा आपण विचारात घेऊ. त्याच्या योजना कशा उघड होतात हे पाहण्यासाठी तैशिष्टे किंवा सर्वसमावेशकता विचारात घेऊन आणि दिलेल्या विषयावरील प्राथमिक उताऱ्यांचा अभ्यास करून आपण शब्दशः अर्थबोध केलाव पाहिजे. मानवी इच्छा असितवात असतात आणि त्याचे अर्थबोधामध्ये रूपांतर करौ करावे आणि त्याचप्रमाणे 'करार' अर्थबोधामध्ये ज्या शूमिका वठवितात त्यांना आपण ओळखू.

A. तत्त्व तीन: प्रकटीकरण हे प्रगतीशील असते हे स्पष्टपणे कळून येणे

परमेश्वर आपल्याला माहितीचे प्रगतीकरण तात्काल नव्हे तर काढी कालावधीनंतर देतो, हे आपल्याला हे तत्त्व शिकवितो. उदाहरण आर्थ, मसिहाचे पहिले भविष्य उत्पत्ती ३:१५ मध्ये आढळून येते. ह्यामध्ये श्रीच्या वचन दिलेल्या संततीचा (बीजाचा) समावेश आहे. ह्या "बीजाबदल" अधिक माहिती देण्याचे काम संपूर्ण 'जुना करार' पुढे सुरु ठेवते. मसिहा अब्राहामाचे बीज असेल उत्पत्ति १२:३, तो इसहाकाचे बीज असेल (उत्पत्ति २१:१२), तो याकोबाचे बीज असेल (उत्पत्ति २५:१२-१२), यहूदाचे बीज (उत्पत्ति ४९:८-११), इशाराच्या वंशाचा (यशया ११:१) आणि दावीदाच्या घराण्यातला (२ शमुएल ७:१२-१६) अशी ही माहिती आहे. त्याचा जन्म बेथलहेममध्ये होईल (मिख्या ५:२). तो देव आणि मनुष्य हे दोन्ही असेल (स्तोत्र ११०:१). त्याला इम्यान्युएल (यशया १८:१८), तो याजक असेल (११०:४), तो न्यायाधीश असेल (यशया ३३:३२) आणि तो राजा असेल (यिर्मया २३:५). त्याच्यावर पवित्र आत्म्याचा विशिष्ट अभिषेक झालेला असेल (यशया ११:२) आणि परमेश्वराच्या घराकरिता त्याचे औत्सुक्य (स्तोत्र ६९:९) असेल.

उपरोक्त प्रकटीकरण किती मोठ्या काळापर्यंत झालेले आहे हे आपण पाहतो हे "प्रगतीशील प्रकटीकरण" आहे. प्रथम सर्वसाधारण भविष्य वर्तविले जाते व त्यानंतर त्या भविष्याच्या बाबतीत विशिष्ट व सर्वसमावेशक भविष्य वर्तविल्या जाते.

म्हणून, दिलेल्या विषयाबदल पहिल्यांदा नमूद केल्या गेलेल्या गोष्टीकडे पहिल्यास सरेदना निर्माण होते. पुढे ह्याच विषयावर उत्तरोत्तर येण्याचा घटनांना समजण्याकरिता ह्या अगोदरच्या नोंदीचा मार्गदर्शक म्हणून उपयोग होतो. उदाहरणार्थ, उत्पत्ति ३:१ मध्ये सैतानाचे काम व सूक्ष्मता दिसून येते. जसे आपण पुढे ह्या "सर्वाबदल" शिकवो तसे तो फसवणारा असून परमेश्वराचा विशेषक आहे. ह्या वस्तुस्थितीचे आपल्याला मार्गदर्शन होते. पुढे संपूर्ण मानवी इतिहासमध्ये चांगल्याकरिता सैतान बदलत नाही (प्रगतीकरण १२:९; २०:२-३, १०) पुढील काळामध्ये त्याने आपल्या पद्धती बदलल्या पण त्याने आपली वृत्ती कंधीही बदललेली नाही (यशया १४:१२-१४; प्रकटीकरण १२:९; २०:७-८) किंवा परमेश्वर बनणे हे आपल्या आलोकयात आहे असा अखण्ड वाद घालण्याचे त्याचे प्रवेश मार्फ त्याने कंधीही बदललेले नाही तो "अनीतिमान पुरुष" मंदिरात बसून खवत: परमेश्वर आहे अशी घोषणा करील (२ थेस्सल २:४). ह्यावरुन सुद्धा हे स्पष्ट होते.

अजेकदा आपल्याला असे आढळून येते की एखाद्या दिलेल्या विषयाबदलचे तैशीक सत्य पूर्वी नमूद केलेल्या बाबीचा संबंध जोडून शिकविल्या जाते. बायबल मध्ये सर्वत्र आढळणारे कित्येक विषयांचा शिरकात प्रथम अगोदरच उत्पत्ति मध्ये झालेला आहे. ह्यानुसार, ज्याला परमेश्वराच्या वचनाचा अर्थबोध करण्याची इच्छा आहे, त्याला उत्पत्तीच्या पुस्तकाचा गंभीर व सर्वसमावेशक अभ्यास करणे महत्वाचे आहे.

तैर्यावितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग २अ

१. वाचा - मन्त्रय १:१-२५; २:१; ३:१६; योहान १:१, १४; २:१७; ५:२२; ७:४०; इब्री ५:९-१०; आणि प्रकटी १९:१६. संदेष्ट्याची भविष्यसूक्ष्म ववने व येशूने भविष्यवाण्या पूर्ण केल्या ती ववने ह्यांची सांगड लावा.
  - अ. श्रीचे बीज - उत्पत्ती ३:१५
  - ब. अब्राहामाचे बीज - उत्पत्ती १२:३
  - क. इसहाकाचे बीज - उत्पत्ती २१:१२
  - ड. याकोबाचे बीज - उत्पत्ती ३५:१०-१२

- इ. यहूदाचा वंश - उत्पत्ती ४९:८-११
 फ. इशायाचा वंश - यशया ११:१
 ग. दावीदाचे घराणे - २ शमुखेल ७:१२-१६
 ह. बेश्लहेम येथील जन्म - मिर्या ५:२
 उ. देव आणि मनुष्य - स्तोत्र ११०:१
 ज. इम्मान्युएल म्हणतील - यशया ७:१४
 क. संदेष्टा- अनुवाद १८:१८
 ल. याजक - स्तोत्र ११०:४
 म. न्यायाधीश - यशया ३३:२२
 न. राजा - रिम्या २३:५
 ओ. पतित्र आत्म्याचा विशिष्ट अभिषेक - यशया ११:२
 प. देवाच्या घातकरिता औत्सुक्य - स्तोत्र ६९:९

२. ही वचने काय सिद्ध करतात?

ब. तत्त्व चार: अक्षरशः अर्थबोध करा

हे तत्त्व असे शिकतिते की परमेश्वर म्हणतो जो त्याचा हेतु असतो व जो त्याचा हेतु असतो तो तो म्हणतो हे अत्यंत महत्वाचे तत्त्व काय आहे कारण परमेश्वराचे वचन समजण्याकरिता ते आपल्याला मार्गदर्शन करतो. जेत्हा आपण आपल्या स्वतःच्या लहान मुलांना सूखना देतो तेत्हा त्यांनी गोट्ठी लक्षात ठेवाच्या म्हणून आपण त्यांना शक्य असेल तितके स्पष्ट कळविण्याचा प्रयत्न करतो. आपण नेहमी एखाद्या गोट्ठीची वर्चा अनेक वेगवेगळ्या मार्गांनी करतो, ह्यासाठी की त्यांच्या लहान मनाने त्याचे आकलन करते व पकड सोडू नये (इब्री १:१). म्हणून आपण नेहमी एकच मालिनीची पुनरावृत्ती करतो. आणि परमेश्वराची मुले नाही आहेत काय? (१ योहान ३:१) तो आपला “डॅडी” नाही आहे काय? (रोम ८:१५ मध्ये “अब्बा”). अक्षरशः अर्थ बोध करणे म्हणजे परमेश्वर जे स्पष्टपणे बोलतो ते सत्य असते हे आपण अक्षरशः रिवकारतो.

ह्यामुळे वचनाला साधे, स्पष्ट, सरळ व वैश्वीक विधान म्हणून पाहण्याची संवेदना मिळते. स्पष्ट वचने अस्पष्ट वचनावर प्रकाश टाकतील हे उघड आहे.

साधे, स्पष्ट, सरळ व वैश्वीक विधानाचे उदाहरण योहान ३:१६ मध्ये दिसून येते. त्यानुसार “देवाने जगावर एवढी प्रीती केली की, त्याने आपला एकुलता एक पुत्र दिला, ह्यासाठी की जो कोणी त्याच्यावर विश्वास ठेवतो त्याचा नाश होऊ नये तर त्याला सार्वकालिक जीवन प्राप्त व्हावे” इथे देवाच्या प्रीतीबद्दल अगिंचिततेचे शब्द नाहीत जसे “होईल”, “असेल” किंवा “जर”. तो आपली प्रीती जगाकरिता स्पष्टपणे प्रस्तुत करतो आणि स्पष्टपणे म्हणतो, “जो कोणी विश्वास ठेवतो” त्याला सार्वकालिक जीवन मिळेल. परमेश्वर योव्या करीत नाही ते आपण पण योव्या करू नये.

आपणाला रोम ३:२३ मध्ये सारख्याच प्रकारचे विधान आढळते. त्यानुसार “सर्वांनी पाप केले आहे आणि ते देवाच्या गौरवाला तणे पडले आहे.” येशू ख्रिस्ताच्या अपवादा व्यातिरिक्त, (ऐप्रॅ २:२२) बायबलप्रमाणे संपूर्ण मानवतेकरिता ही पापाची वैश्वीक अट आहे. बायबल एकटेच हा नियम तयार केले व म्हणून बायबल एकटेच ह्या नियमाला अपवाद सुद्धा देते. वैश्वीक विधानांना अपवाद देण्याचे स्वातंत्र्य आम्हाला विधार्थी म्हणून नाही. म्हणून येशू ख्रिस्ताला सोडून आपण सर्व पापी आहेत.

शास्त्रपाठाचा “लवलेला” किंवा “सखोल” ही बे जबाबदारीस आहे. जशी आपण अगोदर चर्चा केलेली आहे, शास्त्रपाठांना झपक. अमक किंवा दृष्टान्तात्मक प्रवेश मार्ग परमेश्वराच्या वचनात भर घालतात “पद्धतीच्या” मार्गांनी असलेला प्रवेशमार्ग हा परमेश्वराच्या वचनातून काढून घेण्याचा प्रयत्न करतो. दोन्हीबद्दल परमेश्वर आपल्याला काळजीपूर्वक इशारा देते (प्रकटीकरण २२:१८-१९) कारण ते असे प्रवेशमार्ग परमेश्वराच्या शब्दशः अर्थाच्या महत्वाचे न करण करतात.

बायबल शब्दशः इतिहासावर आधारीत आहे आणि सर्व इतिहासाला ते अर्थपूर्ण आहे (१करिथ २५). त्याला अक्षरशः विचारात घेण्याचील अपयशाने इस्त्राएल व मंडळीच्या इतिहासामध्ये अनेक इश्वर वैज्ञानिक अथवी अनर्थ पुढे केलेले आहेत.

काही इतर वैश्वीक विधाने आहेत ज्यांचा अर्थबोध शब्दशः झाला पाहिजे ती अशी: रोम ८:३५-३९; योहान ३:१६, १८, ३६; इफिय २:८-१०; १ योहान २:१-२; तीतास ३:५

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग २८

१. खालील उत्त्वातून स्पष्ट विधाने आपल्या शब्दात लिहा.
- अ. रोम ८:३५-३९
- ब. योहान ३:१६

- क. योहन ३:१८
- ड. योहन ३:१८
- इ. योहन ३:३६
- फ. १ योहन २:१-२
- ग. तीतास ३:५

२. ह्या ववनांचे अर्थ तुम्ही व तुमच्या प्रिय लोकांकरिता विवारात घ्या. तुम्ही त्यांच्यावर विश्वास ठेवता काय?

क. तत्व पाच: वैशिष्ट्ये विवारात घ्या

बायबलचा अर्थबोध करतांना काही उद्भवणाच्या विशिष्ट प्रश्नांना उत्तरे दिलीच पाहिजेत. ह्याला हे तत्व मान्यता देते. उदाहरणार्थ, आपण विचारलेच पाहिजे: “हे कोणी मृत्यु?”, “हे कोणत्या परिस्थितीमध्ये हे मृत्यु गेलेले आहे?” “हे कोणांची संबंधित आहे?”

हे तत्व अशी सुद्धा मान्यता देते की परमेश्वराने इतिहासात तीन प्रकारचे लोक हाताळलेले आहेत. ते आहेत, यहूदी, परराष्ट्रीय आणि मंडळी (१ करिथ १०:३२) मृणून आपण दिलेल्या शास्त्रपाठाचे ग्रहण करणारे कोण आहेत हे ठरविण्याचा प्रयत्न केलाव पाहिजे ह्यासाठी की ह्यामृत्युन आपल्याला अभिवचन, कटार किंवा इशारा ह्यापैकी काय लागू पडते. हे आपल्याला समजून येईल.

कोणाला करार लागू पडतो हे फर मृत्यावै आहे. हे आपल्याला कराराच्या येण्याचा अभ्यासात दिसून येईल. उदाहरणार्थ परराष्ट्रीय लोकांचे राष्ट्र (यहूदी नसलेल्या तंशाचे) काढून टाकले जाईल किंवा ते पांगवले जातील कारण त्यांची दुष्टता आणि प्रभूची अवज्ञा, सुमेरीयन, बाबीलोनीयन, असेरीयन आणि पर्थियन ही त्या राष्ट्रांची (लोकांची) उदाहरणे आहेत ज्यांना हे लागू पडलेले आहे.

परमेश्वराने इस्त्राएलला पांगविण्यावेच फक्त अभिवचन दिले नाही पण त्यांना एकत्र आणण्यावे सुद्धा अभिवचन दिले. दुसऱ्या कोण इत्याही राष्ट्राकरिता अशी अभिवचने नाहीत. आपण इस्त्राएलला लागू असलेली अभिवचने जर दुसऱ्या राष्ट्रांना लागू तर आपण तूक करू, इस्त्राएलला राष्ट्र शुभीं व नागरिकत्वा संबंधीच्या अभिवचनावे (उत्पत्ती १२:१-३; १३:१५) मंडळीकरिता सर्वांतील नागरीकत्वाच्या अभिवचनावे (फिलिपै १३:२०) उदाहरण हे दुसरे उदाहरण होय. मंडळीला राष्ट्रीय दर्जा व शुभिये अभिवचन दिल्या गेलेले नाही.

इस्त्राएलचे परमेश्वराशी संबंध ह्या आधारावर इस्त्राएलच्या आशीर्वादामध्ये तफावत (अनुवाद ७:१०) आणि इस्त्राएलला आशीर्वाद देण्याकरिता परराष्ट्रीयांना आशीर्वाद (उत्पत्ती १२:३) हे शेवटले उदाहरण होय. मंडळीला किंवा परराष्ट्रीयांना आशीर्वाद देण्याकरिता परमेश्वरावे आशीर्वादावे अभिवचन नाही.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग २क

१. उत्पत्ती १२:१-३ वाचा. परमेश्वराने कोणाला आशीर्वादावे अभिवचन दिली.
२. उत्पत्ती १२:१ मध्ये, अब्राहामला दिलेल्या आशीर्वादाच्या अटी कोणत्या होत्या?
३. उत्पत्ती २६:५ वाचा. परमेश्वराने इस्त्राएलाला आशीर्वाद कां दिला?
४. इब्री ११:८ वाचा. अब्राहामाने परमेश्वराची आज्ञा का पाळली?
५. अब्राहामाला दिल्या गेलेल्या अटी मंडळीसाठी सुद्धा आवश्यक आहेत काय?
६. अब्राहामाला दिलेले आशीर्वादावे अभिवचन मंडळीला सुद्धा लागू पडते काय?
७. गलती ३:२८-२९वाचा. अब्राहामाच्या आशीर्वादामध्ये आपली भागीदारी राहील काय?

ड. तत्व सहा: प्राथमिक उताच्यांचा अभ्यास करा

आध्यात्मिक जीवनाकरिता आवश्यक असलेल्या विषयावर परमेश्वराचा प्राथमिक जाहीरनामा मृणून काही उताच्यांचे वाचन झाले पाहिजे. ह्याला हे तत्व मान्यता देते. बायबलमध्ये अनेकवेळा परमेश्वर कित्योक विख्युरलेल्या तुकड्यांना एकव गोळा करतो, जे विशिष्ट सत्यांशी संबंधित असतात आणि नंतर त्यांना प्राथमिक उताच्यांपैकी एकामध्ये ठेवतो. अशी उदाहरणे खालीलप्रमाणे आहेत.

- येशू खिस्तावे पुनरुत्थान - १ करिथ १५
- मानवी जीभ - याकोब ३
- इस्त्राएलवी पुनरस्थापना - रोम ११
- विश्वासाची विजय - इब्री ११
- परमेश्वराची त्याच्या मुलाकरिता शीर्सत - इब्री १२:१-११
- मंडळी - डफिस १-३

- तिथ्वासाने नीतिमत्व - रोम ३:१०-२१
- नियम - निर्गम २०
- परमेश्वराचे पूर्ण सैन्य - इफिस १०-१७
- प्रीती - १ करिथ १३

प्रगुण मुद्दे ठरविण्याकरिता शास्त्रपाठाच्या प्राथमिक उताच्याचा अभ्यास करणे आणि नंतर अधिकच्याचा माहितीसाठी संबंधित उताच्यांकडे जाणे हयाची व तत्व आपल्याला मागणी करते.

उदाहरणार्थ, १ करिथ १३:४-८ मध्ये आपल्याला प्रीतीच्या गुणांतरील बायबलमधील सर्वाधिक विस्तृत उघड विवेचन आढळते तेथे पूर्णतः अर्थपूर्ण अशा सोळा गुणांना दाखविलेले आहे. आपण त्यातरील वर्तेवर वर्गांमध्ये एक आठवडा सोप्या रीतीने घालतू शकतो.

प्रीती सठनशील आहे, परोपकारी आहे; प्रीती हेवा करीत नाही; प्रीती बढाई मारीत नाही, फुगत नाही, ती गैरशीस्त वागत नाही, स्वर्थ पाहत नाही, विडत नाही, अपकार स्मरत नाही, ते अनीनीत आनंद मानीत नाही; तर सत्यासंबंधी आनंद मानते; ती सर्वकाही सठन करते व सर्वकाही खरे मानण्यास सिद्ध असते, सर्वाची आशा धरते, सर्वांसंबंधांने धीर धरते.

जेव्हा आपण मार्क १२:२९-३१ पाहतो तेव्हा सर्वात मोठ्या आजोविषयी प्रतिसाद देत असतांना येशू आपल्याला दिसतो:

हे इत्ताएला ऐक, आपला देव परमेश्वर हा अनन्य परमेश्वर आहे आणि 'तू आपल्या देव परमेश्वर हयाच्यावर संपूर्ण मनाने संपूर्ण जिवाने संपूर्ण बुद्धीने व संपूर्ण शक्तीने प्रीती कर? दुसरीही की, 'जशी स्वतःवर तशी आपल्या शेजाच्यावर प्रीती कर.' हयापेक्षा मोठी अशी दुसरी कोणतीही आज्ञा नाही.

ज्या अर्थी दोन सर्वाधिक मोठ्या आजांमध्ये प्रीतीचे गुण अंतर्भूत आहेत त्याअर्थी कोणत्या प्रकारची प्रीती अंतर्भूत आहे ते माहित करण्याचा आपण प्रयत्न करतो, हयासाठी की परमेश्वरासमोर व इतरांसमोर आपल्या स्वतःचे आपण योन्या मूल्यमापन करू शकू. प्रीतीचे महत्व हे मार्क १२ मध्ये दिसून येते. त्याचे प्रकटीकरण १करिथ १३ मध्ये दिसून येते.

जर तुम्हाला १करिथ १३ मध्ये व्याख्या केले त्या "प्रीतीची" आपल्या करिता चाचणी करावयाची असेल तर स्वतःला हे प्रश्न विवारा: "मी सठनशील आहे काय?" "मी दग्धशील आहे काय?" "मी मत्सर करतो काय?"

हया तत्वाच्या दुसर्या उदाहरणाचे वर्णन "देवाच्या पूर्ण चिलखता मध्ये" दिसून येते (इफिस ६:१०-१७). ही फक्त ती जागा आहे जिथे सर्व विश्वासूचे आध्यात्मिक विलरवन एकत्र नमूद करण्यात आलेले आहे. कमरेहा पदा जो "कंबरेला सत्याने कसतो", हयाचा संदर्भ यशस्वी ११:५ मध्ये आढळतो. उरस्त्राण त विरस्त्राण हयाचा संदर्भ १६स्तसल ५:८ मध्ये आढळतो. विलरवताचा एक भाग म्हणून "तरवारीचा" निंदेश इब्री ४:१२ मध्ये होतो.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग २८

- १ करिथ १५ वाचा. खाली परिच्छेदातून पुनरुत्थानाशी संबंधित परिच्छेदांना शीर्षक या
  - १५:१-११
  - १५:१२-१९
  - १५:२०-२५
  - १५:२९-३४
  - १५:३५-४९
  - १५:५०-५५
- १ करिथ १५:३-५ मध्ये, "मुक्तीच्या सुवार्तेमध्ये" कोणत्या आवश्यक बाबी आहेत?
३. मानवी इच्छाशक्तीला ओळणे

हे तत्व निर्णय घेण्याचे जे स्वातंत्र्य परमेश्वराने मानवतेला दिले व त्यासोबत असलेली जबाबदारी (योहान ३:१८; गलती ६:७) हयांचा विवार करते. मानवी निवडीच्या तत्वाचे ख्यालपणे हुबेहुब वित्रण उत्पत्ती २-३ मधील आदाम व ह्वेकरिता ठरविलेल्या चाचणीमध्ये दिसून येते. सर्वज्ञपणामुळे देवाला माहित होते की ते "बरे वाईटाच्या ज्ञानाच्या ज्ञाडाचे फळ" खातील. पण त्या मना केलेल्या भोजनाचे कारण परमेश्वर नाही. आदाम आणि ह्वेनेते मना केलेले फळ खाल्ले कारण त्यांनी ते खाण्यास निव डले. त्यांच्या कृतीबद्दल त्यांना नंतर जबाबदार धरण्यात आले आणि त्यांना बांगेतून बाहेर घालतून देण्यात आले.

अशा पुष्कळ बाबी व शब्द आहेत ज्या मानवतेच्या निवडीच्या सामर्थ्याकडे निर्देश करतात - सर्वाधिक नोंदणीय शब्द “विश्वास” आणि “श्रद्धा” आहेत व त्यांची ग्रीक भाषेतील मूळे सारखीच आहेत. देवाच्या सर्वज्ञपणामुळे, कोण त्याचा पुत्र येणू ख्रिस्त ह्याच्यावर विश्वास ठेवतील व नंतर वाचविले जातील त्याला नेहमीच माहित असते रोम ८:२९; १ पेत्र १:१-२). तरीपण, त्याच्या पूर्वज्ञानाने विश्वासाच्या मागणीला काढून टाकले नाही.

मानवाने केलेल्या चांगल्या व वाईट निर्णयांती नोंद बायबल करते. ही आंतरिक प्रामाणिकपणाची साक्ष आहे. परमेश्वराचे वचन मानवाच्या अनेक वाईट निर्णयाची नोंद करते, ह्याला आम्ही ह्या तत्वामध्ये मान्यता देतो. ह्या माणसाच्या इच्छा शक्तीच्या कृत्या आहेत ज्यांना देवाने आपल्या योजनेच्या उद्देश्याकरिता परवानगी दिली पण त्याने तशी आज्ञा कठींही दिली नाही. एव्हाच्या व्यक्तीने केलेल्या एव्हाच्या कृतीची नोंद बायबल करते. म्हणून ह्याचा अर्थ असा नाही की परमेश्वराने त्या कृतीबद्दल क्षमा केली. येणू ख्रिस्ताला माहीत होते की यहूदा त्याचा विश्वासघात करणार आहे आणि वस्तुरिस्थिती अशी की असे करण्याविरुद्ध त्याने यहूदाला ताकीदपण दिली होती (मत्त्य २६:२४) पण यहूदाने विश्वासघात केला व नंतर त्याचे दुष्परिणाम शोगले.

परमेश्वराने मानवाला निवडीचे खांत्र्य दिले पण प्रत्येक वेळी पूर्णपणे योग्य निवडीची समर्थता दिली नाही. म्हणून, आपल्या अर्थबोधामध्ये आपण मानवाच्या वाईट त पापमय निवडी विवारात घेतल्याच याहिजेत.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग २५

१. योहान ३:१६-१८ वाचा. न्यायातून सुटका होण्यासाठी माणसाच्या कोणतसया गरजा आहेत?
२. रोम ३:२१-२६ वाचा. परमेश्वराची नैतिकता मिळविण्यासाठी माणसाला कशाची आवश्यकता आहे?
३. उत्पत्ती २-३ वाचा. मनुष्याने व स्त्रीने देवाच्या आज्ञेची अवज्ञा केली काय?
४. त्यांचे अवज्ञापण काय सिद्ध करते?
५. याकोबाचे पत्र हे पुस्तक वाचा. त्या ठिकाणी ६० आज्ञांना तुम्ही पहाल. ज्याला आज्ञा मिळते त्याच्याकडून निर्णय झाला पाहिजे. प्रत्येक आज्ञेची ही मागणी आहे. म्हणून प्रत्येक आज्ञेचा निष्कर्ष काय?

फ. तत्त्व आठ: करारांचे स्मरण ठेवणे

हे तत्त्व परमेश्वर व मानव ह्यामधील करारनाम्याला मान्यता देतो. सर्वांत करार मानवाच्या मान्यतेवर अवलंबून असतात आणि बिनशर्त करार पूर्णपणे परमेश्वराच्या वचनाच्या विश्वसनीयतेवर अवलंबून असतात.

करार महत्वाचे आहेत कराण परमेश्वर आपल्या लोकांची कसे संबंध ठेतो ह्याबाबत ते इतिहासाची मूलभूत दृष्टी आपणास देतात. जर आपण परमेश्वराचे करार समजतो आणि आपण त्या अभिवचनांना आपल्याला मार्गदर्शन करण्यास परवानगी दिली तर आपण उत्सांचा घूकीचा अर्थबोध करण्यापासून दूर राखले जाऊ. उदाहरणार्थ, इस्त्राएल लोक इतिहासात कठीण काळातून व संकटातून गेले पण समूल नष्ट झाले नाहीत कारण देवाने त्यांचे संरक्षण करण्याचे त्यांना अभिवचन दिलेले होते.

एकूण नऊ करार आहेत व त्याच्याकरिता प्रत्येकाच्या अभ्यासाची गरज आहे. आपण फक्त त्यांच्या शीर्षकाची साधी नोंद करू आणि शास्त्रप्राठीतील त्यांच्या स्थानासह त्यांचे शोडक्यात वर्णन करू.

१. एदेनमधील करार

देव व आदाम ह्यांच्यामध्ये एदेन बागेमध्ये हा करार झाला (उत्पत्ती १-२). हा करार मनुष्याच्या आज्ञाधारकपणातर आदारीत सर्वांत होता आणि मनुष्याला परीपूर्ण पर्यावरण (२:८) परिपूर्ण अन्ज, दृष्टीविषयक सौदर्य (२:९), परीपूर्ण हवामान (१:६-७, ३:८), परीपूर्ण लैगिकता (२:२१-२५) आणि प्रभूषी नित्याची सहभागिता ह्या आशीर्वादाचे अभिवचन त्यामध्ये अंतर्भूत होते. करार सुरवातीला मनुष्याकडून खिकारल्या गेला पण जेतहा त्याने परमेश्वराच्या मना केलेल्या झाडाचे फजन खाण्याचा आज्ञेला मोडले तेह्या हा करार सुद्धा मोडला.

एदेनमधीला करार आता असितवात नाही पण भविष्यातील नवे आकाश व नवी पृथ्वीच्या काळात मनुष्याचे पुष्कळसे आशीर्वाद पुनरस्थापीत केले जातील. (प्रकटीकरण २१:२२). म्हणून हा करार फक्त एदेन बागेलाच लागू आहे असा आपण अर्थबोध करू नये. प्रभू येणू ख्रिस्ताच्या आशीर्वादाशिवाय मनुष्याला सर्व वचनबद्ध आशीर्वाद मिळणार नाहीत.

२. आदामाशी करार

आदामाच्या पतनानंतर त्याच्या हकालपट्टीपूर्वी बागेमध्ये देव व आदाम ह्यांच्यामध्ये हा करार झाला (उत्पत्ती ३:१४-१९). तो बिनशर्त होता.

'पतन' म्हणून मूळव्या पापाचा परिणाम म्हणून हा करार झाला. देवाने फसवण्याला शाप दिला (३:१४) आणि मनुष्याची संतती व सर्वांची हयांच्या ऐतिहासिक वैर देवाने आणले (३:१४-१५). रुद्री कलेशाने लेकरे प्रसवेल तरी तिव ओढा नवन्याकडे (पुरुषाकडे) राहील (३:१६) भूमीला अन्न उत्पन्न करण्यामध्ये येणाऱ्या अडचणीचा शाप ठेण्यात आला (३:१७-१९). पुरुष व रुद्री शौतिकरीतीने मरतील (३:१९ व २:१७) आणि दोघांनीही बागेच्या परिपूर्ण बसती स्थानामधून बाहेर काढून देण्यात आले (३:१७-१९).

आदामाच्या कराराचा सर्व अंमल पलीकडे सुद्धा टिकतो आणि परमेष्वर "सहस्र वषवि राज्या" संपल्यानंतर सैतानाला अब्जीच्या सरोवरात टांकीपर्यंत (प्रकटी २०:७-१०) हा करार संपूर्ण मानवतेवर परिणाम करील. आपण हे समजून घेतल पाहिजे की आदामाचे पतन हे संपूर्ण मानवतेपर्यंत पुढे गेलेले आहे (रोम ५:१२-१४)

३. नोहाशी करार

'नोहाशी करार' उत्पत्ती ८:२०, ९:१७ मध्ये आढळून येतो जो महापूरानंतर परमेष्वर व नोहा हयांच्यामध्ये झाला. महापूराच्या पूर्वीच्या मानवजातीच्या संपूर्ण नाशला उद्देशून हा बिनशर्त करार झालेला आहे. आता हयानंतर संपूर्ण मानव जातीचा नाश होईल असा महापूर कधीही येणार नाही हे परमेष्वराचे अभिवचन त्यामध्ये अंतर्भूत होते. पुन्हा पृथ्वी फलद्वय करण्याच्या परमेष्वराच्या निर्देश (९:१), अन्न म्हणून पूर्वांच्या मांसाचा पुरवठा (९:२-४) आणि मनुष्य वधाकरिता मनुष्य वधाच्या दैहीक शिक्षेचे प्रावधान (९:५, ६) हयांचा त्या करारामध्ये समावेश होता. हया कराराच्या बाबतीत परमेष्वराच्या विश्वसनीयतेचे विनंह म्हणून इंद्रधनुष देण्यात आलेले होते.

"नोहाचा करार" महापूरापासून सुरु झाला व तो नेहमी करिता राहील. हयानंतर स्थानीक पूर येतील व संपत्ती व जीतहानी होईल पण संपूर्ण मानवजातीला नष्ट करणारा वैश्वीक महापूर कधीही येणार नाही. पश्चाचे मांस खाण्याचे स्वातंत्र्यसुद्धा देण्यात आले आणि म्हणून केवळ शाकाहारी आहाराचा संपूर्ण मानवतेकरिता एकप्रमाण म्हणून निर्देश देवून उताच्यांचा अर्थबोध करू नये (दानीएल १). हया कराराचा शेवटचा शाग हा खूनाकरिता दैहीक शासन असून अशी अद्यापती परमेष्वराची इच्छा आहे.

४. अब्राहामाशी करार

अब्राहामाच्या करारातील मूलभूत अभिवचन उत्पत्ती १२:१-३ मध्ये आढळून येतात. त्यामधील भर व स्पष्टीकरण हे नंतर देण्यात येईल. हा करार अब्राहामाशी झाला व अब्राहाम प्रश्नाची मागणी पूर्ण करेपर्यंत तो संशर्त होता. त्यानंतर हा करार त्याच्या संपूर्ण संततीला बिनशर्त लागू झाला.

वैयक्तिक आशीर्वादाची अभिवचने, असंख्य संतती, खरी संपत्ती, शहर, राष्ट्रीय दर्जा, मसिहा (उत्पत्ती १७:१-८) हयांचा समावेश अब्राहामाशी केलेल्या करारात होता.

अब्राहामाच्या कराराची सुरवात अब्राहामाला दिलेल्या अभिवचनापासून झाली. कुळातील मसिहाची अपेक्षा येशू रिवरताच्या पहिल्या आगमनाने पूर्ण झाली (गलती ३:१६). हया करारात असलेली शौतिक आशीर्वादाची अभिवचने इतिहासात निरंगिराळ्या ठिकाची पूर्ण करण्यात आलीत पण ती "सहस्र राज्यामध्ये" आपल्या पूणतिला पोहवतील. अब्राहामाला दिलेल्या अभिवचनापासून तो "सहस्र राज्यापर्यंत" हया कराराचा अंमल जाईल.

जेव्हा एखादा अब्राहामाच्या करारातील तत्वांना लागू करेल तेव्हा परमेष्वराच्या वचनावरील मानसीक गोंधळ करण्याचा विशिष्ट उताच्याचा अर्थबोध त्याला सरलतेने होईल. मत्त्य ११:२०-२४ मध्ये एक उतारा आढळतो व तो असा:

नंतर ज्या ज्या नगरामध्ये त्याची पराक्रमाची बहुतेक कृत्ये घडली होती त्यांनी पश्चाताप केला नाही म्हणून त्यांना तो असा दोष टेऊ लागला. हे ओरंजिना, तुडी क्वेवढी दुर्दशा होणार! हे बेथसेदा, तुडी तुडी क्वेवढी दुर्दशा होणार! कारण तुम्हामध्ये जी पराक्रमाची कृत्ये घडली ती जर सोर व सीदोन हयात घडली असती तर त्यांनी मागेच गोणपाट व राळ अंगावर घेऊन पश्चाताप केला असता. पण मी तुम्हास सांगतो की, न्यायाच्या दिवशी सोर व सीदोन हयांना तुमच्यापेक्षा सोपे जाईल. हे कफर्णहमा, 'तू आकाशापर्यंत वढविले जाशील काय? तू अधोलोकापर्यंत उतरशील,' कारण तुझ्यामध्ये जी पराक्रमाची कृत्ये घडली ती सदोमात घडली असती तर ते आजपर्यंत राहिले असते. पण मी तुम्हास सांगतो की, न्यायाच्या दिवशी सदोमास सोपे जाईल.'

इस्त्राएलला पश्चाताप करण्यासाठी कृपेने अधिक वेळ देण्यात आलेली आहे कारण अब्राहामाच्या करारातील अभिवचने, जर इस्त्राएल पश्चाताप करीत नाही, तर शिस्त कठोर राहील पण हे राष्ट्र नष्ट होणार नाही व इतिहासातून नाहीसे होणार नाही.

५. मोशेशी करार

सिनाय पर्ततावर नियमशास्त्राचा करार मोशेशी झाला. हा निर्गम २० मध्ये आणि लेवीय, गणना व अनुवाद हयामधील कित्योक परीच्छेदामध्ये आढळतो. हा करार संशर्त असून आज्ञाधारकपणावर आधारश्वत आहे. जे आज्ञा पाळतात ते आशीर्वादीत होतात व जे आज्ञा पाळत नाहीत ते शापीत होतात (लेवीय २६).

उद्गारकाकरिता गरज दाखविणे हा “मोणेशी कराराचा” प्राथमिक उद्देश आहे (गलती ३:२४-२५). हयाने परमेश्वराचा नैतीक नियम स्पष्टपणे प्रस्तुत केला. लेंबीय याजकपणा व परमेश्वराची उपस्थिती हयाकरिता मार्गदर्शक रूपरेखा स्थापीत करणे ह्यासाठी सुद्धा हा करारनामा इस्त्राएलला देण्यात आलेला आहे.

नियमशास्त्राता परिपूर्णपणे पाळून हा करार पूर्ण करण्याकरिता येणू खिसत आला (मत्त्य ५:१७). हा करार केवळ इस्त्राएलच्या काळाकरिता आहे. मोणेला दिलेल्या नियमशास्त्राच्या सुरवातीच्या वेळेपासून तो पेटेकॉर्स्टच्या दिवसापर्यंत निश्चन मंडळीची सुरवात झाली, तोपर्यंतचा काळ ह्या करारामध्ये अंतर्भूत आहे. “ट्रायब्युलेशन” म्हणून ज्ञात असलेल्या वेळेचा सुद्धा ह्यामध्ये अंतर्भूत आहे.

“जुन्या करारामध्ये” आढळून येणारे अनेक उतारे केवळ मोणेच्या नियमशास्त्रात वेळ घालविण्याला निर्देश करतात हे आपल्याला रपघ्यपणे कळून आले पाहिजे. उदाहरणार्थ, पुष्कळसे पश्च “अशुद्ध” म्हणून जाहीर झालेले असून त्यांना खाऊ नये (लेंबीय ११). हे आपल्याला आज लागू पडत नाही कारण येणू खिसताने रपघ्य केले की आता सर्व अन्न “शुद्ध” आहे (मार्क ७:१४-१८)

६. दावीदाशी करार

दावीदाशी केलेला करार २ शमुण्ठ ७:८-१९ मध्ये व स्तोत्र ८९ मध्ये आपल्याला आढळतो. तो बिनशर्त करार आहे ज्याने दावीदाच्या घराण्यातील राज्यकर्तेपणा व नेहमीकरिता रजाचा सर्वात मोठा पुत्र राज्य करील हे स्थापीत केले.

दावीद रज्याचा कारकीर्तीमध्ये दावीदाशी केलेला करार लागू झाला. येणूच्या पहिल्या आगमनाने ह्या कराराचा एक भाग ज्यामध्ये सर्वात मोठा पुत्र राज्य करील असे आहे, तो मग परीपूर्ण झाला (लूक १:३२). ह्याचा परिणाम नेहमीकरिता विस्तारीत होईल.

एका वेळी दावीदाच्या रेषेमध्ये वयाने केवळ आठ वर्षांच्या योगिया हाताच्या हातामध्ये राज्य सज्जा गेली (२ राजे २२:१). त्यावेळच्या यहूद्यांना परमेश्वराच्या अभिवचनाच्या पायावर आशा होती. ह्या कराराची परीपूर्णता म्हणून पुनरुत्थानानंतर येणूता खर्गातील व पृथ्वीवरील सर्व अधिकार प्राप्त झाला (मत्त्य २८:१८). येणू खर्गातील राजसिंहासनावर बसलेला आहे, (इब्री ८:१) आणि तो पृथ्वीवरील राज्य स्थापीत करण्यासाठी एक दिवस परतेल (मत्त्य २५:३१). म्हणून विश्वासूना आज सौरव्य मिळू शकते.

७. पॅलेस्टाईनशी करार

पॅलेस्टाईनशी करार ही अब्राहामाशी केलेल्या कराराची निरंतरता आहे. अवज्ञेच्या कारणाने यहूद्यांची पांगापाग केले पण त्यांच्या पश्वतापानंतर त्यांच्या भूमिमध्ये पुन्हा एकत्र येणे असे अभिवचन ह्या करारामध्ये आहे (अनुवाद ३०:१-१०).

हा करार इस्त्राएलच्या काळाकरिता असून प्रभूच्या दुसऱ्या आगमनाच्या वेळी जेव्हा यहूदी अलौकीकरणे पुन्हा एकत्र येतील (मत्त्य २४:३१; मार्क १३:२६) आणि दृजिपतच्या नढीपूसन युफातीसच्या नढीपर्यंतची अब्राहामाता अभिवचन दिलेली भूमी स्थापीत होईल (उत्पत्ती १५:१८) नोंदा हा करार परीपूर्ण होईल. म्हणून इस्त्राएलची पांगापांग ही तात्पुरती आहे हे अर्थबोध करणाऱ्यांनी विचारात घ्यावे.

८. इस्त्राएलशी नवीन करार

रिम्या ३१:३१-३४ मध्ये इस्त्राएलच्या घराण्याशी केलेला नवीन करार आपणास आढळतो. हा करार येणू खिसताच्या रक्तावर पायाभूत आहे (इब्री ९:११-१४) आणि हा करार बिनशर्त करार नवीन जन्म झालेल्या यहूद्यांना लागू पडतो.

ह्या करारामध्ये पवित्र आत्म्याची तैश्वीक जागा आणि मोठी औतिक संपत्ती ह्याचे अभिवचन अंतर्भूत आहे (रिम्या ३२:४१, यशया ६१:८) आणि “सहस्र राज्याच्या” वेळी हा करार परीपूर्ण होईल. ह्या करारामध्ये दिलेली अभिवचने केवळ विश्वासू यहूद्यांनाव लागू पडतात. हे शास्त्रपाठांच्या अभ्यासकांनी लक्ष्यात ठेवावे. केवळ वंशामुळे यहूदी असणाऱ्यांना हा करार लागू होत नाही.

९. मंडळीशी नवीन करार

नवीन कराराच्या मंडळीशी सुद्धा नवीन करार करण्यात आलेला होता (मत्त्य २६:२६-२८). वधःसंतांवर पायाभूत असलेला हा येणू खिसतामधील विश्वासूकरिता केलेला बिनशर्त करार आहे. (इब्री ९:११-१४) आणि प्रभूच्या मेजावरील प्रभू श्रोजनाच्या धार्मिक विधीने त्याचा स्मरणोत्सव होतो (१ करिश ११:२५) तो विश्वासूंची वैश्वीक व उदात्त याजकपण स्थापीत करतो (इब्री ९:११) आणि ह्यामध्ये परिपूर्णिते अभिवचन वेळेमध्ये व सार्वकालिकतेमध्ये आहे. येणू खिसत ह्या कराराचा मध्यरस्थ झाला (इब्री ९:१५)

ह्या कराराची सुरवात मंडळीच्या स्थापनेसह पेण्टेकॉर्स्टच्या दिवसापासून झाली (प्रॅ.कृ. २) आणि तो नेहमीकरिता राहील. ह्या करारांतर्भूत गिलणे आशीर्वाद हे नेहमीकरिता टिकून राहील व काढून घेतले जाऊ शकणार नाही. याप्रमाणे मंडळीच्या काळात विश्वासूंना पूर्णपणे सुरक्षा आहे, मग जीवनात कोणत्याही अडवणी येवोत, प्रभूने त्यांना सोडलेले नाही व तो कदीही सोडणार नाही (मत्त्य २८:१८-२०).

વैयक्तिक अभ्यासाकरिता: अध्याय ४, भाग २फ

१. कोणते करार अटीवे होते?

- अ.
- ब.
- क.

२. कोणते करार अटरहीत होते?

- अ.
- ब.
- क.
- ड.
- इ.
- फ.

३. प्रत्येक करारासंबंधीचे उतारे वाचा व सारांशामध्ये टिळेल्या विष्लेषणात तुम्ही अधिक काढी मांडू शकता का ते बघा.

विभाग ३

नियम ३

शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना कर्णन विद्वान् (शहाणे) होण्याचा प्रयत्न करणे

तिसरा नियम हा परमेंवराच्या वरनाला योग्यपणे समजणे त त्याचे लागूकरण करणे त ह्यापासून विद्वता (शहाणपण) मिळविण्याचा प्रयत्न करणे हा होय. आपण विंवासाने चांगले समजलेव पाहिजे त रिवकारलेव पाहिजे की परमेंवरारायोबत कोणताही संभ्रम नसतो (१ करिथ १४:३३). मठून यांच्यामध्यें जी काही उनीच असते मी आपल्यापासूनच येते. परमेंवराने भाषालंकार व गूढवचने आपल्याला विद्वता (शहाणपण) शिकविण्याकरिता ठेवलेली आहेत (नीतिसूत्रे १:२-६).

शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना योग्यपणे करण्यात आलेल्या अपराशामुळे बहुतेक संभ्रम निर्माण होतात. अर्थबोध करणारा एखाद्या उताच्याकडे दुर्लक्ष करील किंवा तो एखाद्या उताच्याशी कसा संबंध जोडावा ते समजण्यात अपराशी ठेल. आपल्या स्वतःच्या नम्रतेकडे लक्ष ठेणे हे परमेंवराच्या वरनाला माहीत करण्याचा प्रयत्न करणाऱ्यांकरिता शहाणपणाचे आहे. जे एक ओटी (वर्चन) किंवा एक शब्द चुकतात किंवा विवारात घेत नाहीत त्यांना शास्त्रवाट समजण्यामध्यें ठळक फरक आढळून येईल.

ह्या नियमाशी संबंधित एकून सहा तत्वे आहेत. परमेंवर आपल्या वरनामध्यें जो फरक स्थापीत करतो तो आपण शोधला पाहिजे. मागचा पुढचा संदर्भ लक्ष्यात घेऊन आपण ते करतो. तुलनात्मक अर्थबोध हा संदर्भात घेवलेल्या शास्त्रवरनांवी विशागाणी कर्णन शास्त्रपाठातील स्थापीत देवी ऐकय मिळवितो.

अ. तत्वःभेदाला शोधा.

परमेंवर स्थापीत करतो ते भेद विवारात घेण्याची सूचना हे तत्व ठेते. दुसऱ्या शब्दात संगारेचे झाले तर विंवास त कर्म तारण व पाप नियमशास्त्र व कृपा आणि ह्यासारख्या अनेक संकल्पनातील बायबलच्या दृष्टिकोणातून भेद आपण ओळखले पाहिजेत. बायबल अनेक प्रकारचे वेगळेपण दाखविते. आपल्या अर्थबोधामध्यें ह्या वेगळच्यापणाला चांगले समजातून घेणे हे आपले आवृद्धान आहे.

विंवास आणि कर्म ह्यामधील भेद समजातून घेण्याचे खालील चांगले उदाहरण आहे. इफिस करास पत्र २:८-१० मध्ये असे सांगतले आहे की:

कारण कृपेनेव विंवासाच्या द्वारे तुमचे तारण झालेले आहे आणि हे तुमच्या हातून झाले असे नाही.
तर हे देवावे दान आहे. कोणी आढऱ्यात बाळगू नये मठून कर्मे केल्याने हे झाले नाही. आपण
सत्कृत्ये करावी मठून ख्रिस्त येशूच्या नारी निर्माण केलेले असे आपण त्याची हस्तकृति आहो:
ती सत्कृत्ये आवरीत आपण आपला आयव्यक्तम वालवावा मठून देवाने ती पूर्वी योजून ठेवली.

स्पष्टपणे तारण हे कृपेनेव विंवासाद्वारे होते. कर्मे केल्याने नव्हे. तरीपण कर्माच्या महत्वाकडे दुर्लक्ष करता यावाचे नाही. कर्मे ह्याचा अर्थ ती तारणाकरिता नव्हेत पण ती ख्रिस्ती जीवनाकरिता महत्वाची आहेत.

विंवासाची स्वतःमध्येच गुणवत्ता आहे कारण विंवासाच्या प्रयोजनामध्यें आढळून येते. कारण एखाद्याच्या विंवासात विंवास असणे मठूनजे प्रत्यक्षपणे त्याच्या स्वतःवर भरवसा असणे होय. आपल्याला माहीत आहे की आपण सर्व पापी आहेत आणि मठून आपल्या स्वतःवर भरवसा ठेवणे ही प्रयोजनाकरिता शहाणी निवड नव्हे (रोम ३:२३).

जर एखाद्या जड व्यवितला एका खोल दरीच्या पर दोन्ही बाजूला असलेल्या दोन सुलक्यामध्यें झोके घ्यावाचे आहेत आणि कुणीतरी त्या व्यवितला एक जाड दोन्याच्या तुकडा दिला जो एका टोकाला लहान फांटीला बांधलेला आहे तर प्रयोजनामध्यें पुरेशी गुणवत्ता नसल्यामुळे विंवास ठेवणे कठीण होऊन जाईल. पण सबल असा दोर मोठचा फांटीला बांधून असेल तर विंवास ठेवो हे योगे जाईल कारण ह्या प्रयोजनामध्यें पुरेशी गुणवत्ता आहे.

येशू ख्रिस्त ज्याने वैद्यरंभावर आपले पाप वाहून आपले बलिदान दिले आणि जो मृतांमधून उठला, त्याच्यामध्यें आपल्या विंवासाचे प्रयोजन होण्याकरिता पुरेशीपेक्षा कितीतरी जास्त गुणवत्ता आहे.

कर्ममध्यें कृती समाविष्ट आहे जी आपल्या स्वतःच्या स्वरूपात चांगली आहे (तितास ३:५). प्रश्न येशू ख्रिस्तावरील विंवासाचे प्रदर्शन मठून परमेंवराने चांगली कर्मे आकारलेली आहेत. वस्तुतिशी अशी आहे की, येशू ख्रिस्ताच्या नावामध्यें आपण केलेल्या चांगल्या कर्माचा वृत्तांत आपण देतू आणि चांगल्या किंवा वाईट कर्मघ्रमाणे आपल्याला त्याचे फळसुद्धा भिले (२ करिथ ५:१०). प्रश्नाने आपल्यासाठी जे केले आहे त्याबदल घन्यवाट मठून चांगली कर्मे केलीच पाहिजेत. वैयवितक लाभाच्या दृष्टीने ती नाही केल्या गेली पाहिजेत.

दुसरी बाब अशी की, विंवासांच्या तारणामधील सुरक्षितता आणि त्याच्या जीवनातील पापाची वास्तविकता ह्यामधील भेद आपण विवारात घेऊ.

आपल्याला सांगण्यात आलेले आहे की, आपण प्रभुचे श्रुपासूनसुद्दा जेव्हां तो आपल्याला वाचविण्याकरिता वधःस्तंभावर मरण पावला तेव्हां त्याने आपल्यासाठी सर्वात मोठे कर्म (कार्य) केले. आता आपण त्याच्या परीतारावे सदस्य झाल्यामुळे त्याच्याकरिता काही कमी करण्याची अपेक्षा केली पाहिजे काय? (रोम ५:६-१०).

बायबल हे ख्यात करते की तारण झाल्यावरसुद्दा विश्वासू पाप करू शकतात व करतातही.

आपल्या ठारी पाप नाही असे जर आपण म्हणत असलो तर आपण स्वतःला फसवितो, व आपल्या ठारी सत्य नाही. जर आपण आपली पापे पदरी घेतली तर तो विश्वसनीय व न्यायी आहे म्हणून आपल्या पापांची क्षमा करील व आपल्याला सर्व अनीतीपासून भुऱ्ड करील. आपण पाप केले नाही, असे जर आपण म्हटले तर आपण त्याला लबाड ठरवितो आणि त्याचे वचन आपल्या ठारी नाही (१ योहान १:८-१०).

हा उतारा विश्वासूना निर्देशीत करतो हे ख्यात कळून आले पाहिजे. विश्वासून्या पापवृत्तीच्या विरोधात दिलेल्या इशान्याला शोधण्याकरिता आपल्याला नवीन करारात फार लांबचे वाचन कराते लागत नाही. जेव्हां आपण पाप करतो किंवा पापामध्ये गुंततो तेव्हां एक विश्वासू म्हणून आपल्याला देऊ केलेले तारण आपण गमातू किंवा नाही हा प्रांज उपरिथित होतो.

'रोमकरास पत्र' ह्या पुस्तकात आणि त्याचप्रमाणे बायबलमधील इतर पुस्तकामध्ये तारण ही खात्रीपूर्वक सार्वकालीक वस्तुस्थिती आहे. पौलाने म्हटले, "म्हणून ख्रिस्त येशूमध्ये असलेल्यांना दंडाज्ञा नाहीच कारण ख्रिस्त येशूमधील जीवनाच्या आत्माच्या जो नियम, त्याने तुला पाप व मरण ह्यांच्या नियमापासूनव मुक्त केले आहे" (रोम ८:१-२). करिथी मंडळी पाप सागरात बुडाली होती. पौलाने त्यांना "दैहिक" असे संबोधले (१ करिथ ३:१-२) पण त्याचे "तारण झालेले नाही" म्हणून त्यांना कधीही निर्देशीत केले नाही. त्याने त्यांना "संत असलेली मंडळी" म्हणून सुद्दा निर्देशीत केले (१ करिथ १:२).

ख्यातपणे, ख्रिस्ती लोक पापमय जीवनशैलीमध्ये पडतील. त्याबरोबरच हे ख्यात आहे की त्याचे तारण गमाविले जाऊ शकणार नाही: "आपण अविश्वारी झालो तरी तो विश्वसनीय गऱ्हतो" (२ तिमश्य २:१३).

ख्यातपणे, ख्रिस्ती पापमय जीवनशैली ही दुष्परीणामाविना नाही. ती आपल्याला बक्षिसाच्या नुकसानात नेतो: "जर आपण त्याला नाकाळ तर तोही आपल्याला नाकारील" (२ तिमश्य २:१२).

ह्या दोन ख्यातीकरणावरून परमेश्वराने आपल्या वचनामध्ये रुपांची अपेक्षा केलेले काही भेट लक्ष्यात घेण्यापासून आपण सुरवात करू शकतो. आपण त्यांना शोधून काढण्यामध्ये आणि त्यांच्यामध्ये असलेल्या विविध संकल्पनांमधील संबंध समजण्याचा प्रयत्नामध्ये आपण आपले संपूर्ण जीवन घालतून देऊ.

तैयावितक अश्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ३अ

१. इफिसकरास पत्र २:८-१० वाचा. तारणामध्ये परमेश्वराचे दान काय आहे?
२. तारणामध्ये मनुष्याची भूमिका काय आहे?
३. एकदाचे वाचवित्या गेलेल्या विश्वासूची उत्पत्ति क्षाकरिता?
४. तितास पत्र ३:५ वाचा. चांगली कर्मे आपल्याला वाचवतील काय?
५. १ योहान १:८. विश्वासू अद्यापही पाप करील काय?
६. १ योहान १:९ वाचा. जेव्हां विश्वासू पाप करतो तेव्हां त्याने काय करावे?
७. १ योहान १:१० वाचा. जर आपण असे म्हणतो की आपण पाप केले नाही तर आपण कोणाला लगाड ठरवितो?
८. इबी लोकास पत्र १३:१५-१७ वाचा. ह्या वचनामध्ये कोणती चांगली कर्मे नमूद केलेली आहेत?
९. कलसैकरास पत्र ३:१२-१७ वाचा. ह्या ठिकाणी कोणत्या चांगल्या कर्माची यादी दिलेली आहे?
१०. २ करिथ ५:१० वाचा. चांगल्या कर्माकरिता विश्वासूना काय मिळेल?

ब. तत्व दण्डः मागवा पुढवा संदर्भ विवारात घ्या.

बायबलमधील प्रत्येक शब्द, वाक्य किंवा ओवीत (वचन) ह्यांच्याकरिता मागवा व पुढवा संदर्भाची माहीती असते. ह्या वस्तुस्थितीवर आधारीत हे तत्व आहे (सर्वांत पहिला व सर्वांत शेवटला शब्द, वाक्य किंवा ओवी (वचने) सोडून). हे तत्व प्रत्येक शब्द आणि ओवी (वचन) ह्यांचे शौतिक स्थान व त्यांचा इतर शब्द व ओव्यांशी संबंध ह्याकडे काळजीपूर्वक लक्ष देते. जे उतार जवळपास असून त्या त्या विभागाची संकल्पना स्थापन करतात किंवा जे बायबलमधील इतरच असलेले तत्सम विषयावरील उतारे ह्यांच्यादृ ऐ संबंधीत विषयावर परमेंगर प्रकाश टाकतो.

संदर्भविना ओवी (वचन) घेऊन त्याच्या परकीय अर्थ आपण कधीही लातू नये. संदर्भविना ओव्यांच्या (वचनांच्या) उपरोग आपल्या खतःच्या कलज्ञा सिद्ध करण्याच्या व वैयक्तिक विषय सूचीला वालना ठेण्याच्या प्रथानाचा फसावा मार्न आहे. गोष्टीखाली पाठावरून किंवा एखाद्या घटनेवरून किंवा एखाद्या वृतांतावरून आपल्या बुद्धीने तर्क काढण्याची ही चु कीची पद्धती आली आहे. ह्याचीच वर्चा आपण अगोदर केलेली आहे. संदर्भाकित अर्थबोधाचा मूलभूतपणे अर्थ असा आहे की, कोण बोलत आहे, श्रौते कोण आहेत, उताच्याची प्रमुख संकल्पना काय आहे आणि कोणत्या काळाकरिता व जागेकरिता विश्वकरण साधार बंधणकारक आहे हे वाचक ठरवितात.

शास्त्रपाठाच्या उताच्यांकरिता तीन प्रकारचे संदर्भ विवारात घ्यावयावे असतात.

१. जवळचा संदर्भ

जवळचा संदर्भमध्ये त्याच उताच्यातील ओव्या (वचने) समाविष्ट असतात. उदाहरणार्थ गलतीकरण पत्र ५:१ आम्हाला सांगते, “**ह्या स्वातंत्र्याकरिता खिस्ताने आपल्याला मुक्त केले आहे म्हणून त्यात टिकून राहा, गुलामगिरीच्या जुबाखाली पुन्हा सापडू नका.**” “गुलामगिरी” ही संज्ञा विशिष्ट संस्कृतीला विशिष्ट स्थळी व काळी लावण्याची आपली प्रवृत्ती असते करण “गुलामगिरी” एखाद्या व्यावितच्या मालकीखाली किंवा नियंत्रणाखाली शौतिकरित्या असणे ह्याकडे सारखा निर्देश करते. तरीपण संदर्भमध्ये ही ओवी (वचन) प्रकारच्या आधारितिक गुलामगिरीकडे निर्देश करते. ह्या उतारा त्यांच्याकडे निर्देश करतो जे नियमशास्त्राच्या धार्मिक विधीमुळे गुलाम झालेले आहेत (विशेषत: सुतेबाबत) आणि “प्रीतीने एकमेकांची सेवा करण्यास” “मुक्त” नाहीत.

२. मध्याला संदर्भ

मध्याल्या संदर्भमध्ये त्याच पुस्तकामध्ये आढळलेल्या ओव्यांचा (वचनांचा) समावेश होतो. ह्या प्रकारचे मतत्य २४:४० मधील उदाहरण म्हणते, “**त्यावेळेस शेतात असलेल्या दोघापैकी एक घेतला जाईल व एक ठेवला जाईल.**” ह्याचा संदर्भ “घेवटच्या दिवसाच्या” विषयाबदल आहे. ह्यामध्ये कोण घेतल्या जाईल व कोण मागे ठेवला जाईल ह्या प्र॒० अंतर्भूत आहे. मंडळीच्या वर उचलल्या जाण्याच्या अत्यानंदाच्या कार्यक्रमामध्ये नितिमान घेतला जाईल व दुष्ट सोडला जाईल किंवा खिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनाच्या वेळी जेव्हां तो त्याचे अक्षराशः “सहस्र राज्य” स्थापन करीत तेव्हां दुष्ट घेतला जाईल व नितिमान सोडला जाईल काय? जवळचा संदर्भ ह्या प्र॒०नाचे उत्तर देत नाही.

तरीपण, मतत्य १३:४९ उत्तर देतो. ह्या उतारा “घेवटच्या दिवसाच्या” घटनेला हाताळतो. ह्यामध्ये, आपल्याला सांगितले गेले आहे की, “**नितिमानातून दुष्टांना वेगळ करतील**” ह्या प्रमाणे मध्याल्या संदर्भाने कोण घेतला जाईल व कोण मागे सोडल्या जाईल ह्या प्र॒०नाचे उत्तर दिले. ह्या उतारा खिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनाला निर्देशीत करतो.

समजण्याकरिता व संदर्भ एखाद्याकरिता एका पुस्तकातील प्रत्येक ओवीच्या (वचनाच्या) अभ्यासाच्या महत्वाबदल मध्याला संदर्भ माहीती देतो. जर एखाद्या विद्याशास्त्राने प्रथम मतत्य २४ वाचला तर त्याला वरील प्र॒०नाचे उत्तर मिळणे कठीण आहे. पण जर विद्याशास्त्राने मतत्य २४ पर्यंत संपूर्ण पुस्तक वाचले तर त्या प्र॒०नाचे उत्तर त्यार आहे.

३. दूरचा संदर्भ

दूरचा संदर्भ परमेंगवराच्या वचनाच्या अंतर्गत सुसंगतीस ओळखतो. ह्यामध्ये विचाराधीन असलेल्या विशिष्ट उताच्याचा संदर्भात सुसंगत असलेल्या संपूर्ण बायबलमधील उताच्यांच्या समावेश होतो. दूरच्या संदर्भाचा अभ्यास विचाराधीन असलेल्या उताच्याचा बायबलमधील दूरच्या भागामुळे चांगला खप्त करतो.

निवडक शब्दांचा अभ्यास, जसे उदाहरणार्थ “कृपा” “विश्वास” किंवा “प्रीति” सुसंगतीने व ऐक्याने तो विशिष्ट शब्द असलेल्या दूरच्या उताच्याकडे नेतो. सुसंगत ऐक्याचे एक पुस्तक आहे ज्यामध्ये प्रत्येक शब्दाच्या (वचनाच्या) क्रमानुसार ते शब्द कुठे मिळतील ह्याची एक यादी असते. परीपूर्ण सुसंगत ऐक्याचे पुस्तक त्या विशिष्ट शब्दाला समाविष्ट करण्याचा प्रत्येक ओवीची (वचनाची) यादी देईल. ह्याबाबत अधिक माहिती ह्या पुस्तकात नंतर देण्यात येईल.

नेहमी अधिकच्या प्रगत तत्वांकरिता दूरच्या संदर्भाचा सल्ला घेतलाव पाहिजे जसे श्रविष्टवाणीचा अर्थबोध किंवा “प्रकार” व “संकेत” समजणे. उदाहरणार्थ, आराधनेच्या स्थळातील पडदा जो पवित्रस्थान व परमपतित्र स्थानाला अलग करतो (निर्गम २६:३१-३५), तोच प्रश्न येशू खिस्ताच्या खवेहाचे प्रतिनिधित्व करतो (इब्री. १०:२०). असा आपल्याकरिता अर्थबोध होतो.

“वचनावे सत्य तंतोतंतपणे हाताळण्याकरिता” (२ तिमश्य २:१५) आपल्या तहानेमध्ये संदर्भासहीत अर्थबोध करणे हे अतिशय महत्वाचे आहे.” जेव्हा आपण “तातिक शिकवणूकीवी” विद्याणे करतो तेच्छां बायबल, जवळच्या मधाल्या व दूरच्या संदर्भामध्ये सर्वत्र समानव आहे हे दारववण्याकरिता आपण त्या विद्यानांना शास्त्रपाठावरून सिद्ध करण्यास समर्थ असलेच पाहिजे. जर आपला संपूर्ण शास्त्र पाठातील समरूपतेत व ऐक्यात विश्वास नाही तर आपल्या अभ्यासातून उत्पन्न झालेल्या “तातिक शिकवणूकीवर” प्र॒न विन्ह उंचे राहते.

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ३ब

१. गलती ५:१ व रोम. ८:२ वाचा. आमच्या ख्रिस्तामधील आध्यात्मिक स्वातंत्र्यामध्ये आम्हाला काय करायचे आहे?
२. गलती ५:१३ वाचा. आम्ही आमच्या स्वातंत्र्याचा वापर कसा करू?
३. १ करिथ १०:२८-३१ वाचा. आमच्या स्वातंत्र्यावर दुसऱ्या व्यक्तित्व्या हल्ल्याला आम्ही कसे उत्तर देऊ?
४. २ करिथ ३:१७ वाचा. पवित्र आत्मा आपल्याबरोबर काय आणतो?
५. याकोबाचे पत्र १:२५ वाचा. आशीर्वाद येण्याकरिता कोणत्या परिषूर्ण नियमाचे आम्ही पालन करावे?
६. याकोबाचे पत्र २:१२ वाचा. आम्ही कसे बोलावे व कृती करावी?
७. १ पेत्र २:१६ वाचा. आमच्या मोकळीकेवा वापर आम्ही कसा करावा?
८. २ पेत्र २:१, १७-१९ वाचा ओटे शिक्षक कोणते ववन देतात?
९. स्वातंत्र्याचे इतर गुणधर्म ओळणण्याकरिता गलती ५:१ पासून सुरु करा (जवळच्या संदर्भासह) व ५:१३ वाचा (मधाल्या संदर्भासह). उपरोक्त नमुद केलेल्या ओळ्या वाचा (दुसऱ्या संदर्भासह).

क. तत्व अकरा: तुलनात्मक दृष्टीने अर्थबोध करा.

हे तुलनात्मक अर्थबोधाचे तत्व परमेश्वराच्या वचनाच्या अंतर्गत सुसंगतीवर केंद्रीत होते. परमेश्वराच्या वचनाच्या तंतोतंत अर्थापर्यात पोहवण्याकरिता हे तत्व संबंधीत विषयातील समरूपतेचे पृथकरण करण्याकरिता शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना करण्याच्या महत्वाकडे निर्देश करते.

समरूप असलेल्या शब्दांच्या विषयांची जसे कृपा व दया आणि त्याचप्रमाणे अतिशय शिन्न असलेल्या शब्दांच्या विषयांची जसे परमेश्वर व सैतान, तुलना करणे फार महत्वाचे आहे. जेव्हां आपण दूरच्या संदर्भामध्ये विषयांची समरूपता व शिन्नता ह्यांची तुलना करतो, तेव्हां आपण लहान लहान तुकड्याचे एकत्र वित्र तयार करतो. कधी कधी हे तुकडे संख्येने खूप जारत असतात. ह्या तुकड्यांना एकत्र करून अर्थबोधाकरिता ई॒वर विज्ञान प्रगत आहे.

शास्त्रपाठाच्या ३१,००० पेक्षा जारत ओळ्यांमधील (वचनामधील) महत्वाची सर्वसमावेषता पहावयाची आहे हे चांगले समजून, केवळ नवाशिक्यानेच नाही (१ तिमश्य ३:६) पण अनुभवी अर्थबोध करण्याच्याने सुद्धा अर्थबोधाकरिता ई॒वर विज्ञान (नीति. ३:५-६) प्रगत करण्याच्या कामात फार काळजीपूर्वक राहीले पाहिजे. आपण साहित्याच्या केवळ परिणामाला समजण्याचा प्रयात्न करीत आहोत व म्हणून आपण आपली नमता राखून संभवनीय चुकांची जाणीत ठेवली पाहिजे. जशी आम्ही शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना करतो तशी विचाराधीन असलेली ई॒वर वैज्ञानिक बाब बायबलमध्ये अनेक आगामध्ये विचारात घेण्यात आलेली आहे, असे आपल्याला आढळून येते. “विश्वासूद्धारे दोषनिराकरण” (उत्पत्ति १५:६, रोम. ३-४) ही एक उदाहरणार्थ बाब आहे. याकोबाचे पत्र २:१४-२६ मध्ये “कर्माद्धारे दोषनिराकरण” ह्या उतारा आपल्याला आढळून येतो. आपण दोन्ही उतारे विचारात घेतलेव पाहिजेत. जेव्हां आपण दोन्ही उतारे एकत्र आणून अभ्यास करतो तेव्हां परमेश्वराच्या योजनेमध्ये आतळ्याक म्हणून आपण “कर्माला” समजतो.

“कर्मामुळे” विश्वास वाढीला लागतो जो आपल्याला तारणापर्यंत नेतो पण तारण मिळविण्याचे ते साधन नाही. इफिय २:८-१० मध्ये सुद्धा हे तत्व शिकविल्या जाते. “विश्वासाद्धारे आपले कृपेने तारण झालेले आहे” आणि “आपली निर्मिती चांगल्या कर्मकरिता झालेली आहे.”

प्र॒नांकित उतार्यातर किंवा मूळ ग्रंथाच्या वचनावर ई॒वर विज्ञानाची किंवा तातिक शिकवणूकीवी बांधणी करतांना सावध राहण्याबद्दल हेच तत्व आपल्याला शिकविते. उदाहरणार्थ मार्क १६:९ पासून तर शेवटपर्यंत ग्रीक भाषांतर हे फारच अनिश्चित आहे. काही लोकांची ह्या उतार्यातर आपल्या ई॒वर विज्ञानाच्या अर्थबोधाची बांधणी केली याचा परिणाम चुकीच्या ई॒वर विज्ञानाच्या अर्थबोधात झाला.

शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना करण्याच्या महत्वाचे दुसरे उदाहरण “रहस्याला” किंवा “गूढता” ओळखण्यात दिसून येते ज्याचा “नवीन करारात” अनेकदा निर्देश झालेला आहे. सर्वसाधारणपणे जर आपण इफिस ३ चा अभ्यास करीत आहोत आणि आपल्याला “रहस्य किंवा गूढता” हा शब्द आढळला तर आपण “रहस्य किंवा गूढता म्हणजे काय?” ह्या प्र०नावे उत्तर देण्याचा प्रयत्न केला. कलसै करास पत्र १:२५-२७ मध्ये आपल्याला ह्या प्र०नावे उत्तर आढळते. त्यानुसार:

देवाच्या वचनाची पूर्ण सेवा करावयास जो कारआर तुम्हासाठी देवाने मला सोपवून दिला, त्याप्यामो मी त्या मंडळीचा सेवक झालो. जे रहस्य युग्मानुयुग पिढ्यानपिढ्या गुप्त ठेवलेले होते, परंतु आता त्याच्या पवित्र जनांना प्रगट झाले आहे ते हे ववन होय. ह्या रहस्याच्या गौरवाची संपत्ती परशाष्ट्रीयामध्ये काय आहे हे आपल्या पवित्र जनांना कर्मविणे देवाला बरे वाटले; गौरवाची आशा असा जो ख्रिस्त तुम्हामध्ये आहे तो ते रहस्य आहे.

मसिहाबरोबर नवीन सलगीचा संबंध म्हणून शास्त्रपाठात ह्या “रहस्याला” ओळखले जाते. हा संबंध “मंडळीचे युग” ह्या नवीन युगाकरिता आहे.

वैयक्तीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ३क

१. रोम ३:२१-२८ वाचा. मनुष्य देवासमोर कसा नीतिमान (दोष निराकरण झालेला) ठरतो?
२. इफिस २:८-९ वाचा. मनुष्य कसा वावविला जातो?
३. याकोबाचे पत्र २:१४-२६ व इफिस २:१० वाचा. विश्वासूनी काय निर्माण करावे?
४. याकोबाच्या पत्रातील दोन उताच्यामध्ये कर्माविना विश्वासाबद्दल लेखक काय लिहितो!
५. ह्याचा अर्थ असा आहे काय की जर विश्वासू चांगली कर्मे करीत नाही तर त्याचे तारण होणार नाही (तीतास पत्र ३:५ वे पुनरावलोकन करा).
६. याकोबाच्या पत्रामध्ये अबाहामाबद्दलचे संदर्भ आहेत. जेव्हा अबाहामाने आपला पुत्र इसहाक अर्पणाकरिता देऊ केला तेव्हा तो अगोदरच विश्वासू होता काय?
७. याकोबाच्या दुसऱ्या पत्रामध्ये, ती व्यक्ती कोण आहे जी विवारील, “तुझ्याजवळ विश्वास आहे व माझ्याजवळ कर्मे (क्रिया) आहेत; कर्माविना (क्रियाविना) तुझा विश्वास मला दाखीव आणि मी आपला विश्वास माझ्या कमा. ‘नी (क्रियांनी) तुला दाखवीन?’”
८. इब्री ११:१ वाचा. विश्वास दिसू शकतो काय?
९. ह्या सर्व उताच्यांवर विवार करा आणि याकोबाचे पत्र २:१४ अनुसार “तारण” ह्या शब्दाला आणि २:२२ व २:२४ अनुसार “नीतिमान” शब्दाला स्पष्ट करा.

३. तत्त्व बाबा: ऐव्या मिळवा

हे तत्त्व परमेश्वराच्या सत्यातेला त विश्वासनीयतेला ओळखते कारण तो अव्यावस्था निर्माण करणारा नाही (१ करिथ १४:३३). दुसऱ्या शब्दात सांगायचे म्हणजे बायबलमध्ये खच्या विसंगत्या नाहीत. बायबल हे एकत्रीत आकारलेले आणि जिवन्त परमेश्वराने दिलेल्या प्रेरणेतून निर्माण झालेले आहे व म्हणून त्याचे सर्व भाग सुसंगत आहेत.

शास्त्रपाठाच्या अर्थ बोधाची तफावत ही दैती नसून मानवी क्षेत्रातील आहे. पुष्कळसे लोक स्वतःच्या परमेश्वराच्या शब्दाच्या समजण्यावर आपल्या भावनात्मक सुरक्षेचा पाया करतात पण असे करण्या विरुद्ध शास्त्रपाठ आपल्याला इशारा देते (योहान ५:३७; नीति ३:५-६; २ करिथ ५:७). आपण बायबल मधील काही किंवा पूर्णपणे गोष्टी सुरेपृष्ठ अशा कधीही समजू शकण आर नाही जोपर्यंत आपली व प्रश्नाची समोरासमोर भेट होणार नाही (१ करिथ १३:१२). म्हणून आपल्याकरिता विषय असा आहे की आपण आपल्याला त्याच्या स्वर्गीय गृहामध्ये नेण्याकरिता त्याच्यावर भरवसा ठेऊन विश्वासाने मार्गक्रमण केले पाहिजे (इब्री ११:६; कलसै २:६).

जेव्हा वरवर विसंगत अशी दिसून येणारी दोन ववने पत्यक्ष्यात कशी एकमेकाला पूरक होतात, हे आपण समजतो तेव्हा आपल्याला विद्रुत्ता (शहीणपण) मिळते. नीतिसूत्राच्या पुस्तकाच्या सुरवातीस आपणास सांगितल्या गेले आहे की, जेव्हा आपण कठीण विद अनें त कोटी समजण्याचे शिकतो तेव्हा आपण विद्वान (शहीणे) होतो. ह्याला मेहनती अभ्यासाची गरज असते. उदाहरणार्थ, जसे अगोदरच वर्चिल्या गेले आहे की, “विश्वास” व “कर्मे” ह्यांच्यामधील संबंध योव्यापणे समजण्याकरिता आपण याकोबाचे पत्र २ व रोम. ३-४ हे एकत्र ठेऊन विवारात घेतलेच पाहिजेत.

जेव्हा दोन उताऱ्यातील संबंध आपण शोधत असतो तेव्हा आपण काळ व स्थळ ह्यांच्या दर्शकाची जाणीव ठेवली पाहिजे कारण प्रत्येक लठान सर्वसमावेशकतेची नोंद नसूठी शकते किंवा भाषांतरामध्ये समस्या असू शकतात. आपण हे चांगले लक्ष्यात ठेवलेच पाहिजे की, परमेंवराच्या वचनामध्ये कोणत्याही खच्या विसंगत्या नाहीत.

आपण हे सुधा चांगले समजून घेतले पाहिजे की परमेंवराचे वचन वारंवार एकव तत्व वेगवेगळ्या प्रकारे नमूद करते, ह्यासाठी की, जे काढी महत्वाचे आहे त्याचे अधिक पूर्णपणे आकलन ठावे. उदाहरणार्थ, रोम ३:२३ सांगते “सर्वांनी पाप केले आहे .....” आणि त्याच प्रमाणे लेवीय ह्या पुस्तकामध्ये आपल्या पापा करिता अपणे आणण्याची आज्ञा केलेली आहे. दोन्ही उतारे एकव गोष्ट सांगतात.

बायबलच्या अभ्यासातरुन हे आणखी चांगले स्पष्ट होते की, परमेंवराने आपल्या वचनाच्या व संघटनेच्या साहित्यिक रचनेवे निर्देश दिलेले आहेत.

तैयावतीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ३ड

१. मागच्या इक विभाग ह्या तत्वाचे निर्दर्शन करतो काय?
२. रोम ३:२१-२८; ५:१-२; ८:१०; ८:३५-३८ आणि योहान १०:२७-२९ वाचा. तारणाबाबत कोणता प्रमुख मुक्त येणे नमूद केलेला आहे?
३. १ करिंथ ६:९-१० वाचा. ही वचने काय शिकवितात?
४. त्यामध्ये काढी संघर्ष दिसून घेतो काय?
५. १ करिंथ ३:१०-१५ वाचा. भासमान संघर्षामध्ये आपण समेट कसा करू शकतो?
६. याकोबाचे पत्र १:१२ वाचा. जीवनाचा मुकुट मिळविण्याकरिता एखाद्या व्यक्तीने काय केले पाहिजे?
७. १ पेत्र ५:१-४ वाचा. गौरवाचा मुकुट मिळविण्याकरिता एखाद्या व्यक्तीने काय केले पाहिजे?
८. २ तीमथ्य ४:७-८ वाचा. नीतिमत्वाचा मुकुट मिळविण्याकरिता एखाद्या व्यक्तीने काये केले पाहिजे?

इ. तत्त्व तेरा: विभागणी विवारात घ्या

विभागण्या ह्या ऐतिहासीक कालखंड आहेत ज्यामध्ये परमेंवराने आपल्या लोकाकरिता वेगवेगळ्या जबाबदाच्या स्थापन केल्या ते इतिहासाचे विभाग आहेत. ज्यांचे वर्गीकरण ह्या जबाबदाच्यांनी होते. डब्री ७:१२ मध्ये आपल्याला सांगितले गेले आहे, “याजकपण बदलते म्हणजे नियमशास्त्राची अवश्य बदलते” परमेंवर इतिहासाच्या वेगवेगळ्या कालखंडामध्ये वेगवेगळी जबाबदारी स्थापन करतो. हे तत्त्व आपल्याला हेच शिकवितो.

आदामाच्या पतनापासून चार स्पष्ट विभागण्या.

१. आदामाच्या पतनापासून इंजिप्तमधून निर्गमनापर्यंतवे परशष्टीय कालखंड.
ह्या कालखंड वर्णन उत्पत्ती व ईशोबाच्या पुस्तकात समाविष्ट आहे. हा कालखंड अंदाज ख्रिस्तपूर्व ३९०० ते ख्रिस्तपूर्व १४४५ पर्यंत विस्तारीत आहे.
२. इंजिप्तमधील निर्गमनापासून पेटेकॉस्टच्या दिवसापर्यंतवा इस्त्राएलवा कालखंड.
उत्पत्ती व ईशोबाचे पुस्तक सोडून “जुन्या करारातील.” सर्वच पुस्तकांमध्ये इस्त्राएलवा हा कालखंड आढळतो. त्याचा विस्तार चारही शुभर्तमान व प्रेषीतांच्या कृत्यापर्यंत होतो. “सहस्र कालखंड किंवा युगाला” निर्देशीत करणारे काढी उतारे जुन्या करारीमध्ये आहेत. यशया ६१-६६ व यहूझेल ४०-४८ मध्ये ही दोन उदाहरणे आहेत.
ह्या युगाचा अंदाजे कालखंड ख्रिस्तपूर्व १४४५ ते इ.स. ३३ आहे. ह्या युगात मंडळीला वर उचलून घेण्याच्या अत्यानंदाच्या प्रसंगापासून तो येशू ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनापर्यंतच्या वेळेचा सुधा समावेश आहे. ह्या वेळेला “आपत्ती, विपत्ती किंवा दुःखाची वेळ” किंवा “दानिएलाचा सत्तराचा आठवडा असे म्हणतात” (दानिएल ९:२४-२७).
३. पेटेकॉस्टच्या दिवसापासून मंडळीला वर उचलून घेण्याच्या अत्यानंदाच्या प्रसंगापर्यंतवा कालखंड.
(इस्त्राएलच्या युगाच्या शेवटच्या सात वर्षांचा काळ जो आपत्ती किंवा विपत्तीचा काळ आहे. तो मंडळीला वर उचलून घेण्याच्या अत्यानंदाच्या प्रसंगापासून सुरु होऊन येशू ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनापर्यंत राहील).

प्रेषितांची कृत्ये २-२८, प्रेषितीय पत्रे व प्रकटीकरण २-३ मध्ये “मंडळीच्या युगाचे” वर्णन आहे. “आपल्ती किंवा विपत्तीचा काळ” जो इस्त्राएलचे युग समाप्त करतो तो प्रकटीकरण ४-१९ मध्ये आढळतो.

४. **ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनापासून महान शुभ सिंहासनावरील न्यायापर्यंतवा “सहस्र युगाचा कालखंड”** प्रकटीकरण २० व “नवीन करारातील” काढी उताचांमध्ये ह्या युगाला नमूद करण्यात आलेले आहे.

जेव्हा परमेंवराने मनुष्यास लातून दिलेल्या निरनिराळ्या याजकपणाला आपण विचारात घेतो तेव्हा सर्वांशिक स्पष्टपणे आपण विभागणी समजतो. उदाहरणार्थ, इस्त्राएलच्या इजिप्तमधून नुकत्याच निर्गमनानंतर इस्त्राएल राष्ट्र होण्याअगोदर मानवता ही “पराष्ट्रीयाचे युग (किंवा विभागणी)” ह्या मध्ये होती. ह्या विभागणीचे याजकपूर्वक स्वतःच्या कुटुंबातील वडिलांकडून संघलीत होत असे आणि त्याला “कौटुंबिक याजकपण” म्हणत असत. नोंदाने, अबाढीमाने आणि ईयोबाने याला चालीरीतीमध्ये आणले उत्पत्ती ८:२०; २२:२ व ईयोब १:५). जे नियमशास्त्र ते अनुसरत असत ते त्याच्या “अंतःकरणात देवाने कोरलेले होते.”

यहृदायाच्या इजिप्त मधील निर्गमनानंतर लगेव इस्त्राएलचे युग (विभागणीचे युग) सुरु झाले आणि नवीन व वेगळे याजकपण म्हणून लेवी वंशातील लोकांना परमेंवराकडून बोलावण्यात आले. ह्याला “लेवीय याजकपण” म्हणत असत. हे याजकपण वंशावलीकर आधारभूत होते आणि लेवी वंशातल्या अहरोनामार्फत उतरत गेले. लेवीय याजकपणाने आराधनालय आणि नंतर मंटीरामध्ये आपली कामे केली. त्या युगातल्या याजकांना आराधनेमध्ये आणि परमेंवराच्या वचनाला सांगण्यामध्ये पुढारीपण आकरिता पशुंची अपणे परमेंवराने मोठेला दिलेल्या फार विशिष्ट पददतीचा उपयोग करून दचावी लागत होती. जे नियमशास्त्र ते अनुसरत असत ते निर्गम, लेवीय, गणणा व अनुवादाच्या पुस्तकामध्ये नमूद केलेले होते. एक जेव्ही नोंद म्हणून, हे मजेदर व दुःखद असे दोन्हीही आहे कारण ह्या पददती येशू ख्रिस्ताच्या जन्माच्या वेळी इतक्या विरुद्ध झालेल्या होत्या की खरे प्रतिनिधित्व ह्यापेक्षा धार्मिक विधिंच्या कृती जास्त महत्वाच्या झालेल्या होत्या (इब्री. १०:८).

येशू ख्रिस्ताचे वधरसंभावरील बलिदान व त्याच्या पुनरुत्थानंतर पैटेकॉर्स्टच्या (पन्नासाच्या दितशी) परमेंवराने नवीन युग किंवा विभागणीचे युग याची सुरुवात केली. याला “मंडळीच्या विभागणीचे युग” असे म्हणतात. ह्या नवीन विभागणी मध्ये येशू ख्रिस्तावर विश्वास करतात ते सर्व देवाला याजक होतात (१ पेत्र २:५, ९). ह्या नवीन “विश्वासू याजकांना” पशुंची अपणे द्यावाची नाहीत परंतु त्याएवजी “तुम्ही आपली शरीरे जीवंत, पवित्र व देवाला गृहणीय यजा म्हणून समर्पण करावी; ही तुमची आध्यात्मिक सेवा आहे” (रोम. १२:१) ह्याप्रमाणे करावाचे आहे. या विभागणीमध्ये याजकपणाचे स्वरूप बदलते तरीपण निरनिराळ्या याजकपणाची आध्यात्मिक कारै बदललीत नाहीत. सर्व अपणे परमेंवराच्या वचनाचे स्पष्टीकरण सांगण्यामध्ये व स्तुतीमध्ये समाविष्ट झालीत. परमेंवराने त्याच्या शिष्यांना सांगितलेल्या वेगवेगळ्या नमून्यात व पद्धतीत ह्या विभागणीचे प्रतिनिधित्व होते. “स्वातंत्र्याच्या नियमशास्त्राला” मंडळीच्या विभागणीने (याकोबाचे पत्र १:२५; २:१२) “प्रीतीच्या क्षेत्रामध्ये” अनुसरावाच्ये आहे (रोम. १३:८-१०; गलती. ५:१४; याकोब. २:८).

“सहस्र युग” किंवा विभागणीमध्ये नवीन प्रकारचे याजकपण राहील व ह्यामध्ये लेवी वंशातल्या झोडेकाईटचे पुढारीपण राहील (यहूऱ्येल ४०:४६; ४३:१९; ४४:१५; ४८:११). त्या वेळ्ये नियमशास्त्र “इस्त्राएलशी केलेल्या नवीन करारातर” पायाभूत राहील (सिर्म्या ३१:३१-३३; इब्री. ८:८-१०) आणि “सर्व राष्ट्राकर लोळंडी दंडाने राज्य” म्हणून हे प्रभु येशू ख्रिस्ताने स्थापित केलेले असेल (प्रकटी. १२:५).

म्हणून, विभागणीचा अर्थबोध हा नमूने किंवा पद्धतीतील फरकाला ओळखतो पण त्याच्या पाया भौतिकपेक्षा आध्यात्मिक स्वरूपाच्या तत्वामध्ये अधिक आहे. उदाहरणार्थ, ह्या चालू विभागणीमध्ये आपल्याला आपल्या देवाला आपल्या प्रभु येशू ख्रिस्ताच्या शेवटच्या बलिदानाच्या स्मरणार्थ पशुंची अपणे द्यावाची नाही (इब्री. १०:१०). पशुंची अपणे देण्याएवजी मंडळी बलिदानाच्या स्तुतीचे संस्मरण म्हणून प्रश्नृत्या मेजामध्ये भागीदार होते (१ करिथ. ११:२३-३४). “सहस्रयुगामध्ये” येशू ख्रिस्ताचे वधरसंभावरील पूर्ण झालेल्या कार्याचा स्मरणार्थ एक दुसऱ्या प्रकारचे संस्मरण म्हणून पशुंची अपणे पुन्हा सुरु होतील (यहूऱ्येल. ४३:१८-२७).

शास्त्रपाठाच्या अर्थबोधाच्या अभ्यासावरूप इतिहासाची विभागणी केलेली दिसते आणि ही ताठरपणाने रिशर झालेली नाही. एका विभागणीपासून दुसऱ्या विभागणीमध्ये होणाऱ्या बदलाची तंतोतंत वेळ म्हणून अनेक दृष्टीकोन आहेत. परमेंवराजवत इतिहासातील वेगवेगळ्या वेळेकरिता लोकांना दिलेल्या वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या आहेत. हे विभागणीच्या तत्वाचे हे नकरण करीत नाही.

“अत्याधिक विभागणीवादाकडे” लोकांचा आधुनिक कल आहे. त्याकरिता ते कित्येक लहान लहान विभागण्या मोठ्या चौकटीमध्ये ठेवण्याच्या प्रयत्न करतात. आपण याची नोंद घेतलीच पाहिजे की ह्या कलामध्ये शास्त्रपाठाच्या पाठील्याची फार गंभीर उणीच असते. अशा पद्धतीच्या उपयोग सोप्या रितीने तैरावितक ओळचाला चालना देतो आणि तंतोतंत अर्थबोधाता विरुद्ध करतो. अशा बाबतीत तत्वातील पराकाळेच्या ताठरपणा वेगवेगळ्या गोष्टीमध्ये नेऊ शकतो आणि ख्रिस्ती जीवनात सेवा करण्याच्या सुसंध्यांना ओळखण्यामध्ये सुद्धा अपयशी ठरू शकतो. उदाहरणार्थ, डोंगरावरील येशूचा प्रवर्चनाची मंडळीला काढीही किंमत नसणे कारण इस्त्राएलच्या युगामध्ये येशू ही तत्वे बोलला आहे. ह्यामुळे पौलाने १ तीमध्य. ६:३ मध्ये प्रभु येशू ख्रिस्ताची “स्वरथ शिकवणूक” आणि “स्वरथ तवने” ह्याबद्दल जे सांगितलेले आहे त्याला आपण मुक्ततो.

तिशागणीच्या अभ्यासापासून जी तत्वे विस्तारीत होतात ती आपल्याला खरोखरच मिळविली पाहिजे आणि त्यांना आपण विकटून राहिले पाहिजे. बायबलच्या काळामध्ये याजकपणाचे नमूने व पद्धती बदलत गेल्या पण ज्या तत्वावर त्याची कार्य पायश्वृत होती ती तत्वे सारखीच राहीलीत. कोणत्याही तिशागणीच्या याजकाना प्रभुला अपणे आणण्याची व परमेंतराच्या वचनाला शिकवण्याची अशी ढोऱ्ही आज्ञा होती.

तैयावित अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ३८

१. इब्री ७:१२ वाचा. जेव्हां याजकपण बदलते तेव्हा काय बदलेलेव पाहिजे?
२. उत्पत्ति ८:२० आणि ईयोब १:५ वाचा. परराष्ट्रीयांच्या युगाचा वेळेची ही याजकपणाची उदाहरणे आहेत. ह्याला “कौटुंबिक याजकपण” असे म्हणतात. अपणे देण्याकरिता कोण जवाबदार होता?
३. रोम. २:१५ वाचा. परराष्ट्रीयांच्या युगाच्या वेळी कोणत्या नियमशास्त्राचे अनुसरण होत होते.
४. मिर्गम. २८:१ वाचा. इस्त्राएलच्या युगाच्या वेळेवे हे याजकपणाचे उदाहरण आहे. अपणे देण्याकरिता कोण जवाबदार होते?
५. अनुवाद ४:४४-४६ वाचा. इस्त्राएलला कोणत्या नियमशास्त्राचे अनुसरण करावयाचे होते.
६. १ पेत्र १:१-२ आणि २:५,९ वाचा. मंडळीच्या युगामध्ये कोण याजक आहेत.
७. रोम १३:८-१० आणि याकोब २:८ वाचा. मंडळीच्या याजकाला कोणत्या नियमशास्त्राचे अनुसरण करावयाचे आहेत?
८. यहुज्केल ४०:४६; ४३:१९; ४४:१५; आणि ४८:११ वाचा. सहस्र युगामध्ये कोण याजक असतील?
९. इब्री. ८:८-१० वाचा. ह्या युगामध्ये कोणत्या नियमशास्त्राचे शासन राहील?
१०. लेवी याजक पशुंची अपणे देत असत.... याजक स्वतःचे समर्पण करतात. त्यांच्या मध्ये काय फरक आहे?

फ. तत्व चौदा: संदेष्टचांच्या भविष्यवाणीबदल काळजीपूर्वक असा.

हे तत्व बायबल भविष्यातील घटनाचे भविष्य तर्ततिते ह्याला मान्याता देते. बायबल फार स्पष्टपणे असे सुद्धा सांगते की, परमेंतराच्या आत्म्याने प्रेरीत झालेल्या माणसाकडूनच खन्या भविष्यवाण्या येतात आणि “शास्त्रपाठाची कोणतीही भविष्यवाणी एखाद्याच्या स्वतःच्या अर्थबोधातून होत नाही” (२ पेत्र १:१९-२१) भविष्यवाणीच्या अर्थबोधाचे अनेक प्रयत्न झालेले आहेत आणि दुःखाची बाब अशी आहे की अनेक पूर्णपणे फसवे आहेत. हे चांगले ज्ञान आहे की धार्मिक निष्ठेवे स्वतंत्र प्रवाह धर्म परिवर्तीतांना जिंकण्याकरिता साधान म्हणून भविष्यवाणीच्या तिणिल व एकमेव अर्थबोधाचा उपयोग करतात. येशू ख्रिस्तातील तिंवासू हे सर्वच याजक असतात हे लक्षात ठेवा. कोणत्याही त्यक्तीच्या नवीन व एकमेव अर्थबोधापासून सावध राहा. आपल्या गटामध्ये रिकारल्या जाण्याकरिता ज्याना त्यांच्या नवीन व एकमेव अर्थबोधामध्ये तिंवासे ठेवणे अगत्याचे वाटते त्यांच्यापासून सावध राहा.

भविष्यवाणीचा अर्थबोध करणारा लहान लहान हजारो तुकड्यांना एकत्र करून फार मोठे वित्र तयार करतो (भविष्यवाणीची जवळ. जवळ १०,००० वर्चने आहेत). त्यामधून उभ्या झालेल्या वित्राने सर्वच ज्ञात वस्तुस्थितिते गणण केलेव पाहिजे आणि सर्व तुकड्यांचे पुरावे विचारात घेतलेव पाहिजे. या आपल्या विचाराच्या चौकटीत त्या वित्रामध्ये योव्यपणे बसत नाहीत. त्यांच्या वस्तुस्थित्यांचे गणना न करण्याता आपला हवक नाही.

भविष्यवाणीच्या अर्थबोधाच्या अभ्यासाला आपल्यामध्ये एक गती असू शकते कारण १/४ शास्त्रपाठाचा भोग हा भविष्यवाणी सूचक पुरुकते म्हणून आढळतो. आपल्या उद्देशांसाठी त्या धड्यामध्ये तीन साध्या मार्गदर्शक रूपरेषा अनुसरावयाच्या आहेत.

१. संदेष्टा अर्थबोध करतो काय हे ठरवा.

जसे येशू मंदिराबदल योहान २:१९-२१ मध्ये अर्थबोध करतो तरेव संदेष्टा आपल्या स्वतःच्या अर्थबोध करतो काय हे प्रथम ठरवा.

येशूने त्यांना उत्तर दिले, तुम्ही हे मंदिर मोडून टाका आणि मी ते तीन दिवसात उभारीन. ह्यावरुन यहूदी म्हणाले, हे मंदिर बांधावयास शेवाळीस वर्षे लागली आणि तुम्ही हे तीन दिवसात उभारणार काय? तो तर आपल्या शरीररुपी मंदिराविषयी बोलला होता.

काही अशा भविष्यवाण्यांचा अर्थबोध करणे ते सोये असते. कोणतेही स्पष्टीकरण न देता परमेश्वर शतकावर उडी मारतो हे चांगले समजातून घ्या. एकाच ओवीमध्ये किंवा तवनामध्ये परमेश्वर शतकावर उडी मारतो जसे लुक ४:१८-२१ ह्या शास्त्रपाठाती यशया ६१:१-२ ह्या भविष्यवाणीची तुलना करून आपल्या अर्थबोधाकरिता येशू असे नमूद करतो.

२. भविष्यवाणी ऐतिहासिक दृष्ट्या परीपूर्ण झाली आहे काय हे ठरवा.

एखादचा दिलेल्या भविष्यवाणीची पूर्णता दुसऱ्या शास्त्रपाठातून प्रकट होते काय हे प्रथम ठरविण्याचा प्रयत्न केल्या गेला पाहिजे कोणत्या भविष्यवाण्या आपल्या भविष्यात परीपूर्ण व्हावयाच्या अद्याप राहिलेल्या आहेत ह्यांची आपण माहिती घेऊया.

ह्या तत्वावे एक उदाहरण नोंदाच्या पुरावे आहे ज्याची भविष्यवाणी तो घडण्याच्या १२० वर्षे अगोदर करण्यात आलेली होती (उत्पत्ती ६:३). शास्त्रलेख हे सांगतो की ही भविष्यवाणी परीपूर्ण झालेली होती (उत्पत्ती ७-८).

परमेश्वर इस्त्राएलाच्या राष्ट्राला अलौकिकपणे पुन्हा एकत्रीत करील (जरखन्या ९:१४; मत्तय २४:३१). हे सुधा शास्त्रलेख आपल्याला सांगतो. ही भविष्यवाणी अद्यापही पूर्ण झालेली नाही. केवळ शास्त्रपाठापासूनच नव्हे तर इतिहासापासून सुधा आपण हे ठरवितो.

केळ्हा भविष्यवाण्या परीपूर्ण होतील हे शोधण्यासाठी आपल्याला धर्मातील ऐतिहासिक पुस्तकांसारख्या बाब्य उगमस्थानांकडे लक्ष द्यावे लागेल हे लक्ष्यात ठेवा की, ऐहिक इतिहास हा परमेश्वराकडून प्रेरणा झालेला नसतो आणि नेहमीच परमेश्वराच्या तवनाला मान्यता देत नाही पण बायबलवा अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी नेहमी अगदी तंतोतंत व बरोबर म्हणून परमेश्वराच्या तवनाचाच खिकार केला पाहिजे.

३. भविष्यवाणीची भाषा ओळखा.

भविष्यवाणीमध्ये आपण अलंकार (जसे प्रकटीकरण ५ मधील “यहूदा-वंशाचा सिंह” किंवा “देवाचा कोकटा” म्हणून प्रश्नावे प्रदर्शन), यिन्हे (जसे प्रकटीकरण १३ मधील “०वापद”) आणि प्रकार (जसे निर्गम २५-४० मध्ये आढळून येणारे जगीक आराधनालाय) ह्यांना व्यावरित त काळजीपूर्वक विवरात घेतलेव पाहिजे. हे आतापासून उघड झाले पाहिजे की, आपण प्रथम भविष्यवाणीच्या भाषेवे बायबल मधील स्पष्टीकरण शोधलेव पाहिजे.

अटकळ, कल्पना किंवा तर्क म्हणजे अर्थबोध नव्हे हे लक्ष्यात ठेवा. “तात्त्विक शिकवणूकीकडे” खतःच्या तर्काला वळविण्याचा प्रयत्न करणे हे मनुष्य करिता सोये आहे. काही भविष्यवाणीची भाषा योज्य वेळेपर्यंत समजून घेता येत नाही हे आपण समजून घेतलेव पाहिजे (दानिएल १२:४८-१०).

वैयाकितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ३फ

१. २ पेत्र १:१९ वाचा. ज्याअर्थी भविष्यवाणीच्या परीपूर्णित येशू श्रिस्त जन्माला आला, मरण पावला व मरणातून पुन्हा उठला त्याअर्थी भविष्यवाणीच्या तवनाबद्दल आपण काय म्हणू शकतो?
२. २ पेत्र १:२० वाचा. अन्या भविष्यवाणीबद्दल काय महत्वावे असते?
३. २ पेत्र १:२१ वाचा. कोणाला व कशी भविष्यवाणी दिल्या गेली?
४. लूक ४:१८-२१ व यशया ६१:१-२ वाचा. त्या नेमवया क्षणी काय घडत होते असे येशूने सांगितले?
५. उत्पत्ती ६-८ वाचा. ६:३ मध्ये भविष्यवाणी दिलेली आहे. ती परिपूर्ण झाली होती काय?
६. यशया ७:१४ आणि मत्तय १:१८-२५ वाचा. ही भविष्यवाणी परिपूर्ण झाली होती काय?
७. योहान १४:१-३ वाचा. ही भविष्यवाणी परिपूर्ण झालेली आहे काय?
८. १ थेस्सल ४:१६-१७ वाचा. ही भविष्यवाणी परिपूर्ण झालेली आहे काय?
९. जरखन्या १४:१-८ वाचा ही भविष्यवाणी परिपूर्ण झालेली आहे काय?
१०. १ थेस्सल ४:१६-१७ आणि जरखन्या १४:१-८ मधील वेगवेगळ्या घटनांवे स्वरूप ठरविण्याकरिता प्रयत्न करा.
११. प्रकटीकरण ५:४-६ वाचा आणि त्यामध्ये येशू श्रिस्तावे वर्णन करण्यासाठी कोणकोणत्या अलंकारीक संजांचा उपयोग करण्यात आलेला आहे ह्यांची यादी तयार करा.

विभाग ४

नियम ४

परमेंतरात्या वचनाना योग्यपणे लातून ख्रिस्ती जीवन जगण्याचा प्रयत्न करणे.

योहान ७:१७ मध्ये आढळून येणाऱ्या येशु ख्रिस्तात्या सरळसरळ विद्यानापासून ह्या नियमाचा उगम होतो. जर खरोखर आपल्याला परमेंतराते वचन समजावे पाहिजे असे वाटते तर त्यात्या वचनाप्रमाणे करण्याती आपली इच्छा असलीच पाहिजे. हे तत्त्व परमेंतरात्या वचनात्या अश्यासात बौद्धिक प्रामाणिक वचनात्या गरजेला घेऊन टाकतो. आपण आपला कल आणि पूर्वी ग्राह्य समजलेल्या कल्पन नंा बाजूला सारखेच पाहिजे त परमेंतरात्या आत्म्यापासून प्रामाणिक रप्षीकरण मिळविलेच पाहिजे (५ करिश २:१४). हे तत्त्व लावण्यामध्ये वैयक्तिक आत्मशोध अंतर्भूत आहे, उदाहरणार्थ आपल्या हेतृत्या शुद्धतेची तपासणी करणे (२ करिश ०१३:५).

वैयक्तिक पूर्वग्रहटूषितपणा पकडून ठेवणे, किंवा खातरी नसलेली मते तरार करणे आणि नंतर त्यांत्या पुरात्याकरिता बायबलचा आपल्याकरिता सोपे आहे. ह्याप्रमाणे ह्या प्रवेशमार्गाचा उपरोग करून आपण जवळपास काहीही सिद्ध करू शकतो कारण जो उतारा आपल्याला दुसऱ्या दिशेत नेणारा आहे किंवा जो आपल्याला समतोल रखण्याचे सूचितो, त्याबदल अशी वागणूक/प्रवृत्ती आपल्याला आंदधळे करतो.

उदाहरणार्थ, बेथगेबाजी, दावीद राजात्या सर्वाधिक इमानी योद्धांपैकी एकाची बायको होती, तित्याबदलत्या दावीद राजात्या कृतीकडे एखादा पाहिल (२ शमुवेल ११). काही लोक ह्या उताच्याचा उपरोग सामर्थ्यामध्ये असलेल्या व्यक्तीने खून करणे व व्यशितार करणे हे खिकाराह आहे हे सिद्ध करण्यासाठी करतील. त्या व्यक्तीला आपल्या प्रश्नाला खून व व्यशितार खिकाराह नाही हे ठरतिण्यासाठी पुढचा अध्याय वाचण्याती व त्याची तुलना “दहा आजांशी” करण्याची गरज आहे (निर्गम २०:१-१७). दावीदात्या पृच्छातापावरील परमेंतरात्या कृपेमुळेच त्याचे रजसिंहासन रखल्या गेले (स्तोत्र ५१).

अ. तत्त्व पंधरा: योग्य अर्थबोधावर योग्य लागूकरणाती बांधणी

योग्य लागूकरण हे योग्य अर्थबोधापासून आले पाहिजे. लागूकरण अनेक असतील पण कोणत्याही विशिष्ट ओरीचा किंवा वचनाचा केवळ एक आणि एकच अर्थबोध असतो. उदाहरणार्थ, १ तीमध्य ३:१-७ मध्ये मंडळीच्या अध्यक्षाती किंवा प्रमुखाची योग्यता दिलेली आहे. जो त्या जागेवर बसणार आहे त्यात्या लायकीची गरज ह्या वचनाचा अर्थबोध दर्शवितो. ह्या अर्थबोधाचे लागूकरण अध्यक्ष किंवा प्रमुख हा “नवीन धर्मपरीवर्तीत” नसावा आणि याचीमध्ये नमूद केलेली योग्यता परिषकवतेची गुणवत्ता दर्शविते जी मंडळीच्या सर्व मनुष्यांची असली पाहिजे, त्यातल्या त्यात विशेषत: मंडळीच्या पुढाच्यांची, हे विचारात होते.

जर एखाद्याने नुकत्याच विचारात घेतलेल्या नियमांचा व तत्वांचा प्रामाणिक व लक्षविधक ताढेचे उपरोग केला तर ते परमेंतरात्या वचनाचे अगदी बरोबर लागूकरण आहे. एखाद्याने त्यात्या व परमेंतरात्या संबंधात्या उद्देशाने मिळविलेले ज्ञान हे त्यात्या विवासावर आणि परमेंतरात्या कृपेवर पायाभूत असते तर एखाद्याने पवित्र आत्म्यात्या सामर्थ्याने आणि पवित्र आत्म्यात्या सेवाकाराने येशु ख्रिस्ताला मिळविलेले असते.

एखाद्यात्या जीतनाकरिता स्पष्ट उतारा मार्गदर्शक झालेला आहे आणि शिष्याने नैतिक जीवन जगण्यासाठी व प्रत्येक बाबतीत ख्रिस्तात्या वृत्तीची आगीदारी करण्यासाठी परमेंतरात्या वचनाचे ऐक्य मिळविलेले आहे.

वैयक्तिक अश्यासासाठी: प्रकरण ४, विभाग ४अ

१. १ तीमध्य ३:१-७ आणि अध्यक्षाकरिता लायकीच्या बाबीची यादी करा.

२. ज्यांची पाळक होण्याची इच्छा आहे त्यांनी उपरोक्त लायकीच्या मागणीबद्दल स्वतःचे आत्मपरिक्षण करावे.

ब. योग्य लागूकरणासाठी पाच पायाच्या

पायाची १: समजण्याकरिता, स्मरणाकरिता आणि आध्यात्मिक तत्वांत्या योग्य लागूकरणाकरिता प्रार्थना करा (याकोबाचे पत्र १:५).

पायाची २: विचाराधीन असलेला उतारा पूर्णपणे व योग्यपणे समजण्याचा प्रयत्न करा. ह्यामध्ये संबंधांचा अश्यास करणे अंतर्भूत आहे जे शब्दाचे वाक्यात, वाक्यांचे उताच्यात, उताच्याचे प्रकरणात आणि प्रकरणाचे पुरतकांमध्ये रूपांतर करते (२ तीमध्य २:१५).

पायाची ३: विशिष्ट उताच्यात्या अर्थबोधापासून योणारी आध्यात्मिक तत्त्वे ठरवा. आध्यात्मिक तत्त्व वेळेच्या सर्व चौकटीना व संरक्तीना ओलांडते. उदाहरणार्थ, लैंगिक अनैतिकता हे वेळेच्या व संरक्तीच्या सर्व चौकटीकरिता पाप (विवाहबाब्य लैंगिक संबंध) आहे. आध्यात्मिक तत्त्व हे लैंगिक अनैतिकता टाळण्यासाठी असते (रोम १३:८-१०).

पायरी ४: तुम्ही शास्त्रपाठाच्या कोणत्याही तत्वाची पायमल्ली करता काय हे पाहण्यासाठी तुमच्या जीवनावे प्रामाणिकपणे परिक्षण करा व चुकीच्या दुर्घटी करिता परमेंवराला समर्पण करा. ह्यामध्ये प्रश्नाला प्रस्तुत केलेल्या चुकीची प्रामाणिक कबूली अंतर्भूत आहे (१ योहान १:९) आणि विंवासात चालण्यावे पुनरुज्जीवन आहे (कलसै २:६). स्तोत्र ५१ वाहून विद्यार्थी ह्याबाबत चांगले ते करतील आणि दावीदाने बेशेबाबरोबर केलेल्या पापाबद्दलाच्या पृच्छातापाची नोंद करतील (२ करिश १३:५).

पायरी ५: कृपा व विंवासात चाला. प्रेषित पौल आपणास सांगतो की, “**ख्रिस्त येशू जो प्रभु, ह्याला जसे तुम्ही स्वीकारले तसे त्याच्यामध्ये चालत राहा**” (कलसै २:६). आम्ही आमच्या विंवासाद्वारे व परमेंवराच्या कृपेने त्याला मिळविले (इफिस २:८-९) आणि म्हणून आम्हाला मिळालेल्या कृपेच्या अनुषंगाने आम्हाला तश्या कृत्या प्रकट करावयाच्या आहेत (इफिस २:१०).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ४ब

१. याकोबावे पत्र १:५ वाचा. ह्यामध्ये आपल्याला कऱ्याकरिता प्रार्थना करण्यावे सांगितलेले आहे?
२. २ तीमथ्य २:१५ वाचा. शास्त्रपाठ समजण्याकरिता व त्याचे लागूकरण करण्याकरिता काय आवश्यक आहे?
३. १ तीमथ्य ३:१-७ ह्याबाबत तुम्ही मुख्य आध्यात्मिकतत्व कऱ्याला समजाल?
४. ज्याअर्थी ही गुणधर्मे मंडळीच्या अध्यक्षाला/प्रमुखाला आवश्यक आहेत त्या अर्थी ती मंडळीच्या कोणत्याही सभासदांना ऐच्छिक कां नसावेत?
५. ह्या तत्वांच्या प्रकाशात आपल्या जीवनावे मूल्यमापन करा.
६. पाप म्हणून तुमच्या जीवनावे कोणती क्षेत्रे तुम्हाला प्रभूसमोर कबूल करावयाची आहेत काय? जर असेल तर तुमची तशी इच्छा आहे काय?
७. तुमच्या जीवनात अशी क्षेत्रे आहेत काय ज्यामध्ये तुमच्या विंवासात चालण्यावे पुनरुज्जीवन घावे? जर असेल तर तुमची तशी इच्छा आहे काय?

क. योग्य अर्थबोधाला सहा अडथळे

परमेंवराच्या वचनाच्या अर्थबोधाला अनेक अडथळे असू शकतात. त्यावैकी आपण सहा अडथळाचे परीक्षण करू जे अर्थबोधातील चुकांकडे आपल्याला नेतात. कोणीही चुकांपासून रहित नाही हे लक्ष्यात ठेवा. १ करिश १०:१२ मध्ये आढळून येणारी पौलाने दिलेली ताकीट “आपण उमे आघोत असे ज्याला वाटते त्याने पडू नये म्हणून सांभाळावे” लक्ष्यात ठेवावे हे शहाण पूणावे आहे.

१. वैषयिकता किंवा दैहिकता

वैषयिकता किंवा दैहिकता हा योग्य अर्थबोधाला पहिला अडथळा आहे. वैषयिकतेमध्ये पापमय जीवनशैलीची आगेकूच अंतर्भूत आहे जिला “दैहिक” म्हणून नेहमी संबोधले जाते (१ करिश ३:३). ह्याचा अर्थ असा आहे की, पवित्र आत्म्याच्या सहाय्याने मार्गक्रमण करणे व त्याची फळे उपभोगणे (गलती ५:१९-२३) ह्यापेक्षा विंवासूने “दैहिक उपभोगाच्या” मार्फत पापाचा पा ठलांग करण्यावे नितदलेले आहे. हे पाप कबूलीविना जीवन आहे (१ योहान १:९) आणि ह्यामध्ये पृच्छातापावे उठीव आहे (२ करिश १२:२१).

जो परमेंवराच्या वचनाचा अभ्यास करतो तो जर दैहिक कृत्यांमध्ये गुंतलेला जारकर्म, अशुद्धपणा, कामातुरपणा, मूर्तिपूजा, घेटके, तैर, कलह, मत्सर, रग, तट, फुटी, पक्षभेद, हेवा, दारखाजी, रंगेलपणा आणि इतर अशा गोष्टी, (गलती ५:१९-२१) तर त्याचा अर्थबोध हा दोषपूर्ण किंवा चुकीचा राहील. उदाहरणार्थ जो शिक्षक लैंगिक अनैतिकतेत गुंतलेला असेल त्याची एखाद्या विषयाला हाताळणाऱ्या ताचाला विरुद्ध करण्याची प्रवृत्ती स्पष्टपणे असेल.

ज्याअर्थी सत्य हे पवित्र आत्म्याद्वारे प्रकट होते (योहान १६:१३), त्याअर्थी “दैहिक बाबीच्या आवडीच्या” मनुष्याने पवित्र आत्मा नेत असलेला मार्गसोडून दुसर्या दैहिक मार्गाची निवड केलेली आहे (मग फारच थोड्या वेळाकरिता असले तरीही). दैहिक बाबीची आवड असलेल्या मनुष्याला सत्याचा विरुद्ध समज प्राणी होईल कारण तो आध्यात्मिक दृष्ट्या परमेंवराच्या वचनावे मूल्यमापनावे करीत नाही.

“दैहिक बाबीची आवड असलेला मनुष्य” हा “स्वाभाविक मनुष्य” आहे (१ करिश २:१४) पण त्यामध्ये थोडाफार फरक आहे. स्वाभाविक मनुष्याचा अविंवासूकडे निर्देश होतो जो “देवाच्या आत्म्याच्या गोष्टी स्वीकारीत नाही, कारण त्या

त्याला मूर्खपणाच्या वाटतात आणि त्याला त्या समजू शकणार नाहीत, कारण त्यांची पारख आत्म्याच्या द्वारे होते (१ करिश २:१४). “स्वाभाविक मनुष्याचा” आत्म्याच्या मार्गात प्रवेश होत नाही तर “दैहिक बाबीची आतडकरणारा मनुष्य” विंचासू असतो जो आत्म्याच्या सुंसर्गतीत नसतो. त्याला परमेंचराचे वचनाबरोबर समजत नाही.

२. पोकळ डॉल

पोकळ डॉल किंवा दिखाऊपणा ही लोकांमधील प्रसिद्धी किंवा लोकांच्या मान्यतेची ठाव असतो. जे दुसऱ्या लोकांकडून प्रशंसेती इच्छा करतात त्यांच्यामध्ये हे आढळून येते. पोकळ डॉल किंवा दिखाऊपणा सुंदास सरळ सरळ अर्थबोध आकडे नेतो. नीतिसूत्रे १६:१८ मध्ये आम्हाला इशारा देण्यात आलेला आहे: **“गर्व झाला की नाश ठेवलेला; मनाचा ताठा अद्यःपातावे मूळ होय.”** अर्थबोध करण्याचाला हा वांगला उपदेश आहे.

हे सत्य आहे की आपण परमेंचराच्या वचनाचा अभ्यास उद्योगीपणाने केला पाहिजे. हे सुंदास सत्य आहे की आपण **“परमेंचराचे वचन तंतोतंतपणे हाताळलेच पाहिजे”** (२ तीमश्य २:२५). आपला अभ्यास आपल्या प्रभुकरिता व इतरांकरिता असलेल्या प्रेमाने मार्गदर्शीत झाला पाहिजे (मार्क १२:२९-३१). आपल्या सूक्ष्म दृष्टीच्या तिंबाला लोकांनी प्रशंसा करून मान्याता घावी ह्या तीव्र इच्छेने आपला अभ्यास नसावा. काहीतरी नवीन शिकणे जे आपला वैयक्तिक समज विस्तारीत करते, ते आध्यात्मिक वाढीकरिता आवश्यक आहे पण जर आपण दुसऱ्यांवर प्रभाव टाकण्यासाठी परमेंचराच्या वचनाचा नवीन माहितीकरिता शोध घेतो तर आपला हा शोध व्यर्थ आहे कारण आपले उद्देश शुद्ध नाही आहेत.

आपण आपल्या अभ्यासाच्या पद्धतीवर इतका गर्व करू नये की आपल्याला आपल्या तंतोतंत अर्थबोधाची हमी होईल. असा आपण विचार करू नाहीतर परमेंचराच्या वचनाला समजण्यात पवित्र आत्म्याच्या भूमिकेचा आपल्याला विसर पडेल.

३. पक्षापात

योग्य अर्थबोधाकरिता तिसरा अडथळा हा पक्षापाताचा असतो. पक्षापात हा प्रत्येकाच्या पसंतीवर आधारीत पूर्वग्रह असतो आणि तो मूलतः नकारात्मक रेखाने एखाद्या गोष्टीला विरुद्ध करतो: “मला ह्या प्रकारे काहीपण नको आहे.” जर असा मनाचा कल पुरेसा सबळ आहे तर तो परमेंचराच्या वचनाच्या भागांना विरुद्ध करेल.

दुःखाने, काहीनी परमेंचराच्या वचनाला बरोबर आहे असे दारखविण्याकरिता केलेल्या प्रयत्नात आपल्या स्वतःच्या वैयक्तिक पूर्वग्रहाचा उपरोक्त केलेला आहे जसे जातीयवादासांख्या वावरणारा मनाचा कल- जरी बायबल ह्याच्या स्पष्टपणे विरोधात असले तरीही.

तुम्हामधील जितक्यांचा ख्रिस्तामध्ये बापितस्मा झाला आहे, तितक्यांनी ख्रिस्ताला परिधान केले आहे; यहूदी व हेल्लेणी, गुलाम व स्वतंत्र, पुरुष व स्त्री, हा श्रेदव नाही; कारण तुम्ही सर्वजण ख्रिस्त येशूच्या ठारी एकव आहा आणि जर तुम्ही ख्रिस्तावे आहात तर अब्राहामावे संतान आणि अभिवननाच्या द्वारा वारीस आहोत (गलती ३:२७-२९)

जर देवाजवळ पूर्वग्रह दूषितपणा असेल तर कोणत्याही परराष्ट्रीय (यहूदी शिवाय) वाचविला जाणार नाही.

४. परस्परसंगतीची किंवा एकवित्ताची उणीत

जेव्हा आम्ही परमेंचराच्या वचनाचा अर्थबोध करण्याचा प्रयत्न करतो पण आपण कित्येक आध्यात्मिक कृतीशी परस्पर संगत नसतो तर आपण चुकीच्या अर्थबोधाच्या अक्षयरथानी पडतो.

अ. परस्परसंगत समूल्यमापन आणि कबूली बाबत कृती

आपल्याला २ करिश १३:५ मध्ये संगण्यात आलेले आहे की, “तुम्ही विंचासात आहा किंवा नाही ह्या विषयी आपली परिक्षा करा; आपली प्रतीती यहा!” त्याच्या दर्जारी तुलना करण्याकरिता आपल्याला केवळ कृतीच मांडावण्याच्या नाहीत तर आपले हेतूसुंदास प्रभूसमोर मांडावण्याचे आहेत. जेव्हा आम्हाला असे आढळते की आम्ही अपराशी झालेले आहोत तर आपण आपले अपराश आपल्या प्रभूसमोर ठेवलेच पाहिजे आणि स्वतः झाले पाहिजे. १ योहान १:९ असे म्हणते की, “जर आपण आपली यापे पदरी घेतली तर तो (परमेंचर) विंचसनीय व न्यायी आहे म्हणून आपल्या पापांची क्षमा करील व आपल्याला सर्व अनीतिपासून शुद्ध करील” ही कृती करण्यात आपल्याला आलेले अपराश आपल्याला पुढील वैषयिकतेत नेतो जे परमेंचराच्या वचनाचा अर्थबोध करण्यात विरुद्धपता व चुका निर्माण करते.

ब. परस्परसंगत किंवा एक वित्ताने प्रार्थनेची कृती

मततय ७:७-८ मध्ये आपल्याला संगण्यात आलेले आहे की, “माना म्हणजे तुम्हास दिले जाईल, शोधा म्हणजे तुम्हास सापडेल, ठोका म्हणजे तुम्हासाठी उघडले जाईल कारण जो कोणी मागतो त्याला मिळते, जो शोधतो त्याला सापडते व जो ठोकितो त्याच्यासाठी उघडले जाईल” परमेंचराच्या वचनाच्या समजण्याकरिता व धारणाशक्तीकरिता आपण एकवित्ताने प्रार्थना केली पाहिजे. ही कृती करण्यात आपल्याला आलेले अपराश आपल्याला परमेंचर जो पिता त्याच्या सहभागितेतील भंगाकडे नेतो, ज्याच्या वचनाचा अर्थबोध करण्याचा तुम्ही प्रयत्न करीत आहत.

क. एकवित्ताच्या अभ्यासाची कृती

आपल्याला २ तीमध्ये २:१५ मध्ये असे सांगण्यात आलेले आहे की परमेंवराचे वचन अगदी तंतोतंत हाताळण्याचा महत्वाचा भाग मेहनत किंवा व्यासंग आहे : “तू सत्याचे वचन नीट सांगणारा, लाज वाटण्यास कसलेही करण नसलेला, देवाच्या पसंतीस उतरलेला काम करी असा स्वतःला सादर करण्यास होईल तितके कर.” बायबलमधील मेहनतीमधील किंवा एकवित्तामधील उठीत ही संदर्भाशी सुसंगत राहण्यात येणाऱ्या अपयशाकडे आपल्याला नेईल.

५. देष्पूर्ण पद्धतीशास्त्र

अर्थबोधाती आपली पद्धतीसुद्धा तंतोतंत पणाला अडथळा करु शकते. शास्त्रपाठातिष्ठारी आपला असलेला मूलभूत विंवास निश्चितपणे वचनाला समजण्याच्या मार्गाला बाधा करील. उदाहरणार्थ, संपूर्ण बायबल हे परमेंवराप्रेरित आहे. असा आपण विंवास करीत नाही (२ तीमध्ये ३:१६-१७) तर आपण घमत्कारिक घटना आपल्या विशिष्ट विचारसरणीने संयुक्तीक ठरविण्याचा प्रयत्न करु. जर आपण संपूर्ण बायबल हे शब्दशः खरे आहे असा विंवास धरतो तर घमत्कारांचा अर्थबोध आपण डितिहासातील परमेंवराची दैवी मध्यरस्थी म्हणून करु.

केवळ काही ख्रिस्ती व्यक्तीनाच परमेंवराच्या वचनाचा उलगज होण्याचे दान देण्यात आलेल आहे असा काही लोकांचा विंवास आहे पण बायबल असे सांगते की ख्रिस्तात सर्व विश्वास्यू हे याजक आहेत (१ पेत्र २:५-९). याजक म्हणून परमेंवराच्या सिंहासनाच्या दालनात जाण्याकरिता प्रवेश आहे (इब्री ४:१६). जेथे आम्हाला “परमेंवर- पवित्र आत्म्याच्या” द्वारे शिकविले जाईल (१ करिश २:१५).

इतर लोक एखाद्या घटनेच्या गोष्टीरूपातून स्व-तकनी रूपकात्मक अर्थबोधाने किंवा दंत कशात्मक अर्थबोधाने एखाद्या उताच्याचा अर्थबोध करून बायबल विरुद्ध करतात. असे- उतारे अर्थबोधाकरिता शब्दशःच विचारात घेतले पाहिजेत. असा रूपकात्मक खतकनी केलेला अर्थबोध शास्त्रपाठमध्ये परकीय अर्थ प्रतिष्ठ करतो. नोहाच्या वेळी आलेला महापूर ही शब्दशः वैंतीक महान आपती नव्हती परंतु त्याएवजी महान दुःख जे अवघ्या मानवतेने सहन केले पाहिजे, त्याचे वित्र होते, असा जर आपण दावा करतो तर आपण अर्थबोध करतांना अपराधी आहोत.

दंतकथा ही फारच अल्प सत्य व फार मोठी अतिशयोकती अशा गोष्टीरूपाकडे निर्देश करते. नोहाच्या वेळी आलेला पूर छा रसायनिक व केवळ लहान होता व नंतर तेथील स्थानिक रहिवाश्यांनी वैंतीक महान आपती म्हणून त्याची अतिशयोकती केली असा आम्ही दृष्टीकोन ठेवतो तर आम्ही दंतकथेच्या मार्गाने अर्थबोध करतो. दंतकथाशास्त्रामध्ये भरपूर खोटचा गोष्टीने घेरलेले फारच अल्प सत्य असते असे आपण म्हणू शकू.

काही लोक येथू ख्रिस्त वेद : स्तंभ व पुनरुत्थान हांचा पद्धतीनी अर्थबोध करण्यातसुद्धा फार पुढे सरसावलेले आहेत. जर असे अर्थबोध हे सत्य आहेत तर येथू आमच्या पापाकरिता खरोखरच नाही मरण पावला, तो कबरेत गाडल्या नाही गेला आणि आमच्या पतिमुक्तीकरिता त्याचे पुनरुत्थान नाही झाले. जर ह्या घटना शब्दशः घडल्या नाहीत तर आम्ही प्रविष्ट पौलानुसार गंभीर त्रासामध्ये आहेत (१ करिश ११).

कधीकधी रूपकात्मक व दृष्टान्तात्मक अलंकारांना विचारात न घेता शब्दशः अर्थबोध करण्याची पद्धतीसुद्धा खरा अर्थबोध करण्यात अडथळा निर्माण करते. उदाहरणार्थ, शलमोन रघित “गीतरन” श्रीर्षक असलेले पुस्तक हे एक असामान्य साहित्यिक काम आहे ज्याता शुल्कशः अर्थबोध करणे हे पूर्णतः कुचकात्री ठेवल. ह्या प्रमाणे, अर्थबोधाच्या अगदीबोरेबर पद्धतीमध्ये, शुल्कशः साहित्यिक अर्थबोध जो रूपकात्यक व दृष्टान्तात्मक अलंकारिक आणि तर्कसुद्ध आषेला मान्यता देऊन विचारात घेतो, ह्याचा अंतभाव असतो. ह्या पुस्तकामध्ये पुढे आपण नंतर सर्वसमावेशक चर्चा करु.

६. सदोष विचारसरणी

मानवी विचारसरणी अनंत परमेंवराचे कधीही पूर्णपणे आकलन करु शकत नाही. मानवी सामर्थ्याद्वारे जर आपण परमेंवर शला पूर्णपणे समजू शकलो तर आपण निश्चितत्व उद्दृट होऊ. नीतीसूत्रे ३:५-७ मध्ये आम्हाला सांगण्यात आलेले आहे की, “तू अगदी मनापासून परमेंवरावर भाव ठेव, आपल्याव बुद्धीवर अवलंबुन गळू नकोस; तू आपल्या सर्व मार्गात त्याचा आदर कर, म्हणजे तो तुझा मार्गदर्शक होईल. तू आपल्या दृष्टीने स्वतःस श्रहाणा समजू नकोस, परमेंवराचे भय धर व दुष्कर्मापासून दूर राहा.” आपण आपल्या स्वतःच्या समजुती प्रमाणे नव्हेतर विंवासाने चालावे अशी परमेंवराची इच्छा आहे.

आपल्याला अभिवचन देण्यात आलेले आहे की, एक दिवस आपल्याला प्रभूचे पूर्णपणे आकलन होईल. १ करिश १३:१२ मध्ये पौलाने लिहिले आहे की, “कारण हल्ली आपल्याला आरशात अस्पष्ट दिसते; पण नंतर आपण साक्षात पाहू. आता मला कळते ते अपूर्ण आहे पण नंतर मला जसे पूर्णपणे ओळखण्यात आले आहे तसे मी पूर्णपणे ओळखीन.” जेव्हा आपण आपल्या प्रभूच्या समोरासमोर असून तेव्हा आपल्याला सद्या असलेल्या सर्वच अनुतरीत प्रणांती उतरे मिळतील (२ करिश ३:१८).

जेव्हां पहिल्या शतंकातील यहुती एखाद्या गोष्टीचा उद्घोट करण्यासाठी पूर्णतः स्वतःच्या समर्थिवर अवलंबून राहीले तेव्हां त्यांना काढी समर्थ्या होत्या. येशूला मसिहा महून ओळखण्यात त्यांची झालेली दुःखद घूक हे त्याचेह पर्यंतसन आहे. मत्तय २२:४१-४६ मध्ये येशू व परुश्यामं मधृत्या संवादाला विवारात घ्या.

पलशी एकत्र जमले असता येशूने त्यांस विवारले, **शिस्ताविषयी तुम्हास काय वाअते?** तो कोण आवा पुत्र आहे? ते त्यांना महाले दाविदाचा त्याने त्यांस महाले, तर मग दाविद आन्याच्या प्रेरणेने त्याला प्रभु असे कसे महणतो? ‘परमेश्वराने माझ्या प्रभुला सांगितले, मी तुझ्या शत्रुस तुझ्या पायरीझाली घालीपर्यंत तू माझ्या उजवीकडे बैस. दावीद जर त्याला प्रभु महणतो तर तो त्याचा पुत्र कसा असणार? तेव्हां कोणाला एका शब्दानेही त्याला उत्तर देता येईना आणि त्या दिवसापासून त्याला आणखी काढी विवाराव्यास कोणीही धजला नाही.

मसिहा एकाच वेळी दावीदाचा “पुत्र” व दावीदाचा “प्रभु” कसा होतू शकतो असा प्र॑न येशूने स्तोत्र ११०:१ चा संदर्भ ठेऊन परुश्यांना विवारला. मसिहा हा परमेश्वर व मनुष्य असा दोनहीही आहे हे हा प्र॑नावे उत्तर आहे. अशी सकारण विवारणी मानवी विवारसरणीशी विसंगत दिसून येते. नाही काय?

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ४, विभाग ४क

१. १ करिथ ३:३ वाचा. पौल कोणत्या दोन गोष्टी “दे टिकता” व “वैषयिततेवा” भाग महून निर्देशीत करता?
२. गलती ५:१९-२१ वाचा. मत्सर व तटल्यांना काय महालेले आहे?
३. जर एजादी व्यक्ती मत्सर व तटल्यांमध्ये गुंतलेली असेल तर अर्थबोधात कसा बदल होईल?
४. नीतिसुत्रे ३:५-६ व १ करिथ ८:१ वाचा. कशावर आपण विश्वास ठेवू जये व का?
५. आपण आपल्या अभ्यासाचा सवर्यीबदल किंवा पद्धतीबदल उद्दृट होऊ शकतो काय? आणि ह्याप्रमाणे वैषयीक ठोऊन चुकीचा अर्थबोध कळ काय?
६. आपल्या इच्छेनुसार आपण बायबलचा अर्थबोध करण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे काय का?
७. परमेश्वराच्या तवनाच्या आपल्या अभ्यासात काय अतिशय महत्वावे आहे?
८. करिथ १३:५ व १ योठान १:९ वाचा. आपल्या अभ्यासामध्ये कोणत्या दोन गोष्टी महत्वाच्या आहेत?
९. मत्तय ७:७-८ आणि याकोबाचे पत्र १:५ वाचा. आपण आपल्या अभ्यासात काय मिळवितो?
१०. आपल्या अभ्यासात एकाग्रता कां असली पाहिजे?
११. २ तीमश्य ३:१६-१७ वाचा. बायबलचा बरोबर अर्थबोध करण्याअगोदर बायबलवर आपण कोणता विश्वास ठेवला पाहिजे?
१२. यशया ५५:८-९ वाचा. परमेश्वराचे वचन समजण्याकरिता मानवी विवारसरणी लावण्याचा प्रयत्न करण्यात आपण काय लक्षात ठेवले पाहिजे?
१३. याकोबाचे पत्र ३:१४ वाचा. लागू करण्यात कोणत्या तीन गोष्टी अपयशास कारणीशूत होतात?

ડ. લાગૂકરણ અપયાશી કરણારે આર માર્ગ

હે આર માર્ગ ફાર યોયે નમૂદ કરણાત આલેલે આહેત પણ પરમેંવરાવ્યા વવનાવા અભ્યાસ કરણાચ्यા વિદ્યાર્થીની હે વિવારાત ઘેણ રો અતિ ગરજેચે આહે કારણ પ્રત્યેકામણ્યે અનેક અપયાશ ડઢલેલે આહેત. આપલ્યા માર્ગદર્શનાકરિતા સ્પષ્ટ ઓવીવા કિંવા વવનાવા પુન્ધા વાચુન સંદર્ભ વિવારાત ઘેણે હે સર્વાધિક ચાંગલે આહે. નીતિસૂત્રે ૩:૫-૬ મણ્યે સાંગિતલેલ્યા વાચનાલા પુન્ધા વિવારાત ઘેઊયા. તે અસે: “તૂ આપલ્યા અગદી મનાપાસમન પરમેંવરાવર ભાવ ઠેવ; આપલ્યાવ બુદ્ધિવર અવલંબનું શાહું નકો. તૂ આપલ્યા સર્વ માગ્નાત ત્યાવા આદર કર, મહણજે તો તુડ્ઝા માર્ગદર્શિક છોડીલ.”

૧. લાગૂકરણાકરિતા સામર્થ્ય મિળાવે મહૃણું પ્રભુવર અવલંબૂન રાહણ્યાસ અપયાશ.
૨. મનાવ્યા કલાતીલ કિંવા કૃતીતીલ વિરોધ જે પરમેંવરાવ્યા સત્યાશી ઝુંજ કરતે.
૩. બરોબર અસલેલ્યા તત્વાંચી અવજ્ઞા.
૪. જગ્યીક દર્જાલા નિષ્ઠિચત કરણાસ આલેલ્યા દબાવાલા બળી પડળે.
૫. આપલ્યા જીવનાલા પરમેંવરાવ્યા વવનાવે લાગૂકરણ કરણાત આસ્થેચી ઉણીવ.
૬. પાપાલા વैધાનિક કિંવા અસ્તિત્વાત નસલેલે અણા દૃષ્ટીકોણાને પાછળે.
૭. શાહાણ્યા નિવડીબદ્લ ભાવનાતમક વાગ્ણુકીવી બદલી કરળે.
૮. પૂર્વગ્રહ, કલ કિંવા આઠશીપણામુલે વિવારાંના વિરુધ કરળે.

प्रकरण ५

परमेश्वर - व्यवितर्त्तः
तात्त्विक शिक्षणांक

विभाग १

त्रैक्य

अ. त्रैक्याचे वर्णन

आपण एकच खरा परमेंवर आहे हे स्पष्टपणे स्थापीत करण्यास समर्थ आहोत (अनु. ४:३५; ९:४; १ करिश ८:४-६; इफिस ४:३-६; याकोबाचे पत्र २:१९) जो स्वतः पिता म्हणून (योहान ६:२७), (पुत्र योहान १:१) आणि पवित्र आत्मा (खे.कृ. ५:३-४). त्याच्या स्वभावाचे तंतोतंत अंतर्गत कार्य समजण्याकरिता आपल्यामध्ये उनीच आहे. “त्रैक्याची” तंतोतंत व परिपूर्ण त्याच्या स्थापित करणे कठीन आहे कारण वस्तुस्थिती अशी आहे की परमेंवर हा आपल्या समाजाच्या पतीकडे आहे आणि तेही ह्यामुळे की तो परमेंवर आहे (रोम ११:३३). त्याला संतोषविण्यासाठी आपल्या ख्रिस्ती लोकांचे चालणे हे त्याच्यावरील विश्वासाचे असले पाहिजे (इब्री. ११:६). जर आपण कोणत्याही मार्गाने परमेंवराबद्दल व स्वर्गाच्या बाजूबद्दल जे काही माहीत करतो किंवा समजतो, तर आपण दृष्टीने चालतो. ह्या दिवसांपैकी एका दिवशी आपल्याला परमेंवराबद्दल पूर्णपणे समजेल (१ करिश १३:१२), पण आता आपण जे आपल्याला पूर्णपणे माहीत नाही ते विश्वासाने खीकारलेच पाहिजे. अंडचामध्ये “त्रैक्याचे” उदाहरण आढळतो. त्यामध्ये बाह्य कवच, आतील पिवळा व पांढरा भाग आहे. हे तीन वेगवेगळे भाग आहेत पण ते एकच अंडे आहे.

“त्रैक्याच्या” सदस्यांच्या तीन भूमिका आहेत हे आपण स्पष्टपणे स्थापित करण्यास समर्थ आहेत. पिता हा योजना करणारा (खे.कृ. २:२३), पुत्र योजनाची अंमलबजातणी करणारा (योहान ५:३६) आणि पवित्र आत्मा हा प्रकट करणारा (योहान १६:१३) आहे. आपण त्याच्या भूमिकांचा अभ्यास करतांना “त्रैक्य” परमेंवराची विभागणी करण्याचा प्रयत्न करू जये. परमेंवराच्या सर्वच गुणधौर्यात पिता, पुत्र व पवित्र आत्म्याची भागीदारी आहे.

ही आपल्याकरिता समर्थ्या नसली पाहीजे. आपल्याला कारच्या आटोमोबाईल डंजिन्ये अंतर्गत काय समजणार नाही पण आपण इंजिन सुरु करतो व आपल्या गतव्याला पोहचतो. ह्या परिणाम आपण पाहतो. परमेंवराने काय निर्माण केलेले आहे, त्यावरून त्याच्या स्वभावाच्या परिणाम आपण पाहू शकतो (रोम १:२०).

ब. प्रमाण

पिता, पुत्र व पवित्र आत्मा ह्यांना “परमेंवर” म्हणतात. ह्या वस्तु रिश्तेमध्येच “त्रैक्याचे” प्रमाण आहे. जर पिता, पुत्र व पवित्र आत्मा ह्यांना असे विशिष्ट गुणधर्म आहे जे केवळ परमेंवराचे विशिष्ट गुणधर्म आहेत आणि ते असे कार्य करतात जे फक्त परमेंवर करू शकतो, तर हे “तिन्ही” खरेखरच “एक” आहेत जो परमेंवर आहे हे ह्यावरून स्पष्ट झालेच पाहिजे.

प्रकरण ४, विभाग १, “दैवी अकार्तवर आधारीत अर्थबोध” ह्यामध्येच परमेंवराच्या अकार्ती ओळख करून देण्यात आलेली होती. आपण आता परमेंवराच्या गुणधर्माच्या स्पष्टीकरणाचा विस्तार करू आणि प्रत्येक गुणधर्माचा प्रत्येक सदस्याशी संबंध जोडू.

हे अभ्यासाचे क्षेत्र फार महत्वाचे आहे. ह्या ओळ्या किंवा वचने बायबलच्या संपूर्ण ईंवर विज्ञानाचे दोन मूलतः पाये स्थापित करतात. हे अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी कधीही तिसरूच जये. “एक आणि फक्त एकच परमेंवर आहे” हा पहिला पाया असून “तो मी नाही” हा दुसरा पाया आहे.

क. दैवी अकार्तवर आधारीत अर्थबोध

पहिला कंस ( ) हा परमेंवर-पिता ह्याचा निर्देश करणाऱ्या ओळ्यांना किंवा वचनांना दर्शवील, दुसरा <> पुत्राच्या निर्देश करणाऱ्या ओळ्यांना किंवा वचनांना दर्शवील तर तिसरा [ ] पवित्र आत्म्याच्या निर्देश करणाऱ्या ओळ्यांना किंवा वचनांना दर्शवील.

१. सार्वभौमत्व

परमेंवर सार्वभौमत्व आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की तो राजा असून त्याप्रमाणे वागतो. (दानीएल ४:१७; १ तीमश्य १:१७; स्तोत्र ४७:२,७), <प्रकटी १९:१६; योहान ५:२१>, [जरखच्या ४:६; १ पेत्र ४:१४; १ करिश १२:११].

“मर्यादित क्षेत्रामध्ये सर्वोच्च अधिकार गाजविणे” म्हणजे सार्वभौमत्व. बाह्य नियंत्रणावासून मुक्त असलेल्या परमेंवरच्या त्याच्या संपूर्ण निर्मितीवर सर्वोच्च अधिकार आहे. तो निर्माण करणारा आहे, निर्माण झालेला नाही (रोम १:२०, २५).

परमेंवराचा स्वतःची योजना करण्याचा, स्वतःचे नियम तयार करण्याचा आणि स्वतःच न्याय करण्याचा संपूर्ण आधिकार आहे शोङ्कक्यात, तो कृती करण्याचे निवडतो व त्याप्रमाणे कृती करण्याचा त्याला अधिकार आहे जरी त्याचे उद्देश समजण्याकरिता कठीण असले तरीही.

२. नीतिमत्व

परमेंवर म्हणजे नित्वल नीतिमत्व आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की तो प्रत्येक बाबतीत परिपूर्ण आहे (योहान १७:२५; १ योहान १:५), <१ योहान २:१; लुक १:३५; इब्री ७:२६>, [यश्वा ३२:१५-१८; स्तोत्र १४:३:१०; नहेम्या ९:२०]. प्रत्येक बाबतीत तो नीतिमत्वाचे प्रमाण आहे. तो नीतिक दृष्टच्या परिपूर्ण असून अनुकरणाकरिता तो आपल्याला प्रमाण देतो (इफिस ५:१).

३. न्याय

परमेंद्रवर न्याय आहे. तो परिपूर्णपणे प्रामाणिक आहे (यशया ४५:२१; इयोब ३७:२३), <योहान ५:२२, ३०; प्रकटी १९:११>, [यशया ४:४; २८:६]. त्याचा नीतिमत्वाच्या मागणीला त्याचा प्रतिसाद म्हणजे त्याचा न्याय होय. त्याच्याजवळ “व्यक्तीचा पक्षापात” नाही (रोम २:११), तो कोणताही पक्षापात दाखवीत नाही. जेथे कोठे पाप (त्याच्या नियमाची पारामल्ली) घडते (रोम ५:१३), तेथे त्याचा न्याय पूर्ण झालाच पाहिजे.

मनुष्य परमेंद्रवराच्या नीतिमत्वाचे समाधान करण्यास समर्थ नाही आणि म्हणून जो परमेंद्रवराच्या न्यायाचे समाधान किंवा सात्वन करु शकतो अशा मसिहाची त्याला गरज आहे. जेव्हां प्रश्न येशू ख्रिस्त संपूर्ण जगाच्या पापाची भरपाई करण्यासाठी वधःस्तंभावर मरण पावला तेव्हां त्याने हे “सात्वन” वधस्तंभावर परिपूर्ण केले (१ योहान २:१-२).

४. प्रेम/ प्रीति

परमेंद्रवर प्रीति आहे. ह्याचा अर्थ असा की त्याच्यामध्ये परिपूर्ण व बिनशर्त प्रीति आढळून येते (१ योहान ४:८-१०; तीतास ३:४; योहान १७:२४-२६), <योहान १५:९>, [गलती ५:२२].

संपूर्ण मानवतेला मुक्त करण्याकरिता येशू ख्रिस्ताला पाठविले हा परमेंद्रवराच्या ह्या गुणधर्माचा पारा आहे (१ योहान ३:१६). आपल्या पापाची भरपाई देण्यासाठी प्रश्नने वधःस्तंभावर काय केले ते आहे प्रेम किंवा प्रीति <लुक २३:३४>; आणि पावित्र आत्म्याचे ते पहिले फळ आहे [गलती ५:२२].

प्रेम म्हणजे दुसऱ्यांकरिता बरोबर आणि सर्वाधिक चांगले ते करणे होय. असे करण्यात आपल्या आल्हाददायक आवाना नसल्या तरी ते करणे ख्रिस्ती लोकांनी परमेंद्रवराचे प्रेम घेतून ते दुसऱ्यापर्यंत पसरवले पाहिजे ह्यासाठी की सर्वांनी परमेंद्रवराला माहित करावे (योहान १३:३४-३५).

५. शांवत जीवन

परमेंद्रवर म्हणजेच शांवत जीवन होय. तो सार्वभौम आहे व तो सर्वकाळ आहे व तो सर्वकाळ राहील. (यशया ५७:२५), <योहान ८:५४; १ योहान ५:११-१२; मिर्या ५:२; प्रकटी १:८, १७>, [इब्री ९:१४].

शांवत जीवनाला आरंभ नाही व शेवटही नाही आम्ही ख्रिस्ती लोकांना प्रत्यक्षापणे सार्वकालीक जीवन असते ज्याला आरंभ आहे पण अंत नाही. परमेंद्रवराचे शांवत जीवन असे शिकविते की त्याला (परमेंद्रवराला) कधाही मृत्यु लागू होत नाही.

६. सर्वशक्तिमान- सर्वसमर्थ

परमेंद्रवर हा सर्व शक्तिमान आहे. ह्याचा अर्थ असा की त्याला काहीही करण्याचे सामर्थ्य आहे (मार्क १४:३६; १ पेत्र १:५) <मत्या २८:१८; प्रकटी १९:६>, [२ तीमश्य १:७; रोम १५:१३].

स्वर्ग आणि पृथ्वीच्या उत्पत्ति त्याचे सर्वशक्तिमानपणाचे उदाहरण आढळते (३ उत्पत्ति १:१). आम्हाला सांगण्यात आलेले आहे की त्याच्या शब्दाने आकाश (स्वर्ग) निर्माण झाले आणि त्याच्या मुख्यवासाने आकाशातील सर्व सैन्य निर्माण झाले (स्तोत्र ३३:६).

७. सर्वत्यापी- प्रत्येक स्थळी

परमेंद्रवर हा सर्वत्यापी आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की, तो एकाच वेळी समान प्रखरतेने सगळीकडे असतो (नीतिसूत्रे १५:३; २ इतिहास २:६), <मत्या १८:२०; २८:२०>, [स्तोत्र १३९:७-१६] ह्याचा अर्थ असा नाही की परमेंद्रवर हा सर्वकाही आहे विष्टदेवतावाट), पण तो सगळीकडे आहे. हे आम्हाला परमेंद्रवराच्या व्यक्ती म्हणून स्वभावाचे प्रदर्शन घडविते.

ह्या गुणधर्मावरून आपण हे सुदूर पाहतो की, परमेंद्रवर हा एकान्ती जागांमध्ये निरनिराळ्या प्रखरतेने नसतो (स्तोत्र १३९:७-१७). तो इतरांच्या तुलनेत काही व्यक्तीकडे कमी लक्ष देत नाही ही वस्तुरिश्ती आहे की तो सर्वत्यापी आहे म्हणजे तो खतःला एकाच वेळी एकापेक्षा जास्त ठिकाणी प्रगत करतो.

८. सर्वज्ञ- सर्वकाही जाणणारा

परमेंद्रवर हा सर्वज्ञ आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की त्याला प्रत्येक गोष्ट माहित आहे: भूतकाळ, वर्तमानकाळ आणि भविष्यकाळ (स्तोत्र १३९:१-६; इब्री ४:१३), <योहान २:२४, २५; १८:४; मत्या ९:४>, [१ करिथ २:१०-११; यशया ११:२].

त्याला सर्वगोष्टीचा परिणाम माहित आहे; केवळ प्रत्यक्ष गोष्टीच नाही तर सर्व शंकयातसुदूरा. त्याला सर्व परिणामांची जाणकारी आहे, सर्व वेळी प्रत्येक निर्णय कार्य होईल ह्याची सुदूर त्याला जाणकारी आहे. त्याच्या शांवत योजनेने ह्या सर्व बाबी विचारात घेतलेल्या आहेत (रोम ८:२८-३०).

९. अपरीवर्तनशील - न बदलणारा

परमेंवर हा अपरीवर्तनशील आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की त्याच्या अर्काच्या बाजू किंवा मुद्रा कधीही बदलत नाही (याकोबाचे पत्र १:१७; इब्री ६:१७; मलारखी ३:६), <इब्री १३:८>, [१ करिश १२:४; इफिस १:१३].

हा गुणधर्म मानवतेला लाभदारक आहे कारण परमेंवर तेव करतो ज्याचे अभिवचन तो देतो. तो आपले मनबदलत नाही. त्याजे मठ्ठले, “येशूमध्ये असलेल्यांना दंडाज्ञा नाहीच” (ऐम ८:१). आपल्याला पूर्ण आत्मतिंवास असू शकतो की तो आपले मन बदलावार नाही. जे येशू ख्रिस्तावर विंवास ठेवतात त्यांना शांवत जीवनाचे अभिवचन दिलेले आहे आणि मठ्ठून तो ह्या सुवर्तेमध्ये दुरुस्ती करणार नाही (योहान ३:१६). जर परमेंवराने आपले अभिवचन बदलले तर तो असत्य बोलणारा होईल आणि ह्या प्रमाणे तो अनीतिमान ठोईल (इब्री ६:१७-१८).

ह्या विंवातल्या इतर सर्वगोष्टी बदलत आहेत. फक्त परमेंवर तेवढा कायम आहे. मठ्ठूनच त्याच्या मधली आशा आपल्या आत्म्याकरिता नांगर होऊ शकते (इब्री ६:१९).

१०. सत्यवादी

परमेंवर हा निवळ सत्य आहे (अनुवाद ३२:४; योहान ७:२८; १७:२), <योहान १४:६; १ योहान ५:२०>, [१ योहान ५:७, ८; ४:६; योहान १४:१७; १५:२६; १६:१३].

हा गुणधर्म आपल्याला असे सांगतो की जी प्रत्येक गोष्ट परमेंवर उत्वारतो ती पूर्णपणे विंवसनीय असते (गणना २३:१९). परमेंवराकरिता खोटे बोलणे हे वस्तुतः अशक्य आहे (तीत १:२).

सत्य हे आहे की परमेंवराने स्वतःला येशू ख्रिस्त ह्या व्यक्तीच्या स्वरूपात प्रकट केले <योहान १४:६>. संपूर्ण इतिहासात “सत्य” हे साधी संकल्पना, विधान किंवा तत्वज्ञान मिळविण्यात आलेले आहे. मठ्ठूनच, मानवता ज्या कशाला सत्य समजते, त्याची येशू ख्रिस्ताच्या शब्दात तुलना झालीच पाहिजे <१ तीमश्य ६:३>.

तैयावितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग १

१. प्रथम अनुवाद ६:४-५ वाचा. नंतर योहान ६:२७, योहान १:१ व प्रेषितांची कृत्ये ५:३-४ वाचा त्याठिकाणी किती देव आहेत?

२. वरील उताऱ्यांवरून देव कोण आहे?

३. प्रेषित २:२३ वाचा. पित्याची प्राथमिक भूमिका कोणती?

४. योहान ५:३६ वाचा. पुत्राची प्राथमिक भूमिका कोणती?

५. योहान १६:१३-१४ वाचा. पवित्र आत्म्याची प्राथमिक भूमिका कोणती?

६. पिता, पुत्र व पवित्र आत्मा मिळून देव आहे हे आपण कसे सिद्ध करतो?

७. सार्वभौमी देवाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

अ. पिता - दानीएल ४:१७, १ तीमश्य १:१७ व स्तोत्र ४७:२,७

ब. पुत्र - प्रकटीकरण १९:१६ व योहान ५:२१

क. पवित्र आत्मा - जरखन्या ४:६; १ पेत्र ४:१४; १ करिश १२:११

त्रेतय सार्वभौमी आहे का?

८. देवाच्या नीतिमत्वाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

अ. पिता - योहान १७:२५ व १ योहान १:५

ब. पुत्र - १ योहान २:१; लूक १:३५ व इब्री ७:२६

क. पवित्र आत्मा - यशया ३२:१५-१८; स्तोत्र १४३:१० व नहेम्या ९:२०

त्रेतय नीतिमान आहे का?

९. देवाच्या न्यायीपणाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - यशया ४५:२१ व ईयोब ३७:२३
- ब. पुत्र - योहान ५:२२, ३० व प्रकटीकरण १९:११
- क. पतित्र आत्मा - यशया ४:४ व २८:६

त्रेक्य न्यायी आहे का?

१०. देवाच्या प्रितीविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - १ योहान ४:८-१०; तीत ३:४ व योहान १७:२४-२६
- ब. पुत्र - योहान १५:९
- क. पतित्र आत्मा - गलती ५:२२

त्रेक्य परिपूर्ण प्रेमस्य आहे का?

११. देवाच्या सार्वकालिकपणाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - यशया ५७:१५
- ब. पुत्र - योहान ८:५४; ९९ १ योहान ५:११-१२; मीखा ५:२ व प्रकटी १:८, १७
- क. पतित्र आत्मा - इब्री ९:१४

त्रेक्याला सार्वकालिक जीवन आहे का?

१२. देवाच्या सर्वसामर्थ्याविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - मार्क १४:३६ व १ पेत्र १:५
- ब. पुत्र - मत्त्य २८:१८ व प्रकटीकरण १९:६
- क. पतित्र आत्मा - २ तीमथ्य १:७ व योम १५:१३

त्रेक्य सर्वसामर्थी आहे का?

१३. देवाच्या सर्वत्यापीपणाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - नीतिसूत्रे १५:३ व २ इतिहास २:६
- ब. पुत्र - मत्त्य १८:२० व २८:२०
- क. पतित्र आत्मा - स्तोत्र १३९:७-१६

त्रेक्य सर्वत्यापी आहे का?

१४. देवाच्या सर्वज्ञानीपणाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - स्तोत्र १३९:१-६ व इब्री ४:१३
- ब. पुत्र - योहान २:२४-२५; १८:४ व मत्त्य ९:४
- क. पतित्र आत्मा - १ करिथ २:१०-११ व यशया ११:२

त्रेक्य सर्वज्ञानी आहे का?

१५. देवाच्या न बदलणाऱ्या स्वभावाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - याकोब १:१७; इब्री ६:१७ व मलाखी ३:६
- ब. पुत्र - इब्री १३:८
- क. पतित्र आत्मा - १ करिथ १२:४ व इफिस १:१३

त्रेक्य न बदलणे आहे का?

१६. देवाच्या विश्वासूपणाविषयी पुढील शास्त्रभाग वाचा.

- अ. पिता - अनुवाद ३२:४; योहान ७:२८ व १७:३
- ब. पुत्र - योहान १४:६ व १ योहान ५:२०
- क. पतित्र आत्मा - १ योहान ५:७-८; ४:६; योहान १४:१७; १५:२६ व १६:१३

त्रेक्य विश्वासयोग्य आहे का?

विभाग २

परमेश्वराची नावे

हा विभाग शास्त्रपाठमध्ये आढळून आलेले परमेश्वराचे शीर्षक किंवा नावे ह्यावर केन्द्रीत होतो. ग्रीक आणि इब्री भाषेत परमेश्वराकरिता किंतोके वेगवेगाळी शीर्षके किंवा नावे आहेत आणि त्याच्या व्यक्तीमत्वाच्या किंवा चारिश्चाच्या ठळक बाजूवर लक्ष वेधण्याकरिता ह्यांचा वापर होतो.

काढी आषांतरामध्ये इब्री आणि ग्रीक शब्दांची नवीन भाषेमध्ये (ट्रान्सलिटरेशन), त्यांना समजण्याच्या कोणत्याही सहकार्य बिना, त्यांच्या उत्त्वावर पायाभूत अशी अदलाबदल झालेली आहे. हा अभ्यास विद्यार्थ्यांना इब्री किंवा ग्रीकमधील मूळ शीर्षक व त्याचे आषांतर ह्या दोहोंची माहिती पुरवितो.

अ. इब्री नावे

१. परमेश्वर

“एलोहिम” हा परमेश्वराकरिता इब्री शब्द असून त्याचे इंग्रजीमध्ये आषांतर “गॉड” आहे. तो प्रथम उत्पत्ति १:१ मध्ये आढळतो आणि त्यानंतर जुन्या करारात २,५०० पेक्षांही जास्त वेळा आढळतो. हा शब्दाच्या अर्थामध्ये परमेश्वराच्या सर्व अर्क अंतर्भूत आहे आणि ह्या प्रमाणे तो परमेश्वराचे सर्व तिशेष गुणधर्म एकाच वेळी दर्शवितो. जरी पुष्कळ वेळा हे शीर्षक पित्याचे वर्णन करण्याकरिता उपयोगात आणण्यात येते तरी हे शीर्षक पुत्र आणि पवित्र आत्मा ह्यांना दर्शविण्यासाठीसुद्धा उपयोगात आणले जाते कारण “त्रैक्या” म्हणजेच परमेश्वर आहे हे विद्यार्थी पाहतील.

“एलोहिम” हा अनेकवचनी शब्द आहे. “तैश्वताचे अनेकवचन” म्हणून त्याचे वर्णन इश्वरविज्ञानाच्या किंदानांकडून केले जाते. ते त्याची अमार्यादीत महानाता दर्शवितो. जरी हा शब्द अनेकवचनी असला तरीही प्रामुख्याने त्याच्यासोबत एकवचनी क्रियापद येते जे पुन्हा एकदा परमेश्वर एक आहे हे दारववितो (अनु. ६:५).

“एलोहिम” हा शब्द नेहमी दुसऱ्या शब्दासोबत जोडल्या जातो जो परमेश्वराबहल अधिकची माहिती देतो. ह्याप्रमाणे तयार झालेला नवीन संयुक्त शब्द त्याच्याकरिता नवीन शीर्षक होतो.

अ. सर्वसमर्थ परमेश्वर

“एल शाहाई” हे “सर्वसमर्थ परमेश्वराचे” नेहमीचे आषांतर आहे. “एल” हे “एलोहिमचे” संक्षिप्त रूप आहे. परमेश्वराने त्याच्या लोकांतर आशीर्वादांचा केलेला केलेला वर्षाव म्हणून ह्या शब्दाचा नेहमी उपयोग होत असे. तो आढळतो: उत्पत्ति १७:१; २८:३; ३५:११; ४३:१४; ४८:३; ४९:२५; निर्गम ६:३; गणना २४:४; ६ रुथ १:२०, २१; ड्योब ५:१७; ६:४, १४; ८:३, ५; ११:७; १३:३; १५:२५; २१:१५, २०; २२:३, १७, २३, २५, २६; २३:१६; २४:१; २७:२, १०, ११, १३; २९:५; ३१:२, ३५; ३२:८; ३३:४; ३४:१०, १२; ३५:१३; ३७:२३; ४०:२; स्तोत्र ६८:१४; ९१:१; यशया १३:६; यहजकेल १:२४; १०:५; योरेल १:१५.

ब. सर्वोच्च परमेश्वर

“एल एलिओन” हे “सर्वोच्च परमेश्वराचे” नेहमीचे आषांतर आहे. “एल एलिओन” हे त्याच्या सर्वव बाबतीतील वर्वर्खाकडे निर्देश करते. हे ह्या शास्त्रपाठात आढळतो: उत्पत्ति १४:१८, १९, २०, २२; ४०:१७; गणना २४:१६; अनु. २६:१९; २८:१; ३२:८; यहोशता १६:५; २ शामुवेल २२:१४; १ राजे ९:८; २ राजे १५:३५; १८:१७; १ इति ७:२४; २ इति. ७:२१; ८:५; २३:२०; २७:३; ३२:३०; नेहम्या ३:२५; स्तोत्र ७:१७; ९:२; १८:१३; २१:७; ४६:४; ४७:२; ५०:१४; ५७:२; ७३:११; ७७:१०; ७८:१७,३५,५६; ८२:६; ८३:१८; ८७:५; ८९:२७; ९१:१९; ९२:१; ९७:९; १०७:११; यशया ७:३; १४:१४; ३६:२; यिर्म्या २०:२; ३६:१०; तिलापगीत ३:२५, ३८; यहजकेल ९:२; ४१:७; ४२:५.

क. अनंतकालिक देव

“एल ओलाम” हे वर्णनात्मक शीर्षक “सार्वकालीक परमेश्वर” नेहमीचे आषांतर आहे. इब्री शब्द “ओलाम” हा “सार्वकालीकपेषा” (अन्त नसलेला) “शांवत” (प्रारंभ किंवा अंत नसलेला) म्हणून अधिक चांगला समजल्या जातो. उत्पत्ती २१:३३ मध्ये त यशया ४०:२८ मध्ये जिथे “शांवत” (ओलाम) हा शब्द आढळतो तिथे “परमेश्वराच्या शांवततेचा” अर्थ बोध येतो.

२. प्रश्न

“याहवेह” किंवा “याह्वे” ह्याचे सर्वाधिक आषांतर “प्रश्न” (इंग्रजीमध्ये कॅपीटल अक्षरे) म्हणून केल्या जाते. “याहवेह” किंवा “याह्वे” हा शब्द इतर संजांशी सुधादा जोडल्या जातो. त्यामुळे त्याच्या व्यक्तीत्वाचे व शुभिकेचे वर्णन केल्या जाते.

“प्रभू” ह्या परमेश्वराच्या नावाचे इब्री भाषेतील नेहमीचे भाषांतर “याहवेह” आहे. “याहवेह” किंवा “याट्हे” हे परमेश्वराचे वैयाकितक नाव आहे (निर्गम ३:१४) आणि जुन्या करारामध्ये त्याचा उपयोग ५,३०० वेळा झालेला आहे. हे त्याचे ख-जाणीव असलेले क्रियाशील अस्तित्व दर्शविते. उत्पत्ति २:४ मध्ये “प्रभुवा” पाहिला उपयोग आढळतो जिथे त्याला “एलोहिम” बरोबर जोडण्यात आलेले असून त्याचे भाषांतर “प्रभू परमेश्वर” असे करण्यात आलेले आहे.

परमेश्वराचे वैयाकितक नाव हे इस्त्राएल मध्ये इतके पवित्र झाले की बाबीलोन हटपारीनंतर ख्रिस्तपूर्व ५८६-५१६) ते त्याच्या नावाच उच्चार करीत नसत तर त्याएवेंजी त्याला “अॅडोनाई” म्हणत असत. इ.स. सहात्या व सातत्या शतकात “अॅडोनाई” शब्दातील स्वर “याहवेह” किंवा “याट्हे” ह्या शब्दातील त्यांजनाबरोबर जोडल्या जाऊन “याहवा” शब्द त्यार करण्यात आला आणि ह्यामध्ये वाचकांना हे पुनर-स्मरण झाले पाहिजे की “याट्हे” वा उच्चार “अॅडोनाई” म्हणून होतो.

अ. प्रभू पुरवील

“याट्हे रिरे” चे भाषांतर आहे “प्रभू पुरवील”. हे शीर्षक उत्पत्तिच्या २२:१४ मध्ये आढळते आणि हे त्या वेळेला निर्देश करते जेव्हां बलिदानाकरिता अब्राहामाचा मुलगा इसहाक ह्यात्याएवजी प्रभूने एडका पुरवीला.

ब. प्रभू हा माझा झेंडा

“याट्हे निस्सी” चे भाषांतर आहे “प्रभू किंवा परमेश्वर माझा झेंडा.” निर्गम १७:१५ मध्ये हे शीर्षक आढळते आणि अमालेकीच्या पराभवनांतर मोरेने हे शीर्षक प्रभूला ठिलेले होते.

क. क्षेमदाता प्रभू किंवा परमेश्वर

“याट्हे शालोम” चे भाषांतर “प्रभू किंवा परमेश्वर क्षेमदाता” आहे. शास्त्रे ६:२४ मध्ये ह्याचा उपयोग करण्यात आलेला आहे.

द. सेनाधीश परमेश्वर किंवा प्रभू

“याट्हे साल्बाओश” चे “सेनाधीश परमेश्वर किंवा प्रभू” हे भाषांतर आहे की सैनीकी संज्ञा आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की, देवदृताचे सैन्य आणि इस्त्राएलचे सैन्य ह्यांत्यासह सैन्याचा परमेश्वर किंवा प्रभू हा सेनापती आहे. १ शम्भुवेल १:३ मध्ये ह्या शीर्षकाचा पाहिल्यांदा उपयोग झाला आणि त्यानंतर शेकडो वेळा झाला.

३. प्रभू, धनी, मालक

“एलोहीम” प्रमाणेच “आडोनाई” हा बहुवर्णी शब्द आहे जो परमेश्वराची भव्यता दर्शवितो. तरीपण “एलोहीम” प्रमाणे नाहे तर “आडोन” ह्या एकवर्णी शब्दात सुद्धा तो आढळतो. “आडोन” ह्या शब्दाचा अर्थ म्हणजे प्रभू जो धनी किंवा मालक आहे. अधिकार दर्शविण्याकरिता ह्या शब्दाचा उपयोग होतो. अब्राहामाने प्रभूला संबोधण्यासाठी ह्या शब्दाचा पाहिल्यांदा वापर झाल्याचे आपणास उत्पत्ति १८:३ मध्ये आढळून येते.

ब. ग्रीक नावे

१. परमेश्वर

परमेश्वराकरिता ग्रीक शब्द आहे “यिओस.” इब्री नाव “एलोहीम” प्रमाणेच हे शीर्षक एकाच वेळी परमेश्वराचे सर्व तिषेच गुणधर्म प्रदर्शीत करते. “सेप्ट्युआर्जीट” मध्ये (इब्री जुन्या कराराचे ग्रीक भाषांतर) “ह्या शब्दाची” “एलोहीमचे” भाषांतर करण्याकरिता सर्वांगीक वारंवार निवड झालेली आहे.

योहान १:१ मध्ये जे स्पष्टपणे उत्पत्ति १:१ सारखे आहे आपल्याला “एलोहीम” करिता “यिओस” ह्या शब्दाचा उपयोग उपयोग झाल्याचे दिसते. ह्यावरजन ह्या दोन शब्दांचा संबंध प्रदर्शीत होतो.

२. प्रभू

“प्रभू” करिता ग्रीक शब्द “क्युरीओस” आहे. नवीन करारामध्ये ह्या शब्दाचा उपयोग ७०० वेळा झालेला आहे आणि हा शब्द अधिकार व वर्चस्वावर भर देतो. सन्मानाचे शीर्षक म्हणून सुध्दा ह्या शब्दाचा उपयोग होऊ शकतो.

आपण मागील मुद्यामध्ये पाहिले आहे की, “यिओस” व “एलोहीम” ह्या शब्दांचा अर्थ एकच आहे. आपण हे सुध्दा पाहू की “क्युरीओस” व “याट्हे” हे शब्द समान अथवा आहेत मार्क ११:९ मध्ये, लेखक स्तोत्र ११८:२६ चा संदर्भ नमूद करतो ज्या प्रमाणे “परमेश्वराच्या नावाने येणारा धन्यवादित असो.” स्तोत्र ११८ मध्ये इब्री शब्द “योट्हे” असून त्याचे ग्रीक भाषांतर “क्युरीओस” आहे.

३. धनी

“डेस्पोटस्” चे नेहमीचे भाषांतर आहे “धनी” तर कधी कधी त्याचे भाषांतर “प्रभू” म्हणून झालेले आहे (लूक २:२९; प्रॅकृ ४:२४). अधिकार आणि वर्चस्व ह्याच्या कल्पना ज्यावर “क्युरीओस” हा शब्द जोर देतो, ह्या पुढील शास्त्रपाठामध्ये आढळतो. १ तीमध्ये ६:१, २; २ तीमध्ये २:२१; तीत २:९; १ पेत्र २:१८; २ पेत्र २:१; यहुदाचे पत्र १:४; प्रकटी ६:१०.

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग २

१. पुढील देवाच्या इब्री नावांच्या जोडचा योग्य इब्री शब्दांसोबत लावा.

अ. देव	१. याठ्ठे शब्दाथ
ब. सर्वसामर्थी देव	२. याठ्ठे नीस्सी
क. सर्व महान देव	३. एलोहीम
ड. सार्वकालिक देव	४. एटोनाई
इ. प्रश्न	५. एल शदाई
फ. प्रश्न पुरवील	६. याठ्ठे शालोम
ग. प्रश्न माझा फलक आहे	७. एल ओलाम
ह. प्रश्न शांती आहे	८. एल इलियॉन
इ. दूताचा प्रश्न	९. याठ्ठे
ज. प्रश्न, मालक, धनी	१०. याठ्ठे यीरि

२. पुढील देवाच्या ग्रीक नावांच्या जोडचा योग्य ग्रीक शब्दांसोबत लावा.

अ. देव	१. कोरियोस
ब. प्रश्न	२. डिस्पोटीस
क. धनी	३. थियोस

विभाग ३

परमेश्वर - पिता (पैतृकशास्त्र)

अ. त्याचे व्यवतीतव

पित्याचे वर्णन करण्याचा सर्वात चांगला मार्ग, त्याच्या वचनात तो स्वतःला प्रकट करताना ज्या संज्ञा किंवा शब्द वापरतो त्याचे परिक्षण करणे होय. आपण नुकत्याच पूर्ण केलेल्या “त्रैक्याच्या” अभ्यासात पिता, पुत्र व पतित्र आत्मा ह्यांच्यामध्ये सारख्याच गुणधर्मांची भागीदारी आहे, ह्याची आपण नोंद घेतलेली आहे. आता आपण वर्णनात्मक संज्ञांची ज्या आपल्या स्वर्गीय पित्याबद्दल शिकतिण्याकरिता बायबल उपयोग करते त्यांना विवारात घेऊ.

जरी पिता, पुत्र व पतित्र आत्मा ह्यांच्यामध्ये फरक असला तरीही परमेश्वर फक्त एकच आहे ह्याची नोंद द्या (अनु. ६:४). एखाद्या विशिष्ट ओवीमध्ये किंवा वचनामध्ये “त्रैक्याच्या” कोणत्या सठरख्याचा निर्देशीत केलेले आहे. ह्याचा पुष्कळ वेळा फरक करणे कठीण होते. अशी अडवण समाविष्ट होणे हे अपेक्षित असेतेच कारण परमेश्वराला वेगळे करणे किंवा त्याचे विभाजन करणे शक्य नाही (योहान १०:३०, १४:९). पित्याच्या व्यवतीमत्वाच्या परिक्षणामध्ये शब्द आणि उतारे ह्याची निवड करण्यात आलेली आहे. त्यामुळे तो कोण आहे ह्याबाबतचा आपला समज व आपली गुणव्याहकता वाढेल.

पुष्कळदा वर्णनात्मक शब्द जसे माझा ह्याचा “पिता” ह्या शब्दाबोध उपयोग होतो. पित्याच्या वैयाकितक स्वभावाचे वर्णन करण्याकरिता हे करण्यात आले. जेठ्या “तुझा”, “त्याचा” किंवा “तिचा” ह्यासारखे शब्द “पित्या” बोधेबर जोडण्यात येतात तेळ्ह सुद्धा ते वैयाकितक संबंध दर्शवितात. जेठ्या अनेकवचनी शब्द जसे “आमचा”, “तुमचा” किंवा “त्यांचा” ह्यांना “पित्याबोध” जोडण्यात येईल तेळ्हा ते सामुदारिक संबंधाचे वर्णन करतील.

ब. पित्याच्या व्यवतीत्वाचे केलेले वर्णन

- “सर्वसमर्थ” हा शब्द त्याची आशीर्वाद देण्याची शक्ती व समर्थता समाविष्ट करतो. उत्पत्ती ४९:२५; गणना २४:४, १६; रुथ १:२०, २१; ईयोब ५:१७; ६:४, १४; ८:३, ५; ११:७; १३:३; १५:२५; २१:२५, २०; २२:३, १७, २३, २५, २६; २३:१६; २४:१; २७:२, १०, ११, १३; २९:५; ३१:२, ३५; ३२:८; ३३:४; ३४:१७, १२; ३५:१३; ३७:२३; ४०:२; स्तोत्र ६८:१४; ९१:१; यशया १३:६; यहञ्जकेल १:२४; योएल १:१५; प्रकटी १:८.
- “पुराण पुरुष” जो त्याच्या शाश्वत स्वभावाचा संदर्भ आहे. दानिएल ७:९, १३, २२
- “सार्वकातीक परमेश्वर” जो त्याच्या शाश्वत स्वभावाचा संदर्भ. उत्पत्ति २१:३३, यशया ४०:२८
- “विवसनीय परमेश्वर” जो त्याच्या प्रेमाबद्दलच्या अपरीतर्तनशीत स्वभावाचा निर्देशीत करतो अनु ७:९
- “वैभवशाली पिता” जो त्याच्यापूर्वक सर्वतैभव येते ह्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो इफिया १:१७
- “करुणाकर पिता” जो त्याच्या अद्वितीय कृपेचा संदर्भ आहे. २ करिथ १:३
- “सर्वोच्च परमेश्वर” जो त्याच्या अधिकाराच्या सर्वोच्च रिथतीचा संदर्भ आहे. उत्पत्ति १४:१८, १९, २०, २२; स्तोत्र ५७:२; ७८:३५; डब्बी ७:१
- “विवसनीय परमेश्वर अनीती सोडून” जो तो कोणतीही अनीती करीत नाही ह्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. अनुवाद ३२:४
- “गौरवशाली परमेश्वर” जो त्याच्या आश्चर्यकारक स्वभावाचा संदर्भ आहे स्तोत्र २९:३
- “देवांचा देव” जो ह्या जगातील धर्माच्या देवांच्या प्रेकृ. ७:२ वर असलेल्या त्याच्या वर्वरवाला निर्देशीत करतो. अनु १०:१७; स्तोत्र १३६:२; दानिएल २:४७; दानिएल ११:३६
- “शांतीचा परमेश्वर” जो परमेश्वराची संघर्षाची इच्छा नसती ह्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. फिलिपै ४:९; १ थेस्सल ५:२३; डब्बी १३:२०
- “जीवीतांगा परमेश्वर” जो त्याच्या शाश्वत स्वभावाला निर्देशीत करतो. मततय २२:३२; मार्क १२:२७; लूक २०:३८
- “उच्च परमेश्वर” जो त्याच्या आदराच्या रिथतीच्या लायक असलेल्या वर्वरवाच्या रिथतीला निर्देशीत करतो. मिरवा ६:६
- “सत्याचा परमेश्वर” जो त्याच्या सत्याच्या त्याख्याच्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ३१:५; यशया ६५:१६
- “महान व जरब दाखविणारा परमेश्वर” जो त्याचा थाटमाट व भव्यता निर्देशीत करतो. अनुवाद ७:२१; नेहम्या १:५; दानिएल ९:४
- “महान व सामर्थ्यवान परमेश्वर” जो त्याच्या थाटमाटात व सामर्थ्यास निर्देशीत करतो. यर्म्या ३२:१८; नेहम्या ९:३२

- “सर्व देवांच्यावर महान राजा” जो त्याचे मानवतेच्या सर्व देवांच्या वरचे वर्चरव निर्देशीत करतो. स्तोत्र १५:३
- “ज्यावे श्रय धरिले पाहिजे त्याला” जो त्याच्या मानसन्मानाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ७६:११
- “एकच पवित्र” जो त्याच्या नैतिक निर्देशतेच्या एकमेवत्वाला निर्देशीत करतो. २ राजे १९:२२; ईरोब ६:१०; स्तोत्र २२:३; ७१:२२; ७८:४१; ८९:१८; नीति ९:१०; ३०:३; यशया १:४१; ५:१९, २४; १०:१७, २०; १२:६; १७:७; २९:१९, २३; ३०:११-१२, १५; ३१:१; ३७:२३; ४०:२५; ४१:१४, १६, २०; ४३:३; १४-१५; ४५:११; ४७:४; ४८:१७; ४९:७; ५४:५; ५५:५; ६०:९, १४; यिर्मया ५०:२९; ५१:५; यहुज्केत ३९:७; होषेय ११:९; ११:१२; हृषकूक १:१२; ३:३; १ योहान २:२०
- “ईर्षावान” जो त्याच्या लोकांनी दुसऱ्या कोणत्याही देवांना नमन करावयावे नाही ह्या त्याच्या इच्छेला निर्देशीत करतो. निर्गम ३४:१४
- “ईर्षावान आणि सूड घेणारा परमेश्वर” जो त्याच्या विशेष्यावे परिपत्य करण्याच्या वस्तुरिथीला निर्देशीत करतो नहूम १:२
- “प्रतापशाली राजा” जो त्याच्या सर्वोच्चा महिमेच्या रिथीच्या वस्तुरिथीला निर्देशीत करतो. स्तोत्र २४:७, ८, ९, १०
- “जिवंत आणि सत्यदेव” जो त्याच्या स्वभावावी शाश्वतता आणि खरेपणाला निर्देशीत करतो. १ थेसल १:९
- “सर्वसमर्थ प्रभु देव” जो त्याच्या अधिकाराला (प्रभु), स्वभाव (देव) आणि सामर्थ्य (सर्वसमर्थ) ह्यांना निर्देशीत करतो. प्रकटी ४:८; ११:१७; १५:३; १६:७; १९:६; २१:२२
- “शान्ती” जो त्याच्या परीपूर्ण आंतर ऐक्याला निर्देशीत करतो. शास्त्रे ६:२४
- “सर्वोच्च प्रश्न” जो अस्तित्वात असलेल्या अधिकारामध्ये त्याच्या अधिकाराच्या सर्वोच्च रिथीच्या वस्तुरिथीला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ७:१७; ४७:२
- “आमचा प्रभु परमेश्वर” जो त्याच्या अधिकाराच्या वैयक्तीक स्वभावाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ९०:१७; दानिष्ठ ९:९, १५; मार्क १२:२९; प्रेकृ २:३९
- “प्रीति” जो त्याच्या स्वभावामधील वंशिक भवतीला निर्देशीत करतो १ योहान ४:८, १६
- “प्रेमळपणा व दयाळूपणा” जो त्याच्या प्रीतीच्या गुणधर्माला निर्देशीत करतो. निर्गम ३४:६, ७; अनु. ५:१०; ७:९, १२; १ राजे ८:२३, १ इति. १६:३४; २ इति. ६:१४; एग्रा ३:११; नेहम्या १:५; ९:१७; ईरोब ३७:१३; स्तोत्र ६:४; १३:५; २६:३; ३१:१६; ३२:१०; ३६:५, ७; ६३:३; ८९:२, १४; १०३:८, ११; १३६:१, २-२८; १३८:८; विलाप ३:२२, ३२; योएल २:१३
- “ऐश्वर्ययुक्त गौरव” जो त्याच्या आश्चर्यकारक स्वभावाला निर्देशीत करतो. २ पेत्र १:१७
- “स्वर्गामध्ये राजवैश्वावे सिंहासन” जो त्याच्या उमद्या स्वभावाला निर्देशीत करतो. इब्री १:३; ८:१
- “प्रतापी” जो त्याच्या उमद्या स्वभावाच्या ऐकमेवत्वाला निर्देशीत करतो. यशया ३३:२१
- “सर्वोच्च” जो त्याच्या प्रत्येक बाबतीत सर्वांच्यावर असण्याच्या वस्तुरिथीला निर्देशीत करतो. गणना २४:१६; अनु. ३२:८; २ श्रमुषेल २२:१४; स्तोत्र ७:१७; ९:२; १८:१३; २१:७; ४६:४; ४७:२; ५०:१४; ५७:२; ७३:११; ७७:१०; ७८:१७, ३५, ५६; ८२:६; ८३:१८; ८७:५; ९१:१, ९; ९२:१; ९७:९; १०७:११; यशया १४:१४; विलाप ३:३५, ३८; दानिष्ठ ३:२६; ४:२, १७, २४, २५, ३२, ३४; ५:१८, २१; ७:१८, २२, २५, २७; होषेय ७:१६; ११:७; मार्क ५:७; लूक १:३२, ३५, ७६; ६:३५; ८:२८; प्रेकृ. ७:४८; १६:१७; इब्री ७:१
- “माझे ग्रीत” जो एखाद्याच्या संगीताच्या व्यक्त करण्याच्या उद्देशाला निर्देशीत करतो. निर्गम १५:२; स्तोत्र ११८:१४; ११९:५४; यशया १२:२
- “फक्त परमेश्वर” जो देवत्वाच्या खन्या एकमेवत्वाला निर्देशीत करतो योहान ५:४४; १ तीमथ्य १:१७; यहूदावे पत्र १:२५
- “एकच ज्ञानी देव” जे त्याच्या ज्ञानीपणावे एकमेवत्व प्रदर्शीत करते. रोम १६:२७
- “सत्य देव” ज्याच्या अर्थ असा आहे की त्याने मनुष्याला निर्माण केले आणि मनुष्याने त्याला निर्माण केले नाही. २ इति. १५:३; यिर्मया १०:१०; १ योहान ५:२०

क. पित्यावी भूमिका

“त्रैक्यामधील” पित्यावी भूमिका रवर्ग व पृथक्ती ही निर्माण होण्याअगोदरच्या त्याच्या युगादिकालच्या संकल्पाशी संबंधीत आहे (इफिस १:११; ३:११)

ડ પિત્યાચ્યા ભૂમિકાએ વર્ણન

- “શિલ્પકાર” જો ત્યાચ્યા આરાવડા કરણયાચ્યા વ બાંધકામાચી યોજના કરણયાચ્યા ત્યાચ્યા સમર્થિતા નિર્દેશીત કરતો, જ્યામથૈ સર્વ આંતરીક વ બાહ્ય દબાવાલા આણિ બાંધકામાચ્યા પ્રત્યેક ભાગાચા દુસર્યાશી સંબંધ વ સ્વરૂપ હ્યા સર્વાના વિચ રાત ઘેતો ડબ્બી ૧૧:૧૦
- “બાંધણારા” જો ત્યાચ્યા યોજનેચે રૂપાંતર વસ્તુરિસ્થિતીત કરણયાચ્યા ત્યાચ્યા સમર્થિતા નિર્દેશીત કરતો. ડબ્બી ૩:૪; ૧૧:૧૦
- “દ્યાલૂ કૃપાલૂ દેવ” જો માનવતેપ્રતી ત્યાચ્યા સોશીકપણાલા નિર્દેશીત કરતો. નિર્ગમ ૩૪:૬
- “દુર્બલાકરિતા બવાવ” જો સામર્થ્યવાન (નિર્દર્યી) લોકાંકરિતા ત્યાચ્યા નાવડીલા જે દુર્બલાંના ત્રાસ ટેતાત, નિર્દેશીત કરતો યશાયા ૨૫:૪
- “જ્યોતી મંડળાચા પિતા” જો જગાલા પ્રકાશમાન કરણાચ્યા દેણબ્યા દેતો ત્યાલા નિર્દેશીત કરતો. યાકોબાચે પત્ર ૧:૧૭
- “શ્રાવત રાજા” જો ત્યાચ્યા શ્રાવત સાર્વભૌમત્વાલા નિર્દેશીત કરતો. શિર્મયા ૧૦:૧૦
- “કરુણાકર પિતા” જો ત્યાચ્યા નિર્મિતીલા અસલેલ્યા ત્યાચ્યા કૃપેવ્યા ઐવયાલા નિર્દેશીત કરતો. ૨ કરિથ ૧:૩
- “આત્મયાંચા પિતા” જો યેશુ ખ્રિસ્તાવર વિશ્વાસ ઠેવતીલ ત્યાંના ત્યાચ્યા આધ્યાત્મિક જીવનાચા દાનાલા નિર્દેશીત કરતો. ડબ્બી ૧૨:૯
- “પિતૃહીનાંચા પિતા” જો ત્યાચ્યા અનાથાકરિતા અસલેલ્યા દયેલા નિર્દેશીત કરતો. સ્તોત્ર ૬૮:૫
- “ક્ષમાશીલ દેવ” જો માનવતેલા ત્યાચ્યા પાપા પાસૂન વાવિણ્યાચ્યા ત્યાચ્યા ઇછેલા નિર્દેશીત કરતો. નેહસ્યા ૯:૧૭; સ્તોત્ર ૯૯:૮
- “જિવંત પાણ્યાચા ઝરા” જો ત્યાચ્યા સાર્વકાળીક જીવન દેણયાચ્યા વસ્તુરિસ્થિતીલા નિર્દેશીત કરતો. શિર્મયા ૨:૧૩; ૧૭:૧૩
- “દ્વાક્ષમન્ધચાવા માળી” જો ત્યાચ્યા આધ્યાત્મિક ફળાચ્યા ઉત્પાદનાચ્યા લક્ષ્યાલા નિર્દેશીત કરતો. યોહાન ૧૫:૧
- “ઇસ્ત્રાએલાચે વૈભવ” જો ત્યાચ્યા સત્યાબીધીણા આણિ ઇસ્ત્રાએલાચે ર્થૈર્ય હ્યાંના નિર્દેશીત કરતો. ૧ શમુહેલ ૧૫:૨૯; મિરવા ૧:૧૫
- “પરમેશ્વર આણિ આપલ્યા પ્રભુ યેશુ ખ્રિસ્તાવા પિતા” જો યેશુ ખ્રિસ્તાવ્યા દેવી શરીરાચ્યા નિર્મિતીલા નિર્દેશીત કરતો. રોમ ૧૫:૬; ૨ કરિથ ૧:૩; ઇફિસ ૧:૩; ૧ પેત્ર ૧:૩
- “માઝા નિર્માણકર્તા” જો ત્યાચ્યા મનુષ્યાચ્યા નિર્મિતીમથૈ ત્યાચ્યા સરળ-સરળ ગુંતવળુકીલા નિર્દેશીત કરતો. ઈયોબ ૩૫:૧૦
- “દેવ માઝા ઝડક” જો વિશ્વાસુંકરિતા ત્યાચ્યા સ્થૈર્યાલા નિર્દેશીત કરતો. સ્તોત્ર ૪૨:૯
- “અબાહમ, ઇસાહક વ યાકોબાવા દેત” જો ત્યાચા અબાહમાશી કેલેલ્યા કરણાતીલ ત્યાચ્યા ભાગાલા નિર્દેશીત કરતો. નિર્ગમ ૩:૧૬; પ્રેકૃ. ૩:૧૩; ૭:૩૨
- “સર્વ સાંત્વનદાતા દેવ” જો દુઃખાચ્યાવેણી ત્યાચ્યા સહારયાલા નિર્દેશીત કરતો. ૨ કરિથ ૧:૩
- “સર્વ માનવજાતીવા દેવ” જો તો સર્વ માનવ ઉત્પત્તિવા ઊગ આહે હ્યાલા નિર્દેશીત કરતો. શિર્મયા ૩૨:૨૭
- “આશેવા દેવ” જો ત્યાચ્યા ભવિષ્યાતીલ યોજનેત આપલ્યા આત્મવિશ્વાસાલા નિર્દેશીત કરતો. રોમ ૧૫:૧૩
- “પીતીવા વ શાંતીવા દેવ” જો ત્યાચ્યા સંબંધમધીલ સમેટાચ્યા ઇછેલા નિર્દેશીત કરતો. ૨ કરિથ ૧૩:૧૧
- “માઝા તારણાવા દેવ” જો આપલ્યા તારણાચ્યા વૈયવિતક સ્વરંપાલા નિર્દેશીત કરતો. સ્તોત્ર ૧૮:૪૬; ૨૫:૫; ૨૭:૯; ૫૧:૧૪; ૮૮:૧; મિરવા ૭:૭; હંબવકૂક ૩:૧૮; લુક ૧:૪૭
- “માઝા બક્કટ દુર્ગ” જો ત્યાચ્યા માનવજાતીકરિતા અસલેલ્યા વૈયવિતક આધારાલા નિર્દેશીત કરતો. સ્તોત્ર ૪૩:૨
- “સૂડ ધેણારા દેવ” જો ત્યાચ્યા અન્યાયાવિરુદ્ધાચ્યા ત્યાચ્યા નાવાલા નિર્દેશીત કરતો. શિર્મયા ૫૧:૫૬
- “દેવ જો આપલા પિતા” જો ત્યાચ્યા વિશ્વાસુંસોબત અસલેલ્યા કાઉંબિક સંબંધાલા નિર્દેશીત કરતો. રોમ. ૧:૭; ૧ કરિથ ૧:૩; ૨ કરિથ ૧:૨; ગલતી ૧:૩; ઇફિસ ૧:૨; ફિલિપૈ ૧:૨; કલસૈ ૧:૨; ૨ થેરસલ ૧:૧; ૨:૧૬; ફિલોયેન ૧:૩; યાકોબાચે પત્ર ૧:૩
- “સર્વ દેહધારી આત્મયાંચા દેવ” જો ત્યાચ્યા વૈયવિતક આણિ સામુદારીક સામર્થ્યાલા નિર્દેશીત કરતો. ગણના ૨૭:૧૬
- “દેવ આમચે સામર્થ્ય” જો ત્યાચ્યા વૈયવિતક આણિ સામુદારીક સામર્થ્યાલા નિર્દેશીત કરતો. સ્તોત્ર ૮૧:૧
- “પૃથ્વીવરીલ સર્વ રાજ્યાંચા દેવ” જો દેવદૂતાંની કિંવા મનુષ્યાને રથાપણ કેલેલ્યા અધિકારાચ્યા રહનેતર અસલેલ્યા ત્યાચ્યા વર્ચસ્વાલા નિર્દેશીત કરતો. ૨ રાજે ૧૯:૧૫; યશાયા ૩૭:૧૬
- “દેવ જો પિતા” જો તો સર્વાચા પુરખના આહે હ્યા વસ્તુરિસ્થિતીલા નિર્દેશીત કરતો. યોહાન ૬:૨૭; ૧ કરિથ ૮:૬; ૧૫:૨૪; ગલતી ૧:૧; ઇફિસ ૫:૨૦; ૬:૨૩; ફિલિપૈ ૨:૧૧; કલસૈ ૧:૩; ૩:૧૭; ૧ થેરસલ. ૧:૧; ૨ થેરસલ ૧:૨; ૧ તીમસ્થ ૧:૨; તીતાસ ૧:૪; ૧ પેત્ર ૧:૧૨; ૨ યોહાન ૧:૩; યાકોબાચે પત્ર ૧:૧
- “દેવ જો મલા સૂડ અગ્ન દેતો” જો એવાદ્યાચ્યા વિરોધાત ઝાલેલ્યા અન્યાયાચા ત્યાચા સૂડ અગ્વિણ્યાચ્યા વૈયવિતક કૃતીલા નિર્દેશીત કરતો. ૨ શમુહેલ ૨૨:૪૮; સ્તોત્ર ૧૮:૪૭

- “**धीर व उत्तेजन देणारा देव**” जो विश्वासून्दर्या कठीण दिवसात त्यांना आधार देण्याच्या त्याच्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. रोम १५:५
- “**संबंधीत अरिष्टाबद्दल अनुताप करून घेणारा देव**” जो त्याच्या नियोजीत शिक्षेला रद्द करण्याच्या त्याच्या वस्तु स्थितीला निर्देशीत करतो. योना ४:२
- “**देव जो पाहतो**” जो त्याच्या मानवतेच्या प्रती लक्षाला निर्देशीत करतो. उत्पत्ति १६:३
- “**तो जे तुमचे सांत्वन करतो**” जो विश्वासाचे दुःख सौम्य करण्याच्या त्याच्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. यशया ५१:१२
- “**जो मनुष्याच्या मनातील विवार कार्य आहेत याची त्याला जाणीव करून देतो**” जो मानवतेकरिता त्याच्या मनाच्या प्रकटीकरणाला निर्देशीत करतो. आमोस ४:१३
- “**तो जो त्या सर्वांची हृदये घडणारा**” जो मानवतेच्या सर्वात आतील भागात असलेल्या त्याच्या उत्पादक सामर्थ्याला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ३३:१५
- “**जास्तीत जास्त, अर्थात आपल्या मागण्या किंवा कल्पणा ह्यांच्या पलीकडे आपल्यामध्ये कार्य करणाऱ्या शक्तीप्रमाणे आधिवयाने कार्य करावयास जो समर्थ आहे**” जो त्याच्या कामाच्या अनंत शक्यतांना निर्देशीत करतो. इफ्रिस ३:२०
- “**ज्याने येशूला मेलेल्यातून उठविले**” जो येशू ख्रिस्ताच्या पुनरुत्थानातील त्याच्या भूमिकेला निर्देशीत करतो. रोम ८:११
- “**पवित्र बापा**” जो त्याच्या नैतिक परिष्पूणितीला निर्देशीत करतो. योहान १७:११
- “**तुजमध्ये असलेल्या पवित्र प्रभू**” जो त्याच्या नैतिक उपस्थितीला निर्देशीत करतो. होशेय ११:९
- “**तुझा पती**” जो आपल्या उत्पत्तिला त्याच्या प्रेमज्ञ पुरवठचयास निर्देशीत करतो. यशया ५४:५
- “**विधवांचा कैवारी असा देव**” जो त्याच्या असुरक्षितांकरिता त्याच्या काळजीला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ६८:५
- “**सर्व जगाचा न्यायाधीश**” जो त्याच्या जगभर अधिकाराच्या क्षेत्राला निर्देशीत करतो. उत्पत्ति १८:२५
- “**स्वर्गाचा राजा**” जो त्याच्या सिंहासनावे स्थान निर्देशीत करतो. दानिएल ४:३७
- “**जिवंत पिता**” जो त्याच्या सद्याच्या प्रेमाला निर्देशीत करतो. योहान ६:५७
- “**प्रभू** म्हणजे जो मालक आहे. लुक २:२९
- “**प्रभू माझा झोंडा**” जो आपल्याला त्याच्यावर केंद्रीत ठ्हावरावे आहे; राष्ट्राच्या एका झोंडचाप्रमाणे, ह्याला निर्देशीत करतो. निर्गम १७:१५
- “**प्रभू माझा दुर्ग**” जो त्यांच्या विश्वासून्दर्या त्याच्याकडून प्राप्त होणाऱ्या स्थैर्याला निर्देशीत करतो. स्तोत्र १९:१४; २८:१; १४४:१
- “**अग्निल पृथ्वीचा प्रभू**” जो संपूर्ण पृथ्वी त्याच्या अधिकार क्षेत्रात आहे हे निर्देशीत करतो. यहोशता ३:११, १३; स्तोत्र ९७:५; मिरवा ४:१३; जरव्या ४:१४
- “**स्वर्ग व पृथ्वीचा प्रभू**” जो जगातील प्रत्येक क्षेत्र त्याच्या अधिकार क्षेत्रात आहे ह्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. मतत्य ११:२५; लुक १०:२१; प्रे.कृ. १७:२४
- “**राजांचा प्रभू**” जो त्याचा पृथ्वीवरीत राजांवरसुद्धा असलेला अधिकार निर्देशीत करतो. दानिएल २:४७
- “**प्रभू आपला उत्पन्नकर्ता**” जो मानवजात निर्माण करण्यात असलेल्या त्याच्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ९५:६
- “**प्रभू आपली ढाल**” जो त्याच्या लोकांना संरक्षण देण्याच्या त्याच्या समर्थतीला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ५९:११
- “**प्रभू जो तुम्हाला रोगमुक्त करतो**” जो रोगावरील त्याच्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. निर्गम १५:२६
- “**प्रभू जो तुम्हाला पवित्र करतो**” जो ह्या जगापासून तुम्हाला विश्वत करण्याच्या त्याच्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. निर्गम. ३१:१३; लेतीय २०:८; २२:३२
- “**प्रभू जो तुम्हाला मारतो**” जो त्याच्या लोकांवर निरनिराळ्या वेळी आणलेल्या त्याच्या दैती शिस्तीला निर्देशीत करतो. यहजकेल ७:९
- “**प्रभू जो पुरवील**” जो त्याच्या लोकांना त्याच्या आधार देण्याच्या वस्तुस्थितीला निर्देशीत करतो. उत्पत्ति २२:१४
- “**तुमचा उत्पन्नकर्ता**” जो तुमच्या उत्पत्तितील त्याच्या वैयवितक हाताला निर्देशीत करतो. यशया ५४:५
- “**सर्व वस्तुंगा उत्पन्नकर्ता**” जो त्याच्या उत्पादक कामाच्या मयादिला निर्देशीत करतो. उपदेशक ११:५; यिर्म्या १०:१६; ५१:१९
- “**स्वर्गातील धनी**” जो पृथ्वीवर ज्याला अधिकार आहे त्या लोकांकरिता असलेल्या उदाहरणाला निर्देशीत करतो. कलरसै ४:१
- “**माझा कैवारी**” म्हणजे तो आपल्या बघावाकरिता उआ होतो. इयोब १६:१९

- “**माझा आत्मविंचास**” जो आपल्या त्याच्यामधील विंचासाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ७१:५
- “**माझे सहारय**” जे आपल्या वैयक्तिक सुटकेच्या खरूपाला दर्शविते. निर्गम १८:४; स्तोत्र २७:९; ४०:१७; ५४:४; ६३:७; ७०:५; ११८:७; १२१:१; इब्री १३:६
- “**माझी लपण्याची जागा**” जो त्याच्या लोकांविषयीच्या संरक्षणाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ३२:७,
- “**माझी आशा**” जो भविष्यातील आपल्या त्याच्यामधील विंचासाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र २५:५, २१: ३९:७; ६२:५; ७१:५; ११९:७५, ८१, ११४, १४७; प्रे. कृ. २३:६; २६:६
- “**माझा प्रकाश**” जो त्याच्या वैयक्तिक मार्गदर्शनाला निर्देशीत करतो स्तोत्र २७:१; मिरवा ७:८
- “**विपत्काळी माझा आश्रय**” जो आपत्तीमध्ये त्याच्या संरक्षणाला निर्देशीत करतो. रिम्या १७:१७; स्तोत्र ५९:१६
- “**माझा आधार**” जो त्याच्या पुरवठचाच्या वैयक्तिक खरूपाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ५९:१६
- “**जो तुझे अपराध पुसून काढतो**” जो त्याच्या क्षमेच्या वैयक्तिक खरूपाला निर्देशीत करतो. यशया ४३:२५
- “**आमचे निवासरस्थान**” म्हणजे तो आपल्या खन्या घरामध्ये आहे. स्तोत्र ९०:१
- “**आमचा न्यायाधीश**” म्हणजे तो सर्व मानवतेचा न्यायाधीश आहे. १ शमुवेल २४:१५; यशया ३३:२२
- “**आमचा उद्गारकर्ता**” ज्याचा अर्थ असा की त्याने मानव जातीकरिता तारण विकत घेतले आहे. यशया ४७:४; ६३:१६
- “**आपला आश्रय आणि सामर्थ्य**” ह्याचा अर्थ असा आहे की जे त्यावे आहेत त्यांचा तो संरक्षक आहे. स्तोत्र ४६:१
- “**आकाशाचा व पृथ्वीचा स्वामी**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो सर्वच वस्तुंवा मालक आहे. उत्पत्ति १४:१९, २२
- “**कृंभार**” ज्याचा अर्थ असा आहे की, तो आपल्या हृताने आकार देतो. यशया २९:१६; ४५:९; ६४:८; रिम्या १८:४, ६; जखन्या ११:१३; रोम ९:२१
- “**तुमचा मुक्तीदाता**” ज्याचा अर्थ असा आहे की, तो एकापेक्षा लोकांकरिता तारण विकत घेतो. यशया ५४:५
- “**त्याच्या लोकांकरिता आश्रय**” जो तो त्याच्या लोकांना संरक्षण देऊ करतो ह्या गोष्टीला निर्देशीत करतो. योएल ३:१६
- “**वादलापासून आश्रय**” जो हिंसाचारापसून त्याच्या संरक्षणाला निर्देशीत करतो. यशया २५:४
- “**न्यायसंपन्न पित्या**” जो त्याच्या सद्गुणाला निर्देशीत करतो. योहान १७:२५
- “**न्यायी न्यायाधीश**” जो त्याच्या निर्णयामध्ये योव्याता निर्देशीत करतो. स्तोत्र ७:११; रिम्या ११:२०; २ तीमश्य ४:८
- “**दुर्ग ज्यामध्ये मी आश्रय घेतो**” जो त्याच्या संरक्षणाच्या त्याच्या स्थैर्याला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ९४:२२
- “**माझा सामर्थ्याच्या खडक**” जे वैयक्तिक सामर्थ्य देणारे त्यावे स्थैर्य दर्शविते. स्तोत्र ६२:७
- “**तारण दुर्ग**” जो त्यावे स्थैर्य ज्यावर तारण आधारीत आहे त्याला दर्शवितो. स्तोत्र ९५:१
- “**पवित्रस्थान**” जो तो आश्रयावे ठिकाण आहे ह्याला निर्देशीत करतो. यशया ८:१४; यहुज्केल ११:१६
- “**बचाव**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो आश्रय आहे. स्तोत्र २८:८
- “**उन्हात सावली**” जो दबावामध्ये त्याच्या पुरवठचाला निर्देशीत करतो. यशया २५:४
- “**सामर्थ्य**” जो त्याच्या सामर्थ्याच्या पुरवठचाला निर्देशीत करतो यशया २८:६
- “**माझ्या हृदयावे सामर्थ्य**” जो विंचासून त्याच्याकडून पुरविल्या जाणाऱ्या शक्तीला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ७३:२६
- “**माझ्या उद्गारावे सामर्थ्य**” जो आपल्या तारणाच्या माझे असलेल्या त्याच्या सामर्थ्याला निर्देशीत करतो. स्तोत्र १४०:७
- “**पीडीताकरिता उच्च दुर्ग**” जो दबावाच्या वेळी त्याच्या असलेल्या संरक्षणाला निर्देशीत करतो. स्तोत्र ९:९
- “**माझ्या आत्माचा आधार**” जो त्याच्या आध्यात्मिक तारणावे वैयक्तिक खरूप निर्देशीत करतो. स्तोत्र ५४:४
- “**शिक्षक**” जो शिक्षण देण्याच्या त्याच्या सामर्थ्याला निर्देशीत करतो. इयोब ३६:२२; यशया ३०:२०
- “**जो प्रार्थना ऐकतो**” ज्याचा अर्थ असा आहे तो मानव जातीच्या सर्व इच्छांना समजतो. स्तोत्र ६५:२
- “**जो आपले करार, प्रेम व दया दाखवतो**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो प्रेमामुळे आपले करार राखतो. १ राजे ८:२३; २ इति. ६:१४
- “**तो त्रासामध्ये सहारय करण्यास सदा सिद्ध**” ह्याचा अर्थ असा आहे की आपल्याला त्याच्या मदतीची जेळ्हां गरज असते तेळ्हां तो आपल्या बाजूने असतो. स्तोत्र ४६:१

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग ३

१. जेव्हा एकवर्षी सर्वनामे (शब्द जे व्यक्तीला दर्शवितात पण ते त्या व्यक्तीला नावाने संबोधीत नाहीत) जसे “माझा”, “तुझा” किंवा “त्याचा”. ह्या शब्दांचा वापर परमेश्वराच्या नावासोबत किंवा शीर्षकासोबत होतो. ह्यामध्ये कोणत्या प्रकारचा संबंध दर्शविल्या जातो.
२. जेव्हा बहुवर्षी सर्वनामे जसे “आमचा” किंवा “त्यांचा” ह्या शब्दांचा परमेश्वराच्या नावासोबत किंवा शीर्षकासोबत वापर केला जातो, तेव्हा ते कोणत्या प्रकारचा संबंध दर्शवितात?
३. विभाग ब मध्ये दिल्या प्रमाणे पिता व्यक्तीच्या वेगवेगळ्या वर्णनांवी याढी करा आणि खाली दिलेल्या दैवी अर्काच्या गुणधर्माशी त्यांना जोडा. काढी वर्णने एकापेक्षा जास्त गुणधर्माशी जुळतील, पण ह्या अभ्यासात एकाची फक्त एकाशीच जोडी जमणे हे आवश्यक आहे. अ, ब, क, ड, ने तुम्ही दैवी अर्काच्या वर्णनाला विनऱ्हांकित करू शकता.
  - अ. सार्वभौमत्व
  - ब. नीतिमत्व
  - क. न्यायीत्त
  - ड. प्रीतीमया
  - इ. सार्वकालित्व
  - फ. सर्वसामर्थ्यी
  - ग. सर्वत्यापी
  - ह. सर्वज्ञानी
  - इ. न बदलणारा
  - ज. सत्यवाढी
४. आग ठ मध्ये देवाच्या भूमिकेची याढी दिली आहे. तिचा संबंध देवाच्या कार्याच्या याढीशी जोडा. हे स्पष्टीकरण एकापेक्षा अनेक कार्याला जोडू शकते.
  - अ. अधिकार
  - ब. निर्माता
  - क. रक्षणकर्ता
  - ड. उदाहरण
  - इ. पुरविणारा
  - फ. न्याय करणारा
  - ग. पुढारी
  - ह. प्रेम करणारा
  - इ. उत्पन्न करणारा त पुरविणारा
  - ज. सांभाळणारा त जोपासणारा

विभाग ४

परमेश्वर पुत्र (ख्रिस्तशास्त्र)

अ. येशू ख्रिस्ताचे व्यक्तीमत्त्व

येशू ख्रिस्त जो पुत्र आहे तो मानवी देहामध्ये परमेश्वर आहे. तो असा चांगला मनुष्य नाही जो नंतर देव झाला पण जो परमेश्वर आहे तो मानव झाला योहान १:१, १४). तो परमेश्वराच्या स्वरूपाचे तंतोतंत प्रतिनिधित्व आहे योहान १४:८-९; इब्री १:३).

१. त्याचे पूर्वीचे अस्तित्व

येशूच्या शौतिक जन्मांगोदर त्याचे अस्तित्व होते. आम्हाला सांगण्यात आलेले आहे की, “आकाशात व पृथ्वीवर असलेले, दृष्य व अदृष्य असलेले, राजे, अधिपति, सत्ताधीश किंवा अधिकारी असलेले, जे काही आहे ते सर्व त्याच्यामध्ये निर्माण झाले; काही त्याच्याद्वारे व त्याच्यासाठी निर्माण झाले आहे” (कलसै १:१६). येशूने खवतः सुदूरा यहूदींना सांगितले की “अब्राहामाचा जन्म झाला त्यापूर्वी मी आहे” (योहान ५:५८).

योहान कृत शुभावर्तमानसुदूरा येशूच्या पूर्वीच्या अस्तित्वाला स्थापीत करतो. योहान अशी सुरवात करतो, “प्रारंभी शब्द होता व शब्द देवासह होता आणि शब्द देव होता. तोव प्रारंभी देवासह होता. सर्वकाही त्याच्याद्वारे झाले आणि जे काही झाले ते त्याच्यावावून झाले नाही” (योहान १:१-३). ह्याच प्रकरणात योहान नंतर म्हणतो, “शब्द देही झाला, आणि त्याने आम्हामध्ये वस्ती केली आणि आम्ही त्याचे गौरव पाहिले. ते पित्यापासून आलेल्या एकुलत्या एकाचे असावे असे अनुग्रह व सत्य ह्यांनी परिपूर्ण होते” (योहान १:१४).

२. देव-मनुष्य ऐक्य

येशू हा देव व मनुष्य एकत्र असा आहे. तो पूर्णपणे देव व पूर्णपणे मनुष्य आहे. हे सत्य समजण्यास नेहमीच कठीण असते पण हे खरोखरच सत्य आहे.

येशूने त्याच्या वधःस्तंभातरील मरणाच्या थोडे पूर्वी परजांसमोर एक प्रश्न मांडला (मतत्य २२:४१-४६). त्याने विचारले, “मसिहा हा दावीद राजाचा ‘प्रश्न’ व ‘पुत्र’ सुदूरा कसा असू शकतो? हे शक्य होण्याकरिता केवळ एकच मार्ग आहे व तो म्हणजे येशूला देव व मनुष्य हे दोन्ही आहे हे समजणे.”

३. त्याची परिपूर्णता

येशू हा प्रत्येक बाबतीत परिपूर्ण होता. परमेश्वर म्हणून तर तो परिपूर्ण होताच पण काहीनी त्याच्या मानव असण्यातर प्रूनविन्ह उमे केले.

रोमकरास पत्र ह्या पुस्तकातून आपण असे शिकतो की, “एका माणसाच्या द्वारे पाप जगात थिरले; आणि सर्वांनी पाप केल्यामुळे सर्व माणसांमध्ये अशा प्रकारे मरण पसरले” (रोम ५:१२). तो मनुष्य आदाम होता ज्याच्या पतनामुळे पाप व मरण सर्व माणसात पसरले (रोम ५:१३-१९). येशूला शौतिकतेने जीतशास्त्रीय पिता नव्हता पण तो मातेच्या उदरी पवित्र आत्म्याद्वारे गर्भरूप झाला (लूक १:३५). त्याला “देवाचा पुत्र” म्हणण्याकरिता केवळ एहूऱ्हे पूर्ण नव्हते पण मानवतेमध्ये जे पाप व मरण पहिला मनुष्य आदामाद्वारे आले ते येशूपर्यंत गेले नाही. इतर मनुष्या प्रमाणेह येशूमध्ये आदामाचा पापमय रत्भात नव्हता. आदाम हा परिपूर्ण उत्पन्न केला गेला पण तरीही त्याचे पतन झाले पण येशूचा परिपूर्ण मानव म्हणून जन्म झाला पण त्याचे काहीही पतन झाले नाही.

परमेश्वराचे वरन आपल्याला असे सांगते की येशूने परिपूर्ण जीवन जगला आणि नेहमीसाठी परिपूर्ण राहिला. त्याने पाप केले नाही आणि त्याच्या मुख्यात कपट आढळले नाही (१ पेत्र २:२२). देहामधील त्याच्या पापरहीत जीवनामुळे, त्याला “नेहमीसाठी परिपूर्ण केले” असे म्हणतात (इब्री ५:९; ७:२८). ज्याचा अर्थ असा आहे की तो काहीही पाप करणार नाही.

ब. येशू ख्रिस्ताची भूमिका

परमेश्वराच्या योजनेप्रमाणे येशूला काय करावयाचे आहे ही त्याची भूमिका होती (योहान ८:२८-२९). मानवजात वावविली जाती म्हणून मानवतेच्या पापाच्या भरपाई करिता जे आतश्यक होते ते सर्व त्याने केले (२ करिथ ५:२१). त्याच्या जन्म बैश्वलहेममध्ये होईल आणि तो अब्राहामाचे “बीज” असेल अशी भविष्यताची झालेली होती.

१. बालक म्हणून येशूचे आगमन

येशूच्या जन्मा बदलाची भविष्यताची जुन्या करारात झालेली होती, विशेषतः यशया संदेष्टच्याच्या द्वारे (यशया ७:१४; ९:६; ११:१; ५३:२). येशू हा “स्त्रीचे वरनबद्ध बीज” आहे (उत्पत्ति ३:१५).

त्याचा जन्म बेशलहेममध्ये होईल (मिर्या ५:२) आणि तो इसहाक (उत्पत्ति २१:१२), याकोब (उत्पत्ति ३५:१०-१२), यहुदा (उत्पत्ति ४९:८-११), इशाया (यशाया ११:१) आणि दावीट (२ श्रमुवेल ७:१२-१६; यिर्म्या २३:५; स्तोत्र १३२:११) ह्याच्या वंशावळीद्वारे अब्राहामावे “बीज” असेल (उत्पत्ति २२:१८; मत्तया १:३; गलती ३:१६).

२. कुमारीच्या पोटी जन्म

परमेंतराच्या योजनेप्रमाणे येथे जो मसिहा (खिरसत) आहे त्याचा जन्म कुमारीच्या पोटी ल्हावयाचा होता (यशाया ७:१४). जरी हे ईंकार वैज्ञानिकदृष्टचा वैशिष्ठपूर्ण आहे तरिही येशूचा जन्म घमत्कारीक होता ह्याची सुधांडा नोंद घेणे महत्वावे आहे. मरीयेत्या द्वारे ही भविष्यतावाणी रपट्यापणे परिपूर्ण झालेली होती.

३. खिस्ताचा मृत्यू

येशूचा मृत्यू पुढकळ गोष्टी सिद्धीस नेतो. मृत्युदंडासाठी त्याच्यामध्ये दोष आढळला नाही (लूक २३:४). ज्या सर्वांनी पाप केले आहे (रोम ३:२३) ते मरणाला लायक आहेत (६:२३). ज्याअर्थी आपण सर्वांनी पाप केले आहे त्याअर्थी आपण सर्व मरण्यास पात्र आहेत. येशूला मरणारा पात्र नव्हता कारण त्याने पाप केले नाही, पण पवित्र व नीतिवान परमेंतरासमोर आपल्या पापाच्या भरपाई करिता तो आपल्या जागी निवड करण्यास मुक्त होता (योहान १०:१५-१७).

४. बदली किंवा व्याएवजी

“बदली” म्हणजे त्याने आपली जागा वधःस्तंभावर घेतली. आम्हाला सांगण्यात आले आहे की, “त्याने स्वतः तुम्ही आमर्ती पापे स्वेदेही ऋंबावर वाहून नेली, ह्यासाठी की, आपण पापाला मेलेले होऊन सदावरणासाठी जगावे.” (१ पेत्र २:२४) येशू आपल्यासाठीच केवळ साधेपणाने वधः स्तंभावर गेला नाही तरतो आपल्याजागी वधः स्तंभावर गेला. त्याने आमचा शाप वाहून नेला (गलती ३:१३).

५. सुटका

“सुटका” म्हणजे एखाद्याला भरपाई देऊन मोकळे करणे. हे विकत घेण्यापूर्वीच्या नाखुणीच्या दास्यात्वाच्या अटीला निर्देशीत करते आणि त्यानंतर खातंत्र्याच्या किंमतीची भरपाई दिल्या गेली. सुटकाही पापांची क्षमा आहे जे आपल्याला सैतानाच्या अधिकारातून काढून देवाच्या राज्यात नेतो (कलसै १:१३-१४).

खिस्ताने सर्व मानवजाती करिता विकत घेण्याची किंमत भरली (२ पेत्र २:१) ह्यासाठी की सर्वांनी नियमशास्त्र व मृत्यू ह्यांच्या बंधनापासून मुक्त व्हावे (रोम ८:२). त्याने मोजलेली किंमत हे त्याचे खवत होते जे वधःस्तंभावरील त्याच्या मृत्यूला निर्देशीत करते (प्रकटी ५:९-१०). ज्याअर्थी आपल्या मुक्ततेची किंमत मोजल्या गेलेली आहे त्याअर्थी आपण आता प्रभूची सेवा करण्यावे निवडण्यास मुक्त आहेत (१ करिथ ६:१९-२०). हे कारक म्हणून नव्हेत तर आआर प्रदर्शन म्हणून आहे कारण त्याने आपल्यावर केलेली कृपा. आपण प्रथम खिस्ताचे बंधक सेवक म्हणून निवड केली पाहिजे, मनुष्याच्या मतावे नव्हेत (१ करिथ ७:१९-२३).

आपल्याला खिस्तात दिलेले खातंत्र्य टिकतिण्याकरिता संघर्ष पुढे चालू राहणार नाही (गलती ५:१). आपण अविंशतीसून सारखी कृती करतो कारण आपला मानवी कल प्रलोभनांना व पापांना बळी पडण्याचा आहे जे आमच्या आत्म्यांना गुलामगिरीत टाकतात (इफिस ५:१-१४). येशूद्वारे आणि आमच्यावरील कृपेमुळे आम्हाला देण्यात आलेल्या खातंत्र्याचा उपयोग “दैठिक सुसंधी” म्हणून झाला नाही पाहिजे पण आपण एकमेकांती सेवा करतो म्हणून ते प्रेमाने मार्जदर्शीत झाले पाहिजे (गलती ५:१३).

६. समेट

दोन्ही पक्षामधील वैरभाव नाहिसा करणे म्हणजे समेट करणे होय. ह्या प्रमाणे, समेटाचा परिणाम शांती असतो. अविंशतीसूना “देवावे शत्रु” म्हणून घोषीत करण्यात आलेले आहे (रोम ५:१०) आणि म्हणून ते त्याच्या क्रोधाला तोंड देत आहेत (रोम ५:९). ह्याचा अर्थ असा आहे की तारणाकरिता येशू खिस्तावर विंवास ठेवण्यापूर्वी (योहान ३:१६, १८, ३६) तो देवाच्या शत्रुत्वाच्या रिथीमध्ये असतो (इफिस २:३). शांती रुपावीत करण्यास यहूदी व पराष्ट्रीय ह्या दोहोंचा देवाशी समेट करण्यासाठी येशू आला (इफिस २:१६). ह्यामध्ये त्याने देह अर्पण करण्याच्या द्वारे शांतीचा पाया घातला (कलसै १:२२).

परमेंतराशी समेट घडण्याकरिता पापाची भरपाई झालीच पाहिजे (२ करिथ ५:१९). येशूने शत्रुत्वाच्या पापाची काळजी घेतली आणि नंतर परमेंतर व मनुष्यात शांती रुपावीत होण्याकरिता आपल्याला दुसऱ्यांकरिता सेवाकारी दिले (२ करिथ ५:१८-२१). प्रत्येकाच्या समेटाच्या सेवा कार्याचा उपयोग तेल्हा होतो जेल्हा दोघा किंवा तिघांमध्ये जे एकमेकांवे शत्रु आहेत, एखादा शान्ती रुपावीत कार्य करतो (मत्तया ५:९).

वरतुरिथती अशी आहे की आपला परमेंतराशी समेट झालेला आहे हे त्याच्या आपल्यावरील प्रेमाच्या महानतेवे प्रदर्शन आहे (रोम ५:८; लूक ६:३१-३५). हा समेट संपूर्ण मानवजाती करिता आहे (कलसै १:२०).

३. आराधना

“आराधना” महणजे पवित्र परमेंवराच्या नीतिमत्वाचे व न्यायाचे समाधान करणे किंवा सांतवन करणे होय. हे अर्पणाठ रे केले जाते.

पापाबदल परमेंवराला क्रोध असतो. त्याच्या क्रोधाच्या वस्तुस्थितीचे वर्णन जुन्या व नव्या तथा दोन्ही करारामध्ये आढळते (अनुवाद ६:१४-१५; योगशता २३:१४; रोम १:१८; इफिस २:३; १ थेसल २:१६ आणि अनेक इतर). परमेंवर ठा दग्गाळू व प्रेमल सुद्धा आहे. चार्लस रायरी म्हणतो,

म्हणून जुन्या कराराची संकल्पना ही असेही देवाच्या मूर्तिपूजेची संकल्पना नाही, जो समाधान करण्याची मागणी करतो पण ही संकल्पना नीतिवान देवाची आहे जो पापाकडे डोळेझाक करु शकत नाही पण ज्याचे प्रेम त्याच्याशी सहभागितेकरिता सुद्धा साधन पुरविते^{१९}

म्हणून देवाच्या क्रोधाचे समाधान करण्याची किंवा शांत करण्याची आवश्यकता आहे आणि येशू ख्रिस्ताच्या मृत्यू पापाबदल देवाच्या क्रोधाचे समाधान करतो (रोम ३:२३-२५). संपूर्ण मानवजाती करिता त्याने देवाच्या क्रोधाचे समाधान केले (१ योहान २:२) आणि आपले प्रेम प्रकट केले (१ योहान ४:१०). ठा परमेंवराच्या योजनेचा एक भाग होता आणि येशू मानव झाला हावा महत्वाचा भाग होता (इब्री २:१७-१८).

४. येशू ख्रिस्ताचे पुनरुत्थान

“पुनरुत्थान” ही एक विशिष्ट संज्ञा आहे. ह्या संज्ञेचा उपभोग तेढ्या होता जेढ्या एखादा अविनाशी देहासह ज्याचा पुन्हा मृत्यू होत नाही, मृत्युमृदून परत येतो (१ करिथ १५:४२, ५४). “पुनरुज्जीवीत” होणे ह्यापासून हे शिन्ना आहे कारण “पुनरुज्जीवीत” महणजे त्याच देहमध्ये मृत्युमृदून परत येणे जो ठेह निश्चितव पुन्हा भरणार आहे (१ राजे १७:२१-२२; २ राजे ४:३४-३५; योहान ११:४३).

येशू ख्रिस्ताचे मरणामृदून “पुनरुत्थान” झाले. शास्त्रपाल हे स्पष्ट करतो की येशू खरोखरच मरण पावला आणि तो केवळ झोपेत नव्हता किंवा तो “कोमा” मध्येही नव्हता (मत्त्य २७:६२-६६; मार्क १५:३९, ४४; लुक २३:४, ४९, योहान १९:३३). भविष्यताची पूर्ण करण्याकरिता कबर पुरविण्यात आली. (यश्वा ५३:९; मत्त्य २६:५६-५८; मार्क १५:४२-४५; लुक २३:५०-५२; योहान १९:३८) आणि येशूचे मृत शरीर अन्या शिरोवेच्या वस्रात गुंडाळण्यात आले (मत्त्य २७:५९-६०; मार्क १५:४६; लुक २३:५३-५४; योहान १९:४०-४२) आणि तो कबरेत ठेवण्यात आले (मत्त्य २७:६२-६६). यहूद्यांनी कबरेच्या प्रवेशाजवळ रोमी पहारेकरी ठेवले आणि कबरेच्या प्रवेशावर एक आरी धोंड ठेतली (मत्त्य २७:६२-६६). त्यामुळे त्याला कुळे पुरण्यात आले हे यहूद्यांना माहीत होते. येशूच्या शिष्यांनी येशूचे शरीर तोरून नेले अशी अफवा यहूद्यांनी नंतर पसरविली (मत्त्य २८:११-१५; मार्क १४:१५).

तिसऱ्या तितशी कबरेच्या तोंडावरील धोंड लोटल्या गेलेली होती (मत्त्य २७:६०: ह्यामध्ये क्युलिओ ह्या ग्रीक शब्दाचा उपयोग झाला ज्याचा अर्थ गरगरून बाजूला सारणे; मार्क १६:३-४ ह्यामध्ये अंनाक्युलिओ ह्या ग्रीक शब्दाचा उपयोग झाला ज्याचा अर्थ गरगरून वर उचलल्या जाणे; लुक २४:२: ह्यामध्ये अंपोक्युलिओ ह्या ग्रीक शब्दाचा उपयोग झाला ज्याचा अर्थ गरगरून बाजूला होणे; योहान २०:२१: ह्यामध्ये एअरो ह्या ग्रीक शब्दाचा उपयोग झाला ज्याचा अर्थ उचलल्या जाणे होय. धोंड गरगरत वर गेली व नंतर उचलल्या गेली) आणि नंतर कबर रिकामी झाली (मत्त्य २८:५-८; मार्क १६:२-८; लुक २४:१-८; योहान २०:१).

त्याच्या कबरेत शेवटी होते त्याच्या देहाला गुंडाळलेले तागाचे वस्र. त्या वस्रांची व्यवस्था अशी होती की अलौकिक पण्णाशिवाय ठेह त्यामृदून काढणे शकय नव्हते (योहान २०:२-१०). कपड्यांच्या पद्धांमध्ये येशूचे शरीर गुंडाळलेले होते. डोक्याच्या रूमाल फवत काढून टाकलेला होता ह्यासाठी की ठेह निघून गेला. ह्यामध्ये कोणतीही शक्याता दिसून येत नाही की देहातरील कपड्याच्या पद्ध्या काढून टाकण्यात आल्या व नंतर ठेह नसतांना पूर्वत गुंडाळण्यात आल्या. केवळ त्या गुंडाळलेल्या पद्ध्यांमृदून ठेह काढून टाकण्यात आला.

त्याच्या पुनरुत्थानानंतर येशू मरीया मन्दातिनीला (योहान २०:१४), इतर शिष्यांना (मत्त्य २८:९-१०); थोमाच्या गैरहंजरीत शिष्यांना (लुक २७:३६-४३; योहान २०:१९-२४) आणि थोमा हुजर असतांना शिष्यांना योहान २०:२६-२९); गालील मधील र्घातवार पावशे पेक्षा जास्त शिष्यांना (१ करिथ १५:६); त्याच्या अर्ध्या भावाला महणजे याकोबाला (१ करिथ १५:७) त्याच्या खवरिहणाच्या वेळी अकरा शिष्यांना (मत्त्य २८:१६-२०; लुक २४:३३-५२; प्रे.कृ. १:३-१२) आणि त्याच्या खवरिहणानंतर पौलाला (प्रे.कृ. ९:३-६; १ करिथ १५:८) प्रकट झाला.

येशूचे पुनरुत्थान ठा येशू ख्रिस्ताच्या शुभार्तमानाच्या केंद्रीय संकल्पनेच्या कठीण भाग आहे (१ करिथ १५:१-३). जगाच्या ८ र्मात्या पुढाच्यापासून त्याने येशूला वेगळे केले कारण त्याच्यावैकी कोणावेही पुनरुत्थान झाले नाही.

येशू मरणाधून उठविला जाईल असा त्याने दावा केलेला होता (मन्त्रय १६:२१; १७:९; २२-२३; २०:१८-१९; २६:३२; मार्क ९:१०; लुक ९:२२-२७) आणि जर असे शब्दशः व ऐतिहासिकरित्या घडले नसते तर त्याच्या सेवाकार्याला अपकिर्ती आली असती आणि आपण अद्यापही आपल्या पापातच हरवलेली असती (१ करिथ १५:१६-१७).

परमेश्वर पिता हा त्याच्या पुनरुत्थानाची शक्ती किंवा साधन होता (कलसै २:१२; १ थेस्सल १:१०; १ पेत्र २:२१; इब्री १३:२०) व त्याच प्रमाणे पवित्र आत्मासुद्धा (थे. कृ. २:२४; रोम ८:११; १ पेत्र ३:१८).

जे सर्वकाही येशूने मृष्टले ते केले आणि ते सत्य व चांगले होते ह्या वस्तुरिथीची सिद्धता म्हणजे येशू ख्रिस्ताचे पुनरुत्थान होय. येशूच्या पुनरुत्थानाचा आपला स्वीकार हा ख्रिस्ती जीवनाचा पाया आहे (रोम ६:४).

५. येशू ख्रिस्ताचे स्वगरिहण

ख्रिस्ताचे स्वगरिहण हे येशू ख्रिस्ताच्या पुनरुत्थानानंतर त्याचे पृथ्वीपासून स्वर्गात परतण्याला निर्देशीत करते. त्याने पित्याच्या उजवीकडे असलेली योन्या जागा घेतली जी संपूर्ण उत्पत्तिमध्ये सर्वोच्च आहे (स्तोत्र ११०:१; इफिस १:२०९ कलसै ३:१; इब्री १:३, १३; ८:१; १०:१२; १ पेत्र ३:२२).

पेन्टेकॉर्टच्या दद्या दिवस अगोदर येशूचे स्वगरिहण घडले. त्याने नंतर पवित्र आत्मा पाठविला (थे.कृ. २:३३) ज्याचे त्याने अगोदरच ववन दिलेले होते (योहान १४:१६-१७) आणि आपल्या मंडळीची स्थापना केली थे.कृ. १:९-११ व पुढे प्रे.कृ. २. त्याने देवदूतांशी झुंज जिंकली ह्याची सिद्धता म्हणजे त्याचे स्वगरिहण होय इब्री. १:३-१३).

जेव्हां येशूचे स्वगरिहण झाले तेव्हां त्याने आपल्यासोबत ते आनंद नेले जे अगोदर मेलेले होते आणि “अब्राहामाच्या उराशी” राहत होते (लुक १६:२२; इफिस ४:७-१०). त्याने मानवाला देण्यासुद्धा दिल्या (इफिस ४:८) ज्या पवित्र आत्माने मंडळीमध्ये वितरीत केल्या (१ करिथ १२:११).

क. येशू ख्रिस्ताचे सत्र

स्वर्गामध्ये पित्याच्या उजवीकडे बसल्यापासून तो पृथ्वीवर त्याच्या दुसऱ्या आगमनापर्यातच्या वेळेला “सत्र” असे म्हणतात. परमेश्वराच्या योजनेअंतर्गत त्याच्या शेवटच्या विजयाकरिता होणाऱ्या पृथ्वीवरील त्याच्या दुसऱ्या आगमनापर्यात जेव्हां त्याचे “**दैरी त्याचे पादासन करीपर्यंत**” (स्तोत्र ११०:१) त्याला पित्याच्या उजवीकडे बसणे आवश्यक आहे.

येशूचे स्वगरिहण झाले आणि आता तो गौरवशाली दवे माणूस आहे म्हणून असलेल्या त्याच्या उच्च पदस्थीकरणाच्या रिथतीला “सत्र” निर्देशीत करते. “**सर्व अधिकार त्याला देण्यात आलेले आहेत,**” आणि “**त्याच्या नावाने प्रत्येक गुडधा टेकेल**” (फिलिप्प २:९-१०) ह्याचे ते एक वित्र आहे. दानिएलने केलेल्या भविष्यतापांची ही परीपूर्णता आहे (दानिएल ७:१३-१४) ह्या सत्राच्या दरम्यान येशू ख्रिस्त मानवतेला जे देतो किंवा जी मानवतेवी गरज भागवितो ते खालीलप्रमाणे-

१. रटबदली करणारा

“**रटबदली करणारा**” ख्रिस्त संतांकरिता पित्याजवळ कळकळीची विनंती करतो (इब्री ७:२५). हे पवित्र आत्माच्या योबतीने केले जाते (रोम ८:२६, २७, ३४) आणि पित्याला अशी विनंती केली जाते की पित्याच्या इच्छेनुसार “**सर्व गोष्टीच्या कल्याण आकरिता एकत्र फाम करा.**”

२. समर्थक

समर्थक म्हणून तो देवाच्या मुलांच्या विरुद्ध सैतानाने ठेवलेल्या आरोपांना उत्तर देण्याकरिता बघावाचा मुख्यत्यार म्हणून उआ होतो (१ योहान २:१; प्रकटी १२:१).

३. मध्यस्थ

आपला मध्यरथ म्हणून येशू हा “मध्यातला मनुष्य” आहे, जो परमेश्वरासोबत आपले अनुसंधान किंवा नाते आहे. मध्यरथ ही ती व्यक्ती असते जी एकापक्षाकरिता नेमलेली असते ज्याला मतभेद असतात किंवा जो संमती किंवा करार करण्यास येतो.

येशू ख्रिस्त हा परमेश्वर आणि मनुष्य ह्यांच्यामध्याला मध्यस्थ आहे (१ तीमश्य २:५). त्याच्या रिथतिमध्ये त्याने परमेश्वर व मनुष्य ह्यांच्या मधील “नवीन कराराची” मध्यरथी केली ज्याचा आधार नियमशास्त्रापेक्षा, दया हा आहे (इब्री ८:६-१३). त्याच्या बलिदानामुळे हा “नवीन करार” असितत्वात आला आणि हे बलिदान जुन्या करारातील नियमशास्त्राप्रमाणे त्याने मानव जातीच्या पापाकरिता दिले (इब्री ९:१३-१५). हा नवीन करार “अनंतापर्यात राहील” (इब्री १२:२२-२४).

येशूने स्वतः सांगितले की तो परमेश्वर व मनुष्य ह्यांच्यामधील मध्यरथ आहे आणि असे जाहीर केले की, “**माझ्याद्वारे आल्यावाहून पित्याकडे कोणी येत नाही**” (योहान १४:६).

४. मुख्य याजक

रिवरत हा परमेंतराने सरळसरळ नेमलेल्या आमच्या “मठान मुख्य याजक” आहे. ज्याच्या जन्म याजकपणाच्या वंशावळीत लेती वंशात झाला नव्हता आणि म्हणून तो जन्माच्या वंशावळीच्या आधारावर याजकपणाच्या ख्रिस्तीच्या हवक संगू शकला नाही (इब्री ५:४-१०; ७:५-२८). रेषु ख्रिस्ताचे मुख्य याजकपद हे इब्री लोकास पत्र ह्या पुस्तकाची प्रमुख संकल्पना आहे.

मलकीसटेकसारखाच येशू हा मुख्य याजक आहे जो अब्राहामाच्या वेळी लेतीय याजकपण रक्षापण होण्याच्या ४०० वर्षे अगोदर जगला (इब्री ७:१-३). याजक पणाकरिता प्रलोभन होण्यास सेवेटनशील मानतेवी गरज आहे यासाठी तो इतरांकरिता दयाळू व विश्वासू असला पाहिजे आणि त्याने पित्याचे समाधान केले पाहिजे (इब्री २:१७; ४:१४-२५). त्याचे याजकपण नेहमीसाठी आहे (इब्री ६:२०; ७:३, २४).

याजकाचे काम अपेणे किंवा बलिदान देण्याचे असते (इब्री ८:१-३). “सार्वकालिक असा एकच यजा” म्हणून येथूने खवतःचे बलिदान दिले (इब्री ९:६-१४; १०:१०, १२), म्हणून, त्याचा रटबदलीपणा व मध्यरक्षी हा मुख्य याजकपणाचा विस्तार आहे.

ज्याअर्थी आता मंडळीतील सर्वजण याजक आहेत (१ पेत्र २:५, ९; प्रकटी १:६) त्या अर्थी आपण येशू ख्रिस्ताचे अनुकरण केले पाहिजे (१ करिथ ११:१) आणि त्याकरिता आपण परमेंतराच्या इच्छेनुसार बलिदान म्हणून आपले समर्पण केले पाहिजे (रोम १२:१).

५. मंडळीचा प्रमुख

येशू ख्रिस्त हा मंडळीचा प्रमुख किंवा पुढरी आहे (इफिस १:२२-२३; कलरसै १:१८). जे सर्व येशू ख्रिस्तावर विवास ठेवतात ते “वधू” किंवा ख्रिस्ताचे “शरीर” होतात ज्याला मंडळी असे म्हणतात (१ करिथ १२:१३).

येशू हा मंडळीचा वर्णनबद्द “नवरा” आहे (इफिस ५:२३) आणि म्हणून तो आपल्या अपरिवर्तनशील प्रेमाचा निरंतर विस्तार करीत असतो (इफिस ५:२५-२७). प्रत्यक्षा “विवाह समरोह” नुकत्याच येशू ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनापूर्वी रवर्गात साजरा होईल (प्रगटी १९:७-१० व पुढे ११-१६) पण प्रेम व विश्वासूपणा आता सद्याच आहे. “बघू” म्हणून मंडळीची तिच्या नवर्चाकरिता तयारी सुरु आहे (इफिस ४:१५; ५:२६-२७).

६. मेंढपाळ

“पासबान किंवा पास्टर” ह्या संजोचा प्रत्यक्षात अर्थ “मेंढपाळ” असा आहे. ख्रिस्ताने “उत्तम मेंढपाळ” म्हणून आपल्या कळपाकरिता आपले जीवन दिले ज्याने त्याला “मठान मेंढपाळ” असे केले (इब्री १३:२०).

पित्याच्या उजतीकडे असलेल्या त्याच्या सद्याच्या सत्राच्या दरम्यान तो “प्रमुख मेंढपाळ” आहे (१ पेत्र ५:४, जो आपल्या कळपाला मार्गदर्शन करतो व त्याचे संरक्षण करतो).

७. येशू ख्रिस्ताचे वर्णन

- “समर्थक” जो तो आपल्या बचावमध्ये पित्याशी बोलतो ह्या वस्तुरिशीतील निर्देशीत करतो (१ योहान २:१).
- “अल्फा आणि ओमेगा,” ग्रीक मूळाक्षरातील पहिले व शेवटचे अक्षर जो त्याच्या दलणवळणाचा पाया असण्याचा वस्तुरिशीतील निर्देशीत करतो. प्रकटी १:८; २१:६; २२:१३
- “आमेन” ज्याचा अर्थ असा की तो कोणत्याही विषयावरील शेवटचा शब्द आहे. २ करिथ १:२०; प्रकटी ३:१४
- “अभिषिक्त” जो येशूच्या शांवतपणे मसिहा म्हणून दैवी निवडीला निर्देशीत करतो. १ शमुवेल २:३५; २ डति. ६:४२; स्तोत्र २:२; २८:८; ८४:९; ८९:३८, ५१; १३२:१०, १७; दानिएल ९:२५-२६; प्रेकृ. ४:२६.
- “प्रेषित” जो असे निर्देशीत करतो की तो अधिकार देऊन पाठविला गेललो आहे. इब्री ३:१
- “लेखक आणि आपल्या विवासाचा उत्पादक” ज्याचा अर्थ असा आहे की परमेंतर म्हणून ख्रिस्ताने योजना केली व मनुष्य म्हणून ती पूर्ण केली इब्री १२:२
- “तारणाचा लेखक” जो त्याच्या तारणाच्या सुरुवात करण्याचा भूमिकेला निर्देशीत करतो. इब्री. २:१०
- “परमेंतराच्या उत्पत्तिचा प्रारंभ” जो तो परमेंतराच्या उत्पत्तिच्या राजा आहे ह्या वस्तुरिशीतील निर्देशीत करतो. प्रकटी ३:१४
- “सुरुवात आणि शेवट” जो तो जीवनाच्या बाबतीत केंद्रीय बाब आहे हे निर्देशीत करतो. प्रकटी २१:६; २२:१३
- “धन्य व एकच अधिपती” जो त्याच्या सर्वोच्च अधिकाराच्या स्थितिला निर्देशीत करतो. १ तीमश्य ६:१५
- “परमेंतराचा अंकूर” जो त्याच्या मानवतेला जी त्याच्या दैवतापासून उपजीवीका घेते, निर्देशीत करतो. यशया ४:२
- “परमेंतराची भाकर” जो जीवनाच्या गरजा पुरवितो त्याला निर्देशीत करतो. योहान ६:३५, ४८

- “नवरा” जो त्याच्या विश्वासूसोबत असलेल्या सलगीच्या व संरक्षणात्मक संबंधाला निर्देशीत करतो. यशया ६२:५; मत्तया १:१५; २५:१, ५, ६, १०; मार्क २:१९, २०; लूक ५:३४, ३५; योहान २:९; ३:२९; प्रकटी १८:२३
- “पठाटवा तेजस्वी तारा” ज्याचा अर्थ असा आहे की सभोवताल आध्यात्मिक असलेला तो एक सर्वत तेजस्वी तारा आहे. प्रकटी २२:१६
- “प्रमुख मेंढपाळ” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो आपल्या कळपाला जबाबदार आहे. १ पेत्र ५:४
- “निवडलेला धोंडा व मौल्यवान कोनशिल्याचा दगड” जो त्याच्या मोजमापाकरिता असलेला दज्याला निर्देशीत करतो. कोणशिल्याच्या दगड इमारतीकरिता दर्जा स्थापित करतो. कोनशिल्याचा दगड इमारतीकरिता दर्जा स्थापित करतो. इफिस २:२०; १ पेत्र २:४, ६
- “ख्रिस्त येशू माझा प्रभू” ज्याचा अर्थ असा आहे की, मनुष्य येशू हा मसिहा आहे आणि तो माझ्या जीवनातील अधिकार आहे. फिलिपै ३:८
- “ख्रिस्त येशू आमची आशा” जो येशू हा मसिहा असून आमच्या भविष्याकरिता आशा आहे हे निर्देशीत करतो. १ तीमश्य १:१
- “देवाचा ख्रिस्त” जो त्याचा मसिहा म्हणून निवडीला निर्देशीत करतो. लूक ९:२०; २३:३५
- “गणांचा अधिपति” जो त्याच्या सैन्यावरील अधिकाराच्या रिथतीला निर्देशीत करतो. दानिएल ८:११
- “इस्त्राएलचे वैभव” जो ख्रिस्ताच्या प्रोत्साहनाला निर्देशीत करतो. लूक २:२५
- “लोकांना करार” जो येशू हा विश्वासूचा नवीन कराराचा पाया आहे हे निर्देशीत करतो. यशया ४२:६
- “दार” जो तो देवाच्या राज्याचा प्रतेश आहे ह्या वस्तुरिथतीला निर्देशीत करतो. योहान १०:७, ९
- “सनातन पिता” तो नहमीचाच परमेंतर आहे हे दर्शवितो. यशया ९:६
- “सार्वकालिक जीवन” हे व्यक्तीमध्ये असते, संकल्पनेत नाही असे आपल्याला शिकवितो. १ योहान १:२
- “सनातन आश्रयदुर्ग” जे आम्हाला त्याच्यामध्ये असलेल्या स्थैर्याबद्ध शिकवितो. यशया २६:४
- “त्याच्या तत्वावे प्रतिरूप” जो ख्रिस्तावे मानव रूप हे परमेंतरावे मानव ठेणातील रूप आहे हे दर्शवितो. इब्री. १:३
- “विश्वसनीय व सत्य” जो त्याची परस्पर संगती व प्रामाणिकपण निर्देशीत करतो. प्रगटी १:५
- “विश्वसनीय व खरा साक्षी” जो त्याच्या भविष्यावाणीच्या घटनांच्या बाबतीत त्याच्या परस्पर संगतीला व प्रामाणिकपणाला निर्देशीत करतो प्रगटी ३:१४
- “पहिला आणि शेवटला” जो तोव केवळ उत्पत्तिचा पाया आहे ह्या वस्तुरिथीला दर्शवितो. प्रकटी १:१४; २:८; २२:१२
- “विश्वसनीय साक्षी” जो त्याच्या पुनरुत्थानाच्या साक्षीला निर्देशीत करतो. प्रगटी १:५
- “मृतांतून प्रथम जन्मलेला” जो त्याला मृत्युला प्रथम जिंकणारा व पुनरुत्थित शरीर प्राप्त झालेला म्हणून निर्देशीत करतो. कलसै १:१८; प्रकटी १:५
- “सर्व उत्पत्तित जेष्ठ” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो सर्व उत्पत्तिती सुरवात आहे. कलसै १:१५
- “महानिद्रा घेणाऱ्यातलजे प्रथम फळ” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो पुनरुत्थानाचा पहिला आशीर्वाद आहे. १ करिश १५:२०
- “देवाला सुवास” जो त्याच्या बलीदानाच्या आशीर्वादाचा संदर्भ आहे. इफिस ५:२
- “जकातदारांचा व पापीजनांचा मित्र” जो ज्यांना समाज टाळतो व जे आज्ञाभंग करतात त्याच्याबद्दलाच्या त्याच्या काळजीला निर्देशीत करतो. मत्तया ११:१९; लूक ७:३४
- “तुझ्या इस्त्राएल लोकांचे वैभव” जो त्याच्या स्तुती प्राणी करण्याच्या त्याच्या लायकीला निर्देशीत करतो. लूक २:३२
- “सर्व पूर्वीचा देव” जो मानवतेच्या संबंधातील त्याच्या अर्काच्या विस्ताराला निर्देशीत करतो. यशया ५४:५
- “सर्वावर देव” जो इस्त्राएलाच्या देव म्हणून विशिष्ट संदर्भ आहे. रोम ९:५
- “उत्तम मेंढपाळ” जो त्याच्या पुढारीपणाला व संरक्षणाला निर्देशीत करतो. योहान १०:११
- “थोर प्रमुख याजक” जो त्याच्या कार्याच्या कौशल्याला निर्देशीत करतो. इब्री ४:१४
- “मोठा प्रकाश” जो अंधकार दूर करण्याच्या त्याच्या विस्ताराला निर्देशीत करतो. यशया ९:२; मत्तया ४:१६
- “महान मेंढपाळ” जो त्याच्या पुरुतंचावे व संरक्षणावे वर्चरव निर्देशीत करतो इब्री १३:२०
- “अधिक वांगल्या कराराचा जामीन” ज्याचा अर्थ असा आहे की येशू हा देवाच्या चांगल्या कराराचे वचन आहे. इब्री ७:२२

- “तुमच्या जीवांचा संरक्षक” जो त्याचे विश्वासून्या आनन्द्याच्या संरक्षणाला निर्देशीत करतो. १ पेत्र २:२५
- “मस्तक” जो त्याच्या पुढारीपणाच्या मागील चतुराईला निर्देशीत करतो. १ करिथ ११:३; इफिस ४:१५; कलसै २:१९
- “तो जो परराष्ट्रीयांवर अधिकार” जो गैर-यहूदी लोकांवरील येशूच्या असणाऱ्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. रोम १५:१२
- “पवित्र करणारा” जो प्रश्नूच्या आम्हाला सेवेकरिता पाठविण्याच्या समर्थिला निर्देशीत करतो. इब्री २:११
- “मने आणि अंतःकरणे ह्यांची पारण करणारा” जो येशूच्या मानवतेच्या उद्देशांना ठरविण्याच्या त्याच्या समर्थिला निर्देशीत करतो. प्रगटी २:२३
- “शरीरावे मस्तक” जो त्याच्या मंडळीमधील चतुर पुढारीपणाला निर्देशीत करतो. कलसै १:१८
- “मंडळीचे मस्तक” जो त्याच्या विश्वासून्या पुढारीपणातील चतुराईला निर्देशीत करतो. इफिस ५:२३
- “सर्व सत्तेवे व अधिकारावे मस्तक” जो त्याच्या निवळ अधिकाराला निर्देशीत करतो. कलसै २:१०
- “सर्व गोष्टीचा वारस” ज्याचा अर्थ असा आहे की, पित्याचा पुत्र म्हणून त्याला सर्व गोष्टी मिळतात. इब्री १:२
- “प्रमुख याजक” जो त्याच्या रिश्तीला किंवा हुद्याला निर्देशीत करतो. इब्री २:१७; ३:१; ४:१४, १५; ५:५, १०; ६:२०; ७:२६; ८:१; ९:११; १३:११-१२
- “जो आपल्यावर प्रीती करतो आणि आम्हाला पातकापासून मुक्त करतो” जो आपल्यावरील प्रीतीमुळे खिसताच्या आम्हाला क्षमा करण्याला निर्देशीत करतो. प्रकटी १:५
- “त्याचा एकुलता एक पुत्र” जो येशू हा संपूर्ण उत्पत्तीमध्ये एकमेव आहे ह्याचा संदर्भ आहे. योहान ३:१६; इब्री ११:१७; १ योहान ४:९
- “जो पवित्र आणि नीतिमान” जो त्याच्या परिपूर्ण चारित्याचा संदर्भ आहे. प्रेकृ. ३:१४
- “देवाचा पवित्र” जो त्याच्या परिपूर्ण मानवी जीवनाला निर्देशीत करतो. मार्क १:२४; लूक ४:३४; योहान ६:६९
- “पवित्र सेवक” जो तो लहून मुलासारखा आजाधारक पण शिकला ह्या वस्तुरिश्तीला निर्देशीत करतो. प्रेकृ. ४:२७, ३०
- “इस्त्राएलवी आशा” जो इस्त्राएलला आत्मविश्वासाचा खरा पाया म्हणून निर्देशीत करतो. यिर्मा १४:८; १७:१३; प्रेकृ. २८:२०
- “बलवान उद्भारक” जो तारणकरिता लागणाऱ्या सामर्थ्याला निर्देशीत करतो. लूक १:६९
- “अदृश्य देवावे प्रतिरूप” ज्याचा अर्थ असा की येशू हा मानवी देहातील परमेश्वर होय. कलसै १:१५
- “इम्मान्युएल” जो इब्री शब्द असून ज्याचा अर्थ “आम्हाबोरेबर देव” असा आहे. यश्या ७:१४; ८:८; मत्तय १:२३
- “अतर्णनीय दान” ज्याच्या अर्थ असा आहे की ख्रिस्ताच्या महानतेचा आपण शब्दकोष करू शकत नाही. २ करिथ ९:१५
- “नाझरेश्वरा येशू” जो येशूच्या गावाला निर्देशीत करतो ज्यामध्ये तो मोठा झाला. मत्तय २६:७१; मार्क १:२४; १०:४७; लूक ४:३४; १८:३७; २४:१९; योहान १:४५; १८:५, ७; प्रेकृ. २:२२; ६:१४; १०:३८; २२:८; २६:९
- “जिवंतांचा व मेलेल्यांचा न्यायाधीश” जो त्याला न्यायादान व शिक्षा सुनावण्याचा अधिकार आहे ह्या येशूच्या रिश्तीला निर्देशीत करतो. प्रेकृ. १०:४२, २ तीमश्य ४:१
- “राजांचा राजा” जो त्याच्या सर्वेत्या अधिकारावर असलेल्या त्याच्या वर्वर्खाच्या रिश्तीला निर्देशीत करतो. प्रकटी १९:१६
- “राष्ट्रांचा राजा” जो त्याच्या राजकीय गटांबद्धील वर्वर्खाच्या रिश्तीला निर्देशीत करतो. प्रकटी १५:३
- “देवाचा कोंकरा” जो परमेश्वराच्या नीतिमत्तावे समाधान करण्यासाठी येशूच्या खतःच्या बलिदानाला निर्देशीत करतो. योहान १:२९, ३६
- “शेवटचा आदाम” जो पापरहीत असा शेवटचा मानव आहे ह्या वरतुरिश्तीला निर्देशीत करतो. १ करिथ १५:४५
- “जीवन” जो खरे जीवन येशूच्या व्यक्तीमत्तात आढळते पण शौतिकरितीने नव्हे ह्या वस्तुरिश्तीला निर्देशीत करतो. योहान १:४; ११:२५; १४:६
- “जिवंत करणारा आत्मा” ज्याचा उपयोग येशूव्ये पवित्र आत्म्याबोरेबर ऐक्य आहे हे दारखविण्याकरिता होतो. १ करिथ १५:४५
- “परराष्ट्रीयास प्रकटीकरण होण्यासाठी उजेड” ह्यावेळेत येशू सर्वच मानवजातीला उघड होणार होता हे निर्देशीत होते. लूक २:३२
- “जीवनाचा प्रकाश” जो आपल्या जीवनाच्या कठीण प्रवासात जिथे आपल्याला बचाव गोष्टी समजण्या पलीकडे असतात, त्यामध्ये असलेल्या येशूच्या मार्गदर्शनाला निर्देशीत करतो. ईयोब ३३:३०; स्तोत्र ४९:१९; ५६:१३; योहान ८:१२
- “मनुष्य मात्राचा प्रकाश” जो त्याच्या संपूर्ण मानवतेकरिता असलेल्या मार्गदर्शनाला निर्देशीत करतो. योहान १:४

- “जागावा प्रकाश” जो जगाव्या आध्यात्मिक अंधारातील त्याव्या मार्गदर्शनाला निर्देशीत करतो. योहान ८:१२; ९:५
- “जिवंत असलेला” जो त्याव्या पुनरुत्थानावे शांवत स्वरूप निर्देशीत करतो. प्रकटी १:१७-१८
- “जिवंत घोंडा” जो त्याव्या जीवनात आढळून आलेल्या स्थैर्याला निर्देशीत करतो. १ पेत्र २:४
- “प्रभू” जो त्याव्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. प्रे.कृ. ४:२४; प्रकटी ६:१०
- “प्रभू आणि उद्धारक येशू ख्रिस्त” जो मानवजातीला त्याव्या पापापासून मुक्त करण्याव्या त्याव्या अधिकाराव्या वस्तु. रिश्तीला निर्देशीत करतो. २ पेत्र १:११, २०; ३:१८
- “गौरवावा प्रभू” जो त्याव्या आ॒चर्याकारक अधिकाराला निर्देशीत करतो. १ करिथ २:८
- “प्रभूंचा प्रभू” जो सर्व अधिकारावर त्यावा अधिकार आहे ह्या वस्तुरिश्तीला निर्देशीत करतो. प्रकटी १९:१६
- “शांतीचा प्रभू” जो त्याव्या परमेष्ठर मानव ह्यांत्यामध्ये शांती प्रस्थापित करण्याव्या त्याव्या अधिकारावा उपयोगाव्या इच्छेला निर्देशीत करतो. २ थेस्सल ३:१६
- “पिकावा धनी” जो श्रुत्वार्तमान प्रसाराकरिता असलेल्या त्याव्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. मत्त्य ९:३८; लूक १०:२
- “शावबाथाचा प्रभू” जो दहा आज्ञापैकी चौश्या आज्ञेवरील त्याच अधिकाराला निर्देशीत करतो. मत्त्य १२:८; लूक ६:५
- “परमेष्ठवराची आमची धार्मिकता” तो धार्मिकतेकरिता प्रमाण हे शिर्म्या २३:६; ३३:१६
- “देवाने तुम्हाकरिता पटविलेला मनुष्य” जो त्याला परमेष्ठवराची मान्यता दर्शितो. प्रे.कृ. २:२२
- “स्वर्गातून मनुष्य” जो त्याव्या दैती स्वरूपाला निर्देशीत करतो. १ करिथ १५:४७
- “वलेशांनी व्यापलेला मनुष्य” जो मानवतेकरिता त्याव्या दरेला निर्देशीत करतो ज्याला त्यांनी नेहमी धिवकारले. यशया ५३:३
- “मालक” जो त्याव्या अधिकाराव्या किंता कौशल्याव्या वर्वर्खाला निर्देशीत करतो. लूक ५:५, ८:२४, ४५; ९:३३; १७:१३; इफिस ६:९; कलसै ४:१; २ तीमश्य २:२१
- “नवीन करारावा मध्यस्थ” ज्यावा अर्थ असा आहे की त्याने परमेष्ठवराशी चांगला करार मिळविला. इब्री ९:१५; १२:२४
- “दयाळू व विंवासू मुख्य याजक” जो त्याची दया व मेळ ह्यांना निर्देशीत करतो. इब्री २:१७
- “करारावा निरोप्या” जो परमेष्ठवराशी झालेल्या नवीन कराराची बातमी आणेल. मलाखी ३:१
- “मसिहा” ज्यावा अर्थ असा आहे की लोकांची त्यांत्या पापापासून सुटका करण्यासाठी परमेष्ठवराने त्याला निवडले होते. योहान १:४१; ४:२५
- “समर्थ परमेष्ठवर” जो त्याव्या दैवत्वाव्या सामर्थ्याला निर्देशीत करतो. यशया ९:६
- “पहाटवा तारा” जो काळोखाने घेरलेल्या इतर ताच्यांमध्ये त्याव्या अती महत्वाचा सर्वात तेजरस्ती प्रकाश निर्देशीत करतो. २ पेत्र १:१९; प्रकटी २२:१६
- “नासोरी” जे उपहासावे शीर्षक होते. मत्त्य २:२३
- “दावीदावा अंकूर” जो त्याव्या दावीदाव्या वंशावलीतीला मानवतेला निर्देशीत करतो. प्रकटी २२:१६
- “पित्याबरोबर ऐक्य” जो परमेष्ठवराव्या अर्कातील ऐक्याला निर्देशीत करतो. योहान १०:३०
- “पित्यापासून एकुलता एक” जो त्याव्या व्यक्तीमत्वावे त कायाचे एकमेवत्व निर्देशीत करतो. योहान १:१०-१८
- “आपला उद्घारक एकव देव” जो त्याव्या व्यक्तीमत्वावे त कायाचे एकमेवत्व निर्देशीत करतो. यहूदावे पत्र १:२५
- “आपला गौरवशाली प्रभू” जो विंवासूमधील त्याव्या अधिकाराव्या महानतेला निर्देशीत करतो. याकोबावे पत्र २:१
- “आपला देव व तारणारा” जो येशू व्यक्ती व त्यावे कार्य ह्यांव्या मंडळीशी संबंध निर्देशीत करतो. २ पेत्र १:१
- “आमचे जीवन” जो तो मंडळीता दिलेले असितत्व निर्देशीत करतो. कलसै ३:४
- “आमचा प्रभू” जो मंडळीकडून त्याव्या अधिकाराव्या स्तीकार निर्देशीत करतो. येम १:४; ५:२१; ७:२५; १ करिथ १:९; यहूदावे पत्र १:२९
- “आपला एकव स्वामी व प्रभू” जो त्याव्या वर्वर्खाला व अधिकाराला मंडळीव्या मान्यतेला निर्देशीत करतो. यहूदावे पत्र १:४
- “आमचा वल्हांडण” जो मंडळीकरिता त्याव्या बलिदानाला निर्देशीत करतो. १ करिथ ५:७
- “आमची शांती” जो परमेष्ठवर त मंडळी ह्यांत्यामधील शांतीच्या स्थापनेला निर्देशीत करतो. इफिस २:१४
- “आमचा उद्घारक” जो त्याने मंडळीला पापापासून दिलेल्या सुटकेला निर्देशीत करतो. तीतास ३:६

- “**वैद्य**” जो बेरे करण्याच्या त्याच्या समर्थिला निर्देशीत करतो. लूक ४:२३
- “**अधिष्ठती व तारणारा**” जो त्याला निर्देशीत करतो तो जीवनात व तारणारा पुढे घेतो. प्रे.कृ. ५:३१
- “**जीवनाचा अधिष्ठती**” जो जीवनात त्याच्या पुढे जाण्याला निर्देशीत करतो. प्रे.कृ. ३:१५
- “**शांतीचा अधिष्ठती**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो परमेंतरासोबत मंडळीचे ऐक्य स्थापण्यात पुढाकार घेतो. यशया ९:६
- “**अधिष्ठतीचा अधिष्ठती**” ह्याचा अर्थ असा आहे की त्याच्यापेक्षा मोठा पुढारी नाही. दानिएल ८:२५
- “**संटेष्टा**” जो त्याच्याबदलच्या अविष्यावाणीच्या परिपूर्णिला निर्देशीत करतो. अनु. १८:१८; पुढे. प्रे.कृ. ३:२२
- “**आमचा पापाकरिता समाधान**” ज्याचा अर्थ असा आहे की त्याने पित्याच्या धार्मिकतेहे त न्यायाचे समाधान केले.
- “**शुद्धकरणारा**” जो मानवतेमधून पाप समूळ नष्ट ठावे याकरिता त्याच्या कृतीला निर्देशीत करतो. मलार्खी ३:३
- “**त्याच्या वैभवाचे तेज**” जो पित्याच्या चारित्र्याच्या चकाकीला निर्देशीत करतो. इब्री. १:३
- “**सर्वासाठी मुक्तीचे मोल**” ज्याचा अर्थ असा आहे की त्याने आम्हाला मुक्त करण्यासाठी मोल दिले. १ तीमश्य २:६
- “**पुनरुत्थान व जीवन**” जो आम्हाला शिकतितो की येशू ख्रिस्त ह्या व्यक्तीपासूनच सार्वकालीक जीवनाकरिता पुनरुत्थान आहे. योहान ११:२५
- “**न्यायी न्यायाधीश**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो आपल्या परिपूर्ण दर्जाप्रमाणे शिस्त किंवा प्रतिफल देतो. स्तोत्र ७:११; २ तीमश्य ४:८
- “**नीतिवान**” त्याच्या परिपूर्ण दर्जाला तो स्वतःला लावून घेतो ह्याकडे हे निर्देशीत करतो. स्तोत्र ७:४४; २ तीमश्य ४:८
- “**दावीदावे मूळ**” जो दावीदाला तयार करण्यात त्याचे शाखत स्वरूप आहे ह्या वस्तुरिशतीला निर्देशीत करतो. प्रकटी २२:१६
- “**पृथ्वीकरील राजांचा अधिष्ठती**” जो त्याच्या पृथ्वीकरील सर्वोच्च अधिकारावर सुदूरा त्याच्या अधिकाराला निर्देशीत करतो. प्रकटी १:५
- “**जगाचा उद्भारक**” ज्याच्या अर्थ असा आहे की, तो एकच असा आहे की जो पापावसून मुक्ती देऊ शकतो. योहान ४:४२; १ योहान ४:१४
- “**मेंढपाळ**” ज्याच्यावरतो प्रेम करतो त्यांची तो काळजी घेतो हे ह्यामध्ये प्रदर्शीत होते. उत्पत्ति ४९:२४; स्तोत्र ८०:१; उपदेशक १२:११
- “**तुमच्या आत्म्यांचा मेंढपाळ**” मनुष्याच्या अविनाशी भागाची तो काळजी घेतो ह्या गोष्टीचा हा संदर्भ आहे. १ पेत्र २:२५
- “**राष्ट्रांकरिता ध्वजवत**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो अशी व्यक्ती आहे की ज्याला मिळविण्याची लोकांची गरज असते. यशया ११:१०
- “**परमेंवराचा पुत्र**” जो त्रैक्यामधील त्याच्या संबंधांना निर्देशीत करतो. योहान १०:३६; ११:४
- “**जिवंत देवाचा पुत्र**” जो जिवंत देवाशी, मूर्तिशी नव्हे, त्याच्या संबंधाला निर्देशीत करतो. मत्त्य १६:१६
- “**परात्पर देवाचा पुत्र**” जो देवदृत त्याच्याकडे कसे पाहतात हे निर्देशीत करतो. मार्क ५:७; लूक ८:२८
- “**युगानुयुगाच्या तारणाचा कर्ता**” जो तो तारणाचा पाचा आहे ह्या वस्तुरिशतीला निर्देशीत करतो. इब्री ५:९
- “**तुड्या काळी स्थिरता**” जो जीवनातील हल्ल्यांना सहन करण्याच्या त्याच्या समर्थिला निर्देशीत करतो. यशया ३३:६
- “**पाचाचा दगड**” जो मानवजातीकरिता त्याच्या स्थैर्याला निर्देशीत करतो. यशया २८:१६
- “**बांधण्याच्यांनी नापसंत केलेला दगड**” जो इस्त्राएलच्या पुढाच्यांनी त्याच्यावर केलेल्या हल्ल्यावर त्याची स्थिरता निर्देशीत करतो. स्तोत्र ११८:२२; मत्त्य २१:४२; मार्क १२:१०; लूक २०:१७; १ पेत्र २:७
- “**शिक्षक (रब्बूनी)**” जो शिकतिण्याच्या त्याच्या समर्थिला निर्देशीत करतो. योहान २०:१६
- “**पारखलेला दगड**” जो ख्रिस्ताच्या जीवनातील अनुभवाला निर्देशीत करतो. यशया २८:१६
- “**साक्ष यथाकाळी**” जो परमेंतराच्या परिपूर्ण वेळेनुसार येशूला झालेल्या प्रकटीकरणाला येशूती साक्ष म्हणून निर्देशीत करतो. १ तीमश्य २:६
- “**झरी भाकर**” ज्याचा अर्थ असा आहे की येशू खरोखरच देवाकडून आलेली आमिक भाकर आहे. योहान ६:३२
- “**झरा प्रकाश**” जो सत्याच्या त्याच्या प्रकटीकरणातील तंतोतंतपणाला निर्देशीत करतो. योहान १:९; १ योहान २:९
- “**झरा द्राक्षावेल**” ज्याचा अर्थ असा आहे की आध्यात्मिक फळ (वांगली कामे) देण्याकरिता येशू हा खरोखरच आध्यात्मिक पुरवठा करण्यारा आहे हे निर्देशीत करतो. योहान १५:१

- “**सत्य**” जो त्याच्या जीवनाच्या प्रत्येक भागाच्या परिपूणिला निर्देशीत करतो. योहान ५:३३; ८:३१-३२; १४:६
- “**मार्ग**” ज्याच्या अर्थ असा आहे की तो तारणाचा आणि दैती मार्गदर्शनाचा पाया आहे. मत्तय ७:१४; योहान १०:५-६
- “**तारणावे वैपुल्य**” जी त्याची मानवजातीच्या मुक्तीकरिता मूल्य आहेत. त्यांना निर्देशीत करतो. यशया ३३:६
- “**ज्ञान**” जो परमेंवराच्या वरगात आढळून येणाऱ्या प्रत्येक गोष्टीला समजण्यात व त्याचा योग्यपणे उपयोग करण्यात असलेल्या त्याच्या समर्थितेला निर्देशीत करतो. यशया ३३:६
- एक “जो आपल्याकरिता नीतिमत्व आणि पवित्रीकरण आणि खंडणी झाला” जो केवळ संकल्पनेपेक्षा तारण व आध्यात्मिक परिपक्वता ही त्याच्या व्यक्तीमत्वामध्ये खरेकरच शोधल्या जातात ही वस्तुरिस्थीती निर्देशीत करतो. १ करिथ १:३०
- एक “जो देवापासून आपल्याला ज्ञान झाला” जो त्याच्या व्यक्तीमत्वात ज्ञान आढळते ह्या वस्तुरिस्थीतीला निर्देशीत करतो. १ करिथ १:३०
- “**राष्ट्रांचा साक्षी**” जो त्याने संपूर्ण मानवजातीला दिलेल्या साक्षीला निर्देशीत करतो. यशया ५५:४
- “**अद्भूत मंत्री**” जो आपल्या अडवणीच्या वेळेमध्ये आवश्यक असलेले सहार्य देण्यास त्याच्या असलेल्या समर्थितेला निर्देशीत करतो. यशया ९:६
- “**शब्द**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो सर्व प्रकारच्या दलणवलणाचा पाया आहे. स्त्रोत ११९:८१; योहान १:१,१४; योहान १:१; प्रकटी १९:१३
- “**देवाचा शब्द**” जो तो देवापासून होण्याऱ्या दलणवलणाचा पाया आहे ह्या वस्तुरिस्थीतीला निर्देशीत करतो. २ पेत्र ३:५; योहान १:१-५; प्रकटी १९:१३
- “**जीवनाचा शब्द**” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो संपूर्ण जीवनाचा पायाभूत बांधणीचा घटक आहे. १ योहान १:१; फिलिपै २:१६
- “**तुमचा नवरा**” जो त्याची लोकांच्या संबंधाशी शक्य असलेल्या सलगी निर्देशीत करतो. यशया ५४:५
- “**तुमचा निर्माणकर्ता**” जो तो मानवजातीचा उत्पन्नकर्ता आहे ह्या गोष्टीला निर्देशीत करतो. यशया ५४:५
- “**तुमचा मुक्तीदाता**” जो त्याने संपूर्ण मानवजातीच्या पापाकरिता खंडणी भर्जन दिली हे निर्देशीत करतो यशया ५४:५
- “**तुमचे तारण**” जो संपूर्ण मानवजातीची त्यांच्या पापापासून सुटका करतो हे निर्देशीत करतो. तूक २:२९-३०

वैयाकितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग ४

- कलस्सै १:१६ व योहान ८:५८ वाचा. येशू ख्रिस्ताच्या व्यक्तीत्वाविषयी ही ववने काय सांगतात?
- मत्तय २२:४१-४६ वाचा. मसीहा दावीद राजाचा प्रभु व दावीद राजावाव पुत्र कसा होऊ शकतो?
- १ पेत्र २:२२ वाचा. येशू ख्रिस्ताच्या जीवनातील पापाविषयी हे ववने काय सांगते?
- यशया ७:१४; ९:६; ११:१-२ व ५३:२ वाचा. येणाऱ्या मसीहाविषयी ही ववने काय सांगतात हे सारांशरूपात लिहा.
- पुढील शाश्वताग वाचा व येशू ख्रिस्ताच्या मरणाद्वारे आपल्याला काय प्राप्त झाले ते सांगा.
  - गलती ३:१
  - कलस्सै १:१३-१४
  - इफिस २:१४-१६
  - १ योहान २:१-२
- पुढील ववने वाचा व येशू ख्रिस्ताच्या पुनरुत्थानाविषयी काढी सत्य गोष्टी लिहा.
  - मत्तय २७:६२-६६
  - योहान २०:२-१०
  - योहान २०:१४, मत्तय २८:९-१०; योहान २०:२६-२९; २१:१-२३ व १ करिथ १५:६
  - १ करिथ १५:१-३
- प्रेषित १:९ व कलस्सै ३:१ वाचा. पुनरुत्थानानंतर येशूने काय केले?
- पुढील ववने वाचा. आज येशू पित्याच्या उजवीकडे बसला असतांना काय करीत आहे हे सविस्तर लिहा.

- अ. डुब्री ७:२५
ब. १ योहान २:१
क. १ तीमथ्य २:५
ड. डुब्री ४:१४
९. डिफिस १:२२-२३ वाचा. मंडळीकरिता येशू काय आहे?
१०. योहान १०:११; १३:२० व १ पेत्र ५:४ वाचा. आपला प्रश्न कोणत्या प्रकारचा मेंढपाळ आहे.
११. पुत्राच्या व्यवित्वावे विभिन्न वर्णन पाहा. ते खाली टिलेल्या त्याच्या कार्यसोबत जोडा हे वर्णन एकापेक्षा अदि इक कार्याला लागू होऊ शकते.
अ. त्याचे सृष्टीच्या पूर्वीचे अस्तित्व.
ब. मानव त्याचबरोबर देव असणे
क. त्याची परिपूर्णता
ड. त्याचा जन्म व त्याचे जीवन
इ. त्याचे मरण
फ. त्याचे पुनरुत्थान
ग. त्याचे स्वगरिहण
ह. त्याची सेवा.

विभाग ५

परमेश्वर - पवित्र आत्मा (न्युमेंटॉलॉजी)

अ. त्याचे व्यक्तीमत्व^{१००}

पवित्र आत्मा हा परमेश्वर आहे हे सिद्ध झालेले आहे. पवित्र आत्मा केवळ दैती सामर्थ्य व दैती उद्देश दर्शविण्याकरिता उपरोगात येणारे शीर्षक नसून, ते एक व्यक्तीमत्व आहे. हे ह्यावरुन सिद्ध होते की त्याला व्यक्तीमत्वाचे तिन्ही गुणधर्म आहेत जे असे : बुद्धी, भावना व इच्छा.

पवित्र आत्म्याच्या व्यक्तीमत्वावर आणि कार्यावर मंडळीच्या इतिहासामध्ये वारंवार मतभेद होत आहेत. “आत्म्याच्या द्वारे घटन आलेले ऐक्य शांतीच्या बंधनाने शब्दावयास झाटत जा” (इफिस ४:३). ह्या तत्वाकडे आपण काळजीपूर्वक लक्ष दिले पाहिजे. पवित्र आत्म्याबद्दल खरा समज व त्याच्यावरील अवलंबन हे आपल्याला प्रीती करण्याकडे घेऊन जाईल (गलती ५:२२). ज्यामध्ये केवळ परमेश्वरावर प्रीतीच नव्हे तर एकमेकावर प्रीतीच सुद्धा समावेश आहे (१ योहान ४:२०).

पवित्र आत्म्याचे “मंदीर” हे खिरस्ताचे शरीर आहे. प्रेषित पौल तिवारतो, “तुमचे शरीर, तुम्हामध्ये कसणाऱ्या जो पवित्र आत्मा देवापासून तुम्हाला मिळाला आहे त्याचे मंदीर आहे हे तुम्हास ठाऊक नाही काय?” (१ करिथ ६:१९). अगोदर करिथक. रास पहिले पत्र ह्यामध्ये पौलाने एक सारखाच प्रश्न तिवारता, “तुम्ही देवाचे मंदीर आहात आणि तुम्हामध्ये देवाचा आत्मा वास करितो हे तुम्हास ठाऊक नाही काय?” (१ करिथ ३:१६). पवित्र आत्मा खिरस्ताच्या शरीरात एकमेकांना जोडतो. आम्हाला सकत ताकीट देण्यात आलेली आहे की आपण त्या मंदिराला अपवित्र ख्रियांनी नाश करु नये (१ करिथ ३:१७). येथू खिरस्ताची एकच “नवरी” आहे. ह्या अभ्यासात हे आपले मार्गदर्शन व्हावे.

१. बुद्धी

पवित्र आत्म्यामध्ये परमेश्वराच्या गोष्टी शोधण्याची व माहीत करून घेण्याचे सामर्थ्य आहे (१ करिथ २:१०-११). ह्यावरुन आपण असे शिकतो की त्याला मन आहे (रोम ८:२७) आणि लोकांना शिकविण्याची त्याची समर्थता आहे (१ करिथ २:१३).

२. भावना

परमेश्वराचे वचन विशिष्टपणे संगतो की पवित्र आत्म्याला दुःख होऊ शकतो (यशया ६३:१०; इफिस ४:३०). हे असे दर्शवितो की त्याला भावना आहेत. जर तो केवळ प्रभाव किंवा उद्देश असता तर त्याला अशा भावना नसत्या. त्याची निंदा केल्या जाऊ शकतो, ही वस्तुरिश्ती सुद्धा ह्याचा एक पुरावा आहे (मार्क ३:२९).

३. इच्छा

हे सुद्धा ख्यात आहे की त्याला इच्छेची निवडकरण्याची समर्थता आहे. पवित्र आत्मा खिरस्ताच्या शरीराला सार्वभौमपणे आध्यात्मिक देणव्या वितरीत करतो (१ करिथ २:११). हे सुद्धा ख्यात आहे की तो खिरस्ती लोकांच्या कृत्यांना मार्गदर्शन करतो व त्याचे संघरण करतो (प्रे.कृ. १६:६-११).

४. आकार

शास्त्रपाठमध्ये केवळ एकदाच रेशूच्या बापितस्माच्या वेळी शांतीचे प्रतिक असलेल्या कबुतराचे रूप घेतले (मततय ३:१६; मार्क १:१०; लूक ३:२२; योहान १:३२).

व्यक्तीगत अभ्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग ५ अ

१. व्यक्तीमत्वाचे कोणते तीन गुणधर्म आहेत?

- अ. १ करिथ २:१०-११ वाचा. हे पवित्र आत्म्याबद्दल आपल्याला काय शिकवितो?
- ब. इफिस ४:३० वाचा. हे पवित्र आत्म्याबद्दल आपल्याला काय शिकवितो?
- क. १ करिथ १२:११ वाचा. हे आपल्याला पवित्र आत्म्याबद्दल काय शिकवितो?

ब. त्याची भूमिका

१. उत्पत्ति

हे ख्यात आहे की जगाच्या उत्पत्तिमध्ये आणि आकाश व पृथक्तीच्या निर्मितीमध्ये पवित्र आत्म्याने भाग घेतला. पृथक्ती आकार, विरहीत व शून्य होती तेच्छा “देवाचा आत्मा जलावर तळ्यपत राहिला होता” (उत्पत्ति १:२). जशी गरुड पक्षीण आपले कोठे हलविते, आपल्या पिलावर तळवत असते. शास्त्रपाठ असे संगतो की, परमेश्वराच्या शब्दाने आकाश (खर्ग) निर्माण झाले त आणि त्याच्या मुख्यवासाने (पवित्र आत्म्याने) आकाशातील तारे निर्माण केले (स्तोत्र ३३:६). त्याच्या उत्पत्तीवर पवित्र आत्म्याचे सुद्धा निरंत्रण आहे (ईयोब २६:१३).

उत्पत्तिमध्ये त मानव जातीच्या निर्मितीमध्ये (ईयोब ३३:४) व त्याच प्रमाणे पशुच्या निर्मितीतसुद्धा (स्तोत्र १०४:२४-२५; १०४:३०) पवित्र आत्म्याची भूमिका आहे.

प्रभू उत्पत्तिद्वारे प्रभू परमेंवराला प्रकट करावे ही पवित्र आत्म्याची भूमिका आहे (यशस्या ४०:१२-१३; व पुढे योग १:२० व पुढे योहान १६:१३-१४).

२. प्रकटीकरण

प्रगटीकरणामध्ये पवित्र आत्म्याची भूमिका मानवजातील नवीन सत्यांची स्पष्टपणे माहिती करून देणे आहे (योहान १६:१३). सत्याता कळविण्याकरिता तो मानवी प्रतिनिधीचा उपयोग करतो (२ शमुवेल २३:२) आणि एखाद्या वेळी ते सत्य एक वाईट बातमी असते (मिखा ३:८).

शास्त्रपाठ हा स्वतः पवित्र आत्म्यापासून प्रकटीकरण आहे (मत्त्या २२:४३-४३; प्रे.कृ. १:१६; ४:२४-२५; २८:२५-२६; डब्बी १०:१५-१६).

३. समज

पवित्र आत्म्याने आध्यात्मिक माहितीचे मानवजातील प्रकटीकरण केलेले आहे, पण त्यापैकी काही आपल्याला समजत नाहीत (१ करिथ १३:१२). महून, परमेंवराचे तवन समजण्यास आणि आपल्या जीवनात निरनिराळ्या परिस्थितीना तोंड देतांना परमेंवराच्या तवनाचा कोणत्या आगाचा उपयोग करावा हे सुद्धा समजण्यास पवित्र आत्मा आपल्याला सहारय करतो (१ करिथ २:१२-१६) ह्या जीवनाच्या आध्यात्मिक समजाच्या उपयोगालाच “ज्ञान” असे म्हणतात.

४. प्रेरणा

पवित्र आत्म्याने काढी माणसांना पवित्र याठ लिहिण्यास प्रेरणा दिली (२ पेत्र १:२१). परमेंवराच्या तवनाकडून आम्ही ला सांगण्यात आले की, “सर्व शास्त्र पाठ हे परमेंवर प्रेरीत आहेत” ज्याचा शब्दशः अर्थ असा आहे की ते “परमेंवराच्या आत्म्याने प्रेरीत” आहेत. एक उतारा लिहीत असतांना प्रेषित पौलाने एका ग्रीक शब्दाचा उपयोग केला जो कोठेही सापडत नाही. तो शब्द आहे “थिओन्युस्टोस” हा शब्द “थिओस” आणि “न्यूमा” ह्या ग्रीक शब्दापासून तयार केलेला असून ज्यांवा अर्थ अनुकरे आहे, “परमेंवर” आणि “आत्मा”. संपूर्ण बायबल हे परमेंवर पवित्र आत्म्याने प्रेरीत आहे.

५. चमत्कार

येणूने पवित्र आत्म्याच्या सामर्थ्यामध्ये चमत्कार केले (लूक ४:१८).

दुसऱ्या चमत्कारांच्या कृतीमध्ये सुद्धा पवित्र आत्मा हा सरळ सरळ प्रतिनिधी होता. एक उदाहरण असे आहे की फिलिपने इशिओपियनला बापितरमा दिला व नंतर अदृश्य झाला (प्रे.कृ. ८:३९). दुसरे उदाहरण म्हणजे कुमारीकेच्या पोटी जन्म.

६. कुमारीकेच्या पोटी जन्म

मरीया कुमारी असतांना तिला बॅबीएल देवदूताकडून असे सांगण्यात आले की ती पवित्र आत्म्याकडून गर्भवती होईल व त्या मुलाला “परमेंवराचा पुत्र” म्हणतांनी (लूक १:२७, ३५). हा उतारा आपल्याला त्रैव्याचा कोणता सदस्य येणूना स्वर्गीय पिता होता हेव केवळ सांगत नाही तर पवित्र आत्मा परमेंवर आहे ह्याची सुद्धा सिद्धता देतो.

मरीया येणूसह गर्भवती झाल्यानंतर, देवदूताचे योसेफाला ज्यावे मरीये सोबत लब्न ठरलेले होते, दर्शन देऊन म्हटले की मरीया ही बालकासह पवित्र आत्म्याने गर्भवती राहिलेली होती (मत्त्या १:१८-२०).

७. पापाची खात्री

मानवजातीला आपल्या पापाची खात्री करून देणे ही पवित्र आत्म्याची दुसरी भूमिका आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की, तो जगालाच नाही तर प्रत्येकाला अशी खात्री करून देतो की त्यांनी आज्ञा पाललेल्या नाहीत व म्हणून ते पापी आहेत आणि त्यांना उद्ग्राहकाची गरज आहे (योहान १६:८). आपल्या सदसद तिवेकाच्याद्वारे तो आपल्याला आपल्या पापाची खात्री करून देतो (योग ९:१).

८. नवीन जन्म

तारणाच्या वेळी पण तारणा नंतर नाहे, काय होते हे वर्णनात्मक आहे. परमेंवराने दिलेल्या त्याच्या तवनातील अभिवृचनाच्या अनुषंगाने, पवित्र आत्मा जी व्यक्ती आहे, ती “नवीन जन्म” देतो (१ पेत्र १:२३ व पुढे; तीतास ३:५).

९. बापितरमा

पवित्र आत्म्याच्या बापितरम्याबदल शिरस्ती लोकांचा फारच संक्षम झालेला आहे. ह्या तिबयाबदल बायबल काय सांगते हे स्पष्टपणे व जतळून तपासून घ्या.

“बापितस्मा” करण्याकरिता ग्रीक शब्द “बॅटेटीड़जो” हा आहे ज्याचा अर्थ “बुडविणे” असा आहे आणि “कपड्यांना रंग देणे, किंवा एक भाडे दुसऱ्या आंड्यात बुडवून पाणी काढणे, किंवा प्रांगंमुळे विछळ होणे” ह्याकरिता ग्रीक लोक ह्या शब्दाचा उपयोग करीत असत. ^{१०} जेव्हा वालरीतीचा “बापितस्मा” किंवा “बुडविणे” घडले जसे एखादा व्यक्ती पाण्यामध्ये किंवा युद्धांगोदर खतात आला बुडविणे, तो एखादा व्यक्तीचा किंवा कारणाचा स्वीकार किंवा अंगावर घेतलेल्या जबाबदारीचा सांकेतिक प्रकार झाला. ही संधी दुसऱ्या किंवा परिस्थितीबरोबर झालेली आहे हे तोंडी, शौतिकरीतीने किंवा आवनात्मक रीतीने जाहीर करण्याकरिता ह्या पद्धतीचा उपयोग होत असे. उदाहरणार्थ, “मला तो बापितस्मा घ्यावयाचा आहे ज्याचा प्रत्यक्षापणे संदर्भ तधःस्तंभाशी होता” (मार्क १०:३८) कारण त्याचा पाण्याचा बापितस्मा झालेला होता (मार्क १:९). येशूच्या जीवनाकरिता पित्याच्या योजनेच्या त्याच्या स्वीकाराचे पाण्याचा बापितस्मा हे एक पवित्र होते.

मसिहा तुमच्या “बापितस्मा पवित्र आत्म्याने करील” हे अशीतचन बापितस्मा करणाऱ्या योहानाच्या संदशामध्ये अंतर्भूत होते (मत्त्य ३:११; मार्क १:८; लूक ३:१६; योहान १:३३; प्रे.कृ. १:५). म्हणून पेटेकॉर्स्टच्या दिवसापर्यंत प्रश्नाने पवित्र आत्मा पाठ्यीपर्यंत पवित्र आत्म्याने बापितस्मा झाला नाही (योहान १४:१६-१७; प्रे.कृ. २:१-४). ह्याला पेत्राने “सुरुवात” असे म्हटले (प्रे.कृ. ११:१६). त्या तितसा अंगोदर कोणत्याही विश्वासूला तसे काही मिळाले नाही. जेव्हा ते पेटेकॉर्स्टच्या दिवशी सुरु झाले, तेव्हा ते मंडळीकरिता नवीन होते.

पेटेकॉर्स्टच्या दिवसानंतर विश्वासूना “ख्रिस्ताच्या शरीरात ठेवणे” (१ करिथ १२:१२-१३) किंवा मंडळीत ठेवणे (इफिस ५:२२-३०) ह्या उद्देशाला समजल्या शिवाय पवित्र आत्म्याचा बापितस्मा समजाणे अशक्य आहे. पाप आणि तैषशिक्ता हे त्या व्यक्तीला त्या “शरीरापासून” विभक्त करीत नाहीत हे कृपा करून लक्ष्यात घ्या नाहीतर करिशकर हे निश्चितच विभक्त झाले असते (१ करिथ १:११ वाचा).

पवित्र आत्म्याने बापितस्मा घेण्याबदलाचे शास्त्रपाठमध्ये कुठेही आदेश किंवा कल्कलीची विनंती आढळून येत नाही. जेव्हा एखादा येशू ख्रिस्त त्याचा मृत्यू, त्याला कवटेत ठेवणे आणि त्याच्या पुनरुत्थात विश्वास ठेवतो (१ करिथ १५:१-४) तेव्हा ते असे काहीतरी घडते. हा ओला बापितस्मा नसून कोरडा बापितस्मा आहे.

प्रेषित पौलाने विश्वासूकरिता बापितस्म्याचे आध्यात्मिक सत्य स्पष्टपणे लिहिले. तो म्हणतो

**आपण जितक्यांनी खिसत येशूमध्ये बापितस्मा घेतला तितक्यांनी त्याच्या मरणात बापितस्मा
घेतला, ह्याविष्यी तुम्ही अजाण आहा काय? तर मग आपण त्या मरणातील बापितस्म्याने त्याच्या
बरोबर पुरत्या गेलो; ह्यासाठी की ज्याप्रमाणे आपणही नवीन प्रकारत्या जीवनात चालावे करण
जर आपण त्याच्या मरणाच्या प्रतिरूपाने त्याच्याशी संयुक्त झालो आहो तर त्याच्या उरण्याच्या
ही प्रतिरूपाने आपण त्याच्याशी संयुक्त होऊ (रोम ६:३-५).**

पवित्र आत्म्याच्या बापितस्म्याने विश्वासून म्हणजे पवित्र आत्म्याची वरसी होणे (योहान १४:१७; रोम ५:५). हे तेव्हा होत जेव्हा त्या व्यक्ती येशू ख्रिस्ताला त्यांचा वैयक्तीक उद्घारकर्ता म्हणून स्वीकारतात आणि त्यांच्या कार्यावर्जन ते ओळखले जातात.

१०. शिवका मारणे

“छाप”जी केली जाते, त्याला शिवका म्हणतात, जसे मेणातर एखादा रीगची छप, यहूद्यांनी येशूच्या कबरेवर असाच शिवका मारला होता ह्यासाठी की कबरेवरील धोंड सरकविल्या गेल्याचे त्यांना समजावे. जेव्हा एखादी व्यक्ती येशू ख्रिस्तावर विश्वास ठेवते तेव्हा पवित्र आत्मा त्या व्यक्तीवर परमेंतररचा अदृश्य शिवका लावतो (इफिस १:१३).

हा आध्यात्मिक शिवका असून हा दैती शेरा आहे आणि ह्यावर्जन अशा व्यक्तीचा स्वीकार केला जावा. त्यामुळे विश्वासूवा येशू ख्रिस्ताच्या ऐक्यात कायमचा प्रवेश झालेला असतो आणि पवित्र आत्म्याने त्या ऐक्यावर आपले नाव लिहिलेले असते. पवित्र आत्मा हा परमेंतर असल्यामुळे तो हे अदृश्य विन्ह मारण्याकरिता “परमेंतररच्या शिवक्याचा उपयोग करतो” (२ करिथ १:२२). विश्वासून पवित्र आत्म्याने शिवका मारलेला असल्यामुळे आपण पापमय कृतीमध्ये गुंतून त्याला दुःखावू नरे (इफिस ४:३०).

आपल्या मुक्तीच्या दिवसापर्यंत आपणावर शिवका मारण्यात आलेला आहे (इफिस ४:३०; इफिस १:१४). हा दिवस शतिष्यातील दिवस असून त्यादिवशी आपली संपूर्ण मुक्ती पुनरुत्थानाच्या वेळी होईल (रोम ८:२३).

११. आत वस्ती करणे

तारणाच्या वेळी पवित्र आत्म्याचे आत वस्ती करणे घडते. ही येशूने दिलेल्या अशीतचनाची परिपूर्तता आहे. ह्याबाबत तो म्हणतो, “मी पित्याला विनंती करीन मग तो तुम्हाला दुसरा कैवारी म्हणजे सत्याचा आत्मा देईल; अशासाठी की त्याने तुम्हाबरोबर सदासर्वर्दा राहावे. जग त्याला ग्रहण करू शकत नाही कारण ते त्याला पाहत नाही अथवा त्याला ओळखीत नाही; तुम्ही त्याला ओळखता, कारण तो तुम्हाबरोबर राहतो व तुम्हामध्ये वस्ती करील” (योहान १४:१६-१७).

पेन्टेकॉर्स्टच्या दिवसा अगोदर तिंवासूंच्या वर पवित्र आत्मा होता. पेन्टेकॉर्स्टच्या दिवसापासून तो तिंवासूंच्या आत वस्ती करीत आहे. म्हणून, मंडळीकरिता पवित्र आत्म्याने आत वरती करणे हे एकमेव आहे (रोम ८:९; १ करिथ ३:१६; ६:१९; २ तीमध्य १:१५).

निरनिराळी पवित्र आत्म्याची प्राथमिक सेवा करै, जसे पावाची जाणीत होणे व सत्याचे प्रकटीकरण ह्या समान होत्या पण पवित्र आत्म्याचे स्थान बदललेले होते.

पवित्र आत्म्याचे तिंवासूंच्या आत जाणे हे पवित्र आत्म्याने बापितरम्याच्या तेळी होते म्हणजेच तारणाच्या नेमकया तेळी. बा. पितरमा आणि पवित्र आत्म्याचे आत जाणे ह्या देवापासूनच्या देणव्या असल्यामुळे (प्रे.कृ. ११:१६-१७; रोम ५:५) त्या दूर केल्या जाणार नाहीत (रोम ११:२९). करिथकरात्या मंडळीने सिद्ध करून ठारखविल्याप्रमाणे, विंवासूमधील पवित्र आत्म्याच्या आतील प्रवेश ठळक पापाकरिता सुदूर काढून टाकल्या जाणार नाही. १ करिथ १:२; ३:१६; आणि ६:१९ प्रमाणे करिथो तिंवासूंच्या अद्यापही बचाव झालेला नाही जरी ते अनेक पापामध्ये गंतले असले तरीही असे पौल प्रकरण ५ व ६ मध्ये म्हणतो.

प्रेषितांच्या कृत्याचा पुरतकामध्ये दोन घटना नमूद करण्यात आलेल्या आहेत जिथे तारणानंतर पवित्र आत्मा देण्यात आला (प्रे.कृ. १०:४४; ११:१-६). विद्यार्थी प्र०न विचारातील “कोण,” “काय” आणि “केव्हा.” दोन्ही बाबतीत, लोकांनी तिंवास ठेवला होता की मसिहा येईल पण तो खरोखरच आला हे त्यांना माहीत नव्हते. जेव्हां त्यांना सांगण्यात आले की मसिहा आलेला आहे आणि त्यावर तिंवास ठेवला तेव्हां त्यांना पवित्र आत्मा मिळाला. अशी विशिष्ट उदाहरणे सर्वसामान्य आहे असे समजो हे शहाणपणाचे नव्हे.

१२. भरणे

पवित्र आत्माच्या देहामध्ये भरण्याच्या अभ्यासाला आपण पुऱ्हा उत्तराकरिता परमेंवरात्या वरनाकडे जाऊ. आपण त्याबाबतच्या बायबलमधील वर्णनाकडे लक्ष देऊ आणि नंतर आपल्या जीवनाचे त्याचे विशिष्ट महत्व ठरविण्याचा प्रयत्न करु.

अ. पवित्र आत्म्याने भरणे म्हणजे :

१) विशिष्ट सेवेकरिता दिल्या जाणे, जसे कारागीरी आणि पुढारीपण

इस्त्राएलच्या काळात विशिष्ट प्रकारची कामे करण्यास किंतु सेवा करण्यास प्रत्येकामध्ये पवित्र आत्मा भरल्या जात असे. पवित्र आत्म्याला तिनंती करण्यात येऊ शकते (लूक ११:१३) पण हे आवश्यक नाही. शास्त्रपाठात अशी नोंद आहे की आराधनालयाचा एक कारागीर बेड्डालेल ह्याला त्याची कारागीरी परमेंवराला सन्मानजनक राहिती म्हणून पवित्र आत्मा देण्यात आलेला होता (निर्गम ३१:३; ३५:३१). असे सुदूर म्हणतात की, मोणेच्या मृत्युनंतर इस्त्राएलाचे पुढारीपण करण्यासाठी “यद्योश्वरा ज्ञानाच्या आत्म्याने परिपूर्ण झाला होता” (अनु. ३४:९)

२) विशिष्ट सेवाकार्य, प्रोत्साहन व भविष्यवाणी ह्यासाठी दिला जातो

लूककृत शुभर्तमानमध्ये आपल्याला असे आढळते की, बापितरमा करण्यारा योहान (लूक १:१५), त्याची आई शिबा (लूक १:४१) आणि त्याचे पिता जरखच्या (लूक १:६७) हे पवित्र आत्म्याने परिपूर्ण झालेले होते. हे संदर्भ असे मूलभूत तत्व स्थापन करतात की, पवित्र आत्म्याचे भरणे हा विशिष्ट सेवा करण्याकरिता दैवी सामर्थ्याचा संदर्भ आहे.

३) विशिष्ट श्रोत्यांना विशिष्ट संदेश देण्याकरिता दिल्या जातो.

येशूने आपल्या पुनरुत्थानानंतर व नुकत्याच स्वगरीहणाच्या अगोदर “पवित्र आत्मा येण्याकरिता” सांगितले (योहान २०:२२). पवित्र आत्म्याचे ऐकण्याची आणि काढी दिवसातव त्याची सामर्थ्य देण्याची वाट पाहा अशी ही निश्चितपो कळकळीची विनंती आहे (प्रे.कृ. १:२) ह्याने ज्यांनी येशू रिवरताला वधस्तंभी दिले त्यांना क्षमा करण्याकरिता शिष्यांना कृपा मिळाली (योहान २२:२३).

जेव्हा पेन्टेकॉर्स्टच्या दिवशी त्यांना भरून पवित्र आत्म्याने सामर्थ्य दिले तेव्हां अशा शाशा बोलू लागले की ज्या पूर्ती त्यांना माहीत नव्हत्या (प्रे.कृ. २:१-११, विशेषत: ४, ८ व ११ ही वरगे) आणि त्यांनी पवित्र आत्म्याचे अभिवृत सर्वाना देऊ केले जे येशू रिवरताच्या संदेशाचा स्वीकार करतील (२:३८-४०). ह्यावरून हे रप्ट आहे की इस्त्राएलच्या युगात विशिष्ट सेवेकरिता पवित्र आत्म्याचे देहात भरून सामर्थ्य देणे होते.

४) आध्यात्मिक बचाव व धीटपणा ह्याकरिता दिल्या जातो.

पेत्राने जेव्हा याहूदी लोकांपुढे आपली बाजू मांडली तेव्हा दुसऱ्यांदा पवित्र आत्मा आला (प्रेषित ४:५-१२). त्यानंतर त्याने यातिष्ठानी आपल्या मित्रांना सांगितले. पेत्र व त्याचे मित्र पवित्र आत्म्याने भरल्या गेले व देवाचे वरन निश्चिंडपणे सांगण्याकरिता त्यांना सामर्थ्य प्राप्त झाले (प्रेषित ४:३१).

ह्या दोन पवित्र आत्म्याच्या सामर्थ्य देण्यात अन्य अन्य शाशा बोलणे अंतर्भूत नाही प्रे.कृ. म्हणून पवित्र आत्म्याने भरून येणे म्हणजे अन्य अन्य शाशा बोलणे असे समजणे हे तुकीचे आहे.

पवित्र आत्म्याने भरुन जाण्याच्या अगोदरच ह्या उदाहरणावरुन आपण असे ठरवितो की पवित्र आत्म्याचे आत वस्ती करणे जीवनामध्यें एकदाच घडते आणि ते स्थायी असते. पवित्र आत्म्याने भरुन जाणे अधिक वेळा घडते ते स्थायी नसते. ह्या मुद्यावर दुसरा पुरावा असा आहे की, विंचासूमध्यें पवित्र आत्म्याद्वारे वस्ती करण्याचा आदेश नाही पण त्यांनी पवित्र आत्म्याने भरुन जावे असा त्यांना आदेश आहे (इफिस ५:१८). पवित्र आत्म्याने आत वस्ती करण्यामध्यें रिश्ती (पवित्र आत्मा आपल्यामध्यें व आपण ख्रिस्तामध्यें) अंतर्भूत आहे तर पवित्र आत्म्याने भरुन जाण्यात विंचासूमध्याद्वारे त्याच्या सामश्याविं प्रदर्शन अंतर्भूत आहे.

५) सेवाकार्याला समर्थ करण्याकरिता दिल्या जातो

आराधनेच्या दरम्यान इतर विंचासूना आपल्या कृत्या समर्थ करण्यासाठी ख्रिस्ती देवालयात पवित्र आत्म्याने भरुन येणे योजलेले आहे. सुरुवातीच्या मंडळीमध्यें विधवांच्या काळजीबदल जेव्हां समरस्या उभ्या झाल्या तेव्हां ह्याबाबतीत काळजी करण्यासाठी पवित्र आत्म्याने व ज्ञानाने भरलेल्या माणसांची निवड करण्यास बारा शिष्यांनी मंडळीला सांगितले (छे.कृ. ६:२-५) जे मंडळीने केले. ख्रिस्ती देवालयाच्या आतील सेवाकार्यात पवित्र आत्म्याच्या सामश्याने असलेल्या लोकांची गरज आहे असे शिष्यांनी पाहिले.

६) सैतानीची फसवणूक ओळखण्याकरिता दिल्या जातो.

शौल (पौल) आपल्या पहिल्या मिशनटी प्रवासात असतांना रोमी सुभेदर सिर्व्य पौल ह्याला परमेंवराचे वचन संगताना त्याला अलीम नावाच्या यहुदी जाटूगाराने विरोध केला (छे.कृ. १३:६-७). पौलाने पवित्र आत्म्याने भरुन ओळखले की अलीम हा देवाचे वचन विपरित करण्याचा प्रयत्न करीत होता (छे.कृ. १३:८-१०).

७) नापसंतीला हाताळण्याकरिता दिल्या जातो.

पिसीडीयन अन्युरिक्यामध्यें जेव्हां यहुदी लोकांनी पौल व बर्णता हांच्या देवाचे वचन संगण्याला विरोध करून नापसंती दर्शविली तेव्हां पौल व बर्णता पवित्र आत्म्याने भरुन जेल्याच्या उदाहरणाची शास्त्रलेखात नोंद आहे (छे.कृ. १३:४२-५१). ह्या संदर्भात पवित्र आत्म्याने भरुन जाणे असे दर्शविते की परमेंवराच्या वचनाच्या सेवाकार्यात पवित्र आत्म्याच्या अधिकाधिक संबंधाचे अस्तित्व असते (१३:५२).

ब. वाढत्या ख्रिस्ती लोकांमध्यें पवित्र आत्म्याचे भरुन येणे

पवित्र आत्म्याने भरुन परिपूर्ण होण्याची विंचासूना आज्ञा देण्यात आलेली आहे (इफिस ५:१८). ह्यावरुन आपण असा निष्कर्ष काढू शकतो की, पवित्र आत्म्याच्या समर्थता देण्यामध्यें आणि पवित्र आत्म्याने भरुन जाण्यामध्यें पाप अडथळा निर्माण करते (१ योहान १:६). ख्रिस्ती चालण्याचे पवित्र आत्म्याने अधिकाधिक भरुन जाणे हे दर्शक आहे ज्याला “प्रकाशात चालो” असे म्हटले जाते (योहान ८:१२; १२:३५-३६; इफिस ५:७-१०; १ योहान १:७). कधी कधी विंचासू पाप करील (१ योहान १:८, १०). हे पाप आपल्या परमेंवरायोबातच्या सहभागीतेला इजा करते आणि त्यावेळी विंचासूने आपले पाप कबूल केलेच पाहिजे. परमेंवर विंचत्सणीय व न्यायी आहे; म्हणून तो आपल्या पापांची क्षमा करील व आपल्याला सर्व अनीतीपासून शुद्ध करील (१ योहान १:९) ह्या वस्तुस्थितीचा त्याने स्वीकार केलाच पाहिजे.

पवित्र आत्म्याने भरुन जाणे हे पूर्ण कृती आहे. ही क्षणिक किंवा तात्कालीक घटना आहे अशी ही हळूहळू पूर्ण होणारी क्रिया नाही. विंचासूनी ह्याची कृपा करून नोंद करावी. पवित्र आत्म्याने एखादी व्यक्ती अर्द्धी भरली किंवा प्रभागशः भरली आणि पवित्र आत्म्याने भरणे ख्रिस्ती परिपक्वतेवर अवलंबून असते असा कोणताही संदर्भ नाही. म्हणून, पवित्र आत्म्याने भरणे: (१) सर्व विंचासूसाठी उपलब्ध, कोणत्याही परिपक्वते विना, (२) ते पूर्ण असते. हे सुदूर स्पष्ट झालेच पाहिजे की ज्याअर्द्धी पवित्र आत्म्याला विरोध होऊ शकतो व म्हणून पवित्र आत्म्याने भरुन जाण्याकरिता प्रत्येकाने त्याला शरण गेले पाहिजे.

याप्रमाणे आपण गोळा केलेल्या वस्तु स्थितीवरुन आपण असा निष्कर्ष काढू शकतो की पवित्र आत्म्याने भरुन जाणे ही एक पूर्ण कृती आहे जी ख्रिस्ती जीवन जगण्याकरिता विंचासूना समर्थ करते. तरीपण, ख्रिस्ती जीवनाचा हा उद्देश नाही पण ख्रिस्ती जीवन सूख करून त्याला आधार देण्याकरिता ही एक प्रमुख बाब आहे.

परमेंवराचे स्तुती करण्याचे सामर्थ्य, परमेंवराची आराधना, परमेंवराला धन्यवाद देणे व ऐकमेकांचा आधीन असणे ह्या चार गोष्टी पवित्र आत्म्याने भरुन जाण्याचा परिणाम आहेत.

१३. प्रार्थना करणे

पवित्र आत्म्याने भरुन जाण्याचा विश्वागात आपण ऐक्याच्या महत्वाला पाहिले. आपणला शिकतिण्यात आलेले आहे की परमेंवर पवित्र आत्म्याच्या व आपल्या संबंधांना निर्देशीत करून “आत्म्यामध्यें प्रार्थना करणे” महत्वाचे आहे (इफिस ६:१८; यहुदाचे

पत्र ३:२०-२१). आपल्या प्रार्थनेच्या जीवनात आपण परमेंवराच्या सहभागीतेत असले पाहिजे, हे अगदी उघड आहे. जशी आपण प्रार्थना करतो तसेआपण आपल्या पापांची कबूली करण्याचा सराव केला पाहिजे (१ योहान १:९).

एखादी तेळ अशी रेईल जेळ्हां आपल्याला कशी प्रार्थना करावी हे माहीत राहणार नाही; कोणत्या शब्दांचा वापर करावा हे आपल्याला माहीत नाही किंवा प्रत्यक्षात तंतोतंतपणे आपल्याला काय म्हणावाचे आहे हे सुद्धा माहीत नाही. जेळ्हां असे घडते तेळ्हां पवित्र आत्मा आपल्याकरिता पित्यासमोर प्रार्थना मांडण्यात मध्यस्थी करतो. ह्या वस्तुस्थितीमुळे आपण समाधान मानले पाहिजे (रोम ८:२६-२७).

१४. आळवासन देणे

तारणाबदल आणि शांतत आशीर्वादाबदल विंवासूना आळवासन देणे ह्या पवित्र आत्म्याच्या भूमिकेचा एक भाग आहे. आम्हाला संगण्यात आलेले आहे की, “तो आत्मा स्वतः आपल्या आत्म्याबरोबर साक्षा देतो की आपण देवाची मुले आहोत” आणि आपण “ख्रिस्ताचे वारीस” आहोत (रोम ८:१६-१७) पवित्र आत्मा हे आमच्या शांतत वतनाच्या विसाराचे अशिववन आहे (इफिस १:१३-१४).

१५. मध्यस्थी करणे

जरी आपण आपल्या इच्छा व्यक्त करू शकत नाही तरी पित्याला आमच्या इच्छा माहीत आहेत. ह्याबदल पवित्र आत्मा आपल्याला खात्री करून देतो (रोम ८:२६).

१६. देणव्या देणे

जेळ्हां येशू ख्रिस्ताचे पित्याकडे खगरीहण आले तेळ्हां त्याने मानव जातीला देणव्या दिल्या (इफिस ४:११). ह्या अध्यात्मिक देणव्या पवित्र आत्मा विंवासूना वितरीत करतो (१ करिथ १२:११, १८; इब्री २:४).

आध्यात्मिक देणवी ही जीवनातील विशिष्ट भागात सर्वसाधारण समर्थतिला ओलांडून पुढे जाण्याची परमेंवराने दिलेली समर्थता असते आणि त्यामुळे ख्रिस्ताच्या शरीराला लाभ ठवावा म्हणून ती देण्यात आलेली असते (१ करिथ १२). प्रत्येक विंवासूला देणवी असून तिवा उपयोग दुसऱ्या विंवासूंवी ऐवा करण्याकरिता आहे.

आध्यात्मिक देणवी ही नैसर्गिक किंवा आत्मसात केलेली समर्थता नाही. तुमच्या आध्यात्मिक देणवीद्वारे पवित्र आत्मा तुमच्या नैसर्गिक हुशारीचा नेहमी उपयोग करील. उदाहरणार्थ, संगितातील हुशारी कळकळीचा उपदेशाला आध्यात्मिक देणवीद्वारे व्यक्त केल्या जाऊ शकतो (रोम १२:८).

तुमची आध्यात्मिक देणवीमुळे चांगली कारैं करण्यासाठी तुम्हाला काढी आत्मसात करण्याच्या समर्थतीची सुद्धा गरज भासेल. उदाहरणार्थ तुम्हाला परमेंवराच्या वचनाचा अभ्यास करावा लागेल (२ तीमथ्य २:१५) आणि ते कसे शिकवावे हे शिकावे लागेल. आपण येणाऱ्या विश्वागात आध्यात्मिक देणव्यांच्या अभ्यासाचा विस्तार करू.

१७. शिकविणे

परमेंवराबदलाच्या गोष्टीना शिकविणे ही पवित्र आत्म्याची महत्वाची भूमिका आहे (योहान १४:२६). विशिष्ट गरजेनुसार तो त्वरेणे आपल्याला शिकतील (लूक १२:११-१२) किंवा तो आपल्या शिकण्याच्या प्रक्रियेत पुढाकार घेईल (योहान १६:१३-१५).

केवळ पवित्र आत्म्याच्या शिकविण्याच्या ऐवाकायाने आपण आध्यात्मिक गोष्टी खन्या अर्थाने शिकतो (१ करिथ २:१०-१६).

१८. मार्गदर्शन करणे

ख्रिस्ती जीवनाद्वारे पवित्र आत्मा आमचा मार्गदर्शक आहे. आपला मार्गदर्शक म्हणून आपण येशूसारखे व्हावे (१ करिथ ११:१; इफिस ५:१) ह्याकरिता आम्हाला येशू ख्रिस्ताबदल शिकविणे ह्या त्याचा प्राथमिक उद्देश आहे (योहान १६:१३).

जिथे परमेंवराच्या वचनातून त्याची इच्छा स्पष्टपणे समजून येते जश्या नैतिक बाबी (१ तीमथ्य १:८-११; रोम ८:१२-१४), तिथे पवित्र आत्म्याचे मार्गदर्शन उघड आहे. ज्याअर्थी पवित्र आत्म्याने बायबल प्रेरीत केले (२ तीमथ्य ३:१६-१८; २ पेत्र १:२१), त्याअर्थी जे काढी लिहिल्या गेलेले आहे त्यावरून आपण त्याची इच्छा समजून शकतो आणि ह्याप्रमाणे तो आपला मार्गदर्शक होतो.

जिथे परमेंवराची इच्छा त्याच्या वचनावरून स्पष्टपणे समजून येत नाही, जसे दोन चांगल्या गोष्टीतील निवड, तेळ्हां आपल्याला आपले समर्पण “जिंवंत व पवित्र यजा” म्हणून केले पाहिजे (रोम १२:१) तेळ्हां पवित्र आत्म्याच्या मार्गदर्शनाच्या दुसऱ्या उदाहरणाकरिता पाहा घेईकृ. ८:२९; १०:१९-२०; १३:२-४; १६:६-७; २०:२०-२३

१९. फळ उत्पन्न करणे

आत वस्तीकरणाऱ्या पवित्र आत्म्याची आपल्या मार्फत फळ उत्पन्न करण्याची इच्छा असते. ते फळ आहे प्रीति, आनंद, शांती, सहनशीलता, ममता, चांगुलपणा, तिश्वासूपणा, सौम्यता, इंद्रीयदमन. हे घडण्यासाठी आपण आपल्या ख्रिस्ती चालण्याच्या

पवित्र आत्म्याची समर्थता दिलीच पाहिजे (गलती ५:१६, २५) ह्यासाठी की देह व त्याची बावाची कामे ह्यावर विजय मिळावा गलती ५:१७-२१).

२०. आनंदाला उत्तेजन देणे व आनंदणे

पवित्र आत्मा आमच्यामध्ये आनंद उत्तेजीत करतो व त्यामुळे आम्ही आनंदतो. खूप छळ होत असतांनासुद्धा हा आनंद येऊ शकतो (१ थेस्सल १:६). पित्याच्या दुसऱ्यावरील आशीर्वादाचा हा प्रतिसाद वारंवार असतो. हा प्रतिसाद केवळ वैयक्तिक आशीर्वादाला नसतो (लूक १०:२१).

२१. प्रीति आतुन बाहेर येणे

जेव्हां एखाद्यामध्ये जो येशू खिरस्तावर विश्वास ठेवतो पवित्र आत्मा वस्ती करतो तेव्हां तो आपल्यासोबत खरे परमेंवराचे प्रेम आणतो आणि आशा आणतो जिथे रूपांतर निराशेत कधीही होणार नाही (रोम ५:५).

२२. नीतिमत्व, शांती व आनंद प्रगट करणे

देवराज्यात शौतिक आशीर्वादापेक्षा आध्यात्मिक आशीर्वादाचे सर्वात जास्त महत्व आहे हे पवित्र आत्मा विश्वासूच्या जीवनात प्रगट करतो (रोम १४:१७).

२३. समर्थता देणे

विश्वासूमध्ये भरपूर आशा असावी (रोम १५:१३) व त्यानंतर त्याने शांवत व स्वर्गीय शुभर्तमान शिकवावे (१ पेत्र १:१२) ह्यासाठी पवित्र आत्मा आपल्यासोबत विश्वासूमध्ये समर्थता आणतो

२४. पवित्रीकरण करणे

आम्ही देवाला स्तुतीचा स्तिकारह यज्ञ अर्पावा आणि दुसऱ्यांकरिता चांगले करावे, ह्यासाठी आपले परमेंवराशी पवित्रीकरण झाले आहे (रोम १५:१६ व पुढे इब्री १३:१५-१६) ह्या पवित्रीकरणात शौतिक बाबी समाविष्ट आहेत कारण जे अशौतिकतेमध्ये गुंतलेले आहेत त्याची आध्यात्मिक प्रगती खुंटते व शेवटी शांबते (१ थेस्सल ४:१-८). पवित्र आत्म्याला आपल्याला “पवित्र” करु या जसा तो “पवित्र” आहे. हा पवित्रीकरणाचा भाग आहे.

२५. सहभागिता स्थापण करणे

विश्वासूमध्ये पवित्र आत्मा येशू खिरस्ताची कृपा व पित्याची प्रीति ह्यावर आधारीत सहभागिता स्थापन करतो (२ करिथ १३:१४).

वैयक्तिक अश्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग ५ ब

२. आलील ओळ्या वाचा आणि पवित्र आत्म्याच्या भूमिकेवे वर्णन करा.

अ.	इयोब ३३:४	म.	इफिस ६:१८
ब.	योहान १६:१३	न.	रोम ८:१६-१७
क.	१ करिथ २:१२-१६	ओ.	रोम ८:२६
ड.	२ पेत्र १:२१	प.	१ करिथ १२:११ व १८
इ.	लूक ४:१८	क.	योहान १४:२६
फ.	लूक १:२७ व ३५	र.	गलती ५:२२-२३
ग.	योहान १६:८	स.	१ थेस्सल १:६
ह.	तीतास ३:५	ठ.	रोम ५:५
ई.	मत्तय ३:११	सू.	रोम १४:१७
ज.	इफिस करास पत्र	ठ.	रोम १५:१३
के.	योहान १४:१६-१७	ब.	रोम १५:१६
ल.	इफिस ५:१८	का.	२ करिथ १३:१४

क. पवित्र आत्म्याचे वर्णन

- “दुसरा कैवारी” जो येशूसारख्याच त्याच्या सौरण्याचा व प्रोत्साहनाच्या सेवाकार्याला निर्देशीत करतो योहान १४:१६
- “सर्वसमर्थाचा वास” जो जीवन देण्याच्या त्याच्या सामर्थ्याला निर्देश करतो इयोब ३२:८; ३३:४
- “देणगी” जो त्याची उपस्थिती ही परमेंवराची देणगी ह्या गोष्टीला निर्देशीत करतो. प्रे.कृ. २:३८; ८:१९-२०; १०:४५
- “मदतगार” जो लोकांना सत्य शिकतिण्यात त्याच्या असलेल्या प्रोत्साहनाला निर्देशीत करतो योहान १४:२६
- “मुद्रांकित” जो आमच्या तारणाबद्दल त्याच्या केलेल्या मुद्रेला निर्देशीत करतो. २ करिथ १:२२; ५:५

- “वचन प्राप्त” जो परमेश्वराच्या योजनेतील त्याच्या भूमिकेला निर्देशीत करतो. प्रेकृ. २:३३; इफिस १:१३
- “दत्तकपणाचा आत्मा” जो आपल्याला परमेश्वराच्या कुटुंबात आणण्याच्या त्याच्या भूमिकेला निर्देशीत करतो. रोम ८:१५
- “न्याय करणारा व दहन करणारा आत्मा” जो परमेश्वराप्रमाणेच त्याच्या नैतिकतेला व न्यायाला निर्देशीत करतो यशया ४:४
- “छिस्ताचा आत्मा” जो येशू छिस्ताच्या मानव मळून येण्याकरिता असलेल्या त्याच्या भूमिकेला निर्देशीत करतो. रोम. ८:९; फिलिप्पे १:१९; १ पेत्र १:११
- “सुसंकल्पांचा व सामर्थ्याचा आत्मा” जो गरजूना दया व आधार देण्याच्या त्याच्या अस्तित्वाला निर्देशीत करतो. यशया ११:२
- “विष्वासाचा आत्मा” जो विष्वास ठेवण्यात असलेल्या त्याच्या योग्यापणाला निर्देशीत करतो.
- “गौरवाचा आत्मा” जो त्याच्या खतःच्या मठानेतेला निर्देशीत करतो. १ पेत्र ४:१४
- “परमेश्वराचा आत्मा” जो त्याच्या खतःच्या दैवी खवळपाला निर्देशीत करतो. उत्पत्ति १:२; निर्गम ३३:३; ३५:३१; गणणा २४:२; १ शमुतेल १०:१०; ११:६; ११:२०, २३; २; इति. १५:१; २४:२०; ड्योब ३३:४; स्तोत्र १०६:३३; यहज्केल ११:२४; मत्त्या ३:१६; १२:२८; रोम ८:९, १४; १ करिथ २:११, १४; ७:४०; १२:३; इफिस ४:३०; फिलिप्पे ३:३; १ योहान ४:२
- “देवाचा आत्मा” जो परमेश्वर मळून त्याच्या खतभावाला निर्देशीत करतो. उत्पत्ति ४१:३८
- “कृपा व विनवणी ह्यांचा आत्मा” जो त्याच्या कृपेत्या आणि प्रार्थना ऐकण्याच्या त्याच्या खेळेत्या कलाला निर्देशीत करतो. जरख्या १२:१०
- “त्याच्या पुत्राचा आत्मा” जो त्रैवयाच्या संबंधाला निर्देशीत करतो. गलती ४:६
- “पवित्रतेचा आत्मा” ज्याचा अर्थ असा आहे की तो केवळ पवित्र असलेले चैतन्य किंवा शक्ती नाही पण तो पवित्रतेच्या वस्तुस्थिरीला प्रकट करतो. रोम १:४
- “न्याय करणारा आत्मा” जो त्याच्या न्यायाला निर्देशीत करतो यशया २८:६
- “ज्ञानाचा व भयाचा आत्मा” जो तो ज्ञान देतो ज्यामुळे आपण प्रश्न्या भयाचा सन्मान करतो ह्या गोष्टीला निर्देशीत करतो. यशया ११:२
- “जीवनाचा आत्मा” जो आध्यात्मिक जीवन देण्यात त्याच्या असलेल्या भूमिकेला निर्देशीत करतो. रोम ८:२
- “आपल्या देवाचा आत्मा” जो मंडळीच्या जीवनातील त्याच्या भूमिकेला निर्देशीत करतो १ करिथ ६:११
- “सदाजीवी देवाचा आत्मा” जो देव व मूर्ति ह्यामधील तफावत आहे. २ करिथ ३:३
- “परमेश्वराचा आत्मा” जो त्याच्या धन्याच्या त्याच्या सहाय्याला निर्देशीत करतो. लूक ४:१८; प्रेकृ. ५:९; ८:३९; २ करिथ ३:१७
- “प्रभू परमेश्वराचा आत्मा” जो परमेश्वर जो मालक आहे त्याला असलेल्या सहाय्याला निर्देशीत करतो. यशया ६१:१
- “सत्याचा आत्मा” कारण त्याच्यामध्ये खोटेपणा नाही. योहान १४:१७; १५:२६; १६:१३; १ योहान ४:६
- “सुज्ञानाचा व समंजसपणाचा आत्मा” जो परमेश्वराच्या वचनाला जीवनात लागू करण्यास त्याच्या असलेल्या योग्य सर्वसमावेशकतेच्या सामर्थ्याला निर्देशीत करतो. यशया ११:२
- “ज्ञानाचा व प्रकटीकरणाचा आत्मा” जो देवाचे वचन समजातण्यात ज्यामुळे पुढे छिस्ताला समजले जाईल, ह्याकरिता मार्गदर्शन करण्याच्या त्याच्या समर्थतेला निर्देशीत करतो. इफिस १:१७
- “सर्वसमर्थाची वाणी” जो परमेश्वराच्या वचनाचे दलणतळण करणारा मळून त्याच्या भूमिकेला निर्देशीत करतो. यहज्केल १:२४
- “प्रश्न्याची वाणी” जो सर्वोत्तम अधिकाराकरिता त्याच्या दलणतळणाला निर्देशीत करतो. यशया ६:८

तैयावितक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ५, विभाग ५क

- विभाग क मध्ये दिलेल्या आत्म्याच्या व्यवितमत्वाच्या व भूमिकेच्या जोडचावरून आत्म्याच्या खालील कृतीशी जोडचा लावा.
  - त्याची भूमिका
  - त्याचे व्यवितमत्व

प्रकरण ६

परमेश्वराच्या उत्पत्तिची ता.
सिद्ध क्रिक्षुपाणुक

विभाग १

निर्मिती (आकाशशास्त्र)

बायबलमधील पहिली ओवी आपणास असे सांगते की, “**प्रांश्ची परमेश्वराने आकाश व पृथ्वीही उत्पन्न केली**” (उत्पत्ति १:१). इबी शब्द “बारा” ह्यावे भाषांतर “उत्पन्न केली”^{१०२} आहे, ज्याचा अर्थ असा आहे की “काहीतरी नवीन गोष्ट आरंभ करणे होय.”^{१०३} ह्यामध्ये “काहीही नाही ह्यापासून काहीतरी निर्माण करणे” ह्या वस्तुरिश्तीचा सुद्धा समावेश आहे. फक्त परमेश्वर वस्तू असितत्वात आणणारा आहे असे म्हटले जाते.

बायबलच्या कित्येक इतर उत्पादामध्ये परमेश्वराने आकाश व पृथ्वीही उत्पन्न केली असे विद्यान आहे (यशया ४०:२६-२८; ४२:५; ४५:१२, १८). “मानवजातीची सुरवात कशी झाली?” हा मानवजातीच्या सर्वात मोठ्या प्र॒नापैकी एक असून ह्यावे उत्तर आपल्याला उपरोक्त उत्पत्ति १:१ मधील ओवीवरून मिळते व म्हणून ही वस्तुरिश्ती आपण रितकारतो. परमेश्वराने मानवजात निर्माण केली हे ते उत्तर आहे.

इबी लोकास पत्र ह्या पुस्तकाचा लेखक आपणास सांगतो की, “**विष्वासाने आपल्याला फळते की, देवाच्या शब्दाने विष्वासी रचना झाली**, असे की, जे दिसते ते दृष्य वस्तुंपासून झाले नाही” (इबी. ११:३). हे आपल्याला असे शिकतते की, परमेश्वर बोलला आणि आकाश असितत्वात आले. उत्पत्ति परमेश्वराच्या अधिकाराने व समर्थाने असितत्वात आली; उत्क्रांतीच्या प्रक्रीयांद्वारे नव्हे (स्तोत्र ३३:६; १४८:४-५).

बायबल असेही म्हणते की, परमेश्वराने सर्व जीवन निर्माण केले (उत्पत्ति १:२१). त्यामध्ये मानवजातीच्या आत्मांचा सुद्धा समावेश आहे (उत्पत्ति १:२७; ५:२; ६:७; यशया ४५:१२ आणि नंतर उत्पत्तिच्या कामापासून त्याने विसावा घेतला उत्पत्ति २:३-४). तरीपण, भविष्यात तो एक दिवस नवीन आकाश व पृथ्वी निर्माण करील (यशया ६५:१७; २ पेत्र ३:१०-१३; प्रकटी २१:१).

तैयाकतीक अश्यासाकरिता: प्रकरण ६, विभाग १

१. उत्पत्ति १:१ वाचा. आकाश व पृथ्वी कोणी उत्पन्न केली?
२. इबी ११:३ वाचा. परमेश्वराने त्यांना कसे निर्माण केले?
३. उत्पत्ति १:२-३१ वाचा. परमेश्वराने आणखी काय उत्पन्न केले?
४. २ पेत्र ३:१०-१३ व प्रकटीकरण २१:१ वाचा. भविष्यात परमेश्वर काय निर्माण करील?

विभाग २

देवदूत (देवदूतशास्त्र)

अ. त्यांचे व्यक्तीमत्त्व

परमेश्वराचे तवन असे सांगतो की, मानवजात सोडून बुद्धीमान व्यक्तीमत्त्वाची निर्मिती आहे ज्यांना देवदूत असे म्हणतात. त्यांना अनेकदा नमूद करण्यात आलेले असून बायबलाच्या उत्पत्तिपासून तर प्रकटीकरणा पर्यंत ते सर्वत्र आढळतात. इब्री (मलाकीअंक) आणि ग्रीक (अंजेलॉस) भाषेमध्ये देवदूत शब्दाचा अर्थ आहे 'जासूद' किंवा 'निरोत्या' आहे. म्हणून ह्या व्यक्ती तिवार करण्यास व विदीत करण्यास समर्थ असतात. ज्याअर्थी त्यांना बुद्धीमत्ता असते (मत्त्य ८:२९; २ करिथ ११:३; १ पेत्र १:१२) त्याअर्थी त्यांना भावना असतात (लूक २:१३; याकोबाचे पत्र २:१९; प्रकटी १२:१७) आणि ते निवड करण्याची समर्थता ठेवतात (लूक ८:९८-३१; २ तीमथ्य २:२६; यहूदाचे पत्र ६). अशा ह्या व्यक्ती आहेत.

देवदूत परिचारक आत्मे आहेत (इब्री १:१४) जे परमेश्वराच्या परवानगीने मनुष्याचे रूप धारण करू शकतात (लूक २:९; २४:४). त्या अलौकीक व्यक्ती आहेत आणि म्हणून मनुष्यापेक्षा त्यांची रिथती उच्च दर्जाची आहे (इब्री २:७). ह्याचा अर्थ असा आहे की ते मनुष्यापेक्षा सबळ व बुद्धीमान असतात (प्रकटी १०:१-३) तरीपण त्यांना परमेश्वरप्रमाणे सर्वच गोप्ती माहित नाहीत (१ पेत्र १:१२) किंवा त्यांना सर्व समर्थता नाही (मत्त्य २५:४१). त्याचप्रमाणे ते परमेश्वरप्रमाणेच सर्वत्यापी नाहीत.

शास्त्र पाठमध्ये आपल्याला फक्त तिघांची वैयक्तीक नावे माहीत आहेत. ती आहेत मिखाएल (दानिएल १०:१३, २१; २०:१; यहूदाचे पत्र १:९; प्रकटी १२:७), गॅंब्रीएल (दानिएल ८:१६; ९:२१; लूक १:१९, २६) आणि सैतान (प्रकटी १२:९).

ब. त्यांचा निर्माणकर्ता

परमेश्वराने पृथ्वी निर्माण करण्या अगोदर (ईयोब ३८:७) त्याने देवदूतांना जिवंत राहण्याकरिता निर्माण केले (स्तोत्र १४८:२-५). मनुष्य आपल्या मुलांचे उत्पादन करू शकतो (लूक २०:३५). ह्याप्रमाणे देवदूत आपल्या "देवदूत मुलाचे" उत्पादन करू शकत नाहीत आणि ते मरतही नाहीत (लूक २०:३६). म्हणून त्यांची संख्या नेहमी कायम असते. जरी आपल्याला त्यांचा निश्चित आकडा माहीत नाही तरी ते संख्येने खूप जास्त आहेत (इब्री १२:२२; प्रकटी ५:११) हे आपल्याला माहीत आहे.

परमेश्वर हा परिपूर्ण आहे (मत्त्य ५:४८) आणि पाप विरहीत आहे (२ करिथ ५:२१) हे आपल्याला माहीत आहे व ह्याचा आपण खीकार करतो. तो परिपूर्ण आहे म्हणून आपण साधा असा निष्कर्ष काढू शकतो की तो परिपूर्णसिथीत व पापरहीत व्यक्ती निर्माण करील कारण "दुष्टपण्याला त्याच्या बरोबर थारा नाही" (स्तोत्र ५:४). हे विशेषत: सैतानासाठी निर्देशीत होते ज्याला पापरहीत असे उत्पन्न करण्यात आले पण परमेश्वराचा विरोध करण्याचे त्याने निवडले (यहूदकेल २८:१२-१५; यशरा १४:१२-१४).

काही लोकांचा विश्वास आहे की देवदूत हे मनुष्ये आहेत जे मरण पावले. निष्कर्ष काढण्याकरिता हे फारख सोये आहे की ज्याअर्थी मानवजातीचा अगोदर देवदूतांची निर्मिती झाली त्यांची तो मनुष्याप्राणी नाहीत जे मरण पावलेले आहेत पण त्यांची उत्पत्ति वैगली व ठळक आहे.

क. त्यांचे संघटन

आपल्याला माहीत आहे की देवदूतांना विशिष्ट दर्जा असून त्यांचे संघटन आहे कारण ते एकीकरणाने प्रदर्शीत होतात (स्तोत्र ८९:५, ७) आणि ते युद्धाकरिता एकत्रीत होतात (प्रकटी १२:७).

आद्यूत किंवा प्रमुख दूत हा त्यांचा सर्वोच्च दर्जा असून हा देवदूतावर नियंत्रण ठेवणारा म्हणून असलेला शीर्षकावर आधारीत आहे, मिखाएल (यहूदाचे पत्र ९) ज्याला मुख्य अधिपती पैकी म्हटल्या जाते (दानिएल १०:१३) आणि त्यालाच आद्यूत किंवा प्रमुख दूत म्हणून हुद्दा देण्यात आलेला आहे. सैतानाच्या विरुद्ध युद्धात तो प्रभूत्या देवदूतांचा पुढारी म्हणून त्याला नमूद करण्यात आलेले आहे (प्रकटी १२:७) आणि असा एकच प्रमुख दूत आहे असे दिसून येते. त्याची वाणी फार विशिष्ट आहे (१ थेस्सल ४:१६).

आपण पाहतो की देवदूतांना "राज्यकरणारे" (रोम ८:३८; इफिस १:२१; ३:१०; ६:१२; कलसै १:१६; २:१०, १५); अधिकारी (इफिस १:२१; २:२; ३:१०; ६:१२; कलसै १:१६; २:१०, १५; १ पेत्र ३:२२); "सामर्थ्य" (२ पेत्र २:११) किंवा "सिंहासन" (इफिस १:२१; कलसै १:१६; २ पेत्र २:१०; यहूदाचे पत्र १:८) असे हुद्दे दिले जाऊ शकतात. देवदूतांच्या राज्यामध्ये हे मूलतः त्यांची रिथती किंवा कारै निर्देशीत करतात.

"रोरेफिस" व "करुबीम" असे इतर ठोन गट देवदूतांचे आहेत. "रोरेफिस" वर्णन बायबलमधील केवळ एकाच प्रकरणात सहा पंख असलेले व मनुष्यासारखे शरीर असलेले म्हणून करण्यात आलेले आहे (यशरा ६:२, ६). ते अनीचे स्वच्छ करणारे देवदूत आहेत. "करुबीम" हे दुसऱ्या प्रकारचे देवदूत आहे आणि निश्चितपणे त्यांची रिथती उच्च आहे, कारण सैतान हा त्यांच्यापैकीच एक होता (यहूदकेल २८:१४, १६). एदेन बागेतून आदाम व हवा निष्काशना नंतर बागेतील "जीवनाच्या झाडाकडे" कोणीही जाऊ नये म्हणून रक्षक करावण्याच्या कामाकरिता त्यांच्या उपयोग झालेला होता (उत्पत्ति ३:२४).

कराराचा कोश (निर्गम २५:१८-२२), कातलेल्या तलम सणाचा पडदा (निर्गम २६:१) आणि अंतरवर किंवा आतील जाळीचा पडदा (निर्गम २६:३१) हांचा आराधनालयातील भाग महून “करुबीम” ठळकपणे प्रदर्शीत झाले होते असे आपल्याला दिसून येते. दयासनाच्यावर दोन करुबीमाच्या मधून मोणेने परमेंवराची वाणी ऐकली गणना ७:८१).

शलमोनाच्या मंटीराचा एक महत्वाचा भाग “करुबीम” आहेत. त्यापैकी दोन करुबीम जैतुनाच्या लाकडाचे तयार केलेले आणि सोन्याने मढविलेले होते. ते पंधरा फूट उंच व त्यांच्या दोन्ही पंखातील अंतर १५ फूट रुंद झाले (१ राजे ६:२३-२८). त्यांनी आपले पंख कराराच्या कोशावर पसरले (१ राजे ८:६-७). पतिर आगाच्या शिंतीवर व दरवाज्यावर सुद्धा “करुबीम” कोरलेले होते (१ राजे ६:२९-३५). मंटीराच्या इतर भागावरही त्यांना काढण्यात आलेले होते (१ राजे ७:२९, ३६).

यहज्जेल संदेश्याला झालेल्या दृष्टांतामध्ये “करुबीम” परमेंवराच्या शिंहासनाची खोली हलवीत आहे असे आपल्याला दिसते (यहज्जेल १०:१-२२). इतिहासामध्ये “करुबीमी” महत्वाची भूमिका आहे, जरी तो भाग आपल्याला सोप्या रितीने समजू शकत नाही. असे आपल्याला शास्त्रप्राठवरुन दिसून येते. ही भूमिका संपलेली नाही कारण भविष्यातील “सहस्र युगातील” मंदिरामध्येसुद्ध । त्याची महत्वाची भूमिका याहणार आहे, जे अजून यावयाचे आहे (यहज्जेल ४१:१८, २०, २५).

“करुबीम” बदल जे खप्ट आहे ते असे की ते परमेंवराच्या योजनेवा ठळक व महत्वाचा भाग असतात. आपण आपल्या नंतरच्या अभ्यासात ह्या भूमिकेचा सर्वसमावेशक विवार करु.

३. त्यांचे सेवाकारी

मानवी इतिहासातील प्रमुख घटनामध्ये देवदूतांची उपस्थिती व गुंतवणूक होती. जेळ्हां पृथ्वी प्राण्यांना वास करण्याजोगी झाली तेल्हां ते स्तृतीमध्ये एकत्रीत आले व त्यांनी आनंद केला (झोबे ३८:६-७). मोणेचे नियमशास्र देण्यामध्ये त्यांची गुंतवणूक होती (गलाती ३:१९; इब्री २:२) आणि परमेंवासच्या सत्याच्या इतर प्रकटीकरणामध्ये त्यांचा वारंवार समावेश झालेला आहे (दानिएल ७:१५-२७; ८:१३-२६; ९:२०-२७; प्रकटी १:१; २२:६, ८). त्यांचा संबंध केवळ इस्त्राएलशीत नव्हता (दानिएल १२:१) तर इतर राष्ट्रांशी सुद्धा होता (दानिएल ४:१७; १०:२१; ११:१; प्रकटी ८:८-९, १६)

देवदूतांनी येशूच्या जन्मातिष्ठरी अगोदरचे सांगितले (मत्त्य १:२०) येशूच्या मातापित्यांना रातोरात इजिप्तला पळून जाण्याचा इशारा दिला (मत्त्य २:१३-१५), इजिप्तहून केल्हां परताचे हे त्यांना सांगितले (मत्त्य २:१९-२१), सैतानाने येशूची परिक्षा घेतल्यानंतर त्यांनी त्याची सेवा केली (मत्त्य ४:११) आणि गेश्वेमाने बागेत येशूला शवती दिली (लूक २२:४३). ते त्याच्या पुनरुत्थानाच्या वेळी उपस्थित होते (मत्त्य २८:१-२) आणि पित्याकडे त्याचे खगरिहण होतांना ते उपस्थित होते (प्रे.कृ. १:१०-११).

देवदूत मंडळीच्या अगदी सुरवातीच्या वर्षात जे लोक सुवार्ता एकण्यास तयार आहेत त्यांच्याकडे सुवार्तीकांना पाठविण्यात (प्रे.कृ. ८:२६; १०:३); गरजू लोकांना दृष्टांत देण्यात (प्रे.कृ. १०:३, ७), प्राथनेला उत्तर आणण्यात (प्रे.कृ. १२:५-१०) आणि लोकांना संकटापासून सोडविण्यात (प्रे.कृ. १२:११) सक्रीय होते. येशूच्या परत येण्याच्या वेळी असलेल्या घटनामध्ये सुद्धा त्यांचा समावेश राहील (मत्त्य २५:३१; २ थेस्सल १:७) आणि त्यामध्ये न्यायाचासुद्धा समावेश असेल प्रकटी ७:१; ८:२).

देवदूत देवाची स्तूती (स्तोत्र १४:१-२; यशया ६:३), त्याची आराधना (इब्री १:६; प्रकटी ५:८-१३) आणि परमेंवराच्या सूचनांना कार्यान्वयीत करतात (स्तोत्र १०३:२०; प्रगटी २२:९).

देवदूत अनीतिमानाच्या न्यायाचे प्रशासन करण्यात सुद्धा येणारा न्याय जाहीर करण्यात (उत्पत्ती १९:१३; प्रकटी १४:६-७; १९:१७-१८), परमेंवराच्या सूचनेच्या अनुरोधाने काही शिक्षा करण्यास (प्रे.कृ. १२:२३; प्रकटी १६:१) आणि निर्विचारणे अनीतिमानापासून नीतिमान वेगळे करण्यात (मत्त्य १३:३९-४०) आपली भूमिका वलवितात.

देवदूत विंवासूना मदत करतात (इब्री. १:१४) आणि आपल्याला संगण्यात आले की “अतिथिप्रेमाचा विसर पडू देऊ नका, कारण जेणेकळन किंत्येकांनी देवदूतांचे अतिथ्य नकळत केले आहे” (इब्री १३:२). ते अद्यावही ख्रिस्ती लोक काय करतात ह्याचे निरिक्षण करतात (१ करिथ ४:१) आणि प्रत्यक्षाने ते आपल्यापासून शिकतात (हुक्किस ३:८-१०; १ पेत्र १:१०-१२). काही विशिष्ट परिस्थितीत आपल्या गरजेच्या वेळी ते रेऊन आपल्याला प्रोत्साहन सुद्धा देतात (प्रे.कृ. २७:२३-२४). जेळ्हा आम्ही मरु तेल्हा देवदूत आम्हाला आमच्या स्वर्गीय गृह्यमध्ये घेऊन जातील (लूक १६:२२).

४. सैतान

१. सैतान कोण आहे?

सैतान ही व्यक्तीश: रिश्ती किंवा अस्तित्व आहे ज्याला बुद्धीमत्ता (२ करिथ ११:३); भावना (प्रकटी १२:१७; लूक २२:३१) आणि निवडकरण्याची क्षमता आहे (यशया १४:१२-१४; २ तीमश्य २:२६). काही लोक असा विंवास ठेवतात की सैतान ह्या प्राणी किंवा व्यक्तीमत्त्व नसून केवळ दुष्टतेचा प्रभाव आहे. प्रत्यक्षा येशू ख्रिस्ताने हे खप्ट केले की सैतान आपल्या कृत्याकरिता जबाबदार असून तो एक दित्य अनीत्याचा सरोवरात शिक्षा भोगेल (मत्त्य २५:४१). प्रभावाला शिक्षा करणे शक्य नाही आणि महून “सैतान ह्या प्राणी नाही असा विंवास ठेवणे महृजे येशू ख्रिस्ताच्या विंवसनीयतेवर संशय आणणे होय. एदेन बागेपासून सैतानाने परमेंवराच्या वरनावर संशय निर्माण करण्याच्या पद्धतीचा अवलंब केलेला आहे (उत्पत्ती ३:१-५).

२. काय घडले

सैतान हा सर्वोत्तम श्रेणीचा करुणीम होता जो परिपूर्ण असा निर्माण केला गेला होता पण त्याने नंतर पाप केले (यहजकेल २८:१२-१५ जिथे 'सोरचा राजा' ह्या उदाहरणाने सैतानाला काय झाले हे आम्हाला शिकविले जाते. 'सोरचा राजा' जवळ एक सुंदर बाग होती). मौल्यवान खडे व जडजवाहीर त्याच्या अंगभर होते (२८:१३) आणि "त्याने त्याची पतित्र स्थाने विटा छली" ही वस्तुस्थिती असे दर्शविले की तो देवदूताचा प्रमुख याजक होता. प्रमुख याजक म्हणून आणि "त्याच्या व्यापारातील विपुलते" मार्फत (त्याच्या स्वप्रेरणेला निर्देशीत करते). तो एक तृतीयांश दुसरे देवदूत चुकीच्या मार्गाला लावण्यात कायमवा समर्थ झाला (प्रकटी १२:४).

सैतानाने परमेंवराला आठाहान देण्यावे ठरविले. यशया १४:१२-१४ मधील त्याच्या विधानावरलन हे दिसून येते. गर्व हे त्यावे पाप होते (१ तीमथ्य ३:६) आणि स्व-इच्छेच्या पाव विधानामध्ये हे दिसून येते (परमेंवराची काय इच्छा आहे ह्याची पर्वा न करता माझी काय इच्छा आहे) जे यशया ह्या पुस्तकात नमूद करण्यात आलेले आहेत. सैतान तो आहे ज्याने पाप निर्माण केले (यहजकेल २८:१५) आणि तो हाकरिता जबाबदार आहे (मत्त्या २५:४१) ते त्याच्या मनातून बाहेर आले.

सैतानाच्या खेळेच्ये पहिले वकतव्य असे: "**मी आकाशात घेळेन**" जे परमेंवरा समान होण्याच्या त्याच्या उद्देशाला निर्देशीत करते. दुसरे वकतव्य : "**परमेंवराच्या तारांगणाहून मी माझे रिंहासन उच्च करील**" जे स्वर्णपासून देवदूतांच्या सर्व उत्पत्तीवर सत्ता चालविण्याच्या त्याच्या महत्वाकांक्षेवर प्रकाश टाकते. तिसरे वकतव्य: "**उत्तर भागातील देवसभेच्या पर्वतावर मी विराजमान होईन**" समजलेल्या बाबीलोनव्या देवांपासून हा संदर्भ काढण्यात आलेला असून बाबीलोनवासी असा तिऱ्यास ठेवत होते की हे ठेव सर्व जगावर सत्ता चालवतील. चैषे वकतव्य "**मी मेघावर आरोहा करील**" जे त्याच्या परमेंवरासमान तैभवाच्या इच्छेला निर्देशीत करते. पाचवे वकतव्य: "**मी परात्यरासमान होईन**" जे अधिकाराच्या त सामर्ज्याच्या त्या इच्छेला निर्देशीत करतात ह्यासाठी की त्याने परमेंवराची जागा घ्यावी.

सैतानाच्या मूलभूत पापाच्या बाबीना शिकल्यानंतर, आपल्याला अशी सूचना देण्यात आली हे समजणे सोये जाते. ते असे: "**तट पाडण्याच्या अथवा पोकळ डौळ मिरवण्याच्या बुद्धीने काढीही कळ नका, तर लीनतेने एकमेकांना श्रेष्ठ माना**" (फिलिपै २:३).

३. सैतानाची नावे आणि शीर्षके

त्याला देण्यात आलेली नावे व शीर्षके आल्याला त्याच्या चारिज्याबदल प्रकट करतात. "दैदीप्यमान ताच्या, प्रभातपुत्रा" (यशया १४:१२) ज्याचा अर्थ असा की "प्रकाश धारण करणाऱ्या" आणि लॅंटीनमधून आघांतरीत शब्द "लुसीफर". येथू ख्रिस्त हा खरा "प्रभाताचा तारा" आहे (प्रकटी २२:१६) जे आम्हाला शिकविले की सैतानाच्या पतनापासूनच तो ख्रिस्तावे मिष करीत आहे.

त्याला सैतान म्हणतात. इच्छी शब्द "साटान" पासून ह्या शब्दाचा उगम झाला आहे. ह्याचा अर्थ जो विरोध करण्यारा आहे (गणणा २२:२२, ३२; १ शमु. २९:४; २ शमु. १९:२२; १ याजे ५:४; ११:१४, २३, २५; १ इति. २१:१; ईयोब १:६, ७, ८, ९, १२; २:१, २, ३, ४, ६, ७; स्तोत्र १०९:६; जरखन्या ३:१, २; मत्त्या ४:१०; १२:२६; १६:२३; मार्क १:१३; ३:२३, ३६; ४:१५; ८:३३; लूक १०:१८; ११:१८; १३:१६; २२:३, ३१; योहान १३:२७; प्रेकृ. ५:३; २६:१८; रोम १६:२०; १ करिथ ५:५; ७:५; २ करिथ २:११; ११:१४; १२:७; १ थेस्सल २:१८; २ थेस्सल २:९; १ तीमथ्य १:२०; ५:१५; प्रकटी २:९, १३, २४; ३:९; १२:९; २०:२, ७) सैतान विश्वासून्तर एकसारखा दोषारोपण करतो (प्रकटी २:१७) पण प्रश्न येथू ख्रिस्त आपला बचाव करतो (१ योहान २:१-२). सैतान लोकांना पाप करण्यासुद्धा प्रलोभन देतो (उत्पत्ती ३:१-५; मत्त्या ४:३; १ थेस्सल ३:५; प्रेकृ. ५:३; १ करिथ ७:५).

त्याला दुष्ट असे म्हणतात. हे शीर्षक शब्द "डाय बोलोस" ज्याचा अर्थ निंदा करण्यारा (जो दुसऱ्याबदल खोटे बोलतो) मत्त्या ४:१, ५, ८, ११; १३:३९; २५:४१; लूक ४:२, ३, ६, १३; ८:१२; योहान ६:७०; ८:४४; १३:२; प्रेकृ. १०:३८; १३:१०; इफिस ४:२७; ६:११; १ तीमथ्य ३:६, ७; २ तीमथ्य २:२६; इच्छी २:१४; याकोबाचे पत्र ४:७; १ पेत्र ५:८; १ योहान ३:८, १०; यहूदाचे पत्र १:९; प्रकटी २:१०; १२:९, १२; २०:२, १०).

त्याला "जुनाट साप" असेही म्हणतात जे त्याच्या धूतीला व फसवणूकीला निर्देशीत करतो (प्रकटी १२:३, ४, ७, ९, १३, १६, १७; १३:२, ४, ११; १६:१३; २०:२).

तो "बालजबूल" म्हणून सुद्धा निर्देशीत होतो, ज्याचा अर्थ "गोणाच्या डिगाचा प्रश्न" असा होता.^{०४} हे यहूदी लोकांनी पिशाचाच्या राजाला दिलेले अपमानाचे शीर्षक आहे (मत्त्या १०:२५; १२:२४, २७; मार्क ३:२२; लूक ११:१५, १८, १९).

प्रेषीत पौलाने एकदा त्याला "बलीयार" असे म्हटले जो त्याच्या कुवकामीपणाला व दुष्टाईला निर्देशीत करतो (२ करिथ ६:१५).

सैतानाला "**जगाचा राजा**" (योहान १२:३१); ह्या "**जगाचा देव**" (२ करिथ ४:४); "**अंतरिक्षातील राज्याचा अधिपती**" (इफिस २:२) आणि "**आज्ञा मोडण्याच्या लोकात आता कार्य करण्याच्या आत्म्याचा अधिपती**" (इफिस २:२) असेही म्हणतात. ही सगळी वर्णने सैतानाचा पूर्णपणे देवाला विरोध आहे असे दर्शवितात.

४. त्याच्या वर्तमानकालीन कृत्या

परमेंतराच्या योजनांना नष्ट करण्याच्या हेतूने सैतानाचा सततचा उद्देश त्या योजनांवर हल्ला करण्याचा असतो. परमेंतराच्या योजनेची नवकल करून परमेंतरालाच त्याच्या योजनेतून बाहेर काढून टाकणे हे सुद्धा सैतान करीत असतो. त्याला यश मिळण्याकरिता तो कोणत्याही साधानांचा उपयोग करीत असतो. ह्यामध्ये त्याचे द्रूत ज्यांना पिशाच मृणतात त्यांचा (१ तीमध्य ४:१) आणि मानव जे “**खोटे प्रेषित, कपटी कामदार, खिसताच्या प्रेषितांची सोंग घेणारी अशी होत**” (२ करिथ ११:१३) ह्यांचा समावेश असतो.

परमेंतराच्या योजनेवर हल्ला करण्याच्या सैतानाच्या योजनेमध्ये व्यवस्थित त सुसंबद्ध पद्धतीच्या संपूर्ण परिपूणितवर हल्ला करणे अंतर्भूत असते आणि तो ह्या हल्ला करण्याच्या योजनेवा प्रमुख असतो जो परमेंतराचा विरोधक असतो. व्यवस्थित त सुसंबद्ध पद्धतीची संकल्पना “जगाकरिता” असलेल्या ग्रीक शब्दापासून येते जो “कॉस्मॉस” ह्या शब्दाची प्रमुख संकल्पना व्यवस्थितपण्ठा व सुसंबद्धता आहे.^{१०५}

सैतानाची योजना तडीस नेण्यासाठी प्रथम तो “मने आंधजी” करतो ह्यासाठी की अविंशासूनी सुवर्तेचा स्वीकार करू नये (२ करिथ ४:४) आणि त्यांनी प्रश्नबद्दल ऐकलेली सत्याची वचने त्यांच्या मनातून काढून घेण्याचा तो प्रयात्न करतो लूक ८:१२). अविंशासूनी “मने आंधजी करण्याकरिता” तो खिसतीत्तचाच्या नकली सोंगाचा उपयोग करतो आणि ते असे की “**सुभवतीचे केवळ बाह्यरूप दाखवून तिवे सामर्थ्य नाकारणारी अशी ती होतील**” (२ तीमध्य ३:५). बाह्यरूपाने ते खिसती दिसात यांनी प्रयात असतात (मत्त्य २३:२५-२६). विंवासाच्या पद्धतीचे हे सोंग अनेक रुपे घेईल ज्यामध्ये खत:च्या भावनात्मक नकारापासून (कलसै २:१६-२३) तर सारसद बुद्धीचे आवरण आणि पापाचा स्वीकार (रोम १:३२; प्रकटी २:२४) ह्यापर्यंतच्या भावनात्मक नकारा पर्सत सर्वकाहीचा त्यामध्ये समावेश राहील. कोणा एकाता स्वर्गाच्या राज्यात प्रवेश करण्यापासून द्रूत ठेवण्याकरिता सैतान कश्याचाही उपयोग करू शकतो (कलसै १:१३; १ योहान २:१५-१७).

जेव्हा व्यवती येण्हु खिसताचा त्यांचा वैयकतीक उद्भारकर्ता मृणून स्वीकार करतात तेव्हा त्यांनी जगाच्या अडथळचाला ओलां डले आहे आणि हे अडथळे ते आहेत जी पद्धती सैतानाने स्थापलेली आहे (१ योहान ५:४-५). तरीपण वाचविल्या गेलेल्यांना सैतान ऐक्टे सोडणार नाही. “चोरी करण्यास, मारण्यास व नष्ट करण्यास” तो चोरासारखा येतो (योहान १०:१०) कारण त्याचा मानवजाती विरुद्ध असलेला तिरस्कार (स्तोत्र ६९:१-४; मत्त्य १०:२२).

प्रमुख गोष्ट जी त्याला नष्ट करावयाची आहे ती मृणजे खरा खिसती साक्षी ह्यासाठी की इतर लोक स्वर्गाच्या राज्यात येण्याची इच्छा करणार नाहीत. जगाच्या ग्रीतीक दर्ज्या प्रमाणे करण्यास व त्या अनुबंधाने इच्छा करण्यास तो विंशासूना भूलितो (१ थेसल ३:५; १ योहान २:१५-१७). खत:च्या स्वार्थाला लपविण्याचा प्रयात्न करण्यात तो विंशासूना प्रलोभन दाखवितो (प्रे.कृ. ५:१-३) आणि निश्चितपणे तो त्यांना अनैतिक कृत्या करण्याकडे प्रोत्साहीत करतो (१ करिथ ७:५).

सैतान “**हा गर्जणाच्या सिंहायमाणे कोणाला निळावे हे शोधीत फिरतो**” (१ पेत्र ५:८). ह्याचा अर्थ असा आहौं की तो एखाद्याला जो त्याच्या प्रलोभनाला बळी पडेल, शोधण्याचा प्रयात्न करीत असतो ह्यासाठी की तो “बंधूना दोष” देऊ शकेल (प्रकटी १२:१०). त्याला परवानगी असलेला सर्व दबाव तो प्रश्नावे शिष्य होण्यापासून शांबविण्याकरिता विंशासूनवर आणतो (लूक २२:३१).

विंशासूनी लक्ष्यात ठेवले पाहिजे की सैतान त्याच्या स्वभावामुळे कोणतेही चांगले करीत नाही (योहान ८:४४) आपले उद्देश सिद्धीस नेण्यासाठी तो कोणाचाही व कश्याचाही उपयोग करील.

फ. सैतानाचे द्रूत

सैतानाचे द्रूत ते आहेत ज्यांनी त्याच्याबोर जाण्याचे निवडले जी एकूण देवदूतांच्या एक तृतीयांश इतकी संख्या आहे (प्रकटी १२:४). ह्या देवदूतांना “पिशाच” किंवा “अरवच्छ आत्मे” असे मृणतात. ह्या मध्ये अशा प्राण्यांचा समावेश आहे ज्यांनी सैताना बोरेबर बंड केले कारण तो त्यांचा “राजा” आहे (मत्त्य १२:२४). ग्रीक शब्द ज्याचे भाषांतर “पिशाच” आहे, तो शब्द कमी दर्जाच्या खोटच्या दैवताला निर्देशीत करतो. “अरवच्छ आत्मे” आत्मे असून जे पापात व दुष्टतेमध्ये गुंतलेले असतात. आपण अगोदर चर्चा केल्याप्रमाणे सैतानाच्या शासनाच्या पद्धतीमध्ये ते अधिकाराची निरनिराळी रिश्ती पकडून असतात. “पिशाच” हे ग्रीतिकदृष्टचा फार प्रबळ असतात (मार्क ५:३; प्रे.कृ. १९:१६) आणि आपल्या सामर्थ्याने ते बचाच गोष्टी तडीस नेऊ शकतात.

सैतानाच्या द्रूतांमध्ये बुद्धीमत्ता असते. हे येण्हुला त्यांच्या ओळखण्यावरून (मार्क १:२४), आपली राहण्याची जागा समजण्यात (मत्त्य ८:२९) आणि आपल्या तात्त्विक शिकवणूकीची प्रगती व प्रोत्साहन देण्यावरून (१ तीमध्य ४:१-३) स्पष्ट होते. त्यांना तारणाची योजना सुद्धा माहीत आहे पण ते त्याच्या स्वीकार करू शकत नाहीत.

जे काही परमेंतराच्या विरोधात आहे ते सैतानाच्या द्रूतांच्या कार्यांमध्ये समाविष्ट असते. परमेंतराची प्रकट झालेली इच्छा बिघडवण्याचा ते प्रयात्न करू शकतात आणि सर्व चांगल्याचा उगम मृणून परमेंतरापासून श्रेयसुद्धा घेऊ शकतात.

“पिशाच” हे सर्व प्रकारच्या मूर्तिपूजेत व जादूव्या कलेत गुंतलेले असतात (प्र.कृ. १६:१६). जेठ्या व्यक्ती त्यांच्यामध्ये व जिवन्त परमेंतरामध्ये कश्यालातरी किंवा एखाद्या व्यक्तीला ठेवतात तेळ्या मूर्तिपूजा घडते. मूर्ति लाकडाची असो की ढगडाची किंवा ती व्यक्ती सारखी असो, पण त्यांची आराधना ख्रिस्तविरोधीच्या आराधेसारखी पाहिल्या जाईल (प्रकटी १३:१५). मानवजात आपल्या खवऱ्या बुद्धीमत्तोचीसुद्धा आराधना करू शकते (योहान ५:३९-४०) “पिशाच” जिवंत परमेंतराला सोडून दुसऱ्या कश्याचीही आराधना करावयास मानवजातीला प्रोत्साहीत करण्याचा प्रयत्न करतात.

“पिशाच” खोट्या धर्मालासुद्धा प्रोत्साहीत करतात खोटा धर्म ही एक विश्वासांची पद्धती आहे ज्यामध्ये कुचकामाचा उद्भारक (१ योहान ४:१-४); कर्मे केल्याने तारण किंवा उद्भार (१ तीमश्य ४:३-४; इफिस २:८-९) किंवा दुष्टता हीं चांगली बाब आहे असा दावा करून पापमय कृत्यांचा पाठलाग करण्यास खातंत्र्य, ह्या गोष्टीना ते प्रोत्साहीत करतात (प्रकटी २:२०-२४; गलती ५:१३; रोम ६:१). “पिशाच” शारीरिक आजाराची शिक्षा करण्यास (मत्य ९:३३), मानसीक बिघाड (मार्क ५:४-५) करण्यास समर्थ असतात. तरीपण, सर्व शारीरिक आजार पिशाचामुळे होत नाहीत कारण नैसर्गिक शारीरिक आजार व पिशाचामुळे निर्माण झालेले आजार ह्यामध्ये बायबल फरक दर्शविते (मत्य ४:२४; मार्क १:३२, ३४; लूक ७:२१; ९:१).

“पिशाच” लोकांना (लूक ८:२८-३१) जनावरांना (८:३२-३३) पघाडतात. “पघाडणे” ह्याचा अर्थ असा आहे की पिशाचाने शरिराच्या आत जाऊन एखाद्या व्यक्तीचा किंवा जनावराचा शौतिकरितिने ताबा घेणे होय. ज्याअर्थी आपल्याला ख्याल्याने सांगण्यात आलेले आहे की, “जग्नात जो आहे त्यापेक्षा तुम्हात जो आहे तो मोठा आहे” (१ योहान ४:४); त्याअर्थी विश्वासूला पिशाचाने प्रत्यक्षापणे पघाडले हे अशक्य आहे. विश्वास पिशाचाच्या इतका प्रभावात येऊ शकतो की वरवर त्याला त्याने पघाडले असे दिसू शकतो. तरीपण आपण अशी अपेक्षा करतो की, पिशाचाने पकडल्यानंतर लोक जंगली कृत्या करण्यात तो त्याला पुढे नेतो (लूक ८:२८-३१). सैतानाही ही खवऱ्य: तेजरवी देवदूताचे सोंग घेतो हे आपण विसरू नये (२ करिश ११:१३-१५). एखादा आत्मा खोटे बोलत आहे हे ठरविण्याचा सर्वात महत्त्वाचा उपाय असा आहे की येण्या ख्रिस्ताबदल त्याने दिलेला संदेश (१ योहान ४:१-४).

विश्वासूंचा नाश करण्यासाठी प्रयत्न करण्यात ईतान कोणकोणत्या पद्धतीचा उपयोग करतो हे समजणे महत्त्वाचे आहे (२ करिश २:११). तो आपल्याला प्रसिद्धी (मान्यता) किंवा सुदैव (ऐसा किंवा कोणत्याही प्रकारची संपत्ती), सामर्थ्य (अधिकार) किंवा आनंद देऊ करतो. त्याची सामान्य हृतोरी अशी आहे की तो विश्वासूंचा तो देऊ करतो जे अगोदरच परमेंतराने त्यांना ठिलेले असते. देवाने विश्वासूला प्रसिद्धी ठिलेली आहे कारण आता तो देवाचे मूल आहे (१ योहान ३:१). त्याने त्याला “सुदैव” ठिलेले आहे कारण त्याला आता सार्वकालीक जीवन आणि स्वर्गीय नागरीकन्त्या देण्यात आलेले आहे (इफिस २:१९-२०). त्याने त्याला “सामर्थ्य” ठिले कारण तो प्रश्नाच्या खवऱ्य: संयोगात आहे (रोम ८:१-२). त्याने त्याला आनंद दिलेला आहे अशा रीतीने की त्याला “शांती जी सर्व समावेशक आहे” ती मिळू शकते (फिलिपै ४:७).

सैतानाच्या पद्धतीबदल शिकत असतांना आपण जागृत राहिले पाहिजे कारण जर त्याने आपल्या परमेंतराच्या पद्धतीपेक्षा जास्त त्याच्या पद्धतीचा अभ्यास करू देण्यात आपल्याला वाव दिला तर त्याला विजय मिळेल. सैतान आपल्या पद्धतीच्या अनुषंगाने हजारो तर्षपासून आपला कारै करीत आहे आणि त्याने असंख्य सोंग प्रगत केलेली आहेत. त्याचे सोंग ओळखण्याचा सर्वात चांगला मार्ग म्हणजे खरीबाब इतक्या चांगल्या प्रकारे माईत करून घेणे की तुम्ही ताबडोब सोंगला हेरले पाहिजे.

जर आपण सैतान किंवा त्याचे पिशाच समजण्यात आपल्या जीवनात अपयशी झाली तर आपण परमेंतर आणि सैतान यांच्या मदील संघर्षात आकरिमकता होऊ. प्रेषित पौल आपल्याला असा इशारा देतो की,

कारण आपले झागडणे रक्तमांसाबोरोबर नव्हे, तर सजांबरोबर, अधिकांच्याबोरोबर संदयांच्या काळोळ्यातील जगाच्या अधिष्ठितीबोरोबर, आकाशातल्या दुश्याम्याबोरोबर आहे. ह्या कारणास्तव तुम्हाला वाईट दिवसात प्रतिकार करिता यावा व सर्वकाही केल्यावर टिकाव घरता यावा म्हणून देवाची शरत्रामुग्गी घ्या (इफिस ६:१२-१३).

वैयक्तिक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ६, विभाग २

- पुढील शाश्वताभाग वाचा व देवदूतांचे गुणधर्म सांगा.

अ. १ पेत्र १:१२

ब. लूक २:१३

क. यहूदा ६

- लूक २४:४ वाचा. देवदूत मानवाचे रूप घेऊ शकतात का?

- डब्बी २:६-७ वाचा. मनुष्य आज वरच्या दर्जाचा आहे की खालच्या दर्जाचा आहे?

- स्तोत्र १४८:२-५ वाचा. देवदूतांना कोणी बनविले?

५. लूफ २०:३५ वाचा. त्यांना लेकरे असतात का?
६. इफिस ६:१२ वाचा. सैतानाच्या दुतांना दर्जे दिलेले आहेत का?
७. प्रकटीकरण १२:७ वाचा. देवाच्या सैन्याचा पुढारी कोणता देवदूत आहे?
८. कोणत्या प्रकारचा देवदूत शाळामध्ये वारंवार उल्लेखलेला आहे: कळबीम की सराफीम?
९. इब्री १:१४ वाचा. देवदूतांची प्रमुख भूमिका कोणती?
१०. प्रकटीकरण १२:७-९ वाचा. सैतान कोण आहे?
११. मत्तय २५:४१ वाचा. सैतानाचा शेवट काय?
१२. यशया १४:१२-१४ वाचा. सैतानाने क्लेत्या पहिल्या पापात काय होते?
१३. सैतान या नावाचा अर्थ काय?
१४. दुष्ट या नावाचा अर्थ काय?
१५. सर्प या नावाचा अर्थ काय?
१६. २ करिंथ ११:१३-१५ वाचा. सैतानाने व त्याच्या सहकाऱ्यांनी फसविण्याकरिता कशाचा वापर केला?
१७. २ करिंथ ४:४ वाचा. सैतानाने व त्याच्या सैन्याने काय साध्य करण्याचा प्रयत्न केला?
१८. सैतानाच्या दूतांकरिता दोन प्रमुख शिर्षक कोणते?
१९. १ योहान ४:१-४ वाचा. ऊरा व ऊटा आत्मा ओळखण्याकरिता कोणती महत्वाची गोष्ट सांगितली आहे?
२०. इफिस ६:१२-१३ वाचा. विष्वासणाच्याचे ऊरे युद्ध कोणाबरोबरचे आहे?

विभाग ३

मनुष्य (अँथोपोलॉजी)

अ. मनुष्याची निर्मिती

मनुष्याच्या निर्मितीची योजना परमेंतर पिता, परमेंतर पुत्र व परमेंतर पतित्र आत्मा (जे परमेंतर महणून दाखविण्यात आलेले आहेत) ह्यांनी केली होती. ही योजना त्या ओवीमध्ये नमूद केलेली आहे जी महणजे, “**मग देव बोलला आपल्या प्रतिरूपावा व आपल्याशी सदृश्य असा मनुष्य आपण करू**” (उत्पत्ती १:२६). परमेंतर शीर्षातील तिन्ही सदस्यांचा मनुष्याच्या निर्मितीत समावेश आहे.

मनुष्याला परमेंतराच्या “प्रतिमेत” व “सारखेपणात” निर्माण करणे हे ह्या योजनेत अंतर्भूत होते. प्रतिमेकरिता इब्री भाषेतील “त्सेलेम” आणि ग्रीक भाषेतील “ईकॉन” हे दोन शब्द मूलभूतपणे मनुष्याचा भौतिक भागाला निर्देशीत करतात. “सारखेपणाकरिता” इब्री भाषेतील “डेम्युथ” आणि ग्रीक भाषेतील “हामोइयोसीस” हे दोन शब्द मूलभूतपणे मनुष्याच्या अभौतिक भागाला निर्देशीत करतात. ही भौतिक व अभौतिक वर्णने सर्वसाधारण असून अतिथरा निर्बंधीत पद्धतीने त्यांचा वापर होऊ नये. परमेंतराची योजना मनुष्याच्या भौतिक व अभौतिक ह्या दोन्ही भागाला मिळून मनुष्य निर्मितीची होती. मनुष्य जिवंत, बुद्धीमान, नीतिमान असला पाहिजे आणि त्याला परमेंतरासारखे निर्णय घेण्याची समर्थता असली पाहिजे, पण परमेंतर महणून नाहे ह्या प्रमाणे त्याच्या परमेंतराच्या सहभागीतेत राहण्याची समर्थता असली पाहिजे.

स्वतः प्रभू परमेंतराने पहिला मनुष्य तयार केला. आम्हाला सांगण्यात आलेले आहे, “**निर्माण झालेला मनुष्य मातीपासून निर्माण झालेला होता; त्याच्या नाकपुड्यात जीवनाचा वास फुंकिल्या गेला, तेच्छा मनुष्य जीवधारी प्राणी झाला**” (उत्पत्ती २:७). “प्राणी” हा भाषांतरीत शब्द “नेफेश” पासून आहे व ज्याचा अर्थ आहे “आत्मा”. परमेंतराने मनुष्याचा भौतिक भाग भौतिक भागापासूनच तयार केला. त्याने जमीनीची माती असितत्वात आणली. त्याने काहीही नाही त्यापासून मनुष्याचा आत्मा तयार केला (मनुष्याचा अभौतिक भाग). नंतर त्याने दोघांना एकप्र करून एक “प्राणी” निर्माण केला ज्याला “मनुष्य” महणतात.

तिद्यार्थानी हे लक्ष्यात ठेवावे की आदामाची निर्मिती ही एकमेव होती. सर्व सामान्य प्रकारे त्याचा जन्म झाला नाही. तो परिपूर्ण फौटो मनुष्य महणून निर्माण झाला जो बुद्धीमत्तेने असितत्वात आला. परमेंतराने त्याला बागेत ठेवले आणि त्याने सर्व प्राण्यांना नावे दिलीत (उत्पत्ती २:८, १९).

परमेंतराने असे जाहीर केले की, “**मनुष्य एकटा असावा हे बरे नाही**” (उत्पत्ती २:१८). महणून त्याने आदामाकरिता एक अनुरूप सहायक निर्माण करण्याचे ठरविले. तिला “नारी” महणण्यात येईल कारण ती दैवी श्रस्त्रक्रियेने मनुष्यापासून महणजे “नरापासून” तयार झाली (उत्पत्ती २:१८-२३) आणि तिला हवा महणील कारण ती अवद्या जीवधारी जनांची माता होण्य (उत्पत्ती ३:२०). असे महटल्या जाते की परमेंतराने स्त्रीला रचले महणजे त्याने आदामाच्या शरीरातील असितत्वात असलेल्या वस्तुमानापासून (आदामाची फासळी) एका स्त्रीचे शरीर रचले आणि तिला जीवन दिले (उत्पत्ती २:२१-२३). दोन्ही मनुष्य व स्त्रीची उत्पत्ती ही सरलासरल विशिष्ट व तकाळ निर्मितीचा परिणाम होता. त्यांची खालच्या दर्जात्या प्राण्यांपासून उत्क्रांती झाली नाही.

परमेंतराने सर्व प्राण्यांनासुदूर जमिनीच्या मातीतून तयार केले व त्यांना जीवन दिले (उत्पत्ती २:१९). प्राणी त्याच्या प्रतिमेत निर्माण झाले नाहीत. त्यांना जीवन नाही असा कोणिही वाढविवाद करणार नाही. काही वाढविवाद करतील की त्यांना शोडी बुद्धीमत्ता आहे परंतु त्यांना नैतिक निर्णय घेण्याची क्षमता नाही (बुक व बरोबर ह्यांच्यामधील फरक). तो जिवंत आहेत पण त्यांना विचारशक्तीची समर्थता नाही (२ पेत्र २:१२; यादृदावे पत्र १:१०).

ब. मनुष्याचे पतन

मनुष्य आणि स्त्री ज्यांना परमेंतराने उत्पन्न केले, (आदाम व हवा) तो एदेन बागेत राहत होते (उत्पत्ती २:१०, १५). मनुष्याचे काम बागेची मशागत करणे व रक्षण करणे (उत्पत्ती २:१५). परमेंतराने मनुष्यास संगितले की फवत एक झाड सोडून त्याला बागेच्या कोणत्याही झाडापासून खाण्याची परवानगी होती आणि ते झाड “बच्या वाईटाचे ज्ञान करून देणारे झाड” जे “**जीवनाच्या झाडाच्या** बाजूला व बागेच्या मध्यभागी होते (उत्पत्ती २:१६). आदामाला ताकीद देण्यात आली (प्रभूने हवेला निर्माण करण्या अगोदर) की जर त्याने बच्या वाईटाच्या ज्ञानाच्या झाडाचे फळ खाल्ले तर तो निश्चितव मरेल (उत्पत्ती २:१७) आणि हे दर्शकून की परमेंतराच्या आज्ञाच्या भंगाचा दंड त्याच्या शरीर व आत्मा ह्या दोघांकरणी परीणाम करू शकतो (इब्री उत्ताच्यामध्ये वारंवार असे अशी ताकीद देण्यात आली की “मराल मराल तुम्ही निश्चित मराल”).

“सर्व” (सैतानाने वस्ती केलेला, प्रकटी १२:९) हा स्त्रीच्या मार्फत मनुष्यापर्यंत जाऊ शकला. तो हवेला फसतू शकला (२ करिश ११:३; १ तीमश्य २:१४) कारण मनाई केलेल्या फळाबदल तिने भागीदारी केली. तिने तो फळ खाल्ले व आदामालाही दिले. त्याने तो फळ खाल्ले आणि परमेंतराच्या आज्ञेचा भंग केला (उत्पत्ती ३:६).

मानव जातीच्या पतनाच्या घटनेचे सर्वसामावेशक पृथक्करण आपण करल्या. “सर्प” स्रीपर्यात पोहवला, तेल्हा मनुष्य तिच्याबरोबर नव्हता ह्याची नोंद द्या. मनुष्याला बागेचा अधिकार होता कारण त्याला बागेचे रक्षण करावयाचे होते (उत्पत्ती २:१५). दोन्ही स्त्री व मनुष्याला त्या झाडाचे फळ खाऊ नका असे सांगण्यात आलेले होते (उत्पत्ती ३:१). आपल्या जाळचात पकडण्यास सर्वात सोप्या असलेल्या व्यक्तीला समजूनच “सर्प” त्या व्यक्तीजवळ गेला.

परमेश्वराने जी आज्ञा केली होती त्याच्या अगदी विरुद्ध अर्थाच्या प्रश्नापासून सैतान आपले संभाषण सुरु करतो. बागेचील कोण इत्याही झाडाचे फळ खाऊ नका असे परमेश्वराने तुम्हाला सांगितले काय असे त्याने विवाराले. खरे पाहता विवारण्याकरिता ह्या प्रश्न अर्थाहीन आहे कारण जर ते कोणत्याही झाडाचे फळ खात नाहीत तर त्यांना अन्नाकरिता बागेच्या बाहेर जावे लागले असते. ह्या प्रश्नाने परमेश्वराच्या चांगुलपण्यावर गूढ हल्ला केला. त्या स्रीला काय माहीत होते व परमेश्वराची आज्ञा तिने किती गांभिर्यांने घेतली हे शोधण्यासाठी सुदूर हा प्रश्न तयार करण्यात आलेला होता.

सर्पाच्या प्रश्नाला स्रीचा प्रतिसाद बरेच प्रकट करणारा आहे (उत्पत्ती ३:२-३). सर्पाच्या विधानाला दुर्लक्ष करून ती त्याचे उत्तर देण्याचा प्रयत्न करते. इथे एक समस्या अशी आहे की ती ज्या शब्दांना वापर करते ते परमेश्वराच्या आज्ञेचा भाग नाहीत आणि तिने त्यामध्ये भर घाला. ती भर घालून म्हणते, “त्याला स्पर्श करू नका.” काढी लोक असा विवार करतात की ही भर आदामा कळूनच पूर्वीच टाकल्या गेली असावी जेव्हा त्याने आजेला हवेपर्यंत पोहवतिले. भर कोणीही घालो, आदाम किंवा हवा पण त्याचे परिणाम सारखेच आहेत आणि ती म्हणजे परमेश्वराच्या वचनात भर घालण्याच्या सुरवातिची होती आणि त्याच्या भरपूर पुरवठचावर प्रश्नयिंदू ठेवण्याची होती. सैतानाने त्या भरीचा ताबा घेतला आणि परमेश्वराच्या दण्डाला (उत्पत्ती ३:४) आणि त्याच्या उद्देश्यांना (उत्पत्ती ३:५) सरल सरल आठाहुन दिले. परमेश्वर आपल्याजवळ ठेऊ इच्छिणाऱ्या कश्याला तरी म्हणून त्याने बरे व वार्डटाच्या ज्ञानाला प्रसरुत केले जे त्यांना माहीत होणे त्यांच्याकरिता आवश्यक होते.

जे परमेश्वर करतो ते चांगले अशी चांगल्याची व्याख्या करण्यात आलेली आहे हे लक्ष्यात ठेवा (उत्पत्ती १:४, १०, १२, १८, २१, २५, ३१; २:९, १२). “चांगल्याचा प्रकार” जो माहीत करून घेण्यास योव्या नाही असेल तर त्यामध्ये अशा गोष्टी अंतर्भूत आहेत ज्यामध्ये परमेश्वराची भूमिका नाही पण त्या दुसऱ्याकरिता हानीकारक नाहीत.

उदाहरणार्थ, एखादा तहानलेल्या व्यक्तीला परमेश्वराची इच्छा आहे म्हणून नव्हे तर वैयक्तिक मान्यता मिळविण्याकरिता एखादा त्याला पाणी देईल (मार्क ९:४१). ही एक चांगली कृती आहे जो परमेश्वराला बाहेर ठेवते. ज्याप्रमाणे आपण अगोदरच केली, त्याप्रमाणे जगात वर्गवारी निर्माण करावी ज्याने परमेश्वर बाहेर राहील अशी सैतानाची इच्छा असते. स्रीच्या दुष्टीने समाजाला त तीच्या बुद्धीमतेला सर्वने हेरले (उत्पत्ती ३:६). ह्या नेमक्या ठिकाणी स्त्रीने विवासाने चालणे बंद केले. तिने परमेश्वरावर विवास ठेवणे बंद केले त खतःवर विवास ठेवणे सुरु केले. सपने तिला सांगितले की ती परमेश्वरासमान बुद्धीमान होईल (उत्पत्ती ३:५). जर ती परमेश्वराइतकी बुद्धीमान होऊ शकते तर तिला तिच्या जीवनाकरिता त्याच्या वर अवलंबून राहावे लाग नाही आणि ती खतःचे नियम करू शकेल. सैतान परीगामी तिला ठेवपण देऊ करीत होते जे त्याला खतःला अति निराशेने मिळविण्याची त्याची इच्छा होती (यशया १४:१२-१४). आपल्याला माहीत आहे की “विवासाशिवाय त्याला संतोषविने अशक्य आहे” (इब्री ११:६). जेव्हा स्त्रीने मनाई केलेले फळ खाल्ले तेल्हां तीने परमेश्वरावर विवास ठेवला नाही. “परमेश्वर खरोखरच चांगला नाही, तिला त्याची गरज नाही व ती विवासाविना जीवन जगू शकेल,” असे सांगून सैतानाने स्रीला फसविलेले होते (२ करिथ ११:३). तिने ते फळ खाल्ले.

त्यांतर शास्त्रपाठ असे सांगतो की, “आणि तिने आपल्याबरोबर आपल्या पतीसही ते दिले व त्याने ते खाल्ले” (उत्पत्ती ३:६). आदामाने ते फळ खाण्याअगोदर त्या दोघामधील संभाषणाबद्दल आपल्याला माहीत नाही. आदामाला “सपांने” फसविले नाही. ह्या व्यतिरिक्त आदामाचे विवार कोणते होते ह्याची माहीती नाही (१ तिमश्य २:१४). पाप करण्याची आदामाने आपल्या जागृत बुद्धीने निवड केली. शास्त्रपाठ हा आपल्याला केवळ एतलेच सांगतो की “आणि त्याने खाल्ले (उत्पत्ती ३:६).” त्या दोघांनीही पाप केले पण दोघांनाही दंड वेगवेगळा राहील.

आदाम व स्त्री ह्यांना तात्काळ समजून आले की त्यांनी परमेश्वराचा आज्ञाभंग केलेला आहे आणि ते फार भ्याले. त्यांना आपल्या नजनपण्याची लाज वाटली (उत्पत्ती २:२५ व पुढे ३:७) त तेल्हां त्यांनी अंजीराची पाणे शिवून आपणासाठी कटिवेष्टने केली (उत्पत्ती ३:७). नंतर त्यांनी आपल्याला परमेश्वरापासून लपविण्याचा प्रयत्न केला (उत्पत्ती ३:८). हा मनुष्याला खतःला वाचविण्याचा पाहिला प्रयत्न होय.

क. मनुष्याच्या पतनाकरिता दण्ड

दण्ड घेण्यात सर्व हा पाहिला होता. तू आपल्या जीवनावे राहीलेले दिवस पृथ्वीची माती खाऊन घालवशील (उत्पत्ती ३:१४). सर्व हा सैतान नव्हता पण सर्वमध्ये सैतान होता. सैतान पृथ्वीच्या शेवती पिल शकत होता (इयोब १:६; २:१) आणि त्याच प्रमो बंधूवर आरोप ठेवण्यासाठी तो खर्गात सुदूर जाऊ शकत होता (प्रकटी १२:१०). सैतानाने हत्यार म्हणून ज्या सर्वांचा उपयोग केला. त्याला ह्या पृथ्वीवर भयानक व तिरस्करणीय जनावर म्हणून नापसंत करण्यात आले (उत्पत्ती ३:१४).

ज्याअर्थी सैतानाने सर्वला शकती व ग्रेणा दिली त्याअर्थी त्याला सुद्धा शिक्षा करण्यात आली. त्याच्यामध्ये त “स्त्रीचे बीज” ह्यामध्ये शऱ्हत्व पुढे चालू राहील (उत्पत्ति ३:१५). उत्पत्तिमध्ये हा मसिहावा पहिला संदर्भ आहे. मसिहाच्या विशिष्ट प्रकारच्या जन्माचा ह्यामृत्युन निष्कर्ष निघतो कारण साधारणत: बीज म्हटले तर पुरुषाचे मृणून म्हटल्या जाते (उत्पत्ति १२:७; २२:१७, १८) नंतर शास्त्रपाठमध्ये मसिहावा जन्म कुमारीच्या पोटी होईल असे स्पष्टपणे प्रस्तुत करण्यात आले (शश्या ७:१४). ही ती शविष्यवाणी पी आहे जिच्या सशोतती मसिहाबदलच्या इतर संबंधित शविष्यवाण्या झाल्या (प्रकटी १२:४-५). सर्व मसिहावी हाव फोडेल (जे प्रत्यक्षात वधसंभावरचे वित्र आहे) पण मसिहा सपविष्ये डोके ठेवेल (जे विजय दर्शविते).

अपराधी मनाचा समज (आपल्या नज्ञतेची त्यांना लाज वाटली उत्पत्ति ३:७). आणि सहभागितेची हानी (स्वतः लपले उत्पत्ति ३:८)

हा पापाचा पहिला दंड होता. “**अति क्लेशाने लेकरे प्रसवण्याच्या**” खीला शाप देण्यात आला (उत्पत्ति ३:१६) आणि तिचा ओढा नवन्याकडे राहील तरीपण तो तिच्याकर रवामित्र चालविल. ही खरोखरच तीव परिक्षा होती जीला हवेने तोंड दिले जेव्हां तिने आपल्या नवन्याला पठविले (फळासह) पण त्याने तिला कसेतरी शांबविण्याची इच्छा केली असती.

खीच्या विरुद्ध आदामाच्या आरोपांना नंतर प्रभूने प्रतिसाद दिला. हे स्पष्ट आहे की आदामाने तिचे ऐकायला नको होते. हे गैरलागुकरण आहे कारण एकदा अब्राहामाला त्याची बायको सारा हिचे ऐकावयास सांगितले होते. परमेंवराने जे सांगितले आहे ह्यावर एकाच्याच्या शब्दांचा रवीकाराचा दर्जा ठरविला जातो. आदामाचे पाप त्याच्या बायकोचे ऐकण्यात नाही पण मनाई केलेले फळ खाण्याच्या निर्णयामध्ये आहे. आपले पोट भरण्याकरिता कठोर परिश्रमाची गरज हे आदामाला दिलेल्या शापामध्ये अंतर्भूत आहे (उत्पत्ति ३:१७-१९).

मनाई केलेले फळ खाण्याकरिता देण्यात आलेल्या मूळ दंडाला विसरण्यात आलेले नव्हते. जेव्हा आदामाने पाप केले तेव्हां तो त्यामध्ये आध्यात्मिक रूपाने मरण पावला कारण त्याने परमेंवराची सहभागिता गमविली. त्याच्या शौतिक मृत्यु ९३० वर्षांनंतर झाला (उत्पत्ति ५:५). परमेंवराने त्यांना जेव्हां जनावराच्या कातडचाचे कपडे नेसतिले तेव्हां त्याने त्याच्यावर कृपा केली (उत्पत्ति ३:२१) जनावराचे कातडे मिळतिले मृणजे निष्पाप जनावराचे बलिदान देणे होय. पापाच्या भरपाईकरिता बलिदानाची गरज असते हे ह्यावरुन स्पष्ट होते जे मसिहामध्ये पूर्ण होणार होते (इब्री १०:१०, १२).

आदम व हवा ह्याना परमेंवराकडून कपडे नेसतिल्यानंतर त्यांना एदेन बागेच्या बाहेर घालवून देण्यात आले (उत्पत्ति ३:२२-२४) हे ह्यासाठी करण्यात आले की, “**कदाचित तो जीवनाच्या झाडाचे फळ तोडून खाईल आणि नेहमीकरिता जिवंत राहिल.**” जेव्हां आपल्याला समजते की मनुष्याचे आता पतन झालेले आहे तेव्हां शापांतर्गत तो नेहमीसाठी जिवंत राहील हे चांगले नव्हे. तर मग परमेंवराने असे कां केले हे ठरविणे ही काही कठीण बाब नाही. विवासूकरिता मरण हे चांगले आहे कारण ते नवीन देहामध्ये पुनरुत्थीत होतील जो मसिहा येशू खिरस्तासारखा शुद्ध व परिपूर्ण आहे (१ योहान ३:२) आणि स्वर्गात घेतले जातील जिथे “जीवनाचे झाड” असून शाप मुळीच नाही (प्रकटी २२:२-३).

३. मनुष्याचे स्वरूप

१. देह

जेव्हां परमेंवराने आदामाला त्याच्या स्वतःच्या प्रतिमेत मातीपासून निर्माण केले तेव्हां मनुष्याच्या देहाला सुरवात झाली (उत्पत्ति १:२६). त्यानंतर त्याने आदामापासून हवेला तयार केले (उत्पत्ति २:७, २१). आदाम व हवा यांना लैंगिक संयोग होऊन त्यांनी मुले उत्पन्न केलीत. पहिली दोन मुले होती काईन आणि हूबेल (उत्पत्ति ४:१, २). उरलेली मानवजात आदाम आणि हवेपासून तयार झाली. हवेच्या नावाचा वास्तविक अर्थ “**सर्वजीवीतांची जननी**” असा आहे (उत्पत्ति ३:२०).

मनुष्याच्या देह हा शौतिक भाग आहे. त्याला दृष्टी, स्पर्श, ऐकणे, घर व वास ह्या पाप संवेदना आहेत. मनुष्याच्या वेगवेगळच्या भागांशी आपण सर्व परिवित आहेत जसे डोके हात आणि पाया. आमच्या आध्यात्मिक देहाबदल मृणजे “मंडळी” बदल ते खिसताचे शरीर आहे (रोम १२:४-५) शौतिक देहांना शिकविता येते. सर्व विवासू आध्यात्मिक शरीराचे भाग आहेत आणि सर्वांची महत्वाची पण वेगवेगळी करै आहेत (१ करिथ १२).

मनुष्याच्या अशौतिक भागाकरिता आपले घर मृणून परमेंवराने आकारलेली देह ही एक आर्चर्कारक रचना आहे. प्रभूने आपला शौतिक देह आमच्या पापाकरिता बलिदान मृणून अर्पण केला (१ करिथ ११:२४) आणि नंतर आम्ही “**पवित्र निष्कलंक व निर्दोष**” व्हावे मृणून पित्याशी आमचा समेट केला (कलस्से १:२९-२२). प्रभूने त्याच्या देहाची भरपाई आमच्या पापाकरिता दिली (१ पेत्र २:२४).

त्याच्यामणे “**खिसताच्या अनुकरण करणारा**” मृणून आम्ही आमचे देह खिसताला जिवंत राज मृणून अर्पण केले पाहिजे ह्यासाठी की त्याने त्यांचा उपयोग त्याच्या इच्छेप्रमाणे करावा (रोम १२:१-२). आमच्या जीवनाच्या प्रत्येक भागाद्वारे, मृत्युद्वारे सुद्धा, आमच्या देहामध्ये उच्च पदरथीकरण झाले पाहिजे (फिलिप्पे १:२०).

एक दिवस आमच्या देहाने केलेल्या कृत्यांचा हिणेब घावा लागेल (२ करिथ ५:१०) म्हणून आम्ही आमचे देह सेवेकरिता तयार ठेवले पाहिजेत अशी आपल्याकडून अपेक्षा आहे (१ करिथ ९:२७) आमच्या शरीराचा जीश ह्या लहान भागाला आपल्या बोलण्यावर नियंत्रण ठेवऱ्या ताब्यात ठेवले पाहिजे (याकोबाचे पत्र ३:२५-५). आमच्या पापाकरिता येशू ख्रिस्ताच्या मरणाचा संदेश प्रसारीत करण्याकरिता आमच्या शरीराचा उपभोग झाला पाहिजे ह्यासाठी की आम्हाला जीवन मिळावे (२ करिथ ४:१०).

एक दिवस हे श्रौतिक शरीर नवीन शरीरात रुपांतरित होईल ज्याला पुढे मृत्यु नाही (१ करिथ १५:४०-४४), ते ख्रिस्ताच्या पुरुषांसाठी व गौरवशाली शरीरासारखे असेल (फिलिप्पे ३:२०-२१). हे नवीन शरीर आम्हाला प्रश्न येशू ख्रिस्ताच्या परिपूर्ण व संपूर्ण सहभागितेत ठेवील (२ करिथ ५:६-८).

२. आत्मा

आत्मा ह्या मानवाच्या अशौतिक भागाचा एक भाग आहे. त्याला आपण पाहू शकत नाही, रपर्श करू शकत नाही, त्याला आपण एकू शकत नाही, त्याची आपण चत घेतू शकत नाही किंवा त्याचा आपण वास घेतू शकत नाही. शरीर आत्म्याविना राहू शकत नाही (उत्पत्ति ३५:१८) पुष्कर वेळा इब्री शब्द “नेकेश” आणि ग्रीक शब्द “सूवे” ह्याचे भाषांतर “आत्मा” “जिवन” किंवा “व्यवती” म्हणून करण्यात आलेले आहे.

जेव्हां आदाम निर्माण करण्यात आला होता तेव्हां बायबल असे म्हणते, “प्रश्न परमेश्वराने मनुष्याला जमिनिच्या मातीतून निर्माण केले व त्याच्या नाकपुड्यात जीवनाचा वास फुंकिला तेव्हां मनुष्य जीवधारी प्राणी झाला” (उत्पत्ति २:७; १ करिथ १५:४५). जीवनाच्या वर्णनाकरिता त्याच्या अर्थासाठी उपर्योगात आलेल्या सर्व शब्दांचा पाठपुरावा करण्याकरिता असलेला अश्यास ह्या पुस्तकाच्या क्षेत्रामध्ये नाही. परमेश्वराने आदाम आणि हवा यांचे आत्मे त्याच्या वासापासून तयार केले आणि मानवी वंशातील इतर सदस्यांना आत्मे दिले एवढ्यावर आपण साधा विवास ठेवूया (निर्गम १:५). “नेफेश” ह्या शब्दाचा उपर्योग जनावरांच्या जीवनाकरिता सुद्धा होतो (उत्पत्ति १:२०, २१, २४, ३०; २:१९).

जसे आपण आत्मा मनुष्याच्या शरीरात काय करतो हे ठरविण्याकरिता प्रयात्न करतो तसेच आपण हे चांगले समजून घेतले पाहिजे की परमेश्वराला आत्मा आहे (मत्त्य १२:१५; इब्री १०:३८) आणि मानवजात ही त्याच्या प्रतिमेत निर्माण करण्यात आली (उत्पत्ति १:२६-२७).

मनुष्याच्या आत्म्यामध्ये नैतिक निर्णय घेण्याची क्षमता आहे (तूक व बरोबर ह्यांच्यामधील निर्णय) हे आपण चांगले समजूनव हेतले पाहिजे. ह्याचा अर्थ असा की आत्म्यामध्ये अशी जागा आहे जिथे निवड करण्याअगोदर पवित्र आहेत. निवड करण्याच्या समर्थतिला इच्छा शकती असे म्हणतात. ज्या अर्थी आत्मा जिथे आहे तिथे नैतिक निर्णय घेतले जातात, त्या अर्थी आपण असा निष्कर्ष काढलाव पाहिजे की आत्म्याला वाचतिण्याची गरज आहे (स्तोत्र ३३:१८-१९; प्रे.कृ. २:४१; इब्री १०:३९; याकोबाचे पत्र १:२१; १ पेत्र १:८-९) आणि त्याचप्रमाणे पापापासून वाचतिण्याची गरज आहे (स्तोत्र ४१:४). येशूने आपले केवळ शरीरच नाही तर आत्मा सुद्धा हरवलेल्या मानवतेची सुटका करण्याकरिता दिला (मत्त्य २०:२८; मार्क ३:४; योहान १०:११, १५, १७; १५:१३) आणि ह्या प्रमाणे तो “आपल्या आत्म्याचा मेढपाळ व पालक आहे” (१ पेत्र २:२५). जर अविवासामुळे आत्मा वाचविला जात नाही तर त्याचा नकारात नाश होईल (मत्त्य १०:२८; १६:२६).

काही निर्णय जे मानवतेने करण्याची गरज आहे त्यामध्ये परमेश्वरातर प्रेम करणे (अनुवाद ६:५, १०:१२-१३; ३०:६) आपण करतो ते योन्य करतो म्हणून आपल्या निर्माण कर्त्याला आपण स्वतःला सोपतून देणे (१ पेत्र ४:१९). आणि आपल्या बंधूकरिता स्वतःचे जीवन (प्राण) अर्पण करणे हे (१ योहान ३:१६), अंतर्भूत आहे. जिथे अशौतिकते विरुद्ध युद्ध घडले जाते (१ पेत्र २:११) आणि जिथे खोटे शिक्षक आध्यात्मिक दृष्टच्या अस्थिर लोकांना लोभाने ओढतात (२ पेत्र २:१२-१४) तिथे आत्मा आहे.

ह्याणिवाया जिथे भावना उगम पावतात, ती सुद्धा आत्म्याची जागा आहे. आत्मा सहानश्चृति दर्शविणारा (ईयोब ३०:२५); कडवट निर्णय घेणारा (२ राजे ४:२७); सखोल दुःख अनुभवणारा (स्तोत्र ४३:५; रिम्या १३:१७; मत्त्य २६:३८); विपन्नीचा अनुभव घेणारा (रोम २:९) आणि तिरस्कार करणारा (२ शमुवेल ५:८) आहे. तो प्रेम (लीत १:७; ३:१-४); प्रश्नला उत्त्य (लूक १:४६) आणि मजा मौज (लूक १२:९) करू शकतो.

३. मानवी आत्मा

आत्म्याकरिता इब्री भाषेमध्ये “रुअंक” व ग्रीक भाषेमध्ये “न्यूमा” हे शब्द आहेत. शास्त्रपाठातून ह्या विषयाचा अश्यास करणे कठीण आहे कारण दोन्ही शब्दांचा वापर भरपूर प्रमाणात झालेला असून हे शब्द वारा, वास, पवित्र आत्मा, अशुद्ध आत्मे आणि मानवी आत्मा ह्यांना दर्शवितात.

मानवी आत्मा हे आध्यात्मिक जीवनाचे बल आहे आणि तो मानवी शरीराचा अशौतिक भाग आहे जो परमेश्वरापासून येतो व परमेश्वरापासून तयार होता (उपदेशक १२:६-७; जरवर्या १२:१; इब्री १२:९) विषेषत: म्हणजे पवित्र आत्मा (योहान ३:६; ६:६३). मानवी जीवनाकरिता आत्म्याची गरज आहे (लूक ५:५५; याकोबाचे पत्र २:२६).

आपण अगोदर शिकलेल्या अर्थबोधाच्या अनुवंगाने आपण काही स्पष्ट उतारे विचारात घेतू आणि आत्म्याबदल काही मूलभूत वस्तुरिशित्या ठरविण्याकरिता त्यांवा उपयोग करू. जसे आपण मानती चैतन्याचा गुणधर्माचा विचार करतो तसे आपल्याला असे दिसते की आत्मा व हृदयावे बरेचसे गुणधर्म सारखेच आहेत. मानती हृदय व आत्मा ह्यापासून मानती चैतन्य वेगळे आहे असे परमेंतराचे वचन सांगते ह्याची आपण नोंद घेतली पाहिजे (इंक्री ४:१२).

जसे आपण मानती चैतन्याच्या बाबतीतील शास्त्रपाठाच्या ओव्याचा अभ्यास करतो, तसे त्याची चार कार्ये आहेत हे आपल्याला दिसून येते.

अ. माहिती मिळविणे

त्याच्या मार्गात येणारी माहिती तसे कृपा गलती ६:१८; फिलेमोन १:२५), नैतिक सत्य (मलार्खी २:१५-१६; प्रकटीकरण; इफिस १:१६-१७), मानती चैतन्य मिळतू शकते. त्याला संताप येऊ शकतो (प्रैकृ. १७:१६) आणि तो जागृत होऊ शकतो (१ इति. ५:२६; एज्ञा १:१, ५).

ब. माहितीचे मूल्यमापन करणे

मानती चैतन्य जी माहिती त्याला मिळतो तिचे मूल्यमापन करू शकतो. ते घटना समजू शकते (ईयोब ६:४) ते आमच्या विचारांना माहित करू शकतो (१ करिथ २:११) तो विचार करू शकतो किंवा चिंतन करू शकतो (स्तोत्र ७७:६). तो समजू शकतो (ईयोब २०:३; ३२:८) आणि ते मूल्यमापनाबदल शहाणे होऊ शकते (निर्गम २८:३; अनु. ३४:१; इफिस १:१६-१७).

क. निर्णय घेणे

ज्याअर्थी मानती चैतन्य माहिती मिळतू शकते व तिचे मूल्यमापन करू शकते, त्याअर्थी आता करावयाची कृती ते ठरू शकते. ते पवित्र आत्म्याच्या पुढरीपणात राहण्याचे सुख ठेवण्याची निवड करू शकते (प्रैकृ. २०:२२-२३). ते परमेंतराला बांधील राहू शकते (स्तोत्र ३१:५) ते विचारासात येतू शकते (२ करिथ ४:१३-१४). ते पूचाताप करू शकते (यशया ५७:१-५; ६६:२) किंवा परमेंतराच्या विशेषात जाऊ शकते (ईयोब १५:१३) आणि त्याला अविंतसनीय होतू शकते (स्तोत्र ७८:८).

ड. प्रतिसाद

जेळणां परिस्थितीना समजले जातो; त्यांचे मूल्यमापन केले जाते आणि निर्णय घेतले जातात तेळणां त्यांना मानती चैतन्य किंतीतरी मार्गानी प्रतिसाद देऊ शकते. पापमय मागाने सुद्धा.

मानवीय मन किंवा आत्मा विशिन्न प्रकारे वर्णिला आहे:

- त्याला राग येतो. शास्त्रे ८:३; उपदेशक ७:९; १०:४
- शीघ्र क्रोध येतो. नीतिसूत्रे १४:२९
- वीताग्रस्त होतो. ईयोब ७:११
- हृदी होतो. स्तोत्र ७६:१२; नीतिसूत्रे १६:१८; उपदेशक ७:८
- अवृण होतो. स्तोत्र ५१:१७; नीतिसूत्रे १५:१३; १७:२२; १८:१४; यशया ६५:१४
- शांत होतो. नीतिसूत्रे १७:२७
- स्फूर्त होतो. ईयोब ३२:१८
- कुचलत्या जातो. स्तोत्र ३४:१८; नीतिसूत्रे १५:४
- कपटी आहे. स्तोत्र ३२:२
- ब्रष्ट होतो. २ करिथ ७:१
- रिवन्न होतो. निर्गम ६:९
- आनंदित होतो. १ करिथ ५:३-५; कलरसै २:५
- कुरकुर करितो. यशया २९:२४
- त्याला प्रश्नुची उपरिथी जाणतो. २ तीमध्य ४:२२
- खवतळा त्यक्त करू शकतो. नीतिसूत्रे २९:११
- शकतो. स्तोत्र ७७:३; १४३:७; यशया ५७:१६; ६१:३; यहेजकेल २१:७
- माणसांप्रती विष्वासू राहतो. नीतिसूत्रे ११:१३

- આવેશી હોતો. ૧૮:૨૫; યોમ ૧૨:૧૦-૧૧
- મૂર્ખ્યપણી કરતો. યહેજકેલ ૧૩:૩
- સૌમ્ય હોતો. ૧ કરિથ ૪:૨૧; ગતતી ૬:૧; ૧ પેત્ર ૩:૪
- પ્રભુલા સમર્પિત હોતો. પ્રેષિત ૭:૫૯
- રડતો. યશયા ૫૪:૬
- કઠેર હોતો. અનુવાટ ૨:૩૦
- પતિત્ર હોતો. ૧ કરિથ ૭:૩૪
- માન પાતતો. ૨ કરિથ ૧૨:૧૮
- લીન હોતો. નીતિસૂત્રે ૧૬:૧૯; ૨૯:૨૩
- ઇષ્ટાવાન હોતો ગણના ૫:૧૪
- દેવાચ્યા ઇચ્છેપ્રમાણે વાગતો. ૧ પેત્ર ૪:૬
- પ્રામાણિક હોતો. ગણના ૧૪:૨૪
- પરિપક્ત હોતો. ઇબ્રી ૧૨:૨૩
- લોકાંના પ્રોત્સાહીત કરતો. નિર્ભમ ૩૫:૨૧; નીતિસૂત્રે ૧૬:૨; પ્રકટીકરણ ૧૯:૧૦
- ભાવનાપ્રધાન હોતો. યોધાન ૧૧:૩૩
- નવીન હોતો. યહેજકેલ ૧૮:૧૯; ૧૮:૩૧; ૩૬:૨૬
- દાબલ્યા જાતો. ૧ શમુવેલ ૧:૧૫
- ઉત્સાહી હોતો. સ્તોત્ર ૧૪૨:૩; ૧૪૩:૪
- યોજના કરતો. પ્રેષિત ૧૯:૨૧
- દીન હોતો. મત્તય ૫:૩
- પ્રાર્થના કરતો. ૧ કરિથ ૧૪:૧૪-૧૬
- રાખલ્યા જાતો. ઈયોબ ૧૦:૧૨; ૧ શેસ્સલની ૫:૨૩
- શાંત હોતો. ૧ પેત્ર ૩:૪
- દંગા ઉત્પન્ન કરિતો. યશયા ૨૯:૩; યિર્મયા ૫૧:૧૧
- તાજા હોતો. ૨ કરિથ ૭:૧૩
- આનંદ કરિતો. લૂક ૧:૪૭
- નવીન હોતો. ઇફિસ ૪:૨૧-૨૪
- તિશાંતીવી ગરજ અસ્તો. ૨ કરિથ ૨:૧૩
- સંજીવીત હોતો. ઉત્પત્તી ૪૫:૨૭; ૧ શમુવેલ ૩૦:૧૨
- ખવત:વર ખવત: પ્રશ્નત કરિતો. નીતિસૂત્રે ૧૬:૩૨
- નિરાશ હોતો. ૧ રાજે ૨૧:૫
- દેવાચા શોધ કરિતો. યશયા ૨૬:૧
- સેવા કરુ શકતો. યોમ ૧:૯
- આજાર સઘન કરિતો. નીતિસૂત્રે ૧૮:૧૪
- વિલ્હલ હોતો. માર્ક ૮:૧૨
- દૃઢ હોતો. સ્તોત્ર ૫૧:૧૦
- ખંબીર હોતો. લૂક ૧:૮૦
- ઇતરાંચ્યા આજોત રાહતો. ૧ કરિથ ૧૪:૩૧-૩૨
- અધીન હોતો. ઇબ્રી ૧૨:૯

- घाबरतो २ तीमश्य १:७
- विताक्रांत होतो उत्पत्ती ४१:८; ईयोब २१:४; दानीएल २:१-३; योहान १३:१८-२१
- अनिरंपीत होतो नीतिसूत्रे २५:२८
- प्रभुयोबत एक होतो १ करिथ ६:१७
- इतर तिष्वासणाच्यांसोबत एक होतो फिलिप्पे १:२७
- दुर्बल होतो यहोशता २:११; शास्ते १५:१९; १ रजे १०:४-५
- मान्य होतो स्तोत्र ५१:१०-१२
- भवती करितो योहान ४:२३
- आपल्या तारणाची खात्री करितो रोम ८:१६

४. मनुष्याचे “हृदय”

हा भाग बायबलमध्ये सर्वत्र विवारात घेण्यात आलेला आहे. बायबलमध्ये इब्री शब्द “लाभ” आणि ग्रीक शब्द “काडीया” ह्यांचा १,००० पेक्षा अधिक वेळा एकत्र उपयोग करण्यात आला आलेला आहे. शरीराच्या आतील भौतिक अवयात मळून त्यांचा उपयोग विरळ होतो जे पंपासारखे शरीरात रवत खेलतवे (२ शमु. १८:१४; २ रजे ९:२०) त्याएवजी मनुष्याच्या आतील क्रियांचे केंद्र मळून ते नेहमी दर्शविले जाते.

जसे आपण “हृदयाच्या” उपयोगाचे निरनिराळे मार्ग विवारात घेतो तसे त्यामधून चार निश्चित अर्थ उदयास येतात.

अ. बुद्धीमतेचा केंद्र

बुद्धीमतेचा केंद्र मळून “हृदयाला” दर्शविले जाते. ते प्रेम करू शकते. त्याला मूल्यामापन करण्याची (अनु ८:५), संत करण्याची (स्तोत्र ११९:११) आणि योजना करण्याची (इब्री ४:१२) समर्थता आहे. हृदय हे दुष्ट विवार व कृत्याचे उगमस्थान आहे (मत्या १५:१९-२०).

ब. भावनांचा केंद्र

भावनांचा केंद्र मळून हृदयाचा उपयोग होतो. ते प्रेम करू शकते (अनुवाद ६:५१); त्याला इच्छा असतात (स्तोत्र ३७:४); ते आनंद करू शकतो व आनंदित होते (स्तोत्र १०४:१५; यशस्या ३०:२९; कलस्से ३:१६). हृदय दुःखी होऊ शकते (नेहम्या २:२; रोम ९:२); त्याला कडू अनुभव येऊ शकतात आणि (स्तोत्र ७३:२१) आणि ते स्वतःलाच धमकातू शकते (ईयोब २७:६).

क. इच्छाशक्तीचे केंद्र

हृदय हे इच्छाशक्तीचे केंद्र असते. ते परमेश्वराला मिळू शकते (अनुवाद ४:२९), त्याचे परिवर्तन होऊ शकते (निर्गम १४:१५) किंवा ते परमेश्वराच्या प्रति कठोर पण होऊ शकते (निर्गम ८:१५; इब्री ४:७).

ड. आध्यात्मिक जीवनाचे केंद्र

आध्यात्मिक जीवनाच्या केंद्रस्थानी हृदय असते. परमेश्वराचे वचन सांगते की “हृदयामुळे मनुष्य नीतिमत्तेच्या परिणामात तिश्वास ठेवतो (रोम १०:९-१०).” तिश्वासूकरिता हृदय हे पुत्राचे (१ पेत्र ३:१७; डफिस ३:१७) आणि पतित्र आत्म्याचे (२ करिथ १:२२) घर आहे.

५. सद्विवेकबुद्धी

“सद्विवेकबुद्धी” हा शब्द फक्त नवीन करारात आढळतो. जुन्या करारात सद्विवेकबुद्धीची कारै हृदयावर सोडून देण्यात आलेली आहेत (१ शमु. २४:५; ईयोब २७:६) ग्रीक शब्द “सुनीडेसीस” ह्याचा शब्दश: अर्थ आहे “माहीत करणे” किंवा “आपल्या स्वतःबदल ज्ञान मिळविणे.” प्रत्येकाच्या त्रूक आणि बरोबरच्या संकल्पनांना तो निर्देशीत करतो. सद्विवेकबुद्धी हा मनुष्याचा भाग आहे. जो “बरोबर” काऱ्य आहे ह्याबदलाच्या त्याच्या शिकण्याला उद्युक्त करतो. काऱ्य बरोबर आहे व काऱ्य त्रूक आहे ह्याबदल सद्विवेकबुद्धी मध्ये एखादा त्रूक करू शकतो काऱण त्याला त्रुकीची माहिती देण्यात आलेली आहे.

जर एखाद्या न वावविल्या गेलेल्या व्यक्तीला त्रूक आणि बरोबर ह्याबदलाच्या परमेश्वराचा दर्जा शिकविण्यात आलेला आहे. तर ती व्यक्तीसुद्धा चांगला मार्गदर्शक होऊ शकते (योहान ८:९; रोम २:१५). सद्विवेकबुद्धी “डाग डिल्यासारखी होईल” (१ तिमश्य ४:२) जेव्हां ती सतत परमेश्वराच्या त्रूक व बरोबरच्या दर्ज्याला सतत नाकारेल जेव्हां एखादा परमेश्वराच्या दर्ज्यापि उल्लंघन करतो तेव्हां त्याची सद्विवेकबुद्धी विटाळलेली आहे असे म्हणतात (तीतास १:२५) पण ती आपल्याला दुष्टाई पासून शुद्ध करू शकते (इब्री १०:१२).

खिरस्ती व्यक्तीची सद्विवेकबुद्धी दोष देणाऱ्या पवित्र आत्म्याच्या सेवकाईद्वारे जीवनातल्या निरनिराळज्या संबंधात काय बरोबर आहे ते करण्यास त्याच्यावर दबाव आणते. ज्या शासनारवाली ते राहतात त्यांच्या आज्ञावे पालन करण्यास (रोम १३:५), अन्यायी मालकाला सहन करण्यास (१ पेत्र २:१९) आणि आपल्या अशवत भावाच्या सद्विवेकबुद्धीला इजा न पोहचण्यास (१ करिथ ८:७, १०, १२) तिने त्याच्यावर दबाव आणला पाहिजे.

६. गन

“मनाकरिता” ग्रीक शब्द आहे “नाऊस.” मन ही अशी जागा आहे जिथे मूल्यामापनाकरिता व निष्कर्षाकरिता सर्व संतदेना, भावना आणि बुद्धीमत्ता एकत्र रेते. मनुष्याच्या मेंटूच्या आणि आत्म्याच्या सर्वय कृतीना ही संज्ञा अंतर्भूत करते. ह्याप्रमाणे, मनुष्याच्या शौकिक व अभौकिक भागांची मन ही भेटण्याची जागा आहे. डब्ल्यु. ई. वाईन्स म्हणतात:

“मन” ही “ज्ञान, समज, भावना, न्याय करणे व ठरविणे ह्यांच्या सर्व विभागांचा समावेश करणाऱ्या विवारी चेतनेची बैठक आहे. संबंधित ग्रीक शब्द आहेत “डारनोया” ज्याचा अर्थ आहे “द्वारे विवार करणे” आणि “इनोया” ज्याचा अर्थ कल्पना, भावना व हेतू असा आहे. मन व हृदया ह्यांचा जतळ्या संबंध आहे, तरीही ते वेगवेगळे आहेत (इब्री ८:१०, १६)^{१०६}

“मनाच्या” संकल्पनेची चर्चा जुऱ्या करारात करण्यात आलेली आहे. तरीपण ह्यांच्यासाठी कोणताही इब्री शब्द नाही. ह्याची चर्चा हृदय, आत्मा व वैतन्य ह्याबाबत झालेली आहे. म्हणून, ग्रीक शब्दाच्या उपरोगावरून आपण “मनाचा” अर्थ काढू.

दोनही वाचविल्या गेलेले व न वाचविल्या गेलेल्यांना “मन” आहे. एखादी व्यक्ती परमेंवराने त्याला दिलेल्या गोष्टीचा कसा उपरोग करते व कसा विवार करते हे परमेंवराकरिता महत्वाचे आहे (इफिस ४:१७-१८; इब्री ४:१२ जिथे “इनोया” चा वापर करण्यात आलेला असून ज्याचा “हेतू” असा अर्थ आहे) परमेंवराला “मन” आहे आणि हे माहित करण्याचा आपल्याला प्रयत्न करातयाचा आहे (रोम ११:३४; १ करिथ २:१६) आपण त्याच्यावर प्रेम करावे (मत्त्य २२:३७; मार्क १२:३०; लूक १०:२७) आणि त्याला समजून घ्यावे म्हणून (लूक २४:४५) म्हणून आपल्याला मन देण्यात आलेले आहे. पिता व पुत्र ह्यांच्यामधील सत्य माहीत कळून घेण्याकरिता खिरस्ती मन आकारल्या गेलेले आहे (१ योहान ५:२० जिथे “डारनोया” चे भाषांतर “समज” असे करण्यात आलेले आहे).

प्रभूने आपल्याला दिलेले मन तर्कशुद्ध विवार करू शकते. ते गणितातील सूत्रे तयार करू शकते आणि (प्रकटी १३:१८) आणि तर्कशुद्ध विवाराच्या परिणामांना (प्रकटी १७:९) समजू शकते. ह्या समर्थतेव्या व समाजाच्या द्वारे कोणते प्रमाण त्यावे मार्गदर्शक होऊ शकतात हे मन ठरविते आणि ह्या प्रमाणे ते एक सरस टिकेक बुद्धी स्थापित करते (रोम ७:२३-२१). ही वैयवितक प्रगती दुसऱ्याला सूचना देण्याच्या समर्थिता जेते (१ करिथ १४:१९) आणि ही मानसीक प्रगती आणेने इतकी पां रपवत होते की ती खिरस्ताच्या शरीरात ऐक्याची बांधाणी करते (१ करिथ १:१०). मन स्वतःशीच प्रामाणिक आणि परमेंवराशी व इतरांशी प्रामाणिक (२ पेत्र ३:१) असले पाहिजे. आत्म्याबरोबर सर्व क्षेत्रात काम करण्याकरिता मन आकारल्या गेलेले आहे (१ करिथ १४:१५).

जसे परमेंवराच्या सेवेकरिता मनाचा उपरोग केल्या जाऊ शकतो (मार्क १२:३०), ते परमेंवराविरुद्ध निवड करू शकते किंवा दुर्गुणी होऊ शकते ज्याचा अर्थ असा आहे की ते दैवी प्रमाणांना यकळून नसतो (रोम १:२८; १ तीमश्य ३:८). ते परमेंवरासोबत शत्रुत्यपण घेऊ शकते (कलस्सै १:२१). मन विटाळल्यासुद्धा जाऊ शकते (तीतास १:१५).

जेव्हां तिंवासूचे सुद्धा मन उद्दृट्यपणाने स्वार्थी होते किंवा कवेल शौकिक बाबतीतव विवार करते (लूक १:५१; इफिस २:३; कलस्सै २:१८) तेव्हां ते अउत्पादक होते (१ करिथ १४:१४). चुकीच्या तातिक शिकवणूकीवर जेव्हां सत्य असल्याचा तिंवास ठेवला जातो तेव्हां त्याला धवका सुद्धा बसतो (२ थेस्सल २:२, जिथे “नाऊस” चे भाषांतर “वित्तस्थीर्य” असे करण्यात आलेले आहे).

परमेंवराची इच्छा समजण्याकरिता हे आपण पाहतो (रोम १२:२); पापमय पाठलाग्यासून दूर होण्याकरिता (इफिस ४:२२-२४); कृती करिता तयार राहण्याकरिता (१ पेत्र १:१३), आपल्या लायक नसलेल्या दुःखाकरिता तयार राहण्यासाठी (१ पेत्र ४:१ जिथे “इनोया”) चे भाषांतर हेतू परमेंवराच्या शांतीचे संरक्षण मिळविण्याकरिता (फिलिप्पे ४:७) मनावे गूतनीकरण होऊ शकतो.

७. देण

देहाचा संदर्भ जिवंत प्राण्याच्या शौकिक स्वरूपाशी आहे, शरीराच्या वरची कातडी (उत्पत्ति २:२१; निर्जम १२:८; लूक २४:३१) किंवा त्याच्या संपूर्ण शौकिक दहे (उत्पत्ति ६:१७, १९; १ करिथ १५:३९; इब्री ५:७) बायबलच्या दृष्टीने शौकिक व अभौकिक भाग हे जोडलेले आहेत हे दारविण्यासाठी देण ह्या शब्दाचा उपभोग होतो.

दातीदाचा तंशुज म्हणून (रोम १:३, ९:५) परमेंवर रेशू खिरस्ताच्या व्यवितवात देणी झाला (योहान १:१, १४; १ तीमश्य ३:१६). ह्याचा अर्थ असा आहे की परमेंवर खरा मनुष्य झाला. पापमय देहात त्याला निर्माण करण्यात आले होते पण त्याचा

देह पापमय नव्हात (रोम ८:३). तो एकात्र वेळी “दाविदाचा प्रश्न” आणि “दाविदाचा पुत्र” होता (मत्तया २२:४५). आम्हे पाप वाहून नेण्याकरिता तो आला, ह्यासाठी की तो परमेंवरासोबत मानव जातीची शांती प्रस्थापित करील (इफिस २:१४-१५; कलसर्सै १:२२-२३) आणि सैतानाची बंधने तोडून टाकील (इब्री २:१४). परमेंवरावे वर्वन असे सांगते की खोटे शिक्षक उभे होतील व असा दावा करतील की येशू ह्या खरोखरच देही झाला नाही (१ योहान ५:२; २ योहान १:७).

परमेंवराच्या देहामध्ये येण्याच्या गरजेवे वित्र जुन्या कराऱाने उभे केले. येशूच्या देह परमेंवरासोबत मानवजातीकरिता सार्वकालीक जीवन उघडेल ह्या वस्तुरिशीचे आराधनालयाचा व मंदिराचा पडदा हे एक विन्ह होते (इब्री १०:१९-२०; मत्तया २७:५१). ख्रिस्ताच्या देहाद्वारे ख्रिस्त मानवजातीची सुटका करिल व त्यांना आधार किंवा आश्रय देईल ते कृपेद्वारे पुरविले जाईल आणि त्यामध्ये विंवासाला आगिदारी करता येईल ह्या वस्तुरिशीचे विन्ह “मान्ना” होते ज्याने चालीस वर्षे यहुद्यांना भरणपोषण दिले (निर्गम १६:३१-३५; योहान ६:५१-५६). मसिहाचा देह सडणार किंवा कुजणार नाही असे स्तोत्रकर्ता दावीद म्हणाला ते येशूच्या मरणातून पुनरुत्थानावे (स्तोत्र ६:१०; प्रे.कृ. २:३१) आणि प्राथनेला परमेंवराच्या उत्तरावे (इब्री ५:७) प्रतिरूप होते.

ख्रिस्ताच्या देहावे दुःखसिहन आणि उद्देश हे मानवजातीला अनुकरण करण्यासाठी आदर्श झाले (१ पेत्र ४:१-२). बायबल मधील शास्त्रपाठामध्ये मनुष्याचा देह ह्या पापाचा गढ आणि सतत पवित्र आत्म्याशी झागडणारा म्हणून सर्वाधीक वारंवार पाहिल्या गेलेला आहे (गलती ५:१६-१७). पवित्र आत्म्याची श्रुमिका पापाचा व त्याच्या परीणामांना दारवतिणारी असते (योहान १६:८-११).

परमेंवराच्या तवनामध्ये देहावे काढी गुणधमणि वर्णन केलेले आहे. आत्म्याविना शरीर हे जिवंत नसते (योहान ६:६३) आणि देह फक्त देहालाच जन्म देऊ शकतो आणि पवित्र आत्मा देहाला जीवनात असितत्वात याहण्यासाठी आत्मा देतो (योहान ३:६). आपण आपल्या देहावर प्रेम करतो, त्यावे पोषण करतो व त्याची काळजी घेतो (इफिस ५:२८-२९) आणि देहाला सुद्धा काढी शहाणपण आहेच (१ करिश १:२६-२९).

देह प्रलोभनासमोर अशकत असतो (मत्तया २६:४१) आणि तारणाअगोदर, देहावे अनावर लाड हे मनुष्य जातीचे सर्वसामान्य जीवन आहे (इफिस २:३). जसे मन विवार करते त्याच्यावर देह परिणाम करतो (कलसर्सै २:१८). देहाच्या अशुद्ध इच्छांचे किंवा वासनांचे अनावर लाड धन्याची नावड दर्शवितात (२ पेत्र २:९-१०) आणि म्हणून ख्रिस्ती लोकांनी आपल्या नुकत्याच झालेल्या धन्याच्या आज्ञापालनेने सेवा करण्याकरिता खिकण्यात वाढले पाहिजे (इफिस ६:५) धन्याच्या अधिकाराचा स्वीकार हे एक युद्ध होय कारण देह ह्या वासनेने दैवी नियमांचा प्रमाणाविलद्ध असतो.

दुसरे आपल्याबदल काय न्याय देतील जरी आपण न्याय नाही केला पाहिजे तरीही, हेव आपले देहातील जीवन असते (योहान ८:१५). दैवीक कृत्यांवर आधारीत आपण दुसऱ्यांना मान दिला नाही पाहिजे (२ करिश ५:१६) आणि धार्मिक प्रथा, जन्माबाबत, नागरीकत्व आणि धार्मिकपणाच्या कृत्या हांच्याबदल आत्मविंवास ठेवू नये (फिलीप्पे ३:२-७). परमेंवराच्या इच्छेप्रमाणे आपले देहातील जीवन जगले पाहिजे (१ पेत्र ४:६).

देहामध्ये अनेक प्रकारचा अशकतपणा आणि त्रुटी आहेत. देह पापाचा विरोध करण्यात (रोम ६:१९) अशकत असून हे जग त्याला पापमय वस्तूची इच्छा करण्याकरिता ठेऊ करते (१ योहान २:१६). आपल्यावर सोडून दिलेला देह भरमसाठ पाप करील ज्याच्याकरिता पापाचा शांवत आशीर्वादाला मुकावे लागेल (गलती ५:१९-२१). देहाचा स्वार्थी पाठलाग देहाला अप्रामाणिकपण II आणील (गलती ६:८). देह शेवटी कोमेजून जाईल (१ पेत्र १:२४-२५). खोटे शिक्षक दैवीक वासनांच्या द्वारे अनुयायांना आमीष दारवतितात (२ पेत्र २:१८-१९).

तैगिकतेच्या क्षेत्रामध्येसुद्धा देहाला अशकतपणा आहे. रसी व पुरुषाचे एकदेह होणे म्हणूने लगन होय आणि म्हणून देहाची तिष्याच्या “चमत्कारीक” शुरीराच्या मागे जाग असते ज्यामध्ये समलिंगी संभोग व पशुतुल्य आहे अंतर्भूत होतो (मार्क १०:८७; यहुदावे पत्र १:७). ज्ञान बूजून केलेले पाय देहाला नाशाकडे गेतो (१ करिश ५:५).

देहाचा दुसारा अशकतपणा असा आहे की तो शीघ्रबदलाकरिता खुला आहे. जर आपण आपले मन क्षणिक लहरीवर आधारीत वारंवार बदलतो तर आपण शीघ्रगतीने संभ्रमात येतो व विचलीत होतो.

देहाला मर्यादा आहेत. जे काढी देहाला केले जाते (जसे सुंता) ते अद्याया दर्शवित नाही (रोम २:२८). धार्मिक विधी देहाचा अशकतपणाला किंवा मर्यादांना कोणतेही उत्तर नाही (कलसर्सै २:२३; १ पेत्र ३:२१).

नियमशास्त्राला पाळून देहाला नितिमान जाहीर करता येत नाही (रोम ३:१३-२१) आणि एकदा देह चांगले निर्माण करू शकत नाही (रोम ७:१८). केवळ देह व खत यांना परमेंवरावे कोणतेही आशीर्वाद नाहीत (१ करिश १५:५०). देहाला दैवी प्रकाण्डानतेही गरज आहे (मत्तया १६:१७).

विंवासूच्या जीवनात देहाबोरेकर युद्ध सुद्धा आहे जेतहां एखादी व्यक्ती येशू ख्रिस्तावर विंवास ठेवते तेव्हां त्याने ओळखलेले असते की त्याच्या देहाच्या पापाच्या भरपाईरासाठी येशू मरण पावला (गलती ५:२४). ह्या वस्तुरिशीला पसंत करण्याकरिता विंवास्युमध्ये काढी आध्यात्मिक वाढीची आवश्यकता आहे. अपरिपवत विंवासूला असे दिसून येईल की तो नेहमीकरिता

परमेंतरात्या हातामध्ये सुरक्षित आहे (योहान १०:२७-३०) आणि येशू ख्रिस्ताने त्याला बंधनातून मुक्त केले आहे (गलती ५:१) आणि म्हणून त्याची देहात्या विषयसुखेच्चा पूर्ण करण्याची चुकून इच्छा होते. सुरक्षितता व स्वातंत्र्य जरी देहात्या मनावर लाडासाठी एक सुसंधी नसली तरीही (गलती ५:३) तो युद्धाचा एक भाग आहे.

देहाला इच्छा असतात आणि हा भाग देहांशी चालू असलेल्या युद्धाचा एक भाग आहे (योहान १:१२-१३) आणि देह ज्यात्या कल पाप करण्याकडे असतो, तो मनाशी रोम ७:२५) आणि पवित्र आत्माशी (गलती ५:१६) युद्ध करतो. देहात्या पाप किंवा आत्मात्या गोष्टी पाठपुरावा करण्याकरिता विंवासूनी ह्यापैकी एकाची निवड केली पाहिजे (रोम ८:३-१३). देहात्या वासनांना केवळ पवित्र आत्मात्या सामर्थ्यानिव जिंकता येते (गलती ३:३; ५:१६). तरीपण खेरे आध्यात्मिक युद्ध ज्याला आपण तोड देत असतो ते दुसऱ्या लोकांत्या देहापासून नसते (२ करिथ १०:२-३) पण ते सैतान आणि त्याच्या बलाशी असते (इफिस ६:१२).

सर्व प्रकारात्या विषय सुखेच्चांपासून शुद्ध होऊन पवित्र होणे हा आपल्या आध्यात्मिक प्रवासाचा एक भाग आहे (२ करिथ ७:१) आमच्या जीवनात येशू ख्रिस्त फिरला पाहिजे आणि आपल्या विषयसुखेच्चस शरीराबाहेर गेल्या पाहिजेत (रोम १३:१४) ह्यासाठी की येशू आपल्या देहाद्वारे प्रदर्शीत होऊ शकता पाहिजे (२ करिथ ४:११). येशू ख्रिस्तातील विंवासात्या जीवनाढू रे केवळ हे होऊ शकते (गलती २:२०) आणि त्यामुळे आमचे देह ख्रिस्तात्या शरीराला समर्पित होतील (कलस्सै १:२४).

परमेंतर आपल्यावर प्रेम करतो आणि आम्ही खत: चढून जाऊ नसे म्हणून त्याने आमच्या शरीरात “एक काटा” ठेवला आहे (२ करिथ १२:७) हे आपण चांगले समजातून होऊया.

८. पापाचे स्वरूप/स्वभाव

आदामाचे पाप मानवी वंशात्या प्रत्येक सदरस्यापर्यंत पोहवले ही एक वस्तुरिश्ती आहे ज्याचे वर्णन “पापाच्या स्वरूपाने” केले जाते. ह्याचा अर्थ असा आहे की मानवी वंशात्या प्रत्येक सदरस्याला आदामाचा पापमय खतभाव प्राप्त झालेला आहे आणि त्याचा परिणाम नापसंती मध्ये झालेला आहे (रोम ५:१२-१४).

हा “पाप खतभाव” देहात्या एक भाग आहे आणि प्रत्येकाचा जीवनातील वैयक्तिक पापाला वेतना देते. मनुष्याच्या “पाप खतभावाबद्दल” आपण “देवाची योजना” ह्या विश्वागाम शिकू.

९. इच्छा

मनुष्याच्या इच्छेला दर्शविण्याकरिता दोन ग्रीक शब्द आहेत. त्यापैकी पहिला आहे “थेलेमा” जो इच्छेला दर्शवितो आणि दुसरा आहे “बॉअलेमा” जो योजना किंवा आराखड्याला दर्शवितो. दोन्हीही शब्दांवा “परमेंतराची इच्छा किंवा योजना” त्याला दर्शविण्याकरिता वारंवार उपयोग केल्या जातो पण मनुष्याला परमेंतरात्या प्रतिमेंत त्यार करण्यात आल्यामुळे मनुष्याच्या इच्छेला किंवा योजनेला दर्शविण्याकरितासुदूरा तितकाच त्याचा उपयोग होतो.

मनुष्याची योजना प्रबळ असू शकते. जसा मनुष्य परमेंतराची निवड करू शकतो तसाच तो त्याच्या विरुद्धाही निवड करू शकतो (राहोशता २४:१५) आणि “देहात्या व मनाच्या वासनांचे अनावर लाड करू शकतो” (इफिस २:३). मनुष्याच्या आत असलेल्या “पाप खतभावाला” जिंकेल इतकी मनुष्याची इच्छा प्रबळ होणार नाही (रोम ७:१५-२१). “सर्व गोष्टी करण्याकरिता” ख्रिस्तात्याद्वारे पवित्र आत्मा सामर्थ्य ठेतो (फिलिप्पे ४:१३).

मनुष्याची इच्छा किंतीही प्रबळ असो पण ती त्याला वाहतू शकत नाही (योहान १:१२-१३). त्याने येशू ख्रिस्तावर विंवास ठेवून त्याचा देणवीचा खीकार केलाव पाहिजे (योहान १:१३-१३; प्रे.कृ. ४:१२). जेव्हां एखादी व्यक्ती परमेंतराचा पुत्र येशू ख्रिस्त ह्याच्यावर विंवास ठेवते तेव्हां त्या व्यक्तीला सार्वकालिक जीवन मिळते आणि त्या व्यक्तीच्या कंडीही नाश होणार नाही (योहान ६:३९-४०).

परमेंतराला असे वाटते की त्याची त मनुष्याची इच्छा ही एकच असली पाहिजे. येशू ख्रिस्ताने खत: हे शिकविले आणि त्याप्रमाणे तो ह्या वस्तुरिश्तीचे जीवन जगला (योहान ५:३०, ६:३८, ३९). दावीदाला “परमेंतरात्या खत:च्या मनासारखा” म्हणतात (प्रे.कृ. १२:२२) कारण त्याने परमेंतरात्या इच्छेप्रमाणे केले पण कंडी कंडी तो हामध्ये अपराशी पण ठरला.

परमेंतरात्या इच्छेप्रमाणे करणे हे तिला समजण्यामध्ये कठीण आहे (योहान ७:१७). परमेंतरात्या इच्छेवा पाठपुरावा हा केवळ सत्रीय नसावा तर जीवनातील बदल असावा असे त्याला वाटते. जी व्यक्ती परमेंतराचे वहन त्याला समजावे म्हणून केवळ त्याचा अभ्यास करीत असेल आणि त्या प्रमाणे जीवनात करण्याची त्याला इच्छा नसेल किंवा तयारी नसेल तर त्या व्यक्तीला नेहमीच जीवनावर अस्पष्ट कल्पना राहील.

परमेंतरात्या वहनामध्ये आपण पाहतो की खत:ला वाचविण्याकरिता (मत्त्य १:१९), कायदेशीर दाता करण्याकरिता (मत्त्य ५:४०) आणि दुसऱ्याकडून उसने घेण्याकरिता (५:४२) मनुष्य खत:च्या इच्छेवा वापर करू शकतो. आपल्याला असे सुदूरा आढळते की ख्रिस्ताला अनुसरण्याकरिता (मत्त्य १६:२४-२५); महान होण्याकरिता (मत्त्य २०:२६-२७); ख्रिस्तामध्ये चागले राहण्याकरिता (२ तीमध्य ३:१२) आणि दुसऱ्यांनी विशिष्ट मागाने आपल्याशी राहण्याकरिता (२ तीमध्य ३:१२) आणि दुसऱ्यांनी विशिष्ट मागाने आपल्याशी वागावे अशी इच्छा करण्याकरिता (मत्त्य ७:१२) मनुष्याजात इच्छा करू शकतो.

इच्छेपुढचे पाऊल योजना असते. ग्रीक शब्द “बॉडलेमा” ह्याचा अर्थ “इच्छा योजना झालेल्या आहेत” असा होतो. कित्येक निरनिराळचा मार्गानी ह्या शब्दावे भाषांतर झालेले आहे पण सर्वांचा अर्थ “इच्छासोबत जाण्याची योजना असणे” ह्याची संकल. पना असा आहे. परमेश्वराला इच्छा आहे व जिंवी योजना आहे (रोम ९:१९). त्या योजनेमध्ये पुत्राची विशिष्ट भूमिका असते (मत्ताय ११:२७).

दुसऱ्याला संरक्षण देण्याकरिता (प्रे.कृ. २७:४३); त्यांना इज्जा करण्याकरिता (योहान ११:५३; योहान १२:१०; प्रे.कृ. ५:३३); किंवा खवतःला वाचविण्याकरिता (प्रे.कृ. २७:३९), इच्छेपासून योजना प्रगत होऊ शकते. प्रवास करण्याकरिता (प्रे.कृ. १५:३७) वस्तुरिशीतीचा शोध घेण्याकरिता (प्रे.कृ. २३:८) युद्ध करण्याकरिता (लूक १४:३१) आणि पाप करण्याकरिता (१ पेत्र ४:३) सुट्टा, योजना कयार केल्या जाऊ शकतात. योजना परमेश्वरापासून किंवा आपल्या देहापासून येऊ शकतात (२ करिथ १:१७).

तैयावितक अश्यासासाठी: प्रकरण ६, विभाग ३

१. उत्पत्ति १:२६ वाचा. कोणत्या प्रतिमेत मनुष्याला निर्माण करण्यात आले?
२. उत्पत्ति २:७ वाचा. परमेश्वराच्या वासाद्वारे मनुष्य कसा झाला?
३. उत्पत्ति २:१८ वाचा. स्त्रीला कां निर्माण केले?
४. २ पेत्र २:१२ आणि यहुदावे पत्र १:१०. मनुष्य प्राणी करीत नाही पण मनुष्य करतो, ते काय?
५. उत्पत्ति २:१६-१७. आदामाला कष्याची मनाई होती?
६. उत्पत्ति २:१७ वाचा. शिक्षा कोणती झाली?
७. उत्पत्ति ३:८-१९ वाचा. परमेश्वरावा आज्ञाभंग केल्यानंतर मनुष्याच्या व स्त्रीच्या जीवनात काय बदल झाला?
८. खालील उतारे वाचा आणि मनुष्याच्या स्वभावाच्या आवश्यक बाबी द्या.
  - अ. उत्पत्ति २:७
  - ब. याकोबावे पत्र २:२६
  - क. रोम १०:९-१०
  - ड. १ तीमथ्य ४:२
  - इ. रोम १२:२
  - फ. उत्पत्ति २:२१
  - त. रोम ५:१२-१४
  - ह. योहान १:१२-१३

विभाग ४

देवदुतांची झुंज

परमेंवर आणि सैतान हांच्यामध्ये युद्ध होते ही वस्तुस्थिती आहे. अभ्यासाच्या दरम्यान ह्या युद्धाचा कित्येक वेळा निर्देश करण्यात येतो. ह्या युद्धाला “देवदुतांची झुंज” असे मठनात. ह्या झुंजेची सर्वसमावेशकता फारच विस्तारित असून ह्या कार्यक्रमाच्या क्षेत्राबाहेर आहे. तरीपन त्याची रूपरेखा महत्वाची आहे कारण ती वयाबाहेरील “मनुष्यजात इथे कां आहे?” ह्या प्र०नावे उतर देण्यास मदत करते.

मनुष्याच्या उत्पत्तिच्या अगोदर कधीतरी परमेंवराने दुसऱ्या वेगळ्या प्राणी तयार करण्यावे निवडले. ह्या प्राण्यांना देवदुत असे मठनात. मुख्य देवदुत हा लुखीकर होता. ज्याने परमेंवराची जागा घेण्याच्या प्रयत्नांची निवड केली (यशया १४:१२-१४). लुखीकरणे पाप केले याहूकेल २८:११-१९) आणि दुष्ट व सैतान मृणून ओळखल्या जाऊ लागला (प्रकटी १२:९). सैतानाला सार्वकालिक अनीची शिक्षा झाली. तो आणि त्याला अनुसरणारे देवदुत ह्या शिक्षेकरिता मात्र तयार झाले (मत्या २५:४१).

सैतानाने परमेंवराचा हा नियम खीकारला कारण शिक्षेची अजूनही अंमलबजावणी ठावाची होती. १००० तर्षांच्या येशू श्रिवस्ताच्या राज्यानंतर, ह्या शिक्षेची अंमलबजावणी होईल (प्रकटी २०:१४). मनुष्य हा मध्ये आहे आणि मृणून ह्या परमेंवर आणि सैतान हांच्यातील झुंजेमधील ठरावामध्ये मनुष्याची भूमिका आहे.

प्रेषित पौलाने हे स्पष्ट केले की ही झुंज विंवासून्या जीवनावर परिणाम करते. इफिस ६:१२ मध्ये त्याने मठले “कारण आपले झगडणे रक्तमार्साबरोबर नव्हे, तर सत्तांबरोबर, अधिकांच्यांबरोबर, संघ्याच्या काळोळ्यातील जगाच्या अधिपतिबरोबर, आकाशातल्या दुरात्म्याबरोबर आहे.” विंवासून्यी खरी झुंज दुसऱ्या कोणत्याही मनुष्यप्राण्याबरोबर नसून ती सैतान व त्याच्या बलांसोबत आहे. ह्या युद्धमध्ये सहभागी होण्यासाठी आपल्याला “तुम्हाला वाईट दिवसात प्रतिकार करता यावा व सर्व काढी केल्यावर टिकाव घरता यावा मृणून देवाची श्रस्त्रसामुग्री घ्या” (इफिस ६:१३).

झुंजेची सर्वसमावेशकता आणि आमची भूमिका हे आता पूर्णपणे माहीत नाही पण एक दिवस आपल्याला हे सर्व उघड केले जाईल (१ करिश १३:१२). सद्याती आपल्याला जे माहीत आहे ते पुरेसे आहे. आपण विंवासाने वालले पाहिजे (हबी ११:६) आणि परमेंवरातर व एकमेकांतर प्रेम केले पाहिजे (मार्क १२:२९-३१).

तैयावितक अभ्यासाकरिताः प्रकरण ६, विभाग ४

१. यशया १४:१२:१४ वाचा. सैतानावे मूळ पाप कोणते?
२. यहूकेल २८:११-१९ वाचा. सैतानाची मूळ जागा कोणती?
३. मत्या २५:४१ वाचा. कोणत्या उद्देशाने अनीचे सरोवर निर्माण करण्यात आले आहे?
४. प्रकटीकरण २०:१४ वाचा. केल्हां सैतान आणि त्यावे सोबती द्रूत अनीच्या सरोवरात टाकले जातील?
५. योठान १६:११ वाचा. सैतानाशी अगोदरच काय घडले आहे?
६. सैतानाचा अगोदरच न्याय करण्यात आला व त्याला शिक्षा सुनावण्यात आली पण तिची अजूनही अंमलबजावणी झाली नाही. आपण कोणत्या निर्णयाप्रत पोहवतो?
७. जेळ्हां सैतानाने आदाम व हृत्वा ह्यांना गैर मार्गदर्शन केले तेळ्हां अगोदरच सैतानावे पतन झालेले होते. सैतानाच्या पतनाची वेळ कोणती?
८. मनुष्य हा सैतानाचा न्याय व शिक्षेची अंमलबजावणी ह्यामध्ये आहे. मनुष्याच्या अस्तित्वाबद्दल आपण काय निष्कर्ष काढतो?
९. इफिस ६:१०-१८ वाचा. सैतानाच्या योजनांशी झगडण्यासाठी शिस्ती लोकांनी काय केले पाहिजे.

प्रकरण ७

परमेश्वरात्या योजनेची
तात्त्विक शिफवणूक

विभाग १

प्रकटीकरणः बायबल (बिब्लिओलॉजी)

परमेश्वराच्या स्वतःच्या प्रकटीकरणाचा भाग म्हणून बायबल लिहिण्यात आलेले आहे. त्याने जे काही निर्माण केले त्याच्याद्वारेसुद्धा त्याने स्वतःला प्रकट केले. “प्रकटीकरण” ह्या शब्दाचा अर्थ असा आहे की “आवरण काढून टाकून आत काय आहे ते दाखविणे.” परमेश्वराच्या त्याच्या लिहिल्या गेलेल्या वचनाच्याद्वारे स्वतःला माहीत करून दिले आणि स्वतःला “दृष्टीमान” करून दिले. इतिहासात सर्वत्र, परमेश्वराने स्वतःला निरनिराळ्या मनुष्यांना प्रकट करून आणि त्याच्या स्वतःच्या प्रकटीकरणाबद्दल लिहिण्यास घेतना दिली. ह्यालाच “प्रेरणा” असे म्हणतात.

ज्याअर्थी परमेश्वराने हे प्रकटीकरण व प्रेरणा ह्यांना निर्देशीत केले आणि त्यावर परविक्षण केले त्याअर्थी मूळहस्त लिखीतात ते चुकाविण ॥ लिहिण्यात आलेले आहे. म्हणून परमेश्वराचे वचन म्हणून बायबलला परमेश्वराचा अधिकार आहे आणि ह्याप्रमाणे ते सर्व आध्यात्मिक बाबतीत आपले मार्गदर्शक आहे.

छिंस्तपूर्व १४५०-४०० ह्या कालखंडात परमेश्वराने कित्येक लेखकांना ३९ पुस्तके लिहिण्यास प्रेरणा दिली, जी योन्यापणे एकत्रीत करण्यात आलीत व त्याला “जुना करार” असे म्हणतात. इ.स. ४६-१६ ह्या कालखंडात त्याने कित्येक जास्त लेखकांना अधिकची २७ पुस्तके लिहिण्यास प्रेरणा दिली, जो “नवीन करार” झाला. ह्या पुस्तकांच्या एकत्रीकरणाला “शास्त्रपाठाचा धर्मोपदेशक” असे म्हणतात. जगाच्या विद्यार्थ्यांना हे स्पष्ट झाले पाहिजे की ज्याअर्थी परमेश्वराने स्वतःला मानवजातीला प्रकट करण्यासाठी ह्या वेगवेगळ्या लेखकांना मानवजातीजवळ लिखित अधिकार असावा म्हणून प्रेरणा दिली, त्याअर्थी “धर्मोपदेशकामधील” एकत्रीत पुस्तके ती आहेत जी त्याची इच्छा आहे.

तैयावितक अश्यासाकरिता: प्रकरण ७, विभाग १

१. शेम १:२० वाचा. परमेश्वराच्या उत्पत्तिमधून काय स्पष्टपणे दिसून येते?
२. “प्रकटीकरणाची” व्याख्या करा.
३. “प्रेरणेची” त्याख्या.
४. परमेश्वराची वचन म्हणून बायबल काय आहे?
५. आध्यात्मिक बाबतीत आपला मार्गदर्शक कोण आहे?
६. “जुना करार” व “नवीन कराराच्या” एकत्रीकरणाला काय नहणतात?
७. शोहान १७:१७ वाचा. परमेश्वराचे वचन काय आहे?
८. स्तोत्र ११९ वाचा आणि परमेश्वराच्या वचनाबद्दलच्या विधानांना विवारात घ्या.

विभाग २

समस्या: पाप (हरमार्टीओलॉजी)

अ. प्रस्तावना

सामाजिक: प्रस्थापित दैवी प्रमाणाचे उल्लंघन करणे म्हणजे पाप होय. परमेंतराचे वचन आपल्याला स्पष्ट सांगते की पाप घडण्याकरिता परमेंतराकडून प्रमाण ठरविण्यात आलेले आहे. म्हणून जर त्याने पाप घडण्याकरिता प्रमाणाला ठरविलेले नाही तर पाप असित्वातच नाही (रोम ४:१५; ५:१३). पापाकरिता दोन इब्री व ग्रीक शब्द आहेत “चाटा” व “हॅमरिंगा” ज्याचा अर्थ असा आहे की “एखाद्याने खूण चुकविली” नेम धरून लक्ष्याकडे बाण सोडणे पण लक्ष्याच्या केंद्राला न छेदणे हे हासारखे आहे. जर थोड्याश्याही अंतराने लक्ष्याच्या केंद्राच्या बेट झाला नाही तर “एखाद्याने खूण चुकविली” असे होते.

ब. परमेंतराच्या वचनाने दर्शविलेले तीन वेगवेगळ्या प्रकारचे पाप

१. अंतरस्थ आरोपीत पाप

जन्माच्या वेळी मानवी वंशातील प्रत्येक सदस्य आदामाच्या मूळ पापाकरिता जबाबदारीमध्ये आणि शिक्षेमध्ये आनीदारी करतो. “आरोपी” म्हणजे आदामाच्या मुलांवर (आपण सर्व) जे आरोपीत झालेले आहेत. रोम ५:१२ म्हणजे, “एका माणसाद्वारे पाप जगात शिरले आणि पापाच्याद्वारे मरण शिरले; आणि सर्वांनी पाप केल्यामुळे सर्व माणसांमध्ये अशा प्रकारे मरण परसरले.” त्याच प्रमाणे हे आणखी रोम ५:१८-१९ मध्ये निर्देशीत झालेले आहे जे म्हणते, “एकाच अपराधामुळे सर्व माणसांना दंडाज्ञा होते, तसे नितिमत्त्वाच्या एकाच निर्णयाने सर्व माणसांना जीवनदारी नितिमत्त्व प्राप्त होते कारण जसे त्या एकाच मनुष्याच्या आज्ञाभंगाने पुष्कळ जण पापी ठरले होते तसे ह्या एकाच मनुष्याच्या आज्ञापालनाने पुष्कळजण नितिमान ठरतील.” आदामाचे पाप आणि त्याचे परीणामी दृष्ण मानवी वंशातील प्रत्येकापर्यंत गेले.

हे पाप मानवी भौतिक पित्याच्याद्वारे पुढे सरकते ह्याची नोंद करणे महत्वाचे आहे. येशूला मानवी भौतिक पिता नव्हता पण त्याचा पिता ह्या स्वर्गीय पिता होता आणि ह्या प्रमाणे आदामाचे पाप आत पाहवले नाही.

२. स्वभावीक पाप/आनुवांशीक पाप

“अंतरस्थ आरोपीत पापाचा” परिणाम असा आहे की प्रत्येकजण स्वभावाचा वारसा घेतो. ह्या स्वभाव व्यक्तीला वैयक्तीक पापाची कृती करण्यास लोभाने ओढतो व तिला समर्थ करतो. ह्याला “पाप स्वभाव” किंवा “जुना मनुष्य” असे वारंवार म्हटल्या जाते. जरी आदामाच्या पापाचा परिणाम काढून टाकण्यात आला (रोम ६:६; ८:१) तरीपण “पाप स्वभाव” प्रत्येकजणासोबत त्याच्या भौतिक मृत्युपर्यंत राहतो.

आपल्या स्वतःच्या “पाप स्वभावाशी” असलेल्या युद्धाबदल प्रेषित पौलाने रोम ७:१६-१८ मध्ये लिहिले. तो लिहीतो, “जे मी डिचित नाही ते जर मी करितो तर नियमशास्त्र उत्तम आहे अशी मी संमती देतो. तर आता ह्यापुढे ते कर्म मीव करितो असे नव्हे तर माझ्याठारी बसणारे पाप ते करिते, कारण मला ठाऊक आहे की, माझ्या दे, हस्वभावात काढी वांगले वसत नाही; कारण इच्छा करणे हे मला साधते, पण वांगले ते कृतीत आणणे मला साध नाही.” ह्या उत्तम्यावलन आपण निष्कर्ष काढतो की, पौल सुद्धा आपल्या “पाप स्वभावाशी” चाललेल्या युद्धात काढी प्रमाणात अपराधी ठरला आहे. तो असे म्हणतो की खरोखर हे युद्ध पवित्र आत्माशी आहे (गलती ५:१६-१७) आणि आपण “जुन्या मनुष्याचा त्याग करावा.”

येशू ख्रिस्ताला “अंतरस्थ आरोपीत पाप” नव्हते आणि “आनुवांशीक पाप” सुद्धा नव्हते ह्याचीसुद्धा आपण नोंद घेऊया.

३. वैयक्तीक पाप

वैयक्तीक पाप ते आहे जे परमेंतराच्या प्रमाणाचे उल्लंघन करते. जरी आपण मोशेच्या नियमशास्त्राच्या धार्मिक तिथीच्या अंतर्गत नाही आहेत तरीही त्यामध्ये शिकवण्यात आलेली नैतिक तत्वे खरी आहेत. पौल १ तीमश्य १:८-१० मध्ये लिहितो, “नियमशास्त्राचा जर कोणी यथार्थ उपयोग करील तर ते वांगले आहे, हे आपल्याला ठाऊक आहे आणि हेही ठाऊक आहे की, नियमशास्त्र नीतिमानासाठी केलेले नाही, तर अधर्मी व अनाकर, अवतीर्णीन व पापी, अपवित्र व अमंगल, बापाला ठर मारणारे व आईला ठर मारणारे, मनुष्याहत्या करणारे, जारकर्मी, पुंमैशूनी, गुलामांचा व्यापार करणारे, लबाड, झोटी शपथ वाहणारे ह्यांच्यासाठी आणि जे काढी सुशिक्षणाविरुद्ध आहे त्यासाठी केलेले आहे.” इतर पापे ज्याना देहाची कर्म म्हटलेले आहे, त्यांना गलती ५:१९-२० मध्ये नमूद करण्यात आलेले आहे. ती अशी, “देहाची कर्म तर उघडव आहेत, तीही: जारकर्म, अशुद्धपणा, कामातुरपणा, मुर्दिपूजा, वेटक, वैर, कलह, मत्सर, रग, तट, फुटी, पक्षभेद, हेवा, दाळबाजी, रंगेलपणा आणि अशा इतर गोष्टी ह्याविषयी मी तुम्हाला पूर्वी जे सांगून ठेवले होते, तेव आता सांगून ठेवतो की, अशी कर्म करणाऱ्यांना देवाच्या राज्यावे वतन मिळणार नाही.”

क. वैयक्तीक पापाची तीन वेगवेगळी वर्गवारी आहे.

१. वैचारिक पाप

एखादा कसा विचार करतो ह्या बाबतीत वैयक्तीक पापाची पहिली वर्गवारी आहे. मत्तय ५:२८ मध्ये येशु आपणास सांगतो की, “जो कोणी एखाद्या स्त्रीकडे कामेच्छेने पाहूतो त्याने आपल्या मनात तिच्याशी व्यभीचार केलाव आहे.” आपल्या मनात व तिचारात पाप उगम पाऊ शकते. ते पापच आहे कारण ते पतित्र विचार नाहीत आणि आपल्याला आज्ञा देण्यात आलेली आहे, “जसा मी (देव) पतित्र आहे तसेही तुम्हींही पतित्र ठ्हा” (१ पेत्र १:१६). मोठेच्या नियमशास्त्रातील १० वी आज्ञा ही लोश करण्याच्या मानसीक पापाच्या विरुद्ध मनाई आहे (निर्गम २०:१७).

वैचारिक पाप इतर वैयक्तीक पाप प्रमाणेत प्रेमाच्या नियमावे उल्लंघन करते. याकोबाचे पत्र २:८-९ मध्ये पक्षपाताच्या त्या अनुसार “तथापि, तु आपल्यासारखीच आपल्या शेजाच्यावर प्रीती कर, ह्या शास्त्रलेखातील राजमान्य नियम तुम्ही पूर्णपो पाणीत आहा तर ते बरे करिता परंतु जर तुम्ही तोंड पाहून वागत आहा तर पापाकरिता आणि उल्लंघन करणारे असे नियमशास्त्राद्वारे दोषी ठरता.” बहुतेकवेळा मानसिक पाप कृतीतून घडतात व दिसून येतात.

२. जिभेचे पाप

आपण काय बोलतो ही वैयक्तीक पापाची दूसरी वर्गवारी आहे. जिभेच्या दुष्टतेबद्दल याकोबाचे पत्र ह्या पुस्तकात लांब उतारा आहे (२:१-१०). नवत्या आज्ञेमध्ये जिभेचे पाप खप्टपणे निर्देशीत करण्यात आलेले आहे जे असे म्हणते “आपल्या शेजाच्याविरुद्ध ओटी साक्ष देऊ नकोस” (निर्गम २०:१६). सैतान (अर्थशत्रु) जो दुष्ट (अर्थ ‘निंदा करणारा’) ह्या वक्तव्याच्याद्वारे दुसऱ्यांना इजा करण्याचांवा मालक आहे. जे काही बोलल्या जाते ते परमेंवराकरिता किंवा एकमेकांकरिता असलेल्या प्रीतीमध्ये बोलल्या जात नाही ह्या जिभेच्या पापाचा महत्वपूर्ण गुणधर्म आहे.

३. कृतीद्वारे पाप

एखादा काय करतो ही वैयक्तीक पापाची तिसरी व शेवटची वर्गवारी आहे. ह्या त्या कृत्या आहेत ज्या मनुष्याकडून प्रत्यक्ष घडून येतात. सहाच्या, सातव्या, व आठव्या आज्ञेमध्ये ह्या पापाच्या वर्गवारीचे खप्ट उदाहरण आढळते:

- १) “खून करू नकोस”
- २) “व्यभीचार करू नकोस”
- ३) “चोरी करू नकोस”

याकोबाचे पत्र ४:१७ म्हणते, “चांगले करणे कळत असून जो ते करत नाही त्यावे ते पाप आहे.”

काही पापे असू शकतात की ते नुकतेच चर्चिलेल्या तिन्ही प्रकारांचा समावेश करतात ह्याची नोंद करणे हे महत्वाचे आहे. येशूने खप्टपणे शिकवले की खून मनामध्ये, जिभेद्वारे व कृतीद्वारे कोणत्या तरी जीव घेणे म्हणून तडीस जातो (मत्तय ५:२१-२२) येशु ख्रिस्ताने कोणतेही वैयक्तीक पाप केले नाही (१ पेत्र २:२२)

वैयक्तिक अभ्यासासाठी: प्रकरण ७, विभाग २

१. येम ४:१५ व ५:१३ वाचा. पाप होण्याकरिता काय आवश्यक आहे?
२. येम ५:१२ व ५:१८-१९ वाचा. आदामाच्या मूळ पापाचा परिणाम काय व का?
३. येम ७:१६-१८ वाचा. पापी स्वभाव कुरु राहतो?
४. गलती ५:१९-२१ वाचा. वैयक्तिक पापांना काय म्हणतात?
५. मत्तय ५:२८ वाचा. ह्या वचनात कोणत्या प्रकारचे पाप सांगितले आहे?
६. याकोब ३:१-१० वाचा. ह्या वचनात कोणत्या प्रकारचे पाप सांगितले आहे?
७. निर्गम २०:१३-१५ वाचा. ह्या वचनात कोणत्या प्रकारचे पाप सांगितले आहे?
८. गलती ५:१९-२१ मध्ये विभिन्न प्रकारच्या पापांची यादी दिली आहे. ही पापे वैचारिक आहेत की जिभेची आहेत की कृतीतील आहेत? काही पापे दोन्ही प्रकारची असू शकतात.
  - अ. अनैतिकता
  - ब. अशुद्धता
  - क. व्यभीचार
  - ड. मूर्तिपूजा

- ਝ. ਜਾਫੂਟੋਨਾ
ਫ. ਵੈਰਤਵ
ਗ. ਭਾਂਡਣ
ਹ. ਝਲਕਾ
ਯ. ਕ੍ਰੋਧਾਚਾ ਅਤਿਰੇਕ
ਰ. ਕਲਾਛ
ਲ. ਫੁਟੀ
ਤ. ਖੋਟੇ ਪਿਕਾਣ
ਥ. ਲੋਭ
ਸ. ਦਾਰਲਬਾਜੀ
ਕਾ. ਰਾਹੋਲਪਣਾ

विभाग ३

उत्तरः तारण (सोटेरिओलॉजी)

a. प्रस्तावना

येशु ख्रिस्ताचा अपवाद सोडून पाप ठी संपूर्ण मानवजातीची समस्या असल्यामुळे, मानवजातीला त्याच्या परिणामावस्थान वाचण्याची गरज आहे. परमेंवराने त्याच्या सार्वभौमत्वात व सर्वज्ञतेमध्ये त्यक्तीला वाचविण्याकरिता योजना आखली. त्या योजनेमध्ये येशुच्या जीवनाची किंमत होती. येशु ख्रिस्ताने भरपाई देऊन जी इतर कोणताही मनुष्य प्राणी देऊ शकला नसता, पित्याच्या नितिमत्वाचा त न्यायाचा प्रमाणावे समाधान केले. ही होती पापाकरिता किंमत. विंवासाद्वारे येशुच्या बलिदानामध्ये आगीदारी करण्यास मानवजातीला आमंत्रण देण्यात आलेले आहे (२ करिथ ८:९).

b. शुभवर्तमान

“शुभवर्तमान” ह्या शब्दाचा अर्थ “चांगली वार्ता” किंवा “शुभ वार्ता” असा आहे. तारण हे एकटचा ख्रिस्तावरील विंवासाने प्राप्त होते असे साधे तिधान करणे म्हणजे “चांगली बातमी.” प्रेषीतांची कृत्ये १६:३० मध्ये एका तुळंगाची रोगी अधिकान्याने प्रेषित पौलाला तिवारले, “मी वाचविला जावा म्हणून मी काय केले पाहिजे?” प्रेषित पौलाने उत्तर दिले, “प्रश्न येशु ख्रिस्तावर विंवास ठेव म्हणजे तू वाचविल्या जाशील” (१६:३५). वाचविले जाण्यासाठी येशु ख्रिस्तावरील विंवास ह्याच केवळ एकाच गोष्टीची गरज असते ह्याचे स्पष्टपणे तिधान करण्यात आलेले आहे (योहान ३:१६, १८, ३६). आपले तारण होईल असे दुसरे कोणतेही नाव आकाशाखाली मनुष्यामध्ये दिलेले नाही (ये.कृ. ४:१२).

सर्व मानवजात वाचविली जावी अशी परमेंवराची इच्छा आहे (१ तिमश्य २:४; २ पेत्र ३:९). येशुने सर्व मानसे त्याच्याकडे आकर्षित ठावीत (योहान १२:३२) म्हणून संपूर्ण जगासाठी त्याच्या पापाकरिता आपल्या जीवनाची भरपाई दिली (१ योहान २:२). पापाच्या समस्येबद्दल पवित्र आन्म्याने संपूर्ण जगाला दोषी ठरविले आणि येशु ख्रिस्तव द्याची उकल किंवा निरसन किंवा उत्तर आहे हे अगदी स्पष्टपणे उघड केले (योहान १६:७-२५).

येशु ख्रिस्ताबद्दल एखाद्या त्यक्तीने स्वीकारावयाच्या मूलभूत वस्तुस्थितीमध्ये तो परमेंवर होता जो मनुष्य झाला (योहान १:१, १४) ही बाब समाविष्ट आहे, तो त्याच्या पापाच्या भरपाईकरिता मरण पावला, तो गाडल्या गेला तो खरेखरच मरण पावला हे दर्शविते आणि तिसऱ्या दिवशी ते मृतांमृतून शरीराने उठविला गेला (१ करिथ १५:३-५).

c. कृपा

कृपा ह्याचा अर्थ असा आहे की आम्हाला काहीतरी दिल्या जाते जे आम्ही मिळविलेले नसते किंवा ज्याच्या आम्ही लायक नसतो. जर आम्ही काहीतरी कमावतो तर त्याच्याकडे “मजुरी” म्हणून पाहिल्या जाते आणि त्याकरिता पात्र आहोत हे आमच्या कामावर आए आरीत असते. तारणामध्ये आम्ही ज्या कृपेला मिळवितो ती परमेंवराची देणगी आहे. शास्त्रपाठ असे सांगतो की, “कारण कृपेनेव विंवासाच्याद्वारे आपले तारण झालेले आहे आणि हे तुमच्या हातून झाले असे नाही, तर हे देवावे दान आहे” (इफिस २:८-९). परमेंवराच्या कृपेने आम्हाला तारणाची देणगी देऊ केली जिचा आम्ही विंवासाने स्वीकार करतो. शुभवर्तमानावे वर्णन परमेंवराची कृपा म्हणून केल्या जाते (ये.कृ. २०:२४).

येशु ख्रिस्त ठा स्वतः मानवजातीला विंवासाचा आदर्श होता (योहान १:१४-१७).

d. विंवास

तिंवास म्हणजे भरवसा. एखाद्याचा तिंवास आहे ह्यामध्ये गुणवत्ता आढळत नाही पण ती तिंवासाच्या उद्देशात आढळते. याप्रमो तारणामध्ये येशु ख्रिस्ताचा स्वीकार समाविष्ट आहे. तिंवास हे काम नाही.

मानव प्राणी म्हणून आम्ही तारण मिळविण्याची इच्छा करतो आणि काही लोक ह्या परमेंवराच्या कृपेपासून असलेल्या देणगीचा साधा स्वीकार करण्याएवजी ते वाचण्याकरिता त्यांनी चांगली कामे केलीच पाहिजेत असा युकून विंवास ठेवतात “परमेंवराने आपल्याला चांगल्या कर्माकरिता निर्माण केले आहे” (इफिस २:१०) हे खरे आहे पण तारणाचा परिणाम म्हणून आपण चांगली कर्मे केली पाहिजेत, तारण मिळविण्याच्या प्रयत्नांसाठी नव्हेत.

जेळूं ख्रिस्ताच्या योग्यान सार्वकालीक जीवनाची जी देणगी तो देऊ शकत होता, त्याबद्दल तो शिकवीत होता (योहान ६:२६-२७), तेळूं लोकांनी त्याला तिवारले, “देवावी कामे आमच्या हातून व्हावी म्हणून आम्ही काय करावे?” (योहान ६:२८). त्याने शेवटी त्यांना म्हटले, “देवावे काम हेच आहे की, ज्याला त्याने पाठविले त्याच्यावर तुम्ही विंवास ठेवावा” (योहान ६:२९). तो असा म्हणत होता की, जर वाचविले जाण्याकरिता कर्मे केकली पाहिजेत असा तुमचा तिंवास असेल तर त्या तिंवासाला कर्म म्हणा. जर आपला तिंवास “कर्म” (आणि असे नाही) असेल तर “कर्मावर” परमेंवरावे तारणावे कार्य इतके प्रबल होईल की ते खरेखरच कोणत्याही मार्गाने नगण्य होईल.

परमेंतराने प्रत्येक व्यक्तीला विंवास ठेवण्याचे आणि निवड करण्याचे सामर्थ्य दिलेले आहे. “परमेंतराच्या प्रतिमेत निर्माण केलेला” ह्या वास्तविकतेवा हा एक भाग आहे (उत्पत्ती १: २६-२७). जरी मनुष्याला निवड करण्याचे परीपूर्ण सामर्थ्य दिलेले आहे तरी तो प्रत्येक वेळी पूर्णपणे निवड करेलच असे नाही. हे निवड करण्याचे सामर्थ्य प्रत्येकाता आपल्या निवडीसाठी जबाबदार ठरविते. प्रत्येक मनुष्य प्राण्याला निवडीचे स्वातंत्र्य असल्यामुळे ज्यांनी खिस्ताती निवड केलेली नाही आहे त्यांनी त्याच्या विरुद्ध निवड केलेली आहे (मत्ता १२:३०; योहान ३:१८). खिस्ताती निवड तारण आणते आणि खर्गात सार्वकालीक जीवन देते. खिस्ताती विरुद्ध निवड धिक्कार आणते आणि नरकामध्ये सार्वकालीक जीवन देते (योहान ३:३६).

इ. पृथ्वीताप

पृथ्वीताप म्हणजे “मनाचे परिवर्तन” असते. ह्याचा अर्थ असा की एका विंवासाचे परिवर्तन दुसऱ्या विंवासात होते. अपि वासून्या नाश होऊ नये म्हणून त्यांनी आपल्या मनाचे परिवर्तन खिस्ताकडे करावे अशी प्रभूती इच्छा आहे (२ पेत्र ३:९; प्रै.कृ. २०:२१). तो आपल्या पापाची भ्रपाई करू शकत नाहीत पण येशूने त्यांच्या पापांची भ्रपाई त्यांच्या सुटकेकरिता केली असे प्रकटीकरण ह्यामध्ये समाविष्ट आहे (लूक २४:४५-४७). हे “मनाचे परिवर्तन” खिस्ती नवीन जीवनाचा पाशा आहे (इब्री ६:१).

जेव्हा विंवासून्या असे दिसून येते की तो खरा समजून कश्यामध्येतरी विंवास ठेवत होते तो खरा नव्हता (२ तीमश्य २:२४-२५) किंवा ज्या कश्यालातरी ते पाप म्हणून समजत नव्हते ते पापच होते (२ करिथ ७:९-१०), तेव्हा विंवासून्यी त्या त्या वेळेव्हुसार आपल्या मनाचे परिवर्तन केले पाहिजे. ह्या सर्व पापांची कबुली परमेंतरा समोर दिली पाहिजे (१ योहान १:९).

इ. दोषनिराकरण

दोषनिराकरण म्हणजे एखाद्याला नीतिमान किंवा धार्मिक असे जाहीर करणे होय. मनुष्य प्राणी पापी असल्यामुळे नीतिमान नाही आणि पवित्र परमेंतराच्या सहभागितेकरिता आवश्यक असलेले नीतिमत्त्व तो मिळवूठी शकत नाही (यशया ६४:६; रोम ३:२). हे मानवजातीच्या समोर एक गंभीर समस्या विवाराश ठेवते. परमेंतराच्या उपस्थितीत प्रवेश करण्यासाठी एखादी व्यक्ती पुरेशी नीतिमान कशी होऊ शकते? ह्या प्र०नांची उत्तरे ह्या तात्त्विक शिकवणूकीमध्ये आढळतात.

ह्याबाबतीतला प्रमुख उतारा रोम ३:१९-४:५ असे जाहीर करतो की (१) नियमशास्त्रातील कर्मांनी कोणीही मनुष्य नीतिमान ठरू शकत नाही (रोम ३:२०; गलती २:१६; ३:२४) (२) दोषनिराकरण ही कृपेशी देणगी आहे कारण खिस्ताने पापाकरिता भ्रपाई दिली (सुटका केली) ज्याने परमेंतराच्या नीतिमत्त्वाच्या प्रमाणांच्या मागणीचे समाधान केली (३:२४) आणि (३) दोषनिराकरण हे येशूनील विंवासाद्वारे आहे (३:२६). ज्या व्यक्तीचा येशू खिस्तामध्ये विंवास आहे, तिला तिचे नीतिमत्त्व देण्यात आलेले आहे आणि म्हणून ती नीतिमान अशी जाहीर होते.

येशू खिस्तातील विंवासाच्याद्वारे कृपेमुळे झालेले दोष निराकरण आपल्याला परमेंतरायोबत शांती देते (रोम ५:१) आणि ह्याप्रमाणे त्याच्या क्रोधापासून आपली सुटका करते जे परमेंतराचे नीतिमत्त्व व न्याय ह्यांच्या परिणामामुळे घडते (रोम ५:९). तो आमच्या पापस्वभावामुळे असलेल्या तीव्रनापसंतीपासून आम्हाला मोकळे करते (रोम ६:७) आणि आम्हाला खिस्तायोबत वारसा देते (तीतास ३:४-७).

ग. पवित्रीकरण

पवित्रीकरण ह्याचा अर्थ असा आहे की आम्हाला पवित्र म्हणून ठेगळे करण्यात आलेले आहे. परमेंतराचे नीतिमत्त्व आणि न्याय ह्यांच्या प्रमाणाने पावित्र्य मोजले जाते. जेव्हा येशू खिस्तातील विंवासाच्याद्वारे कृपेने एखाद्या व्यक्तीचे दोष निराकरण होते तेल्हां ती व्यक्ती येशू खिस्ताच्या नेहमीकरिता केवळ एकच स्व-बलीदानाद्वारे (इब्री १०:१०-१४; १३:१२) आणि पवित्र आत्म्याने सुद्धा (२ थेस्सल २:१३; १ पेत्र १:२) येशू खिस्ताकडून पवित्र होते (प्रै.कृ. २६:१८; इब्री २:११). एकदा आम्ही विंवासू झालो की मग आम्हाला प्रत्येक व्यक्तीयोबत त्याच्या पवित्रीकरणाची भागीतारी करातयाची आहे (इब्री १२:१४).

हे सुखातीचे पवित्रीकरण पुढे विंवासू पापविरही राहील ह्याची हमी देत नाही. करिथत्या मंडळीने जतळजतळ प्रत्येक क्षेत्रात चुका केलेल्या होत्या, तरीपण त्यांचे खिस्तामध्ये पवित्रीकरण झाले आणि त्यांना “सना” म्हणण्यात आले (१ करिथ १:२, ३०; ६:९-१२).

विंवासूनी खिस्ताला त्यांच्या जीवनाकरिता पावित्र्याचे प्रमाण म्हणून ठेवले पाहिजे (१ थेस्सल ४:३, ४, ७, १५; इफिस ५:२५-२६; १ पेत्र ३:१५). ह्यामध्ये पवित्रीकरणाच्या प्रकीर्णेचा समावेश आहे जे नेमवयाच तारणाच्या क्षणाला होते (रोम ६:१९; १ थेस्सल ५:२३). परमेंतराच्या वचनाच्या सत्यावर विंवास ठेवून (योहान १७:१७-१९) आणि नंतर प्रत्येकाचे चांगल्या कामाकरिता उपयोगी होण्याकरिता (२ तीमश्य २:२१) पवित्रीकरण ठावे म्हणून आपल्या जीवनाला प्रभूला समर्पीत करून ही प्रकीर्णा तडीस जाते. विंवासूचे अर्पण पवित्र आत्म्याने शुद्ध होऊन खिस्ताला मान्य होते (रोम १५:१५-१६). जे लोक असे करीत नाहीत त्यांनी कृपेचा अपमान केलेला आहे आणि प्रभूकडून अंतीम शिक्षेला तोंड देतील (इब्री १०:२९).

ह. क्षमा

क्षमा ह्याचा अर्थ “दूर करणे” असा होतो. “ऑफिडमी” ह्या ग्रीक शब्दापासून हा शब्द आलेला असून “सोडणे” ह्या अर्थाने ह्याचे आषांतर नेहमीच करण्यात आलेले आहे (मत्ता ४:२०, २२; ५:२४). जसा एखादा व्यक्ती जागा सोडून पुढे दुसऱ्या जागेवर जातो,

तसेव पाप मागे सोडले जाते. ते ह्यापुढे ओळे महून वाहण्याकरिता राहत नाही (इब्री १२:२). येशू ख्रिस्ताच्या वधःस्तंभाच्या अगोदर, पाप व उल्लंघन ह्यावर “पांघरून घातल्या गेलेले आहे” असे महतल्या जात होते ज्याचा अर्थ असा होता की ते अद्यापही तिथेच होते पण त्यावरील न्याय येशून धरण्यात आलेला होता (स्तोम ३२:१ व पुढे; यैम ४:७). भरपाईचा त्यावेळी अर्थ “पांघरून घालणे” असा होता. ख्रिस्ताच्या वधःस्तंभाच्यावरचा बलिदानाने पापांना “दूर पाठविणे” किंवा क्षमा ही संकल्पना आली (मत्त्य २६:२७-२५). बापितरमा करणाऱ्या योहानाच्या (लूक ३:३-४) आणि येशू ख्रिस्ताच्या सदेशांचा (लूक ४:१८-१९; प्रैकृ. ५:३१) आवश्यक भाग क्षमा ही होता. आपल्या दुसऱ्याशी वागण्यामुळे झालेल्या गोष्टीपासून (मत्त्य ६:१२-१५), पापे (मत्त्य ९:२-६) किंवा मनातील उद्देश (प्रैकृ. ८:२२) ह्यांच्यापासून क्षमा असू शकते.

तारणाकरिता पापक्षमा ही आवश्यक आहे (लूक १:७७). ख्रिस्तावे बलिदान जे पापांवी भरपाई आहे, ते परमेंतराच्या पाप क्षमेला पायाभूत आहे (इफिस १:७; कलसै १:१३-१४; इब्री ९:२२).

जेव्हा लोक ख्रिस्तावर विंवास ठेवतात तेव्हा त्यांच्या पापांवी क्षमा झालेली असते (प्रैकृ. १०:४३; २६:१८). ज्याअर्थी ख्रिस्ताने खबलिदानाने पापाची भरपाई दिली त्याअर्थी ह्यापुढे पापावर पांघरून घालण्याकरिता भरपाई महून बलिदाने किंवा अपणे असणार नाहीत (इब्री १०:१७-१८).

जेव्हा क्षमा ही कृपेची कृती आहे जी आपल्या पापांना दूर करते तेव्हा परमेंतर काहीतरी जास्तीचे आश्चर्यकारक करतो. आपल्या सर्वांना माहीत आहे की जेव्हा एखाटी गोष्ट आपण मागे सोडतो तेव्हा ती गोष्ट परत घेण्याकरिता आपण परत फिरु शकतो. परमेंतराने आपली पापे केवळ मागेव नाही सोडलीत पण त्यांना पूर्णतः खोडून काढले. आम्हाला सांगितल्या गेलेले आहे की, “जे तुम्ही आपल्या अपराधांनी व देहस्वभावाची सुंता न झाल्याने मेलेले होता त्या तुम्हास त्याने त्याच्याबरोबर जिवंत केले, त्याने आपल्या सर्व अपराधांची क्षमा केली. आपल्या विलळ असलेले मृणजे आम्हाला प्रतिकूल असलेले विधीचे ऋणपत्र त्याने ओढले व वधःस्तंभाला खिळून त्याने ते रद केले” (कलसै २:१३-१४). आमची पापे केवळ मागे टाकण्यात आली इतकेच नव्हे तर ती आता असितत्वात सुट्टा नाहीत आणि ही बाब आम्हाला विश्रांतीच्या समर्थी प्रभूच्या सानिध्यात आणते (प्रैकृ. ३:१९).

विंवासूनी परमेंतरासारखे (इफिस ५:१) आणि ख्रिस्तासारखे (१ करिथ ११:१) झाले पाहिजे जे ख्यालपणे क्षमा करणाऱ्या आत्म्याच्या गरजेबदल शिकविते (मत्त्य १८:२१-२२). ख्रिस्ती क्षमा करणारे लोक होतात हे महत्त्वाचे आहे कारण पापांवी क्षमा ही मोठच्या मोहिमेचा एक भाग आहे (लूक २४:४६-४७; प्रैकृ. १०:४३; १३:३८). आम्हाला जे शिकविले जाते त्याप्रमाणे जगण्याची आपली इच्छा असलीच पाहिजे.

जेव्हा विंवासू पाप करतात तेव्हा त्यांनी क्षमा होण्याकरिता व शुद्ध होण्याकरिता ती पापे परमेंतरासमोर पदरी घेणे हे आवश्यक आहे (१ योहान १:६-१०) ह्यासाठी की त्याच्या ख्रिस्ती जीवनात महत्तम वाढ होण्यामध्ये निरंतरता याहील. येशूने सर्व पापांकरिता वधःस्तंभावर भरपाई दिली व महून आपली अगोदरच क्षमा झालेली आहे. जेव्हा विंवासू आपली पापे कबूल करतो, तेव्हां तो हे ओळखवत आले की त्याच्या पापांकरिता अगोदरच भरपाई देण्यात आलेली आहे.

ई. क्षमा न होणारे पाप (पवित्र आत्म्याची निंदा)

एक पाप असितत्वात आहे ज्याची क्षमा होऊ शकत नाही: पवित्र आत्म्याची देव निंदा (मत्त्य १२:३१-३२). परमेंतराची निंदा करणे मृणजे तो जे काहीतरी आहे असा दावा करणे होय. जेव्हां एखाटी व्यक्ती परमेंतराच्या अर्काच्या कोणत्याही भागावर हल्ला करते आणि हे खरे नाही असा दावा करते. तेव्हां ती व्यक्ती देव निंदा करते. सत्याचा आत्मा असलेला पवित्र आत्मा योहान १४:१७), येशू मसिहा आहे हे प्रकट करतो (योहान १४:१६; १६:१३). जेव्हां व्यक्ती येशूला मसिहा महून खीकारण्यास नकार देते तेव्हां परमेंतर येशूबदल खोटे बोलत आहे असा ती दावा करीत आहे (१ योहान ५:१०). आणेने, तुम्ही समजण्यावर्यत आलेले आहात की जोपर्यंत व्यक्तीला शौतिक जीवन आहे तोपर्यंत येशूला मसिहा महून खीकारण्याची त्याच्याकरिता सुसंधी असितत्वात आहे. जर आपण सर्व तस्तुरिशतीचा विघार करतो तर आपण असा निष्कर्ष काढलाव पाहिजे की व्यक्तीचे मरण होईपर्यंत पवित्र आत्म्याची निंदा करणे मृणजे पवित्र आत्मा येशूबदल खोटे बोलतो हे ठरविणे होय. देवाकडे निर्देशीत असलेली ही गावळल भाषेची कृती नाही पण हे अविंवासाचे पाप आहे जे जीवनभर टिकते. हे उद्घारकाच्या येशू ख्रिस्ताच्या कर्त्त्वाला पूर्णतः नकारावे पाप असून ते त्या व्यक्तीला नरकाच्या सार्वकालिक दुष्परिणामांकडे नेते.

वैयाकितक अभ्यासासाठी: प्रकरण ७. तिभाग ३

१. योहान ३:१६, १८ व ३६ वाचा. तारणासाठी काय आवश्यक आहे?
२. योहान १:१,१४ व १ करिथ १५:३-५ वाचा. येशू ख्रिस्ताविषयी आपण काय विश्वास ठेवावा?
३. १ तीमथ्य २:४ व २ पेत्र ३:९ वाचा. मानवाच्या तारणासाठी देवाची काय इच्छा आहे?

४. इफिस २:८-९ वाचा. मनुष्याचे तारण कसे आले?
५. विश्वास महणजे काय? त्याचे फायदे कोणते?
६. २ तीमथ्य २:२४-२५ वाचा. अयोध्य विचार बदलण्याकरिता काय आवश्यक आहे?
७. रोम ३:२० व गलती २:१६ व ३:२४ वाचा. देवापुढे आपल्याला काय नीतिमान ठरविते व काय ठरवीत नाही?
८. २ थेस्सलनी २:१३ व १ पेत्र १:२ वाचा. जे ख्रिस्तावर विश्वास ठेवतात त्यांना कोण नीतिमान ठरवितो?
९. इफिस १:७ व कलस्सै १:१३-१४ वाचा. विश्वासणाऱ्याला का कामा मिळते?
१०. वाचा मत्तय १२:३१-३२; योहान १४:१७; योहान १६:१३; व १ योहान ५:१०. पवित्र आत्म्याविरुद्ध दुर्भाषण महणजे काय?

विभाग ४

सुरक्षा: परमेंतराची अभिवृत्ती

अ. प्रस्तावना

एकदा व्यक्ती येशु ख्रिस्तातील विंवासाद्वारे वाचविल्या गेल्यानंतर निसर्जतः किंतोक प्रैन उगम पावतात जसे “आम्ही न वाचविल्या गेल्यासारखे होऊ शकतो काय? आपण वाचविल्या गेल्यानंतर पाप केले तर काय? आम्हाला पुढ्हा वाचविल्या जाण्याची गरज आहे काय? आम्ही ख्रिस्ती जीवन कसे जगावे, परमेंतराच्या सुरक्षित प्रेमात किंवा आपले तारण गमाविण्याच्या भयात?” आम्हाला सार्वकालिक जीवन आहे है आम्हाला कसे समजू शकतो? (१ योहान ५:१३). विंवासूनी ह्या प्रैनाची उत्तरे देण्याकरिता ह्या विभागाचा आपला अभ्यास तारणाच्या बाबतीतील वस्तुशिस्तीचा शोध होईल?

ब. पूर्वज्ञान आणि पूर्विक स्थल

“पूर्वज्ञान” म्हणजे “अगोदरच माहीत असणे.” येशुये पूर्व ज्ञान जगाच्या स्थापनेच्या अगोदर झाले होते (१ पेत्र १:२०). “पूर्विकज्ञो” ह्या ग्रीक शब्दापासून “पूर्विकस्थल” हा शब्द येतो आणि मर्यादा स्थापनेच्या समाजाच्या बाबतीत ह्याचा अर्थ “अगोदरच निवडो” असा होतो.

हे परमेंतराच्या वचनावरून स्पष्ट आहे की, त्याचे पूर्वज्ञान हे त्याच्या पूर्वी ठरविलेल्या घटनांच्या बाबतीत होते रोम ८:२९-३०; १ पेत्र १:१-२). परमेंतराच्या सर्वज्ञतेला प्रत्येक होणारा निर्णयाच माहीत नव्हता आणि प्रत्येक घडणारी घटनाच माहीत नव्हती पण त्याला प्रत्येक शक्यतापण माहीत होती. परमेंतराने योजना तयार केली ज्यामध्ये त्याला मानती आणि देवदूतांची उत्पत्ति ह्यामध्ये त्यांना ठरविण्याची समर्थता द्यावयाची होती आणि तरीही ही योजना पुढे न्यावयाची होती. ह्यामध्येच परमेंतराची महानाता स्पष्टपो दिसून येते.

परमेंतराच्या पूर्वज्ञानापैकी काहीना प्रकट करण्यासाठीच परमेंतराच्या वचनातील काही भविष्यवाण्या आखलेल्या आहेत (२ पेत्र ३:१७). आपण परमेंतराच्या बाजूने राहिवे की सैतानाच्या बाजूने राहिवे हे ठरविण्याकरिता आपण समर्थ व्हावे म्हणून आपण भविष्यात घडणाऱ्या काही घटना अगोदरच समजू शकतो.

क. करा

“अर्थबोधाच्या मूलभूत तत्वांपैकी” तत्वामध्ये परमेंतराने मानवाशी केलेले नऊ करार किंवा ठेवे हांगा विवार करण्यात आलेला आहे. त्यापैकी काही संर्थात होते आणि मनुष्याच्या आज्ञाधारकपणावर आधारित होते. इतर करार बिनश्रृत होते जे परमेंतराच्या एकात्मतेवर केवळ आधारित होते. ह्या करारांमध्ये परमेंतर विंवासूना पुरविण्याच्या सुरक्षेबद्दल व शांततेबद्दल परमेंतराच्या अभिवृत्ती समर्थता द्यावयाची माहितीचे पुढ्हा पुनरावलोकन करावे आणि परमेंतराच्या अभिवृत्ती आधारित सुरक्षेला विचारात द्यावे.

द. शांतत सुरक्षा

शांतत सुरक्षेचा अर्थ असा आहे की तारण गमाविल्या जाऊ शकत नाही. आपण अभ्यास केलेल्या तत्वांचा उपयोग करून आपण हे विधान सिद्ध करण्याकरिता पुढे जाऊ. जर आपल्याला परमेंतराच्या वचनामध्ये वैंतीक निकालाबाधीत विधाने आढळतात जी आपणाला आम्हे शांतत तारण आग्नी गमावू शकत नाही असे सांगतात जेव्हां जोपर्यंत शास्त्रपाठ अपवाद सांगत नाही तोपर्यंत आपण ती विधान खरी आहेत म्हणून त्याचा स्वीकार केलाव पाहिजे. जर बायबल विधान करावे तर त्याला अपवाद देण्याचा अदि इकारण बायबललाव आहे. उदाहरणार्थ शास्त्रपाठ असे सांगतो की, “सर्वांनी पाप केले आहे आणि ते देवाच्या गौरवाला उणे पडले आहेत” (रोम ३:२३). प्रश्न येशु ख्रिस्ताकरिताव केवळ अपवाद म्हणून शास्त्रपाठात दिला आहे, ज्याच्याकरिता आम्ही अपेक्षा करतो की, “ज्याने पाप केलेले नाही” (१ पेत्र २:२२). हर व्रतेशमार्गाला जो संपूर्णतिपासून एका भागाला कारण देतो, त्याला अनुमानीक विचारसरणी असे म्हणतात. अनुमानीक विचारसरणी आपल्याला योव्या निष्कर्षपूर्वत नेते जसे, “जर येशु ख्रिस्ताच्यातिरिक्त सर्वांनी पाप केले आहे तर त्याच्या अर्थ असा की मी सुद्धा पाप केलेले आहे.” दुसऱ्या बाजूने पवर्तनात्मक विचारसरणी एका भागापासून संपूर्णतिला कारण देतो (जसे ज्याअर्थी मी पाप केलेले आहे, त्याअर्थी सर्वांनी पाप केलेले आहे) ही पवर्तनात्मक विचारसरणी नेहमीच बराबर असते पण येशु ख्रिस्तामध्ये आढळून आलेला अपवाद त्याच्या स्पष्ट मर्यादा दर्शवितो. जर संपूर्णतिचा एखादा भाग सोडून देण्यात आला तर तोही चूक होऊ शकतो.

आमची शांतत सुरक्षेची सिद्धता चार वेगवेगळ्या प्रवेशमार्गांचा उपयोग करीत.

१. तर्कशुद्ध प्रवेशमार्ग

शांतत सुरक्षेला तर्कशुद्ध प्रवेशमार्गाच्या तीन उदाहरणांना आपण विचारात घेऊ. पहिले, ज्याअर्थी तारण हे विंवासाद्वारे, कर्माद्वारे नाहे, कृपेने प्राप्त होते त्याअर्थी कर्माद्वारे तारण हे गमाविल्या जाऊ शकत नाही जसे पाप (इफिस २:८-९) दुसरे, ज्याअर्थी “नवीन जन्म” आपल्याला “देवाची मुले” करावे, त्याअर्थी आपले अपराश त्याला बदलू शकत नाही जो आपला पिता आहे (योहान १:१२-१३; २ तीमश्य २:१३). तिसरे आपण परमेंतराचे शत्रु असतांना आपल्याला वाचवून त्याने आपल्यासाठी

सर्वाधिक केले, त्यांशी आपण वाचविले गेलो असतांना आपल्याला बाहेर घालवून तो आपल्यासाठी काढी कमी करणार नाही (रोम २:९-१०).

२. स्थितीदर्शक प्रवेशमार्ग

तिंवासू छा “खिस्तामध्ये” आहे असे म्हटल्या जाते आणि जे येशू खिस्तामध्ये आहते त्यांच्याकरिता कोणतीही नापसंती नाही (रोम ८:१), ह्यावर आधारिता “शांवत सुरक्षेचा” स्थितीदर्शक प्रवेशमार्ग आहे. खिस्तामध्ये, तिंवासूकरिता पित्याचे प्रेम हे पित्याच्या आपल्या पुत्रावरील प्रेमाइतकेच असते कारण विशेषत: आता आपण त्याचे मुले आहेत म्हणून (योहान १:१२-१३; रोम ८:३८-३९; गलती ३:२६; इफिस १:५-८) वस्तुरिशी अशी आहे की, आम्ही अगोदरपासूनच खिस्ताच्या पुनरुत्थानाचे सहभागी आहेत, ज्याचा आता मृत्यु नाही (इफिस २:६). दुसरा महत्वाचा विवार असा आहे की “प्रमुख” आपल्या संरक्षेचा सदर्यांना काढू शकत नाही कारण त्याला पूर्ण संरक्षा हवी असते (१ करिश १२:१३). आपण नेहमीचा त्याचा एक भाग असू.

३. संरक्षणात्मक प्रवेशमार्ग

पित्याच्या उजवीकडे बसलेल्या खिस्ताचे वर्तमानकालीन सत्रामध्ये असे आहे की तो आमच्या बचावाचा मुख्य त्यार आहे जो सैतानाशी युद्ध करतो (१ योहान २:१-२; प्रकटी १२:१०). तो परमेंवर आणि मनुष्य ह्यांच्यामधला “मध्यरथ” आहे ज्याने मनुष्याकरिता चांगल्यापैकी करार मिळविला (गलती ३:२०; १ तीमध्य २:५; डब्बी ८:६; ९:१५; १२:२४). तिंवासूंना सुरक्षित व संरक्षित करण्याकरिता तो आता आपल्या निवडलेल्यांकरिता मध्यरिश करतो (रोम ९:३१-३९). जो कोणी “त्याच्या हातातून मेंद्रु सिकातू पाहतो” तो सर्वशक्तीमत्व असलेल्या पित्यावर व पुत्रावर हल्ला करीत आहे (योहान १०:२७-२९).

४. आध्यात्मिक प्रवेशमार्ग

शांवत सुरक्षेचा आध्यात्मिक मार्ग प्रवेशमार्ग व्यक्तीशी आपला संबंध आणि पवित्र आत्म्याचे कार्य ह्यावर आधारीत आहे. पवित्र आत्मा न वाचविल्या गेलेल्या मानत जातीला जिचा “खराब बीजाच्या” देहात जन्म झालेला आहे, तिला येशूवरील तिंवासाच्या बिंदूवर “चांगल्या बीजामध्ये” जन्म घायाला लावतो. ह्या प्रमाणे आपण पुन्हा मरण पावत नाही (१ करिश १५:४२, ५२; १ पेत्र १:२२-२५; योहान ११:२५-२६) आपल्या तारणाच्या वेळी किंत्येक देणव्या आपल्याला देण्यात आलेल्या आहेत. त्या देणव्या पूर्ण व परत न पिरण्याच्या अशा प्रस्तुत करण्यात आलेल्या असून त्या पवित्र आत्म्यापासून आलेल्या असतात. तारण आच्या क्षणी पवित्र आत्मा आपल्यामध्ये वस्ती करतो आणि तो तिंवासूच्या पुनरुत्थित शरीराकरिता हे अगोदरचे भुगतान आहे (रोम ८:१; १ योहान २:२७; २ करिश १:२२). पवित्र आत्मा त्यांना बापितस्मा देतो जे खिस्ताच्या ऐक्यात तिंवास ठेवतात (रोम ८:१; १ योहान २:२७) आणि तिंवासूच्या सुटकेच्या दिवसापासून तो त्यांच्यावर शिक्का मारतो (२ करिश १:२१-२२; इफिस १:१३, १४; ४:३०).

५. दत्तक ग्रहण

येशू खिस्त छा परमेंवराचा एकुलता एक पुत्र आहे (योहान ३:१६). जेत्हां आपण तिंवासाद्वारे खिस्ताच्या ऐक्यामध्ये प्रवेश करतो तेत्हा आपल्याकडे परमेंवराचा “दत्तकपुत्र” म्हणून पाहिले जाते. हे दत्तक ग्रहण संपूर्ण इत्त्राएलकरिता आखल्या गेलेले होते परंतु बहुतेकांनी त्यांच्या मसिहाला नकार दिला (रोम ९:३-४).

तिंवासूला आता बलक म्हणून पित्याच्या सलगीच्या संबंधाची सुसंधी आहे आणि तेही हे माहीत कळून की तो आता खिस्तासोबतच वारस आहे (रोम ८:१५-१७; गलती ४:४-७). एक दिवस आपणाला छा दत्तक ग्रहणाचा पूर्ण आशीर्वाद पूर्णपणे समजून येईल (रोम ८:२२-२३).

वैयाकितक अभ्यासासाठी: प्रकरण ७, विभाग ४

१. १ योहान ५:१३ वाचा. तारण मिळाले आहे ह्याची खात्री आपल्याला होऊ शकते काय?
२. रोम ८:२९-३० व १ पेत्र १:१-२ वाचा. घटनेवी पूर्व कल्पना देवाला कोणत्या गोष्टीने होते?
३. योहान १०:२७-२९ वाचा. येशूच्या मेंद्रांना काय अभिवृत आहे?
४. इफिस २:८-९ व रोम ११:२९ वाचा. तारण हे दान आहे तर देव ते परत घेईल का?
५. योहान १:१२-१३ व २ तीमध्य २:१३ वाचा. जर विश्वासणारा अविश्वासू झाला तर तो देवाचे लेकळ राहत नाही का?
६. रोम ५:९-१० व लूक ६:३१-३६ वाचा. आपण देवाचे शत्रु असतां देवाने आपले तारण केले का? प्रीती दाखविण्याकरिता काय कराचे लागले?

७. आपण शत्रु असता त्याने आपले तारण केले व त्याची लेकरे बनविले. तर आता तो आपल्याला कसे नरकात जाऊ देईल?
८. रोम ८:१ वाचा ख्रिस्तात आपली स्थिती बघता आता काय याहू नाही?
९. रोम ८:३५-३९ वाचा. ख्रिस्तव्या प्रीतीपासून विश्वासणाऱ्यांना काय विभवत करू शकते?
१०. १ पेत्र १:२२-२५ वाचा. आपला नवीन जन्म पवित्र आत्म्याने दिलेल्या शुद्ध बिजापासून आहे तर आपण परत मरणार का?
११. रोम ८:१५-१७ वाचा. विश्वासणाऱ्यांचे देवासोबत काय नाते आहे?

विभाग ५

भविष्यतः भविष्यवाणी (अस्कॉटॉलॉजी)

अ. प्रस्तावना

परमेंद्रवराने आपल्या कृपेमध्ये युगांकरिता घोजना तयार केली. त्याने आम्हाला पुढे घडणाऱ्या गोष्टीपैकी बहुतांश गोष्टीची माहीती दिली. काही बाबतीत त्याने आम्हाला सर्वसमावेश अशी भरपूर माहीती दिली. दुसऱ्या बाबतीत फार थोडी. आपला परमेंद्रवर उद्याला आपल्या हातात ठेवतो ह्या वस्तुरिशीमध्ये आपण विश्वास ठेवू शकतो.

भविष्यवाणी ह्या परमेंद्रवराच्या वचनाचा एक महत्वाचा विषय आहे. बायबलमध्यांचा ११८९ प्रकरणायैकी २७१ प्रकरणे भविष्यवाणीला हाताळतात. हे जवलजवल एक चतुर्थांश बायबल आहे. दुसऱ्या पुरतकात भविष्यवाणीच्या अधिकाच्या ओव्यांचा समावेश आढळतो. म्हणून भविष्यवाणीच्या अभ्यास महत्वाचा आहे.

आपण भविष्यवाणीचा अभ्यास करतांना कोणत्या घटना अद्याप घडावयाच्या आहेत हे प्रथम ठरविणे हे आपल्याकरिता गरजेवे आहे. ह्या घटना आपल्याला एक आराखडा तयार करायला मदत करतील जो आपल्या अभ्यासात आपला मार्गदर्शक होईल. प्रकरण ४ मधील “अर्थबोधाची मूलभूत तत्वे” ह्यामधील तत्व क्र. १५ ची आठवण करा. त्यामध्ये असे सांगितल्या गेलेले आहे की काही भविष्यवाण्या परिपूर्ण झालेल्या असून दुसऱ्या अद्याप व्हावयाच्या आहेत.

ब. विभागण्या

भविष्यवाणी की तिभागणीच्या अभ्यासाशी संबंधित आहे. तिभागणीशी संबंधीत असलेल्या तत्त १३ चे पुनरावलोकन करणे हे तिद्यार्थकरिता शहाणवणावे आहे. तिभागण्या हे इतिहासातील कालखंड आहेत ज्यामध्ये परमेंद्रवर आपल्या लोकांकरिता निरनि.

राळच्या जबाबदाच्या रथापीत करतो. याजक वयात बदल झालेला आहे आणि तिभागणीबद्दलच्या बदलाला विन्हांकीत करण्याच्या नियमातसुद्धा बदल झालेला आहे (इत्री ७:१२).

परराष्ट्रीयांचा कालखंड जो आदामाच्या पतनापासून तो मिसर देशातून इत्राएलच्या निर्गमनापर्यंतवा आहे तो परिपूर्ण झालेला आहे. इत्राएलच्या कालखंडात त्यांचा मिसर देशातील निर्गमनापासून (नियमशास्त्र देण्यासह) तो पेटेकॉर्स्टच्या दिवसापर्यंतवा आहे. तो “ट्रायब्युलेशन” किंवा “दानिषलवा ७० वा आठवडा” ह्या काळ वगळता कालखंडही पूर्ण झालेला आहे (दानिषल ९:२४-२७).

आपण आता मंडळीच्या कालखंडात असून ह्या पेटेकॉर्स्टच्या दिवसापासून तो “मंडळीच्या अत्यानंदा” पर्यंतवा कालखंड आहे.

सहस्र कालखंड तेळ्हां सुरु होईल जेळ्हां १००० वर्षांचे राज्य रथापीत करण्यास येशू ख्रिस्तावे दुसरे आगमन होईल आणि ह्या कालखंडाचा शेवट सैतानाच्या शेवटल्या बंडामध्ये होईल.

क. अत्यानंद (रॅप्चर)

“अत्यानंद” (म्हणजे रॅप्चर) ह्या शब्द लॅटीन शब्द “ऐप्रेरे” पासून आलेला ज्याचे ग्रीक भाषांतर “हारपेडझो” असून बायबलच्या लॅटीन भाषांतरात १ थेरसल ४:१७ मध्ये ते आढळतें. त्याचे इंग्रजी भाषांतर “पकडल्या गेलेले” असे आहे. “अत्यानंदाच्या” तेळी प्रश्न जिंवंत असलेल्या विश्वासुसह त्या विश्वासूना पुनरुत्थान करील जे विश्वासात मेलेले आहेत आणि प्रश्न त्या सर्वांना आकाशात आपल्याजवल होईल (१ थेरसल ४:१४-१७). हे रुपांतर क्षणात होईल (१ करिश १५:५१-५२).

“अत्यानंद” मंडळीच्या कालखंडाच्या शेवट करेल त ट्रायब्युलेशना सुरुवात होईल.

द. ट्रायब्युलेशन

“ट्रायब्युलेशन” ह्या शब्द “इलीपसीस” ह्या ग्रीक शब्दापासून येतो ज्याचा अर्थ “दबाव” असा आहे, जसे एखादा पायाने द्राक्षांनी तुटवितो. ही वेळ भावनायुक्त आत्मा आणि औतिक दबावाची आहे जी जगाने ह्यापूर्वी कधीही पाहिली नव्हती. “ट्रायब्युलेशन” च्या काळात ज्या घटना घडणार आहेत त्या प्रकटीकरण ६-९ मध्ये आढळतात.

“ट्रायब्युलेशनच्या” काळ सात वर्षांचा असेल ज्याला “दानिषलवा ७० वा आठवडा” (दानिषल ९:२४-२७) म्हणून सुद्धा ओळखले जाते. दानिषल त्या संदेष्टच्याला परमेंद्रवरकडून प्रकटीकरण झाले की ७० आठवड्याची वर्षे ज्याची त्याच्या लोकांकरिता म्हणजे यहुदींकरिता भविष्यवाणी झाली. जेळ्हां येशू ख्रिस्त येरुशलेममध्ये आला वधःस्तंभाच्या एक आठवडा अगोदर, तेळ्हां पहिले ६९ आठवडे पूर्ण झालीत. ७० वा आठवडा ह्या इत्राएलच्या कालखंडाचा शेवटच्या सात वर्षांचा काळ असेल जी अत्यानंदापासून (रॅप्चरपासून) येशू ख्रिस्ताच्या दुसऱ्या आगमनापर्यंत असेल.

ડ. દુસરે આગમન

“ટ્રાયબ્યુલેશનચ્યા” સાત વર્ષાંચા કાળાનંતર લગેચ હોણાન્યા ખ્રિસ્તાવ્યા પરત યેણ્યાલા દુસરે આગમન નિર્દેશીત કરતે (મત્તાય ૨૪:૨૯). હે “અત્યાનંદાપાસુન” (રેંચરપાસુન) વેગળે આહે આણિ ઇથે યેશ્વૃ ખ્રિસ્ત પૃથ્વીવર પુન્છા પાઊલ ઠેવેલ (જખચ્યા ૧૪:૧-૬) જિશે “અત્યાનંદામધ્યેં” (રેંચરમધ્યેં) તો દગાવર યેતો (પ્રે.કૃ. ૧:૧૧).

હી તી વેળ આહે જેછા તો આપલ્યા સર્વ શરૂંતા પરાજય કરેલ આણિ સહસ્ર રાજ્યાચી સુરવાત કરેલ (પ્રકટી ૧૯:૨૦-૨૦:૬). ખ્રિસ્ત જૈતુનાવ્યા ડોંગરાવર પછીલે પાઊલ ઠેવેલે, જૈતુનાવ્યા ડોંગરાવે અર્થે અર્થે અસે દોન ભાગ હોતીલ વ અવશિષ્ટ ઇસ્ત્રાએલચી સુટકા કરેલ (જખચ્યા ૧૪:૧-૬). તો બોલેલ વ પશ્ચિમેકડલ્યા રાજાલા નષ્ટ કરેલ (૨ શેરસલ ૨૫; પ્રકટી ૧૯:૧૫). ત્યાનંતરચી સ્વર્ગતૂન અન્ની આણાલ આણિ ઉત્તરેવ્યા રાજાલા તી નષ્ટ કરેલ (યાહ્જકેલ ૩૧-૩૯) જ્યાને દક્ષિણેવ્યા રાજાલા અગોદરવ નષ્ટ કેલે આહે (દાનિએલ ૧૧:૪૦-૪૪). ત્યાનંતર તો પૂર્વેવ્યા રાજાણી સમેરાસમેર યુદ્ધ કરીલ (યશયા ૬૩:૧-૬; પ્રકટી ૧૪:૨૦).

ક. સહસ્રરાજ્ય

સહસ્રરાજ્ય હે યેશ્વૃ ખ્રિસ્તાવ્યા પૃથ્વીવરીલ ૧૦૦૦ વર્ષાંચા રાજ્યાલા નિર્દેશીત કરતે (હબી ૨૦:૬). અસે અનેક ઉત્તરે આહેત જે હ્યા રાજ્યાચી ગુણધર્માના પ્રદર્શીત કરતાત.

સહસ્ર રાજ્ય અબ્રાહામાચ્યા, દાવીદાચ્યા વ નવીન કટાર પરીપૂર્ણ કરતાત. એદેન બાગેતીલ શાપાલાસુદ્રા તે નાહીસે કરતે (ઉત્પત્તિ ૩:૧૭-૧૯).

હ્યા રાજ્યાચી શૌંખિક ગુણધર્માને અણી: (૧) યુદ્ધાચી અનુપરિશીતી (યશયા ૨:૪; મિરવા ૪:૩); (૨) વન્યાપશ્વામધ્યે ભય રાહ્ય આર નાહી (યશયા ૧૧:૬-૯; ૩૫:૯; ૬૫:૨૫); (૩) આજાર વ અપંગત્વ નાહીસે હોઈલ આણિ નમ્મજનાંચ્યા પરમેંતરાવ્યા ઠાચી અસલેલ્યા આંનાદાત વૃદ્ધી હોઈલ (યશયા ૨૯:૧૭-૧૯); (૪) સામાજિક, આર્થિક વ રાજકીય છલ રાહણાર નાહી (યશયા ૧૪:૩-૬); (૫) લોકસંસ્થ્યેત વાઢ (રિર્મયા ૩૦:૨૦); (૬) ફલ પ્રાપ્તી (રિર્મયા ૩૧:૫; યશયા ૬૨:૮-૯; ૬૫:૨૧, ૨૩); (૭) આર્થિક ભરભરાટ (યશયા ૩૫:૧, ૨, ૭) આણિ (૮) પ્રભૂપાસુન પ્રકાશ (જખચ્યા ૧૪:૬-૭) જે “ટ્રાયબ્યુલેશનમધ્યેં” મેંદ્રે મહ્ણુન જિવંત રહિલેલે આહેત, તે બહુદી વ પરરાસ્ત્રીય સહસ્ર રાજ્યાત રહીલીલ; મહ્ણુન સહસ્ર કાલખંડાત પાપ સ્વભાવાવે મનુષ્ય પ્રાણી અસીલ. ત્યાંચ્યાપાસુન જન્મલેલ્યા મુલાંના વાવિલે જાણ્યાચી આત્મયકતા અસેલ.

આધ્યાત્મિક ગુણધર્મધ્યેં સમાવેશ અસેલ: (૧) નિતિમત્વ (મલાખી ૪:૨; સ્તોત્ર ૮૯:૧૪); (૨) પ્રભૂબહલવે પૂર્ણ જ્ઞાન (યશયા ૧૧:૯); (૩) પવિત્ર આત્માચી પરિપૂર્ણતા (યોયેલ ૨:૨૮-૨૯); (૪) સૌરણ્ય (યશયા ૯:૩-૪); (૫) ન્યાય (યશયા ૯:૭; ૧૧:૫; ૩૨:૧૬; ૪૨:૧-૪; ૬૫:૨૫).

ખ્રિસ્તાવ્યા રાજદંડ હા વૈશ્વીક (દાનિએલ ૭:૧૪; મિરવા ૪:૧-૨; સફન્યા ૩:૯-૧૦; સ્તોત્ર ૭૨:૮); એકત્રીત શાસનાચા (યાહ્જકેલ ૩૭:૨૪-૨૮) રાહીલ. ગુન્હે પૂર્ણપેણે દાબુન ટાકલ્યા જાતીલ (સ્તોત્ર ૭૨:૧; પ્રકટી ૧૯:૧૫). જાગતીક શાસનાવે યેરુશાલેમ હે કેંદ્ર હોઈલ (યશયા ૨:૨-૪; રિર્મયા ૩૧:૬; મિરવા ૪:૧; સફન્યા ૨:૧૦-૧૧) આણિ પરમેંતરાવ્યા સર્વજાતેને સુરક્ષિત રાહીલ (યશયા ૧૧:૯). તે સોંપા રિતિને મિલણ્યાજોગે (યશયા ૩૫:૮-૯) અતિશય વિસ્તૃત અસેલ (રિર્મયા ૩૧:૩૯-૪૦; યાહ્જકેલ ૪૮:૩૦; જખચ્યા ૧૪:૧૦). યેરુશાલેમ હે આરાધનેચે કેંદ્ર હોઈલ (રિર્મયા ૩૦:૧૬-૨૧; ૩૧:૬, ૨૩, યોયેલ ૩:૧૭; જખચ્યા ૮:૮, ૨૦). આરાધના સહસ્ર મંદિરાત (યાહ્જકેલ ૪૦:૧-૪૬:૨૪) આણિ આરાધનેચે પુદ્રારીપણ ઝોડોકાઇટ યારજકપણ કરેલ (યાહ્જકેલ ૪૩:૧૯; ૪૪:૧૫).

ગ. મોઠચા પાંઢચા રાજાસનાવા નાશ

સહસ્ર કાલખંડાનંતર વ સૈતાનાલા થોડચા વેળાકરિતા મુકત કેલ્યાનંતર મોઠચા પાંઢચા રાજાસનાવા ન્યાય ઘડેલ. ત્યાલા રાષ્ટ્રાંના ઠકવાતયાસ આણિ “ગોગ ત માગોગ” હ્યાંના લદાઈસાઠી એકત્ર કરાતયાસ પરવાનગી દેણ્યાત આલી (પ્રગટી ૨૦:૭-૮). સહસ્ર રાજ્યાવે રહિવારી જે વાવિલે ગેલેલે નાહી આહેત તે ન્યાચી પ્રજા હોતીલ. સ્વર્ગતૂન અન્ની આણૂન ચ્વાપદ વ ખોટચા સદેષ્ટચાંસહ અન્નીચ્યા સરોવરાત સૈતાનાલા ટાકૂન પ્રભુ સૈતાનાવ્યા સર્વ હલ્લચાવા અંત કરીલ (પ્રકટી ૨૦:૯-૧૦).

હ્યા ઘટનાનંતર મોઠચા પાંઢચા રાજાસનાસમોરીલ શેતટચા ન્યાયાકરિતા અતિખાસૂચે પુનરૂથ્થાન હોઈલ. ત્યાંના અન્નીચ્યા સરોવરાત ટાકણ્યાત યેરીલ (પ્રકટી ૨૦:૧૧-૧૫).

હ. શાશ્વત સિથીતી

શાશ્વત સિથીતીલા “પરમેંતરાવા દિવસ” અસે મહણતાત (૨ પેટ્ર ૩:૧૨). તો મોઠચા પાંઢચા રાજાસનાવ્યા ન્યાયાનંતર સુખ હોતો હ્યામધ્યેં સદ્યાચા આકાશ ત પૃથ્વી હ્યાંચા નાશ હોઊન “જવે આકાશ વ નાની પૃથ્વી” નિર્માણ હોતે (યશયા ૬૫:૧૪; ૬૬:૨૨; ૨ પેટ્ર ૩:૧૨-૧૩; પ્રકટી ૨૧:૧). નવીન પૃથ્વીમધ્યેં નવીન યેરુશાલેમ રાહીલ જ્યામધ્યેં “ઇસ્ત્રાએલાવ્યા સંતાનાવ્યા બારા વંશાચી આણિ બારા પ્રેબિતાંચી નાવે” સ્મરણ મહ્ણુન લિહીલેલી અસીલ (પ્રકટી ૨૧:૨-૫). નવી યેરુશાલેમમધ્યેં મંદિર રાહણાર નાહી કારણ યેશ્વૃ ખ્રિસ્ત, કોકરા હેવ ત્યાચે મંદિર અસેલ. સૂર્ય કિંત્વ વંદદી રાહણાર નાહી કારણ તિશે કોકચાવ્યા દીપ રાહીલ. જીવનાવ્યા પાણ્યાને પૂર્ણ ભરણ અસેલી નદી જી રાજાસનાપાસુન નિઘેલ આણિ નદીચ્યા દોન્હી બાજૂલા બારા જાતીચી દર મહીણાલા ફળે દેણારે “જીવનાવી ઝાડે” ઉગતીલ (પ્રકટી ૨૧:૧-૨).

शांवत सिथीमध्यें कोणतेही पाप असणार नाही (प्रकटी २१:२४-२५). जे येशु ख्रिस्तावर तिंवास ठेवणार नाहीत आणि त्यांच्या पापाकरिता क्षमा मिळविणार नाहीत, त्यांत नवीन घेलशेमेत किंवा नवीन स्वर्ग व पृथ्वी ह्यामध्ये प्रवेशाची परवानगी असणार नाही. ते अऱ्णीच्या सरोवरात आपली शांवता घालवतील (प्रकटी २१:२४-२५). केवळ जो कोणी “विजय मिळवितो” त्यालाच फक्त परमेंवरासोबतचा खजिण्याच्या उपभोग होण्याची परवानगी असेल. परमेंवराला धन्यवाद असो. “तिंवास ह्या विजय आहे जो जगावर जया मिळवितो” (१ योहान ५:४-५).

प्रकटीकरण २१:८ मध्ये ते पाप नाही जे व्यक्तीना स्वर्गाच्या बाहेर ठेवते पण येशु ख्रिस्तावर तिंवास ठेवण्यात व त्याच्यापासून मिळणाऱ्या पापसमेत आलेले अपराश आहे ह्याची कृपया नोंद घ्यावी.

तैयवितक अश्यासासाठी: प्रकरण ७, विभाग ५

१. डबी ७:१२ वाचा. विभागण्या झाल्यावर काय घडते?
२. १ थेस्सलनी ४:१४-१७ वाचा. ख्रिस्तावे दुसरे येणे होईल तेढ्ठा विष्वासणारे त्याला कुठे भेटतील?
३. १ करिथ १५:५१-५२ वाचा. मंडळी किंती वेळात उवलली जाईल?
४. योहान १४:१-३ वाचा. मंडळी उवलली गेल्यावर कुठे राहील?
५. दानीएल ९:२४-२७ वाचा. सात वर्ष असलेले ७० आठवडे पूर्ण झाले नाही या काळाला काय म्हणावे?
६. प्रकटीकरण १९:११-१६; मत्तय २४:२९-३० व जखच्या १४:१-६ वाचा. महासंकटाच्या काळानंतर ख्रिस्त काय करेल?
७. वर उवलल्या जाणे व दुसरे येणे ह्या फरक कोणता आहे?
८. प्रकटीकरण १०:२० वाचा. अऱ्णीच्या सरोवरात कोणाला टाकल्या जाईल?
९. प्रकटीकरण २०:१-३ वाचा नक्कुळात कोणाला टाकल्या जाईल?
१०. प्रकटीकरण २०:४-६ वाचा. पृथ्वीवर ख्रिस्तावे राज्य किंती दिवस राहणार?
११. प्रकटीकरण २०:७-१० वाचा. १००० वर्षानंतर सैतानाला सोडण्यात येईल, तो बंड करेल, परत पराभूत होईल व त्यावा शेवट कुठे होईल?
१२. प्रकटीकरण २०:११-१५ वाचा. जीवनाच्या पुस्तकामध्ये ज्यांची नावे राहणार नाही त्यांचे मोठचा पांढऱ्या राजासना समोरील न्यायानंतर काय होणार?
१३. २ पेत्र व प्रकटीकरण २१:१ वाचा. या न्यायानंतर काय होणार आहे?

प्रकरण ८

परमेश्वराच्या उद्देश्याची
तात्त्विक शिकवणुक

વિભાગ ૧

વ્યક્તિગમ ખ્રિસ્તી જીવન (હોડોલોંજી)

આ. પ્રસ્તાવના

પ્રત્યેકાચા બદલ પરમેંવરાચા પુત્ર યેશુ ખ્રિસ્ત હ્યાચા પ્રતિમેત છાચા અસા પરમેંવરાચા ઉદેશ આહે. ત્યાચા ઉદેશ કિંદેક બદલાતુન સિદ્ધીસ જાણ્યાકરિતા ત્યાને પ્રત્યેકાચા જીવનાત તીન સ્વરૂપ સ્થાપીત કેલે આહેત. હ્યા બદલાંના આપણ : સ્વરૂપ ૧, સ્વરૂપ ૨ વ સ્વરૂપ ૩ અસે મહ્નણ.

જેઠા અવિંવાસ્ય યેશુ ખ્રિસ્તામધ્યે તિંવાસ્ય હોતો તેઠા સ્વરૂપ ૧ ઘડતે (પ્રે.કૃ. ૧૬:૩૧). હા કાણ ત્યા વ્યક્તિવ્યાં શાંતત તારણાચા ભાગ આહે.

સ્વરૂપ ૨ હી પ્રક્રીયા અસૂન તી તારણાચા ક્ષાળાપાસૂન મૃત્યુપર્યત કિંવા મંડળીવ્યા અત્યાનંદાપર્યત વ્યક્તિમધ્યે ઘડતે.

સ્વરૂપ ૩ હૈ વ્યક્તિવ્યા મૃત્યુપાસૂન કિંવા તિંવાસ્યા અત્યાનંદાપાસૂન સુરુ હોતે વ સંપૂર્ણ શાંતતેત નિરંતર રાહતે.

જોપર્યત આપણ તિસન્યા સ્વંલ્પાત પ્રવેશ કરીત નાહી તોપર્યત યેશુ ખ્રિસ્તાચા પ્રતિમેત હોણા ઇચ્છિત બદલ પૂર્ણપણે સિદ્ધીસ જાત નાહી પણ તારણાચા ક્ષાળાવર તિંવાસ્યામધ્યે બદલ હોણે સુરુ હોતે (૨ કરિથ ૩:૧૮). યેશુ ખ્રિસ્તાસારખી વૃત્તી મિઠાતિણે મહણજે નિસ્તાર્થી, નમ્ર વ સમર્પીત (ફિલિપે ૨:૫-૮) હોણે હે અસૂન યેશુ ખ્રિસ્તાલી પ્રતિમા હ્યાકરિતા સંટભેરિશા આહે. હા બદલ આપણ કસે ચાલાવે હ્યાચા એક ભાગ આહે મહણજે “તુમહાલા ઝાલેલ્યા પાવરણાસ શોભેલ અસે વાલા” (ઇફિસ ૪:૧-૩).

તિંવાસુંચ્યા જીવનાત બદલાવે સ્વરૂપ અસતે હે સમજાવે મહત્વાવે આહે કારણ હે પ્રત્યેકાલા પરમેંવરાવે વવન સમજણ્યાસ મદત કરીલ. જેઠા આપણ પ્રંન વિચારતો “કોણ”, તેઠા વિચારાધીન અસલેલ્યા ઉતાન્યાચા યોઝ્ય અર્થબોધ હોણ્યાકરિતા તિંવાસુંચ્યી કિંવા અવિંવાસુંચ્યી પરમેંવર બોલત આહે કાય હે ઠરવિણે આમચ્યાકરિતા ગરજેવે અસતે. આપણ આદ્યાત્માચા વિષયાલા વિચારત હેત અસતાંના હા મુદા લક્ષ્યાત ઠેવા.

બ. ખ્રિસ્તી જીવનાચી તેરા મૂલતત્ત્વે

૧. વિંવાસ

સાથેવ બોલાવે ઝાલે તર તિંવાસ મહણજે કોણાચ્યાતરી મધ્યે કિંવા કણ્યામધ્યોતરી ભરવસા. હા તિંવાસ આહે કી એવાદી વ્યક્તિ કિંવા એવાદી ગોષ્ટ તુમ્ચ્યા ગરજા કિંવા ઇચ્છા પરિપૂર્ણ કરેલ. જિશે વિંવાસાવે મૂલ્ય ઠરવિલે જાતે, વિંવાસાત નલે, તિશે વિંવાસાચા ઉદેશ આહે. એવાદા અસા વિચાર કરીલ આણિ પ્રત્યક્ષાપણે વિંવાસ કરણ્યાસ હેર્ઝિલ માનવ દુસરી અકાશાચ્યા વ પૃથ્વી જિશે આપણ રાહતો, તયાર કરુ શકતો, પણ માનવાચા આત અશી નિર્મિતી તડીસ જાણ્યાસારી પુરેસે સામર્થ્ય નાહી. અસા વિંવાસ ટાકાઊ અસેલ.

જેઠા એવાદ્યામધલા વિંવાસ જ્યાચા જવળ દિલેલી ઘટના સિદ્ધીસ નેણ્યાવે જ્ઞાન વ સામર્થ્ય અસેલ તેઠા ત્યા વિંવાસાલા સામર્થ્ય આહે. આપલા વિંવાસ પરમેંવરાવર આહે જ્યાને આકાશ વ પૃથ્વી અરિત્તવાત આણલી, કારણ ત્યાચ્યાજવળ સામર્થ્ય, જ્ઞાન વ ઇચ્છા આહે. શાસ્ત્રપાઠ મહણજો, “વિંવાસ હા આશા ધરલેલ્યા ગોષ્ટીવિષ્યીના ભરવસા આણિ ન દિસણાચ્યા ગોષ્ટીબદ્ધલી ખાત્રી આહે. વિંવાસાચ્યા બાબતીત પૂર્વજાવિષ્યી સાક્ષ દેણ્યાત આલી હોતી. વિંવાસાને આપલ્યાલા કફને કી, દેવાચ્યા શબ્દાને વિંવાચી રચના ઝાલી, અશી કી, જે દિસતે તે દૃષ્ય વસ્તુપાસૂન ઝાલે નાહી” (ઇબ્રી ૧૧:૧-૩).

દોષનિરાકરણ હોણ્યાસ નીતિમાન ઠરવિલ્યા જાણ્યાસ વ ખિરસ્તી લોકાંના કૃપેત આપલા પ્રવેશ હોણ્યાસ યેશુખ્રિસ્તાતીલ તિંવાસ હા પાયા આહે (રોમ ૫:૧-૨) મહણુંન, સ્વરૂપ ૧ મધ્યે, અવિંવાસુંપાસૂન તિંવાસ્ય હોણ્યા વિંવાસાચી ગરજ આહે. હા વિંવાસ પવિત્ર આત્માસોબત આપલ્યા સંબંધાલા સુરુ કરતો (ગલતી ૩:૨-૩, ૧૪).

ખ્રિસ્તી જીવનાકરિતા તિંવાસ આત્મયક આહે (સ્વરૂપ ૨) કારણ ત્યાચા હિવાય પરમેંવરાંલા સંતુષ્ટ કરને શક્ય નાહી (ઇબ્રી ૧૧:૬; ૨ કરિથ ૫:૭). તો આનંદ કરતો જેઠા ત્યાલા આપલ્યામધ્યે હે દિસતે (મતાય ૮:૫-૧૦). જગાવર જી સૈતાનાતી પ્રણાલી આહે તિવ્યાતર વિજય મહણજે તિંવાસ (૧ યોહાન ૫:૪-૫). લહાન બાલકાપાસૂન તર વરાસ્ક તિંવાસ્ય હોણ્યાચ્યા પ્રગતીત ખ્રિસ્તી લોકાંચા વિંવાસાચી પરિક્ષા હેર્ઝિલ ખાકોબાવે પત્ર ૧:૩). આપણે વિંવાસાત્લે ઐક્ય આપલ્યા પવિત્ર આત્માશી સંબંધાચ્યા વાણીલા કારણીશ્વત હોતો (ગલતી ૩:૪-૫). ખ્રિસ્તી જીવનાત તિંવાસ હા નેહમીચ પાયાશ્વત અસતો (૨ પેત્ર ૧:૫-૯).

જેઠા આમહી આમચ્યા પુનરલિથિત શરીરાસહ નેહમીસારી ખ્રિસ્તાબરોબર અસૂ, તેઠા વિંવાસાચી ગરજ ભાસણાર નાહી કારણ તો જસા આહે તસેવ ત્યાલા આપણ પાહૂ (૧ યોહાન ૩:૨).

२. आध्यात्मिकता

आध्यात्मिकता आपल्या परमेंवर पवित्र आत्म्याशी असलेल्या संबंधाच्या खोलीला दर्शवितो. महून विंवासूच्या जीवनात त्याच्या पवित्र आत्म्याच्या अवलंबनाच्या ऐक्यावर त्याची आध्यात्मिकता असलीच पाहिजे. अविंवासूची अद्यापही पवित्र आत्म्याबरोबर संबंध नसतो (करिथ २:१४) आणि महून त्यांना आध्यात्मिकतेची कोणतीही पायरी नाही.

अ. आत वस्ती करणे

मंडळीच्या कालरवंडातील विंवासू भूतकाळातील विंवासूपेक्षा वेगळा आहे कारण आता विंवासूवर पवित्र आत्म्याचे कार्य होत आहे. येथू खिस्ताच्या तवनानुसार पवित्र आत्मा आता विंवासूच्या आत कार्य करीत आहे (योहान १४:१७). विंवासूच्या आतील पवित्र आत्म्याची प्रत्यक्ष उपस्थिती हा तारणाचा पुरावा आहे (रोम ८:९).

तारणाच्या वेळी विंवासूमध्ये पवित्र आत्म्याची वस्ती होणे ही एक देणगी आहे (रोम ५:५; प्रे.कृ. ११:१६-१७; १ करिथ २:१२) आणि देणगी असल्यामुळे ती मागे घेतल्या जात नाही (रोम ११:२९). महून जेठां अशी एखादी विंवासू व्यवती पाप करते तेळ्हां पवित्र आत्मा त्या व्यवतीला सोडून जात नाही. जरी करिथकर ज्यांचे वर्णन दैठीक महून करण्यात आले होते (१ करिथ ३:३) आणि पापात बुडाले होते (१ करिथ ५:५) तरीही सर्वांमध्ये पवित्र आत्मा वस्ती करीत होता (१ करिथ ३:१६; ६:१९).

ब. पवित्र आत्मा भरणे

जेठा “आध्यात्मिक” हा शब्द आपल्या पवित्र आत्म्याशी असलेल्या संबंधाच्या घनलेला निर्देशीत करतो, तेळ्हा पवित्र आत्मा शरीरात भरणे ही आध्यात्मिकतेची सुरवात आहे. आपण पवित्र आत्म्याने भरून जाण्याकरिता आणि महून पवित्र आत्म्याने आपल्याद्वारे फळे घाती महून (गलती ५:२२-२३) आपण त्याचे सामर्थ्य प्राप्त करण्याकरिता प्रयत्न केला पाहिजे.

एखादे विशिष्ट काम करण्यासाठी एखाद्या व्यवतीला विशिष्ट सामर्थ्य प्रदान ठावे महून पवित्र आत्मा शरीरात भरतो हे शास्त्रपाठात दिलेले आहे, पण आता हे असे दारखतिण्यात आले आहे की, पवित्र आत्म्याने भरणे हा खिस्ती जीवनाचा ऐक्याचा एक भाग आहे. पवित्र आत्मा भरून येण्याच्या महत्वाचे पहीले उदाहरण स्टेफनसाचे आहे ज्याला विद्वांना मदत करण्याकरिता निवडल्या गेले होते (प्रे.कृ. ६:५). जेठा आपण हे विचारात घेतो की मंडळीची एक लहान बालक महून सुरवात झाली मग ती परिपक्व होण्यासाठी तिला प्रोत्साहीत केल्या गेले (इफिस ४:११-१६), तेळ्हा पवित्र आत्म्याच्या संदर्भात ह्या अशी विशाली करण हे अपेक्षित आहे.

शुभरतमानाची पुस्तके व प्रषितांची कृत्ये ह्या पुस्तकाद्वारे फक्त एकव वेळा पवित्र आत्म्याने भरून जाण्याच्या संदर्भ आलेला आहे जेठा पौलाने अशी आज्ञा केली की, “दाक्षारसाने मस्त होऊ नका; दाक्षारसात बेतालपणा आहे; पण आत्म्याने परिपूर्ण व्हा” (इफिस ५:१८) हा विसंगत सारखेपणा असे दर्शवितांना दिसतो की, पवित्र आत्मा शरीरात भरण्याची एक प्रकीर्णा आहे कारण कोणीही दाऱु पिऊन एकदमच घुंटीत किंवा नशेत येत नाही. पौलाच्या अगोदर उपरोग केलेल्या “भरणे” (ग्रीकमध्ये “πλεύση”) ह्या शब्दात प्रकीर्णेची संकल्पना शिकविल्या गेलेली आहे जे आपल्याला इफिस १:२३; ३:११ आणि ४:१० मध्ये आढळते. पौलाचा आदेश पवित्र आत्मा भरण्याच्या ऐक्याच्या महत्वावर भर देतो ज्यामध्ये पाप कबूलीच्या मान्यतेचा समातेश आहे, असा विंवास ठेवून की परमेंवराने मला क्षमा केलेली आहे. ह्याचा सरलसरल संबंध “आध्यात्मिकतेशी” आहे.

खरी आध्यात्मिकता कृपा व विंवासाला अंतर्भूत करते. आपल्याला सांगण्यात आलेले आहे की “खिसत येथू जो प्रश्न, ह्याला जसे तुम्ही स्वीकारले तसे त्याच्यामध्ये वालत राहा; त्याच्यामध्ये मुळावलेले, खले जात असलेले, तुम्हाला शिकविल्याप्रमाणे विंवासात दृढ होत असलेले आणि निरंतर उपकारस्तुती करणारे व्हा” (कलसै २:६-७). आम्ही त्याला कृपेमध्ये विंवासाद्वारे मिळविले आहे (इफिस २:८-९). आपल्याला स्पष्टपणे सूचित करण्यात आलेले आहे की, आध्यात्मिकता जी खिस्ती परिपक्वतेहे पुढारी पण करते, तिचा पाया विंवासात चालणे आहे (गलती ३:२-३) आणि विंवासाशिवाय प्रश्नाला संतोषाती अशक्य आहे (इब्री ११:६).

निष्कर्ष असा आहे की, विंवासूनी खिसत येथूमध्ये अधिकाधिक परिपक्व व्हावे महून पवित्र आत्म्याचे भरणे सामर्थ्य देते.

क. शोक करणे आणि शांत करणे

जेठां विंवासू पाप करतो तेळ्हा पवित्र आत्मा शोक करतो किंवा पवित्र आत्म्याला दुःख होते (इफिस ४:३०). विंवासूच्या जीवनात पाप कबूली विना पाप जितके जास्त वेळ राहते तितके जास्त दुःख पवित्र आत्म्याला होते. प्रत्येक विंवासूच्या प्रत्यक्ष जीवनात काय होते ह्याचे वर्णन हे शब्द करतात.

जेठा विंवासू पवित्र आत्म्याला शांत करतो जसे आपण अब्नीला विज्ञवितो तेळ्हा तो आपल्या आध्यात्मिक जीवनाला इजा करतो किंवा खतःची व झतरांचे फळे नष्ट करतो (१ थेस्सल ५:११) दुसऱ्या विंवासूमध्ये आपण पवित्र आत्म्याचे कार्य शांबविण्याचा प्रयत्न नाही केला पाहिजे.

३. पाप कबूली

परमेश्वराच्या वरनावरून हे स्पष्ट आहे की, जेव्हा आपण विचविते जातो तेव्हा आपल्या पापांची क्षमा झालेली असते. हे सुद्धा स्पष्ट आहे की विश्वासू म्हणून आम्ही पाप करू (रोम ७:१४-२५). आपल्या तारणाकरिता पाप ही काही बाब नाही पण एक खिरस्ती म्हणून ही बाब आहे. विश्वासूच्या जीवनातील पाप त्याचे परमेश्वराशी व इतरांशी संबंध बिघडवते पण कायमचे तोडून टाकत नाही. म्हणून, पाप ही सहभागितेची बाब आहे.

एकमेकाबरोबर भागीदारी करने ह्याकडे सहभागितेचा साधा समज निर्देशीत करतो. पापाचा पाठपुरावा करण्यात जर अविश्वासू एकत्रित आले तर त्यांच्यामध्ये सुद्धा सहभागिता असते. जेव्हा अविश्वासू किंवा विश्वासू सहभागितेचे नियम मोडतात तेव्हा ते एकमेकांशी असलेल्या ऐक्याच्या बाहेर जातात. खिरस्ती म्हणून आपली परमेश्वरासोबत व एकमेकांसोबत सहभागिता असली पाहीजे ती परमेश्वराची मुले म्हणून असलेल्या आपल्या नवीन प्रमाणावर आधारीत आहे. म्हणून ही सहभागिता परमेश्वराने रथापीत केलेल्या नितिमत्वाच्या प्रमाणावर आधारीत असते.

परमेश्वरासोबत इतर खिरस्ती लोकांसोबत सहभागिता कशी पुनरस्थापीत करावी हे स्पष्टपणे १ योहान १:५-१० मधील संदेशात विदीत केले आहे.

५ ती ओवी सहभागितेकरिता प्रमाण ठरविते. ते असे, “जो संदेश आम्ही त्याच्यापासून ऐकला आहे तो तुम्हाला विदीत करतो; तो संदेश हा की; देव प्रकाश आहे आणि त्याच्या ठर्यांनी मूळीच अंदार नाही.” परमेश्वराच्या प्रकाश हे प्रमाण आहे जे पापाबदल त्याच्या सत्याला निर्देशीत करते.

ओवी ६ सहभागितेकरिता चाचणी ठरविते. ती अशी, “त्याच्याबरोबर आपली सहभागिता आहे असे जर आपण म्हणत असलो पण अंदारात वालत असलो, तर आपण खोटे बोलतो; सत्याने वगत नाही.” ह्याचा अर्थ असा आहे की आपले विचार, बोलो आणि कृती (वालणे) ह्याचे परमेश्वराच्या प्रकाशात परिक्षण झाले पाहिजे.

७ ती ओवी सहभागितेकरिता अट ठरविते. ती अशी, “जसा तो प्रकाशात आहे तसे जर आपण प्रकाशात वालत असलो तर आपली एकमेकाबरोबर सहभागिता आहे, आणि त्याच्या पुत्र येशू ह्याचे खत आपल्याला सर्व पापापासून शुद्ध करिते” आमचे विचार, बोलणे आणि कृत्या ज्या खिरस्तासारख्या आहेत, त्या एकमेकांबरोबर सहभागिता आणतात आणि पाप स्वच्छ करण्याचे काम सुरु ठेवतात.

ओवी ८ पापाच्या फसवणूकीला उघड करते. ते असे, “आपल्या ठर्यांनी पाप नाही असे जर आपण म्हणत असलो तर आपण स्वतःला फसवितो व आपल्या ठर्यांनी सत्य नाही.” ह्या ओवीमधील “आपण” विश्वासूना समाविष्ट करतोच कारण योहानाने स्वतःला ह्या गटामध्ये समाविष्ट करून घेतले आहे. जेव्हा एखादी व्यक्ती विश्वास ठेवते की ते पारहीत परीपूण तित पोहवले आहेत, ती व्यक्ती फसवल्या गेलेली आहे.

ओवी ९ पापाची उकल किंवा पापावर उपाय देते. तो असा, “जर आपण आपली पापे पदरी घेतली तर तो विश्वसनीय व न्यायी आहे म्हणून आपल्या पापांची क्षमा करील व आपल्याला सर्व अनीतीपासून शुद्ध करील.” ग्रीक शब्द “ठोमोलोजीओ” ह्याचे भाषांतर “कबूल करणे” आहे आणि ह्याचा अर्थ “पावती देणे” किंवा “कबूली करणे” आणि म्हणून परमेश्वराशी सहमत होणे की विचार, बोलणे किंवा कृती हे खरोखरय पाप आहे, असा होतो. जेव्हा हृदय अजूनही पृच्छातापी नाही आहे तेव्हा परमेश्वराने पापांची क्षमा करावी म्हणून हे काही सूत्र नाही, ह्याची कृपा नोंद घ्यावी. देवाचा उपहास ठावयाचा नाही (गलती ६:७). जिवंत परमेश्वरासमोर पाप कबूलीचे कारण असे आहे की प्रत्येकाला विश्वास आहे की परमेश्वर करू शकतो त तो क्षमा करील. ही ओवी परमेश्वरापासून अशिवतवन आहे जे खिरस्ती लोकांना माईत झालेच पाहिजे, त्यांनी त्यावर विश्वास ठेवलाच पाहिजे आणि त्यांनी ह्याचा उपयोग केला पाहिजे.

ओवी १० त्याचे वर्णन करते जे पापाला ओळखत नाहीत किंवा जे पापाला मान्यता देत नाहीत. ते असे, “आपण पाप केले नाही असे जर आपण म्हटले, तर आपण त्याला लबाड ठरवितो आणि त्याचे वरन आपल्या ठर्यांनी नाही” ही ओवी असे म्हणते की, जर आपण हे मान्य नाही करीत की आपल्या खिरस्ती म्हणून जीवनात पाप असितत्वात नाही तर आपण देवाला लबाड म्हणतो आणि आपण त्याचे वरन समजत नाही.

जेव्हा ह्या सर्व ओव्यांना आपण एकत्र विचार करतो तेव्हा परमेश्वराशी व इतर विश्वासूंशी असलेल्या आपल्या सहभागितेला पापामुळे इज्जा पोहवते हे आपल्याला दिसून येते. ह्या पापाला परमेश्वरासमोर मान्य करण्याची गरज आहे. त्यामुळे पाप क्षमा घडू शकते आणि सहभागिता पुनरस्थापीत होते.

पाप क्षमा झालेल्या पापाचे शांत्वात परिणाम आहेत ह्याची कृपया नोंद घ्यावी. वेळेच्या आत विश्वासूना काही कृतीबदल तोड घ्याचे लागेल. आदाम त हवा त्यांना पाप क्षमा देण्यात आली पण तरीही त्यांना एदेन बाबेतून बाहेर घालवून देण्यात आले.

४. आध्यात्मिक देणव्या

ख्रिस्ताचे शरीर असलेल्या मंडळीमध्ये तिविध प्रकारच्या सेवेमध्ये श्रेष्ठत्व येण्याकरिता आध्यात्मिक देणवी ही परमेंवराने दिलेली समर्थता आहे. ग्रीक शब्द “करिस्मा” ह्याचे आषांतर “कृपेमुळे दिलेले” असे होते. हे हुशारी व मानवीय समर्थता ह्यापासून वेगळे आहे जे येथू ख्रिस्तातील नैसर्गिक जन्माने येते आणि देणव्या देते (इफिस ४:११) पवित्र आत्मा सार्वभौमत्वाने ह्या देणव्यांना तारणाच्या वेळी (१ करिथ १२:११, १८) संपूर्ण ख्रिस्ताच्या शरीराला (इफिस २:२०) वितरीत करतो. प्रत्येक व्यातीला कमीत कमी एक देणवी दिलेली असते (१ पेत्र ४:१०) पण प्रत्येक देणवी नाही (१ करिथ १२).

सर्व देणव्या प्रेमामध्ये कार्य करतात हे समजणे महत्वाचे आहे (१ करिथ १३) आणि त्या दुसऱ्याच्या सेवेकरिता आखलेल्या आहेत (१ पेत्र ४:१०). प्रेषित पौलाने १ करिथ मध्ये हे स्पष्ट केले आहे की जर त्या आध्यात्मिक देणव्या पवित्र आत्माने दिलेल्या असल्या तरीही दैहीक मार्गानी त्याचा उपयोग होऊ शकतो (१ करिथ १२). आध्यात्मिक देणव्यांच्या उपयोग मंडळीच्या बांधांगीकरिता केला पाहिजे, विभागणी किंवा गोंधळ करण्यासाठी नव्हे (१ करिथ १४:१२, ३३).

नवीन करारामध्ये पाच अशीस्थळे आहेत जिथे आध्यात्मिक देणव्यांना नावाने नमूद करण्यात आलेले आहे. १ करिथ १२:८-१० मध्ये आपल्याला ज्ञानाचे वचन, विद्येचे वचन, विंवास, निरोगी करणे, अद्भूत करौं, संदेश देण्याची शक्ती, आत्मे ओळखण्याची शक्ती, विशिष्ट प्रकारच्या आषा बोलण्याची शक्ती, आषांचा अर्थ सांगण्याची शक्ती ह्या देणव्या आढळतात. १ करिथ १२:२८ मध्ये आपल्याला प्रेषित, संदेश, शिक्षक, अद्भूत कृत्ये करणारे, निरोगी करण्याची कृपादाने मिळालेले, विचारपूस व मदत करणारे, व्यातस्था पाहणारे व शिंजन आषा बोलणारे हे आढळतात. १ पेत्र ४:११ मध्ये आध्यात्मिक देणव्यांच्या दोन मूळभूत वर्गवाच्या म्हणून दलणवलण व सेवा ह्यांना दिलेले आहे. रोम. १२:६-८ मध्ये अशा काढी विशिष्ट देणव्यांची यादी दिलेली आहे.

आध्यात्मिक देणव्या मंडळीला देण्यात आलेल्या होत्या ज्यांची पेटेकॉर्टच्या दिवसापासून सुरवात झाली (प्रेषितांची कृत्ये २). काढी देणव्या पाया ठेवण्याकरिता देण्यारात आलेल्या होत्या (इफिस २:२०) ह्यासाठी की मंडळीची सुरवात ठावी, तिची बांधांगी ठावी व तिला रस्तीर्य प्राप्त ठावे (१ करिथ १४:४०). ह्या देणव्यांना “चिन्ह” दाने किंवा देणव्या म्हटल्या गेलेले होते आणि जोपर्यंत ह्या नवीन विभागणीकरिता शास्त्रपाठ लिहिल्या जात नाहीत तोपर्यंत त्या अविंवासूना सुवार्ता सांगण्याकरिता व त्यांना रिशर विंवासू करण्याकरिता होत्या (१ करिथ १४:२०-२२). त्या देणव्या तात्पुरत्या होत्या आणि सुरवातीच्या मंडळीमधील त्यांचे कार्य पूर्ण झाल्यावर त्याची गरज पण नव्हती, म्हणून त्या नाहीशा झाल्या (१ करिथ १३:८-१०).

खालील तवता तात्पुरती आध्यात्मिक दाने दाखवितो जे मंडळीच्या युगात आध्यात्मिक दाने म्हणून कार्यरत नाहीत.

मंडळीच्या युगाकरिता तात्पुरत्या आध्यात्मिक देणव्या	
ज्ञानाचे वचन (१ करिथ १२:८)	मंडळीच्या युगाच्या सत्याच्या लागूकरण्याकरिता अलौकीक (दैवी) सूचना
विंवासाची देणवी (१ करिथ १२:९)	दृष्य अशक्या परिस्थितीमध्ये प्रभूमध्ये अलौकीकपणे महान विंवास
विद्येचे वचन (१ करिथ १२:८)	मंडळीकरिता सरळसरळ माहितीचे अलौकीक बोलणे, भविष्यावाणीच्या स्वरूपाचे नव्हे, जे नवीन कराराच्या पूणिपर्यंत त्यांना मार्गदर्शीन करणार होते.
निरोगी करण्याची शक्ती (१ करिथ १२:९, २८)	प्रत्येकाला अलौकीकपणे तात्काळ व संपूर्ण भौतिकपणे बेरे करणे
अद्भूत करौं (१ करिथ १२:१०, २८)	साधारण नैसर्गिक नियमांना अलौकीकपणे बाजूला करणे आणि बेरे करणे व दुष्टात्मा काढणे (प्रे.कृ. १९:११-१२)
भविष्यावाणी (१ करिथ १२:१०, १८; रोम. १२:६; इफिस ४:११)	जतळ आणि दुरच्या भविष्याच्याबाबतीत मंडळीमध्ये अलौकीकपणे माहीतीची भविष्यावाणी करणे (प्रे.कृ. ११:२७-२८)
आत्मे ओळखण्याची शक्ती (१ करिथ १२:१०)	खोटे शिक्षक व खोटे संदेशे ह्यांचे मूल्यमापन करणारा प्राथमिक अलौकीक देणवी (१ करिथ १४:३२)
आषा बोलणे/ आषांचा अर्थ (१ करिथ १२:१०, २८)	जी मानवी आषा अगोदर शिकलेली नाही ती बोलण्याचे अलौकीक सामर्थ्य
आषांचा अर्थबोध (१ करिथ १२:१०)	अगोदर न शिकलेल्या मानवी आषांचे आषांतर करण्याचे अलौकीक सामर्थ्य
प्रेषित पकडलेले (१ करिथ १२:२८, इफिस ४:११)	केवळ बारा मनुष्यांना मिळालेली आध्यात्मिक देणवी (प्रकटी २१:१४) जे श्विस्ताने खवत होते. (लूक ६:१३-१६; प्रे.कृ. ९:१५; गलती १:१).

આપલ્યાલા સાંગણ્યાત આલેલે આહે કી “સંદેશ,” “ભાષા” આણિ “તિવ્યા” હ્યા સંપતીલ જેવ્હા “પૂર્ણ” યોઈલ (૧ કરિશ્ય ૧૩:૮-૧૦) જેવ્હા ત્યા દેણબ્યા સંપતીલ તેવ્હા “આને ઓળખવણે.” આણિ “ભાષેચા અર્થબોધ કરરોણે” સુદ્રા નાહીસે હોઈલ કારણ ત્યા અગોડર નમૂદ કેલેલ્યા દેણબ્યાંચા સોબત કાર્યરત અસતાત. તિવ્યેચી આણિ તિંવાસાચી દેણબ્ની હ્યા સુદ્રા ઉપરોક્ત દેણબ્યાંસોબત કાર્યરત અસતાત જ્યા નાહીશ્યા હોતીલ અસે સાંગિતલે આહે. હ્યાચી નોંદ કરા કી હ્યા દેણબ્યા દળણવળણાશી સંબંધીત આહેત. જેવ્હા પ્રકટીકરણાચે પુસ્તક લિહિલ્યા ગેલે તેવ્હા મંડળીચ્યા યુગાકરિતા સંદેશ બંદ ઝાલા (પ્રકટી ૨૨:૧૮-૨૧) મહૃણુન “પૂર્ણ” હા પરમેંઘરાચા ઽવસાને વ પરમેંઘરાચા વચનાને પ્રેરણ ઝાલેલા અસા પૂર્ણ ઝાલાવ પાછિજે. મંડળીલા આતા કોણત્યાહી નવીન માહીતીચી ગરજ નાહી. ત્યાનંતર શિકવિણાચ્યા દેણબ્યા, લિખિત વચનાંચાદ્વારે જેકાહી પ્રકટ ઝાલેલે હોતે જો નવીન કરાર ઝાલા, હ્યાચ્યા દળણવળણાવર કેન્દ્રીત ઝાલ્યા.

નવીન પરિચેદ પ્રકટીકરણ ૨૧:૧૪ અસે દર્શાવિતે કી પ્રેષિત કેવળ બારા હોતે. દુસરે લોક જ્યા કાર્યાલયાલા ધરણ હોતે તે “પ્રેષિત” હોતે હે એષ્ટ આહે. માઝયા મહૃણ્યાંચા અસા અર્થ નાહી કી ત્યાંચા જવલ દેણબ્યા કિંવા દાને હોતી નાલતી ૧:૧૯; પ્રભૂચા બંધુ હા સૂધુ બારા પૈકી નાછતા). હે સુદ્રા એષ્ટ આહે કી હ્યા આધ્યાત્મિક દેણબ્યાસુદ્રા તાત્પુરત્યા હોત્યા.

“નિરોગી કરણાચી શુકતી” આણિ “અદ્ભૂત કાર્યે કરણાચી શુકતી”, ત્યાંચા નવીન કરારાતીલ ઐતિહાસિક ઉપયોગાવરણ, હ્યા દેણબ્યાસુદ્રા તાત્પુરત્યા હોત્યા. પરમેંઘર અદ્યાપહી કરે કરુ શકતો વ કરતો આણિ ત્યાવ પ્રમાણે અદ્ભૂત કાર્યે કરુ શકતો વ કરતો પણ પ્રત્યેકાલા દિલેલ્યા આધ્યાત્મિક દેણબ્નીદ્વારે નંબે પ્રભુ અદ્યાપહી પ્રાર્થનાંના ઊરે દેતો (યાકોબાચે પત્ર ૫:૧૬) પણ દેણબ્યાંચી કાર્યે જ્યાલા તી દેણબ્ની આહે ત્યાચ્યા નિર્ણયાતર આધારીત અસતે. જ્યાંના કરે કરણાચી દેણબ્ની હોતી તે પ્રભૂલા હાક મારીત અસત આણિ કરે હોણાચી ક્રિયા ઘડત અસે ખે.ક્ર. ૩:૬-૮; ૫:૧૨-૧૬; ૯:૩૪). લક્ષ વેદ્ઘન ઘેણ્યાકરિતા આણિ પુનર્લિખિત રિષ્રસ્તાચ્યા સંદેશાચી ખાત્રી હ્યાચી મહૃણુન સુરવાતીચ્યા મંડળચાંમદ્યે દેણબ્યાંચા ઉપરોગ હોત અસે ખે.ક્ર. ૮:૧-૮, ૩૯; ૧૩:૪-૧૨; ૧૪:૧-૪; ૧૧:૧૧-૧૨). રોશુ રિષ્રસ્તાચ્યા સંદેશાકડે લક્ષ વેદ્ઘન ઘેણ્યાકરિતા તિંવાસૂચે એક દુસર્નાવરીલ પ્રેમ હા પરિયવત માર્ગ આહે (સૌઠાન ૧૩:૩૪-૩૫).

આપલ્યાલા માહિત આહે કી પ્રેષિત પૌલાલા કરે કરણાચી દેણબ્ની હોતી (ખે.ક્ર. ૨૦:૮-૧૨; ૨૮:૮) તરીપણ ત્યાચ્યા પુઢીલ જીવનાત તો ત્યાગ ચંગલા મિત્ર એષ્પ્રાદિત હ્યાલા (ફિલિપે ૨:૨૫-૨૭) આણિ સ્વતઃલા (૨ કરિશ્ય ૧૨:૭-૯) બારા કરુ શકલા નાહી. સુરવાતીચ્યા મંડળીચ્યા પ્રમુખ લોકાંના દેણબ્ની સોડુન ગેલી. ત્યાવ પ્રમાણે તી પ્રત્યેકાલાસુદ્રા સોડુન ગેલી અસતી પાછિજે.

મંડળીચી બાલ્યાવરસ્થા ગેલ્યાનંતર, તિવ્યા સુચારુ કાર્યાસાઠી ઇતર દેણબ્યા આખણ્યાત આલેલ્યા હોત્યા (૧ કરિશ્ય ૧૩:૧૦-૧૩) આણિ મહૃણુન ત્યા કારયમચ્યા આહેત. હ્યા દેણબ્યાંમદ્યે ત્યા દેણબ્યા સમાતિષ્ટ આહેત જ્યા પરમેંઘરાચે વચન પોહવિતાત આણિ દુસર્ચાંચી સેવા કરતાત (૧ પેત્ર ૪:૧૦-૧૧).

પુઢીલ તવતા કારયમચ્યા આધ્યાત્મિક દેણબ્યા દર્શાવિતો જ્યા આજાહી કાર્યરત આહેત.

मंडळीच्या युगाकरिता कायमच्या आध्यात्मिक देणव्या	
शिकविणे (१ करिथ १२:२८; रोम १२:७)	परमेंतराच्या वचनाचे इतरांना दलणवलण करण्यात श्रेष्ठत्व असण्याची अलौकिक सामर्थ्य.
मदत (१ करिथ १२:२८)	देणगी जी अलौकिकपणे दुसच्यांच्या देणव्यांना सहारय करते. ती अनेक वेगवेगळ्या लेत्रात कर्त्तव्य करते. दुसच्यांचे भ्रणपोषण ठव्हावे मृणून अन्न गोळा करणे व तयार करणे हे ह्याचे उदाहरण असेल. त्यामुळे इतर लोक आपल्या विशिष्ट देणव्यांना पूर्णपणे पाठपुरावा करू शकतील (प्रै.कृ. ६:१-७).
प्रशासन (१ करिथ १२:२८)	परमेंतराने त्याच्या मंडळीकरिता ठिलेल्या संसाधनाचे संघटन व संबलन करण्यात अलौकिक सामर्थ्य.
सेवा करणे (रोम १२:७; १ पेत्र ४:११)	व्यवहारी पद्धतीने सेवकाईची शौतीक करै करण्याकरिता अलौकिक सामर्थ्य.
फळकळीचा उपदेश (रोम १२:८)	ख्रिस्ताच्या शरीरामध्ये प्रोत्याहनासाठी सामर्थ्य पूर्ती करण्याचे अलौकिक.
देणे (रोम १२:८)	सर्वसाधारण अपेक्षेपेक्षा जास्त आपल्या संसाधनांची दुसच्यांच्या संसाधनात शांगीदारी ओळखण्याचे अलौकिक सामर्थ्य. निःस्वार्थीपणा उदात्ततेने मोजला जातो, विशिष्ट परिमाणाने नव्हे.
पुढारीपण करणे (रोम १२:८)	मंडळीच्या सेवेला तडीस नेण्यात प्रत्येकाला मार्गदर्शन व निर्देशन करण्याचे अलौकिक सामर्थ्य.
दया (रोम १२:८)	आध्यात्मिक व शौतीक गरजेत असणाऱ्यांना ओळखण्याचे व त्यांना मदत करण्याचे अलौकिक सामर्थ्य.
सुवार्ता (इफिस ४:११)	प्रत्येकाला किंवा लोकांच्या गटांना येशू ख्रिस्ताचे शुभवर्तमान त्यांना स्पष्टपणे समजेल त्या मागाने प्रस्तुत करण्यात अलौकिक सामर्थ्य.
पासाबान-शिक्षक (इफिस ४:११)	शिकतून व परमेंतराचे वचन लावून परमेंतराच्या कळपाचा मेंढपाळ हेण्यास अलौकिक सामर्थ्य.

५. नीतिमत्त्व

मागत्या विभागामध्ये आपण पाहिले आहे की, जेव्हा आम्ही येशू ख्रिस्तामध्ये विंवास ठेवतो तेव्हा परमेंतर आपल्याला त्याचे नीतिमत्त्व देतो त्याला “दोषनिराकरण” असे मृणतात. नंतर नवीन विंवासू त्याचे जीवन पूर्णपणे बरोबर आणि तूक ह्यांच्या परमेंतराच्या प्रमाणावर आधारीत राहावे मृणून आव्हानांना तोड देतो. विंवासूच्या जीवनातील नीतिमत्त्व परमेंतराच्या प्रमाणांच्या निश्चितीवर आधाराभूत असेते.

नवीन परिचेत तू आपल्या परमेंतरावर सर्व प्रकारे प्रीती कर आणि आपल्यावर तशीच आपल्या शेजाच्यावर प्रीती कर (मार्क १२:२९-३१) हे ठेऊ परमेंतराचे नीतिमत्त्वाचे सर्वात महत्त्वाचे प्रमाण आहेत. नीतिमत्त्व मृणजे साधी पावाची अनुपरिस्थिती नाही पण ते मनाचे व वृक्षीचे परिवर्तन आहे जे परमेंतराशी सुरंगत आहेत (फिलिपै २:५-८). अदाहरणार्थ, आपण असले पाहिजे, “जसा तुमगा पिता दग्धाळू आहे तसेच तुम्हीही असले पाहिजे” आणि आपल्याला आपल्या शत्रुवर सुद्धा प्रेम करावयाचे आहे (तूक ६:३६-४०). गरीबांना अदारपणे मदत करून आपल्याला ह्या नीतिमत्त्वाचे फल दावयाचे आहे (२ करिथ ९:८-१०). परमेंतराच्या इच्छेशी सुरंगत कृत्या सुद्धा नीतिमत्त्वाचा एक भाग आहे (हब्री ११:३२-३३).

विंवासूने नीतिमत्त्वाचा पाठपुरावा केला पाहिजे (१ करिथ ६:११, २ तीमश्य २:२२-२३). हे नीतिमत्त्व समजण्यासाठी परमेंतराचे वचन महत्त्वाचे असेते (२ तीमश्य ३:१६-१७) आणि मृणून नवीन विंवासूला हे समजणे व स्वीकारणे कठीण जाते (हब्री ५:१२-१४).

परमेंतराच्या नीतिमत्त्वाला अनुमति देणे मृणजे मनुष्यांतर प्रभाव टाकण्यासाठी केलेले साधे त्याच्या आजोवे उघडे उघडे आ. ज्ञापालन नव्हे (मत्ता ६:१). इतरांनी पहावे मृणून परलशी नीतिमत्त्वाच्या कृतीची प्रदर्शन करीत होते. ते आपल्या चालरीतीना पुढे नेते ठेते ज्याबदल त्यांचा विंवास होता की त्या शास्त्रपाठाशी सुरंगत होत्या (मार्क ७:१-८). जेव्हा एखादी व्यक्ती परमेंतराच्या वचनाबाबूर्व जाते व त्यालाच नीतिमत्त्वाचे प्रमाण मृणून ठरविते तेव्हा ह्याला “दांभिकपणा” मृणतात आणि परमेंतराने आपल्यासाठी इच्छिलेले हे हे ते नीतिमत्त्व नाही.

पवित्र आन्मा प्रत्येक व्यक्तीला नीतिमत्त्वाची उणीत मृणून दोषी ठरवितो येहान (१६:८-१०). अविंवासूनकरिता, पवित्र आन्मा असे प्रकट करणे की नीतिमत्त्वाची त्यांच्यामधील उणीत त्यांना पवित्र परमेंतराच्या संबंधापासून वंचीत करते. येशू ख्रिस्तातील विंवासामुळे अविंवासू वाचविला जातो (इफिस २:८-९) आणि तो परमेंतराच्या सहभागितेत येण्याकरिता

नीतिमान ठरविला जातो. विंवासून्दर्या जीवनातील पापासाठी तो पवित्र आत्म्याकडून दोषी ठरविला जातो आणि परमेश्वराशी त्याच्या सहभागितेची पुनरस्थापना करण्यासाठी त्याला परमेश्वरासमोर त्याच्या पाप कबूलीच्या असलेल्या गरजेला पवित्र आत्मा दारवितो (१ योहान १:६-१०). विंवासूने मिळवावाच्ये नीतिमत्व पवित्र आत्मा त्याच्यामध्ये आणतो आणि हे देवाच्या राज्यात राहण्याचा एक भाग आहे (रोम १४:१६-१७). येशू ख्रिस्ताच्या प्रकाशापासूनचे फळ आहे जो पूर्णपणे हे नीतिमत्व दैवी प्रमाणांच्या अनुसार जीवन जगला (इफिस ५:६-१०).

येशू आपल्याला सांगतो की जर तुम्ही नीतिमत्वाचे शुकेले व ताढेले असाल तर आपल्याला आशीर्वाद मिळेल किंवा उन्यावाट मिळेल व आपण नीतिमान होऊ (मत्त्य ५:६). नीतिमत्व ही इच्छा आहे जी आपल्याला असली पाहिजे कारण ज्याने आपल्याला आध्यात्मिक मरणातून वाचविले त्याचा हा सन्मान आहे (रोम ६:१२-१३). जोपर्यंत अविंवासू येशूचा वैयाकतीक उद्घारकर्ता म्हणून रवीकार करीत नाही तोपर्यंत ते आध्यात्मिक दृष्टच्या मृत असतात (रोम ६:२३) अविंवासू प्रमाणेच आपण सर्व पापाचे दास होतो पण आता विंवासू म्हणून आपल्याला नीतिमत्वाचे दास ठावयाचे आहे (रोम ६:१६-१९).

सैतान आणि त्याची बले विंवासून्दर्या गोंधळ करून त्यांना फसविण्याकरिता नीतिमत्वाचे सेतक असल्याचे खोटे नाटक करतात (२ करिथ ११:१३-१५). जे खरे नीतिमत्वाचे जीवन जगत आहेत त्यांचा छळ करणे ही त्याची एक पद्धती आहे (मत्त्य ५:१०; १ पेत्र ३:१४). आपल्या जीवनात खरेवर नीतिमान होणे हे एक युद्ध आहे पण त्याला मुकुट मंडीत करून बक्षीस देण्यात येईल (२ तीमध्य ४:६-८). हा युद्धाच्या दरम्यान तुम्ही खत: प्रभूकडून प्रणिक्रित झाले पाहिजे आणि तुमच्या आत्म्यात खरी शांती समजून घ्या (डब्री १२:११).

६. प्रार्थना

प्रार्थना ही परमेश्वराशी दलणवळण असते. प्रार्थना प्रात्यक्षितपणे आवरणात आणत नाही तर प्रार्थनेबद्दल माहीत करणे, विचार करणे किंवा अभ्यास करणे ह्याला काहीही किंमत नाही. जेव्हा एखादी व्यक्ती परमेश्वराची प्रार्थना करते व नंतर त्याच्या रतराला बारकाईने पाहते तेहाच त्याची किंमत पाहायला मिळते. प्रार्थना हा आपला विशेष छवक आहे कारण आपण परमेश्वराच्या सिंहासनासमोर प्रार्थनेने प्रतेश करतो (डब्री ४:१६).

एकविताची प्रार्थना हा त्याचा गुणधर्म आहे जे आपल्या जीवनात परमेश्वराच्या इच्छेला समजातात: सुरवातीच्या मंडळीमध्ये हे दाखविण्यात आले (वेकू. २:४२) जेव्हा येशू ख्रिस्ताच्या पहिल्या शिष्यांनी प्रार्थना कर्ती करावयाची ह्याच्या गरजेला पाहिले (लूक ११:५) तेव्हा येशूने त्यांना “प्रभूची प्रार्थना” शिकविली (लूक ११:२-४). परमेश्वराने तुमच्या इच्छेप्रमाणे करावे ह्या प्रयत्नामध्ये काळजीपूर्वक शब्दांची निवड म्हणजे प्रार्थना नव्हे पण त्याच्या इच्छेमध्ये समातून घेण्याची ती वेळ आहे (१ योहान ५:१४). देवदूतांच्या झुंजेमध्ये प्रार्थना हे तुमचे सर्वात मोठे हत्यार आहे (इफिस ६:१८).

परमेश्वराचे वचन आपल्याला सांगते की प्रार्थनाही परमेश्वर पित्याला उद्देशून (इफिस ५:२०; मत्त्य ६:९; १ पेत्र १:१७) पवित्र आत्म्याच्या सामर्थ्यात करण्यात आली पाहिजे (इफिस ६:१८) आणि तिचा शेवट पुत्राच्या नावात झाला पाहिजे (योहान १४:१३; १५:१६).

प्रार्थनेमध्ये पाच मूळशूत गोष्टीचा समावेश झाला पाहिजे. पापाची कबूली ही प्रार्थनेची पहिली गोष्ट आहे (स्तोत्र ६६:१८-२०; यश्या ५९:२; मत्त्य ६:१४; १ योहान १:९). आमच्या परमेश्वरासोबतच्या सहभागितेला काही इजा होते काय हे ठरविण्यास ह्यामुळे मदत होईल. दुसरी गोष्ट परमेश्वराची स्तुती आहे (मत्त्य २१:१६; लूक १९:३७; रोम १४:११; १५:११; इफिस १:६, १२, १४; डब्री १३:१५). परमेश्वर कोण आहे, ह्याला ओळखणे व कृतज्ञता व्यक्त करणे म्हणजे स्तुती करणे होय. तिसरी गोष्ट आहे परमेश्वराला धन्यवाद देणे जो त्याने काय केले ह्याबदल मान्यता व गुणशाहकता आहे (इफिस ५:२०; १ थेस्सल ५:१८). प्रार्थनेची चतुर्थी गोष्ट आहे मध्यस्थी त्याचा अर्थ दुसऱ्याबदल प्रार्थना करणे (इफिस ६:१८; डब्री ७:२५) आणि पावती गोष्ट आहे अर्ज करणे म्हणजे खत:करिता प्रार्थना करणे (डब्री ४:१६).

अधिकची वेगळी प्रार्थना करण्याएवजी तुम्ही आपली पापे कधीही कबूल करू शकता. तुम्ही केल्हाही, तुमच्या निवडलेल्या वेळी त्याची उपकारस्तुती करू शकता आणि तुमच्याकरिता किंवा दुसऱ्याकरिता विनंत्या सादर करू शकता.

७. वाढ

जसे आपण बालक म्हणून हा जगात जन्म घेतला तसेच आपला जन्म पुन्हा झालेला आहे “जेव्हा आपण येशू ख्रिस्तामध्ये विंवास ठेवतो योहान ३:१-१६). जसे आपण लहान बालकापासून वरस्कांपर्यंत वाढत जातो आपल्याला आपल्या ख्रिस्ती जीवनात वाढायचे आहे. आपल्याला परिपक्व होण्याकरिता बोलण्यात आलेले आहे कारण बोलावणे हे परिपक्वतेकरिता आहे जसा आपला खर्मीय पिता (मत्त्य ५:४८) पण हा जीवनात हे कधीही पूर्ण होत नाही (फिलीपे ३:१२-१५)

आपण आपला “जिवंत व पवित्र यजा” परमेश्वराला देणार आहोत की नाही ही आपल्या वाढीमध्ये पहिली बाब आहे (रोम १२:१-२). त्यानंतर आपला पिता आपल्याला “वाढण्यास” मदत व्हावी म्हणून निरनिराळ्या चावण्या आणतो (याकोबाचे पत्र १:२-४). हा चावण्या आपल्या त्याच्यावरील विंवासाबाबत आहेत. परिपक्वतेकरिता प्रक्रीयेमध्ये परमेश्वराला मंडळीला निरनिराळ्या आध्यात्मिक देण्याचा दिलेल्या आहेत (इफिस ४:११-१४).

परिपक्वतेचे वर्णन “**पोरकटपणा सोङ्न देणे**” असे होते (१ करिथ १३:११). परिपक्वत व्यक्ती कृतीमध्ये (मत्त्या १९:२१), बोलण्यामध्ये (याकोबाबे पत्र ३:१-२) आणि विचारामध्ये (१ करिथ १४:२०) वाढलेली असते. आम्ही आमच्या परिपक्वतेचे मूल्यमापन ह्या क्षेत्रातील ऐक्याचा आधारावर करु. पोरकटपणाचा (जसे स्वार्थीपणा); घातक बोलणे (गप्पा) आणि पापमय विचार (गर्व) ह्या गोष्टी कमी जास्त सामान्य होत आहेत काय? जर त्या जास्त सामान्य होत आहेत तर एखादी व्यक्ती जास्त पोरकट व कमी परिपक्व होत आहे.

शास्त्रपाठामध्ये परिपक्वतेची अनेक गुणधर्मे दिलेली आहेत. परिपक्वता ही निस्वार्थी (मत्त्या १९:२१), नम्र (फिलीपै ३:१२-१५) आणि सुवार्तीय (कलस्सै १:२८) असते. ती दुसऱ्याकरिता मध्यरस्थी करते (कलस्सै ४:१२) आणि आध्यात्मिक स्वातंत्र्याचा सन्मानाने उपयोग करते आणि स्वार्थी पाठपुराव्याकरिता नाही (याकोबाबे पत्र १:२५; गलती ५:१,१३). परिपक्वता असे दर्शविते की, एखादी व्यक्ती नीतिमत्वाच्या परमेंतराच्या प्रमाणाचे गुणब्रहण करून तिची वाढ होते (इब्री ५:१२-१४). प्रत्येक चांगली गोष्ट परमेंतराच्या कृपेपासून येते (याकोबाबे पत्र १:१७) हे समजून परिपक्वत व्यक्ती परमेंतराच्या कृपेवर अवलंबून राहण्याचे शिकतो (२ करिथ १२:९). आपण आपल्या जीवनात किती परिपक्व आहेत ह्याची सर्वांत जास्त प्रकट होणारी गुणात्मता आपल्या परमेंतराच्या प्रीतीच्या वाढीच्या अंशावर आधारीत असते आणि तोपर्यंत जिथे आपल्या जीवनामूळ भय द्वार होते (१ योहान ४:१७-१९).

७. प्रीती

येशू ख्रिस्ताने स्वतः सांगितले की ख्रिस्ती जीवनात प्रीतीही सर्वांत महत्वाची आहे. मार्ककृत शुभतर्तमानामध्ये येशूने अनुवाद ६:४-५ ची नोंद घेतली आणि सर्वांत मोठी आज्ञा जाहीर केली. तो म्हणाला, “**सर्वांत महत्वाची अशी हे इस्त्राएला ऐक; आपला देव परमेंवर हा अनन्य परमेंवर आहे;** आणि तू आपला देव परमेंवर ह्याच्यावर संपूर्ण मनाने, संपूर्ण जीवाने, संपूर्ण बुद्धीने व संपूर्ण शक्तीने प्रीती कर” (मार्क १२:१९-२०). नंतर लगेव त्याने लेतीया १९:१ च्या एका भागाची नोंद घेतली व असे म्हटले की ही दुसरी सर्वांत मोठी आज्ञा आहे त्याने म्हटले, “**दुसरी ही की, जशी स्वतःवर तशी आपल्या श्रेजाच्यावर प्रीती कर. ह्यापेक्षा मोठी अशी दुसरी कोणतीही आज्ञा नाही**” (मार्क १२:३१). आपल्याला त्याच्यावर प्रीती करावाची आहे करण त्याने प्रथम आपल्यावर प्रीती करतो तर आपण आपल्या बंधूवर प्रीती करू (१ योहान ४:२०-२१). प्रीती ज्याकरिता आपल्याला पावारण झालेले आहे हे काही सर्वसाधारण प्रेम नाही जे मनुष्य प्राणी एकमेकातर करेल पण हे ते प्रेम आहे जे पतित्र आन्यापासून येते (गलती ५:२२). हे प्रेम आहे जे पतित्र आन्यापासून येते (गलती ५:२२). हे प्रेम केवळ उत्पन्न झाले नाही जरी त्यामध्ये भावनांचा समावेश असेल तरीही.

प्रीतीच्या व्याख्येपेक्षा तितो परमेंतराच्या वरनाने वर्णन होते. प्रीतीवर आंचर्यकारक उतारा १ करिथ १३ मध्ये आढळतो जो आपल्याला प्रीतीच्या महत्वाला शिकविण्याचे सुरु करतो. आपल्याला कोणत्याही आध्यात्मिक देणव्या असोत, किंवा आपण कितीही चांगली कृत्ये करो किंवा आपण बलिदानाही देण्यास तयार असतो, पण जर हे प्रीतीमध्ये केल्या जात नाही, तर आपण ख्रिस्ती जीवनाला मुक्ते आहेत (१ करिथ १३:१-३). त्यानंतर प्रेषित पौलाने प्रीतीची सोळा वर्णने केली आहेत (१३:४-८). प्रीतीची जी यादी देण्यात आलेली आहे त्यापैकी प्रत्येकाच्या बाबतीत “मी काय आहे?” असा प्र०न विचारणे ही आपल्या प्रीतीची चांगली परिक्षा आहे जसे, “मी सोशीक आहे काय?” जर उत्तर “नाही” असेल तर आपल्या जीवनात प्रीतीची उणीत आहे. रोम १२:९-२१ मध्ये प्रेमाची अनेक गुणधर्मे व कृत्या ह्यांची यादी दिलेली आहे.

“जग” हे प्रीतीचा शब्दु आहे ज्याची इच्छा परमेंवर आपल्यापासून करतो. ज्या गोष्टीचा सैतान हा आपल्याला परमेंतराच्या इच्छेपासून परावृत्त करण्याच्या प्रयत्नात करतो, त्या गोष्टीकडे “जग” नेहमी निर्देशीत करीत असते. जग देऊ करते त्या गोष्टीवर जर आपण प्रेम करतो, तर परमेंतराच्या पूर्णपणे प्रेम करण्यात आपण असमर्थ आहेत (१ योहान २:१५).

८. न्याय

दुःखामध्ये जाणे म्हणजे व्याथा, हे शौतिक व मानसीक असे दोनही प्रकारचे असते. येशू ख्रिस्तामध्ये आपल्याला असे दिसून येते की तो एक असा आहे जो मानव जातीला माहीत असलेल्या सर्वांत जास्त दुःखातून नेला करण त्याने आमच्या पापांची भरपाई वधा:संतावार दिली (१ पेत्र १:२१-२४; ४:१,४:१). तो ह्याच उद्देश्याकरिता जगात आला (लूक ९:२२; २२:१५) आणि अन्यारी मनुष्यांच्या हाताखाली त्याने दुःख शोगले (१ पेत्र २:२१-२४).

ह्या अगोदर “परिपक्वतेच्या” संकल्पनेला आपल्याला समजातून देण्यात आली. अन्यायाकारक रीतीने दुःख शोगणे हा आपल्याला परिपक्वत करण्याकरिता आपल्याला ज्या परिक्षांमधून जाते लागते, त्याच्या एक भाग आहेर (१ पेत्र ५:१०). आमच्या साक्षीला व सोशीकपणाला परमेंवर शांततपणे बक्षिस देईल (१ पेत्र २:१९-२०; २ करिथ ४:१७). आपण ज्या दुःखाकरिता पात्र नाही, त्या आपल्या दुःखाच्यावेली आमची साक्ष त्याच्यावरील विष्टासाच्या आधारावर असली पाहिजे (१ पेत्र ४:१८).

नीतीमत्त्वाकरिता दुःख शोगणे हा आशीर्वाद किंवा धन्यवाद आहे करण ख्रिस्त द्या खरोखरच आपला आहे (१ पेत्र ३:१४-१७; ४:१४). अन्यायाकारक व्याथा नेहमी त्या लोकांकडून येतात जे अशिकाच्या जागेवर असतात करण विष्टासाच्या अनुयायी आहे व म्हणून ते त्याला दुखापत करतात. हे प्रत्येक ख्रिस्ती व्यक्तीबद्दल कमी-जास्त घडत असते (फिलीपै १:२७-३०).

प्रेक्षित पेत्र जो येशू ख्रिस्ताच्या दुःख सरनावा साक्षी होता, त्याने आम्हाला सांगितले की येशू ख्रिस्ताच्या दुःख सहनात काढी अंशी भागीदार होण्याकरिता आनंद करा (१ पेत्र ४:१३-१६). ज्याअर्थी जग येशू ख्रिस्ताचा तिरस्कार करते, त्याअर्थी जग त्याच्या अनुयायांचा सुद्धा तिरस्कार करेल, ह्या वस्तुस्थितीला पेत्र निर्देशीत करतो (योहान १५:१८-२०; १ पेत्र ४:१२). फक्त ख्रिस्ताच्या दुःख सहनाने पापाची भरपाई दिली, आपल्या नाही, पण त्याच्या दुःख सहनात सहभागी होणे हे आपल्या दुःख सहनाच्या माहितीचा अनुभव देते ज्यामधून ख्रिस्त आमच्या ऐतजी गेला. आपल्याला अशा प्रकारच्या दुःख सहनाची लाज नाही वाटली पाहिजे (१ पेत्र ४:१६) आणि इतर ख्रिस्ती दुःख सहन करीत आहेत हे आपण समजून घेतले पाहिजे (१ पेत्र ५:९) आणि ते स्वतः देवराज्यासाठी पात्र आहेत हे सिद्ध करीत आहेत (२ थेस्सल १:५). आम्हाला अशा दुःख सहनाची शीतिनाही वाटली पाहिजे (प्रकटी २:१०).

पेत्राने आम्हाला इशारा दिला आहे की जेव्हा आम्ही केलेल्या पापाकरिता दुःख शोगतो, तेव्हा आपण ह्या दुःख सहनाकरिता पात्र असतो आणि हे ख्रिस्ती जीवनाकरिता आवश्यक नाही (१ पेत्र ४:१५). कोणतेही पाप मोठचा दुःख सहनाला पात्र आहे (लूक १३:१-५).

१०. शिस्त

शिस्त हा शब्द (“पायाड्युओ” हा ग्रीक शब्द) डॉचित प्रशिक्षण घेण्यामध्ये पुरेसे दुःख ह्या कल्पनेला समाविष्ट करतो. अदाहण इर्थ, लूक २३:१६-२२ मध्ये ह्याचा उपरोग झालेला आहे. कैद्याने आपला मार्न बदलावा म्हणून त्याला मारण्याची शिक्षा करणे हे ह्याचे वर्णन आहे (खाडिकाणी कैदी हा प्रश्न येशू ख्रिस्त आहे ज्याला शिस्तीची शिक्षा ठावी व नंतर त्याला सोडून धावे असे पिलाताचे मत होते). शिस्तीमध्ये शिक्षणाची कल्पनासुद्धा अंतर्भूत आहे (खे.कृ. ७:२२; २२:३). जेव्हा प्रश्न मंडळीच्या युगातील विंवासूला इतरांना प्रशिक्षण देण्याच्या स्थितीमध्ये आणतो तेव्हा हे मवाळपणे करावयाचे असते (२ तीमश्य २:२४-२६).

जेव्हा शिस्त ही दुःख सहनासारखेच असते तेव्हा दोन्हीमध्ये दुःख समाविष्ट असते. फरक हा की दुःख सहनात पात्र व अपात्र दुःखाची अधिकता असते तर शिस्तीमध्ये प्रशिक्षणाकरिता आवश्यक असलेले दुःख असते. आपल्या प्रशिक्षणामध्ये चारिस्य बांधणीच्या उद्देश्याकरिता अपात्र दुःख किंवा जेव्हा आम्ही चुकीच्या मार्गाने जातो तेव्हा आमच्या पापमय कृत्या ह्या सर्वांचा समावेश असतो (१ तीमश्य १:१८-२०).

चारिस्य बांधणीच्या उद्देश्याकरिता जसा पिता आपल्या बालकाला प्रशिक्षित करतो तशीच परमेंतराची शिस्त असते (इफ्रिस ६:४; इब्री १२:७). सर्व नैतिक कृत्या आणि परमेंतराची सर्व तवने ह्यांच्या ऐक्याच्या बांधणीकरिता शिस्त आखलेली असते (२ तीमश्य ३:१६-१७). शिस्तीच्या अंतर्गत जाणे हा त्या वेळात आनंद नाही पण त्याचे परिणाम हे मौल्यवान आहेत (इब्री १२:११). पापाकरिता चुकवावयाच्या किंमतीने अशा प्रशिक्षणाचे महत्व समजण्याकरिता आम्हाला पुढे नेले पाहिजे (तीतास २:११-१२).

पृथ्वीवरच्या भौतिक पित्यासारखे नव्हे जे रागाच्या भरात शिस्त आणतात, पण आपला स्वर्णीय पिता प्रेमाच्या भरात शिस्त आणतो (प्रकटी ३:१९). तो आपल्याला प्रशिक्षित करतो कारण त्याचे आपल्यावरचे प्रेम असते. म्हणून जेव्हा तो आपल्याला दुरुस्त करतो तेव्हा आपण धैर्यगतीत झालो नाही पाहिजे (इब्री १२:५). परमेंतराची शिस्त ह्यासाठी आहे की आपण जगा बरोबर ओळखल्या गेलो नाही पाहिजे (१ करिश ११:३१-३२) आणि म्हणून विंवासूने प्रश्नाच्या दुरुस्तीचे स्वागत केले पाहिजे (इब्री १२:८).

११. बायबलचा अभ्यास

परमेंतराच्या वचनाच्या महत्वाला भर दिल्या जाऊ शकला पाहिजे. हे मार्गदर्शनाचे पुस्तक आहे जे त्याच्या सोबतच्या आपल्या संबंधात आपल्याला पुढे नेते (१ करिश २:१६). ह्या अभ्यासाची संपूर्णता परमेंतराच्या वचनाच्या महत्वावर आधारीत असते. म्हणून आपण ते लांबीने मोजणार नाही. ह्याचा अभ्यास रोज केला पाहिजे.

१२. आराधना

आराधना ही येशू ख्रिस्ताचा उत्सव असली पाहिजे. तो कोण आहे व त्याने काय केलेले आहे हे ह्यामध्ये समाविष्ट होते. ती त्याच्या मूल्याला समजते व त्याची स्तुती करते. येशू हा एकटाच मौल्यवान असा आढळतो (प्रकटी ५:१-७) आणि आराधने करिता स्वर्ग ओळखल्या जातो (प्रकटी ४:९-११).

विंवास न ठेवणाऱ्या मानवजातीचा कल उत्पन्न करणाऱ्यापेक्षा उत्पन्न केलेल्यांची आराधना करण्यात व त्यांची सेवा करण्यात असतो (रोम १:२५). सैतानाला स्वतःला आपली आराधना करून घेण्याची इच्छा आहे (लूक ४:७) पण परमेंतर असा एकच आहे ज्याची आपण आराधना केली पाहिजे (लूक ४:८). काढी देवदूत व परमेंतराने निर्माण केलेल्या इतरांची संद्धा आराधना करतात (कलसै २:१८). मनुष्यांची उत्पन्न झालेल्यांची आराधना करण्याची इच्छेचा परिणाम असा आहे की ते आजांची सुद्धा आराधना करतील जे त्यांनी परमेंतराच्या वचनाला सोडून प्रगत केलेले आहे (मार्क ७:७). जो मौल्यवान व पात्र आहे त्यापेक्षा ते जागेची आराधना करतील (योहान ४:२०-२२).

खरी आराधना येशू ख्रिस्ताच्या मूल्याला प्रकट करून आपल्या जीवनामध्ये कार्य करणाऱ्या पवित्र आत्म्यापासून येते (योहान ४:२३-२४; फिलिप्पे ३:२-३) ह्यासाठी की आपण त्याची स्तुती करू. आपल्या शरीराचे त्याला ऐवेकरिता समर्पण करून (रोम १२:१-२) आणि विश्वासाने त्याच्या वचनाला स्वीकारून (इब्री ११:२१) हे करता येते.

आराधना करण्याचे असे अनेक नमुने आहेत. कोणत्या स्थितीत व कोणत्या कृत्यांनी आराधना करावयाची ह्याच्या आज्ञा शास्त्रपठात नाहीत. एखाचाची आध्यात्मिकता किंवा परिषवता त्याच्या आराधना करण्याच्या पद्धतींनी ठरविता येत नाही.

१३. शिष्य करा

महान कार्यामध्ये येशूने आपल्या शिष्यांना सूचना दिली, “जा आणि सर्व राष्ट्रांना शिष्य करा” (मत्त्य २८:१८) शिष्य ठा वचनाचा विद्यार्थी आहे ज्याने प्रश्न येशू ख्रिस्ताला अनुसरण्याकरिता निवडलेले आहे. जो वाचविल्या गेलेला आहे तो शिष्य असतोच असे नाही पण तो विश्वासू असतो जो राहण्याकरिता परमेश्वराच्या वचनाला शिकत आहे (योहान ७:१७).

वैयक्तीक अभ्यासासाठी: प्रकरण ८, विभाग १

१. ख्रिस्ती जीवनाच्या टप्प्यांविषयी

- अ. प्रॅ.कृ. १६:३०-३१ वाचा. जेव्हा व्यक्ती येशू ख्रिस्तावर विश्वास ठेवतात तेव्हा त्यांच्या जीवनात कोणती पायरी घडते?
- ब. २ करिथ ३:१८ वाचा. विश्वासूचा येशू ख्रिस्ताच्या प्रतिमेतील रूपांतरामध्ये विश्वासूच्या जीवनात कोणती पायरी घडते?
- क. १ योहान ३:२ वाचा. जेव्हा आपण ख्रिस्ताला पाहू जसा तो आहे तसा तेव्हा व्यक्तीच्या जीवनात कोणती पायरी घडते?

२. इब्री ११:६ वाचा. परमेश्वराला संतोषविण्यासाठी विश्वासूमध्ये काय असले पाहिजे?

३. १ करिथ २:१४-१५ वाचा. अध्यात्मिक गोष्टी समजण्यासाठी काय आवश्यक आहे?

- अ. योहान १४:१७ वाचा. पवित्र आत्मा कोठे राहतो?
- ब. गलती ३:२-३ वाचा. अध्यात्मिकतेला काय आवश्यक आहे?
- क. इफिस ४:३० व १ थेस्सल ५:१९ वाचा. विश्वासूच्या जीवनामधील पावामुळे कोणत्या ढोन गोष्टी घडतात?

४. १ योहान १:५-१० वाचा. विश्वासू पाप करील काय. जर करील तर काय केले पाहिजे?

५. १ पेत्र ४:१० वाचा. प्रत्येक विश्वासूला काय मिळते?

- अ. १ करिथ १३:१-३ वाचा. आध्यात्मिक देणगी कार्यान्वीत करण्याकरिता वैयक्तीक मूल्य म्हणून काय प्रस्तुत केले पाचे हुजेचे?
- ब. १ करिथ १३:८-११ वाचा. काही देणव्यांच्या बाबतीत काय घडेल? ह्याबदल हे काय सांगते?
- क. योहान १३:३४-३५ आणि १ पेत्र ४:१० वाचा. आम्हाला देण्यात आलेल्या आध्यात्मिक देणव्यांशी “एकमेकावर प्रीती करण्याच्या” मुरल्य उद्देशाशी तुलना करा.

६. प्रार्थनेच्या मुख्य पाच मूलभूत गोष्टी संबंधी.

- अ. १ योहान १:९ वाचा. कोणती बाब इथे देण्यात आलेली आहे?
- ब. रोम १४:११ आणि १५:११ वाचा. ह्या उताच्यामध्ये कोणत्या मूलभूत बाबी दिलेल्या आहेत?
- क. १ थेस्सल ५:१८ वाचा. इथे कोणती मूलभूतबाब देण्यात आलेली आहे?
- ड. इफिस ६:१८ वाचा. इथे कोणती मूलभूत बाब देण्यात आलेली आहे?
- इ. इब्री ४:१६ वाचा. इथे कोणती मूलभूत बाब देण्यात आलेली आहे?

७. १ पेत्र २:२ आणि २ पेत्र ३:१८ वाचा. तारणानंतर ख्रिस्ती लोकांनी काय करावे?

८. मार्क १२:२९-३१ वाचा. परमेश्वराच्या सर्वात मोठ्या ढोन आज्ञा कोणत्या आहेत?

९०. १ पेत्र २:१९-२० आणि १ पेत्र ५:१० वाचा. विश्वासूला काय सोसावे लागेल?

११. इब्री १२:६-७ वाचा. परमेश्वर आपल्याला कसा प्रशिक्षित करतो?

१२. २ तीमश्य ३:१६-१७ वाचा. परमेश्वराच्या वचनाचा अभ्यास करणे लाभावे आहे काय?

१३. योहान ४:२३-२४ आणि फिलिप्पे ३:२-३ वाचा. आम्ही परमेश्वराची आराधना कशी केली पाहिजे?

१४. मत्त्य २८:१८-२० वाचा. ख्रिस्ताच्या शिष्यांनी काय करावे?

विभाग २

सामुदायीक ख्रिस्ती जीवन (एकलेसिओलॉजी)

अ. शिकवण

येशूने जेव्हा आपले मठान कार्य सोपविले तेव्हा त्याच्या सूचनांना काढी भाग असा होता, “जे काढी मी तुम्हास आज्ञापिले ते सर्व त्यास पाळावायास शिकवा.” (मत्त्य २८:२०). येशू शिक्षक होता (मत्त्य ४:२३; ५:२; ७:२९; ९:३५; ११:१; १३:५४; २१:२३; २२:१६; २६:५५; २८:१५; प्रैकृ. १:१). त्याच्या शिष्यांनी त्याने दिलेल्या सूचनेप्रमाणे केले आणि शिकवणे सुद्धा सुरु केले (प्रैकृ. ४:२, १८; ५:२१, २५, २८, ४२; ११:२६; १५:१, ३५; १८:११, २५; २०:२०; २१:२१, २५).

शिकवणे सूचना देते आणि प्रवचन करणे कळकळीचा उपदेश करते (कलस्सै १:२८; ३:१६). मंडळीकरिता हे दोनही महत्वाचे आहेत. जेव्हा प्रेषित पौलाने तीमध्याला सूचना दिल्या तेव्हा त्याने त्याला दुसऱ्यांना शिकवायाला सांगितले ह्यासाठी की त्यांनी इतरांना शिकवावे (१ तीमध्य ४:११; ६:२; २ तीमध्य २:२). ह्या प्रमाणे परमेश्वराचे तवन एका पिळीपासून दुसऱ्या पिळीपर्यंत सरकते.

काहीना शिक्षक म्हणून दान मिळाले आहे (रोम १२:७); सर्व विंवासूना शिकविण्याकरिता बोलावणे करण्यात आलेले आहे (इब्री ५:१२-१४).

ब. सहभागिता

सहभागिता हा मंडळीचा महत्वाचा भाग आहे (प्रैकृ. २:४२). ह्याचा अर्थ असा की दुसऱ्या कोणाबरोबर तरी भागीदारी करणे आणि त्यामध्ये केवळ शौतिक वस्तूच नाहीत (रोम १५:२६; २ करिथ ८:४; ९:१३; इब्री १३:१६) पण आध्यात्मिक गोष्टीसुद्धा (योहान १:३,७). सहभागिता सामुदायीकपणा समाविष्ट करते जी प्रत्येकाकरिता आहे तिला ह्याच प्रकरणातील विभाग १ मध्ये चर्चिल्या गेलेले आहे. सर्वांच्यासोबत एकत्र आराधना करणे ही प्रत्येकाच्या आराधनेतील वाढ आहे.

इतर विंवासूसोबतची आध्यात्मिक सहभागिता (२ करिथ ६:१४) ही आपल्या येशू ख्रिस्तासोबत असलेल्या सहभागितेवर आधारित असते (१ योहान १:७) आणि ती आमची पवित्र आनन्दासोबत असलेल्या सहभागितेच्याटारे आणली जाते (२ करिथ १३:१४). तिची विंवासाने बांधाणी होते (फिलोमोन १:६) आणि ती ख्रिस्ताच्या शरीरामध्ये म्हणजे मंडळीमध्ये एकता आणते (फिलीप्पे २:१-२). ह्या सहभागितेत आपल्याला बोलावण्यात आलेले आहोत (१ करिथ १:९). जर आपण अंदारात चालत असलो (१ योहान १:६) तर ते तडीस जाऊ शकत नाही.

आपल्या सहभागितेचा पारा हा “प्रश्नुचा मेजाने” हुबेहुब वित्रीत झाला आहे. त्याला नेहमी “प्रश्न शोजन” म्हणतात जे आपल्याला त्याचे व्यवतीमत्व, कार्य (१ करिथ १०:१६) ह्याचे पुनर्स्मरण करून देते. त्याच्या दुःखसहनाशी असलेल्या सहभागितेने त्याची बांधाणी होते. (फिलीप्पे ३:१०).

विंवासू म्हणून आपले मतभेद नाहीसे झाल्यावर (गलती २:९) आणि जेव्हा सुवार्ता प्रसारासाठी एकत्र काम करतो (फिलीप्पे १:५) तेव्हा आपली सहभागिता होते. सहभागिता हे एक साधन आहे ज्यामुळे प्रेम संबंध प्रगत होऊ शकतात.

ख्रिस्ती जीवनामधील प्रीतीच्या महत्वाला आपण ह्याअंगोदर पाहिले. आपल्याला परमेश्वरावर व इतरावर प्रीती करावयाची आहे. आपल्या शेजाच्यावर प्रेम करण्यात काय आहे ह्याची भरपूर माहिती नवीन करार शिष्यांना देतो, परमेश्वरावर प्रीती करण्याकरिता ज्याची गरज आहे (१ योहान ४:२०). आपल्या सारखीच आपल्या शेजाच्यावर प्रीती करण्याला (याकोबाचे पत्र २:८) “राजमान्य नियम” असे म्हणतात. विंवासूकडून अपेक्षित असलेले हे लघुतम आहे कारण आपण आपल्या शत्रुवर प्रेम करावे हे सुद्धा आपल्याकडून अपेक्षित आहे (लूक ६:३५). लोकांनी जसे तुमच्याशी वागावे म्हणून तुमची इच्छा आहे तसेच तुम्ही त्यांच्याशी वागा (मत्त्य ७:१२).

खालील तत्त्वे आपल्या इतरांशी असलेल्या संबंधांना लाताळतात. त्यांनी विवाहाच्या संबंधापासून सुखावत करावी आणि नंतर ह्याचा आपले कुटुंब, आपले मंडळीचे कुटुंब, परमेश्वराचे कुटुंब आणि जे वावित्या गेलेले नाहीत ह्यापर्यंत विस्तार करावा. नवीन करारामध्ये कित्येक तत्त्वे आढळतात जी संबंधाची बांधाणी करतील. विंवासू जो परिपक्व नाही, तो ह्या तत्त्वांकडे पाहील आणि दुसऱ्यांनी हे आवरणात आणावे म्हणून अपेक्षा करील. किंवा करतून घेण्याची स्वतःची दैर्यकतीक जबाबदारी म्हणून त्यांना विचारात घेणार नाही आणि दुसरे सुद्धा नाही. परिपक्व विंवासू त्यांना करेल कारण त्या गोष्टी करण्याकरिता अगदी बरोबर आहे आणि त्यांचा उपयोग स्वार्थी प्रकारे करण्याचे प्रयत्न करणार नाही.

“एक दुसऱ्याच्या” तत्त्वांना आपण आता विचारात घेऊया.

- नवीन करारात एकमेकांवर प्रीती करा ही आज्ञा अनेक ओळ्यांमधून आढळते (योहान १३:३४, ३५; १५:१२, १७; रोम १३:८; १ थेस्सल ३:१२; ४:९; २ थेस्सल १:३; १ पेत्र १:२२; १ योहान ३:११,२३; ४:७, ११, १२; २ योहान १:५). ह्याचे अर्थ असा की १ करिथ १३:४-८ आणि रोम १२:९-२१ मधील तत्त्वानुसार आपल्याला जगायचे आहे.

- आपण एक दुसऱ्याचे सदरस्य आहोत हे ओळखा (रोम १२:५; इफिस ४:२५). ह्याचा अर्थ असा आहे की आपला अगोदरच संबंध आहे कारण आपण ख्रिस्ताच्या शरीराचा एक भाग आहोत.
- आपण एकमेकांना समर्पीत असलो पाहिजे ज्याचा अर्थ असा की, आपल्याला एकमेकांकरिता नाजूक प्रेम प्रगत करावयाचे आहे ज्यामध्ये एकमेकांच्या कल्याणाच्या बांधीलकीच्या समावेश असेल.
- आपल्याला एकमेकांचा सन्मान राखवल्याचा आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की परमेंतरासमोर आपण एकमेकांच्या किंमतीला ओळखतो (रोम १२:१०).
- आपल्याला एकदुसऱ्याबद्दल सारखाव विवार करावयाचा आहे. ह्याचा अर्थ असा आहे की आपण दुसऱ्याला परमेंवराची कृपा प्राप्त असलेले सोबती म्हणून ओळखतो (रोम १२:१६; १५:५).
- जसे ख्रिस्ताने आपल्याला त्याच्या कृपेचे गरजू प्राणी म्हणून स्वीकारले (रोम १५:७), त्याप्रमाणे आपण एकमेकांचा स्वीकार केला पाहिजे.
- जेव्हा आपण पाहतो की आध्यात्मिक संकट येत आहे तेव्हा आपण एकमेकांना इशारा दिला पाहिजे (रोम १५:१४).
- “पवित्र वुंबनाने” आपण एकमेकांचे स्वागत केले पाहिजे (रोम १६:१६; १ करिथ १६:२०; २ करिथ १३:१२; १ पेत्र ५:१४). ह्याचा अर्थ असा की आपण व्यक्तीचा उपरिष्ठीला अशा प्रकारे पावती देतो की जे त्यांच्या परमेंवराशी असलेल्या किंमतीची योन्याता ओळखते.
- आपल्याला एकमेकांची सेवा करावयाची आहे (खोट्टन १३:१४; गलती ५:१३) जे दुसऱ्याचे पाय धूतून दारखविण्यात आले.
- आपल्याला आपल्या स्वतःपेक्षा दुसऱ्यांना अधिक महत्वाचे समजले पाहिजे (फिलीप्पे २:३).
- आपल्याला एक दुसऱ्याचे ओळो छाहावये आहे (गलती ६:२). ह्याचा अर्थ असा की पापाला हृताळण्यात आपल्याला एकमेकांची मदत करावयाची आहे.
- आपल्याला एकदुसऱ्याचे सहन करावयाचे आहे. ह्याचा अर्थ असा की आपण एकदुसऱ्याशी सोशीक असले पाहिजे (इफिस ४:२).
- आपल्याला एकमेकांच्या आधीन असले पाहिजे. ह्याचा अर्थ असा की आपण दुसऱ्याच्या गरजा अगोदर ओळखल्या पाहिजेत (इफिस ५:२१).
- आपल्याला एकमेकांना प्रोत्साहन द्यावयाचे आहे ज्यामध्ये त्यांना मदत करणे अंतर्भूत आहे तेव्हा ते आध्यात्मिकतेत खालावतात (रोम १:१२; १ थेस्सल ४:१८; ५:११; इब्री ३:१३; १०:२५).
- आपल्याला एकमेकांबरोबर शांतीने राहावयाचे आहे (मार्क ९:५०). ह्याचा अर्थ असा की आपण आपल्या कृतीनी किंवा मतांनी त्रास उत्पन्न नाही केला पाहिजे.
- आपल्याला एकदुसऱ्याला आपल्या पापांची कबूली द्यावयाची आहे (याकोबाचे पत्र ५:१६). ज्या लोकांना आम्ही चूक ठरविले त्यांचा ह्यामध्ये समावेश असून आणि असे करण्याने दुखावलेल्या संबंधात शांती निर्माण होते.
- आपल्याला एका दुसऱ्यासाठी प्रार्थना करावयाची आहे (याकोबाचे पत्र ५:६).
- जशी प्रभूने आम्हाला क्षमा केली तशी आम्हाला एक दुसऱ्यांना क्षमा करावयाची आहे (कलस्सै ३:१३).
- आम्हाला एकमेकांचे चांगले करावयाचे आहे. ह्याचा अर्थ असा की प्रत्येक व्यक्ती परमेंवराशी निकटवा संबंध असला पाहिजे अशी आपली इच्छा आहे (१ थेस्सल ५:१५).
- आपल्याला प्रीती व सत्कर्मे करावयास तोजन रेईल असे एकमेकांकडे लक्ष द्यावयाचे आहे (इब्री १०:२४). इतरांनी कसा विवार करावा आणि कृतीकरिता त्यांना तिनांती करण्यात याची ह्याच्या ह्यामध्ये समावेश होतो.
- आपल्याला एकमेकांची आत्मरतेने वाट पाहावयाची आहे (१ करिथ ११:३३). जे तिंवासूऱ्या एकदुसऱ्यासोबतच्या आंजदाला निर्देशीत करते.
- आम्ही एकमेकांसाठी दयालू असले पाहिजे जे कटूपणा, राग आणि दुसऱ्यांना इजा करण्याची इच्छा नाहीसे करणे अंतर्भूत करते (इफिस ४:३१-३२).
- आपल्याला एकमेकांची काळजी द्यावयाची आहे (१ करिथ १२:२५) ज्याचा अर्थ असा की ख्रिस्ताच्या शरीराच्या इतर सदरस्याबद्दल आपल्याला विता असली पाहिजे.
- आपल्याला एक दुसऱ्याच्या सेवेला मान्यता द्यावयाची आहे (लूक ७:३२). आपण मनुष्याच्या मान्यतेसाठी सेवा नाही केली पाहिजे पण परमेंवराच्या कुटुंबातील सन्मान एकमेकांच्या सेवेला ओळखतो.
- आपल्याला एकमेकांचा पाहुण्याचार करावयाचा आहे (१ पेत्र ४:९) ह्याचा अर्थ असा की आपण आपल्यामध्ये नवरण्याचे स्वागत केले पाहिजे.

- आपल्याला एकमेकांसमोर नम्र व्हावयाचे आहे जो आपल्या दुसऱ्यांच्या प्रती असलेल्या वृतीला निर्देशीत करतो (१ पेत्र ५:५).
- आपल्याला एक दुसऱ्यामध्ये संघागिता राखवावयाची आहे (१ योहान १:७).
- आपल्याला एकमेकांची बांधाणी करावयाची आहे (रोम १४:१९; १ शेस्सल ५:११) ज्यामध्ये दुसऱ्यांना दिलेल्या प्रोत्साहणाच्या व सूचनांचा समावेश आहे.

क. सुवार्ता पसरविणे

येशू ख्रिस्ताचे शुभावर्तमान पसरविणे म्हणजे सुवार्ता पसरविणे होय. हे चांगली बातमी जाहीर करणे आहे की येशू ख्रिस्त हा देव आहे (योहान १:१) जो मनुष्य झाला (योहान १:१४). जगाच्या पापाच्या भरपाई साठी मरण्याकरिता (१ योहान २:१-२) तो मनुष्य झाला व नंतर पुनरुत्थित झाला ह्यासाठी की जे त्याच्यातर विश्वास ठेवतील त्यांना सार्वकालीक जीवन प्राप्त व्हावे (योहान ३:१६). आम्ही सर्व पापी आहोत ही काही चांगली बातमी नाही (रोम ३:२३). चांगली बातमी ही आहे की आपल्या पापामुळे झालेले कर्ज (रोम ६:२३) ह्याची फेड करण्यात आली (गलती ३:१३).

मंडळी, वैशीक व स्थानीक, हिने ही चांगली बातमी इतरांपर्यंत पोहचविण्याची इच्छा केली पाहिजे. आपण प्रकाश आणि सत्याला लपविले नाही पाहिजे जे आम्हाला दिलेले आहे (मत्तय ५:१४; रोम १:१६).

परमेश्वर आम्हाला सुवार्ता प्रसाराच्या पद्धतीमध्ये खातंत्र्य देतो. एका व्यक्तीपासून दुसऱ्या व्यक्तीपर्यंत (प्रै.कृ. ८) किंवा एका गटापासून दुसऱ्या गटापर्यंत (प्रै.कृ. २) ते करता येते. जे महत्वाचे आहे ते असे आहे की मंडळी त्याच्या राज्यात आपल्याला सामील करण्याच्या त्याच्या आमंत्रणाला प्रस्तुत करून परमेश्वराच्या वतवाचा प्रसार करतो. एकमेकाबदलवै प्रेम हे मनुष्याला सुवार्तेकरिता देण्यात आलेले सर्वाधिक प्रभावी किंवा परिणामकारक हत्यार आहे.

द. सेवकाई

सेवकाई ही सेवा आहे जी इतरांच्या आध्यात्मिक, शौतिक आणि भावनात्मक गरजा समजते आणि त्यांना मदत करण्याचा प्रयत्न करते (प्रै.कृ. ११:२९; २ करिथ ८:३-५). हे येशू ख्रिस्ताचा तकील होण्याचे आणि हरवलेल्या व मरत असलेल्या जगाला परमेश्वर याचा समेटाचा संदेश वाहून नेण्याचे कार्य आहे (२ करिथ ५:१८-२१). जर व्यक्तीचा परमेश्वराशी समेट होऊ शकतो तर व्यक्ती ह्या जगाच्या भवबंधानातूनसुद्धा मोकळी होऊ शकते. म्हणून, सेवकाई खातंत्र्याचा संदेश सुद्धा वाहून नेतो (१ तीमश्य ४:४-६). विश्वासू म्हणून आम्हाला मुक्त करण्यात आलेले आहे आणि आता आपण दुसऱ्यांची सेवा करण्यात आमच्या खातंत्र्याचा उपरोक्त करीत आहोत (गलती ५:१३).

अनुसरण्याकरिता येशू ख्रिस्त खताचे उदाहरण देतो (मत्तय २०:२८) ह्यासाठी की सेवा करण्याच्याने पुढाच्याला अनुसरावे (योहान १२:२४-२६). ख्रिस्ती सेवकपण हा काही मंडळीमध्याला एखाद्याचा हुद्दा नाही पण ते एक आध्यात्मिक महानतेवै विज्ञ आहे (मत्तय २०:२६-२८; २३:१०-१२) विश्वासू म्हणून आपण सतत तारणाकरिता परमेश्वराने दाखविलेल्या देयेचे सतत स्मरण ठवलेच पाहिजे ह्यासाठी की आम्ही उद्घट व धैर्यखवित होऊ नये (२ करिथ ४:१-२). आम्ही लहाना सेवेच्या कृतीलासुद्धा विसरू नये (इंद्री ६:१०-१२).

सेवा करण्याच्या सुसंध्या प्रश्नकडून पुरविल्या जातात (प्रै.कृ. २०:२४; १ करिथ १२:४-६). विश्वासूनी ह्या सुसंध्याच्या एकमेकांची सेवा करण्यासाठी परमेश्वराने स्वीकार करावा. म्हणून सेवकाई हा ख्रिस्ती जीवनाचा एक महत्वाचा भाग आहे (१ पेत्र ४:१०-११) ज्यामध्ये आपण ऐक्याने संघागी झाले पाहिजे (रोम १२:७). हे लक्ष्यात ठेवा की सेवकाईला आणि आपल्या प्रश्न येशू ख्रिस्ताला अपाकिर्ती येऊ नये म्हणून काळजीपूर्वक असा (२ करिथ ६:३).

सेवकाईनी एकत्र काम करण्याचे शिकते पाहिजे. अधिक जास्त कार्यक्षम सेवकाई व्हावी म्हणून मंडळीमध्ये पठिली “डिकनाची” निवडणूक झाली. प्रेषितांना समजून आले की मंडळीच्या सर्व गरजा ह्या एकत्रा त्यांच्याकडून शौतिकरित्या पूर्ण होऊ शकत नाहीत. म्हणून त्यांनी तिघावांची काळजी घेण्याकरिता (प्रै.कृ. ६:१-६) माणसे निवडून देण्यास मंडळीला सांगितले. लोकांच्या गरजा पुरविण्याकरिता वेगवेगळ्या सेवकाईनी एकत्र काम करून मदत केली पाहिजे.

प्रश्नाने मंडळीमध्ये पुढारीपणाच्या सेवकाच्या स्थापन केल्या ज्या लोकांना सेवक होण्याकरिता सुसज्ज करण्यास आरवण्यात आलेल्या होत्या. प्रेषित पौलाने लिहिले,

त्यानेव कोणी प्रेषित, कोणी संदेष्टे, कोणी सुवार्तिक, कोणी पाळक, व शिक्षक असे नेमून दिले
ते ह्यासाठी की, त्यांनी पवित्र जनास सेवेच्या कार्याकरिता व ख्रिस्ताच्या शरीराची रवना पूर्णतिस
नेमण्याकरिता यिद्ध करावे. देवाच्या पुत्राकरील विश्वासाच्या व तत्संबंधी परिपूर्ण ज्ञानाच्या एकत्वाप्रत,
पौढ मनुष्याप्रत, ख्रिस्ताची पूर्णता प्राप्त होईल अशा बुद्धीच्या मयदिप्रत आपण सर्व येऊन पोहंवू
तोपर्यंत दिले (इफिस ४:११-१३).

तिंवासूना आध्यात्मिकरित्या, भौतिकरित्या, भ्रावनात्मकरित्या एकमेकांची सेवा करण्याकरिता तयार करणे ही मंडळीच्या पुढारपण गऱ्याची जबाबदारी आहे ह्यासाठी की इतरांनी प्रश्न येण्हु ख्रिस्ताशी असलेल्या तैयातीक संबंधाद्वारे परिपक्व व्हावे प्रेमात तयार केल्या गेलेली सेवकाई हे मंडळीला दिलेले सर्वांत सामर्थ्यावान सुवार्तीय हत्यार आहे (योहान १३:१-३५).

इ. ऐकय किंवा एकता

प्रत्येक मंडळीने ख्रिस्ताच्या शरीरात ऐक्याच्या उद्देशाला ठेवले पाहिजे (इफिस ४:१३). येण्हु ख्रिस्ताने वधःस्तंभावर जाण्याच्या एक रात्र अगोदर त्याच्या शिष्यांनी एक व्हावे म्हणून प्रार्थना केली. तो म्हणाला,

मी केवळ त्यांच्यासाठी नाही तर त्यांच्या वरनावळन जे माझ्यावर विश्वास ठेवतात त्यांच्यासाठी ही विनंती करतो की, त्या सर्वांनी एक व्हावे; हे माझ्या बावा, जसा तू माझ्यामध्ये व मी तुझ्यामध्ये तसे त्यांनी ही तुझ्या माझ्यामध्ये एक व्हावे करण तू मला पाठविले असा जगाने विश्वास घरावा. तू जे गौवर मला दिले आहे, ते मी त्यांना दिले आहे; ह्यासाठी की जसे आपण एक आहो तसे त्यांनी ही एक व्हावे, म्हणजे मी त्यांच्यामध्ये व तू माझ्यामध्ये; ह्यासाठी की, त्यांनी एक होऊन पूर्ण व्हावे आणि जगाने समजून घ्यावे की, तू मला पाठविले आणि जशी तू माझ्यावर प्रीती केली तशी त्यांच्यावरही प्रीती केली. (योहान १७:२०-२३).

ज्या क्षणाला गैर तिंवासू येण्हु ख्रिस्तावर तिंवास ठेवतात त्याव क्षणाला त्यांच्यामध्ये पवित्र आत्मा वरती करतो. एकच आत्मा आहे ह्या वस्तुस्थितीतरुन पठिल्यांदा ऐक्य स्थापन करण्यात आले (इफिस ४:४) आणि आपल्या सर्वांमध्ये पवित्र आत्मा असतो. प्रेषित पौलाने आम्हाला शिकविले की ही पवित्र आत्म्याची एकता तुम्हास झालेल्या पाचारणाप्रमाणे चालून राहीली जाते (इफिस ४:१-३). ह्याचा अर्थ असा आहे की आपले चालणे हे संपूर्ण कृपेने भर्लन असून विंवासावर आधारीत आहे (इफिस ८:९). आमची ख्रिस्तातील रिस्थी साधारण तारणाने आम्हाला एक करतो. आम्हाला ख्रिस्ताच्या शरीरात एकपणा मिळवावयाचा आहे जो प्रीतीवर आधारीत असतो ह्यासाठी की सर्व गैरविंवासूना माहीत होईल की आम्ही येण्हूचे शिष्य आहो (योहान १३:३४-३५).

तैयातीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ८, विभाग २

१. २ तीमश्य २:२ वाचा. मंडळीमध्ये काय महत्वावे आहे?
२. १ तीमश्य ६:३ वाचा. स्वस्थ शिकवणीचे मूल्यामापन कसे करावे?
३. इब्री ५:१२ वाचा. दीर्घकाळाकरिता विश्वासूनी काय करावे?
४. १ योहान १:३ व ७ वाचा. मंडळीला महत्वावे काय आहे?
५. खालील उताऱ्यामध्ये सहभागितेचे कोणते तत्व शिकविले आहे
  - अ. योहान १३:३४-३५
  - ब. रोम १२:१०
  - क. रोम १५:७
  - ड. गलती ५:१३
  - इ. फिलीप्पे २:३
  - फ. गलती ६:२
  - ग. इब्री ३:१३ आणि १०:२५
  - ह. कलस्यै ३:१३
  - ई. इफिस ४:३१-३२
  - ज. १ पेत्र ४:९
  - के. रोम १४:१९
६. मत्ताय ५:१४ आणि रोम १:१६ वाचा. मंडळीने काय क्लेपे पाहिजे?
७. गलती ५:१ वाचा आणि ५:१३ वाचा. आपल्याला स्वतंत्र कश्यासाठी करण्यात आले आहे?
८. इफिस ४:१३ वाचा. प्रत्येक स्थानिक मंडळीचा कोणता उद्देश असला पाहिजे?
९. योहान १७:२०-२३ वाचा. ख्रिस्ताची त्याच्या विश्वासूकरिता काय इच्छा आहे?

प्रकरण ९

अमंलवजापती

प्रस्तावना

हा तिथाग बायबलला धडा करण्याच्या प्रात्याक्षिक पद्धतिला प्रतिष्ठ करील ती पद्धती अनेक शिक्षकांनी परमेंवराचे वचन कार्यक्रमपणे शिकतिण्याकरिता उपयोग केलेल्या तत्वावर आधारीत आहे. जरी तयारीच्या पद्धतीमध्ये बदल होत असला तरिही प्रकरण ४ मधील अभ्यासलेल्या मूलभूत तत्वांना अनुसरलेह पाहिजे.

आपण हा धडा तयार करण्याकरिता सर्वप्रथम पुस्तकी शिस्तीच्या महत्वाला विवारात घेऊ आणि पुस्तकी शिस्त पवित्र आत्म्याच्या शिकतणीची जागा घेण्याचे प्रयत्न करू शकत नाही किंवा तिने तसेच करू नये. पवित्र आत्म्याचे व्यक्तीत्व म्हणजे तो जो आपल्याला “सर्व सत्यामधून घेऊन जाईल” (योहान १६:१३). मनुष्याने निर्माण केलेली कोणतीही पद्धती ती हमी देऊ शकत नाही.

परमेंवराच्या तवनामध्ये आम्ही किती जाणी होतो (कलस्यै २:६) ह्याची पर्वा नकरता आपण नेहमी विवासात चाललेह पाहिजे. दैहिक पाठपुरात्याने खिस्ती परिपक्वता येत नाही पण ती विवासाने येते. पवित्र आत्म्यावर विवास ठेवण्याएवजी सैतान आपल्याला त्याच्या पद्धतीवर आणि ज्ञानावर अधिक विवास ठेवायला लावण्याच्या प्रयत्नांकरिता आपल्यावर हल्ला करील (योहान ५:३९-४७). प्रीतिशिवाय ज्ञान आपल्याला केवळ उद्घपणामध्ये नेते जो अपरिपक्वतेचा एक गुणधर्म आहे (१ करिथ ८:१).

आपण आपल्या खिस्ती जीवनात जे काही करण्याचे मिळवितो ह्याची पर्वा नकरता, आपण आपल्या पापकबुलीसह प्रत्येक कामाती सुखाव ग्राथनिने केलीच पाहिजे (१ करिथ ११:३१; नीति २८:१३; १ योहान १:९) व त्यानंतर ग्राथना निरंतर केली पाहिजे. एकाग्रवित्त होण्याकरिता आणि कोणत्याही धडचाच्या सुखातीला आपण काय शिकतो हे समजून घेण्याकरिता व रशवण्यासाठी आपण ग्राथना केलीच पाहिजे.

विभाग १

पुस्तकाशी परिचित होणे

अ. प्रस्तावना

अश्यासाकरिता पुस्तकाच्या निवीनंतर सर्वप्रथम आपण ते पुस्तक सहजगत्या किंचेकवेळा वाचले पाहिजे जणुकाळी तो वर्तमान पत्रातील एक लेख आहे किंवा एखादे दुसरे पुस्तक आहे. ही पायरी पुस्तकाच्या मूलभूत शागाशी केवळ परिचीत होण्याकरिता आखण्यात आलेली असते आणि सर्वोल ईंवर वैज्ञानीक प्रश्नांची उत्तरे देण्याकरिता आखण्यात आलेली नसते.

लवकर लवकर काहीवेळा पुस्तक सहजगत्या इतिहास व भूगोलाला परिचीत असण्याती आपल्याला गरज आहे. हा अश्यास १ थेस्सलनीकाकरास पत्राला विचारात घेतो. आम्ही विद्यार्थ्यांला सहारया करण्याकरिता थेस्सलोनिष्ठा शहराच्या पांचव्यापारी माहिती पुरिलेली आहे. अशा प्रकारची अधिकवी माहिती बायबल व्यापिक खोलापासून मिळविण्यात आलीच पाहिजे. बायबल डिवशनाच्या आणि बायबल इन्ट्रोडक्शन्स छासारखी पुस्तके अशा माहितीच्या स्रोतांकरिता सहारयाकरक ठरतात.

ब. थेस्सलोनिकावी भौगोलीक व ऐतिहासीक परिस्थिती

आधुनिक ग्रीसव्या एजियन समुद्राच्या पर्विचमोन्टर कोपन्यातील शर्माइक गल्फच्या शिर्बावर वसलेले थेस्सलोनिका हे एक समुद्रावरील बंदर होते. ते मासेदोनियाच्या रोमी प्रांतामध्ये बसलेले होते आणि ते आपल्या उष्ण फवाच्याकरिता आणि जहाजांच्या थांब्याकरिता प्रसिद्ध होते जिथे मोठमोठी जहाजे थांबत असत. ते मासेदोनियाच्या त्या दिवसांमध्ये सर्वाधिक मोठे आणि सर्वाधिक भरभराट पावलेले शहर होते.

खिस्तपूर्व ३१५ मध्ये अलेकझॅंडर महान ह्याच्या मृत्युनंतर शेड्चा काळानंतर अंटीपटरच्या पुत्र कॅस्सेंडर ह्याने जवळपास खिस्त पूर्व ३१५ मध्ये थेस्सलोनिका शहराची स्थापना केली. अलेकझॅंडरच्या मृत्युनंतर सज्जेसाठी शर्यांकर संघर्ष झाला. अंटीपटर हा राजधारण्याचा तिंच्चासू होता. त्याने आपला पुत्र कॅर्सेंडर ह्याची पत्नी “थेस्सलोनिका” हिच्या नावाने ह्या शहराला नाव दिले जी अलेकझॅंडर महान ह्याची अर्दी बहीण होती. थेस्सलोनिका हे प्राथमिकत: ग्रीक लोकांचे शहर होते आणि वाणिज्याचे शहर होते. त्यामध्ये प्रभावी यहूदी समाजपण होता.

क. मंडळीची ऐतिहासीक पांचव्यापारी: प्रे.कृ. १७:१-९

पौलाच्या मासेदोनिया बदलत्या दृष्टीचा परिणाम म्हणून पौलाच्या दुसऱ्या मिशनरी प्रवासात ही मंडळी स्थापन करण्यात आली (प्रे.कृ. १६:९). पौलाच्या सोबत सिलास होता (हे त्याचे इब्री नाव होते आणि सिलेंनस त्याचे रोमी नाव होते). त्यांच्यासोबत तिम्मश्य व त्वाक्युद्गा होते. पूर्व व पर्विचम ह्यांना जोडणाच्या इज्जेशन मार्गने ते प्रवास करीत होते. ह्या गटाने फिलीपी, अँकीयोलीस आणि आपोलोनिया ह्या शहराला भेटी दिल्यानंतर थेस्सलोनिकामध्ये ते येऊन पोहचले (प्रे.कृ. १७:१).

पौलाने येशूने जुन्या कराराची भविष्यवाणी पूर्ण केली व म्हणून तो मसिहा होता (प्रे.कृ. १७:३). ह्या संदेशासह तीन शब्दाथवारी (प्रे.कृ. १७:२) यहूद्यांच्या प्रार्थना सधेला शिकतिले. ह्या संदेशाच्या परिणामामुळे पुष्कळांचे परिवर्तन झाले.

ह्या नवीन परिवर्तीत खिस्तीना शिकविण्यात पौलानेसुद्धा भरपूर तेळ खर्ची घातला. ह्याचा परिणाम असा झाला की अविंश्वासी यहूदी त्याचा मत्सर करू लागले. त्यांनी लोकांना जमा करून ते सुवर्तिकांच्या चमूतर चालून गेले (प्रे.कृ. १७:५). हा जमात पौलाला शोधण्याकरिता यासोनाच्या घरी गेला पण पौल तिथे नव्हता. म्हणून त्यांनी यासोनाला नगराच्या अधिकाच्याकडे ओढत नेले व पौलाच्या येशूबदलत्या शिकवण्याकीला विळप केले (प्रे.कृ. १७:७). हा विरोध इतका वाढला की पौल व त्याच्या गटाला बिल्याला निघून जावे लागले (प्रे.कृ. १७:८-१०).

ड. लिखाणाची वेळ व कारण

अंत्युखियामध्ये पौलाने शिकविल्या नंतर पौलाचा दुसरा मिशनरी प्रवास इस ४९ मध्ये सुरु झाला. थेस्सलोनिकाला सोडल्यानंतर पौलाने बिल्या येणे शोडक्यात शिकतिले आणि करिथला जाण्यापूर्वी तो नंतर अथेन्सला गेला जिथे तो १८ महिने राहिला (प्रे.कृ. १८:११). पौलाने तिम्मश्याला नवीन मंडळीच्या प्रगतीच्या अहवालाकरिता थेस्सलोनिकाला परत पाठविले (१ थेस्सल ३:२). तीम्मश्याचा अहवाल अनुकूल होता आणि ह्याचाच परिणाम म्हणजे हे पुस्तक आहे. ह्याचा अर्थ असा की थेस्सलनिकाकरास पहिले पत्र ह्याचे लिखाण इस ५० मध्ये लिहिल्या गेले. हे पौलाचे दुसरे लिखाण आहे (पहिले लिखाण गलतीकरास पत्र आहे).

तैयावतीक अश्यासाकरिता: प्रकरण १, विभाग १

२ थेस्सलनिकाकरास पत्रामधील प्रकरण ३ मधील माहिती वाचा.

विभाग २

पुस्तकाची रूपरेषा तयार करा

जेव्हा आपण पुस्तकाच्या जवळच्या रूपाचा अभ्यास करावयास तयार होतो तेव्हा आपण रूपरेषा तयार करून तु शुरुवात केली या. ठिंगे, तर्कशास्त्र हे उघड आहे. जितके जवळून आणि दिर्घपणे इखाच्या आवडत्या वित्राकडे आपण पाहतो तितकी त्याबदल अधिक सर्वसमावेशकता आपणास प्राप्त होते आणि पसंत ते करण्यास आपल्याला समर्थ करते. परमेश्वराच्या वचनाच्या बाबतीत ही असेच आहे. मोठे वित्र प्रत्यक्ष स्वतः येशू ख्रिस्त आहे. जितना वचनाचे प्रकटीकरण हे लिहिल्या गेलेले वचन आहे (सोहान ५:३९-४७). जसे जसे आपण अधिकाधिक जवळून पाहू तसे तसे आपल्याला येशू ख्रिस्ताच्या व्यक्तीत्वाबदल अधिकाधिक सर्वसमावेशकता मिळू शकेल.

आपण सर्वसमोवशकता मिळविण्यात इतके नाही गुंतलो पाहिजे की मोठ्या वित्राचा संदर्भ समजण्यात आपण अपराशी होऊ. जर आपण असे करतो तर आपण “मुरक्कुट गाळून काढतो व उंट गिळून टाकिता” (मत्ता २३:२४) ज्याचा अर्थ असा की आपण खरोखरच महत्त्वाच्या गोष्टीना मुक्कू.

पुस्तकाची रूपरेखा तयार करतांना पुस्तकातील मसुद्यांची परिच्छेदामध्ये कशी विभागणी झाली हे ठरविणे हे आपले पहिले काम आहे. बायबलच्या अनेक शासांतरामध्ये अशा विभागणीची नोंद करण्यात आलेली आहे. सर्वसाधारणपणे शासांतरामध्ये परिच्छेदाची पहिली ओवी ठळक केलेली असते. तुम्ही ज्या शासांतराचा उपयोग करीत आहात त्याच्या प्रस्तावनेचे त्यांनी कसे परिच्छेद केलेले आहेत ह्याची नोंद घेऊन, वाचा. जर अशी विभागणी केलेली नाही तर कुठे विषय बदलतो हे लक्षात ठेवून पुढे जा.

उदाहरणात्वर १ थेस्सलनीकरांसच्या परिच्छेदाचे विभाग खालील प्रमाणे आहेत:

१. १:१
२. १:२-१०
३. २:१-१२
४. २:१३-१६
५. २:१७-२०
६. ३:१-१०
७. ३:११-१३
८. ४:१-८
९. ४:९-१२
१०. ४:१३-१८
११. ५:१-११
१२. ५:१२-२२
१३. ५:२३-२८

नंतर प्रत्येक परिच्छेदाला एक शिरक द्या. आपण पुस्तकाचा सर्वोल अभ्यास करीत असतांना आपली रूपरेषा बहुतेकवेळा बदलेल. या वेळेस आपण शिरकांतर लक्ष घेऊ शाऱ्हा नेहे. आपले कार्य माहिती स्वरूपाचे आहे, तरी देखील ते शक्य तो सोपे असावे.

१ थेस्सलनीच्या परिच्छेदांच्या विभागाची रूपरेषा पुढीलप्रमाणे दिसेल:

१. १:१ सलाम व अभिवादन
२. १:२-१० त्यांच्या उदाहरणाकरिता धन्यवाद
३. २:१-१२ पौलाचे स्थान
४. २:१३-१६ त्यांच्या चांगुलपणाबदल धन्यवाद
५. २:१७-२० त्यांना बघण्याची पौलाची उत्कंठा
६. ३:१-१० त्यांच्या प्रगतीविषयी जाणून घेण्याची पौलाची उत्कंठा
७. ३:११-१३ त्यांच्या आत्मिक वाढीची पौलाला आशा
८. ४:१-८ त्यांच्या पतित्रीकरणाकरिता पौलाची इच्छा
९. ४:९-१२ त्यांच्या प्रीतीविषयी पौलाचा दोषारोप
१०. ४:१३-१८ ख्रिस्तात मृत असलेले
११. ५:१-११ प्रभुचा दिवस
१२. ५:१२-२२ व्यावहारिक ताकीद
१३. ५:२३-२८ समारोप

वैयक्तीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ९, विभाग २

आली दिलेल्या वचनाच्या विभागावर आधारीत २ थेसलनिकांकरास पत्र या पुस्तकाची रूपरेखा तयार करा.

१. १:१-२
२. १:३-१२
३. २:१-१७
अ. २:१-१२
ब. २:१३-१५
क. २:१६-१७
४. ३:१-१५
अ. ३:१-५
ब. ३:६-१३
क. ३:१४-१५

तिभाग ३

तुमच्या अभ्यासाचे क्षेत्र अरुंद करा

ही पायरी प्रत्येक परिच्छेदाचे पृथक्करण करण्याकरिता सुरु होते. उदाहरणार्थ, आपण थेस्सलनिकाकरास पहिल्या पत्राच्या पहिल्या दोन परिच्छेदाचे परिक्षण करू.

अ. अभिवादन व सलाम -१ थेस्सल १:१

१:१ देवपित्याच्या नार्यी व प्रश्न येशू ख्रिस्ताच्या नार्यी असलेली थेस्सलनिकाकरांची मंडळी हिला पौल, सिल्वान व तीमश्य हांच्याकडून: तुम्हास कृपा व शांती असो.

ही सुरुवातीची ओवी ज्या प्र०नांची उत्तरे आम्ही मिळविली पाहिजेत त्यापैकी काही प्र०नांची उत्तरे देते. ह्या पत्राची रचना करण्यामध्ये पौल, सिल्लान आणि तीमश्य हांचा समावेश आहे. म्हणून कोण लिहीत आहे ह्याचे उत्तर आम्हाला मिळालेले आहे. थेस्सलोनिका येथील मंडळीचे सदस्य हे पत्र प्राप्त करणारे आहेत आणि म्हणून ह्या पत्राचे लिखाण कोणाला उद्देशून केलेले आहे ह्याचेसुद्धा उत्तर आपल्याला मिळालेले आहे.

पिता आणि प्रश्न येशू ख्रिस्त द्यांच्यामध्ये स्थापीत झालेली मंडळी म्हणून पौल ह्या मंडळीला ओळखतो ह्याची नोंद घेतली पाहिजे. हे असे दर्शविते की परमेंवर आणि विश्वासू हांच्यामध्ये सलगीचा संबंध असित्त्वात आहे.

पौलाजवळ त्यांच्याकरिता एक छोटीशी प्रार्थनासुद्धा आहे. मंडळीला कृपा व शांती मिळो ही त्याची इच्छा आहे. सुरुवात करण्याकरिता,

ओवी १ मध्ये तीन तत्त्वे शिकतिल्या गेलेली आहेत ह्याची नोंद घ्या.

तत्त्व १: परमेंवराच्या महान लोकांची अशी इच्छा असते की त्यांची (लोकांची) त्यांच्यासोबत (परमेंवरासोबत) व्या संबंधात वाढ घाली.

तत्त्व २: परमेंवराचे महान लोक दुसऱ्यांना वाढविण्याकरिता प्रोत्याहन देण्यामध्ये एकत्र काम करू शकतात.

तत्त्व ३: परमेंवराचे महान लोकांजतळ्ये जे असते त्याची दुसऱ्याशी भागीदारी घाली अशी त्यांची इच्छा असते. आपल्या अभ्यासाचे क्षेत्र ह्यापुढे अरुंद करण्यासाठी आपण दुसऱ्या परिच्छेदामधील ओळ्यांना विचारात घेऊ.

ब. त्यांच्या उदाहरणाकरिता धन्यवाद - १ थेस्सल १:२-१०

१. पहिल्यांदा हा दुसरा परिच्छेद कित्येक वेळा वाचा.

१:२ तुमच्या सर्वांकरिता आम्ही आमच्या प्रार्थनेत तुमची आठवण ठेवून परमेंवराची नेहमी उपकारस्तुती करतो.

१:३ आपल्या देवपित्या समोर तुमचे विश्वासाने केलेले काम, प्रीतिने केलेले श्रम व आपल्या प्रश्न येशू ख्रिस्तावराच्या आशेमुळे धरलेला धीर ह्याचे आम्ही निरंतर स्मरण करितो.

१:४ देवाच्या प्रीतितील बंधूंनो, तुमची झालेली निवड आम्हास ठाऊक आहेव.

१:५ फरण आमची सुवार्ता केवळ शब्दाने नव्हे तर सामाजिक, पवित्र आत्म्याने व पूर्ण निर्धाराने तुम्हाला कळविण्यात आली; तसेच तुमच्याकरिता आम्ही तुमच्या बरोबर असतांना कसे वागलो हे तुम्हास ठाऊक आहे.

१:६ तुम्ही फार संकटात असतांना पवित्र आत्म्याच्या आनंदाने वचन स्वीकारण आमचे व प्रश्नचे अनुकरण करणारे झाला.

१:७ आशाने मासेदोनिया व अरवया ह्यातील सर्व विश्वास ठेवणारे ह्यांना तुम्ही आदर्श झाला.

१:८ मासेदोनिया व अरवया ह्यात तुमच्याकडून प्रश्नच्या वचनाची घोषणा झाली, इतकेव केवळ नव्हे तर देवावरील तुमच्या विश्वासावे वर्तमानांची सर्वत्र पसरले आहे; ह्यामुळे त्या विषयी आम्ही काही सांगावयावे अगत्या नाही.

१:९ फरण तुम्हामध्ये आमचे येणे कोणत्या प्रकारचे झाले हे आणि जिवंत व सत्य देवाची सेवा करण्यास.

१:१० आणि त्याचा पुत्र येशू ह्याची स्वर्गातून येण्याची वाट पाहण्यास, तुम्ही मूर्तीपासून देवाकडे कसे वळला, हे ते आपण होऊन आम्हास सांगतात, त्या पुत्राला म्हणजे येशूला देवाने मेलेल्यातून उरविले व तो आपल्याला शाची क्रोधापासून योडविणारा आहे.

२. त्यानंतर प्रत्येक ओवीला शीर्षक या.
- १:२ प्रार्थनिमध्ये उपकारस्तुती.
आमच्या प्रार्थनेत तुमची आठवण कळन आम्ही नेहमी तुमच्या करिता परमेंवराची उपकारस्तुती करतो.
- १:३ कां उपकारस्तुती - विंवास, आशा आणि प्रीती.
तुमचे विंवासाने केलेले काम, प्रीतीने केलेले श्रम व आपल्या प्रभु येशू ख्रिस्ताच्या आशेमुळे घरलेला ए फिर ह्यांचे आम्ही निरंतर स्मरण करितो.
- १:४ परमेंवरापासून त्यांचे जिवंत पाचारण.
देवाच्या प्रीतितील बंधूंनो, तुमची झालेली निवड आम्हास गळक आहे.
- १:५ सुवर्तेतील त्यांची मूळे.
कारण आमची सुवार्ता केवळ शब्दाने नव्हेतर सामग्र्याने, पवित्र आत्म्याने व पूर्ण निधाराने तुम्हाला कळविण्यात आला.
- १:६ सुवर्तेने केलेला फरक.
तुम्ही फर संकटात असतांना पवित्र आत्म्याच्या आनंदाने ववन स्वीकाळन आमचे व प्रभुचे अनुकरण करणारे झाला.
- १:७ फरकाच्या पहिल्या परिणामाचे हे उदाहरण.
अशाने मासेदोनीया व अरवया ह्यातील सर्व विंवास ठेवणारे ह्यांना तुम्ही आदर्श झाला.
- १:८ फरकाचा दुसऱ्या परिणाम हा आघात.
मासेदोनिया व अरवया ह्यात तुमच्याकडून प्रभूच्या ववनाची घोषणा झाली आहे; इतकेव केवळ नव्हे तर देवावरील तुमच्या विंवासावे वर्तमानही सर्वत्र पसरले आहे; ह्यामुळे त्याविषयी आम्ही काढी सांगावयाचे अगत्या नाही.
- १:९ मूर्तीपूजेपासून वळणे हा फरकाचा पाया.
कारण तुम्हामध्ये आमचे येणे कोणत्या प्रकारचे झाले हे, आणि जिवंत देवाची ऐवा करण्यास तुम्ही मूर्तीपूजेपासून देवाकडे कसे वळला.
- १:१० स्वर्गीय राहणीमान हा फरकाचा पाया आणि त्याचा पुत्र येशू ह्याची स्वर्गातून येण्याची वाट पाहण्यास ज्याला देवाने मेलेल्यातून उठविले व तो आपल्याला भावी क्रोधापासून सोडविण्यास आहे.
आणि त्याचा पुत्र येशू ह्याची स्वर्गातून येण्याची वाट पाहण्यास, तुम्ही मूर्तीपासून देवाकडे कसे वळला, हे तो आपण होऊन आम्हास सांगतात, त्या पुत्राला मृणजे येशूला देवाने मेलेल्यातून उठविले व तो आपल्याला भावी क्रोधापासून सोडविणारा आहे.

तैयावतीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ९, विभाग ३

१. २ थेस्सल १:१-१२ अनेकवेळा वाचा.
२. प्रत्येक ओवीला शीर्षक या.

विभाग ४

संबंध शोधणे

अ. समोर आलेल्या विषयांतर्गत मसुद्याच्या नमुन्याची नोंद करा.

थेसलनीकाकरास पत्राच्या दुसऱ्या परिच्छेदातील प्रत्येक ओवीला दिलेली शीर्षक आपण पाहिली तर आपल्याला समोर आलेला नमुना समजू लागतो.

१:२ प्राथनेमध्ये उपकारस्तुती

१:३ कां उपकारस्तुती- विंवास, आशा आणि प्रीती.

१:४ परमेश्वरपासून त्यांचे जिवंत पाचारण

१:५ सुवार्तेतील त्यांची मुळे

१:६ सुवार्तेने केलेला फरक

१:७ फरकाचा पहिला परिणाम हे उदाहरण

१:८ फरकाचा दुसरा परिणाम- सुरु असलेला आघात

१:९ फरकांचा पाया- मर्तीपूजेपासून वळणे

१:१० फरकांचा पाया- खर्गीय राहणीमान

आपण सोऱ्या शीतीने सुवार्तेने त्यांच्या जीवनात केलेल्या उपकारस्तुती फरकांच्या नमुन्यांना पाहू शकतो.

ब. निरिक्षणांच्या नोंदी कळन ओव्यांकडे जवळून पाहा.

१:२ प्राथनेत उपकारस्तुती

आमच्या प्राथनेत तुमची आठवण कळन आम्ही नेहमी तुमच्याकरिता परमेश्वराची उपकारस्तुती करतो.

ह्या ओवीमध्ये पौल आपल्याला तो काय करतो (उपकारस्तुती करतो) आणि कसा करतो (प्राथनेमध्ये हे सांगतो)

१:३ कां उपकारस्तुती- विंवास, आशा आणि प्रीती

तुमचे विंवासाने कळेले काम, प्रीतीने कळेले श्रम व आपल्या प्रभू येशू ख्रिस्ताच्या आशेमुळे धरलेला धीर ह्यांचे आम्ही निरंतर स्मरण करितो.

ही ओवी आपल्याला त्यांच्याकरिता उपकारस्तुती कां करावयाची ह्याची तीन कारणे सांगतो:

१. त्यांचे विंवासाचे काम

२. त्यांचे प्रीतीचे श्रम

३. आशेचा धरलेला धीर

त्यांच्या विंवास, आशा आणि प्रेम हे सुद्धा तीन गोष्टीवर अवलंबून आहे:

१. प्रभू येशू सोबत त्यांचा संबंध

२. पित्याबरोबर त्यांची सलगी

३. देवापासून त्यांचे पाचारण

१:४ परमेश्वरपासून त्यांचे जिवंत पाचारण

देवाच्या प्रीतीकरील बंधूनो, तुमची जालेली निवड आम्हास ठाक आहे.

१:५ सुवार्तेतील त्यांची मुळे

कारण आमची सुवार्ता केवळ शब्दाने नव्हे तर सामश्याने, पवित्र आत्म्याने व पूर्ण निर्धाराने तुम्हाला कळविण्यात आली.

त्यांत्याकडे आलेल्या सुवार्तेवा त्यांनी स्वीकार केला.

१. तवनामध्ये
२. सामर्थ्यामध्ये
३. पवित्र आत्म्यामध्ये
४. पूर्ण निर्धाराने
५. चारित्र्यवान मानसापासून

१:६ सुवार्तेने केलेला फरक

तुम्ही फर संकटात असतांना पवित्र आत्म्यात्या आनंदाने वरन स्वीकाऱ्जन आमवे व प्रभुवे अनुकरण करणारे झाला.

सुवार्तेने फरक केला. तिचे ऐकणारे परिपवत झाले ते पौलाचे, त्याच्या सोबत्यांचे आणि प्रश्नाचे सुद्धा अनुकरण करणारे झाले. आपल्या संकटात्या समरीयुद्धा त्यांनी आनंदाने सुवार्तेवा स्वीकार केला.

१:७ फरकाचा पहिला परिणाम है उदाहरण

अशाने मासेदोनिया व अरवया ह्यातील सर्व विष्वास ठेवणारे ह्यांना तुम्ही आदर्श झाला.

सुवार्तेच्या फरकाचा पहिला परिणाम असा झाला की त्याचे ऐकणारे थेस्सलनिकाकर हे शेजारच्या मंडळीकरिता एक उदाहरण झाले.

१:८ फरकाचा दुसरा परिणाम हा आघात आहे.

मासेदोनिया व अरवया ह्यात तुमच्याकडून प्रभूच्या वरनाची घोषणा झाली आहे; उतकेव क्वेळ नव्हे तर देवावरील तुमच्या विष्वासावे वर्तमानही सर्वत्र पसरले आहे; ह्यामुळे त्याविषयी आम्ही काही सांगायचे अगत्य नाही.

दुसरा परिणाम हा त्यांचा विष्वास होता आणि तो शेजाच्यांच्याही पलिकडे पसरला.

१:९ मूर्तीपूजेपासून वळणे हा फरकाचा पाया.

करण तुम्हामध्ये आमवे येणे कोणत्या प्रकारवे झाले हे, आणि जिवन्त देवाची सेवा करण्यास तुम्ही मूर्तीपूजेपासून देवाकडे कसे वळला.

फरकाचा पहिला पाया हा मूर्तीपूजेपासून वळणे हा होता.

१:१० स्वर्गीय राहणीमान हा फरकाचा पाया.

आणि त्याचा पुत्र येशू ह्याची स्वर्गातून येण्याची वाट पाहण्यास ज्याला देवाने मेलेल्यातून उठविले व तो आपल्याला शाची क्रोधापासून रोडविणारा आहे.

थेस्सलनीकर हे प्रभूच्या परत येण्याची उत्कंठेने वाट पाहत होते हा फरकाचा दुसरा पाया होता.

प्रभू हा आहे (१) ज्याला देवाने भरणातून उठविले आणि (२) तो आपल्याला भावी क्रोधापासून वाचवील.

क. अधिक विस्तारीत रूपरेखा ह्याप्रमाणे दिसेल.

१. उपकारस्तुती ओ. २
२. कां उपकारस्तुती ओ. ३-४
  - अ. विष्वासाचे काम
  - ब. व्रीतिचे श्रम
  - क. आशेचा धीर
    - १) प्रश्न येशू रिक्षसतामध्ये
    - २) आपला देव व पिता ह्यांच्या उपरिस्थीतीत
    - ३) त्याचे दैती पाचारण
३. त्यांचा सुवार्तेवा स्वीकार ओ. ५
  - अ. शब्दाने
  - ब. सामर्थ्याने
  - क. पवित्र आत्म्याने
  - ड. पूर्ण निर्धाराने
  - इ. चारित्र्यवान मनुष्यांकडून

४. सुवार्तेमुळे पडलेले दोन फरक ओ. ६
  - अ. पौलाचा मर्यादीत गट व प्रश्न
  - ब. संकटामध्ये त्यांना आध्यात्मिक आनंद ठिला.
५. फरकाचे दोन परिणाम ओ. ७-८
  - अ. थेजारच्या मंडळयांना उदाहरण झाले.
  - ब. विवासाचे अधिक विस्तृत पसरलेले उदाहरण झाले.
६. फरकाचे दोन पाये. ओ. ९-१०
  - अ. मूर्तीपूजेवासून वळले
  - ब. प्रश्नाच्या परतण्याची वाट पाहणारे झाले.
    - १) एक जो मरणातून उठला
    - २) एक जो आती क्रोधावासून आम्हाला वाचवील.

ह्या प्रकारणामध्ये पौल थेसलोनिकाच्या मंडळीला भयांकर शिफारस करीत असल्याची आपण नोंद घेतो. वस्तुतः त्यांना मंडळीकरिता “उदाहरण” किंवा “आदर्श” म्हणतात. म्हणून, आज मंडळीला “आदर्श” होणे म्हणजे काय हे आम्ही ह्यावर्ळन शिकतो.

वैयक्तीक अभ्यासाकरिता: प्रकारण ९, विभाग ४

१. ओवीच्या शिर्षकाकडे पाहून मसुद्याकडे लक्षा द्या
२. निरिक्षणांवी नोंद कळन ओव्यांनी जवळून पढा
३. २ थेस्सल १:१-१२ ची विस्तारीत रूपरेखा तयार करा.

विभाग ५

दूरच्या संदभावि पृथक्करण करणे

आपण आता शास्त्रपाठाची शास्त्रपाठाशी तुलना करून दूरच्या संदभावि पृथक्करण करण्याती सुरवात करू शकतो. बायबलमध्ये जिथे निश्चे, दिलेला शब्द नमूद झालेला आहे त्यांच्या सूचिप्राचा (कॉकॉरडन्स) उपयोग करणे हा हे करण्याचा सोव्यात सोपा मार्ज आहे. हे शब्द कुठे आहेत हे शोधून आपण बायबलमध्ये हा विषय आणखी कुठे कुठे आहे हे पाहण्यात पुढे जातो.

वेगतेगली सूचिप्राचे वेगतेगली कामे करतात. दूरच्या संदभावा अभ्यास करण्यात, कसे काम करावे ह्या पहिल्या पायरीशी परिचित झाले पाहिजे. “इन्लीश मॅन्स ग्रीक कॉकॉरडन्स ॲंड इन्लीश मॅन्स हेब्रू ॲंड कॅलडी कॉकॉरडन्स” हे दोन सुप्रसिद्ध व सहारयकारक सूचिप्राचे आहेत. ग्रीक आणि हेब्रू शब्दापासूनचे संदर्भ ह्यामध्ये सापडतात. “कॅलोस”, “गुड” अशा विशिष्ट शब्दाची रसाने विशिष्ट शीर्षकरखाली आढळतात. “स्ट्रॉन्ग एवज्ञारस्टीव कॉकॉरडन्स” (इंग्रजीमध्ये) शब्दाच्या प्रत्येक घटनेला ओळीने लावतो. हा कॉकॉरडन्स सर्वात सामान्य कॉकॉरडन्स आहे. तरीपण बरेचशुया ग्रीक व हेब्रू शब्द असे आहेत की त्यांचे इंग्रजीमध्ये आषांतर “गुड म्हणजे चांगले” करण्यात आलेले आहे पण प्रत्येक शब्दामध्ये त्याचा स्वतःचा अतिसूक्ष्म बेट आहे किंवा अतिसूक्ष्म फरक आहे.

बायबलच्या आपल्या सर्वसमावेशक अभ्यासात तो मूळामध्ये कोणता शब्द आहे ज्याचे आषांतर “गुड” म्हणून करण्यात आलेले आहे; त्याला माहित करणे महत्त्वाचे असते. ह्या उद्देशाकरिता स्ट्रॉन्गने बायबलमधील प्रत्येक ग्रीक व हेब्रू शब्दांना क्रमांक दिलेले आहेत. उदाहरण पौर्ण, प्रत्येक उताऱ्यामध्ये असलेल्या “गुड” अर्थाच्या ग्रीक व हेब्रू संगत शब्दांचा त्यामध्ये संदर्भ देण्यात आलेला आहे. हे ह्याप्रमाणे काहीतरी दिसते:

“गुड” म्हणजे “चांगले”

मत्तय ३:१०, “जे चांगले फळ देत नाही” (२५७०)

मत्तय ५:४५, “तो वाईटावर व चांगल्यावर आपला सूर्य उगवितो” (१८)

मत्तय ३:१० मध्ये “गुड” ह्या शब्दाकरिता (संदर्भ २५७०) ग्रीक शब्द आहे “कॅलोस” ज्याचा अर्थ “जातीने चांगले” किंवा “स्वभावाने चांगले” असा आहे. दुसऱ्या बाजूने, मत्तय ५:४५ मध्ये “गुड” ह्या शब्दाकरिता (संदर्भ १८) ग्रीक शब्द आहे “ॲंगाथोस” ज्याचा अर्थ “जो चांगला होता” असा आहे.

ग्रीक व हेब्रू शब्दांच्या पूर्ण अर्थाचे वर्णन “लेवझीकॉन” नावाच्या पुस्तकात सुट्टा आढळते जी “अर्थाची शब्दकोशे” आहेत. सर्वसमावेशक बायबलच्या अभ्यासात ह्या पुस्तकांचा उपयोग अतिशय सहारयकारक होईल.

आता, १ थेस्सल १:६ मध्ये आढळणाऱ्या “डिमिटेर” म्हणजे “अनुकरण करणारे” ह्या शब्दाकडे लक्षा द्या. काही आषांतरे “अनुकरण करणारे” ह्या ऐवजी “अनुयायी” म्हणून (किंवा जेम्स व्हर्थन) ग्रीक शब्द “सिमेस” वे आषांतर करतात. हे खालील उताऱ्यामध्ये आढळून येतात ज्यांच्या उपयोग सहावेला बायबलमध्ये झालेला आहे.

१ करिश ४:१६, “मी तुम्हास विनंती करतो की, तुम्ही माझे अनुकरण करणारे व्हा.”

१ करिश ११:१, “जसा मी ख्रिस्ताचा अनुकरण करणारा आहे तसे तुम्हींही माझे अनुकरण करणारे व्हा.”

इफिस ५:१, “देवाची प्रिय मुले ह्या नात्याने तुम्ही त्यावे अनुकरण करणारे व्हा.”

१ थेस्सल १:६, “तुम्ही फर संकटात असतांना पवित्र आत्माच्या आनंदाने वरन स्वीकारण आमवे व प्रभुवे अनुकरण करणारे झाले.”

१ थेस्सल २:१४, “बंधूंनो, यहूदियातील देवाच्या ज्या मंडळ्या ख्रिस्त येशूच्या ठारी आहेत त्यांवे तुम्ही अनुकरण करणारे झाला म्हणजे त्यांनी यहूद्यांच्या हातून जी दुःखे सोसली तीव तुम्हींही आपल्या देशबांधवाच्या हातून सोसली.”

इब्री ६:१२, “म्हणजे तुम्ही आळशी होऊ नये, तर विश्वासाच्या व धीराच्या योगे जे अशिववनांचा वारसा उपशोभणारे होतात त्यांवे तुम्ही अनुकरी व्हावे.”

ज्या काही उताऱ्यामध्ये “अनुकरण करणे” म्हणजे “डिमिटे” वा उपयोग झालेला आहे, त्यांचा अभ्यास करून, आपण ह्या विषयातील दूरच्या संदभावा चांगला व स्पष्ट समज भिन्नत्व शकतो. महत्त्वाचे मुद्दे असतील:

- १ करिश ४:१६ मध्ये आपण वावतो की, करिश मंडळीच्या सभासदांनी पौलावे अनुकरण करावे अशी त्याची इच्छा आहे. ह्या ओवीच्या ओ. (१४-१५) तात्काळ संदभामध्ये आपल्याला हे दिसते. ह्याचा अर्थ असा की बालकाने जसे पित्यावे अनुकरण केलेच पाहिजे तसेच त्यांनी पौलावे अनुकरण केलेच पाहिजे.

- १ करिथ ११:१ मध्ये पौलाचे अनुकरण करण्यामध्ये गुणतता आहे ह्याचा आपण शोध घेतो. आपल्याला त्याच्या पापांचे किंवा वाईट सवरीचे अनुकरण करावाचे नाही (जर आपण रोम. ७ वाचले तर पौल सुद्धा पापाच्या संघर्षत आहे असे आपल्याला आढळते). पण ज्याप्रमाणे पौलाने ख्रिस्ताचे अनुकरण केले तसेच आपल्याला पौलाचे अनुकरण करावाचे आहे.
- इफिय ५:१ मध्ये आपण जसा बालक आपल्या पित्याचे अनुकरण करतो तसेच आपण देवाचे अनुकरण केले पाहिजे असे आपल्याला सांगितल्या गेले आहे.
- थेस्सलनीकर मंडळी पौलाचे व देवाचे अनुकरण करीत असे. १ थेस्सल १:६.
- थेस्सलनीकर मंडळीने दुःख सोसण्यात सुद्धा यहूदी ख्रिस्ती मंडळीचे अनुकरण केले (१ थेस्सल २:१४). हा उतारा त्याच पुस्तकात आहे व म्हणून तात्काळ संदर्भी आपल्याला पाहण्यास मिळू शकतो ह्याची नोंद घ्या.
- ह्या अनुकरणाचा महत्त्वाचा भाग ही सेवकाई आहे. इब्री ६:९-१२

जर आपण हे सर्व उतारे एकत्र केले तर आपल्याला तीन गोष्टी करण्याकरिता प्रोत्साहीत केले जाते:

१. देवाचे, येशूचे व पौलाचे अनुकरण करा
२. जसा बालक आपल्या पित्याचे संकटात सुद्धा अनुकरण करतो तसेच अनुकरण करा
३. दुसऱ्यांची सेवा करून त्यांचे अनुकरण करा.

आता आपण अनुकरणाची संकल्पना योज्यपण विस्तारीत करू शकतो (१ थेस्सल १:६ च्या संबंधात) कारण त्याबद्दल शास्त्रपाठ निश्चितपणे काय म्हणतो आपण ठरविलेले आहे. हे आपल्याला माहित आहे की जेव्हा त्याचे व त्याच्या गटाचे अनुकरण करण्यात पौलाने थेस्सलनीकरांची प्रशंसा केली, तो ते खतःच्या येशू ख्रिस्ताच्या अनुकरणाच्या प्रकाशातून पाहत होता, त्याच्या मानवी अशक्तपणा व दुबळेपणाच्या दृष्टीकोनातून नव्हे (रोम ७ शी तुलना करा).

लागूकरणाच्या उद्देश्याकरिता, आपल्याला ज्या पित्याच्या पुत्राच्या धर्माचे अनुकरण करावाचे आहे, त्यापैकी काही निश्चित करा. उदाहरण प्रार्थी, आपण त्यांचे चारित्र्य, अभिवतन पूर्ण करण्यातील ठळकपणा ह्यांचे महत्त्व किंवा सत्यामध्ये राहण्याचे महत्त्व ह्यांना पाहू शकतो (जेव्हा आपण प्रश्नाबद्दल बोलण्याचे सुरु करतो तेव्हा शक्यता अनंत आहेत). जे आपण परमेंवराच्या वचनापासून मिळवितो व शिकवितो ऐक्यातील प्रार्थनेत असले पाहिजे परमेंवराच्या वचनाचा शिक्षक म्हणून आपल्याला समजले पाहिजे की नवीन व अपरिपक्व विंवासूनकडून सख्योल इंवर विज्ञान समजण्याची आपण अपेक्षा करू शकत नाही आणि ती आपण केलीही नाही पाहिजे (इब्री ५:११-१४). आपल्याला आपल्या श्रोत्यांच्या आध्यात्मिक परिपक्वतेच्या स्तराची जाणीत असली पाहिजे आणि त्या स्तरापर्यंत आपण त्यांना शिकविले पाहिजे.

ज्या संदर्भापासून आपण सुरवात केली तिथे आपण सुसंगतपणे परत आलेच पाहिजे त्यासाठी की आपण प्रकरण किंवा उताच्यातील महत्त्वाच्या मुद्याला मुक्त नव्हे. थेस्सेलेनीकर मंडळीच्या सभासदांनी पौलाचे व प्रश्नाचे अनुकरण केले आणि प्रत्येक विंवासूकरिता अनुसरण करण्यास उदाहरण झाले.

तत्काळ संदर्भाकडे पाहिल्यास आपल्याला आदर्श मंडळीची काही गुणधर्म दिसून येतात. थेस्सलनीकरांच्या बदलाच्या उपकारस्तुतीमध्ये तीन गोष्टी आहेत:

१. त्यांचे विंवासाचे काम
२. त्यांचे प्रीतीचे श्रम
३. आशेचा दृढपणा

काम (१७३), विंवास (२४६), श्रम (१९), प्रीती (११५), दृढपणा (३२) आणि आशा (५६) ह्याबद्दल बायबलमधील नवीन करारामध्ये किंतीतरी संदर्भ आहेत ज्यांच्याबद्दल अभ्यास करण्याकरिता व शिकविण्याकरिता किंत्येक आठवडे किंवा महिने लागतील. कंसामध्ये दिलेली सरव्याही किंती वेळा त्या शब्दाचा उपयोग झाला हे दर्शविते. संबंधीत क्रियापदांचा सुद्धा किंत्येक वेळा उपयोग झालेला आहे. आदर्श मंडळीकरिता हे विषय अतिशय महत्त्वाचे आहेत.

वैयक्तीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ९, विभाग ५

विभाग ५ व ६ एकत्र केलेले आहेत. पूर्ण अभ्यासाकरिता विद्यार्थ्याला शब्द सूचीची (कॉकॉरडन्सची) गरज पडेल. कृपया प्रतिनिधित्व करणाऱ्या प्रत्येक ओवीला पहा आणि त्यांच्या २ थेस्सल ह्यातील ओत्यांशी संबंध जोडा.

विभाग ६

तुमच्या अभ्यासाचा विस्तार करणे

परमेंवराच्या वर्चनाला प्रस्तुत करण्याअगोदर शिक्षकाने कोणत्या खोलीपर्यंत अभ्यास करावा हे अधिकतर पवित्र आत्म्याच्या मार्गदर्शनातर आणि श्रोत्यांच्या परिपक्वतेवर अवलंबून असते. परीपण, वैयक्तीक अभ्यासाने परमेंवराची खोली भिजलिली पाहिजे. पवित्र आत्म्यासोबत आम्ही खिरती मऱ्णून १ करिथ २:९-१० प्रमाणे आचा आता ह्या खजिन्यांमध्ये प्रवेश आहे, ज्यानुसार:

डोळचाने जे पाहिले नाही, कानाने जे ऐकले नाही व माणसाच्या मनात जे आले नाही ते आपणावर प्रीती करणाऱ्यासाठी देवाने शिद्ध केले आहे करण देवाने ते आत्म्याच्याद्वारे आपल्याला प्रगट केले कारण आत्मा हा सर्व गोष्टीचा व देवाच्या गठन गोष्टीचाही श्रोथ घेतो.

हा मुद्दा स्पष्ट होण्याकरिता सर्वात चांगला मार्ग असा आहे की, १ थेस्सल १:३ मधील मुख्य ग्रीक शब्द व त्यांच्या व्याख्या आपण विस्तारीत करू. ह्या ओऱ्या मऱ्णतात:

निरंतरपणे (अंडियालीपो-उणितेमऱ्णून न जाणे) **मनात ठेवणे** (म्नेमोनीयुत-आठवण करणे) **तुमचे** (अनेकवरवन) **काम** (इर्गोस-त्यापार, नोकरी जो कोणीतरी धरून ठेवतो) **विश्वासाचा** (पिस्टीस-विश्वास, भरतसा) **आणि श्रम** (कोपोस-संकटामध्ये श्रम) **प्रीतीचे** (आगाये-जेट्हा तुम्हाला वाटत नाही तेच्छा सुद्धा जे बरोबर ते करणे) **आणि दृढपणा** (हुपोमोने-परिस्थिती बदलाच्या सोशीकपणात बांधून घेणे) **आशेचा** (इलपीस-आत्मविश्वासू अपेक्षा) **आमचा परमेंवर आणि पिता ह्याच्या उपस्थितीत आमच्या प्रश्न येशू ख्रिस्तामध्ये** (एम्प्रोस्थेन-चेहर्चा समोर).

संदर्भीय तत्त्व: त्यांच्याकरिता आम्ही देवाची उपकारस्तुती कां करतो हे लोकांना सांगणे (ओ.२ श्री तुलना).

प्रमुख मुद्दा: ही मंडळी आदर्श असल्यामुळे (ओ.७), आपण हे पाहतो की आदर्श मंडळीचे मूल्यमापन विश्वास, आशा व प्रीतीने होते.

A. काढी निरीक्षणे:

१. प्रत्येक नवीन करारावा व येणितीय पत्रांचा महत्त्वाचा भाग मऱ्णून ह्या गुणधर्मापैकी एक किंवा जास्त नेहमी आढळतात, मग त्याचा लेखक कोणीही असो.
२. “काम करणारा विश्वास”, “श्रम करणारी प्रीती”, “सोशीकपणाची आशा” ह्या दृष्टामध्ये आहेत हे लक्ष्यात घ्या.
३. ह्याप्रमाणे हे तीन परस्परसंबंधात आहेत आणि क्रियाशील आहेत.
४. हे सर्व गुणधर्म वाढू शकतात
  - अ. विश्वास (२ थेस्सल. १:३)
  - ब. आशा (रोम. १५:१३)
  - क. प्रीती (२ थेस्सल. १:३)
५. राहण्याकरिता व मऱ्णून दिसण्याकरिता परमेंवराने आखलेले ते गुणधर्म आहेत
  - अ. विश्वास (इब्री ११:१)
  - ब. आशा (रोम. ८:२४)
  - क. प्रीती (इफिस ३:१६-१९)
६. जर कोणी आतिमकदृष्ट्या कोमट किंवा थंड होतो तर त्यांनी केलेली प्रगती नष्ट होऊ शकते (प्रकटी ३:१४-२०).
७. पौलाने आपल्याला सांगितले की ह्यापैकी प्रीती ही सर्वात श्रेष्ठ आहे आणि जर ती तुमच्यात नाही तर तुमच्याजवळ काढीही नाही (१ करिथ १३:१-३, १३).
८. जर मंडळीमध्ये ह्यापैकी कोणताही गुणधर्म नाही तर परिणाम गलतीकरास सारखा “लिंगेलिङ्गम”, किंवा करिंशकरांसारखा “लायसेंस” किंवा दोहोचे एकत्रीकरण.

ब. खालील तीन तत्त्वे उद्देशून तुम्ही आपला अभ्यास विस्तारीत करू शकता

१. विंवासाने काम

- अ. विंवासाने केलेले काम ह्याचा अर्थ असा आहे की, विंवास हा तुमचा व्यावसाय झाला, ह्याप्रमाणे तुमची जीवनशैली त्यावर आधारीत झाली.
- ब. ग्रीकशब्द शब्दशः संगतो, “विंवासाने काम” जी परिशिथीना प्रतिसाद दर्शवितो व जो प्रतिसाद प्रभू येणू ख्रिस्तातील विंवासापासून पुढे जातो.
- क. प्रभू येणू ख्रिस्ताची सुवार्ता पसरविणे हे “विंवासाने काम” आहे अशी काही लोकांची दृष्टी आहे.
- ड. “विंवास” ह्या वाक्प्रवाचाराचा लिखीत वचनामध्ये भरवसा निर्देशीत करण्यासाठी नेहमी उपयोग करण्यात आलेला आहे पण हे फक्त तिसरे नवीन कराराचे पुरतक असल्यामुळे (याकोबाचे पत्र आणि गलतीकरास पत्र ह्यानंतर), पौल ह्या उपयोगाला निर्देशीत करीत आहे किंवा नाही ह्यामध्ये संशय आहे.
- इ. “विंवासाने काम” हे वाचविणारे “रोष नियकरण” पुरवीत नाही (रोम ३:२७-२८; गलती २:१६).
- फ. विंवास पण काम नाही ही अभवती ठरविते (रोम ४:५).
- ग. जी व्यक्ती तारणाचा पाठपुरावा कमने करते ती व्यक्ती प्रभू येणू ख्रिस्ताच्या नावावर अडख करो (रोम ९:३२).
- ह. विंवासातील महान पुढाच्यांचा स्वतःबदलची दृष्टी सहकारी म्हणून असतो, शासक म्हणून नसतो (२ करिश १:२४).
- ई. विंवासाने दोषनिराकरण होऊन एखादा वाचविल्या गेला असेल आणि त्याचा प्रभू येणू ख्रिस्तावरील विंवास पुढे सुरु असेल तर त्याने कृपेचे काम केले पाहिजे (२ करिश ८:७).
- ज. विंवासू, कमने पवित्र आत्मा मिळवत नाही पण कर्म हे आध्यात्मिक वाढीचे प्रतिक आहे (गलती ३:२-५).
- के. आशेच्या कारणाने विंवास आध्यात्मिक प्रीतीद्वारे काम करतो.
- ल. पण सैतानाला वाटते की विंवास थांबला पाहिजे आणि “लिंगॅलिङ्गम” सारखे मनुष्य निर्मित उपरा योजून तो असे प्रयात्न करतो (गलती ५:७,१३).
- म. आमचा विंवास आमच्या स्वतःमध्ये नसला पाहिजे पण तो परमेंवरामध्ये असला पाहिजे जो आमच्यामध्ये कार्य करतो (कलस्सै २:१२, फिलिप्पे २:१२-१६).
- न. इतर विंवासूनी विंवासात सामर्थ्यवान कर्मे करावी अशी आपल्या प्रार्थनेची गरज आहे (२ थेस्सल १:११; याकोबाचे पत्र २:१४-१६).

तत्त्व: आदर्श मंडळीमध्ये विंवास असतो जो परमेंवर त्यांच्याद्वारे काम करतो ह्यावरून दिसून येतो.

२. प्रीतीचे श्रम

- अ. नवीन करारामध्ये ही एकव जागा आहे जिथे श्रम आणि प्रीती ह्यांचा उपयोग एकत्र करण्यात आलेला आहे.
- ब. तुमच्या जीवनावे एक बादिस असेही आहे की तुमचे कष्ट तुम्ही प्रेम करता त्या पल्जीबोबर आनंद करण्यास तुम्हाला समर्थ करते (उपदेशक ९:९).
- क. श्रमाचा हा विशिष्ट शब्द कष्ट जे अतिशय शकण्यात खर्च होते ह्याला दर्शवितो.
- ड. हे श्रम दुसऱ्याच्या फायद्याकरिता आहे (योहान ४:३७-३८).
- इ. परमेंवराच्या प्रीतीच्या व्यवहारात हे श्रम सहभागिता आहे (१ करिश ३:६-९).
- फ. प्रभूच्या कामामध्ये केलेले कष्ट व्यार्थ जात नाहीत (१ करिश १५:५८).
- ग. दुसऱ्यांच्या कष्टाकरिता कोणी कायदेशीरपणे श्रेय घेण्याचा दावा करू शकत नाही (२ करिश १०:१४-१).
- ह. फसते कामकरी त्यांच्या श्रमाची अतिशयोवित करतात (२ करिश ११:२३-२७).
- ई. नवीन परिवर्तीतावर ओझे येऊ नये म्हणून, आवश्यकता असेल तर परमेंवराच्या कार्यकर्त्यांनी अतिशय शकवा येईपर्यंत काम करण्याची इच्छा ठेवली पाहिजे (१ थेस्सल २:९; २ थेस्सल ३:८).
- ज. आपले श्रम व्यार्थ जावे असे कोणालाही वाटत नाही (१ थेस्सल ३:५).
- के. प्रीतीशिवाय श्रमाची किंमत स्थानिक मंडळीला आपले अस्तित्व गमाविण्यात मोजावी लागते (प्रकटी २:२-७).
- ल. हे प्रेम आगापे (भ्रीक) आहे म्हणजे जरी एखादी गोष्ट तुमच्या इच्छेविरुद्ध असली तरीही जे बोबर व सर्वोत्कृष्ट आहे ते करणे.
- म. याप्रमाणे “प्रीतीचे श्रम” हे शकवा येईपर्यंतवे श्रम आहे जे एखाद्याला आवडले नाही तरीही जे बोबर व सर्वोत्कृष्ट आहे ते करते.
- न. हे श्रम योन्या कारणासाठी असते.
- ओ. ते तुमच्या श्रीराला जिवंत व पवित्र बलिदान प्रस्तुत करीत आहे (रोम १२:१), तुमच्यापेक्षा दुसऱ्याला अधिक महत्व आहे असे समजून (फिलीप्पे २:३) आणि दोन सर्वात मोठ्या आज्ञा परिपूर्ण केल्यासह (मार्क १२:२९-३१).

तत्त्व: परमेंवराकरिता व इतरांकरिता आदर्श मंडळीला प्रीतीमुळे शकव्यापर्यंत श्रम करण्याची इच्छा असते.

तत्त्व: हा गुणधर्म पाळकाचा नसतो तर तो मंडळीच्या कार्याकरिता असतो ह्याची नोंद घ्या.

३. आशेचा दृढपणा (सोशिकपणा)

- अ. “आशेचा दृढपणा” हा परिस्थितीकरिता सोशिकपणा असतो जो आशेमुळे निर्माण होतो.
- ब. ग्रीक शब्द “एलपीस” ज्याचे आधार “आशा” म्हणून करण्यात येते, त्याचा अर्थ भविष्यातील आत्मविवासी अपेक्षा असा आहे.
- क. प्रत्यक्षपणे आशाही येशू ख्रिस्ताच्या व्यक्तीमत्वामध्ये आधारीत असते (१ तीमश्य १:१).
- ड. जितका जास्तीत जारत खिरत तुम्हामध्ये असेल तितकी तुम्ही त्याच्या गौरवाच्या संपत्तीला समजाल (कलसै १:२७).
- इ. तिंवास, आशा आणि प्रीती हे येशू ख्रिस्ताच्या पुनरुत्थानाला सलगीने बांधलेले आहेत (१ पेत्र १:२०-२२).
- फ. आशा जी येशू ख्रिस्ताचर पवकी आहे ती आत्माच्या शुद्धीकरणाकडे नेते (१ योहान ३:१-३).
- ग. जे सोशिकपणे फळ देतात ते सुवर्तेच्या महानतेला स्पष्ट करतात (लूक ८:१५).
- ह. जे चांगले करणे निरंतर ठेवतात ते सार्वकालिक जीवनाची संवेदना प्रगत करतील (रोम २:५-११).
- ई. आशेच्या प्रगतीमध्ये सोशिकपणा ही महत्वाची मूलभूत बाब आहे (रोम ५:१-५).
- ज. आशा ही काहीतरी आहे जी वर्तमान कालात प्रगत होते पण ती सोशिकपणाने उत्सुकपणे अपेक्षित असते (रोम ८:२३-२६).
- के. परमेंतराच्या वचनापासून असलेला सोशिकपणा व प्रोत्साहन ह्या दोन मूलभूत बाबी आहेत ज्या आशेला प्रगत करतात (रोम १५:४).
- ल. हा सोशिकपणा व प्रोत्साहन परमेंतराच्या वचनापासून येते जो आपल्या एक दुसऱ्याच्या संबंधाकरिता सकारात्मक पणे अपेक्षा करतो.
- म. परमेंतराचा सेतक होण्याचे सोशिकपणा व श्रम हे गुणधर्म आहेत (२ करिता ६:१-१२).
- न. परमेंतराचा इच्छेने ज्ञान प्रभागशः होते ह्यासाठी की आपण सोशिकपणा मिळवावा (कलसै १:९-१४).
- ओ. जेळ्हा मंडळी सोशिकपणा प्रदर्शीत करते तेळ्हा मंडळीला कार्यकरिणीतील इतरांना ते स्पर्श करते (२ थेस्सल १:४; २ थेस्सल ३:५).
- प. सोशिकपणा हा देवमाणसाचा योन्या पाठपुरावा आहे (१ तीमश्य ६:११-१२).
- क्यू. आपल्या सर्वांना सोशिकपणाच्या आदर्शाची गरज आहे (२ तीमश्य ३:१०-१३).
- र. वरास्क माणसे सोशिकपणाचे उठाहणे असतात (तीतास २:२).
- स. ज्या सर्वांबदल परमेंतराने अशिववन ठिलेले आहे ते मिळविण्यात तिंवासाचर आधारित सोशिकपणाचे महत्व आहे (झब्बी १०:३६-३९).
- ट. आपण धावतो, त्या शर्थतीचा सोशिकपणा एक भाग आहे (झब्बी १२:१-३).
- सू. तिंवासूच्या परिपक्वतेची सोशिकपणा ही मूलभूत बाब आहे (याकोबाचे पत्र १:२-४).
- ठी. दोन सर्वांत मोठच्या आजांच्या परिषूततेची सोशिकपणा ही मूलभूत बाब आहे (२ पेत्र १:५-७).
- डब्ल्यू. मंडळीमध्ये सोशिकपणा आहे पण प्रीती नाही तर ते एक संकट आहे (प्रकटी २:२-४).
- क्षा. जर मंडळीमध्ये प्रीती, तिंवास, सेवा आणि सोशिकपणा आहे पण ती दुष्टतेला सहन करते ते सुद्धा एक संकटच आहे (प्रकटी २:१९-२०).
- या. तिंवासूच्या केशापासूनच्या सुटकेकरिता येशू ख्रिस्ताच्या वधरतंभावरील सोशिकपणा हा पाया आहे (प्रकटी ३:१०-११).

वैयक्तीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ९, तिभाग ६

हा विभाग ५ बरोबर जोडलेला आहे.

विभाग ७

मुद्दे तयार करणे

परमेंवराच्या ववनाचे शिक्षक मठून आपल्याला आपल्या श्रोत्यापेक्षा बरीच अधिक माहीती असलीच पाहिजे. हे नककीच आहे की इतरांना आपला संदेश समजावा व लक्षणात ठेवावा अशी आपली इच्छा असते. फार अधिक वस्तुसिद्धतिची परिस्थिती, मग ती कितीही तंतोतंत असो, नेहमी श्रोत्यांना गोंधळाकडे नेते. संदेश हा नेहमी साधा व व्यवहारी असला पाहिजे.

एक महत्त्वाचा मुद्दा तयार करण्याकरिता केंद्रीत ठ्या. उदाहरणांचा उपयोग करणे ह्या तत्वाला सिद्धीस नेण्याचा एक मार्ग आहे. उदाहरण पार्थ, जर आपल्याला लाकडामध्ये खिळा ठेकावाचा आहे तर हातोडीचा प्रत्येक आघात खिळचाला थोडे थोडे खोल लाकडात घुसवितो जोपर्यंत आपला उद्देश पूर्ण होणार नाही.

परमेंवराच्या ववनाचा अभ्यास करण्याच्या प्रवेश मार्गाची चांगली नोंद करा. आपण पहिल्यांदा मोठे चित्र मिळविलेले आहे, नंतर आपण त्याची सर्वसमावेशकण मिळवितो आणि नंतर कशी ही सर्वसमावेशकता मोठ्या वित्रामध्ये सुरांबद्द पक्की बसते हे ठरवितो.

१ थेस्सल १:२ मध्ये आपण पाहिले की इतरांकरिता जे खिसतामध्ये वाढत होते त्यांच्याबदल पौल परमेंवराची उपकार स्तुती करतो. “सर्व गोष्टीकरिता उपकार स्तुती करा” असा एक संदेश असू शकतो. असा संदेश महत्त्वाचा असतो कारण अपरिपक्व तिंवासू नेहमी त्यांच्याजवळ जे आहे त्याबदल उपकार स्तुती करण्यापेक्षा त्यांच्या खवतःवर आणि त्यांच्या कमीवणावर केंद्रीत होत असतात. एकदा प्रभू येशूने पाच आकरी व दोन मासे घेऊन त्याच्याकरिता पित्याची उपकार स्तुती केली. पुरेशा अन्ना मधील कमतरतेकडे दुर्लक्ष्य करून आणि अधिक मानण्यापेक्षा त्यांच्या जवळ जे होते त्याबदल आभार मानले आणि तेळ्हा घमत्कार झाला.

त्या घटजेबदल आपण चारही शुभवर्तमानामध्ये वाचू शुकतो (मत्ता १४:१५-२१; मार्क ६:३७-४४; लूक ९:१३-१७; योहान ६:५-१३). प्रभूने पित्याला आकरी व मासे “गुणीत” करण्याकरिता मागितले नाही. त्याएवजी, चारही शुभवर्तमान हे सांगतात की येशूने आभार मानले किंवा धन्यवाद दिले. श्रोत्यांना आपण एक प्र०न देऊन आव्हान देऊ शुकतो, तो म्हणजे “तुम्ही आपला अधिक वेळ उपकारस्तुती करण्यात खर्च करता की कुरुकुर किंवा तक्रार करण्यात खर्च करता?” आपल्याला माहीत असलेल्या लोकांची आपण उदाहरणे देऊ ज्यांच्याजवळ फारव थोडे होते पण त्यांच्याजवळ जे होते त्याबदल त्यांनी परमेंवराला

धन्यवाद दिले. हा संदेश ऐकणाऱ्या लोकांना परमेंवराच्या उपकारस्तुतीचे महत्त्व समजून येईल. उपकारस्तुती करिता “युकॅरिस्टिया” हा ग्रीक शब्द आहे ह्याची नोंद द्या. हा शब्द दोन शब्दांचा मिळून तयार झालेला आहे: “यु” आणि “कॅरीस”. “यु” म्हणजे “चांगले”. “कॅरीस” म्हणजे “कृपा”. याप्रमाणे, उपकारस्तुती ही परमेंवराच्या कृपेच्या चांगुलवणाची ओळख आहे. ज्यांच्या जीवनात उपकारस्तुतीची उणीत असते ते कृपेची योग्यतापण ओळखत नाहीत.

शास्त्रपाठांवे स्पष्टीकरण देतांना उदाहरणांची चांगली मदत होईल. सर्वोत्कृष्ट उदाहरण पुस्तकातून येत नाही पण ते जीवनाबदलाच्या निरीक्षणावरून येते. परमेंवराने काय केलेले आहे व तो त्याच्या श्रोतांची काम करीत आहे ह्याची चांगली जाणीव विदीत करणाऱ्याने ठेवण्याची गरज आहे.

तैयावतीक अभ्यासाकरिता: प्रकरण ९, विभाग ७

२ थेस्सल १ ह्या संदर्भावर आधारीत प्रभू येशू खिसताच्या गौरवावर उपदेश तयार करा.

संपादकाच्या नोंदी

आम्ही तुमचे प्रश्न येशू ख्रिस्तातील चालणे व काम यामध्ये तुम्हाला प्रोत्साहन देऊ. तुमच्या बायबलाच्या शिक्षणाची “फाउंडेशन” ही पहिली सकारात्मक पायरी झालेली आहे आणि तुम्ही प्रश्न येशू ख्रिस्ताच्या कृपेत व जानात वाढणे सुरु ठेवाल हे आम्हाला माहीत आहे (२ पेत्र ३:१८). “फाउंडेशन” मध्ये तुम्ही जे शिकले ते घेऊन ते तुम्ही आपल्या जीवनाला व तुमच्या सेतकाईला लावणे सुरु करण्यास तुम्हाला प्रोत्साहन देण्याची आमची इच्छा आहे. सलगीने येशू ख्रिस्ताबरोबर वैयक्तीकरित्या चालणे आणि ह्याची भागीदारी दुसऱ्या बरोबर करने ह्यापेक्षा दुसरे काहीही महत्वाचे नाही. बायबल अगदी बरोबर समजणे आणि नंतर लिखित ववनावे तुमच्या जीवनात जिवंत ववन महणून प्रतिबिंबीत करणे ह्याद्वारे येशूबरोबर घनिष्ठता स्थापन होऊ शकते.

तुम्हाला चांगला विद्यार्थी होण्याकरिता परमेंतराच्या ववनाचा अर्थबोध करण्याकरिता “फाउंडेशनने” तुम्हाला आवश्यक ती मूलभूत हृत्यारे पुरविलेली आहेत. तुम्ही जे काही शिकले ते इतर ख्रिस्ती लोकांना शिकविण्याचे व त्यांना प्रशिक्षण देण्याचे तुम्ही सुरु कराल महणून तुम्हाला प्रोत्साहीत करण्याची आमची इच्छा आहे. जसा तुम्ही सत्याचा पाठलाग करता तसेच तुम्ही अनेक खोटच्या शिक्षकांची गेट होईल ज्यांनी सत्याला आणि असोब्य अर्थबोधाने व शिकवणूकीने शास्त्रपाठाच्या साधेपणाला विळृप केलेले आहे, हे समजणे तुमच्याकरिता फार फार महत्वाचे आहे (फिलिप्पे ३:२). जसे बिळ्याच्या लोकांनी केले तसे तुम्ही स्वतःला संरक्षण देण्याकरिता प्रत्येक गोष्ट जी तुम्ही ऐकता किंवा वावता ती तपासून घ्या आणि जोपर्यंत बायबल काय महणते हे तुम्ही काळजीपूर्वक विवारात घेत नाही तोपर्यंत कोणत्याही गोष्टीला सत्य महणून रिवकारण्यात हल्लु ठाणे.

तुम्ही विंवासात आणि सेतकाईत आपला प्रवास निरंतर ठेवावा अशी आमची प्रार्थना आहे. आपण मोठच्या जगात राहतो आणि परमेंतराच्या सर्वकता योजनामध्ये जरी आमचे प्रयत्न लाहून व अस्पष्ट दिसत असले तरीही, आम्ही जे काही करू ते त्याच्या मंडळीच्या बांधणीसाठी करू. ख्रिस्ताच्या शरिराचे सदरस्य महणून आणि त्याच सेतकाईच्या चमूमध्ये आहोत महणून शिष्य करणे आणि विंवासाच्या संदेशाची भागीदारी करणे जे काम येशूने आपल्याला दिलेले आहे, ही आमची जबाबदारी आहे हे आम्ही चांगले समजातो. जेव्हा आपण सर्व रवर्गात जाऊ आपण एकत्र बसून अनेक प्रकारे आनंद करू शकतो ज्यामध्ये आपल्या गौरवाकरिता प्रश्नाने आम्हा सर्वांचा उपरोग करून घेतला आहे. तुम्ही जे करता त्यामध्ये आणि तुम्ही स्वतःला गणमान्य, परमेंतराचे कामकरी ज्यामध्ये तुम्हाला अभ्यास करणे सुरु ठेवाल ह्या सर्वांमध्ये परमेंतर तुम्हाला आशीर्वादीत करो (२ तीमश्य २:१५).

ठिठ्लेज मिनीस्ट्रीज इंटरनॅशनल

Village Ministries International

અત્તરે

પ્રકરણ ૧

વિભાગ ૧ વૈયક્તીક તયારી

પ્રકરણ ૧, વિભાગ ૧

૧. તે તારણાવ્યા અગોદર અતિઃવાસૂલા નિર્દેશીત કરતે (૧ કરિથ ૧૫:૪૪,૪૬). વ્યક્તીચે વર્ણન કરણયાસાઠી ત્યાવ્યા ઉપરોગ હોતો જે મત્સરી, સ્વાર્થી, ઉદ્ઘટ આણિ ખોટે બોલળારે આહेत (યાકોબાયે પત્ર ૩:૧૪-૧૫). શેતટચા દિવસાવ્યા ખોટચા શિક્ષકાંચે વર્ણન કરણયાકરિતા ત્યાંચા ઉપરોગ હોતો (યદ્વારાયે પત્ર ૧:૧૮-૧૯).
૨. (૧) શિક્ષવણે, (૨) પુન્છા તપાસણે (૩) દુર્લસ્તી આણિ (૪) ધ્યામિકતોમધ્યે કિંચા નીતિમત્ત્વામધ્યે પ્રશિક્ષણ, હ્યાકરિતા લાભાચે આહे. “પ્રત્યેક ચંગલ્યા કામાકરિતા સુસજ્જ હોણે” હા ઉદેશ અસલા પાછિજે.
૩. જો માગતો ત્યાલા પરમેંઘર ડેર્લ.
૪. લાજ ન વાટણારે કામકરી મહૃણુન દેવાલા માન્ય અસે આપણ વરસ્તાલા પ્રસ્તુત કરુ. “સત્યાચે વચન બરોબર હાતાળણે” હા આમચા ઉદેશ અસલા પાછિજે.
૫. ક્ષમા કરણે ત સ્વચ્છ કરણે
૬. એખાદ્યાચી રાહણયાકરિતા ઇચ્છા અસલીચ પાછિજે.
૭. આપલ્યાલા વિઃવાસાદ્વારે કૃપેમધ્યે ચાલાવયાચે આહે. હ્યાચ અર્થ અસા આહે કી તારણાવ્યા વેળી આપલ્યાવર ઝાલેલ્યા કૃપેચી આપણ કિંમત કરતો આણિ દુસર્ચાંકરિતા દયા પૂર્ણ હોતો. હ્યાશિવાય આપણ પરમેંઘરાવર આમચા તારણાકરિતા (વિઃવાસ) ભરવસા ઠેવતો, મહૃણુન આપલ્યા જીવનાવ્યા પુરચંચાકરિતા આપણ ત્યાવ્યાવર ભરવસા ઠેવતો.
૮. શાંતતોત, બિનડાગ વ નિર્દોષ હ્યાવ્યામધ્યે ઉદેશ પરમેંઘરાકડુન શોધલ્યા ગેલા પાછિજે. આપલ્યાલા વાઢાયા આહે (૧) કૃપેત (૨) પ્રશ્ન યેશ્વે શિવ્રસ્તાવ્યા જ્ઞાનાત
૯. (૧) પ્રકાશાત ચાલા (૨) આપલી પાપે કબૂલ કરા.
૧૦. સૈતાન વ ત્યાંચી બલે હે ખરે શરૂ આહेत. પરમેંઘરાચી પૂર્ણ શરસ્ત્રસામુંગી ઘેઉન આપલ્યાલા ત્યાંચાંથી લઢા દ્યાવયા આહે.
૧૧. (૧) વિઃવાસાચે ઐકય મિળતુંન જે પરમેંઘરાવ્યા પુત્રાવ્યા ખચ્ચા જ્ઞાનાવર આધારિત આહે (૨) શિવ્રસ્તી પરિપદવતા (૩) શિવ્રસ્તાવ્યા પૂર્વતીવ્યા ઉચ્ચ દર્જાચી માપ

વિભાગ ૨ બાયબલ

પ્રકરણ ૧, વિભાગ ૨

૧. પરિપૂર્ણ તે જે બલિદાન દેતાત (ઓ. ૧) આણિ પાપ દૂર કરતાત (ઓ. ૩)
૨. યેશ્વે શિવ્રસ્તાચે વ્યક્તીમત્ત્વ પ્રકટ કરા.
૩. (૧) શિક્ષવણ (૨) પુન્છા તપાસણે (૩) દુર્લસ્તી (૪) ધ્યામિકતોમધ્યે પ્રશિક્ષણ
૪. (૧) વિઃવાસૂલા પરિપદવતેત ન્યા (૨) ચંગલ્યા કામાકરિતા વિઃવાસૂલા સુસજ્જ કરા.
૫. શાસ્ત્રપાઠચે ખરે શિક્ષણ એખાદ્યાલા યેશ્વે શિવ્રસ્તાવ્યા વ્યવતીતાકડે નેઇલ. તો જે વિઃવાસ ઠેવતાત ત્યાંના સાર્વકાળિક જીવન દેઊ શકતો વ દેતો. શાસ્ત્રપાઠ સાર્વકાળિક જીવન દેઊ શકત નાહી.
૬. એકા વ્યક્તીકડુન દુસર્ચા વ્યક્તીલા દેઊ કેલ્યા જાતે આણિ હે દેઊ કરણે રિવકારલેલે આહે. હ્યામધ્યે અભિવચને આહेत જી સંબંધી સંચાલીત કરણયાસાઠી આહेत.
૭. (૧) નિયમ (૨) ઇતિહાસ (૩) કાચ્ય (૪) મુખ્ય સંદેશે (૫) ગૌણ સંદેશે
૮. હોય. શિર્ષકે/હુદે મનુષ્ય નિર્મિત આહेत.
૯. (૧) ઇતિહાસ (૨) પ્રેષિતીય પત્રે (૩) ભવિષ્યતાણ

विभाग ३

ऐहतहासीक दृष्टी

प्रकरण १, विभाग ३

१. सद्याच्या आकाश व पृथ्वीची निर्मिती, त्यांचा नाश आणि नवीन आकाश व पृथ्वी ह्यांची निर्मिती.
२. त्याचे मूळ पाप स्वतःच्या इच्छेहोते “पाच इच्छा” ह्यांची नोंद करा, आणि त्याच्या शेवट अन्नीचे सरोवर आहे.
३. तो पुन्हा एकदा परिपूर्ण होईल.
४. पहिल्या मनुष्याने पाप केल. येशूने नाही.
५. सैतान व त्याची बले खरे शत्रु आहेत. आपण देवाच्या पूर्ण शस्त्रसामुद्रीने त्याच्याशी लढा हेतो.
६. सर्व मानवजातीच्या न्याय एका वेळेला होईल.
७. धार्मिक खपक्ष त्याग पाहिला आहे. आर्थिक हा दुसरा.
८. नवीन आकाश (स्वर्ग) व पृथ्वीमध्ये
९. ख्रिस्ताच्या पहिल्या आगमनाच्या वेळी त्याला दुःख सहन करावयाचे होते व मरावयाचे होते. दुसर्या आगमनाच्या वेळी तो आपल्या शत्रुंना जिकेल. ख्रिस्ताचे दुसरे आगमन घडण्यासाठी तो मूलांमधून पुनरुत्थित झाला ह्याची नोंद द्या.
१०. सर्वांची सेवा करण्याकरिता येशू ख्रिस्त आला. ख्रिस्ताविरोधी स्वतःचीव सेवा करेल.

विभाग ४

कालक्रमानुसार दृष्टीक्षेप

प्रकरण १, विभाग ४

१. आदामाचे पतन
जोहाच्या वेळवा पूर
अबाहामाला दिलेले अभिव्यन
इस्त्राएलचे निर्गमन (सुटका)
शलमोनाचे वर्षे वर्ष
उत्तरेकडील राज्याचा पाडा व
दक्षिणेकडील राज्याचा पाडा व
येशूचा जन्म
येशू ख्रिस्ताचा मृत्यू, गाडणे व पुनरुत्थान
बायबलचे शेवटचे पुस्तक
२. उत्पत्ति आणि ईरोब
३. उत्पत्ति-निर्गम-लेलीय-गणणा-अनुवाद-यहोशवा-शास्ते-रुथ-१ शमुवेल-२ शमुवेल-१ रोज १-५-स्तोत्रसंहिता-१ इतिहास
४. १ रोजे. ६-२२-२ राजे-२ इतिहास-नितियुक्त-गीतरत्न-आबद्य-योरोल-योना-आमोस-होशेय-मिरवा-या-नहूम-सपन्या-हबवकूक
५. रिम्या-विलापगीत-यहुज्जेल-दानीएल-एज्जा-नहेम्या-जरवन्या-हाबग्या-मलारवी
७. याकोबाचे पत्र-गलती करास पत्र-शेसल नीकास करास पहिले पत्र-शेसलनीकाकरास, दुसरे पत्र- करिश करास पाचे
हले पत्र-करिश करास दुसरे पत्र-शेगकरास पत्र-फिलोमोनास पत्र-झिफ्स करास पत्र- कलरसै करास पत्र-फिलिप्पै करास
पत्र- तिमश्याला पहिले पत्र-तीतास-तिमश्याला दुसरे पत्र-पेत्राचे पहिले पत्र-पेत्राचे दुसरे पत्र-यहुदाचे पत्र-योहानाचे पहिले
पत्र-योहानाचे दुसरे पत्र-योहानाचे तिसरे पत्र- प्रकटीकरण

विभाग ५

बायबलचा अभ्यास करण्याची तयारी करणे

प्रकरण १, विभाग ५

१. कोण- सिद्धिकिया, नबुवदेनेस्सर आणि त्याचे सैन्य
काय- नबुदेनेस्सरने यरुशलेमला वेळा घातला व नगराच्या तटास खिंडार पाडले.
केळ्हा- सिद्धिकिया यात्याकारकिर्दीच्या नवव्या वर्षी दहाच्या मारी
कोठे- येरुशलेम
कां- ह्या ओऱ्यांमध्ये उत्तर दिलेले नाही पण कुठेतरी उत्तर दिले आहे (४०:२-३ पट्ठा).
कसे- नबुवदेनेस्सरच्या सैन्याने येरुशलेमला वेळा घातला.
२. आपल्या संपूर्ण अंतःकरणाने, आत्म्याने, मनाने आणि शर्वतीने
३. एकमेकांकरिता विंचास व प्रती

प्रकरण २ आणि ३

प्रकरण २-३ करिता कोणतीही उत्तरे देण्यात आलेली नाही कारण बरोबर असलेली अनेक वेगवेगळे वर्णन करावयाचे मार्ग आहेत.

प्रकरण ४

विभाग १

नियम १

प्रकरण ४, विभाग १अ

१. हे विद्यार्थीना करण्यासाठी आहे.
२. १ व ४ ओवीमध्ये “प्रश्न” हा शब्द त्याचा आणिकार दर्शवितो जो त्याच्या सर्वांगीमत्वाला निर्देशित करतो. ह्यांचिवाच, ओवी ४ मधील “तो आपल्या सिंहासनावर आहे” ही वस्तुरिथी त्याच्या सर्वांगीमत्वावे निर्दर्शन आहे. ओवी ७ मध्ये, प्रश्न नी. तिमान/धार्मिक आहे असे सरल सरल विधान आहे. ओवी ६ मध्ये तो दुष्टांचा न्याय करतो असे विधान आहे जे त्याचा न्याय दर्शविते. ओवी १ मध्ये, तो एक आहे ज्यामध्ये स्तोक्रकर्ता आश्रय घेऊ शकतो असे विधान आहे जे त्याची प्रीती दाखवते. ओवी ४ मध्ये तो खर्गात आहे हे विधान त्याचे शांवत जीवन दर्शविते. ओवी ६ मध्ये, तो पाऊस पाढू शकतो ही वस्तु रिथी त्याची सर्वसमर्थता दर्शविते. ओवी ४ मध्ये, तो खर्गात आहे व त्याचे नेत्र पृथ्वीवरिल मानवास पाहतात व तो धार्मिक व दृष्ट ह्यांची परिक्षा घेतो हे विधान त्याच्या मनुष्याच्या आतील जानाला दाखविते व त्यामुळे त्याची सर्वज्ञता दाखविते. ओवी ७ मध्ये “परमेश्वर नीतीमान आहे हे विधान त्याचा गुण दर्शवितो जो बदलत नाही म्हणजेच जो त्याचा कायमपणा दर्शवितो. ओवी १ मध्ये स्तोक्रकर्ता म्हणतो की तो प्रश्नमध्ये आश्रय घेऊ शकतो हे विधान त्याच्यामधील भरवश्याला दाखविते.”

प्रकरण ४, विभाग १ब

१. येशू ख्रिस्त हा देव आहे जो मनुष्य झाला.
२. मोर्शेत्या नियमशास्त्राप्रमाणे चालीरितीचे व बलिदान व जळते बलिदान म्हणून बैलाचे व बकन्याचे खत मनुष्याच्या पापाच्या समर्येला सोडतू शकले नाही. फक्त येशूचे बलिदान हे करु शकले. अपेण सावली होती आणि ते सत्य येशू ख्रिस्त होता.
३. परराष्ट्रियांना सुवार्ता संगण्यासाठी योमाला परमेश्वराकडून पाठविण्यात आले (निनवे हे परराष्ट्रीयशहर होते) (योना १:२). येशू हा फक्त यहुद्यांकरिताव नव्हे तर परराष्ट्रीयांकरिता सुद्धा सुवार्ता होता. ख्रिस्ताने केले त्या प्रमाणेच योनाने दुसऱ्यांना वाचविण्याकरिता केले (योना १:१२). माझ्याच्या पोटामध्ये योना तीन दिवस व तीन रात्र पृथ्वीच्या पोटामध्ये होता. येशू ख्रिस्ताच्या सेवकांचे, मृत्युचे, गाडल्या जाण्याचे आणि पुनरुत्थानाचे योना चित्र आहे.
४. येशू हा परमेश्वर होता जो मनुष्य झाला जेव्हा त्याचा जन्म बेळेलहेममध्ये झाला (आम्हाला संगण्यात आले की इस्त्राएलवा राजा तो आहे ज्याची शांवतेच्या दिवसापासून प्रतिक्षा होती जे केवळ देवाला निर्देशीत करते; मिरवा ५:२). येशूने सांगितले की तो “भाकर” आहे जी खर्गातून आली जी जीवन देते (योहान ६). “भाकरीच्या घरात” “भाकरीचा” जन्म झाला.
५. आनिंद्य कीवीन देणारी म्हणून येशूचे त्याच्या मेजावरील भाकर वर्णन करते. सोनेरी दिपसंभ छा येशू “जगाचा प्रकाया आहे” ह्याचे वर्णन करतो. ६. येशू “देवाचा कोकरा” होता ज्याने मानवजातीच्या पापाकरिता आपल्या खतःला दिले.
७. हे विद्यार्थीला करण्याकरिता आहे.

विभाग २

नियम २

प्रकरण ४, विभाग २अ

१. अ. स्त्रीचे बीज- उत्पत्ति ३:१५, आणि मत्तय १:२३
- ब. अब्राहामाचे बीज- उत्पत्ति १२:३, मत्तय १:१
- क. इस्हाकाचे बीज- उत्पत्ति २१:१२, मत्तय १:२
- ड. याकोबाचे बीज- उत्पत्ति ३५:१०-१२, मत्तय १:२
- इ. यहुदाचा वंश- उत्पत्ति ४९:८-११, मत्तय १:२
- फ. इशायाची रेषा- यशया ११:१, मत्तय १:५-६
- ग. दाविदाचे घराने- २ शमुत्तेल ७:१२-१६, मत्तय १:५-६

- ह. बेशेलहेममध्ये जन्मला- मिरवा ५:२, मत्तय २:१
- ई. देव व मनुष्य- स्तोत्र ११०:१ आणि योहान १:१,१४
- ज. इम्मान्युएल मण्णतील- यशया ४:१४, मत्तय १:२३
- के. संदेष्टा- अनुवाद १८:१८, योहान ७:४०
- ल. याजक- स्तोत्र ११०:४, इब्री ५:९-१०
- म. न्यायाधीश- यशया ३३:२२, योहान ५:२२
- न. राजा- रिम्या २३:५ आणि प्रकटी १९:१६
- ओ. पवित्र आत्म्याच्या विशिष्ट अभिषेक- यशया ११:२, मत्तय ३:१६
- प. परमेंवराच्या मंदीरातिषयीचा आतेश- स्तोत्र ६९:९, आणि योहान २:१७
- र. येशूने मसिहासंबंधीच्या भविष्याताण्या पूर्ण केल्या.

प्रकरण ४, विभाग २ब

१. अ. रोम ८:३५-३९ परमेंवराच्या प्रीतीपासून आम्हाला काहीही वेगळे करू शकत नाही जी ख्रिस्तामध्ये आहे व जो आमचा प्रश्न आहे.
- ब. योहान ३:१६ जो परमेंवराच्या एक पुत्रावर विंवास ठेवील, त्याला सार्वकालिक जीवन मिळेल.
- क. योहान ३:१८ जे परमेंवराच्या एकुलता एक पुत्रावर विंवास ठेवत नाहीत त्याचा न्याय झालेला आहे.
- ड. योहान ३:३६ जो कोणी पुत्रावर विंवास ठेवतो त्याला सार्वकालिक जीवन मिळते पण जे विंवास ठेवीत नाहीत त्यांना परमेंवराच्या क्रोधाला तोंड घावे लागते.
- इ. इफिस २:८-१० तारण हे विंवासाटारे कृप्येने होते ह्यासाठी की विंवासू नंतर चांगली काढे करील.
- फ. १ योहान २:१-२ जर विंवासू पाप करतो तर येशू हा बचावाचा मुख्यत्वार आहे ज्याने संपूर्ण जगाच्या पावाकरिता भरपाई दिली.
- ग. तीतास ३:५ आमच्या चांगल्या कर्मांनी आम्ही वाचविल्या गेलो नाही.
२. त्यामध्येच पाहा.

प्रकरण ४, विभाग २क

१. अ. अब्रामाला राष्ट्राचे मनुष्यांकठून मान्यता व दुसऱ्याला आशीर्वाद देण्याचा आशीर्वाद असे अभिवचन देण्यात आले होते.
- ब. जे अब्रामाला आशीर्वाद देतील ज्याना परमेंवर आशीर्वाद देईल असे परमेंवर अभिवचन देतो.
- क. पृथ्वीवरील सर्व कुटुंबांना आशीर्वाद देण्याचे परमेंवर अभिवचन देतो.
२. अ. तुझा देश सोडून परमेंवर दिशा दारववील तिकडे जा
- ब. तुझ्या नातेवाईकांना सोड
- क. तुझ्या पित्याचे घर सोड
३. कारण त्याचा पिता अब्राहम हा प्रश्नांचा आज्ञाधारक होता.
४. कारण त्याच्यावर त्याने भरवसा ठेवला.
५. नाही
६. नाही
७. होय, येशूवरील विंवासाटारे (गलती ३:२६)

प्रकरण ४, विभाग २ड

१. अ. १५:१-११, तारणाच्या सुवार्तेसाठी ख्रिस्ताचे पुनरुत्थान हे केंद्र आहे.
- ब. १५:१२-१९, येशूचे शब्दशः पुनरुत्थान हे आमच्या तारणाकरिता आवश्यक आहे.
- क. १५:२०-२८, विंवासूचे पुनरुत्थान हे पायच्या पायच्यांनी होईल.
- ड. १५:२९-३४, स्वार्थी उद्देशांकरिता पुनरुत्थान हा परवाना नाही
- इ. १५:३५-४९, निसर्गाटारे पुनरुत्थान शिकविले जाते.
- फ. १५:५०-५८, लवकर्य पुनरुत्थान घडेल.
२. (१) शास्त्रपाठाच्या परिपूत्रिकरिता येशू मरण पावला, (२) तो गाडल्या गेला, (३) तिसऱ्या दिवशी तो मरणातून उठला, (४) तो त्याच्या शिष्यांना दिसला, ह्यावर विंवास ठेवण्यासाठी

प्रकरण ४, विभाग २ड

१. पुत्रामध्ये विंवास
२. पुत्रामध्ये विंवास ठेवा

३. होया.
४. निवड करण्याची त्यांना समर्थता होती, ह्याचा अर्थ त्यांना इच्छा शक्ती होती.
५. आज्ञा पालावयाच्या की नाही हे मनुष्याला ठरवावयाचे आहे या प्रमाणे इच्छा शक्तीची पुन्हा सिद्धंता होते.

प्रकरण ४, विभाग २फ

१. अ. एदेन करार
ब. मोशेशी करार
क. पलिष्टचांशी करार
२. अ. आदामाशी करार
ब. नोहाशी करार
क. अब्राहामाशी करार
ड. दाविदाशी करार
इ. इस्राएलशी नवीन करार
फ. मंडळीशी नवीन करार
३. वेगवेगळे वर्णन देण्याचे तुम्ही निवडा.

विभाग ३

नियम ३

प्रकरण ४, विभाग ३आ

१. त्याची कृपा
२. विश्वास
३. चांगली कर्म
४. नाही
५. होय, “आम्ही” म्हणून योहानाचा उपयोग हा पुरावा होता ज्यामध्ये त्याचा समावेश होता.
६. त्यांना कबूल करा.
७. देव
८. (१) परमेश्वराला धन्यवाट, (२) भागीदारी
९. (१) दयेचे हृदय उघडे ठेवा, (२) दयालूपणा, (३) नम्रता, (४) सौम्यता, (५) सोशिकपणा, (६) एकमेकांना बांधील, (७) एकमेकांना क्षमा करा, (८) प्रीती करा, (९) ख्रिस्ताच्या वचनाला तुम्हामध्ये वर्ती करू द्या, (१०) एकमेकांना शिकवा, (११) एकमेकांना ताकीद द्या, (१२) उपकारस्तुती सह गा, (१३) प्रभूच्या नावामध्ये सर्व करा.
१०. परत करा.

प्रकरण ४, विभाग ३ब

१. स्थीर असे राहा व पुन्हा ब्रष्टतेत गुंतू नका (गुलामगिरीचे जू)
२. एकमेकांती सेवा करण्यास
३. परमेश्वराच्या गौरवाकरिता सर्व गोष्टी करून
४. स्वातंत्र्य
५. स्वातंत्र्याचा नियम
६. स्वातंत्र्याचा नियमाने न्याय होईल असा म्हणून
७. परमेश्वराचे सेतक म्हणून
८. ते स्वातंत्र्याचे अभिवन देतात पण स्वतः ब्रष्टावाराचे दास आहेत.
९. स्वातंत्र्याचा उपयोग एकमेकांती सेवा करण्यासाठी झाला पाहिजे (गलती ५:१३; १ पेत्र २:१६) आणि सर्व गोष्टी परमेश्वराच्या गौरवासाठी करा (१ करिथ १०:२८-३१). स्वातंत्र्य पवित्र आत्म्याकडून सामर्थ्यवान होते (२ करिथ ३:१७). हा नियम आहे याकोबाचे पत्र १:२५) ज्याकरिता आमचा न्याय होईल (याकोबाचे पत्र २:१२). योटे ख्रिक्षक ह्याचे अभिवन देतील पण खोटे (२ पेत्र २:१, १७-१९).

प्रकरण ४, विभाग ३फ

१. शेशु ख्रिस्तावरील विश्वासाने
२. विश्वासाद्वारे कृपेने

३. चांगली कर्मे
४. हे निरुपयोगी (२:२०) आणि मृत (२:२६) आहे
५. नाही.
६. होय.
७. “कोणीही” ज्याता मनुष्य प्राणी म्हणून निर्देश होऊ शकतो
८. नाही.
९. येशू ख्रिस्तातील विंवास “वाचवितो” आणि परमेंतरासमोर दोषनिराकरण करतो. ख्रिस्तातील विंवासामुळे चांगली कर्मे निर्माण होतात जी इतर मनुष्य प्राणी पाहतात याप्रमाणे, एखाटी व्यक्ती क्षुद्र साक्षी होण्यापासून “वाचविली” जाते आणि मनुष्याच्या दृष्टीमध्ये आढळते जी एक चांगली साक्षा आहे.

प्रकरण ४, विभाग ३ड

१. होय
२. ते गमाविल्या जाऊ शकत नाही
३. पापात गुंतलेल्यांना स्वर्गाच्या राज्यात प्रवेश नाही.
४. होय.
५. विंवासूचे तारण येशू ख्रिस्तावरील विंवासाच्या बिंदूवर सुरक्षित असते. जो विंवासू चांगली कर्मे करेल त्याच्याकरिता विविध बळिसे उपलब्ध आहेत. जर विंवासूने चांगली कर्मे करण्याएवजी पापामध्ये गुंतून राहिजे तर “वारसा” आणि “बळिसे” गमाविले जातील.
६. मृत्युपर्यंत खटल्यांतर्गत पिच्छा कारण प्रभूकरिता प्रीति
७. उत्सुकतेने, प्रामाणिकपणाने, नम्रतेने रखतो (मेंदरांना), तुमच्या अधिकारात असलेल्यां करिता उदाहरण म्हणून.
८. ख्रिस्तावर प्रीती करा (त्याचे जीवन व पुनरागमन)

प्रकरण ४, विभाग ३डु

१. नियम
२. कुटुंबाचे पुढारी
३. जे त्यांच्या हृदयावर लिहिलेले आहे
४. अहरेन आणि त्याची मुले जी लेवी तंशातील होती.
५. परमेंतराने मोशेद्दारे दिलेले नियम (नियमशास्त्र)
६. जे विंवासू आहेत (परमेंतर पित्याच्या पूर्वजानानुसार आत्म्याच्या कामाने पवित्रीकरण करून, असे कर तुम्ही येशूच्या आज्ञा पाळाल आणि त्याच्या रक्ताच्या शिंडकाता झालेले असे)
७. प्रीतीचा नियम
८. लेवी तंशाच्या सदोकाती मुले
९. नियम परमेंतराने स्थापन केला
१०. बलिदानाच्या नमुन्यात व पद्धतीमध्ये फरक आहे

प्रकरण ४, विभाग ३फ

१. हे जास्त नवकी आहे
२. तैयावतीक अर्थबोधाची ही बाब नाही.
३. पवित्र आत्म्याने मनुष्यांना स्पर्श केला.
४. शास्त्रपाठ (लश्या) परिपूर्ण होत होता-१) दिनास सुवार्ता सांगण्याकरिता (२) बंदिवानास बंधमोचन विटीत करावे (३) आंंड लळास दृष्टीचा लाभ (४) ठेवले जात आहेत त्यास सोडतून पाठवावे (५) परमेंतराच्या प्रसादाच्या वर्षाची घोषणा करावी --- ह्याकरिता मसिहा आलेला होता.
५. होय
६. होय
७. नाही
८. नाही
९. नाही
१०. १ थेस्सल मधील उतारा “मंडळीला वर उचलल्या जाण्याला” निर्देशीत करतो जिथे मंडळी हृतेत ख्रिस्ताबरोबर ओढळी जाते. जरव्यामधूला उतारा जेव्हा प्रश्न पृथ्वीवर जेव्हा पुन्हा पाऊल ठेवील त्या वेळेला निर्देशीत करतो जे दुसरे पुनरागमन आहे. ह्या स्पष्टपणे वेगवेगळ्या घटना आहेत.
११. (१) यहूदाचा तंशाचा सिंह (२) दावीदाचे मूक (३) कोकरा

विभाग ४

नियम ४

प्रकरण ४, विभाग ४अ

१. (१) वरील दूषण (२) एका पल्नीचा पती (३) नेमस्त (४) विचारी (५) सन्माननीय (६) आदरातिश्य करणारा (७) शिकवण्यास समर्थ (८) मध्यासक्त नाही (९) लढणारा नाही (१०) सौम्य (११) तक्रार न करणारा (१२) पैश्याच्या प्रेमापासून दूर (१३) जो आपल्या घरदाराचे चांगले व्यावस्थापन करतो (१४) आपल्या मुलांना नियंत्रणाखाली व विशिष्ट दर्जामध्ये ठेवतो (१५) नवीन धर्म परिवर्तीत नाही (१६) मंडळीच्या बाहेर गणमान्य
२. उघडपणे, व्यक्तीप्रत्ते हे उत्तर बदलेल.

प्रकरण ४, विभाग ४ब

१. विद्वता
२. वहनाच्या अभ्यासातील परिश्रम
३. पर्यावरक वरील दूषणाच्या वर असावा
४. होय
५. प्रत्येक विद्यार्थ्यांकरिता उत्तर वेगळे असेल
६. प्रत्येक विद्यार्थ्यांकरिता उत्तर वेगळे असेल
७. प्रत्येक विद्यार्थ्यांकरिता उत्तर वेगळे असेल

प्रकरण ४, विभाग ४क

१. मत्सर आणि आंडण
२. देहाची कर्मे
३. परमेंतरापासून सत्य भिलविण्यापेक्षा आपला स्वतःचा मुद्दा सिद्ध करण्याच्या प्रयत्नांकरिता एखादा परिच्छेदाचा उपयोग करील.
४. आपला स्वतःचा समज कारण केवळ ज्ञान एखाद्याच्या उद्गट बनवितो.
५. होय.
६. नाही, कारण त्यामध्ये ब्रेटभाव अंतर्भूत आहे.
७. ऐकया/सुसंगती
८. स्व-मूल्यमापन व पाप कबूली
९. विद्वता
१०. विचाराधीन असलेल्या उताऱ्याच्या संदर्भाला आठवणे.
११. संपूर्ण बायबल परमेंतराचे वर्चन आहे.
१२. मनुष्याच्या विचारापेक्षा परमेंतराचे विचार उच्च आहेत.
१३. मत्सर, स्वार्थी महत्त्वाकांक्षा, उद्गटपणा.

प्रकरण ५

विभाग १

त्रैवय

प्रकरण ५, विभाग १

१. एक
२. पिता, पुत्र आणि पतित्र आत्मा
३. तो योजना करतो.
४. पित्याची कामे करा.
५. पुत्राला प्रकट करा.
६. प्रत्योकाचे सारखेच गुणधर्म आहे हे शास्त्रपाठवर्णन दाखवा.
७. होय.
८. होय.

९. होय.
१०. होय.
११. होय.
१२. होय.
१३. होय.
१४. होय.
१५. होय.
१६. होय.

विभाग २

परमेश्वराची नावे

प्रकरण ५, विभाग २

१. अ. परमेश्वर (बॉड) = एलोहिम (३)
ब. सर्वसमर्थ परमेश्वर = एल् शाहाई (५)
क. सर्वोच्च परमेश्वर = एल् एलिझॉन (८)
ड. शांत परमेश्वर = एल् ओलाम (७)
इ. प्रश्न = याहवेह (९)
फ. प्रश्न पुरवील = यात्हे रिरे (१०)
ग. प्रश्न माझा झेंडा = यात्हे निरसी (२)
ह. प्रश्न शांती आहे = यात्हे शालोम (६)
इ. सेनाधीश परमेश्वर = यात्हे साल्बोश (१)
ज. प्रश्न, धनी, मालक = अंडोनाई (४)
२. अ. परमेश्वर = शिओस (३)
ब. प्रश्न = क्युरिओस (१)
क. मालक = डेरयोटस् (२)

विभाग ३

परमेश्वर - पिता (पॅटेरोलॉजी)

प्रकरण ५, विभाग ३

१. तैयवतीक
२. सामुदायिक
३. अ. सार्वभौमत्व: “गौरवाचा पिता”- “सर्वोच्च”- “गौरवाचा परमेश्वर”- “दैवतांचा देव”- “शांतीचा परमेश्वर”- “उंचावर परमेश्वर”- “महान व जरब बसतिणारा परमेश्वर”- “सर्व दैवतात्यावर महान राजा”- “गौरवाचा राजा”- “सर्वसमर्थ प्रश्न परमेश्वर”- “शांती”- “सर्वोच्च प्रश्न”- “प्रश्न आमचा देव”- “तैभृतशाली गौरव”- “स्वर्गामधील/सर्वोच्च भव्यता”- “तैभृतशाली एक”- “सर्वोच्च”- “माझे गीत”- “खरा देव”
ब. धार्मिकता/तीतीमत्व : “पवित्र एक”- “द्वेषकरणारा त सूड उगवणारा देव”
क. न्याय: “विवासूपणाचा देव .....अन्यायाधिकारा”- “तो ज्याचे भय वाटले पाहिजे”
ड. प्रीती: “विवासू परमेश्वर”- “देहेचा पिता”, “मत्सरी”- “प्रीती”- “प्रेमल दयालूपणा”
इ. सार्वकालीक जीवन: “पुरातन दिवसाचा”- “शांत परमेश्वर”- “जीवीतांचा देव”- “जिवंत व खरा देव”
फ. सर्वशक्तीमत्व: “सर्वशक्तीमान”- “महान व शक्तीमान परमेश्वर”- “सर्वशक्तीमान प्रश्न व परमेश्वर”
ग. सर्वत्यापकता: सगळीकडे
ह. सर्वज्ञता: “केवळ विद्वान परमेश्वर”
इ. कारामपणा: “केवळ परमेश्वर”- “परिपूर्ण”
ज. विवासूपणा: “सत्याचा परमेश्वर”
४. अ. अधिकार: “सार्वकालिक राजा”- “पृथ्वीतरील सर्व राजांचा वरचा परमेश्वर”- “परमेश्वर जो संबंधीत संकट सौम्य करतो”- “स्वर्गाचा राजा”- “प्रश्न”- “सर्व पृथ्वीचा प्रश्न”- “स्वर्ग व पृथ्वीचा प्रश्न”- “राजांचा प्रश्न”- “नियमशास्र देणारा”- “आकाश व पृथ्वीचा मालक”
ब. उत्पन्नकर्ता: “कारागीर”- “बांध नारा”- “आपल्या प्रश्न येशू ख्रिस्ताचा पिता व परमेश्वर”- “परमेश्वरगला मला तयार

- करणारा”-“सर्व देहांचा परमेंतर”-“तो जो सर्वांची हृदये उघडतो”-“प्रश्न आमचा निर्माणकर्ता” “तुमचा निर्माणकर्ता”-“सर्व गोष्टीचा निर्माणकर्ता”-“कुंभार”
- क. बचाव करणारा व संरक्षण देणारा: “असहाय लोकांचा बचाव”-“अनाथांचा पिता”-“भरपाईचा परमेंतर”-“परमेंतर जो माझ्याकरिता सूड घेतो”-“विधवांचा न्यायकर्ता”-“प्रश्न आमची ढाल”-“माझा समर्थक”-“माझी लपण्याची जागा”-“संकटात्या दिवसात माझा आशय”-“धामचा आशय व शक्ती”-“त्याचा लोकांचा आशय”-“वाढल्यापासूनचा आशय”-“पवित्र स्थान”-“वाविणीरा बचाव”-“ज्यांच्यावर जूळूम होते आहेत त्यांचा किल्ला”-“त्रासात्या वेळचा दुर्ग”-“त्रासात्या वेळी तात्काळ मदत”-
- ड. उदाहरण: “पवित्र पिता”-“स्वर्गात मालक”-“धार्मिक पिता”
- इ. देणारा: “प्रकाशाचा पिता”-“आत्म्याचा पिता”-“जिवंत पाण्याचा झारा”-“अब्राहाम, इसहाक व याकोबाचा परमेंतर”-“सर्व सौख्याचा परमेंतर”-“माझा तारणाचा परमेंतर”-“परमेंतर आमची शक्ती”-“परमेंतर जो विकाटी व प्रोत्साहन देतो”-“तो ज्याने ऐश्वर्या मृतांमधून उठविले”-“तो जो तुमचे अपराध दूर करतो”-“आमचा मुक्तीदाता”-“माझ्या हृदयाची शक्ती”
- फ. न्यायाधीश: “सर्व पृथक्कीचा न्यायाधीश”-“आमचा न्यायाधीश”-“नीतीमान न्यायाधीश”
- ग. पुढरी: “माझा प्रकाश”-“माझा शिक्षक”ह) प्रीती करणारा: “तुमचा पती”-“जिवंत पिता”-“तुमचा उद्धारकर्ता”-“एक जो तुमच्या प्रार्थना ऐकतो”-“एक जो आपला करार व प्रेम दयालूपणा रखतो”-“दयालू व महान परमेंतर”
- इ. निर्माणकर्ता व पुरवठा करणारा: “दाक्षमळचाचा माझी”-“तो ज्यात्यामध्ये मागणे व कल्पनेपेक्षा भरपूर देण्याची समर्थता ठेवतो”-“दयेचा परमेंतर”-“क्षमेचा परमेंतर”-“माझ्या शक्तीचा परमेंतर”-“परमेंतर पिता”-“मनुष्याचे मनोरथ ओळखणारा”-“प्रश्न जो पुरखील”-“प्रश्न जो तुम्हाला पवित्र करतो”-“शक्ती”
- ज. रिशर करणारा व आधार देणारा: “इस्त्राएलचे गौरव”-“परमेंतर माझा खडक”-“आशेचा परमेंतर” -“प्रेम व शांतीचा परमेंतर”-“सर्व देहांच्या आत्मांचा परमेंतर”-“परमेंतर जो पाहतो”-“अनाथांचा मदतगार”-“तो जो तुम्हाला सौख्य देतो”-“तुम्हामधील पवित्र”-“प्रश्न माझा झेंडा”-“प्रश्न माझा खडक”-“प्रश्न जो तुम्हाला बरे करतो”-“माझा आत्मविश्वास”-“माझी मदत”-“माझी आशा”-“आज्ञा आधार”-“आमची राहण्याची जागा”-“दुर्ग ज्यामध्ये मी आशय घेतो”-“माझ्या शक्तीचा खडक”-“आमच्या तारणाचा खडक”-“उम्यापासून सावली”-“माझ्या तारणाची शक्ती”-“माझ्या आत्म्याचा आधार”

विभाग ४

परमेंतर- पुत्र (खिस्टोलॉजी)

प्रकरण ५, विभाग ४

१. तो दह धारण करण्याअगोदर असितत्वात होता.
  २. मसिहा छा देव व मनुष्य हे दोन्ही आहे.
  ३. त्याने कोणतोही पाप केले नाही.
- ४ मसिहा छा परमेंतर आहे (९:६) जो इशायात्या रेषेतून (११:१) कुमारीत्या पोटी जन्मला येईल (७:१४) ज्याचे मानवी रूप आकर्षक असणार नाही.
५. अ. आम्हासाठी शाप झाला (आमच्या ऐवजी बदली)
    - ब. आमची सुटका केली (पापाकरिता भरपाई टिली)
    - क. आमचा परमेंतराशी समेट केला
    - ड. त्याने पित्याचे नीतिमत्त व न्यायाचे सांतवन केले.
  ६. अ. तो खरोखरय मृत्यु पावला, तो केवळ झोपेत किंवा कोमामध्ये नव्हात. त्याचा मृत देह कबरेत ठेवल्या गेला आणि त्या कबरेवर यहुद्यांनी पहारा लावला.
  - ब. त्याच्या श्रीराशोवतीची नागात्या वस्राती वेष्टने जशीत्या तशीश होती ह्याचा अर्थ असा की त्यातून केवळ शरीर बाहेर काढण्यात आले.
  - क. पुनरुत्थित खिस्ताचे अनेक साक्षिदार आहेत.
  - ड. खिस्ताचे पुनरुत्थान छा शुभवर्तमानाचा महत्वाचा भाग आहे.
७. त्याचे स्वगणिण झाले त तो पित्याच्या उजवीकडे स्वर्गात बसलेला आहे.
८. अ. रटबदलीकरणारा मृणून कृती
    - ब. समर्थक (बचावाचा मुख्यात्यार) मृणून कृती
    - क. मध्यरथ मृणून कृती
    - ड. आमचा मुख्य याजक आहे
  ९. मुख्य किंवा पुढरी
  १०. चांगला जो (योहान १०:११), महान (डब्री १३:२०) आणि मुख्य (१ पेत्र ५:४).

११. अ. त्याचे पूर्व असितव: “अलफा आणि ओमेगा”-“लेखक आणि तिंवासाचा पूर्णकर्ता”-“तारणाचा लेखक”-“प्रारंभ त अंत”-“दन्यावादीत आणि सार्वभौम”-“शांवत पिता”-“सार्वकालिक जीवन”-“पहिला व शेवटचा”-“सर्व उत्पत्तित प्रथम जन्म झालेला”-“तुमचा निर्माण कर्ता”

ब. देव व मनुष्य संयोग: “उत्पत्तीची सुरवात”-“प्रभूची शारका”-“परमेष्ठवराचा ख्रिस्त”-“त्याच्या रवभावाचे तंतोतंत प्र. तिनिधीत्त”-“अदृश्य परमेष्ठवराची प्रतिमा”-“झम्मान्युएल”-“स्वर्गामधून मनुष्य”-“सर्वसमर्थ परमेष्ठवर”-“पित्यासोबत जो”-“केवळ परमेष्ठवर व आमचा उद्घारकर्ता”-“त्याच्या गैरैवाचा प्रकाश”-“जीवीत परमेष्ठवराचा पुत्र”-“सर्वोच्च परमेष्ठ. रचा पुत्र”-

क. त्याची परिपूर्णता: “आमेन”-“पवित्र व धार्मिक”-“परमेष्ठवराचा पवित्र जो”-“अर्द्धनीय टेणबी”-“तैश्वताचा प्रभू”-“इ नी”-“आमचा गैरैवाचाली प्रभू”-“नीतिमान न्यायाधीश”-“धार्मिक”-“परमेष्ठवराचा पुत्र”-“खरी भाकर”-“खरा प्रकाश”-“खरा द्राक्षवेल”-“सत्या”-“जो आमचे नीतीमत्त, पवित्रीकरण आणि मुक्ती झाला”-“परमेष्ठवराचे वहन”

ड. जन्म व जीवन: “जीवनाची भाकर”-“निवडीचा डगड”-“मौल्यवान कोनशिला”-“तिंवासू आणि खरा”-“तिंवासू आणि खरा साक्षी”-“तुऱ्या इस्त्राएलच्या लोकाचे गैरैत”-“त्याच्या एकुलता एक पुत्र”-“पवित्र सेवक”-“नाऊरेश्वा येशू”-“शेवटचा आदाम”-“जिवन्त जो”-“परमेष्ठवराने तुम्हाकरिता साक्षांकीत केलेला मनुष्य”-“दुःखाचा मनुष्य”-“नासोरी”-“दावीदावा वंशातून उगम”-“पित्याच्या एकुलता एक पुत्र”-“दावीदावे मूल”-“योव्या वेळेचा साक्षी”

इ. त्याचा मृत्यु: “सुंगांध”-“जो आमच्यावर प्रीती करतो व आमच्या पापापासून आमची मुक्तता करतो”-“तारणाचा कर्ता”-“देवाचा कोकरा”-“वल्हांडण”-“सर्वांकरिता भरपाई”

फ. त्याचे पुनरुत्थान: “तिंवासू साक्षी”-“मृतामधून पहिला जन्मलेला”-“झोपी गेलेल्यापैकी पहिले फळ”-“पुनरुत्थानाचे जीवन”

ग. त्याचे स्वर्गार्थीहण व सत्र: “समर्थक/कैवारी”-“सर्व पृथ्वीचा परमेष्ठवर”-“सर्वावर परमेष्ठवर”-“उत्तम मेंढपाळ”-“महान मुख्यायाजक”-“सर्व गोष्टीचा वारस”

ह. त्याची सेवकाई: “अभिषिकता”-“प्रेषित”-“परमेष्ठवराची भाकर”-“वर”-“प्रमातीचा तारा”-“मुख्य मेंढपाळ”-“ख्रिस्त येशू माझा प्रभू”-“ख्रिस्त येशू माझी आशा”-“सेनेचा सेनापती”-“इस्त्राएलचे सात्वन”-“लोकांचा करार”-“दरवाजा”-“सार्वकालिक खडक”-“जकातदारांचा व पाव्यांचा मित्र”-“महाप्रकाश”-“महान मेंढपाळ”-“अदि अक चांगल्या कराराची हमी”-“तुमच्या आत्म्यांच्या रखण्यादर”-“मुख्य”-“परराष्ट्रीयांकर राज्य करणारा”-“तो जो पवित्र करतो”-“तो जो मन व हृदये शोधतो”-“शरीराचे डोळे”-“मंडळीचा मुख्य”-“सर्व राज्ये त अधिकार यांचा वरचा मुख्य”-“मुख्य याजक”-“इस्त्राएलची आशा”-“जिवीतांचा व मेलेल्यांचा न्याय करणारा”-“राजांचा राजा”-“शब्दांचा राजा”-“जीवन”-“जीवन देणारा आत्मा”-“परराष्ट्रीयांकरिता प्रकटी करणारा प्रकाश”-“जीवनाचा प्रकाश”-“मनुष्याचा प्रकाश”-“जगाचा प्रकाश”-“जिवंत डगड”-“प्रभू”-“प्रभू आणि उद्घारक येशू ख्रिस्त”-“प्रभूंचा प्रभू”-“शांततेचा प्रभू”-“पिकाचा प्रभू”-“शब्दाशाचा प्रभू”-“आमच्या धार्मिकतेचा प्रभू”-“नवीन कराराचा मध्यरस्थ”-“दयावान व तिंवासू महायाजक”-“कराराचा संदेष्टा”-“मसिहा ”-“प्रगातीचा तारा”-“आमचे जीवन”-“आमचा प्रभू”-“आमचा फवत मालक व धनी”-“आमची शांती”-“आमचा उद्घारक”-“वैद्य”-“राजपुत्र आणि उद्घारक”-“वैद्य”-“राजपुत्र व उरक”-“जीवनाचा राजकुमार” -“श्रीतीचा राजकुमार”-“राजपुत्रांचा राजपुत्र”-“संदेष्टा”-“आमच्या पापांकरिता आराणा” -“शुद्धीकरण करणारा”-“पृथ्वीवरील राजांचा शासक”-“जगाचा उद्घारकता”-“मेंढपाळ”-“तुमच्या आत्म्यांचा मेंढपाळ”-“लोकांकरिता विन्ह”-“शांवत तारणाचा उगम”-“तुमच्या काळचे श्वैर्य”-“दगड बांधणाऱ्यांनी नापसंत केलेला डगड”-“छिकाक”-“तपासलेला डगड”-“मार्ग”-“तारणाची संपत्ती”-“ज्ञान”-“एक जो आमच्याकरिता देवापासूनचे ज्ञान झाला”-“लोकांकरिता साक्षी”-“आचर्यकारक सल्लागार”-“जगा”-“जीवनाचे जग”-“तुमचा पती”-“तुमची सोडवणूक करणारा”-“तुमचे तारण”

विभाग ५

पवित्र आत्मा (न्युमेंटोलॉजी)

प्रकरण ५, विभाग ५

१. बुद्धीमत्ता, भावना व इच्छा
अ. त्याला बुद्धीमत्ता आहे
ब. त्याला भावना आहे
क. त्याला इच्छा आहे

२. अ. मानवजातीव्या निर्मितीत त्याची भूमिका आहे
ब. मानवजातीना प्रकटीकरण करण्यात त्याची भूमिका आहे.
क. आमव्या समजूतीमध्ये त्याची भूमिका आहे.
ड. शास्त्रपाणव्या प्रेरणेमध्ये त्याची भूमिका आहे.

- इ. चमत्कारामध्ये त्याची भूमिका आहे.
 फ. येशू रिखरताच्या कुमारीच्या पोटी जन्म ह्यामध्ये त्याची भूमिका आहे.
 ग. तो पापमय जगला शिक्षा करतो.
 ह. जेव्हा त्यक्ती वाचविल्या जातो तेव्हा तो त्याच्या नवीन जन्म करतो.
 ई. तो विश्वासूचा बापितरमा करतो.
 ज. तो आपल्यावर शिवका मारतो.
 के. तो विश्वासूमध्ये वस्ती करतो.
 ल. तो विश्वासूना भर्जन टाकतो.
 म. प्रार्थनेसाठी तो महत्वाचा आहे.
 न. तो आम्हास खात्री देतो.
 ओ. तो आमच्यासाठी रदबदली करतो.
 प. तो आम्हाला देणव्या देतो.
 वय. तो आम्हाला शिकवितो.
 झ. तो आमच्याद्वारे फळ निर्माण करतो.
 स. तो आमच्यामध्ये आनंद निर्माण करतो.
 ट. तो विश्वासूकरिता प्रीति व आशा आणते.
 यू. तो धार्मिकता, शांती व आनंद आणतो.
 व्ही. आशा ठेवण्यासाठी तो सामर्थ्य आणतो.
 डब्लू. तो सेवकाऱ्ये पवित्रीकरण करतो.
 एकस. तो विश्वासूमध्ये सहभागिता स्थापन करतो.
३. अ. त्याची भूमिका: “दुसरा मदतगार”-“देणवी”-“सहारयक”-“वर्चन”-“वरनबद्द”-“दत्तकप वाचा आत्मा”-“रिखरताचा आत्मा”-“शक्ती व उपदेशाचा आत्मा”-“विश्वासाचा आत्मा”-“कृपा व प्रार्थनेचा आत्मा”-“त्याचा पुत्राचा आत्मा”-“न्यायाचा आत्मा”-“ज्ञानाचा व प्रश्नाचा आत्मा”-“सत्याचा आत्मा”-“विद्वतेचा व समाजाचा आत्मा”-“जीवनाचा आत्मा”-“प्रश्नाचा आत्मा”-“सत्याचा आत्मा”-“विद्वतेचा व प्रकटीकरणाचा आत्मा”-“सर्वसमर्थाचा आवाज”-“प्रश्नाचा आवाज”
 ब. त्याचे व्यक्तीतः “सर्वसमर्थाचा वास”-“न्याय व ज्वलनाचा आत्मा”-“गौरवाचा आत्मा”-“परमेश्वराचा आत्मा”-“दैती आत्मा”-“पावित्र्याचा आत्मा”-“आमच्या परमेश्वराचा आत्मा”-“जिवंत परमेश्वराचा आत्मा”-“प्रश्न परमेश्वराचा आत्मा”

प्रकरण ६

विभाग १ उत्पत्ति (कॉस्मालॉजी)

प्रकरण ६, विभाग १

१. परमेश्वर
२. तो बोलला आणि त्याने अदृश्य वस्तुंपासून दृश्य वस्तू निर्माण केल्या.
३. प्रकाश आणि अंधकार- ओ. ३-५
मोठा विस्तार- ओ. ६-८
कोरडी भूमी आणि समुद्र- ओ. ९-१०
वनस्पती- ओ. ११-१३
सूर्य, चंद्रतारे- ओ. १४-१८
समुद्रातील प्राणी, पक्षी- ओ. १९-२३
भूमीवरील प्राणी, मनुष्य- ओ. २४-३१
४. नवे आकाश व नवी पृथ्वी

विभाग २ देवदूत (अंजीलोलॉजी)

प्रकरण ६, विभाग २

१. अ. बुद्धीमत्ता
- ब. आवना

- क. निवडीचे सामर्थ्य
२. होय
३. खालचा
४. प्रश्न
५. नाही
६. होय
७. मिरवाएल
८. करुबीम
९. तिंवासूंकरिता सेवकाई करणे.
१०. देवदूतांचा पुढरी ज्याने परमेंतराचा विरोध केला.
११. अबनीचे सरोवर
१२. स्वेच्छा जिने विरोधात निवड केली आणि परमेंतराला आघ्णान ठिले.
१३. एक जो विरोध करतो
१४. निंदा करणारा
१५. लबाड व फसवा
१६. वेष बदलतो किंवा लपतितो.
१७. अविंवासूंची (विंवासातिना) मने आंधाळी करतो
१८. दुष्टात्मे व अशुद्ध आत्मे
१९. शेश विस्तातिषयी संदेश आणला
२०. सैतानात्या बलांच्या विरुद्ध

विभाग ३

मनुष्य (अँथोपोलॉजी)

प्रकरण ६, विभाग ३

१. परमेंतराचे
२. जीवीत आत्मा (प्राणी)
३. मनुष्याने एकटे राहावे हे बरे नाही.
४. कारण
५. “बन्या वाईटाचे ज्ञान करून देणाऱ्या झाडापासून” खाऊ नका.
६. मृत्यू
७. परमेंतराला गेटण्याएतजी ते त्याच्यापासून लापले (३:८-१०). त्यांना आपल्या नजनपणाची लाज वाटली (३:१०). त्यांच्या निर्णयाकरिता त्यांनी दुसऱ्यांना दोष दिला (३:१२-१३). वैरभाव असितत्वात आला (३:१४-१५). मुले प्रसवतांना स्त्रीला वेदना होतील (३:१६). मनुष्याला पोट भरण्याकरिता कठोर परिश्रम करावे लागेल (३:१७-१९).
८. अ. देह व आत्मा
  - ब. (मानवी) आत्मा
  - क. हृदय
  - ड. सद्यातिवेक्षुदृष्टी
- इ. मन
- फ. देह
- ग. आदामापासून आलेला पापस्वभाव
- ह. इच्छा

विभाग ४

देवदूतांची झुंज

प्रकरण ६, विभाग ४

१. ख-इच्छा
२. तो परमेंतराच्या सिंहासनात्या ढालनाचा पालक होता.
३. सैतान व त्याच्या द्रुतांसाठी

४. रेशू रिवरस्ताच्या १,००० तर्षाच्या राज्यानंतर
५. त्याचा न्याय झाला.
६. त्याने शिक्षोविरुद्ध अर्ज केला.
७. आदाम व हवा ह्यांच्यासमोर हे घडले.
८. सैतानाच्या अपीलाशी आपल्याला काहीतरी करावयाचे आहे.
९. देवाची संपूर्ण शरक्त्रसामुद्री घ्या.

प्रकरण ७

विभाग १

प्रकटीकरण: बायबल (बिल्लीओलॉजी)

प्रकरण ७, विभाग १

१. त्याचे अदृश्य तिशेष गुणधर्म
२. काहीतरी माहीत करून घेणे
३. त्याचे स्वतःचे प्रकटीकरण लिहिण्याची मनुष्यांना परमेंतराची घेतना.
४. आमचा अधिकार
५. आमचा मार्गदर्शक
६. बायबल किंवा शारक्त्रपाठाचा धर्मग्रंथ
७. सत्य
८. कोणतेही विशिष्ट उत्तर नाही.

विभाग २

समस्या: पाप

प्रकरण ७, विभाग २

१. परमेंतराच्या नियमांचे उल्लंघन
२. सर्व मनुष्यांकरिता तीव्र नापसंती, कारण त्याच्या वंशातून पाप त्याच्याकडे आले.
३. आमचा देहात
४. देहाची कर्मे
५. पापाची मानसीक वृत्ती
६. जिल्हेचे पाप
७. उघडे पाप
८. अ.
- अ. अनैतिकता- मानसीक आणि उघडी
- ब. अशुद्धता- उघडी
- क. तिष्यासकतता- मानसीक व उघडी
- ड. मूर्तीपूजा- मानसीक व उघडी
- इ. घेटूक- मानसीक व उघडे
- फ. वैरभात- मानसीक
- ग. झगडा- तोंडी
- ह. मत्सर- मानसीक
- इ. क्रोधाचा भडका- मानसीक व तोंडी
- जे. मतभेट- मानसीक
- के. कलह- मासीक, तोंडी, उघडा
- एल. तट/टुफळी- मानसीक
- म. हेवा करणे- मानसीक
- न. मद्यपान- उघडा
- ओ. येथेच्छ दारु घिणे- उघडा

विभाग ३

उक्तलः तारण (सोटेरिओलॉजी)

प्रकरण ७, विभाग ३

१. येशू ख्रिस्तामध्ये तिंवास
२. की तो परमेंवर आहे जो मनुष्य झाला; की तो आमच्या पापाकरिता मरण पावला, ग्राडल्या गेला व तिसऱ्या दिवशी उठला.
३. वाचविले जाण्याकरिता आणि सत्याच्या पूर्ण झानापर्यंत येण्याकरिता, पूर्णाताप करणे, नष्ट नाही होणे.
४. कृपेणे तिंवासाच्याद्वारे (येशू ख्रिस्ताद्वारे)
५. तिंवास हा भ्रवसा आहे आणि गुणवत्ता हा तिंवासाचा उद्देश्य आहे.
६. मनाचे परीवर्तन ज्याला पूर्णाताप असे म्हणतात.
७. ख्रिस्तातील तिंवास आपल्याला निर्दोष करतो, नियमशास्त्राची कर्मे नाही.
८. पवित्र आत्मा
९. कारण आपल्या पापांची भरपाई झालेली आहे आणि याप्रमाणे आमची सुटका झालेली आहे.
१०. येशू मसिठा आहे हा पवित्र आत्माच्या संदेशाला नकार. मनुष्याच्या मृत्यूपूर्वी तो पूर्णाताप करण्याची शक्यता आहे, पाप म्हणजे मरणे कारण अजूनही येशू ख्रिस्ताचा उद्घारकर्ता म्हणून नकार.

विभाग ४

सुरक्षा: परमेंवराची अभिवर्वने

प्रकरण ७, विभाग ४

१. होय
२. त्यावे पूर्वज्ञान
३. त्याच्यापासून किंवा त्याच्या पित्यापासून कोनही त्याला काढू शकत नाही.
४. नाही
५. नाही
६. होय, त्याने आम्हाला वाचविले जेव्हा आम्ही त्यावे शक्तु होतो जे त्याच्या प्रेमावे सर्वात मोठे प्रदर्शन आहे.
७. नाही
८. नापसंती
९. काहीही नाही
१०. नाही
११. दत्तकपुत्र

विभाग ५

भविष्यकाळ- भविष्यवाणी (एस्कॉटॉलॉजी)

प्रकरण ७, विभाग ५

१. याजकपण त नियमामध्ये बदल
२. हत्तेमध्ये
३. पापणी पवते न लवते तोव
४. ख्रिस्ताबरोबर त्याच्या कपत्याच्या घरात
५. वलेशकाल (द्रुयब्युलेशन)
६. तो परत येईल आणि जैतुनाच्या डोंगरावर पाऊल ठेवील
७. मंडळीच्या अत्यांनदाच्या वेळी म्हणजे मंडळीवर हवेत उचलण्याच्या वेळी ख्रिस्त पृथ्वीवर पाऊल ठेवणार नाही पण त्याला ब्रेटण्याकरिता तो आम्हाला हवेत उचलून घेईल. त्याच्या दुसऱ्या आगमनाच्या वेळी तो पृथ्वीवर पाऊ ठेवील.
८. पशु आणि खोटा संदेश्य
९. सैतान
१०. ₹१,००० वर्षे
११. अर्बनीच्या सरोवरात
१२. अर्बनीच्या सरोवरात
१३. परमेंवर नवीन आकाश (खर्ब) त नवीन पृथ्वी तयार करील.

प्रकरण ८

विभाग १

वैयक्तीक खिस्ती जीवन (होडोलॉजी)

प्रकरण ८, विभाग १

१. अ. पहिली पायरी (स्थिती)- तारण
ब. दुसरी पायरी (स्थिती)- परिपक्वतेवी प्रक्रीया
क. तिसरी पारी (स्थिती)- सर्वकालीकता
२. विंवास
३. आत्मिकता
  - अ. विंवासूच्या आत्मस्थे
  - ब. विंवास
  - क. पवित्र आत्मा शोक करेल किंवा शांत होईल.
४. होय. विंवासूने आपले पाप कबूल केले पाहिजे.
५. आध्यात्मिक देणगी
  - अ. प्रेम/प्रीती
  - ब. त्या संपतील
  - क. “एकमेकांशी प्रेम करणे” अविंवासू जगासमोर खिस्ताला प्रकट करते. आध्यात्मिक देणग्या एकमेकांची सेवा करण्यात उपयोगात आण्यावयाच्या असतात. अविंवासू जगासमोर खिस्ताला प्रस्तुत करण्याकरिता सुखातीला तात्पुरत्या आध्यात्मिक देणग्यांचा उपयोग झाला. त्यावेळी मंडळी एकमेकांतर प्रेम करण्याचे शिकवीत होती.
६. धार्मिकता
७. अ. पापांची कबुली
ब. स्तुती
क. धन्यवाद
- इ. सर्व संतांकरिता अर्ज जी मध्यस्थी आहे.
- झ. खतःकरिता प्रार्थना हा अर्ज
८. येशु खिस्ताच्या कृपेत व ज्ञानात वाढत जा.
९. परमेंवरावर आणि एकमेकांतर प्रेम करा.
१०. अन्यायी दुःखसाहन
११. खिस्तीमार्फत
१२. होय
१३. आत्म्यात आणि सत्यतेत
१४. जा आणि सर्व राष्ट्रांना शिष्य करा, त्यांना बापितरमा द्या आणि शिकवा.

विभाग २

सामुदायीक खिस्ती जीवन (अफ्कलेसिओलॉजी)

प्रकरण ८, विभाग २

१. दुसर्यांनी शिकविण्याकरिता दुसर्यांना शिकविणे
२. येशु खिस्ताच्या शब्दंच्या दज्याने
३. शिकविणे
४. परमेंवरासोबत व एकमेकांसोबत सहभागिता
५. अ. एकमेकावर प्रेम करा.
ब. एकमेकांचा आदर करा व त्यांना समर्पीत रहा
क. एकमेकांचा स्वीकार करा.
ड. एकमेकांची सेवा करा.
झ. खतःपेक्षा दुसर्यांना महत्वाचे समजा.
फ. एकमेकांचे ओळे द्या.

- ग. एकमेकांना प्रोत्साहन द्या.
- ह. एकमेकांना कामा करा.
- इ. एकमेकांना दया करा.
- ज. एकमेकांचे आदरतिश्य करा.
- के. एकमेकांची बांधणी करा.
- ६. सर्वमान व जातीमध्ये येणू खिरसताच्या सुवर्तेचा प्रकाश पसरावा.
- ७. इतरांची सेवा करा.
- ८. तिंवासाचे ऐक्य
- ९. जसा तो व पिता एक आहे. तसेच त्यांनीही एक ठावे

प्रकरण ९

विभाग १-७

ह्या विभागातील उत्तरे विविध आहेत. म्हणून त्यांचा पुरतिण्यात आले नाही. हे खत: करण्यासाठी तुम्हाला सुसज्ज करण्यात आले आहे.

ગ્રંથસૂचી (Bibliography)

આલી દિલેલ્યા ગ્રંથસૂચીમણે કાહી ગ્રંથાંચ્યા શિર્ષકાંતી નોંઢ કેલેલી નાહી, કારણ ત્યાવિષ્યથી મજકૂર ઘેતલેલ્યા લિખ્યા માસ્ટેચ નોંઢ આહे. તે શિર્ષક લેખકાંચ્યા અધિકારાવે પ્રતિનિધીત્વ કરતાત, જ્યાંચા મજકૂર યા લિખ્યાણાત ઘેતલેલા આહे.

- Archer, Gleason L., Jr., A Survey of Old Testament Introduction, Moody Press, 1964.
- Archer, Gleason L., Jr., Survey of the Old Testament, Moody Press, Chicago, 1978.
- Chafer, Lewis Sperry, Systematic Theology, Vol. I VIII, Dallas Seminary Press, 1947.
- Dunnett, Walter M., New Testament Survey, Evangelical Teacher Training Association, Wheaton, 1967.
- Gaebelein, Frank E., General Editor, The Expositor's Bible Commentary, New Testament, Zondervan, Grand Rapids, 1976 1992.
- Geisler, Norman L., A Popular Survey of the Old Testament, Baker Book House, Grand Rapids, 1977.
- Harris, R. Laird, Gleason L. Archer, Jr. and Bruce K. Waltke, Theological Word Book of the Old Testament, Moody Press, Chicago, 1980.
- Harrison, Roland Kenneth, Introduction to the Old Testament, William B. Eerdmans Publishing Co., 1969.
- Hartill, J. Edwin, Principles of Biblical Hermeneutics, Zondervan Publishing House, 1947.
- Hiebert, D. Edmond, An Introduction to the New Testament, Vol. I III, Moody Press, 1975.
- Hoehner, Harold W., Chronological Aspects of the Life of Christ, Zondervan Publishing House, 1977.
- Jensen, Irving L., 2 Kings with Chronicles, A Self Study Guide, Moody Press.
- Machen, J. Greshem, The New Testament, An Introduction to Its Literature and History, edited by W. John Cook, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1976.
- Ramm, Bernard, Protestant Biblical Interpretation, Baker Book House, 1970.
- Ryrie, Charles C., Basic Theology, Victor Books, 1986.
- Tenney, Merrill C., New Testament Survey, William B. Eerdmans Publishing Co., 1961.
- Tenney, Merrill C., New Testament Times, William B. Eerdmans Publishing Co., 1965.
- Tenney, Merrill C., General Editor, The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible, Vol. I V, Zondervan Publishing House, 1978.
- Thayer, Joseph Henry, Thayer's Greek English Lexicon of the New Testament, Associated Publishers and Authors.
- Thiele, Edwin R., A Chronology of the Hebrew Kings, Zondervan Publishing House, 1977.
- Thiessen, Henry Clarence, Introduction to the New Testament, Eerdmans, Grand Rapids, 1943.
- Unger, Merrill F., Introductory Guide to the Old Testament, Zondervan Publishing House, 1951.
- Vine, W.E., Merrill F. Unger & William White, Editors, An Expository Dictionary of Biblical Words, Thomas Nelson, Inc., 1985.
- Walvoord John F., Roy B. Zuck, Editors, The Bible Knowledge Commentary, Victor Books, Wheaton, 1983,1985, electronic media.
- Wilkinson, Bruce and Kenneth Boa, Talk Thru the Old Testament, Vol. I, Thomas Nelson Publishers.

ଟିପ୍ପଣୀ (End Notes)

- ୧ Adapted from J. Edwin Hartill, Principles of Biblical Hermeneutics, p. 9.
- ୨ Bruce Wilkinson and Kenneth Boa, Talk Thru the Old Testament, Vol. I, Thomas Nelson Publishers, 1983, p. 39.
- ୩ Some of the ideas for this chart were drawn from A Popular Survey of the Old Testament, by Norman L. Geisler, Baker Book House, Grand Rapids, 1977, p. 83 and Talk Thru The Bible by Bruce Wilkinson and Kenneth Boa, Thomas Nelson Publishers, Nashville, 1983, p. 47 49.
- ୪ Wilkinson and Boa, p. 59.
- ୫ Notes from the NIV Study Bible, Zondervan, 1985, electronic version.
- ୬ Wilkinson and Boa, p. 72.
- ୭ Charles Caldwell Ryrie, Ryrie Study Bible, Expanded Edition, Moody, electronic media.
- ୮ John F. Walvoord, Roy B. Zuck, Editors, The Bible Knowledge Commentary, Victor Books, Wheaton, 1983, 1985, electronic media.
- ୯ Wilkinson and Boa, p. 84.
- ୧୦ Irving L. Jensen, 2 Kings with Chronicles, A Self Study Guide, Moody, p. 20.
- ୧୧ Charles C. Ryrie, Ryrie Study Bible, Expanded Edition, Moody, Chicago, electronic media.
- ୧୨ Ibid.
- ୧୩ Wilkinson and Boa, p. 100.
- ୧୪ Ibid., p. 101.
- ୧୫ Ibid., p. 110.
- ୧୬ Ibid., p. 117.
- ୧୭ Walvoord/Zuck, electronic media.
- ୧୮ Wilkinson and Boa, p. 125.
- ୧୯ Walvoord/Zuck, electronic media.
- ୨୦ Norman L. Geisler, A Popular survey of the Old Testament, Baker, Grand Rapids, 1977, p. 180.
- ୨୧ Ibid., p. 181.
- ୨୨ Ryrie, p. 777.
- ୨୩ Archer, Electronic Edition.
- ୨୪ Ryrie, p. 831.
- ୨୫ Archer, Electronic Media.
- ୨୬ Adapted from Archer's Survey of the Old Testament, Electronic Media.
- ୨୭ Charles L. Feinberg, Class Notes, Dallas Theological Seminary, p. 3, 1960's.
- ୨୮ Geisler, p. 195 196.
- ୨୯ Wilkinson and Boa, p. 164.
- ୨୩ Geisler, p. 214.
- ୨୧ Ryrie, p. 1032.
- ୨୨ R. Laird Harris, L. Archer, Jr. Bruce K. Waltke, Theological Word Book of the Old Testament, Vol. 2, p. 544.
- ୨୩ Carl Laney, Bibliotheca Sacra, Oct. Dec. 1981, p. 315 316.
- ୨୪ Charles C. Ryrie, The Ryrie Study Bible, Expanded Edition, Moody Press, 1995, p. 1151.

- ۳۵ Norman L. Geisler, *A Popular Survey of the Old Testament*, Baker, Grand Rapids, 1977, p. 227 228.
- ۳۶ Ibid., p. 228.
- ۳۷ Archer, Electronic Media.
- ۳۸ Wilkinson and Boa, p. 200.
- ۳۹ Adapted from Wilkinson and Boa, p. 209.
- ۴۰ Hebrew class at Dallas Theological Seminary taught by Dr. Robert Chisholm, Spring 1993.
- ۴۱ John F. Walvoord, Roy B. Zuck, Editors, *The Bible Knowledge Commentary*, Victor Books, Wheaton, 1983,1985, electronic media.
- ۴۲ Wilkinson and Boa, p. 252.
- ۴۳ Ibid., p. 263.
- ۴۴ Gleason Archer, Electronic Media.
- ۴۵ Ibid.
- ۴۶ Ibid.
- ۴۷ Wilkinson and Boa, p. 296.
- ۴۸ Charles C. Ryrie, *Ryrie Study Bible*, Expanded Edition, Moody, p. 1498.
- ۴۹ J. Greshem Machen, *The New Testament, An Introduction to Its Literature and History*, edited by W. John Cook, *The Banner of Truth Trust*, Edinburgh, 1976, p. 16.
- ۵۰ Merrill C. Tenney, *New Testament Times*, Eerdmans, Grand Rapids, 1965, p. 107 108.
- ۵۱ Charles C. Ryrie, *Ryrie Study Bible*, Expanded Edition, by, Moody, p. 1500.
- ۵۲ Ibid., p. 1498.
- ۵۳ Ibid., p. 1499.
- ۵۴ Bruce Wilkinson and Kenneth Boa, *Talk Thru The Bible*, Thomas Nelson, Nashville, 1983, p. 305.
- ۵۵ Charles C. Ryrie, *Ryrie Study Bible*, Expanded Edition, Moody, p. 1509.
- ۵۶ John F. Walvoord, Roy B. Zuck, editors, *The Bible Knowledge Commentary*, Victor Books, Wheaton, 1983,1985, electronic media.
- ۵۷ Walter M. Dunnett, *New Testament Survey*, Evangelical Teacher Training Association, Wheaton, 1967, p. 17.
- ۵۸ Ryrie, p. 1574.
- ۵۹ Wilkinson/Boa, p. 321.
- ۶۰ Ibid., p. 327.
- ۶۱ Ryrie, p. 1614.
- ۶۲ Ibid., p. 1614.
- ۶۳ Wilkinson/Boa, p. 328.
- ۶۴ Ibid., p. 328.
- ۶۵ Walvoord/Zuck, electronic media.
- ۶۶ Ibid.
- ۶۷ Wilkinson/Boa, p. 338.
- ۶۸ Walvoord/Zuck, electronic media.
- ۶۹ Ibid.
- ۷۰ Wilkinson/Boa, p. 353.

- 78 Walter M. Dunnett, New Testament Survey, Evangelical Teacher Training Association, Wheaton, 1967, p. 40.
- 79 J. Sidlow Baxter, Explore the Book, p. 63 64.
- 80 Ryrie, p. 1786.
- 81 Wilkinson/Boa, p. 374.
- 82 Henry Clarence Thiessen, Introduction to the New Testament, Eerdmans, Grand Rapids, 1943, pp. 202 03.
- 83 Gaebelein, electronic media.
- 84 Walvoord/Zuck, electronic media.
- 85 Frank E. Gaebelein, General Editor, The Expositor's Bible Commentary, New Testament, Zondervan, Grand Rapids, 1976 1992, electronic media.
- 86 Ryrie, p. 1886 1887.
- 87 A.T. Robertson, Paul and the Intellectuals, Revelation. and ed. W. C. Strickland (Nashville: Broadman, 1959), p. 12.
- 88 Wilkinson/Boa, p. 413.
- 89 Dr. S. Lewis Johnson in Bibliotheca Sacra, Studies in the Epistle to the Colossians, beginning Vol. 118, # 471.
- 90 Walvoord/Zuck, electronic media.
- 91 Ryrie, p. 1939.
- 92 Wilkinson/Boa, p. 444.
- 93 Thiessen, p. 271.
- 94 Wilkinson/Boa, p. 450.
- 95 Walvoord/Zuck, electronic media.
- 96 Ryrie, p. 1966.
- 97 Wilkinson/Boa, p. 465.
- 98 Ryrie, p. 1966.
- 99 Ron Blue, The Bible Knowledge Commentary.
- 100 The NET Bible, The Biblical Studies Press.
- 101 Walvoord/Zuck, electronic media.
- 102 NIV Study Bible, electronic Library.
- 103 NET Bible, electronic media.
- 104 Ryrie, p. 2005.
- 105 Adapted from R.T. Ketcham, D.D.; found in J. Edwin Hartill's Principles of Biblical Hermeneutics.
- 106 Charles C. Ryrie, Basic Theology, Victor Books, 1986, p. 295.
- 107 Ibid., p. 343.
- 108 W.E. Vine, Vine's Expository Dictionary of Biblical Words, Thomas Nelson Publishers 1985.
- 109 Harris, Archer, Waltke, Theological Wordbook of the Old Testament, 1980, Moody Bible Institute, p. 127.
- 110 W.E. Vine, Vine's Expository Dictionary of Biblical Words, 1985, Thomas Nelson Publishers, p. 51.
- 111 Merrill C. Tenney, General Editor, Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 1978, Vol. I p. 505.
- 112 W.E. Vine, Vine's Expository Dictionary of Biblical Words, Thomas Nelson Publishers, 1985, p. 685.
- 113 Ibid.